

■ Karanlık Dönemler ■ ve **ODENMİŞ BEDELLER**

1

EĞİTİM-BİR-SEN

Ödenmiş Bedeller Unutulmasın
Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışması

FF Karanlık Dönemler F ve
ODENMİŞ
BEDELLER

1. CİLT

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI: 53

Edebiyat Dizisi : 11

Eğitim-Bir-Sen Adına Sahibi

Ahmet GÜNDOĞDU

Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

Ali YALÇIN

Genel Basın Yayın Sekreteri

I. Baskı : Ağustos 2012

6000 Adet

ISBN : 978-975-6153-39-0

Kapak Tasarım

www.kitapkapagi.com

Teknik Hazırlık & Baskı:

Hermes Tanıtım Ofset Baskı Hizm. Kağ. Ltd. Şti.

Büyük Sanayi 1. Cd. No: 105 İskitler / ANKARA

Tel: 0.312 341 01 97 - Faks: 0.312 341 01 98

www.hermesofset.com.tr

Eğitim-Bir-Sen Genel Merkezi

G.M.K Bulvarı Ş. Daniş Tunalgil Sk. No:3/13

Maltepe / ANKARA

Tel: (0312) 231 23 06 - Faks : (0312) 230 65 28

www.egitimbirsen.org.tr

e-posta : egitimbirsen@egitimbirsen.org.tr

Ödenmiş Bedeller Unutulmasın
Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışması

FF Karanlık Dönemler F ve
ODENMİŞ
BEDELLER

1. CİLT

Her türlü yayın hakları Eğitim-Bir-Sen'e aittir.

EĞİTİM-BİR-SEN YAYINLARI

Düzenleme Kurulu

Ahmet ÖZER

Esat TEKTAŞ

Murat BİLGİN

Ali YALÇIN

Teyfik YAĞCI

Ramazan ÇAKIRCI

Jüri

Hicabi KIRLANGIÇ

İbrahim Ulvi YAVUZ

Mehmet DOĞAN

Necmettin TURİNAY

Not: Karanlık Dönemler ve Ödenmiş Bedeller kitabı toplam 3 cilt halinde yayınlanmıştır. Kitaplarda jürinin değerlendirmesi sonucu yayınlanmasına karar verilen eserler yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	9
ÖNSÖZ.....	13
HAYALLERİN ARDINDAN BAKMAK Esra GÜLMEZ / Elazığ.....	17
MELÂL BURCU Yaşar BAYAR / Ağrı.....	31
FINDIK KABUKLARI Zehra KORKMAZ / Karabük.....	45
DİNLE KARANFİLDEN Ayten YADİGAR / Tekirdağ.....	65
BURKULAN YÜREKLERLE DÜNÜ HATIRLAMAK... Hanife YILMAZOĞLU / Ankara 1.....	80
SOKAKBAŞI Hasan EJDERRHA / K.ahramanmaraş 2.....	93
BİR DAMLA SÜT Zeynep Özlem SEVİM / Batman.....	118
ÖZGÜRLÜK PAHALIDIR... Vedat SAĞLAM / Kayseri.....	134
NEYDİ BENİM SUÇUM ANNE? Hatice KESTİOĞLU / Rize.....	149
BAŞARIMDA GİZLİ BAŞARISIZLIKLAR Muazzez KARAKUŞ / Bursa.....	166
KÜLLENMİŞ ÖYKÜM TİTREYEN KALEMİM Serpil CEBECİ / Eskişehir.....	172
ELİM ÇENEME GİDİYOR Hacer ÖZEN / Edirne.....	181

**OLGUNLAŞMASI BEKLENEN ŞARTLAR VE
YIKILAN UMUTLAR**

Mustafa PALA / İstanbul 3.....194

BİTMEYEN BEDEL

İlhan AKIN / Düzce.....215

RABBİM SEN HİDAYET VER...

Güzin AKTAŞ / Samsun223

**ZAMANIN ÇİFT KUTUPLU SARKACINDA
METCEZİR MANZARALARI**

Nuray SUBAŞI / Gaziantep.....234

**KAHRAMANLIK İLE HAINLIK ARASINDA TÜRKİYE'DE
BAŞÖRTÜLÜ OLMAK**

Esra AY / İstanbul 3241

VE YENİDEN KANATLANMAK...

Asiye YÜCEL / Sakarya251

ÜLKEMİ SEVİYORUM

Emine BEKTAŞ / Trabzon.....270

DARBE ÇOCUĞU OLMAK

Enes BAŞIBÜYÜK / Malatya.....280

ŞUBATIN KARANLIĞINDA BAHARI BEKLEMEK

Sevda KARAKOÇ EMİNOĞLU / Sivas289

SON SÖZÜMÜZÜ SÖYLEDİK

Yasemin KATI / Malatya.....301

**HER KIŞIN BİR BAHÂRI, HER GECENİN BİR
NEHÂRI VARDIR**

Muhsin KALKIŞIM / Trabzon.....311

BİLYELERİM

Fatma COŞKUN / Aydın330

28 ŞUBAT İŞKENCECİLERİ

Aydın DAMAR / Bursa.....336

GİTME TURNAM VURACAKLAR

Ayşe ÖZTÜRK / Bursa.....355

HOŞÇA KALIN

Ali ŞANVERDİ / Hatay361

BAŞIMIN TACI

Elmas SULA / Trabzon.....366

AY BANA GÜLÜMSERDİ BEN EVRENE KÜSERDİM

Ahmet BOZAK / Aksaray380

HÜR DÜŞÜNÇENİN İMTİHANI

Nadir ADBAY / Kahramanmaraş 1391

TÜRKİYE TARİHİNDE BİR SONBAHAR

Adil AKKOYUNLU / Malatya418

KIŞIN ARDI BAHARDIR...

Nihat MALKOÇ / Trabzon.....438

BİR HALK DÜŞMANI

Mürsel EROĞLU / Çankırı.....455

**DARBELERİN ÇEKİLMEMİŞ FOTOĞRAFLARI
VE DAMGALI KİTAPLAR**

Ramazan ATILGAN / Afyon.....463

ÇİFT CAMLARDAN KOKUN GELMİYOR

Hatice NUGAYOĞLU KARACA / Ankara 3.....480

HATIRA YAZARLARININ ÖZGEÇMİŞLERİ.....487

TAKDİM

Çağımızdaki en gelişmiş toplumsal kuramlar da göstermiştir ki, medeniyetlerin sahip olduğu değerlerin her biri ayrı bir üslupla işlenmelidir. Medeniyetler de insanlar gibidir ve her birinin kendine özgü değerleri olduğu gibi ortak değerleri de söz konusudur. Bunlardan bazıları vardır ki medeniyeti medeniyet hâline getiren asıl değerlerdir. Şüphesiz bu değerlerin en önemlisi ve en kıymetlisi, manevi değerlerdir. Nasıl ki maddi değerleri işlemek için türlü teçhizat ve teknik yetenekler gerekiyorsa, manevi değerleri işlemenin de birtakım gereklilikleri vardır ve bunların başında, insanlara kazandırılan karşılıklı saygı duygusu gelmektedir. Eğer bu duygu kazandırılmazsa, toplumda hiçbir zaman barış ortamı sağlanamaz.

Türkiye, uzun yıllar boyunca bu saygı duygusunun eksikliğinden kaynaklanan büyük sıkıntılar yaşamıştır. Ülkemizde birtakım gruplar, uzun yıllar boyunca insanları tek tipleştirmek ve kendilerine boyun eğdirmek için büyük çaba sarf etmiştir. Biz, bunun acısını en derinden hissetmiş bir kurum olarak, paydaşlarımızla birlikte büyük bedeller ödedik. Haksızlıklara karşı direnmek, hem milletimizi hem de kamu görevlilerini fazlasıyla hak ettikleri insan onuruna yaraşır bir hayat standardına ka-

vuşturmak mücadelesini sabır ve sebatla vermek için kurulan Eğitim-Bir-Sen, bu karanlık süreçte hep dik durdu. Karanlık sürece mum ışığı oldu. Vesayetçi sistemi bir bir desifre etti. Antidemokratik süreçlerdeki dik duruşunu hiç bozmadı ve bozmayacaktır. Uzun yıllar boyunca susturulan, yok sayılan, özgürlükleri elinden alınan ve sesleri bastırılan herkesin artık özgürce konuşma zamanının geldiğini düşünüyoruz.

Çeteler, karanlık odaklar, vesayetçi güçler tarafından tehdit olarak görülen, hak ve özgürlükleri ortadan kaldırılmaya çalışılan insanlara, milli iradeyi güçten düşürmeye çalışan anlayışın temsilcileri tarafından hep bedel ödetilmiştir. Makûs tarihimizin tekerrür etmemesi için, başta 27 Mayıs, 12 Eylül, 28 Şubat gibi her 10 yılda bir yapılan darbe dönemlerinde bedel ödeyenlerin; işkence görenlerin, sürgüne gönderilenlerin, mesleğinden ihraç edilenlerin, eğitim-öğretim hakkından mahrum bırakılanların katıldıkları “Ödenmiş Bedeller Unutulmasın” konulu hatıra yarışmasıyla Eğitim-Bir-Sen tarihe önemli bir not düşmüştür. 231 bin üyesiyle Türkiye’nin en büyük eğitim sendikası olarak, ödenen bedellerin unutulmasına; bir yığın acının, gözyaşının, yüreklerdeki öfkenin bedenlerle beraber toprağa akmasına müsaade edemezdik, unutulup gitmesine asla göz yumamazdık.

Türkiye’nin yakın tarihinin karanlık dehlizlerini gün yüzüne çıkaracak “Ödenmiş Bedeller Unutulmasın” temasıyla gerçekleştirdiğimiz ve artık geleneksel hale gelen Mehmet Akif İnan Hatıra Yarışması’nın 5’incisinin ödül törenini oldukça anlamlı ve duygulu bir programla nihayetlendirdik.

Önceki yarışmalarımızı, “Hatıralarınız Hatıralarımız Olsun” sloganıyla gerçekleştirdik ve dereceye giren eserleri de, bugün öğretmenler ve öğretmen adayları için başucu kaynağı olan “Mum Işığında Son Mahnı”, “Yüreğimdeki Resimler”, “Yola Düşenler” ve “Üşüyen Hayatlar” isimleriyle; dört yarışmada ödül alan eserleri ise, bir arada olacak şekilde “Kelebeğin Rüyası” adıyla kitaplaştırdık.

Eğitim fakültelerinde en çok tavsiye edilen ve öğrenciler tarafından da temin edilmeye çalışılan bu kitaplar, kültür hayatımıza sunduğumuz önemli katkılar arasındaki yerini almıştır.

Bu yarışmamız ise, farklı bir konseptle sadece eğitimcilerin değil, farklı toplum kesimlerinden bireylerin katılımını hedefleyerek yarışmanın temasını “Ödenmiş Bedeller Unutulmasını” olarak belirledik. Yarışmaya katılanlar, hem kendilerini yetiştirirken hem de darbe süreçlerinde maruz kaldıkları mağduriyetlerden söz eden yazılar kaleme aldılar ve darbelerden, baskılardan dolayı yaşamış oldukları bütün sıkıntıları büyük bir özveri ve içtenlikle dile getirdiler. Onun içindir ki yarışmamızda “Ödenmiş Bedeller Unutulmasını” diye bir çağrıda bulunduk.

Burada bulunan eserlerin önemli bir kısmı, darbeler nedeniyle eğitim hakkı elinde alınan, işlerini kaybeden insanların yaşadığı sıkıntıları bütün gerçekliğiyle dile getirmektedir. Bu yönüyle elinizdeki çalışma, memleketimizin bir dönemine ışık tutan bir belgesel niteliğindedir ve toplumsal sorunları ele alan bir bakış açısıyla okunmaya pekâlâ müsaittir. O zor dönemlerde ordudan atılıp 9 yıl boyunca bunu ailesine söyleyemeyenler, yaşları büyütülerek idam edilenler, kadın olarak haklarını aradıkları için dövülerek çocuğunu düşürenler, eğitimleri yarıda kalanlar ve öz vatanlarında parya muamelesi görenler; cezaevlerinde işkence görenler, işkencecilerin insanlık dışı uygulamaları nedeniyle insan olmaktan utananlar oldu.

Bu anlamda, inancı gereği başını örttüğü için mesleğinden atılan kamu çalışanları, eğitim-öğretim hakkı ellerinden alınan kız öğrenciler gibi bütün sosyal kesimlerden bedel ödeyenlere, devletin özür borcunu yerine getirmeye istikrarlı bir şekilde devam etmesi gerekmektedir. Hakları iade edilmeyen hiçbir mağdur kalmamalıdır. Hukuk devletinden beklentimiz, şimdiye kadar bedel ödetenlerin de bedel ödemesini sağlamak, adaleti tesis etmek ve vicdanların rahatlaması için hukukun gereğini yapmasıdır.

Bir konuya daha değinmek gerekir ki, “Kamusal alan yalanı” ile hâlâ ısrarla devam ettirilmeye çalışılan kadın memurların mağduriyeti bir an önce sona erdirilmelidir. Türkiye, darbecilerden hesap sorarken, paramiliter yapılar hukukun karşısına çıkarılırken, faili meçhullerin üzerine gidilirken; horlanıp aşağılanan, işlerinden atılıp hakları ihlal edilen mağdurların yüreklerinde oluşan tahribatın tamiri için çalışılmaya devam edilmesi, itibarı iade edilmeyen hiç kimsenin bırakılmaması gerekir. Yapılması gereken ilk icraat, Türkiye’nin demokratikleşmesinin ve sivilleşmesinin yolunu açacak yeni anayasaya yönelik taleplerin karşılanmasıdır. Darbe ürünü 82 anayasasının kaldırılarak yerine demokratik ve sivil bir anayasanın ikame edilmesi; milletimizin üzerindeki demoklesin kılıcı gibi duran toplum mühendisliği zihniyetinin sona ermesini sağlayacaktır. Böylece yeni toplumsal travmalar ve mağduriyetlerin oluşmasının önüne geçileceği gibi, geçmiş mağduriyetlerin de ortada kalkması gerçekleşecektir.

Yeni anayasayla birlikte, demokrasi filizlenecek, insan hakları ihlalleri sona erecek, topluma sürekli bedel ödeten vesayetçi sistem bir daha geri gelmemek üzere tarihin çöp sepetine atılacaktır. Bu noktada temennimiz darbe süreçlerinde bedel ödeyenlerin ödenmiş bedellerinden oluşan bu kitap serimizin bu alanda yazılmış son eser olmasıdır.

Geçmişte bu toplumun çok büyük bedeller ödediğini bilen ve bu bedellerin tarihe not düşülmesi adına böyle bir hatıra yarışmasına katılan tüm eser sahiplerine, bu anlamlı yarışmanın geniş kitlelere duyurulmasına öncülük eden teşkilatlarımıza, büyük bir özveriyle eserleri değerlendiren kıymetli jüri üyelerine ve emeği geçen herkese Sendikamız adına teşekkür eder, sağlık, huzur ve esenlik dilerim.

Ahmet GÜNDOĞDU

Genel Başkan

ÖNSÖZ

“Açlığın yüzüne, ateşin yüzüne, ölümün yüzüne bakıyoruz. Bunların en beteri ihanetin yüzü ve aşağılanmadık tek yanımız rüyalarımız” diyordu Herbert. Maa-
lesef rüyalarımız dahi aşağılandı, rüyalarımızdan bile sorgulandık.

Niyet okuyucular türedi. ‘Sen bunu demek istiyorsun, sen şusun, sen busun’ diyerek damgaladılar zamanın “dangalakları.” Öyle ki, zaman korkuyu emziriyordu. Kısa sürede büyüyen dev misali, gücüne güç katan korku her tarafı birer ikişer teslim alıyordu.

Konuşan konuştu, susan sustu. Ne konuşma konuya ilgiyi göstermekteydi ne de susmak ilgisizliği. Bazen susarak anlatmak daha muhtevalıydı.

Evet, her olağanüstü dönemde kargı gücüyle işleyen bir yargı hâkimiyeti kendini belli ediyordu. Tabiri caizse, ‘keyfim isterse yasası’, ‘canınıza okurum yönetmeliği’, ‘ben bilirim hukuku’ ve ‘savulun bre yobazlar ilkesi’ her tarafa hâkim olmuştu. Hak, hukuk, adalet, akademik gerçekler, bilimsel veriler laf ü güzaftan ibaretti.

“Bağ-ı dehrin hem baharın hem hazanın görmüşüz” diyor ya şair, işte o vakitler, o hazan vakitleriydi.

Şu an içinde bulunduğumuz olumlu gelişmeleri ve kazanımları ile geçmişte yaşadığımız acı gerçekler ve olumsuzlukları hatırladıkça önceki sıkıntılı durumları görüp-yaşamayanların, içinde bulunduğumuz imkânların, kazanımların ne anlama geldiğini, kadir kıymetini gereği gibi anlamakta zorlanabileceklerini, hatta zorlandıklarını görüyoruz. Haksız da değiller. Sanki yaşanan olaylar, yaşayan kişiler, hadiseler ait olmadığımız bir dünyada olmuştur. Oysa on yıl önce-sinde nice ciğerleri dağıyan vukuatlar oldu. Bunlara büyüklerimiz, annelerimiz, babalarımız, kardeşlerimiz, eşlerimiz ve bizler şahitlik ettik. Şimdi tarih oldu demek istiyorum, inşallah tarih olur da bir daha yaşanmaz. Tarihe not düşelim de unutulmasın ve bir daha tekrar etmesin.

Geçmişte yaşadıklarımızı, başımızdan geçen acı-tatlı hatıraları ne kadar iyi anlar ve kavrayabilirsek, bugünü yorumlamamız ve geleceği planlamamız o kadar doğru olacaktır.

Eğitim-Bir-Sen, Kurucu Genel Başkanı Mehmet Akif İnan anısına 5’incisini düzenlediği hatıra yarışması için bu defa “Ödenmiş Bedeller Unutulmasın” temasını seçti. Olağanüstü dönemlerde (27 Mayıs, 12 Eylül darbesi, 28 Şubat post modern darbesi gibi) haksızlığa uğramış, acı çekmiş, bedel ödemiş insanımızın, bu ödediği bedeli tarihe mal etmek, gelecek nesillere ibret levhaları olarak sunmak için, herkese açık bir yarışma düzenledi. Toplamda 160 eser katıldı. Dört kişilik jüri tarafından değerlendirilen eserlerin elli puan ve üzeri alanları (125 adedi) kitaplaştırıyoruz.

Ağlayışı, insanın içine düştüğü yangını gözyaşıyla söndürme refleksi diye de tarif ederler. Ama bu yangın

öyle bir yangındı ki, gözpınarları yüreklere düşen ateş tarafından kurutulmuştu.

Okunduğu zaman görülecektir ki, ne ıstıraplar ne acılar çekilmiş ne zulümler yapılmış; akıl, izan alması mümkün değil.

Kocasının askeriyeden atılmasını önlemek için boşanan eşin yıllar sonra emekli olan beyiyle bir araya gelmesini nasıl değerlendirecek gelecek nesiller acaba?

Onlarca başarı ödülü alan komutanın bir yazı ile işine son verilirken, kanser tedavisi gören eşinin de apar-topar askeri hastaneden çıkarılması ne hissettirir vicdanı olana.

Dereceyle kazandığı tıp fakültesinden başörtüsünden dolayı atılan kızın yıllar sonra ziyaretine gelen sınıf arkadaşlarına ikram edeceği bir bardak çayı bile bulamamasını hangi yürek dayanarak okuyacak.

Sürgünler, işkenceler, acılar, acılar.

Ve kucak açan, iş imkânı sağlayan, acıyan insanların açığa çıkan karakterleri. Daha neler, neler.

Birinden kısa bir not: *“Tam 12 yıldır kocaman bir gemiden başörtülü olduğum için boynuma ağır bir demir bağlanarak Akdeniz’e atıldığımı, fırlatıldığımı görüyorum. Nefes nefese, kan ter içinde uyanıyorum. Eşim başucumda her zamanki gibi ‘korkma canım, sadece bir kâbustu, geçti’ diyor. Geçsin istiyorum artık hiç kimse öteki olduğu için kâbus görmesin. Anneler ve kadınlar travma geçirmesin.”*

Bir başkasından aktaracağım hatıra; insanların nelerle sınıandıklarına, çuvaldızı hep direkt zulmedenler yanında kendi dünyamıza yakın bellediğimiz insanlara da batırmamız gerektiğine emare olması açısından ibretlik bulduğumdan yazıyorum.

“Bir turistik dinlenme tesisine başvurmuştum. Ne iş olsa yaparım, temizlik bulaşık işleri veya kasierlik” demiştim kendimce. Tesisin bizzat sahibi benimle görüşmek istemişti. İçimde kocaman bir umut ışığı belirmişti, belki de patron dil bildiğim için beni başka bir yerde çalıştıracak diye düşünüp heyecanlanmıştım. Tesisin sahibi, ‘Yazık olur sana, hem de başörtülüsün bu tesiste olmaz, senin daha temiz bir ortamda olman, ibadetlerini düzgünce yapman lazım. Eğer kabul edersen benim hanımım ol, benim evimde rahat edersin, namazını kılar, başörtülü bir şekilde yaşamını devam ettirirsin’ deyince şoke olmuşum. Yörenin en sevilen, babacan iş adamıydı.”

Evet, bu sözlerin ağırlığı kolay taşınır cinsten değil. İşten atılmak, işkence görmek, vurulmak, kırılmak bunun yanında solda sıfır kalır. Acaba kaç masum bu tekliflere maruz kaldı, kaç kabul etmekten başka çare bulamadı. Kim bilir.

Ne diyeyim, yolumuz hep yokuş. Düzü sevenlerden bize de, başkasına da hayır gelmez.

İnsanın en son yaşlanan azası kalbiymiş fakat bu yaşananlar ilk önce kalpleri yaşlandırıyor, katılaştırıyor ve nefretle dolduruyor.

Bediüzzaman gibi biz de diyoruz ki, *Cennet ucuz değil, cehennem de lüzumsuz değil. Yaşasın zalimler için cehennem.*

Bir daha yaşanmaması dileğiyle...

Teyfik Yağcı

Genel Eğitim ve Sosyal İşler Sekreteri

HAYALLERİN ARDINDAN BAKMAK

Esra GÜLMEZ / Elazığ

Odayı annesinden kalan emektar dikiş makinesinin yorgun sesi doldurmuştu. Yaprakları, çiçekleri ile baharı hatırlatan nevresim takımının son parçasını bir an önce bitirme telaşındaydı. Hazır çocukları okula göndermişken işini bir an önce tamamlamalıydı. Makinenin sesine karışan zil sesi, onu derin düşüncelerinin arasından çekip çıkardı. Zile dokunan her kimse elini zilden çekmiyordu. Acaba çoktan beri mi çalışıyordu? İçinden, mübarek sanki alacaklı, diye düşündü. Düşünmesiyle irkilmesi bir oldu. Çünkü zilin böyle çalışının ardından evden bir şeyler eksilirdi. Korku ve tedirginlikle kapıya yaklaştı. Dürbünden bakmaya çalıştı. Kapıdaki her kimse eli ile dürbünü kapatmıştı. Korkusu katlanarak artıyordu.

“Kim o ?” sorusunu neşyle karışık bir koro...

“Biziz.” diye yanıtlayınca, korkusu şaşkınlığa dönüştü. İçinden olamaz, mümkün değil, diyerek bir daha...

“Kimsiniz ?” diye sordu. Aynı koro bu defa biraz da kikirdeyerek...

“Biziz.” dediği an kapıyı açtı. Bu cevabı çok iyi biliyordu. Onlardan başkası olamazdı. Sevgili okul arkadaşları... Sema, Feride ve Dilek...

O gün nedense içi dolmuştu, buna bir de uzun yıllardır görmediği can dostlarının heyecanı eklenince göz yaşları kendilerini dışarı atıvermişti. Kapının önünde sarmaş dolaş olmuş birbirlerinden kopamıyorlardı. Derken aklı başına geldi. Telaşla onları içeri aldı. Kapıyı kapatır kapatmaz bir daha yumak oldular. Arkadaşlarının gözyaşları, onu uzun yıllardır görmedikleri için daha çok özlemden ve onun haline üzüldüklerinden akıyordu. Oysa kendisinininkilerin sebebi pek çoktu. Biraz da ezilerek, onları hem misafir hem de oturma odası olarak kullandıkları odaya aldı. Odada, döşemeleri yıpranmış ama tertemiz üç çekyat, köşede eski bir televizyon sehvası ve üstünde küçük bir televizyon vardı. Yerdeki soluk halı ile duvardaki saat ise odanın dekorunu tamamlayan diğer eşyalardı. Tüm bu sadeliğe karşılık şaşırtıcı bir huzurun doldurduğu oda, bir anda gelen konuklarla şenlenmişti. Birbirlerini görmeyeli yirmi yılı çoktan geçmişti. O kadar çok şey vardı ki anlatacak... Hepsi evlenmiş çoluk çocuğa karışmıştı. Üçü de mesleklerinin zirvesindeydi. Onlar bu konuya girmek istemiyor ama ev sahibi sorunca da kaçamak cevaplar veriyorlardı. Sema ile Dilek çocuk doktoru olarak yani onun hayallerini süsleyen branşta görev yaparken; Feride jinekolojiyi seçmişti.

Birbirlerinin izlerini kaybetmişlerdi. O, eski arkadaşlarından sadece Fatma ile görüşüyordu. Tesadüf bu ya Fatma kongre için İzmir'e gittiğinde buluşmuşlar, söz Hale'den açılınca da Fatma'nın onunla halen görüştüğünü öğrenmişlerdi. Daha önce aramamış olsalar bile hiçbiri onu asla unutmamıştı. Bu yüzden adresini öğrenince sürpriz yapmaya karar vermiş ve -birkaç saatliğine de olsa- onu görmek için kongre biter bitmez

Bursa'ya geçmişlerdi. İşte şimdi onunla birlikteydiler. Her ne kadar çalışma hayatının zorluğu hepsinin eski gençlik ve tazeliklerinden bir şeyler götürmüş buna birkaç ince çizgi eklemişse bile hiç biri onun kadar çökmemişti. Kırklı yaşlarda olmasına rağmen daha fazla gösteriyordu. Gözlerindeki hüznün ve masumiyet, yüzündeki çizgiler yaşadıklarının sırrını ele veriyordu. Birden konuklarının uzun yoldan geldiklerini düşünerek, bir şeyler hazırlamak üzere mutfaka geçti. Sıkıntıdan ter içinde kalmıştı. Evde doğru düzgün misafirine çıkaracak bir şeyinin olmadığını biliyordu. Çay kutusuna el attı. Ancak bir- iki kaşık çay vardı. Dolabı açtı. Birkaç zeytin ve bir yumurtadan başka bir şey yoktu. Kıvranıp duruyordu. Yıllar sonraki karşılaşma böyle mi olmalıydı. Dostlarına ne ikram edecekti. Çaydanlığı doldurup ocağın üstüne koydu. Ekmek kutusunda biraz ekmek olduğunu hatırlayınca yumurtaya batırıp kızartma fikri, içini bir parça olsun rahatlattı. Hazırlıklarını yaparken unutmak istediği ama yakasını hiç bırakmayan geçmişinin filmi gözlerinde canlandı.

80'li yıllardı. Dar gelirli memur bir ailenin iki çocuğundan biriydi. Bu yüzden çocukluğu ve gençliği hep yokluk içinde geçmişti fakat O, mahrum kaldığı şeyler için üzülmeydi. Çok çalışıp iyi bir meslek sahibi olursa eksikliğini çektiği her şeyi nasılsa elde edecekti. Çok hırslıydı. Hedefi her zaman birincilikti. İkinci olmayı bile zül sayardı. Gece gündüz demeden çalışmasının karşılığını Bursa'nın en gözde lisesini birincilikle bitirerek aldı. Üniversite sınavına girdi. Ailesinin gözü üstündeydi. Herkes ondan büyük başarılar bekliyordu. O da onları yanıltmadı. Hayallerini süsleyen Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesini kazandığında evde adeta günlerce bayram yaşandı. Çok mutluydu. Doktor olduğunda önce anneciğine bir çamaşır makinesi alacak ve onu elde çamaşır yıkama derdinden kurtaracaktı.

Babacığına ise en iyisinden bir takım elbise... Adamcağız onları okutma derdinden yıllardır kendine doğru dürüst hiçbir şey alamamıştı. İçinde her gün yenisi eklenen hayalleriyle Ankara'nın yolunu tuttu.

Yurda yerleşmişti. Başında çok da bilinçli olarak örtmediği başörtüsü vardı. Çok sıkıntı olursa başını açardı. Hem zaten ailesi de sıkı sıkı tembihlemişti. “Baş örtüsü sorun olursa, senin günahın bizim boynumuza, başını aç ve okulunu bitir.” Derken okul başlamış ve hemen kendini derslerine vermişti. Hiç takılmadan ve tabii ki yine dereceyle bitirmeliydi. Bu arada yavaş yavaş arkadaş da edinmişti. Herkes ile arası gayet iyiydi ama onun yanında Zeynep ablanın yeri ayrıydı. Neden-se bu kız diğerlerinden çok farklıydı. Yüzünde sürekli bir tebessüm vardı. Herkesin yardımına koşar, varını yoğunu paylaşırdı. Okuduğu fakülte ağır olmakla kalmayıp, aynı zamanda çok da para gerektiriyordu. Ailesinin durumu malumdu. Aldığı burs ise yemek parasına zor yetiyordu. Darda kaldığı zamanlarda Zeynep abla herkese olduğu gibi ona da Hızır gibi yetişiyordu. Aralarındaki sohbetlerde artık iyice inanmıştı ki abla bunu herhangi beklenti için değil, ALLAH'ın rızasını kazanmak için yapıyordu. Aldığı dini terbiye tamamen geleneksel boyutlarda olduğu için önceleri bu durumu çok da kavrayamamıştı. Zeynep ablanın verdiği kitapları okudukça ve arkadaşlarıyla sohbetlere katıldıkça kendine format atıp, yeni programlar yüklemesi gerektiğini düşündü. Doğru adımı atmak için de ALLAH'ın emrettiği gibi hareket etmek gerektiğine inandı. Zeynep ablaya durumu açtı. Onun fikrini duyunca sarmaş dolaş olup uzun uzun gözyaşı döktüler. Birlikte çarşıya çıkıp, güzel bir eşarp ve pardösü aldılar. Ondaki bu değişiklik herkesi şaşırtmakla birlikte en büyük tepkiyi ailesi verdi. Buna ne gerek vardı şimdi. Okulunu bitir-sindi. Sonra istediğini yapsındı vs...

Ailesinin müdahalesine rağmen bu yeni durum hayatına inanılmaz bir anlam katmıştı. Mutluydu. Ancak mutluluğu çok sürmemiştir. Sonradan başörtüsü zulmünün kalesi olan Hacettepe Üniversitesinde 12 Eylülün ardından kara günler başlamıştı. Baş kapalı hiç kimse derslere girmemeliydi. Baş kapalı girenler özellikle sözlü ve bazen de fiili tacize uğruyor, hemen sınıftan çıkarılıyorlardı. Hani sütü dökmüş bir kediyi yakalarsınız sırtından tutup dışarı atarsınız ya... İşte baş örtülü olanlar da eğer sınıfta keşfedilip yakalanmışlarsa, aynen suçlu kedi muamelesine maruz bırakılıyorlardı. Onları yakalamak için her köşe başına nöbetçiler dikilmişti. Okul binasına girmeden yakalanmaları için bütün önlemler alınmıştı. Çaresiz bazıları başlarını açtılar, bazıları peruk taktılar, bazıları ise direnişe devam ettiler. O da direnenlerdendi. İlk yıl zor da olsa bitti. Ancak asıl sorunlar, sonraki yıllarda başlayacaktı. Güçlü olmalıydı. Zeynep abla ve diğer arkadaşları ile birlikte kenetlenip, sürekli birbirlerine moral verdiler. Okul başladığında belki sorunlar azalmıştır ümidi ile gittiler ama sonuç hüsrandı. Bu yetmezmiş gibi artık yemekhane ve yurda girişleri de yasaklanmıştı. Hele yemekhaneden hırsız kedi gibi herkesin içinde kovalandığında gözlerinden akan yaşın belki bin katı yüreğine kan olup damlamıştı.

Erkek ve kız yurdunun giriş kapısı aynıydı. Bu yüzden başını açamıyordu. Eğer yakalanmadan ana girişten geçip, kız yurdunun kapısına kadar gitmişse, başörtüsünü çıkarıp altındaki perukla -bu arada peruğa karşı olan direnci de kırılmıştı- hemen içeri giriyordu. Kapıda kontrol olduğu zaman ise uygun bir an bulabilmek için saatlerce akla karayı seçiyordu. Ama asıl sorun okuldu. Derslere, sınavlara girmesi dertti. Koskocaman dekanların, hocaların başörtüsü avına çıkması görülecek şeydi. Bu bakımdan son zamanlarda okula

henüz kimsenin tam olarak bilmediği bodruma açılan kapıdan gizlice girip, tuvalette başörtülerinin üstüne peruk takma yoluna gittiler.

Bir gün kapıdan girerken fark edildiler. Her biri bir tarafa çil yavrusu gibi dağılırken perukların olduğu çanta kızlardan birinde kaldı. Üç arkadaş tuvalete kaçtılar. Buldukları yerden çıkamıyorlardı. Üç saate yakın tuvalette kaldıktan sonra çaresiz geri çıktıklarında görevlilerin hala onları kapının önünde beklediklerini hazin gözlerle izlediler. Dışarı atıldılar. Yurda gitmek istedi. Ancak peruğu Dilek'te kalmıştı. Kızlardan yurta kalan da tek oydu. Yurdun kapısında saatlerce soğukta titreyerek bekledi. Bir fırsatını bulup, içeri daldı. Bu defa da dışarı çıkması sorun oldu. Zaten içinden de gelmiyordu. Gözü korkmuştu. Her an birisi başörtüsüne saldıracak endişesiyle yaşamak zihnini allak bullak etmişti. Bir hafta yurttaki hapis hayatı yaşadı. Gündüz odaların boşaltılması gereken saatte kütüphaneye saklanıyor, bulduğu kuytu köşelerde gün boyu uyukluyordu. Akşam gelen kızlar yiyecek bir şeyler getirmişse yiyor, getirmemişlerse yarı aç yarı tok günlerini geçiriyordu. Yaşadığı o kabus gibi bir hafta onda ömrünün sonuna kadar unutamayacağı derin izler bıraktı. Huzuru kalmamakla birlikte kendini toparlamaya çalıştı. Ne yapacaktı, hangisi doğru olurdu? Düşünceler, düşünceler, beynini zonklatırcasına onu kemiriyordu. Sonuçta vardığı nokta hep şuydu: Mabuda itaat etmek varken; mahluka itaat olmazdı. Bu düşünce nedense aklına her geldiğinde kendini güçlü hissediyor, Rabbinin yanında olduğu düşüncesiyle huzur buluyordu.

Bir gün sınavda fakültenin dekanı aniden sınıfa girdi. Doğrudan onu hedef alarak odasına gelmesini istedi. Çaresiz gitti. İç yüzünü çok iyi bildiği Dekan Bey, onu ikna etmeye çalışıyordu. Gayet babacan bir tavırla onların iyiliklerini istediğini, baş örtmekle bir yere

varılamayacağını, fakültenin huzurunun bozulmasının kimseye fayda sağlamayacağını anlattı da anlattı. Üstelik kendisi de çok dindardı. Dini vecibelerini kimseye göstermeden yerine getirirdi. Bu başörtüsü de neydi. İnsanın kalbi temiz olsundu. İçi burkuldu. Sanki huzur bozan onlardı. Yaratana itaat ettikleri ve isteyerek onun emrine uydukları için yaratılanlar nasıl da iki yüzlü davranıyorlardı. Onun söylediklerini duymadı bile... Çünkü daha geçenlerde “Namaz kılan birini gördüğümde arkasından bir tekme atasım geliyor” dediğini kulaklarıyla duymuştu. Hayal kırıklığı içinde ve derin düşüncelerle oradan ayrıldı.

Aylar süratle akarken zulüm de son haddine varmıştı. Uygulanan yıldırma politikası ile kurulan ikna odaları kızların bir bölümünün daha direncini kırmıştı. Çok samimi birkaç arkadaşları okulu bırakma kararı almışlardı. Bu düşünceye şimdilik sıcak bakmıyordu. Ailesinin bu konuda yanında olmayacağından emin olmakla birlikte sıkıntılarını yine de onlarla paylaşıyordu. Elbette ki ailesi de çok üzgündü fakat ne olursa olsun okulunu da bitirmeliydi. Derslere giremiyordu. Tüm bunlara rağmen çok sevdiği okulundan kopmamak adına bütün derslerin fotokopisini alıyor ve gece gündüz çalışıyordu. Anatomi dersi olduğunda ise gitmek zorunda idi. Korka korka peruğu ile derse giriyor fakat öğrencilerin kadavrayı görmek amacıyla sıkış tıkış bir şekilde adeta üst üste yığılarak oluşturdukları çembere dâhil olamıyordu. Başındaki örtü onun ALLAH inancının bir bakıma kanıtıydı. Onun için zorlu mücadeleler veriyordu. O zaman ona uygun davranmalıydı. Hareketleri ağır ve vakur olmalıydı. Aynı hassasiyeti diğer arkadaşları da gösteriyorlardı. Dolayısıyla her anatomi dersinde kadavrayı görmeden çıkanlar onlar oluyordu. Üstelik onların bu zayıf noktalarının farkına varan arkadaşları oluşturdukları kutsal ittifak ile onlar geldi-

ği anda hemen -aralarına giremeyeceklerini bildikleri için- adeta zincir gibi birbirlerine kenetleniyorlardı.

Derken biraz huzur bulmak adına şartları zorlayarak ve Zeynep abladan yardım alarak özel bir yurda yerleşti. Ancak kara bulutlar buraya da uğramakta gecikmedi. Son zamanlarda kaldıkları yurt sürekli baskınlara uğruyor. Namaz kılan, başı örtülü olan var mı diye her taraf didik didik aranıyordu. Bu ani baskınlara karşı onlar da önlem almakta gecikmediler. Parola şuydu: Eğer arama için gelmişlerse kapıdaki nöbetçi hemen yavaşça merkezi müzik sistemini harekete geçiren bir düğmeye basıyor ve hoparlörden Mozart'ın bir parçası duyuluyordu. Müzik duyulduğu anda herkes ya başını açıyor veya peruğunu takıyordu. Namaz kılanlar namazlarını bozup hemen farklı bir moda geçiyorlardı. Fakat bir gün oldukça trajikomik bir durum yaşandı. Hoparlörden müzik yerine "Mozart", "Mozart" diyen bir ses duyuluyordu. Önce anlayamadılar ancak anlamakta da geç kalmadılar. Hemen baskın pozisyonuna geçtiler. Durum daha sonra anlaşıldı. Nöbetçi her nasılsa Mozart'ın kasetini bulamamıştı. Panik halinde arkadaşlarını nasıl ikaz edeceğini düşünürken adamlar içeri dalmışlardı bile... O da hemen mikrofonu açmış Mozart'ın parçasını çalamamıştı ama adımı söylemekte aynı etkiyi yapardı herhalde, diye düşünmüştü.

Baskın korkusu, hemen her an endişe, panik zaten zayıf olan sinirlerini iyice yıpratmıştı. Uyuyamıyor, uyuduğu zaman da sürekli kabuslar görerek yataktan fırlıyordu. Çaresiz Dilek, Feride, Sema ve Fatma ile bir ev tuttular. Artık biraz daha rahattı. En azından olur olmaz zamanlarda baskına uğramıyorlardı. Uğradıkları tek baskın kızların o evdeyken gelip kapıyı çaldıkları andı. Kim o, sorusuna hepsi birden "Biziz" dedikleri an nasıl da mutlulukla kapıyı açardı. Okula çok devam edemese bile bulunduğu ortam adeta ona ilaç gibi gel-

mişti. Ancak bu sınırlı mutluluk da çok sürmedi. Zira fakültede sınavlara alınmama kararı yönünde karar alınmıştı. Defalarca fakülteye gittiler ve kapıdan kovuldular. Üniversitenin baskısına, çoğunun aile baskısı da eklenmişti. O, tüm bunlara rağmen başını açmayı asla aklından bile geçirmiyordu. Derken hayatının gerçekten dönüm noktasını oluşturacak bir karar verdi.

O gün anatomi dersi vardı. Hep birlikte şartları zorlayarak gittiler. Peruğunu taktı. Dersin görüleceği laboratuvara girmeden pardösülerini dışarıda çıkarıp, önlüklerini giydiler. Ders boyunca orada oldukları halde daha önceden olduğu gibi kadavranın yanına yaklaştırılmadan dersten çıktılar. Pardösülerine ellerini uzattıklarında şaşkınlıktan dona kaldılar. Kırmızı kalın uçlu bir kalemle Feride'nin pardösüsü baştan aşağı çizilip karalanmıştı. Zaten hassas olan yüreği bu durum karşısında ağır bir darbe daha almıştı. Yıllardır hep gözünün ucunda olan gözyaşları bir kere daha bendini yıkmış, çağlayanlar gibi taşmış gidiyordu. Bu durum onun başına gelse kaldıramayacak kadar yıprandığını anlamıştı o an... Aynısı olmasa bile benzerlerinin kendi başına geleceğini de biliyordu. Hem ağlıyor, hem de bitti buraya kadarmış diyordu. Eve geldi ve hemen ailesini aradı. Ağlamaktan konuşamıyordu. Her ne kadar okulunu bitirmesini isteseler bile onların da sinirleri çok yorulmuştu. Neticede evlattı. Bu travma istemedikleri sonuçlara götürebilirdi onları. İstemeyerek de olsa kararı ona bıraktılar. Hemen eşyalarını topladı. Arkadaşlarının sesleri kulaklarında uğulduyordu. Okumak, doktor olmak, ilk maaşıyla annesine çamaşır makinesi, babasına en güzelinden bir takım elbise almak, güzel bir geleceğe, rahatça büyütüp, özel okullarda okutacağı çocuklara sahip olmak, hepsi bir çırpıda yok olmuştu, elinden alınmıştı, hayalleri çalınmıştı. Üstelik fırtınalı bir ruh haliyle elinde valizi otobüse giderken, yolda

rastladığı iki kadının önce onu birbirlerine gösterip ardından üstüne yürümeleri ile dönüş kararı bir kez daha kesinleşti. Her şeyi bıraktı ve ardına bakmadan evine döndü.

Çaydanlıktaki suyun fokurtusundan üstündeki kapak zangır zangır titriyordu. Hemen koştu altını kısıtı ve ancak bir iki kaşık olan çayı demliğe atıp üstüne sıcak suyu döktü. Yumurtaya buladığı ekmekler de kızarmak için hazırды. Tavadaki yağ ısınmaya kadar bardakları hazırladı. Yıllardır bilinçaltına attığı, yüzleşmek istemediği ve kapısını sımsıkı kapadığı geçmiş arkadaşlarının gelişi ile buldukları aralıktan dışarı hücum ediyorlardı. Hayat tarihçesi şimdi hiç kaçamayacağı bir şekilde gözlerinin önünde adeta dans ediyordu.

Okulunu bırakıp geldikten sonra perişan hali onun kurtarıcısı olmuştu. Uzun süre kimse bir şey sormadı. Aslında biliyordu, az çok ailesini tanıyordu. Bunun hesabı ondan sorulacaktı, soruldu da... Babası neyse de annesi hazmedemiyordu. Canından çok sevdiği biricik kızı için neler hayal etmişlerdi. Doktor olacaktı. Sıkıntılarını bir parça olsun unutturacaktı. Daha önemlisi o rahat bir hayat sürecekti. Ne olurdu, başını açsaydı. ALLAH onun kalbini bilmiyor muydu? Bu kadar inat etmenin alemi neydi? Dünyanın en akıllısı kendisi miydi? Haydi şimdi çöksindi bakalım.

Uzun süre kendisini dinledi. Hani şu ikinciliğe bile tahammül edemeyen hırsına ne olmuştu. Hırsı yine vardı ama yön değiştirmişti. Evet, onun hırsı dünyevi olana karşı nedense bitmişti. Şimdi o, Rabbinin rızasını kazanma hırsıyla dolmuştu. Bu uğurda da her şeyi göze almıştı. Bu arada en büyük dostu Kur'an-ı Kerim oldu. Zeynep abladan okumayı öğrenmişti. Şimdi daha da ilerletti. Ayrıca okuduğu tefsir ile yıkıma uğramış ruhu adeta baharı yaşadı. Onu en iyi bilen, ona yakın olan Rabbiyle sohbet ediyordu adeta. Arada bir diğer

arkadaşlarından da haberler geliyordu. İçlerinden depresyona girip, psikolojik tedavi görenlerin sayısı hiç de az değildi. Çok şükür o yapayalnız kaldığı bu süreci, Rabbinin varlığı ile doldurup yaralı, kırık kalbini çabuk tamir etmişti. Ahh ! Bir de annesinin iğneleyici sözleri olmasa... Onu da anlamaya çalışarak, kalbini kırmamaya özen gösterdi. Annesi söylendikçe sızlayan yüreğini içinden sabır çekerek teselli etti.

Bir şeyler yapması gerekiyordu. Çalışmalı artık ailesine yük olmamalıydı. Ne yapabiliirdi. Uzun uzun düşündü. Öyle bir şey bulmalıydı ki... Başörtüsüne hiç kimse bir şey söylememeliydi. Zira buna bir kez daha tahammül edemezdi. Sonunda biçki-dikiş kursuna yazıldı. Ne hazindi. Doktor olacaktı, beyaz önlüğünü giyip, masum bebeklere, çocuklara bakacaktı. Hayallerinde dikiş dikmek yoktu. O, her şeyin en iyisini alacaktı veya diktirecekti. Oysa şimdi kendisi başkalarına giysiler dikecekti. Kalem tutan elleri iğne tutar olmuştu. Halbuki O, iğneyi hastalarını iyileştirmek için eline alacaktı. Oysa... Bu düşünceleri de aklından uzaklaştırdı. Kısa sürede dikiş dikmeyi öğrendi. Annesinin eski makinesiyle artık herkese bir şeyler dikebiliyordu.

Etrafındakiler de bu arada boş durmuyor, evlenmesi yönünde telkinler de bulunuyorlardı. Madem okumamıştı. Bari zamanı geçmeden hani şöyle iyi bir kısmetle onu rahat yaşatabilecek biriyle... Kendi kendine söz verdi. Evleneceği kişinin eğitim seviyesine, kültürüne, maddi durumuna bakmayacaktı. Onun evleneceği kişi ALLAH'I bilen iyi bir insan olacaktı. Hem zaten Rabbinin rızası için çok büyük bir bedel ödemişti. Herhalde bu yaşadıkları ödüllendirilecekti. İyi bir evlilik onun hakkıydı. Bu düşüncelerle karşısına çıkan lise mezunu, maddi durumu çok da kötü olmayan yetim gencin evlilik teklifini kabul etti. Her şey çok güzel olacak şeklindeki umutları eşinin işini kaybetmesi ve ardından

borçlar yüzünden yaşanan sıkıntılarla bir kez daha soldu. Bu arada çocukları olmuş, evin ihtiyaçları artmıştı. Çaresiz tek altın bileziğim dediği, makinesini kullanmaktan başka çaresi kalmamıştı. Artık evin içini neredeyse tüm gün annesinin kendisine verdiği yaşlı makinenin sesi dolduruyordu. İnanılmaz derecede çalıştığı halde borçluların zaman zaman icra için eve gelmelerinin önüne yine de geçemiyordu. Evlendikleri zaman aldıkları eşyalar neredeyse yarı yarıya azalmıştı. Eşi kötü bir insan olmamakla birlikte, ekonomik sıkıntılardan dolayı bozulan sinirlerinin acısını arada bir de olsa ondan çıkarıyordu. Buna bir de annesinin “Beni dinleseydin, bunlar başına gelmeyecekti.”serzenişleri de eklenince her zaman olduğu gibi teselliye önce Rabbinde, ardından da çocuklarının sevgisinde buluyordu. Bir teselli yolu da şuydu: Zaten çok varlık içinde büyümemişti. Yokluğun, kanaat etmenin ne demek olduğunu iyi bilirdi. Bu yüzden de yaşadıklarına çok yabancı değildi. Yine de nerede hata yaptığını sıklıkla sorguluyor ve şu sonuca varıyordu: Başörtüsüne sahip çıkıp, bu uğurda okulunu bırakmış ve ona göre çok büyük bir bedel ödediğinden artık rahat edeceğini düşünmüştü. Yaşadıklarından sonra ise ALLAH’ın rızasını kazanmak için bunun hiçbir şey olmadığını anlamıştı. O sınav bitmiş, diğerleri başlamıştı. Eğer hedef onun rızasını kazanmak ise bunun bedeli kolay değildi. Hz. Yusuf kuyudan kurtulmuş ardından zindana düşmemiş miydi? Peygamberler bile çileli hayatlar yaşamışlarsa kendisi kim oluyordu. Belki doktor olup, hastalarına reçete yazmamıştı ama çocuklara ve kadınlara Kur’an okumayı öğreterek manevi hastalıklarına ilaç olmak kötü bir şey miydi?

Yıllar bu teslimiyetle, oldukça hüzünlü ve sıkıntılı geçti. Ancak ona da inanılmaz bir olgunluk ve değer kattı. Geçmişle yüzleşmeyi hiç istemedi ama rüyala-

rına da söz geçiremedi. Hiç yoksa haftada bir-iki defa kendini doktor olarak beyaz önlüğü ile görürdü. İşte şimdi sınıf arkadaşları gelmişlerdi. Anılar artık kaldıkları yerden fırlamış onu tekrar geçmişinin karanlık dehlizlerine çekmişlerdi. Aradaki fark açıkça görülüyordu. Onlar başlarını açtılar okullarını bitirdikten sonra kapattılar. Kılık kıyafetleri son derece düzgün ve güzeldi. Ayaklarındaki ayakkabıları, kollarındaki çantaları, eşarpları, giysileri en iyi markalardandı. Onun böyle şeylere sahip olması ise neredeyse hayaldi. Bir meslek ortalama otuz veya kırk yıla tekabül ederdi. İnsan mesleğinin ona sağladığı statüye göre bir yaşam biçimine ve konforuna sahip olurdu. Oysa onun mesleği elinden alınmıştı. Dolayısıyla bir ömür boyu hayatı bundan etkilenecekti ki işte... İçinden yine bir kırgınlık nidası yükseldi.

Feride'nin "Biz seni görmeye geldik. Sen ne yapıyorsun ALLAH aşkına." sesiyle irkildi. Hemen tabakları onun eline tutuşturup, çayları doldurmaya koyuldu. Çayın rengi o kadar açıktı ki... Sıkıntıdan bir kez daha ter bastı. Birazdan yeniden derin bir sohbete koyulmuşlardı. Hiç biri belli etmese bile hepsi son derece üzgündü. Doğrusu onu çok da lüks bir ortamda görmeyi ummamışlardı ama bu derece olduğunu da düşünmemişlerdi. Sevgili can arkadaşları başörtüsünün bedelini ödemeye aradan geçen onca yıla rağmen hala devam ediyordu anlaşılın. Her biri içinden kendini sorguluyordu. Kim daha doğru yaptı diye... Gerçekte herkesin sınavı ayrıydı ve her birinin kendi dayanacağı ağırlıktaydı. Bu bir tercih meselesiydi. Buna kimse bir şey diyemezdi. Sözün bittiği yerdediler.

Saatler su gibi akıp geçmişti. Artık ayrılık vaktiydi. Gelişlerinde yaşanan sevinç, gidişleri ile hüznə dönüştü. Yine görüşeceklerdi ama bu defa aradaki süre asla böyle uzun olmayacaktı. Onlar giderken sessiz ve hü-

zünlü bir yağmur onlara eşlik ediyordu. Birden bugün hiç söz dinlemeyen gözyaşlarının yine özgürce başıboş bir şekilde aktığını fark etti. Kapıyı kapattı. Az sonra nevresim takımının bitirilmeyi bekleyen son parçasının dikildiğinin işaretini veren emektar makinenin sesi odayı yine doldurmuştu.

* Hale bugün ailesi ile ilinde yaşıyor. O ihtilal döneminde başörtüsü zulmüne uğrayan sayısız kızlardan sadece biri... “Bana bunları yaşatanlara karşı son derece kızgınım” diyecek kadar dürüst iken; “O dönemde onların bize nasıl davrandığı onların sınavıydı. Bu sınavı bizim nasıl karşılayıp, yorumlayıp, içselleştirdiğimiz ise bizim sınavımızdı.” diyecek kadar da mütevazı ve olgun... “Benim, ailemin, hocalarımın emeklerini ve en önemlisi hayallerimi çaldılar.” derken hıçkırıklara boğuluyordu. O başörtüsünün bedelini ödedi ve hala ödemeye devam ediyor. Ona bu zulmü yaşatanlar ne durumdalar acaba?

MELÂL BURCU

Yaşar BAYAR / Ağrı

I/ gün dönümüne doğru

Güz ağır ağır çekiliyordu şehrin sokaklarından.

Yeryüzünde iklimiyle, rengiyle ve örtüleriyle değişik beldeler; bu beldelerin birbirine benzemeyen toprakları, gözle görülmeyen gizli hikâyeleri vardır. Üzerinde gezinen canlı bir karıncanın, sıcak mevsimlerde geceleri öten çekirgelerin, yemyeşil korulukların içinde dikine yükselen sert granit kayaları delerek dertli dertli akan suların, asırların öldüremediği mabetleşen ihtiyar çınarların, nihayet şu tabiat âleminin içinde ömür dolduran insanın bir hayat hikâyesi vardır. Çileler ve sıkıntılar tabiatın her zerresinden, dilden dile, anlatıla anlatıla, sınır ve iklim tanımadan bize gelmiş değil midir? Varlığını yaşadığı topraklara adayan çıplak ayakların toprak rengi yüzleri, onların ruhlarından serpilen tohumlar zamanın içerisinde hep eriyip gitmiş midir? Yeryüzü toprağının her zerresinde ölmez hayatın sırlarını düşünmek ne kadar mest edicidir.

Hâlbuki her şeyi birlikte yaşadık diye düşünüyorsunuz: Acıları, hastalıkları, ölümleri, kıyımları Sevgileri de. Ne var ki, hayata bakışımız, olayları, olguları algılama biçimimiz, insanlar ve hayat karşısında duruşlarımız, durum alışlarımız ve tepkilerimiz, belki de yaratılışın özü, doğası gereği farklı oluyor. Hayat, acılar toplamı, yeryüzü acılar yurdu ya diyorsun, ağrılar bir yerlerden uç veriyor, kanatıyor... Aynı yerde duruyor, aynı şeyleri hissediyor, aynı üzüncüleri ve sevinçleri duyuyor görünmenize rağmen, çok yakından, içinden bakıldığında hiç de öyle olmadığını anlıyorsun...

12 Eylül'ün soğuk, sıkıntılı ve sarsıntılı günlerini yaşıyordum.

Darbe sonrası çalıştığım Erzurum Yapı Meslek ve Teknik Lisesi'nden Hınıs Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'na tayin edilmiştim. Sebebini ve hukukî dayanağını bilemiyordum ve zaten bunu öğrenmeye de hakkım yoktu. Dışından tırnağımdan artırarak yıllarca biriktirdiğim kitaplarım aranmış, yırtılmış, dağıtılmıştı. Rahmetli Fethi GEMUHLUOĞLU Ağabey'in yerdeki çığnenmiş *"Dostluk Üzerine"* isimli kitabının yırtılmış bir sayfasındaki: *"Hâl sâridir. Maraz da sâridir. Dilerim ve umarım ki, benim marazım sâri olmasın..."* sözlerini zaviye belirleyip, kalbimin balansını da ona göre ayarlamıştım...

Tebliğatı aldığımda, sükûnun çığlıkları hep sesimin önünde uğulduyor; *"yeter artık"* demek ta dilimin ucuna kadar geliyor ve tabiatımın cidarlarını zorluyordu. Ama kimseye bir şey demiyor/diyemiyordum. Allah'ın görüp bildiğini düşünüyor, olup bitenleri kaderin mutlak adaletine bağlıyor, bir iki yutkunuyor; sonra da yeniden bütün hiddet ve şiddetimi her zaman muhabbetle çarpan kalbime emanet ediyordum. Karakter, düşünce ve üslûbunun hatırına herkesin yalan-doğru sesini yükselttiği durumlarda ben bir *"Lâ Havle"* çekip *"Buna*

da eyvallah” demekle yetiniyordum. Ben şahsen, bu hafakan ve heyecanları her hatırlayışında öldüren bir mahkûmiyetin, çıldırtan bir mazlûmiyetin ve amansız bir mağduriyetin kurbanı olan bir kısım masum ağızların söylemek isteyip de söyleyemedikleri şeylerin boğazlarında düğümleli olup onları boğuyor gibi olduğunu tahayyül etmiş ve ürpermişimdir.

Hınıs İlçesi’ne benim gibi bir grup öğretmenle gidip göreve başlamıştım. Yeis, yol kesen bir gulyabaniydi burada. Önce anadan, sonra dünyadan kopmuştum sanki. Bir hazin güz akşamı, yeniden gelir gibi dünyaya, dağlara ve düşen yapraklara dalıyordum. Bağlanıp kopup ve tekrar bağlanıyordum.

Sarı bir rüzgâr esiyordu ufuklarda.

Sadece okulun bahçesi değil, hayatı da boşaltan mevsimlik insanlar yine sırdı. Hele o ağaçlar yok mu? Demek ki bir daha güzdü. Yirmi üç yaşına basmıştı sararmış rüzgâr. Teneffüs zili garipliğimin yirmi üçüncü mutsuz yılını çalıyordu. Velhasıl garip bir yalnızlıktı.

—Hocam, ben bir şiir yazdım.

Yapraklar mı? Yirmi üç kez düşüp ve kalkmıştı yirmi üç kez. Mevsimin değil, gönülde baharın saltanatı devrilmişti. Enkazından yine o sevgili kırlangıcım çıkmıştı. Çocukluğumun ilk acısıydı. Düşer de tekrar kalkarmış meğer yapraklar. O nasıl da kanmıştı. Nasıl da birden, bahtiyar bir uykuyla geçivermişti kendinden. Yüreğime gömdüğüm yirmi üç yaşındaki ölü, kalkar diye yapraklar gibi bir bahar umudunla beklemiştim onca yıl.

Dumanlı bir güz gününde bahçemizdeki yaşlı bir kavak ağacının dalına vurarak altına düşmüştü. Nasıl da düşmüştü! Ortalığı saran duman, o gün bugündür kafamın içinden de gitmemişti. Sanki gerçekte rüyayı

birbirine karıştıran bir sihirbaz dumanıydı o. Bir garip tütsüydü. Hayatımda ilk garip gerçek ve ilk hatırlama rüya olarak o yumuşacık, uysal kırlangıç, her sonbahar ağaçların altına düşer ve her sonbahar yeniden ölürdü. Dirilmeden, canlanmadan, daldan iner, yorgun kederli gözlerini süzerek yumuverirdi.

—Hocam, ben bir şiir yazdım.

Ardından cansız yaprakların indiğini görünce, hiç titrememiş, ölümden hiç korkmayan bir teslimiyetle sadece yapraklara doğru şöyle bir bakmışım o kadar. Ötesine berisine, hayat suyu çekilmiş yapraklar düşünce yalnızlık hüzünden de sıyrılmış, onun gözünden süzülen yaşları görmemişim bile. Sonra soğumaya başlayan bedeni, gözlerinden ılık ılık sağılan yaşlarla ısınmıştı da birden umutlanıvermişim. Gözün gözü görmediği sis içinde gözlerimin sadece kırlangıcı, sadece kırlangıcın ışısız gözlerini görüyordum. Boşa çıkan bir umutla da güz gazelleri arasında yitip gitmişti.

O acımasız yapraklar, sadece onun değil, benim de umudumun örtüsü olmuştu. Sonbahardı ve her şey bitmişti. İlk sevgim, ilk acım, meğer onun yaptığı bir bilgece işmiş. O, sessiz bir bilgeymiş de görmek için göz gerekmiş. Oysa gariplik! Öleceğini bildiği halde, hiç çırpınmamıştı. Yardım istememişti. Medet bir mihnet yüküymüş. Yirmi üç yıldır bana bunu söylemek için mi ölmüştü yirmi üç kez? Ölümünde bile yalnızlık. Artık ölmeyecekti. Bu bana söylediği bir ölümsüzlük tılsımıydı. Bu ölüm, sonuncu ölümdü.

II/ah tahammül! nereye kadar hırpalayacaksın kalbimi...

Öğrenciler merdivenlerden cıvıl cıvıl seslerle koşarak bahçeye çıkıyorlardı. Yağmurlu, soğuk bir gündü. Ben de şimdi çok uzaklarda kalmış günlerimi düşünüyordum. Okulun bahçesindeki ankesörlü telefonun ya-

nında öğretmenlerden birinin bir öğrenciyi dövdüğünü gördüm. Tanımıştım o öğrenciyi; sürekli bana yazdığı şiirlerini okumak isteyen Recai isimli küçük bir köy çocuğuydu. Koşup öğrenciyi öğretmenin elinden zorla almıştım ki, bu sefer benim yakama yapışmıştı:

—Bırak, disipline vereceğim onu, ben konuşma dedikçe o, ısrarla telefonda annesiyle Kürtçe konuşuyordu!

Ben, annesinin belki Türkçe bilmediğini, konuşmasında ne mahzurun olacağına söylediğimde,

—Suç olduğunu bilmiyor musun? Seni de şikâyet edeceğim, süründüreceğim hepinizi!

Diyerek hızla uzaklaştı oradan.

Zulmün aktörü, dublörü, suflörü, dekoru ve kostümü olmayı reddettiğim için görüntü dışıydım o an. Yine de zulmün türevlerinden hiçbirine katlanamadığımdan dolayı her şeye rağmen sonunda aşkın galip çıkacağına inanarak sürdürecektim yürüyüşümü...

Akşam, lojmana yorgun-argın gidip biraz uzanmıştım ki, kapı çaldı: iki asker *“yeni gelen Türkçe öğretmeni sen misin, seni acele komutanımız istiyor”* diyerek, apar-topar beni arabalarına atıp, bilmediğim bir yere götürdüler. Bodrum katı gibi bir yere indirilip, karanlık bir odaya kapadılar. Yapayalnızdım. Ne yapmıştım, niye buradaydım, bilemiyordum.

Bir köşede saatlerce ne olacağını bekliyordum.

Nemli, soğuk ve bunaltılı bir ortamdı.

Bütün darbelerin topluma hediye ettiği en iğrenç bir ahlak da, ispiyonculuk, iftira, kin ve intikam duygusuydu. Benim de, gerçeklere dayanmayan jurnale kurban gittiğim anlaşılırmaktaydı. Beni kimlerin jurnallediğini, biliyordum ama bu insanların kimliklerinin dillerinin

ne önemi vardı ki. Çünkü bu bir ahlak, kişilik ve iman meselesiydi. Hem de benim kendilerine hep hayrım dokunmuş kimselerdi bunlar.

Aniden kapı açıldı ve dört-beş kişi içeri girerek tekmelemeye başladılar beni. Postal darbeleriyle yüzüm kan çanağına dönmüştü. Hem tekmeliyor, hem küfrediyorlardı. Gözlerim kararmıştı.

Aldıkları emirle bana küfrederek tekmeleyen, bu adsız ve namsız Mehmetçikler, üç kıtada hükümrân olduğumuz neslimizin en güzide evlatlarıdır ve anaları onları askere gönderirken “*vatanına, milletine ve mukaddesatına kurban olsun*” diye ellerini kınalayıp uğurlamış, ardından da “*bak haa, arkadan vurulursan sana hakkımı helal etmem*” diye tembihlemeyi de ihmal etmemişlerdir biliyorum... Ne gam!

Kaygan, kırılğan ve savunmasızdım.

Gece beni yaşıyordu, ben geceyi.

Yıldızlar bir bir kayıyordu gökyüzünden. Zifiri karanlığa mı boğulacaktım yoksa? Okulum neredeydi? Okulumun garip öğrencileri neredeydi? Neredeydi Recai? Okulumuzun bahçesi onun garip halini iyi tanımıştı. Recai, çağır beni de. Umutlu gidişinin şiirini anlat binlerce kez. Bıkmadan, usanmadan seni dinleyeceğim. Kanlansın ayaklarım, huzur bulsun bedenim, ölümüm yaşamak olsun bu dünyada... Gel demeni bekliyorum.

Duyuyorum sesini, çağırına uyuyorum... Tebük çöllerindeyim sanki... Ya bu gece? Niye yakamdan düşmüyordu gecenin bin bir nazı? Doğrulup ve yürümeliydim yeniden... Varsın gece yaşasın. Varsın karanlıklar zindanlarda yaşasın. Ben yine sınıflarınıza koşacağım...

Yüzleri hüznle nakış nakış süslenmiş cennet sevdalıları! Ben geceyi burada, bu zindanda yaşarken, sizler de dünyanın zindanlığını kırıyorsunuzdur. Ben, özlem-

lerimle, zaferimle, atıye ait güçlerimle size katılma sabırsızlığında iken, siz Recai'nin benzerleri olarak, onun beni çağırıldığı gibi çağıracaksınız. Belki çöllerde kurulmayacak ilk yurt. Belki sınırı avuçlarımızla belirecek ilk ülkemizin. Ama yüreklerimiz safları paylaşacak, idraklerimiz birleşecek. Yürüyüşlerimiz, köleliğe, zulme, efendi-uşak ayırımına son verecek... Mutlak hürlüğün ayırımına varan insanlık Recai'lerin dalgalandırdığı sancakların altına toplanacak... Toplanacak... Toplanacak... Derken, dünya yemyeşil, sizlerin bakirliğine dönüşecek. Şehâdet hayat bilinecek, sevdalılar Şahadet üzerine anlatılacak... Aydın günlere, mutluluğa, gerçek huzura doğru topyekûn koşuşturulacak... Koşuşturacağız. Bekliyorum o günü bu geceden.

Ağızımdan burnumdan oluk oluk kan akıyordu.

Bir insan, sırf omzunda rütbe olduğu için, elinde yetki ve silah bulunduğu için başkalarına işkence etme hakkını kendinde görmesi, hiçbir hayvana bile reva görülmeyen muameleleri insanlara reva görmesi, insanın yapabileceği bir iş olamazdı. İşkenchede Filistin askısında İsrail askerinin Filistinli Müslümanlara yaptığı işkenceyi, kendi memleketinde kendi halkına yapan bir güvenlik(!) görevlisi, evine gidip acaba nasıl çocuklarına sarılır, nasıl yatağına uzanıp, hiçbir şey olmamış gibi, orada bağırttırdığı insanların sesleri kulaklarında çınlamadan, görüntüleri gözünün önüne gelmeden normal bir insanmış gibi yatıp uyuyabilirdi? Bunu yapan kimselerin insan olarak anılması, ontolojik bir gerçekliğe işaret etmek içindir. Yoksa onların insanlıkla alakalarının kalmadığı çok aşikârdı.

Oysa geçmişte onun süngüsü, yüz defa iniltimizi dindirmiş ve ateşimize su serpmişti. Yakın tarihimizde dahi kaç defa onda mazinin tebessüm eden çehresini ve yıldırımlaşan celadetini görmüştük. Eğer atik davranıp da yıllardan beri hazırlanan karanlık emellerin önüne

geçmeseydi, bütün bir millet olarak inkisar içinde ağlamadan başka çaremiz kalmayacaktı.

Düşmanın açık bıraktığı kapılar, onların istediği yere çıkmaz mıydı? Yıllardır ihmal edilen bir coğrafyada *“İnsana eğilmeli, her kırık gönülle ilgilenilmeli”*, fikirlerini yüksek sesle söylediğin zaman bu sefer de birileri şimdiki gibi *“kötü niyetli!”* diyorlardı.

Yediğim her postal darbesinde, Yavuz Sultan Selim’in bir seferde ordusunu durdurup askerin çantalarını kontrol etmesini hatırlıyordum. Hiçbirisinin torbasında geçilen bağ ve bahçelerden bir şey bulunmaması üzerine: *“Eğer bir tek askerin çıkınında haram bir şey bulsaydım bu seferden vazgeçerdim.”* sözleri canlanıyordu zihnimde. İşte işte! Diyordum; *“Bütün umerâyı ekrâdı, İdris-i Bitlisi’nin gayretiyle savaşız Yavuz’a bağlayan ve Osmanlı’ya itaat ettiren sır”* buydu!

Ne konuşturuluyordum, ne de savunabiliyordum kendimi; kanlar ve ızdırap içindeydim.

Kahredici bir korku ve merakın pençesinde çaresizce bekliyordum. Bu durum ne kadar sürdü bilemiyorum... Nihayet baygın bir halde bırakıp gittiler beni. Ardından ürkütücü bir sessizlik yayıldı geceye. Kadınlarımız, çocuklarımız, anamız, babamız, koyunumuz, hayvanımız; dışarıda canlı adına ne varsa öldürülmüş de sinsice bizi de öldürmeye geliyorlardı sanki.

Gitmeliydim buralardan. Böyle yerlerden. Böyle dünyadan. Kaçmalıyım, bilinmeyen, varılmayan kasabalardan, tanınmayan insanların arasında kaybolmalıyım. Ne konuşacak mecal, ne dinleyecek takatim vardı. Kendimden, yüreğimdeki keşmekeşten kurtulup bir başka havaya nasıl uyacaktım ki?

Duygular sel gibi üstüme üstüme gelirken görmeyen olmak diliyordum. Kaçmanın tufanına yaka kaptır-

maktansa, bulutların sisinde uyumayı arzuluyordum. Dağların kar düşmüş yamaçlarına, zorluklara karşı direnmek için soluklanmaya heves ediyordum. Berrak akıntının gümüş kanatları altında, Kafdağı'nın ardında saklanan olmak istiyordum. Ne mümkün!

Gece beni yaşıyor, ben geceyi. Zaman beni öğütüyordu, ben de zamanı... At başı gitmiyorduk, biliyordum bu hakikati, ancak ardı sıra yürüdüğüm de söylenemezdi. Acısı içime oturan dünyanın zindanında yaşamak kolay değildi. Karanlıklar içinde olmak başlı başına bir dertti. Hasretlerimin nostaljisi âlem içeri âlemdi.

Öğrencilerim...

Tavandaki lambanın ışıkları, demir kapılı haneme yansırken, dünleri yeniden kurtarmak çare mi, değil mi, bilemiyordum. Birbiriyle çelişik, birbiriyle katışık hisleri, düşünceleri aynı anda yaşamak ne feciydi. Güzeli, suratımın bir yanına, çirkini öbür tarafına resmedip, tek yüzlü olduğumu haykırmam, kime inandırıcı gelebilirdi?

İllâ da öğrencilerim.

Buradaki karanlıklardan kaçış mıydı dünlere olan özlemim? Mücadeleden, söz verdiğim öğrencilerimden firar mı ediyordum yoksa? Kimden korkuyordum ben? Kim korkutuyordu yaralanmış yüreğimi? Belki hayır, belki evet, bu neyi değiştirirdi peki? Gecenin pas tutmuş çehresinde parlayan yıldızların şavkı, tel örgüyle örülmüş pencereme düşerken, öğretmenliğimin yorulmak bilmez, pürneşe ikliminde, beynin rahminde rahmetli düşünceler üretmeliydim. Dağlardan sicim sicim uzanan derelerin, ırmakların renk cümbüşüne katılıp bereketin ummanında zerre olabilmeliydim. Çağlayanların uğultusuna kulak verip, dağlarımın eteklerinde baharın moruna, sarısına, yeşiline çalan çiçeklerinden buketler yapmalıydım öğrencilerim için...

Öğrencilerimin felahı için...

İnsanlık için...

III/ hiçbir tünel ebedî değildir

Üç karanlık geceden sonra iftiraya uğradığım anlaşmış ve okuluma yeniden dönmüştüm.

Bu haksızlığın bedelini ben ve öğrencilerim ödemişti sadece...

Sabahın tazeliğini yeniden avuçlamıştım. Okulun bahçesindeki yaprakları yer yer sararmaya yüz tutmuş bir ağaç takılmıştı gözlerime. Kalın gövdesinden mavi boşluklara doğru dik ve keskin çizgilerle uzanıyordu dalları. Hiçbir şeyi umursamayan dimdik, sapasağlam kalın bir gövdesi vardı. Toprağa öyle oturmuştu ki; güçlü ve kendinden emindi. Dalların ucundaki yapraklar uzayan mavi boşluğa hızla koşuyorlardı sanki. Merdivenleri dolduran hayat dolu sesler bana sağlık vermişti. Dilimden sessizlik öğütlerken, gönülden bu çocuk coşkularıyla sarmaş dolaş olmuştum tekrar. Dünyaya yeniden gelmiş gibiydim.

Her darbe sonrası ülkemizde, gayesiz, meselesiz, duyarsız, nemelazımcı, dünya yansa bir çöp samanı yanmayacak yapıda ve şahsî çıkarlarından başka değer tanımayan insanların sayısı hızla artmaktaydı. Ama şükürler olsun ki bu vatanın gerçek sahipleri, *“Ateş düştüğü yeri yakar.”* bencilliğine inat *“Ateş nereye düşerse düşsün, beni yakar”* âlicenaplığına kulak kesiyorlardı.

Öğretmenler odasında uzaklara dalmıştım.

Birden anlamsız bir kakhaha fırlatıp, titremeye başlamıştım.

Yüzüme vurdular, başıma vurdular, sırtıma vurdular. Ah, bir ağlayabilseydim. İnsanların kimini azgın,

sevgisiz, sürünen birer dalkavuk, kimini başkasının artığıyla otlanmaya amâde birer şahsiyet fukarası, kimini de zavallı birer budala hâl getiren çamursu, kaypak zeminler, darbe sonralarının en cazibeli tuzaklarıydı. Sosyal kurtarıcı görünümlü topluluklarsa, çamurların her görevi sardığı, insanların yaldızlar altında içten tükenişlere itildiği bir ülkede daima saf, kalender pek çok insanı derleyip bir araya getirecekti. Öyle de oldu. Hep öyle insanlar, hep öyle topluluklarda yer aldılar.

Çekilip selamet köşesine oturanlar, köpeklerin dişlerini, insanların ağızlarını bağladılar. Kâğıdı yırttılar, kalemi kırdılar. Kusur bulan insanların ellerinden dillerinden kurtuldular.

Ya dostluk? Hâlâ uzaklara bakıyordum.

IV/ inanç yüklü aydınlık

—Hocam, duymadınız galiba ben bir şiir yazdım.

Koridorların artık duymadığım uğultusu içinden bir öğrencinin biraz yardım isteyen, biraz da gururlu sesini duydum ve döndüm Recai'ydi bu. O ve ben Taşdiken'in "Kuşlar Bir Kere Ölüyor" hikâyesinin uzak iki silüetiydik sanki. Recai'yle ontolojik olarak değil, ama bilinç ışını-mında varlık tayflarını aşarak kendi bilincime ulaştığım bu cömert ve bereketli zaman noktasında, varlık ile var oluşun sahillerine varmıştım sanki...

—Hocam, ben biraz sizinle konuşmak istiyorum da. Donuk bir gülümsemeye karşılık verdim: "Zil çaldı."

Okuldan çıktıktan sonra beraber yürüdük.

—Recai dedim.

—Buyurun hocam.

—Ne yazdın?

Kumral saf yüzlüydü Recai, sevimli biraz da çekingendi.

—Hani yaprak dökümü var ya hocam, bizimki de tıpkısı. Hep dağıldık. Evin işleyen eli oldum ben. Öyle bir şey...

Bu küçük köylü çocuğunu aldım, yer yer kırılmış, dökülmüş lojmanıma götürdüm. Belki biraz da kendimi görmüştüm onda. Bir şeyler konuşmak, biraz ilgilenmek, hiç olmazsa sevgisini açmak istiyordum. Bir şey geldi, yüreğim kilitlendi. Anlatmasına, içini dökmesine engel oldum. Hazır, bekâr işi yemeğimden ikram ettim bu küçük öğrencime.

—Recai dedim.

—Buyurun hocam.

—Ne yazdın?

Recai, gözlerini açıktaki birkaç soğana dikmiş, öylece bakıp duruyordu. Hiç oralı olmayarak;

—Hocam dedi, isterseniz size soğan getireyim. İlk kez içten bir duyguyla gülümsedim.

—Sizin çok mu soğanınız?

—Ben davar güderken boş durmuyorum. Hep tarlalardan geçiyorum ya. Herkes soğanını topluyor. Tarlalarında artıkları kalıyor. Toplaya toplaya iki çuval kadar oluyor hocam. Hem de çuvalar benim boyumda. İster misiniz hocam?

—Sağ ol Recai.

—Ha duyarlarsa iyi olmaz değil mi? Yanlış anlarlar.

Ezikliğine rağmen hayat dolu, sevgi ve umut dolu bir çocuktuktu bu. Onunla olmak biraz ferahlık verdi. Tekrar sordum:

—Recai ne yazdın?

—Belki beğenmezsiniz ya hocam geçen gördüydüm.

Yardıma hazır, babacan bir yüzle;

—Neyi dedim.

Recai durdu. Kendinden büyük, bir sabit bakışla gözlerimi yokladı. Biraz ilgisiz, biraz da acı bir sesle;

—Geçen dedi, bir ağacın dibine bir kırlangıç kuşu düştü de ölüverdi.

Yüzüm birden değişerek atıldım:

—O kırlangıç yine mi öldü Recai?

Çocuk bendeki ani değişikliği görünce şaşırды, korktu.

—Hayır hocam! Dedi. Kırlangıç bir kere öldü. Hem kuşlar bir kere ölür.

Kocaman çinko bir uçuruma, kocaman metal bir parça atılmış gibiydi. Uzun uzun içimde yankılandı sesi sanki. Zorlama bir gayretle sesin yankısını gönlümde susturmaya çalışıyordum. Elimi yüzümden geçirip, derin bir nefes alarak, pencereye yürüdüm.

—Gidebilirsin Recai. Çocuk çıkınca mırıldandı:

—Ya insanlar?

Gözlerinin ışığı kaybolmuştu sanki. Yüzü kararmıştı. *“Güzel olan yüreğimizdeki söylenmeyen sevgimizdir, Recai!”* diyemedim. Kelimelerim zincirlendi. Kelimeleirim buz tuttu.

Ve tekrar uzaklar... İçinde melâller saklı bir de sükût...

Bazen heyecanlarımızın dozu azalsa da, hiçbir zaman daimî inkıta söz konusu değildir; yarım ses, yarım soluk, çeyrek sancı, çeyrek hafakan sinelerimiz sürekli içinde kor bulunan bir mangal gibidir. İnançımız bize

her zaman farklı şeyler fısıldar, vicdanlarımız ayrı ayrı telden nağmeler dinletir. Ne var ki, bizimle aynı inanç ve aynı mefkûreyi paylaşmayanlar bütün bunlardan ne bir şey duyar ne de bir şey anlarlar.

Ah Recai! Şimdi sen, hayatın hicranına gömülmüş ve ağacın dibine düşüp ölen o kırlangıç gibi çırpınıyorsundur belki? Biliyorum sen, ben ve o kırlangıçtan başka bir kahramanı yok bu hikâyenin. Bizler umudu kırılmış bir neslin umuduyuz yine de, tan yerinin aydınlığı, sevginin taze gülleri ve baharın habercileriyiz.

Daha düne kadar tıpkı mezarlık görünümündeki bu dünya, şimdilerde kıpır kıpır hayatla tülüyor ve bir “*ba’sü ba’del mevt*” şöleni yaşanıyor her yanda. İnsanların çehrelerinde daha belirgin bir uhrevîlik var. Artık hiçbir şeyi, “*halli müşkil*” bir bilmece gibi görmüyor; “*ödediğimiz bedeller*” aksine bütün varlığı canlı ve anlamlı bir resim gibi temaşa edebiliyor, bir kaside gibi seslendirebiliyor ve hemen her nesneyi daha bir farklı duyuyoruz.

Ufuklar bizi bekliyor Recai!

Aydınlık biziz...

FINDIK KABUKLARI

Zehra KORKMAZ / Karabük

Zor günlerde öğretmenlik

Babam on çuval findıkkabuğu alıp getirmiş. Annemle küçük köy odasına sobayı da kurmuşlar. Sobayı findıkkabuklarıyla tutuşturacağım. Fındıkkabukları çabucak, çıtır çıtır seslerle yanıyor. Oda sımsıcak. Sobanın üstüne güğümü koyuyoruz. Birazdan su kaynar, çayımızı demleriz. Ortalıkta birikmiş çer çöpü de sobaya atıyoruz. Köydeki evimde ilk gecem sımsıcak...

...

Öğretmenliğe başlamam bile çoğu kişiye göre hayaldi. Fotoğraflarımı başörtülü vereceğimi öğrendiklerinde 'gidip gelirsiniz başvurunuz kabul edilmez' demişlerdi. Yola babamla çıkmıştık. 'Bolu'yu görür geliriz, ne de olsa dede memleketi' diyorduk. Şimdi köylerden bir köyde Türkçe öğretmeniyim. Evet, sorunlar var ve olacağı benziyor. Ben yıka yıka giderim diyerek çıktığım yolda yapa yapa ilerlemişim ve şimdi buradayım. Hesaplara göre öğrenciliğim de bitmeyecekti. Sınav zamanı uzaklaştırma almış vizelere girememiştim. Sonra...

Sonra dört ders hariç hepsinden bütünlemeye kalmıştım lakin bitmişti okul. Hesapların ötesinde bir hesap vardı ki bitmişti. Her gün öğrencilerin kimlik kontrolü yapılarak alındığı bir okula bir sene başörtüsüz fotoğraf vermemek için birkaç arkadaş kimliksiz girip çıkmıştık. Ben yıka yıka gidiyordum. Ama bir onaran vardı. Vardı ki yıktım dediğim taşlar arkamdan yerine konuluyordu.

Çıkışımı almak istediğimde karşıma yine başörtüsüz fotoğraf istekleriyle çıkmışlardı. Sene başında vermemiştim. Şimdi verecek miydim? Sene başında kaybedeceğim belki bir şey yoktu zira okulu bırakıp gitmeyi düşünüyordum. Üç yıllık üniversite hayatımı, edebiyat öğretmeni olma hayallerimi bırakarak, yıkarak... Her şeye rağmen bitti okul lakin çıkışımı almam bir fotoğrafa kaldı. Vermezsem vermiyorlar. Dekana çıkıyorum, olmuyor. Hediyem olsun diyorum, alamayan birine verirsiniz.

17 ağustos gece deprem olmuş. Sabah duyuyoruz. Arkadaşlarla Konya'dayız. Acı günler. Karabük'te yaşayan annemlerin de depremi hissettiklerini öğreniyorum. Duyarlılıklar hat safhada. Öğretmen olmayı beklemeye almıştım ama bazı arkadaşların deprem bölgesinde görev alma düşünceleri beni de harekete geçiriyor. Ev ve sınıf arkadaşım Güler'le çıkışımızı bir umut alabiliriz düşüncesiyle öğretmenlik başvurularının son günü okula gidiyoruz. Bizim bölümle ilgilenen bey yok. 'Deprem bölgesine gideceğiz zaten ve bugün öğretmenlik başvurularının son günü' dediğimizde öyle zannettik ki memurlar bizi deprem bölgesinden geldi sandılar. Sansınlar, bizim için ziyarı yok. Zaten bunu da çok sonra olayı değerlendirirken fark ediyoruz. Bize 'açın dolabı alın çıkışınızı' diyorlar. Açıyorum dolabı ve çıkışımı bulup alıyorum. Güler'in çıkışı yok. Okulu bitirdiği halde gelecek sene için dört aylık uzaklaştırma

cezası vermişler. Çıkışımı ancak şubatın alabileceğim. Bunun adı nasip. Başka başka nasipler.

Tüm gün yanımda Güler. İşlemlerimizi son anda yetiştiriyoruz ve ilk tercih yerim Bolu.

Sonrası... Başka yollara akıyoruz yol arkadaşımınla, arkadaşlarımla.

Çok sonra fark edeceğiz ki yoldan öte yol arkadaşımız biz.

DEPREMİN VURDUĞU VURAMADIĞI

Artık Bolu'nun Çilimli İlçesi Pırpır Köyü İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeniyim. Beş yüz haneli bir muhacir köyü burası. Şehir depremden çok etkilenmiş ama köyde depremin etkisi yok denecek kadar az. Görünürde hasar yok ama duygular ayakta. Köylülerin kalpleri de köylerinin ismi gibi her an pır pır. En ufak kıpırdanışta, en ufak gürültüde uçacakmış gibiler. Öğrencilerim depremle, deprem yardımıyla ilgili bir sürü soru soruyorlar. Oysa o konular yoktu benim geldiğim şehirde, şehirlerde.

Bir gün okula gidiyorum. 6. sınıflar beni kapıda kolonyayla karşıyorlar. Derste de pek usulular. Ağızlarındaki baklayı sonra çıkarıyorlar. Okulun en yaramaz ve kalabalık sınıfı olduklarından Müdür Bey onlardan kendi rehber öğretmenlerini kendilerinin seçmelerini istemiş. Daha iyi dinlerler sözünü diye düşünmüş olmalı. Onlar da beni istemişler şimdi de kabul etmem için uğraşıyorlar. Kim kırabilir bu çocukları? Rehber öğretmenleri oluyorum. Sınıfın en yaramaz, elebaşımı da sınıf başkanı seçiyoruz.

Bir gün öğle paydosunda namaz kılmak ve yemek için evimdeyim. Hafif bir sarsıntı oluyor. Bu sarsıntıları önemsemiyorum. Her gece köy uykuya daldığında zaten sarsılıyor. Sonra elektrikler kesiliyor. Kitabı-

mı kapatıp yatağıma büzülüyorum. Hemen hemen her gece oluyor. O yüzden gündüz vakti herkesle birlikte yaşadığım bu sarsıntıyı gözümde hiç büyütmiyorum.

Bir bakıyorum bir erkek öğrencim kapımda. “—Ne oldu?” diyorum.

—Öğretmenim sizi korumaya geldim.

—Sen korkmuyor musun?

—Korkuyorum

HER AN HER ŞEY DEĞİŞEBİLİR

Okula gidip geliyorum. Ekim kasıma deviriyor. Derslere başörtülü girmem sorun oluyor. Hemen hemen her gün Müdür beni odasına çağırıyor. Olmadı başka başka öğretmenleri devreye sokarak beni başörtümü çıkar-mam için iknaya çalışıyor.

Evimi tutana kadar Müdür Bey’in evinde kalmış-tım. Eşi “Biz çocuk okutuyoruz!” demişti. Benim başörtümün onların çocuklarını okutmalarına ne gibi olumsuz etkisi olabilirdi? Korkuları büyüyor büyüyordu. Büyüdükçe başörtüm sorun oluyordu zira ***Müdür Bey konuşabileceği herkese başörtülü bir öğretmenim var diyerek dertleniyordu.*** Böylece duymayanlar da duyuyor, bilmeyenler öğreniyordu. Bir gün bazı siyasiler ziyaretime geliyor desteklerini bildiriyorlardı, başka bir gün kendimi Belediye Başkanıyla görüşmede buluyordum.

Ben gidebildiğim yere kadar dimdik gitmeye karar-lıydım. Ne de olsa bir yapan var. Var biliyordum ama yapmasa ne çıkar? Var ya yeter.

Bu arada Topçular köyünde de derslere başlıyorum. O okuldan da bize öğretmenler geliyor. Topçular “manav” köyü. Burada yerli halka “manav” diyorlar diğerlerine de “maacir.”

Bir gün öğrencimin biri ısrarla “Öğretmenim siz maacir misiniz?” diye soruyor. Hayır değilim diyorum. “Aaa öğretmen manavmış, öğretmen manavmış!” diye elini sallayarak gidiyor.

Düşünüyorum. Anladıkları şekilde değil ama muhacirim ben. Dünyadan muhacirim. Şehrimden muhacirim. Mesleğimden muhacirim. Yarınımdan muhacirim. Her an her şey bitebilir. Sobam sönebilir. Sobamın üstündeki güğümün sesi kesilebilir. Fındıkkabuklarımın çıtırtısı kesilebilir.

Sarsıntılar biter.

Bu şehirde miyim şimdi ben, bu köyde miyim?

Bu şehir, bu köy bende mi yoksa?

Gideceğim bir gün. Giderken bu şehri, bu köyü de getirir miyim?

Kendimi bırakıp şehri alır gider miyim?

Her an her şey biter mi, başlar mı?

BİR SABAH UÇMAK HAYATA PIR PIR

Ekim sabahları soğuk oluyor. Sabahları soba yakmaya vaktim olmadığından küçük ısıtıcımla ısınıp çıkıyorum. Bu sabah yine okula çıkmak için hazırlığımı yapıyordum. Bahçeden çocuk sesleri geldi. Az sonra kapım çalındı. Baktım altıncı sınıftan birkaç erkek öğrencim minik avuçlarında küçük bir serçe kuşuyla kapımdalar. Korkmuş belki serçe. Belki üşümüş. Pır pır eder yüreği. Pır pır çocuklarımın yüreği...

Neler olduğunu anlamaya çalışıyor, soruyorum.

—Öğretmenim, bu serçeyi sabah sınıfımızda bulduk. Tutup size getirdik. Özgürlüğüne sizin ellerinizden kavuşsun istiyoruz.

Minik serçe pır pır uçuyor.

Minik serçe özgür lakin benim özgürlüğüme her gün biraz daha engel olmaya çalışıyorlar. Her gün ayağıma taktıkları prangaların ağırlığını sanki daha bir artırıyorlar.

Boğazım ağrıyor, sesim çatal çıkıyor. Farenjit olabilirmişim. Öğretmen hastalığı diyorlar. Sene başında olması normalmiş. Sevk alıp ilçeye doktora gitmek istiyorum. Müdür Bey sevk vermiyor. Benim için müfettiş istemiş. Müfettiş gelirse ve beni okulda bulamazsa ne dermiş? Hoca Hanım hasta, sevk alıp doktora gitti diymiyor. Demiyor. Hasta olmak bir hak değil, mağduriyet ama benim böyle bir mağduriyeti bile yaşamaya hakkım yok. Kekik getirmiştım memleketten. Akşamları demleyip içiyorum. Belki iyi gelir.

Rehber öğretmenleri olduğum altıncı sınıf âdet edindi. Her sabah okula geldiğimi gördüklerinde bahçede sıra olmuş olsalar bile koşa koşa önüme gelerek bana sarılıyorlar. Sonra içlerinden biri bir kere daha sarılıyor. Hadi bakalım diğerleri de ikinciye başlıyor.

Öğrencilerimin bu sevgisi ilkokul öğrencilerinin ilgisini çekiyor. Yavaş yavaş bana yaklaşmaya başlıyorlar. Oysa onların derslerine girmiyorum. Ev sahibimin küçük kızı Nilüfer de dördüncü sınıfta okuyor. Bazen benim dert ortağım, sırdaşım, arkadaşım. Arkadaşlarını da bazen bana getiriyor. Konuşup sohbet ediyoruz. Kitaplardan, büyüyünce ne olacaklarından ve şiiirden...

Dostum şiir kulübünün tohumları böyle böyle atılıyor. Zamanla şiir konuşmakla kalmıyor şiir defteri tutmaya başlıyoruz. Defterimize bir şiir yazıyor sonra o şiiri ezberliyoruz. İlk şiirimiz Ümit Yaşar Oğuzcan'dan "Son Mektup" şiiri. Son mısraında "ölürsem ölme, sensiz edemem" diyor. Özellikle bu mısra çocukların hoşuna gidiyor. Zaman zaman birbirlerine söylüyorlar. Bu arada kulübümüz gittikçe büyüyor. İkinci sınıf öğren-

cisi bile var. Anneler de işin içine giriyor. Kulübümüzü evlerine alıyorlar. Tabi çocukların annelerini de. Bizim şiir günlerimiz annelerin de oturma günleri haline geliyor. Biz bir tarafta şiirimizi yazıp ezberimizi veriyoruz. Onlar bir tarafta sohbet ediyor. Sonra çaylar, pastalar, mısır kavurgaları...

Bazen ortak sohbetler ediyoruz hem annelerle hem şairlerle.

SORULAR CEVAPLAR

Bugün 10 Kasım. Birazdan saat dokuzu beş geçecek. Anma programı başlayacak. Müdür Bey beni çağırıyor. “—Hoca Hanım, biliyorsunuz durumlar hassas. Törene katılmasanız iyi olur.”

Atatürk’ü anamayacak mıyım? Başörtülüler anamıyor mu? O başörtülülerin atası değil mi?

Sorular çok. Cevaplar yok. Soru sormaya niyetim de yok. “İzninizle Müdür Bey”

Evime geliyorum. İçimdeki alevi su söndürür. Abdest alıyorum. Kur’an okuyayım diyorum. Kapım çalıyor. Öğrencilerim törenden kaçıp bana gelmişler. “—Ne işiniz var burada? Tören başlamıştır, sizin orda olmanız gerek.” “—***Öğretmenim, tören diyorsunuz. Törende şimdi konuşmalar olacak. Atatürk’ü anlatacaklar. Diyecekler ki Atatürk özgürlük getirdi. Kadınları zor durumdan kurtardı. Onun sayesinde okuyup öğretmen oluyorlar. Madem özgürlük var siz neden buradasınız. Neden törene katılamıyorsunuz?***”

Neden? Sormadığım sorular çocuklarımın ağzından dökülüyor.

Cevaplar yok. Soruların cevabı yok lakin yaşananların cevabı burada, bu sözlerde. Ne yaşadığımı biliyorlar. Soru sormuyorlar, cevap veriyorlar.

Soruları cevaplayan biri var.

Topçular köyünde derslere devam ediyorum. Müdür Bey derslere başörtülü girmemle ilgili sıkıntısını tez zamanda dile getiriyor.

Bir gün odasına çağırıyor. Endişeli soruyor:

—Hoca Hanım, siz bu öğrencilere ne söylüyorsunuz? Verecek cevap bulamıyorum çünkü soruyu anlamıyorum. Devam ediyor:

—Baksanıza okula başörtülü geliyorlar. Derslerde yakalarında başörtüyle oturuyorlar. “Dikkatimi çekmemişti. Öyleyse bile bunun benimle ya da öğrettiklerimle ilgisi nedir?”

Bu çocuklar okul dışında evlerinde, köylerinde nasıllar? Başlarını örterler mi?

—Örterler.

—O hâlde nasılsalar öyle gelmişler. Bu konuda ben onlara bir şey söylemedim.

Çocuk demek benim için renk demektir. Envai renk. Dünyanın bütün renklerinden geçtim cennetin renkleri demektir. O yüzden başlarındaki örtüleri, farklı kıyafetleri Müdür Bey söylemese dikkatimi çekmezdi. Dikkat edince gördüm. Derslerde yakalarına indiriyorlar. Eve gelip giderken ve teneffüslerde başlarına çekiyorlar. Kimi öğrenciler de kaşkolunu sarıyor başına ya da beresini takıyor. Hava soğuk. Kendime öğrencilerimin okula başörtülü gelmelerini sağlamak gibi bir görev edinmemiştim ama çocukların kendilerini olduğu gibi en doğal hâlleriyle gösterebilme cesaretlerini de içten içe alkışlıyordum.

Topçular İlköğretim’den Kadir’i anlatmadan geçemeyeceğim. Kadir, altıncı sınıflardan renkli gözlü, uzun kirpikli, ufak tefek bir çocuk... Dayağa alışmış,

hakaretler duymuş bir çocuk. İlgi çekmek için kalem ucu yiyor ama arkadaşları bunu bana söylediklerinde pek de ilgili olmuyorum. Derste kalkıp sınıfta dolaşıyor. Bu durumu da dikkatimi çekmiyor. Yerine otur demiyorum. Kızıp bağırmiyorum. Bir müddet sonra kendisi yerine geçip oturuyor. Sanırım yavaş yavaş barışıyoruz.

Öğrencilerimden kendilerini ve ailelerini anlattıkları bir kompozisyon yazmalarını istiyorum. Kadir de hikâyesini getirip veriyor. Öğretmenlerden öğrendiğine göre Kadir ilk defa ödev yapmış. Seviniyorum lakin hikâyesini okurken sevincim yarım kalıyor. Çoğunlukla babasını anlatmış. Onun kendisini ne kadar çok sevdiğini, birlikte neler neler yaptıklarını... Hayallerini sadece hayallerini anlattığını biliyorum. Hakikat bambaşka biliyorum.

KAYMAKAM BEY KÖYLERİ GEZERKEN

Pırpır köyündeki okulumda dersteyim. Müdür Bey dersimi bölerek beni dışarıya çağırıyor. Okula benim için *jandarma geldiğini, derslere başörtülü girmeme çok kızdıklarını, neredeyse dersi basacaklarını fakat kaymakamın engel olduğunu söylüyor. Jandarma... Dersi basmak... Öğretmeni sınıftan atmak... Ya müdürün dersimi bölmesi...*

Manalı değil. Akıl işi değil. Asla bir araya gelmez, gelmemeli bu kelimeler, bu cümleler, bu eylemler. Müdür Bey'in abartması ya da üzerimdeki baskıyı artırmak için korkutması olabilir diye düşünüyorum.

—Ben buradayım Müdür Bey. İsteyen gelebilir. Dersimi dinleyebilir. Müsaadenizle! Diyerek sınıfıma giriyorum.

“Kaldırımlar çilekeş yalnızların annesi”

Derse devam ediyoruz. Jandarma neden gelir bir köye, bir okula?

“Kaldırımlar duyulur ses kesilince sesi”

Kaymakam da gelmiş. Onunla gelmiş olabilirler mi? Benimle ne ilgileri var? “Kaldırımlar içimde yaşamış bir insandır”

/.../

Eve giderken düşünceliyim. Okulun hemen yanında oturan Esmâ Teyze'yle karşılaşıyoruz. Bu hâlimin nedenini soruyor. Okula jandarmanın geldiğini neredeyse dersimi basacağını söylüyorum. Sonra öğrencilerimle yavaş yavaş evime doğru gidiyorum. Eve geldiğimde ev sahibim beni bahçe kapısında karşılıyor. Geçmiş olsun diyor, telaşlı. Komşulardan da gelenler var.

—Jandarma çağırılmış Müdür senin için. Dersini basmış.

—Öyle mi olmuş? Olsun bakalım, olanda hayır vardır.

Akşam bütün köy bu olayla çalkalanıyor. Müdüre baskı üzerine baskı geliyor. Bunun için jandarma mı gelirmiş? Eşkıya mı varmış köyde? Yapılan hem öğretmene hem köylüye saygısızlıkmış. Müdür Bey'i epeyce bunaltıyorlar. Bu gece köy depremle değil bu olayla sallanıyor.

Ertesi sabah ev sahibimin büyük kızı ve arkadaşı bende kahvaltıda. Müdür geliyor, birlikte ilçeye gideceğimizi söylüyor. Hazırlanıp çıkıyorum. Beni kaymakamlığa götürüyor. Kaymakam vekiline çıkıyoruz. Konuşuyor Vekil Bey, anlatıyor, anlatamıyor. Konuşuyor. Cümlelerinde dünkü olayın izahı var. Kaymakam deprem sonrası köyleri geziyormuş, jandarma da ona eşlik ediyormuş. Bana nasihat etmek istemişler ama

olay yanlış anlaşılmış. Yanlış anlatılmış. Sözlerinin devamını dinleyemiyorum. Yıllardır duyduğum cümleler. Konu aynı tamam da kelimeler de aynı. Cümlelerin dizilişi bile aynı. Dinlemiyorum, tepki vermiyorum. Dinlesem çıldırabilirim. Haykırabilirim. Konuşsam tartışabilirim. Kime ne anlatabilirim? Susuyor, dinler, anlar görünüyor.

Bu ikna söylevleri beni kaybetmemek adına ya ne kadar sevenim varmış diye düşünüyorum. Kolay mı memur olmak? Susuyorum. Silinir mi bir çırpıda? Susuyorum. Bizim gibiler hep kaçacak mı?

Susuyorum. Vatan hizmet bekliyor.

Susuyorum. Ortalık kimlere kalacak? Sen devlet memurusun. Devlete satılmışsın. Günah devletin günahı...

Susuyorum.

Yeterince konuştuğuna, beni ikna ettiğine kanaat getirince kalkıp gidiyor.

Bu sefer İl Milli Eğitim Müdürü ikna söylevine başlıyor. İlk önce o da köydeki olayı anlatıyor. Yanlış anlaşıldığımı, gereksiz yere büyütüldüğünü söylüyor. Sonrası bilindik ezberlediğim cümleler. Ben de onu gözlemliyorum. Masada ve ayakta ne kadar farklı durduğu dikkatimi çekiyor. Masada otururken daha ihtişamlı duruyor. Sanki kendine daha fazla güveniyor. Ayakta daha cılız ve güvensiz duruyor. O makam mı büyütüyor onu, o masa mı ihtişam ve güven veriyor. O da sözlerini bitirince çıkıyor.

Müdür Bey'le kalıyoruz. Şimdi o başlıyor söylevine. Belli ki konuyu iyice anladığımı garantiye almak istiyor. Anlatıyor anlatıyor. Göz kapaklarım ağırlaşıyor. Odaya dalıyorum uyumamak için. Masanın üstündeki yalnız çiçeğe...

/.../

Böyle resmî, gri odalarda ne kadar yalnız çiçekler.

/.../

Sabah Topçular'a gitmem gerek. Müdür görmeden servise binmek istiyorum lakin tam kapıda yakalıyor.

—Öğretmen hanım kararınız nedir? Diye soruyor. Belli ki dünkü konuşmalardan sonra fikrimi ve eylemi mi değiştireceğimi umuyor.

—Benim kararım belli Müdür Bey... Deyip servise biniyorum ve diğer okuluma gidiyorum.

Topçular köyündeki görevim fazla sürmüyor. Sabahlardan bir sabah Müdür odasına çağırıyor. Zaten sınıftan çok idarede oluyorum. Derslere başörtülü girmemin suç olduğunu bu sebeple Topçular İlköğretim'deki ek ders olarak yaptığım derslerin artık sona erdiğini tebliğ ediyor.

Güle güle Topçular Köyü. Güle güle çocuklar. Güle güle Kadir.

KARAR İÇİNDE KARARLAR

Pırpır'da öğretmenliğim sıkıntılı da olsa devam ediyor. Bir saat dersteysen bir saat müdür odasındayım. Konuşuyor, dinliyorum. Susuyor sadece dinliyorum. Bazen dinler görünüyorum. Cümlelerini ezberlemişim. Kelimeler bile değişmiyor. Ses tonu ve jest mimikler bile aynı. Günlük gidiyor müdürümü dinliyorum. Ne yapayım yasalar böyle. Dinliyorum. Ben de imam hatipliyim. Dinliyorum. İstemez miyim siz de böyle giresiniz? Dinliyorum...

Hastalığım da devam ediyor. Bir müddet için rapor alıp memleketime gidip tedavime bakmak istiyorum. Belediye Başkanı'nın devreye girmesiyle sevk alabili-

yorum. İlgili bir insan ki takip ediyor durumumu ve kendiliğinden devreye giriyor. İlçeye doktora gidiyorum. Doktor muayene ediyor rapor yazacak. Bu esnada telefon geliyor. Tepki ve konuşmalardan görüşmenin benimle ilgili olduğunu anlıyorum. Nitekim bana dönüyor.

—Hoca Hanım Millî Eğitim Şube Müdürü arıyor. Sizinle ilgili hassas bir durum varmış onu bildirdi. Şimdi Hoca Hanım, size rapor veririm lakin bir söz vermeniz gerekiyor. Raporunuz bitip de öğretmenliğe döndüğünüzde derslere başörtünüzü çıkararak gireceksiniz. Söz verirseniz size bir yıllık rapor vereyim, gidin gelmeyin. Bu konuda söz vermezseniz yapabileceğim bir şey yok!

Duygular, düşünceler sökün ediyor içerime. Bir senelik rapor alacağım. Sadece bir söz verme karşılığında. Bu sözü tutar mıyım? Asla tutmam, başörtümü çıkarmam. O zaman yapmayacağım bir şeyi söylemiş olacağım. Ağzımdan çıkan söz yazılacak. Yapmayacağım bir şey için yapacağım diyemem.

Sonra yapmayacak dahi olsam başımı açacağım diyemem. Söz de bir tür eylemdir. Günahı ve sevabı, hayrı ve şerri olduğuna, güzeli ve çirkini olduğuna göre o da bir eylemdir. Doktorun yanından rapor almadan çıkıyorum.

Bu arada babam millî eğitimdekilerle şiddetli, hareketli bir telefon görüşmesi yapmış. Kızınızın işi bitti artık gibi sözler geçmiş konuşmalarında. Babam bu konuşmayı benimle çok sonra paylaşıyor. Bana hafta sonu orda kalma iki günlüğüne de olsa gel diyor.

BİR ŞEHİR BIRAKMAK ARDINDA

Bugün 12 Kasım Cuma. Sabahtan derslerime giriyorum. Öğleden sonra memlekete gideceğim. Ev sahibimin altı yıldır yatalak vaziyette olan hastası Şaban

Amca bugün kötü. Komşulardan da gelenlerle başında Kur'an okuyorlar. Bir şeyler söylemek ister gibi bakıyor. Söylemek istiyor söyleyemiyor. Telaşlı bakıyor, endişeli bakıyor. Anlatmak istiyor anlatamıyor. Bir müddet o gözlere bakıyorum. Belki döndüğümde... Sanki sadece gözleri ona ait. Bakışları ona ait. Onlarla konuşuyor, onlarla görüyor, onlarla anlıyor. Bizim anladığımız manada bakmıyor, görmüyor, anlatmıyor. Sanki çok başka yerlere bakıyor. Çok başka yerleri görüyor. Anlatmak istiyor, anlatamıyor.

Yola çıkıyorum ve akşam evdeyim. Akşam namazımı kılıp yemeğe oturuyorum. Aklıma Şaban Amca geliyor. Anneme bir arayım diyorum. Annem sen yemeğini ye ben arayıp sorayım diyor. Telefon ahizesini kaldırıyor. Şiddetli bir sarsıntı oluyor. Güzel sallanıyoruz. Düzce'de bile bu kadar büyüğünü yaşamamıştım. Aşağıya iniyoruz. İnerken annem yakınlarda bir yerler gitti diyor. İçim cız ediyor. Yirmi dakika kadar aşağıda durup eve çıkıyoruz. Televizyonu açıyoruz ne görelim Düzce sallanmış. Çok değil birkaç saat önce geçtiğim yollar, geride bıraktığım yollar ardından dürülmüş. Evler yıkılmış, şehir çökmüş. Ardımda bir enkaz bırakmış gibiyim. Ardımda sıfırlayıp gelmiş gibiyim. Köyü merak ediyoruz. Ev sahibimi arıyorum fakat telefonlar cevap vermiyor. Haberler, haberler, haberler... Yıkıntılar, acılar, gözyaşları...

Ben böyle mi bıraktım seni?

Şimdi ben nerdeyim orada, sen neredesin şehir? Var mısın yok musun şehir?

Köye ancak sabah namazında ulaşabiliyorum. Köyde bir hasar yokmuş. Evler iyiymiş, insanlar iyiymiş. Okulda ve sağlık ocağında hasar varmış. Sağlık ocağının lojmanında kalan bir bayan öğretmen korkudan kendisini balkondan atınca bacakları kırılmış. Başka

da bir şey yokmuş köyde ve köydekilerde. Şaban Amca da iyiymiş. Ailecek bahçede kurulu olan çadıra geçmişler?

Anlatmak istediğin neydi Şaban Amca?

/.../

Okullar süresiz tatil. Memleketimdeyim. Orada kalan Karabüklü öğretmenler günler sonra çok zor şartlarda memleketlerine gelebilmişler. Bir zaman sonra Safranbolu Belediyesi'nin yardım konvoyuna katılarak babamla Düzce'ye gidiyoruz. Konvoy işi bitince dönüyor biz de babamla köye geçiyoruz. Şehir bir harabeyi andırıyor. Bir şehrin kalıntısı üzerinde dolaşıyorsun şehirde. Sanki dün burada bir pazar kurulu değildi. Gidenler gelenler yoktu. Yürüyenler koşanlar yoktu. Konuşanlar gülenler yoktu.

Daha dün bir şenlik yok muydu burada?

Bir yapan olduğu gibi bir yıkan da var.

Yapılırken nelerin yıkıldığını bilmediğimiz gibi yıkılırken nelerin yapıldığınızı da bilmiyoruz.

Köyde bir şey yok ama herkes korkudan çadırda kalıyor. Ev sahibimin öğretmen erkek kardeşi depremde vefat etmiş. Biz babamla evde kalıyor çadıra geçmiyoruz. İki deprem geçirmiş hasar almamış bir evdeyiz. O korkunç sarsıntıyı yaşasaydık yine evde kalabilir miydik bilmiyorum?

/.../

Bugün 24 Kasım Öğretmenler Günü. Depremin ardındaki bir köyde öğrencilerimle. İlk öğretmenler günüm benim. Bu hâlde de olsak öğrencilerimle ya. Onlarsa bırakın öğretmenler gününü haftanın hangi günü olduğunun bile farkında değiller.

DEPREMDEN SONRA

Depremın üzerinden bir hayli zaman geçti. Köydeyim. Okullar açıldı. İlçemiz Çilimli ve köyümüz il olan Düzce'ye bağlandı. Okulun bahçesine çadır kurulmuş. Derslere bu çadır sınıflarda devam edilecek. Sabahtan ve öğleden sonra olmak üzere ikili eğitime geçildi. İlk sınıflar sabahtan, orta sınıflar öğleden sonra derslere girecek. Bazı öğretmenler tayin isteyerek köyden gitmişler. Derslerim öğleden sonra ama Müdür Bey derslere girmeme engel oluyor. Başörtülü girmem suçmuş, müfettiş gelene kadar bekleyecektim.

Depremden sonra köy değişmiş, şehir değişmiş. Taşlar yerinden oynamış. Dengeler değişmiş. Değişmeyen tek şey kalpler sanki. Taştan daha katı kalpler ve yasağlar, suçlar...

Öğleden sonraları okula gidiyorum, haftada on beş saat vakit geçiriyorum. Öğrencilerimle ders aralarında birlikte oluyorum. Bu arada Türkçe derslerine aslında sınıf öğretmeni olan müdür beyle sosyal bilgiler öğretmeni giriyor. Bazı konuları anlatıyorum ona, vereceği ödev konularında yardımcı oluyorum. Ders araları iyi de ders saatleri uzadıkça uzuyor. Öğretmenler odası olarak kurulan çadırdaki kitap okuyorum, boş bahçede dolaşıyorum, sobaya odun atıyorum. Ah durmak ve beklemek nasıl da yoruyor. Çalışmak ne ki durmak yoruyor. Sonra sonra ilk sınıflardaki öğrenciler okula gelmeye başlıyor. Şiir kulübümüzden öğrenciler de geliyor. Boş iki çadır var. O çadırlarda önceki faaliyetlerimize devam etmeye başlıyoruz. Artık bezden de olsa bir sınıfımız da var. Sınıfımızda tahtamız, sıralarımız. Gelsin şiirler, kitaplar, masallar... Burası bizim şiir dünyamız.

Bir sabah şehre iniyorum. Niyetim kütüphaneye gidip çocuklar için kitaplar almak. Kütüphanenin iş-

letilmediğini görüyorum. Bahçesinde de yardım için gelen üniversite öğrencilerinin çadırları var. Gençlerle tanıyorum. İçlerinde bir yerlerde hissetmişler acıyı kalkıp gelmişler. Yardımlarla gelen kitaplardan bana verebileceklerini söylüyorlar. Kabul ediyorum. Şiirler, masallar, hikâyeler, romanlar, derslere yardımcı kitaplar... Çocuk kitapları hepsi... Şu da olsun bu da derken bir çuval kitabım oluyor. Gençlerden biri sırtlanıyor, köy dolmuşuna kadar kitapları taşıyor. Köye elimde bir çuval kitapla dönüyorum. Kitapçı öğretmen mi oldum?

Çocuklar tez zamanda elimde kitaplar olduğunu haber alıyor. Evim halk kütüphanesi gibi oluyor. Sürekli birileri kitap almaya geliyor. Böyle olmayacak bir düzene koymalı ama nasıl? Bu durum komşuların da ilgisini çekiyor. Evimin yanında tuhafiye açılmak için hazırlanmış ama açılmamış boş bir dükkân var. Dükkânın sahibi orayı kütüphane olarak kullanabileceğimizi söylüyor. Bu çok güzel... Seve seve kabul ediyoruz. Zaten raflar hazır. Kahvehane masa ve sandalye veriyor. Anneler masalarımız için çiçekler ve örtüler veriyor. Bir de kütüphane defteri alıyoruz. Nöbetçi öğrencilerimizi de ayarlıyoruz. Artık "Dostum Kütüphanesi" köyümüz için hazır.

Çocuklar çok hevesliler. Görevli kartları hazırlıyoruz. Sen yapacaksın ben yapacağım kavgaları bile oluyor aralarında. Annelerin de uğrak yeri oluyor. Öğretmen arkadaşlar da arada çayımızı içmeye geliyorlar. Pastamız böreğimiz her daim hazır.

Kitapları veren gençlerle de irtibatım sürüyor. Şehre inince yanlarına uğruyorum. Şehre indiğim günlerden bir akşam eve döndüğümde ev sahibim bugün sürekli çocukların gelip beni sorduklarını söylüyor. Sözlerini bitirirken çocuklar kapımda beliriyor. Beşinci sınıftan çocuklar. Öğretmenleri derste Zehra Öğretmenin grubuma katılanlar kimler diye sormuş. Köyden öğrenciler

zaten hep gruptalar. Söylemişler kendilerini. Sonra komik sorular sormuş.

—Zehra Öğretmen size okumayın mı diyor? Zehra Öğretmen size çarşaf giyin mi diyor? Sorular komik ama cevaplar ciddi ve büyük.

—Zehra öğretmenimiz kendisi okuyup öğretmen olmuş. Hem biz onunla kitaplar okuyoruz. Kütüphane açıyoruz. Neden bize okumayın desin?

—Zehra öğretmenimiz kendisi çarşaf giymiyor ki bize neden çarşaf giyin desin? Çocukların faaliyetlere katılmalarını yasaklıyor. Siz ne düşünüyorsunuz diyorum.

—Okul dışında yaptıklarımıza karışabilir mi öğretmenim? Diyorlar.

Kulübümüz büyüyerek yoluna devam ediyor. Oyuna yetenekli çocuklarla da dostum tiyatro kulübünü kuruyoruz. Okul yıllarında arkadaşlarla oynadığımız bir komedi oyununu çocuklara uyarlayıp oynatıyorum.

Bu arada beklenen müfettişler nihayet geliyor. Benimle görüşüp gidiyorlar. Artık işlemler yapılır ve öğretmenlikten atılırım diye düşünüyorum. Buraya kadarmış. Okul çıkışında biraz uzaklaşmak isteyerek şehre gidiyorum.

Ertesi sabah Müdür Bey evime geliyor. Elindeki zarfı tebliğ edip gidiyor. Zarfı açıyorum. Kesin atılma kararım diye düşündüğüm zarftan görevlendirme yazısı çıkıyor. Okulun idarî işlerinde Müdür Bey'e yardımcı olmak üzere görevlendirilmişim.

/.../

Deprem sonrasında okul düzenli devam edemiyor. Sarsıntılar oluyor. Biraz güçlü bir sarsıntı olsa anneler çocuklarını okula göndermiyor. Deprem tatili oluyor. Kış da sert geçiyor. Köy, şehir beyazlara bürünü-

yor, köy yolları kapamıyor. Diğer köylerden taşımali eğitimle gelen öğrenciler gelemeyince okul yine tatil oluyor. Bir hafta okul olsa bir hafta tatil oluyor. Sık sık elektrikler de kesiliyor. Köylüler akşamları büyük çadırlarda toplanıyor. Ev sahibim nereye giderse beni de götürüyor. Neredeyse on bir on ikiye kadar oturuyoruz. Çaylar içiliyor, mısır patlatılıyor. Kadınlar bir tarafta erkekler bir tarafta eski günlerdeki gibi sohbetler ediliyor. Gece evime geliyorum. Köy, gecenin karanlık, soğuk, sesiz koynuna girerken ben fındıkkabuklarımla sobamı tutuşturuyorum. Fındıkkabukları sönene ya da bir sarsıntı olup da elektrikler kesilinceye kadar kitap okuyorum. Yarın diyeceğim ki “Dün gece sallandık.” “Yaa niye söylemedin?” diyecekler.

Sallandık geçti gitti. Önceki gece olduğu gibi... Bir önceki gece olduğu gibi...

Fındıkkabuklarımla sesleri kesiliyor. Sobam söneniyor. Işığı kendim kapatıyorum. Perdeyi aralıyorum. Ay ışığıyla uykuya dalıyorum.

FINDIKKABUKLARIM SÖNÜYOR

Yaz tatilinde memleketimdeyim. Ağustos ayı. Evime bir zarf geliyor. Öğretmenlik vazifemin artık bittiğini haber veriyor. Sonra... Sonra yıllar sonra af çıkıyor. Bu sefer Bolu’da bir lisede edebiyat öğretmenliğine başlıyorum fakat yine görevimi yapamıyorum. İlk görev yerim olan köyde Müdür Bey disiplinsizlik nedeniyle stajyerliğimi kaldırmamış. Bunu fırsat bilip derslere almıyorlar. O lise bu lise Bolu’yu dolaşıyorum ve altı ay kadar sonra tekrar görevden alınıyorum.

/.../

*Şu anda hâlâ göreve başlayabilmiş değilim.
Hâlâ stajyer öğretmenim.*

/.../

Zaman zaman Topçulardan ve Pırpır köylerinden öğrencilerim arıyor.

O vakitler yürekler pırpır.

Özlüyorlar arıyorlar.

Ben de özlüyorum.

İşte o her arayışta, her özleyişte bir fındıkkabuğu tutuşuyor.

Çıtır çıtır yanıyor.

Isıtıyor.

Fındıkkabukları çabucak yanıyor ve çabucak sönüyor.

Ama güzel ısıtıyor.

...

DİNLE KARANFİLDEN

Ayten YADİGAR / Tekirdağ

I

Çiçekçi dükkânına getirilmemin üzerinden henüz birkaç gün geçti. Yetiştirildiğim bahçeden koparılıp alınmak ne kadar üzdü beni bir bilerseniz. Cennet gibi mekânımdan rengârenk çiçeklerin kâh saksıda kâh su dolu kovalarda müşterilerin beğenisine sunulduğu kocaman vitrini olan bu dükkâna girmek hapishaneye girmek gibi geldi bana.

Oysa bahçemde benden çok farklı şekil ve renkteki çiçek kardeşlerimle ne güzel yaşamaktaydım düne kadar. Her sabah hiç aksatmadan bizi ziyaret eden ve bakımımızla uğraşan mütebessim çehreli bahçivanımı şimdiden çok özledim. Bize bakarken sevgi ve şefkatinin gözlerinden içtiğimiz, tek tek selamına muhatap olduğumuz güzel insan. Büyüyüp serpilmemiz için su kadar hava kadar ihtiyaç duyduğumuz sevgiyi bize öylesine cömertçe sunardı ki. Biz de o aşkla Rabbimizin bize lütfettiği farklı kokularımızı onunla paylaşarak alırdık selamını. “Bahçem her birinizin varlığıyla

güzel. Sizi bu kadar farklı renkte, şekilde ve kokuda yaratan, size hizmet etmeyi bana nasip eden Rabbime hamdolsun.” dediğini duyardık kokumuzu içine çekerken.

Zaman zaman şehirden gelen kamyonlara sandık sandık taşındığını görürdüm çiçek arkadaşlarımın. Toprağından koparılıp da nereye götürülüyorlardı böyle? Ben de günün birinde aynı şeyle karşılaşır mıyım acaba diye endişelenirdim ve bilinmezlikler beni korkuturdu. Nitekim düşündüğüm şey başıma geldi ve kendimi sandık içinde şehre doğru yola koyulmuş hâlde buldum. Bahçıvanımın son derece müşfik ve dikkatli bir tavırla beni yolculuğa hazırlayışı vardı ki anlatmaktan geçemeyeceğim. Toprakta alınışımdan kamyonu yerleştirilmeme kadar besmele eşliğinde geçirilen sürecin her adımı bir çeşit helalleşme ritüeli gibiydi. Canlılar âleminde bir çiçek olarak var edilen ben, canların hoyratça kıyıldığı bir zaman diliminde, canın kıymetini bilen bir bahçıvan elinde yetişmiş olmaktan ne kadar bahtiyarım. Kimseler duymadan kulağıma fısıldayıverdi son sözlerini.

—Yolun açık olsun. Yurdundan mahzun çıkmaktasın. Biliyorum zor olduğunu. Lâkin mahzun bir gönle yarenliktir yazgın. Şahit olmak, şahitlik etmek yürek ister. Kararmamış, duyarlılığını yitirmemiş bir yürek.

Tam olarak ne demek istediğini anlamasam da bu sözleri hiç unutmadım. Biri ile karşılaşacaktım ve bu karşılaşma nedensiz olmayacaktı. Hapishane gibi gelen o dükkânda umudumu diri tutan, her yeni güne merak ve heyecanla uyanmamı sağlayan bu bekleyiştii işte.

Kasım ayındaıyız. Hava her zamanki gibi soğuk ve puslu... Ama bu sabah bir farklılık var diyorum kendi kendime. Hissettiğim, adını koyamadığım. Meğer

onunla karşılaşacağım günmüş bugün. Bu yüzdenmiş yüreğimin pır pır edip durması. **“Yürek yüreği bulur.”** demişti ya sevgili bahçivanım.

Dükkâna girdiğinde başka çiçeklere bakmadan doğrudan biz karanfillere yöneldi. Bir kova dolusuyduk. Hepimizi alsa kucak dolusu bir demet olurduk. Evinin bir köşesinde günlerce mis kokumuzu yayardık diğer kardeşlerimle. Gözlerine sunduğumuz güzellik ziyafeti de cabası. Dalgın ve düşünceli bir halde baktı bize bir süre. Sonra elini uzatıp beni çekiverdi bulunduğum yerden. Sadece bir tekimizi almamış muradı. O da ben oldum. Ne güzel! Sezgilerim bir yolculuğun eşliğinde olduğumuzu fısıldamaktaydı. Bakalım nereye varacaktık bu yolculuğun sonunda. Hayırlısı.

Sahilde bir banktayız şimdi. Yaz aylarında cıvıl cıvıl olan sahil kışın tenhâlığına terk edilmiş gibi. Gökyüzünü kaplayan bulutlar gün ışığına geçit vermiyor. Grinin hâkimiyeti ufukta deniz ve göğü bir kılmış. Gemiler ilk bakışta sanki havada asılı kalmışlar hissi veriyor. Manzara, insanlığın ve insanlığa dair olanın belirsizliklere mahkûm edildiği ve neredeyse görünmez hale geldiği günümüz dünyasını çağırıştırıyor. Havadaki kasvet derin bir nefes ihtiyacı ile yüreği sıkışan devasa bir insanlık şahs-ı manevisinin gerilimi ve sancısı adeta. Bir nefes. Ah!.. Doyasıya alıp vereceğimiz bir nefes. Bu darlık başka türlü gitmek bilmeyecek yoksa.

Elinden bırakmadı beni hiç. Bakıyor sadece, tek kelime yok. Ama içinde dile getirmediği cümlelerin nasıl koşturduğunu anlıyorum ara ara iç çekişlerinden. Doludizgin süren iç konuşmalarına ancak böyle nokta koyabiliyor olsa gerek. Yaşadığı süreçte kelimelerin kifayetsiz olduğu dersini almıştı kaç kez. “Hâlden anlamayana kâl ne gerek?” diyordu. Bu yüzdendi maksadı hâsıl etmeyecek söz kalabalığı yerine anlamlı bir sükûtu tercih etmesi. Varsın kimseler bilmesin Rabbi

her şeyden haberdardı ya. O'nun için, O'nun adına, O'nun adıyla sabretmesi daha kolay kılıyordu tek başına göğüsleyemeyeceği zorlukları.

Ufka ve bana bakışları bir süre devam etti. Sessiz sedasız. Sonra çantasını açıp bir defter çıkardığını gördüm. Orijinal bir kapağı olan defterin yaprakları arasına bir şeyler konmuştu. Bir kısım yaprakların kabarıklığı bundan kaynaklanıyor olsa gerekti. Sonra sayfaları karıştırmaya başladı rast gele. Sayfaların arasına serpiştirilmiş kuru karanfilleri görünce dondum kaldım. Ne demek yani bu şimdi? Benim akıbetim de sayfaların arasında kuruyup kalmak mı olacak? Aklımın ucundan bile geçmeyen bir şeyle karşı karşıya kalmıştım. Hani anlamlı bir karşılaşma olacaktı bizimkisi? Hani yarenlik edecekti dert küpü yüreklerimiz? Ben gurbet hisleriyle dolu, o ise mahzun...

Düşünce telaşıyla sessiz geçen onca dakikadan sonra ilk kez konuştuğunu fark ettim. Bana konuşuyordu üstelik. Yüreğinde biriktirdiklerini yüreğime akıtıyordu alçak bir ses tonuyla. Zaten öyle bağırıp çağırma taraftarı olmamıştı hiç. Ne kadar dertliysem o kadar yüksek sesle bağırmalıyım ki haklılığım anlaşılсын diyenlere garipseyerek bakmıştı hep. Sesin yüksekliği değil sözün niteliği önemliydi onun için. "Üslubu beyan aynıyle insandır" sözü kulağına küpeydi her daim.

—Ey karanfil. Varlık âleminde kardeşim, topraktan gelenim, toprağından koparılanım. Şimdi elimdesin. Dile gelsen neler var söyleyeceğin kim bilir? Anlayabilsem seni, duyabilsem sesini bıkmadan usanmadan dinleyeceğim, ta ki sözün bitene kadar. Böyle bir kabiliyetim yok ne yazık ki. Senin beni dinlemek isteyip istemeyeceğini de bilmiyorum. Ama yıllardır bugüne has aldığım tek karanfilin on üçüncüsüsün sen. **Bak kardeşlerin farklı zamanlarda aynı serüveni**

yaşadılar ve günlüğümün sayfaları arasında yerlerini aldılar.

Bunları söylerken günlüğünü araladı yine. Farklı tarihlerde kaleme alınmış notlar, sayfalar arasına yerleştirilmiş on iki karanfil. Onları görmek içimi acıttı yine. Neyin nesiydi bu olup bitenler? O ara cılız bir ses çalındı kulağıma. Günlüğün içinden geliyordu bu ses:

- Kardeşim korkma. Bize kurumuş on iki karanfil olarak bakma! Biz on iki şahidiz! Başörtüsü yasağı nedeniyle çok sevdiği mesleğinden istifa etmek zorunda kalan bir öğretmenin şahitleriyiz! Her yıl istifa tarihinde bir karanfil alır kimse-lerden habersiz. Oturur bir yere ve muhasebesini yeniler. Öğretmenliğe ilk başlangıç yılları, telaşla geçen gençlik dönemi, ülkenin sürüklendiği yasaklı süreçler, maruz kaldığı ötekileştirme, ithamlar, savunmalar, cezalar, istifa ve sonrasında yaşadıkları... O anlatır, şahit kılmak ister bizi, biz de dinleriz. Anlattıkça biraz olsun hafifler yüreği, yükünü paylaşmış oluruz böylece. İnsan kardeşimize bir hizmetimiz olduğu için seviniriz. Bizim üzerimizde de onların emeği ve hizmeti çok bilirsin. Bizimkisi bu yapılanlara karşı bir çeşit teşekkür aslında... Böylece hayatımızı şükürle hitama erdirme imkânı bulmuş oluyoruz. Kuruyup gitmeyecek miyiz zaten?

/.../

II

Bunları duyduktan sonra içinde bulunduğum duruma daha farklı bakmaya başladım ve kulak kesildim anlattıklarına. Aynı branştan bir arkadaşıyla yemin törenine başörtülü olarak katılmaları sonrasında başlamıştı soruşturmalar. Stajyerliğin bitmesine duydukları sevinç kursaklarında kalmıştı. Okula gönderilen müfettişler bunu ne kasıtle yaptıklarını merak ediyor,

örgütlü bir eylem içinde olup olmadıklarını soruyorlardı. Ne gibi bir kasıtları olabilirdi ki? O zamana kadar öğretmenlik yapmak ve çocuklara güzel örnek olmak dışında bir çabaları olmamıştı. Mesleki anlamda yeterlilikleri değil görünüşleri idi sorgulanan. Ülkenin içinde bulunduğu şartlar göz önüne alındığında bu soruşturmaların formalite icabı yapıldığı da belliydi. Ülkeye bir ayar çekilecekti ve bunun için ne yapılması gerekiyorsa yapılacaktı. Düşünce ve ifade hürriyetinin kısıtlandığı, din vicdan özgürlüğünden bahsettiğinizde insanların hop oturup hop kalktığı, evrensel hukukun rafa kaldırıldığı yıllardı o yıllar.

İdeolojik gözlüklerle size bakanlara insan yanınızla seslenmenin imkânsız olduğu. Çünkü ithamda bulunanlar karşılarında ısrarla bir “öteki” görmekteydiler, aynı havayı soludukları aynı toprakta yaşadıkları “insan”ı değil. Haksızlığı toplum nazarında meşrulaştırmanın da şöyle bir kulak verseler “haksızlık yapıyorsunuz “diye ikazda bulunacağını bildikleri vicdanlarını susturmanın da yolu buydu çünkü. Sancılı geçen sürecin sonunda doğrudan yapılamayan silahlı müdahale yerine sanal dünyada yayınlanan bir “e muhtıra” ile yeni bir döneme geçilmiş oldu. Bu yeni dönem pek çok kişi için hayatlarının alt üst olması, ülke içinse maddi ve manevi anlamda büyük kayıp demektir.

İnsan tercihte bulunabilen bir varlıkmış. Şimdi söyledi. Bir şampuan reklâmında dahi tercihlerin kişiyi yansıttığı bu yüzden dikkatli davranılması gerektiği salık veriliyormuş! Tercih bana yabancı bir kelime. Çünkü iradeli bir varlık değilim. Hangi hâl üzere yaratıldıysam o hal üzereyim. İtiraz etme, kabullenme veya reddetme gibi kabiliyetlerim yok. Ama insan hayat boyu karşısına çıkan seçenekler arasından bir tercihte bulunarak ilerlemek durumunda. O da bu şekilde yol olarak bugünlere gelmiş.

Üniversite yıllarında bir Kasım gününde aldığı tesettür kararının bundan sonraki dönemlerde tercihlerini nasıl etkilediğine dair o kadar çok şey anlattı ki yazılsa kitap olur. Birazını paylaşayım istiyorum.

Yaşadıkları dönemin tüm yönleriyle ele alınarak değerlendirilmesi gerektiğini söylüyor. Aksi takdirde eksik kalırmış anlayışımız. Bütünü görmek önemli di-yordu. Madalyonun iki yüzüne de bakmalı. Bir tarafta sanal âlem üzerinden gerçek hayata müdahale ve medya aracılığıyla hız kesmeden devam ettirilen manipülasyon varmış, diğer tarafta ise hayatlarına müdahale edilenler yani onlar! Tarih boyunca bir arada yaşama tecrübesine sahip olan toplum dahi nifak fitnesinden nasibini almış o dönemde. Bir kesim niyet okuyuculuğuna kalkmış, kendi zihin dünyalarında ürettikleri heyulaların korkusuyla vaveyla koparıyormuş her fırsatta. Konuşma ve karar alma onların uhdesindeymiş sadece. Kamusal alandaki tehdit unsuru olarak ilan edilen “ötekiler” ise sessiz kalabalıklar halinde ya o alanı terk etmişler ya da ikna edilerek (!) yasaklı alana giriş için icazet alanlardan olmuşlar. Zor günlermiş zor...

...

III

Bir süre burnuna dayayıp derin derin kokladı beni. “Ya karanfil, işte böyle! Hep sorarım “Hâlden anlamak bu kadar mı zor?” diye.

—Bu insanlar hiç düşünmezler mi? Bir genç kız, bir kadın neden “çağdaş, ilerici, modern” gibi albenili sıfatlarla bezenip kendisine sunulan ve daha cazip görünen bir hayat tarzını elinin tersiyle iter de başörtüsünü tercih eder?

—Hak ederek geldiği üniversite kapısından başörtüsü sebep gösterilip içeri alınmadığında han-

gi duygularla sarsılır yüreği ve nasıl bir güçten hareketle gerisin geri döner?

–Kendi yurdunda eğitim hakkını kullanamayan gençleri muhacirler misali yollara döken, gurbetlere uçuran hangi derttir?

–Elinde diploması ve kazanılmış mesleki hakları olduğu hâlde yine başörtüsü nedeniyle resmi sıfatlarından vazgeçen doktorlar, öğretmenler, avukatlar, akademisyenler başka dünyanın insanları mıdır ki, birilerince “akılsızlık” adde-dilen böyle bir tercihte bulunabilmekteler?

Düşünmüyorlar, düşünmek istemiyorlar.

/.../

Evet, sıkıntılar yaşadık, bir tercihe zorlandık ve her şeye rağmen aldığımız kararın arkasında durma azmi taşıyoruz. Hâl böyleyken başörtüsü yasağını savunanların ***“Erkeklerin oyununa geliyorlar”, “Kadınlar kullanılıyor”, “Kendilerini ikinci sınıf insan konumuna düşürüyorlar” şeklindeki ithamlarına maruz kalıyoruz bir de!***

Dikkat edince bu tür söylemlerin çağın kadın ve insan algısına dair ipucu verdiğini görüyorum aslında. Aşkın olanla bağların koparıldığı ve sadece maddi düzlem esas alınarak bir anlam dünyasının inşa edilmeye çalışıldığı bir zaman dilimindeyiz malum.

İnsanların hele de kadınların Kutsal olanı referans olarak hayatlarına bir yön vermek istemeleri ne kadar anlamsız ve dahi şüphe edilmesi gereken bir durum olarak algılanıyor. Modern zihniyetin temelinde dine pozitivist bakış açısı hâkim çünkü. Yıllar boyu dinin geri kalmış ve zavallı insanların mecburen sığındıkları sosyal bir olgu olduğunu söylediler. İnsanlık ilerledik-

çe ve kendi kendine yeter hale geldikçe(!) sırtındaki bu yükü de atıp rahata erecekti.

Böylece kadınların erkekler tarafından ezilme ve sömürülme aracı olarak kullanılan bir husus da toplum hayatından bertaraf edilmiş olacaktı! Böyle bir iddiası vardı bu zihniyetin.

Ancak böyle olmadığını yaşayarak tecrübe ediyor insanoğlu.

Yirmi birinci yüzyıl insanların gündeminde hâlâ inanç var!

Ve olmaya da devam edecek inşallah!

Biz de bu süreçte payımıza düşeni yaşayacağız.

İman ediyoruz ki her bir insan teki ile

kendisini ve âlemleri yaratan Rabbi arasında hiçbir ayırımı tabi tutulmaksızın,

diri tutabileceği bir ilişki zemini,

Bir irtibat imkânı var.

“Kamusal alan” da kapsama alanına dâhil üstelik!

/.../

Bazı insanların kadının “rüştünü ispat etme” noktasında hâlâ tereddütleri var düşünebiliyor musun?

Şaşırtıcı gelecek belki ama kendilerini çağdaş, modern, kadın hakları savunucusu olarak takdim edenlerde sıkça rastlıyoruz bu duruma!

Kadının insan olup olmadığının tartışıldığı, babası, eşi veya vasisi üzerinden tanımlandığı ve pek çok hakkından sırf kadın olduğu için mahrum bırakıldığı dönemlere tanıklık etmişti yeryüzü. Yaratıcısı ile iliş-

kisini merkeze alıp diğer tüm ilişkilerini bu ekseninde tanzim etmeye çalışsan, bunu yaparken de hür fikri ve ***hür vicdanının inisiyatifıyla hareket eden bir kadının kabul edilemezliği*** aynı zihniyetin bu çağdaki bir yansıması değil midir?

Nitekim 28 Şubat sürecinin siyasi vesayet destekçileri ile başörtüsü yasağı üzerinden bireyleri vesayet altına almak isteyenlerin aynı kesimden olması da manidar hususlardan biri.

—Neden kutsala yönelimin illa ki birilerinin özellikle de baba, ağabey veya eş rolündeki erkeklerin zoruyla ve onlarla ilişkiler temel alınarak olabileceği düşünülür?

Bu bir anlamda kadın aklına ve vicdanına güvenmemek demek olmuyor mu?

Daha geçen yıl, istifamın üzerinden on küsur yıl geçtikten sonra bile “Siz öğretmenmişsiniz ama eşiniz çalışmanıza izin vermiyormuş.” sözlerine muhatap olunca anladım ki bu konuda üretilecek şehir efsanelerinin sonu yok.

Bunun tamamen kendi kararım olduğunu ve eşimin kararına saygı duyarak her şart altında en büyük destekçim olduğunu söylediğimde şaşırarak bakakalmışlardı yüzüme! Bu açıklama önyargı duvarını aşıp onları ikna edebildi mi? Kim bilir?

/.../

III

Yüzünde buruk bir tebessümle düşüncelere daldı yine. Ben ise karışık duygular içinde duyduklarımı hazmetmeye çalışıyordum ki bir ses dikkatimi günlüğe yöneltmeme sebep oldu. Önceki yılların tanıklarından bir karanfildi sesini duyurmaya çalışsan.

—Benim de paylaşmak istediklerim var! Dedi ve istifa-
nın yaşandığı zamanlardan bahsetti biraz. Bu süreçle
ilgili resmî işlemleri **bir Kasım ayında, öğretmenler
gününün hemen ertesi gününde tamamlamıştı.**

Öğrencilik yıllarında aldığı tesettür kararı da, ba-
şörtüsü yasağı nedeniyle öğretmenlikten ayrılma kara-
rı da bu aya denk gelmişti. Ama ne kadar farklı ruh
hâllerıyla tecrübe etmişti aynı kış mevsimini. Başörtü-
lü olarak ilk kez okula gittiği gün çok soğuktan ve zorlu
bir vize haftasının başlangıcıydı. Ama yüreğinde ılık
ilkbahar coşkusu esmekteydi. Çünkü içindeki fırtına-
lar dinmiş, kalbi sükûn bulmuştu. İki üç yıldır sorular,
okumalar, düşüncelerle haşır neşirdi. Sonunda iç dün-
yasındaki dağınıklık toplanmış, varlık içindeki yeri ve
var oluşunun anlamı netleşmişti.

***Başörtüsü de bu ontolojik duruşun mütemmim
bir cüzüydü onun için.***

Kasım'ın soğuğu, sınavların zorluğu vız gelmişti bu
nedenle.

Hâlbuki istifa ettiği tarih öyle miydi?

Havanın soğuğu nasıl da katlanarak işlemişti içine.

Soğuk binalar,

soğuk yüzler,

boş bakan gözler,

empati yoksunluğu,

kendisini anlamak gibi bir derdi olmayan muhatap-
lar.

Evrak, imza peşinde oda oda gezmeler...

***Yıllar sonra farklı bir nedenle olsa dahi yasak-
lı alana girmek durumunda kaldığı her seferde***

***yüreğinin ritminin değişmesi o günkü üşüme-
nin hâlen süregelen etkisiydi***

/.../.

Kuru bir karanfilin tanıklığı ile öğrendim bütün bunları.

Sayfalar arasındaki karanfil kardeşlerim anlatma-
saydı

ve o konuşmasaydı benimle nereden bilecektim olup
bitenleri?

Günümüzde insan hayatlarının ağır bir rakam per-
desiyle örtüldüğünü düşünüyorum.

Olaylar ve yekûnlar üzerinden konuşuluyor çoğu
kez.

Bahsi geçen yasaklar döneminde şu kadar kişi oku-
lunu bıraktı, şu kadar kişi meslekten men edildi vs.

Bu ve benzeri yüzdelerin yer aldığı istatistik bilgiler
kaç yerde kaç kez gündeme getirildi kim bilir?

Ancak bu bilginin içinde insan teklerine dair ayrın-
tıları yakalamak mümkün değil.

Benim vesileyle bu hatıralar “üzerlerine çekilen ra-
kam perdesinden sıyrılıp” bilinir hâle geldiler.

Bu beni mutlu ediyor.

***Nihayetinde benzerlerim arasında sıradan bir
çiçeğim ben.***

Ama insanın tüm yaratılmışlar içinde müstesna bir
yere sahip olduğunu biliyorum.

Her bir insanın hayatı rakamlar perdesi altına terk
edilemeyecek kadar kıymet ve önem taşıyor.

Yaşanan dönemleri toptancı bir zihniyetle değeren-
direnler, her bir insanın biricikliğine sağır kalıyorlar
ne yazık ki.

İçinden geçilen 28 Şubat süreci tarihe mâloldu ve bu döneme dair çok şey yazılacağı muhakkak.

Ancak bu sürecin etkilerine doğrudan veya dolaylı olarak maruz kalanlar kimlerdi?

Zor zamanların savruluşları hayatlarında nasıl yankı buldu?

Kendilerinin ve sevdiklerinin başlarına gelenleri nasıl karşıladılar?

Bu sorular cevapsız bırakıldığında bir iki nesil sonra bir varmış bir yokmuş misali masala dönüşmek de var!
İşte bu yüzden tanıklığımı önemsiyorum...

İnsana dair bildiğim bir şey daha var.

Biz çiçekler dünyaya gelir ve gideriz.

Milyonlarca benzerimizle ortak kaderi paylaşırız.

Ama insan öyle mi?

Onun burada bulunuşu bizden çok farklı.

Ondaki değerlilik duygusu ve anlamlı bir hayat sürme isteği yaşadıklarının rakamsal ifadeler arasında yitip gitmesine itiraz ediyor.

İstiyor ki şu kısacık dünya hayatı ebediyete bir basamak olsun!

Dünya yolculuğuna çıkarılmış milyarlarca benzerinden bir fark koysun ortaya.

Yapıp etmeleri, niyetleri, sevinçleri, hüznüleri uçup gitmesin havaya.

Tüm bunları takdir edecek bir merci olsun.

Hayata kattıklarıyla yâd edilsin, göçtüğünde

“Gelse de olurdu gelmese de” denmesin onun için.

Allah hiçbir ameli zayi etmeyeceğini bildiriyor.

Dışardan bakıldığında

son derece sıradan görünen hayatların bile bir kıymeti var O'nun katında.

Kimselerin nazar-ı dikkatini celbetmeyenlerin

Tarihin ayrıntı diye görüp yazmaktan imtina ettiklerinin kişisel tarihleri yazılıyor

An be an!

Hem de O'nun görevlendirdiği nurdan varlıkların kaleminden!

Bu kitapların okunacağı gün de gelecek elbet

!..!

Saatlerin nasıl geçtiğini anlamadım. Gün akşama dönmek üzereydi son sözlerini sarf ederken. Avucunda sımsıcak olmuştum. “Ne kadar da konuşmaya ihtiyacı varmış meğer!” diye düşündüm. Rahatlamış görünüyordu.

Artık ***“bu tanıklıkla”*** yüklenmiş olarak günlüğün sayfaları arasındaki yerimi alabilirdim.

Başlangıçta beni dehşete düşüren böyle bir akıbet şimdi sevimli görünüyor gözüme...

Çünkü eskisi gibi değil hiçbir şey.

Bu kısa yolculuk sonunda yeni bir anlam dünyası kuruldu içimde.

Anladım ki kâinat her zerresiyle O'na şahitlik ediyor.

İradeli varlık insanın da bu koroya katılması isteniyor.

Kutlu şahadet kelimesini dille ikrar kalple tasdik etme daveti bu.

Yani her bir insan teki şahitlik etsin diye yeryüzünde ağırlanan kutlu bir misafir.

İşte ben de bu şahitlerden birinin şahidiyim artık.

Bedenimin sayfalar arasında kuruyup solması ne gam!

Ben karanfil.

Özgürlüğün ve hasretin sembolü...

Malum Şubat soğuğuyla yüreklerin savrulduğu zamanlarda mağdurların feryatlarına ve gözyaşlarına kayıtsız kalanların,

Vesayete alkış tutanların şimdilerde kendi “mağdu-riyetlerini” yine benimle

yani karanfile ifade ettiklerini görüyorum da şaşırıyorum, garipsiyorum!

Şairin haklılığı ortaya çıkıyor bir kez daha.

/.../

“İnsanlar hangi dünyaya kulak kesilmişse diğerine sağır”

/.../

Dileğim çifte standartlardan arınmış bir hukuk anlayışının en kısa zamanda bu topraklara hâkim olmasıdır.

Çünkü insanlık bahçesi tüm çiçekleriyle güzel.

Her çeşitten, her renkten, her kokudan...

Tıpkı benim hasretle yâd ettiğim güzel bahçem gibi.

...

BURKULAN YÜREKLERLE DÜNÜ HATIRLAMAK...

Hanife YILMAZOĞLU / Ankara 1

I

Unutmamak, unutturmamak, tarihin bizleri hazan yaprağı gibi savurup atan, acımasızca örseleyen, hırpalayan bu günlerini not etmek lazım.

Vatanımızı severdik, vatan haini olduk; milletin hadimiyiz dedik, millet düşmanı olduk. Sevdik, sevilmedik; çalıştık, beğenilmedik. İstenmedik vesselam...

II

1998 yılının ılık bir Mayıs sabahının ilk ışıklarıyla uyanıyorum. Yüreğimde ince bir sızı... Ne hissedeceğini bilememenin sıkıntısı... On yıllık bekleyişten sonra doğumuyla hayatımızda bahar rüzgârları estiren iki yaşındaki kızım beşiğinde mışıl mışıl. On iki yıllık sevgili zevcim henüz uyanmamış. Uykuya teslim ettiği temiz yüzünü inceliyorum. Karanlık tek nokta yok. Tertemiz, pırıl pırıl... Askerliğin yüzüne kazıdığı hafif sert hatların arasında vatani için ölmeye hazır, milleti için hizmete hazır; iyi evlat, iyi eş, iyi baba, iyi insanı görüyorum. Elim şefkatle saçlarına dokunuyor, kıyamıyorum.

Bakariken içim eziliyor, günlerdir yüreğimi sıkıştıran suçluluk duygusuyla bir kere daha titriyorum.

Yatak odamızın balkonuna çıkıyor, Gelibolu'daki mayıs sabahının ılık esintisine bırakıyorum kendimi. Derdime ortak arıyorum. Biri sıkıntımı, çaresizliğimi dinlesin, anlansın istiyorum. Ilık sabah rüzgârı yüzümü yalıyor, teselli edercesine. Ne fayda, teselli olamıyorum.

Saatin keskin zilini susturan eşim, sanki az önceki teselli arayışımı hissetmiş gibi sıcacık bakıyor gözlerimin içine.

—Geç kalmayalım, diyor. Yok, vakit var dercesine bakıyorum ona.

—Nereye gidiyoruz, niçin bunu yapmak zorundayız? diye sormak geçiyor içimden, dudaklarımı ısıyor; beynime kıymık gibi batan soruları yerinde bırakıyorum.

—Evet, geç kalmayalım, diyorum gönülsüzce. Beşiğe dönüyor, masum yavrumun uykunun derinliklerinde huzur bulan yüzüne bakıyorum.

—Ne çok bekledik seni, iyi ki geldin, tesellimizsin.” diye düşünüyorum.

Hiç acele etmeden mutfağa geçiyor, çayı ocağa koyuyorum. Bir taraftan kahvaltı sofrasını hazırlarken kaynayan suya kulak veriyorum. Sanki kaynayan su değil; yüreğim, beynim...

Kalbimin çırpınışı neredeyse kulaklarımda...

Masaya oturuyor, sessizce, gönülsüzce kahvaltı ediyoruz. İkimiz de birbirimize “sakinim” mesajı vermeye çalışıyoruz ama nafîle...

Kapı çalıyor. Açtığımda öğrencimken de yıllar sonra da edebinden hiçbir şey kaybetmeyen sıcacık bakan dost yüzü görüyorum. Ama bu sabah gözlerinin sıcak-

lığına garip bir buğu eşlik ediyor Ayşe'min. O da "sakinim" dercesine:

—Gecikmedim değil mi, diye soruyor.

—Yok, diyorum, gecikmedin. Sonra kırık dökük bir sesle:

—Ayşe Sena uyuyor, biz de çıkıyoruz, diyorum. Tamam, der gibi bakıyor, oturma odasına geçiyor.

Usulca hazırlanıp çıkıyoruz. Kapının önündeki beyaz şahine binerken eski günler geçiyor aklımdan. Arabamızı aldığımız ilk günler. O günlerde yaşanan sıkıntılardan dolayı buruk da olsa çocuk neşesiyle yaşamıştık o günleri. Sevincimize bebeğimizin haberi eşlik etmiş, ayaklarımızı yerden kesmişti. İçimdeki acıya inat nimetin sahibine şükrediyor yüreğim.

İskeleye vardığımızda Lâpseki vapurunu hazır beklerken buluyoruz. Arabamızı bir köşeye park edip vapura biniyoruz sessizce. Sanki bu sessizliği kimsecikler bozmak istemiyor gibi her şey bize eşlik ediyor.

Nereyeydi bu gidiş?

Her zaman coşkuyla seyrettiğimiz dalgaları bu defa kayıtsız bakışlarımızla selamlıyoruz. Pek konuşmuyoruz, ne diyeceğimizi bilmiyoruz, birbirimize. Yalnız bir ara esintinin soğukluğu ile içime bir titreme giriyor ve usulca sokuluyorum sevgili eşime. Sanki bu sıcaklığı kaybetmenin korkusu düşüyor içime.

Vapurdan iniyor ve hemen karşımızda duran Lâpseki Adliyesi'ne yöneliyoruz, ayaklarımız geri geri giderken. Kapıdan geçip, üst kata çıkıyoruz."Asliye Hukuk Mahkemesi" yazan kapının üzerinde ismimizi arıyoruz ve buluyoruz; boşanma davası olan kişilerin sırasında.

Koridordaki banklardan birine oturuyoruz, yine yan yanayız, bekliyoruz. Eşim gülümseyerek bakıyor yüzü-

me ara sıra, beni rahatlatmak için. Kendisi rahat mı ki? Kızımızdan bahsediyoruz, ikimize de iyi geleceğini düşünerek.

Hemen yanımda oturan gözleri yaşlı yirmili yaşlarda bir genç bayan benimle dertleşmek istiyor, karşıdaki boşanmak üzere geldiği eşine kaçamak ve hala sevgi dolu bakışlar gönderirken.”Ailelerin anlaşmazlığı getirdi bizi buralara.” diyor, evliliğinden vazgeçememiş gönlüyle. Hele bir de kızlarının olduğunu ve ailesinin isteği üzerine çocuğunu babaya bırakacağını söylerken döktüğü gözyaşları temelli buğulandırıyor tutmaya çalıştığım gözlerimi. Mümkünse evliliğini kurtarmasını tavsiye ediyorum ona, pek de mümkün olmadığını göre göre. İşte... Memleketimin insanına daha çok hizmet lazım diye geçiriyorum zihnimden, örselenmiş idealist duygularıyla.

—Abla siz ne için bekliyorsunuz, diye soruveriyor aniden, sanki derdini unutmak istercesine. Sahi, ne arıyoruz biz burada? Ömrümüzde hiç kapısından girmediğimiz bir adliye koridorunda ne işimiz vardı bizim? Yüz kızartıcı bir suç mu işlemiştik? Devletin bir astsubayı ve öğretmeni olarak görevimizi kötüye mi kullanmış, yolsuzluk yapıp çalıp çırpılmış mıydık? Yoksa sorumluluklarımızı ihmal mi etmiştik? Cana mı kastetmiştik? Neydi bizi buralara getiren? Bu sorular beynimi dağılarken:

—Biz de boşanma davası için bekliyoruz, diyorum, yüreğim burkularak kaderdaşıma.

— Ama siz hiç boşanacakmışsınız gibi görünmüyorsunuz, diyor, şaşkınlıkla.

—Biz medenice anlaştık, diye cevap veriyorum, içimden hafif tebessümle. İkna edemiyorum.

Mübaşirin sesi koridorda yankılanıyor: Davacı Hanife Yılmazoğlu, davalı Adnan Yılmazoğlu... Davacı

–Davalı... Bizim bir davamız yoktu ki birbirimizle... Elhamdülillah, bu güne kadar tek davamız işimizle hizmetti memlekete.

Mahkeme salonuna girdiğimizde kendimi öğrencilerimle sahnelediğimiz tiyatro oyunlarının bir sahnesinde rol yapar gibi hissettiğimi fark ediyorum. Sanki her şey dekor, herkes oyuncu... Evet, tarihi bir oyun oynanıyordu burada aslında. Ama boşanan Hanife ve Adnan değil adalet ve devletti, ne yazık ki.

Sorular soruluyor, cevaplar veriliyor. Şiddetli geçimsizlik evlilik bağımızı temelinden sarsmıştı ve ortak hayat mümkün değildi. Bu nedenle anlaşarak boşanmaya karar vermiştik. Kızımızın velayeti bende kalacak, evimizi eşim alacak, arabayı ben alacaktım. Babası kızına aylık elli bin (o günün para değeriyle) lira nafaka verecek, yılın şu şu vakitlerinde görebilecekti.

Boşanmanıza temyizi açık olmak üzere karar veriyor!

Bu cümle bomba gibi düşüyor beynime. Birazdan sahneden inecektik ama burası tiyatro sahnesi değildi. Az önceki cümle ile on iki yıllık evlilik bağımız resmen sona ermişti.

Zihnime bir sürü şey üşüşüyor bir anda. Bir sürü farklı ses pek çok şey söylüyordu. Bir arkadaşımın “Hanife, iyi düşündün mü? Bir sürü evlilik bitti bu yolla. Geri dönüş yapamayan çok aile var...” sözleri dönüyordu beynimde.

Zorla çıktığımız merdivenlerden koşar adımlarla iniyoruz, sahilde bir banka atıyoruz kendimizi. Engellestemiyorum, saatlerdir gözlerimi zorlayan yaşları bırakıveriyorum sessizce. Büzülüyorum, deniz havası içimi ürpertiyor ama artık resmen eşim olmayan eşime sokulamıyorum sabahki gibi.

İçimdeki isyankâr duyguları dizginlemeye çalışıyor, mukavemette güçlük çekiyorum. Üzerimdeki kıyafetin, başımdaki örtümün bedeli memleketimde bu kadar pahalı mıydı? ”Öz vatanında garipsin, öz vatanında paraya.” mısraı geçiyor beynimden adeta hücrelerimi yakarak. Bedeller bugün ödenmiyordu yalnızca. Az önceki yangın sükûnete bırakıyor yerini. Şükretmek lazımdı, Mevlâ neylerse güzel eylerdi. Eşim sanki bütün bu gi-diş gelişleri alenen görmüş gibi

—Ne değişti bizim için, üzme kendini.

Cümlesiyle pekiştiriyor ruhumdaki sükûneti. Yine de az ötedeki binaya giren benle binadan çıkan ben farklıydı. Farklılığın adını koyamasam da...

III

Yukarıda anlatılanların hiç birisi kurgu ya da bir ro-mandan, hikâyeden alıntı değildir. 1998 yılının Mayıs ayında yaşanmış gerçek bir boşanma davasıdır.

1964 Ankara doğumluyum. Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü 1985 yılında bitirdim. Üniversitede öğrenci iken on dokuz yaşında örtünme-ye karar verdim. 1986 yılında ortaokul yıllarında sıra arkadaşım olan Adnan Yılmazoğlu ile evlendim. Sağ-lık astsubayı idi. Sade bir dindar, düzgün bir insan ve mesleğini aşkla yapan bir askerdi. Bense öğretmenli-ği her hücremle benimsemiş, üniversitedeki kıymetli pek çok hocamın —Mehmet Akif İnan, Abdülkerim Abdülkadiroğlu, Leyla Karahan, Alemdar Yalçın, Kâmil Akarsu...) işaret ettiği gibi Hakk'a hizmet olarak icra etmenin derdindeydim.12 Eylül sonrasındaki başörtü-sü yasağının hararetleli yılları...

Eşimle önce İstanbul'da sonra çok sevdiğimiz Erzurum'da görev yaptık. Ardından Çanakkale Geli-bolu... Yıl 1993... Şehitler diyarı... Tarihimizin en na-

dide sahnelerinin yaşandığı ve benim için çok anlamlı bir vatan köşesi. Gelibolu'ya gelirken içim ılık ılıktı. Lâpseki'de otobüsten inip de vapur beklediğimiz bankta yıllar sonra boşanmış birileri olarak oturacağımızı hayal bile edemezdim. O gün sadece büyülenmiş gözlerle seyretmiştik büyüleyici Boğaz manzarasını...

Gelibolu şirin ortamı ve sıcacık insanlarıyla basıvermişti bizi bağrına. Dostlar edindik. Okulum çok güzeldi ve hizmet için beni beklemişti adeta. Toz toprak içindeki kütüphanesini yatılı öğrencilerimle akşam geç saatlere kadar düzenlerken, onlarla tek tek ilgilenip küçücük yüreklerindeki anne özlemine merhem olmaya çalışırken, birbirinden anlamlı tiyatro çalışmaları yaparken yüreğim en sıcak duygularla dolup taşıyordu. İşte, hayatın anlamı buydu. Bir yandan yaptığımız işlerden ibadet lezzeti alıyordum öte yandan Gelibolu İmam Hatip Lisesi benim için âdete bir türlü evlat sahibi olamayışımın yüreğimde açtığı yaraların da pansuman olduğu bir şifahane oluyordu.

Kısa sürede hayatımızı yeni mekânımıza göre düzenlemiş ve sanki yıllardır burada yaşıyormuşuz gibi alışverişimiz Gelibolu'ya.

Gelişimizin ilk günlerinden itibaren dikkatimizi çeken bir durum vardı. Yeni atanan subay-astsubayların eşlerinden o kadar çok örtülü olan vardı ki. İlk günler bu durum bizim için sevindirici sonra düşündürücü oldu. Ancak hikmetini keşfetmekte gecikmedik. İkinci yıldan itibaren yavaş yavaş sıkıntılar baş göstermeye başladı. Meğer "Toplama Kampı"ymış burası. Ne acı, kendi vatanımda, şehit atalarımın diyarında...

Eşlerden başlarını açmaları ve türlü sebeplerle icat edilen akşam eğlencelerine, gündüz çaylarına gelmeleri isteniyordu. Üstelik bu istek en abes şekillerde iletilyordu. Bir akşam vakti, saatin bir önemi yok, üstlerden

biri astlarından birinin kapısını çalıp: "Hanımın yarın başını açıp şu saatte, şuradaki toplantıya katılacak. Ha, gidip saçına başına çeki düzen verdirdin, üzerine de düzgün bir şeyler giysin, öylece çıkıp gelmesin!" diyebiliyordu.

Bizim kültürümüzde bir erkeğe eşi için böyle cümleler kurmak hangi izana sığardı! Bu kültürün, bu coğrafyanın insanları ne ara bu kadar yozlaşmış, ölçülerini bu kadar kaybetmişti! Bu "emri" alan bir erkeğin içeri, eşinin yanına giderken ve bu teklif i iletirken hissettiklerini hangi eş yaşamak ister?

İşte bu teklifi alan bayanların psikolojisini de artık siz düşünün: Sınırsız bir suçluluk duygusu. Ne için?

Eşinin mesleği, çoluğunun çocuğunun rızkı... Artık o andan itibaren onun vereceği kararın neticesindedir. Bir insanın omuzlarına bu yükü yüklemek kimin hadinedir? Eşinin yüzüne bakamaz, Rabb'inin sözünden çıkamaz... Azap dolu geceler başlar. Nedir suçu? Niçin bu işkenceye maruzdur? Cevapları bulamaz. Gözyaşlarına boğulur, Rabb'ine sığınır, dualarda arar teselliyi.

İşte bu kısıkaçta geçen yıllar... Her askeri şûrada atılan sıra sıra isimler... Ne gün sıra bize gelecek diye korkulu rüyalarla geçen günler. Aldığı haberle eşyalarını toplayan gözü yaşlı dostlara verilemeyen teselliler ve buruk bir yürekle memleketlerine uğurlanan şerefli insanlar, aileler.

Dönülen memleketlerinde "Ne yani, şimdi bunu sadece hanımının örtüsünden dolayı mı ordudan atmışlar?" cümlesiyle dudak büküp inanamayan gözlerle bakan dostlar, akrabalar; hatta anneler, babalar... En acısı da işsizlik günleri ve çocukların yüzüne bakılmayan anlar... Dahası mı, ölüme kadar götüren, hayatından vazgeçirebilecek kadar bozulan şuurlar... Telafisi asla mümkün olamayacak kayıplar...

Bütün bunların hız kazandığı günlerde Rabbimizin bize on yıldır beklediğimiz hediyesinin haberini aldık. Bir bebeğimiz olacaktı. Hamileliğimle ilgili problemlerimden dolayı bütün hamilelik dönemim yatak istirahatıyla geçti. Bu adeta o sıkıntılı günlerde beni gözlerden saklayan meşru bir mazeret oldu.”Liyakatin bir önemi yok, sadakat önemli bizim için.” diye bar bar bağırın kolordu komutanına bizim durumumuz “On yıl sonra oluşan riskli bir gebelik” notu ile mazeret olarak iletiliyordu.

Yavrumuzu kucağımıza aldığımızda artık mazeretimiz kalmamış, korkulu günler ve kâbus dolu geceler başlamıştı.

Etrafımız boşalmıştı. Arkadaşlarımızın bir kısmı gitmiş, kalıp şartları yerine getirenler de korkudan yanımıza yaklaşamaz olmuşlardı. Eşimle birlikte sokağa çıkamıyorduk. Tam iki yıl birlikte sokağa çıkamadık! Kanun kaçakları gibi geceleri arabayla Gelibolu’nun ıssız yerlerinde denizle paylaşıyorduk derdimizi, herkes sahilde çay bahçelerinde keyifle çaylarını yudumlayıp dondurmalarını yalarken...

Bu süre içerisinde eşimin çalışma performansına saygı duyan ve onun dinini yaşamadaki sadeliği bilen bazı üstleri eşimi olabildiğince korumaya çalışsa da nihayet 1998 yılında artık malum son kaçınılmaz noktaya ulaşmıştı. Tabii bu arada kendi görev yerimde de her türlü takibata uğramış, her türlü cezayı almış, meslekten men sınırına kadar gelmişim. Bu da meselenin diğer boyutu idi. Yani artık iki ateş arasındaydık. Nereye saklanacağımızı, kendimizi nasıl koruyacağımızı bilemez bir haldeydik.

Bir sabah okuluma gittiğimde iki albayın beni aradığını, benimle ilgili müdür vekili ile görüşmeye geldiğini öğrendim. O anki duyguları taşıyabilecek bir cümle ku-

ramıyorum. Okulun hangi köşesine saklanmalıydım, kendimi nasıl buradan çıkarabilirdim, hangi pencereden atlasam da bu insanlardan kaçabilseydim? Aman Allah'ım yangın yerine dönmüştü beynim. Kendimi avlanmak üzere kovalanan zavallı bir av hayvanı gibi hissettim. Bu satırları yazmanın zorluğunu anlamak mümkün müdür? Sanmam... Ancak yaşayanlar anlayabilecektir, o anın dehşetini... Niçin yaşanmıştı bu duygular, niçin yaşanmıştı o anlar? Kim çıkıp bu soruların cevabını verebilir, o anların ruhlarda oluşturduğu travmanın tedavisini yapabilir? Mümkün mü? Bugün yaşananların sorumlularına hesap sormak isteyenlerin karşısına dikilen zihniyetin sahiplerine ithaf olunur, bu acı satırlar.

Rapor dönemi başladı. Aldığım raporlarla eşimi ve kendimi kurtarmanın derdindeydim artık ve bir çıkış yolu bulmaya çalışıyordum. Eşim metindi. O her zaman teslimiyeti tam, sade bir dindardı. Bu teslimiyeti ile sakin bir bekleyişte ve beni asla suçlamayan tavırlarıyla sorumluluk duygumu daha da pekiştirmekteydi. Teselli dolu cümleleri hortumların girdabında can çekişen ruhumu ne yazık ki rahatlatamıyor ve beni çıkış yolunu aramaktan alıkoyamıyordu. Tek bir dersimi dahi boş geçirmekten korkan ben üst üste raporlar alıyordum. Bu arada hiç beklemediğim anlardan ve kişilerden hayat dersleri almaya da devam ediyordum.

O günlerde dokunulamayan tek rapor psikiyatri raporuydu. Zira diğerleri hemen şikâyet konusu oluyor, devlet hastanesine gönderilip iptal ettiriliyordu. İşte bu nedenle rapor almak için gittiğim psikiyatra meramımı olduğu gibi anlattım. Dinledi, gülümsedi ve benim için hayat dersi olan cümlelerden birini kurdu, dedi ki

—Ben 12 Eylül öncesinde Dokuz Eylül Üniversitesinde görev yapıyordum. O vakitler de solcu bir takım kimselere dönemin şerrinden korunmaları için raporlar

verdim ve beni bu nedenle Çanakkale Hapishanesi'ne sürdüler. Yıllar geçti, şimdi de yaşantısını çok da onaylamadığım, görüşlerini paylaşmadığım sizin gibi insanlar çalıyor kapımı. Mesele şu: Bu memlekette bizi döverlerken siz, sizi döverlerken de biz gülersek sırayla bir sizi, bir bizi dövmeye devam ederler.

O günden beri çok daha inandım, demokrasinin insan için değerine.

Eşimin iyi niyetli üstleri bizi evlerine davet ediyor ya da evimize çay içmeye geliyorlardı. Yukarıya modern bir kıyafette(!) ama başörtülü raporunu veriyorlardı ama bu yetmiyordu. İlle de başörtüsü! Olmadı, olamayacaktı.

Bir gün telefonum çaldı. Ağlamaklı, elli yaşlarında bir ses, tanıdım. Eşimin bağlı bulunduğu birimin komutanı olan bir albaydı, telefondaki ağlamaklı ses.

—Ben sizin de eşinizin de bu vatan için çarpan yüreklerinizin olduğunu biliyorum ve size saygı duyuyorum. Adnan astsubayım benim oğlum gibidir, ona hiç kıyamıyorum. Bu işleri kotaran insanların asıl devlet düşmanı olan kişiler olduklarını ve kendilerini hangi yollarla gizlediklerini de biliyorum. Ancak artık bizim yapabileceğimiz bir şey kalmadı ve dosya hazırlandı, şûraya gidecek. Yapılabilecek tek şey var, belki kurtuluş olur, eşinize söyledim. Artık karar sizin.

Bahsedilen yol neydi, söylememişti ama tahmin etmek de zor değildi. Boşanmak. Zira bu yola başvuranlar olmuş, kimilerini hâkim niyeti anlayarak boşamamış; kimi aileler de bu süreçte gerçekten dağılıp gitmişlerdi. İşte yine yük omuzlarımdaydı. Nasıl taşınmalıydı bu yükü?

O günün akşamında eşimle karar verdik ve ertesi günü mahkemeye dilekçemizi verdik. Ancak Gelibolu

değil Lâpseki Adliyesi'ne. Zira Gelibolu'daki hâkim asker eşiydi ve durumunu fark ettiği kişileri boşamıyordu.

Yukarıda hikâyesi anlatılan boşanma davasının öncesiydi işte bütün bunlar.

Boşanmayı gerekçe göstererek Ankara'ya, ailemin yanına tayinimi istedim. Yapıldı. El ele geldiğim eşimi geride bırakarak çocuğumu da alıp Ankara yollarına düştüm. Çok şükür dağılmadık, altı yıllık bir ayrılık döneminden sonra eşim emekli oldu ve yanımıza döndü. Şimdi iki kız evladımız var. Sevdiğimiz mesleklerimize o özel bir hastanede ben ise özel bir okulda devam etmekteyiz. O yıllara dönmek ve bu satırları yazmak beni yorsa da, üzse de buna ihtiyaç olduğumu düşündüm. Bunlar tarihe not düşülmeliydi.

Zira bu süreç bir de biz kadınların tarafından okunmalıydı. O ağır sorumluluğu taşımaya çalışan asker eşlerinin ruhlarında kopan fırtınalar, eşlerini işlerinden etmiş olmanın hissettirdiği suçluluk duygusunun onları nasıl hırpaladığı, evlatlarının rızkının önünü kesmiş olma duygusunun onları nasıl yaraladığı, başını açma kararı alıp yerlerinde kalanların geçirdiği psikolojik buhranlar, akıl hastanelerinde açılan gözler... Bilinmeliydi. Bu kısacık satırlarda bütün bunların sadece küçük bir hatırlatması var. Yani bu dramları anlatacak çok güçlü yüreklere ihtiyaç var.

Şu günlerde gündemi haklı olarak meşgul eden “kadına şiddet” konusunun hiç bu yönleri de düşünülmüş müydü? Ne yazık ki bu dram hafiflemiş gibi görünse de halen bu ülkede yaşanmaya devam ediyor. O sıkıntılı günlerin tek tesellisi olan kızım şu an 10. sınıfta öğrenci ve ben bu sıkıntıların ona miras kalmasından endişe ediyorum.

Yıllar sonra bugün gardırobumuzun bir köşesinde saklamaya devam ettiğimiz, eşimin yıllarca şerefle taşıdığı ve gururumuz olan üniformaya ne zaman gözümüz ilişse gözlerimiz gayr-i ihtiyari dolar, eşimle birbirimizden kaçırırız gözlerimizi. Bu üniforma gururumuz olduğu kadar acımızdır da...

SOKAKBAŞI

Hasan EJDERHA / K.ahramanmaraş 2

Arasa Camii'nin önünden, Kıbrıs Meydanı'na kavuşan yoldan, koşarak gelen bir adam: "Yetişin! Ümmet-i Muhammed yok mu? Ulu Camiyi yakıyorlar!" diye bağıarak Sokakbaşı'na girdi. Sonra da aynı yoldan geri dönerek eski hale giden caddede gözden kayboldu.

Bu ses, "Yetişin! Ümmet-i Muhammed yok mu!" diyen bu ses, önce Arasa Camii'nin caddenin ortasındaki minaresinin gövdesine çarptı. Sonra da buğdaycı dükkânlarının önünde, içinde ve çevresinde, bir tespihin habbelerini her geçişte zikreden dervişler gibi tek tek buğday toplayan yusufçuk kuşlarının kulaklarına çarptı ve yusufçukların telaşla havalanmalarına sebep oldu. Bu sesi duyan Maraşlının her biri oldukları yerde mihlanıp kaldı.

Daha önce de olan bir takım olaylar sebebiyle şehrin bir yay gibi gerilmiş hâli herkese yeniden sirayet etmişti.

Bir anlık şaşkınlıkları geçen ahali, önce yavaş yavaş sonra da koşarak Ulu Camii tarafına akın ettiler. Ben

de kalabalığa karışıp, Ulu Camii yönüne koşmaya başladım.

Ulu Camii ata yadigârı şehrin namusu, dini imanı demek. Maraş şehri demektir. Kim? Hangi cüretle Ulu Camii'ye zarar verilebilirdi? Kanına, canına mı susamıştı? Daha kaç yıl geçmişti ki, Rıdvan Hoca'nın: "Kalede düşman bayrağı dalgalanırken Cuma namazı caiz değildir!" dediği ve Maraşlının Ulu Camii'nden çıkarak kaledeki Fransız bayrağını indirip, Cuma namazını kalede kılmasının üstünden? Hâlâ şehirde yankılanmıyor muydu "**Maraş bize mezar olmadan Düşmana gülzar olmaz!**" diyen ses...

Oraya ulaştığımızda Ulu Camii'nin kırılan birkaç camından başka bir şey yoktu ama yay bir kere boşanmış oldu. Karşılıklı gruplar bir süre sloganlar atıp, birbirinin üzerine yürüdüler. Polis araya girince ortalık bir süre sakinleşmiş gibi görüldüyse de, kim oldukları, nereden geldikleri bilinmeyen bir grup, polislere saldırdı ve polis arabasını ters çevirerek ateşe verdi. Her şey çığırından çıkmıştı. Sonradan gelen polis takviyesi ile kalabalıklar dağıtıldıysa da, şehrin çeşitli yerlerinden silah sesleri duyulmaya başlamıştı.

Ertesi gün olacakları aşağı yukarı tahmin edebildiğim hâlde okula gittim. Daha okula varır varmaz da, Ticaret Lisesinin hemen bahçe kapısının üzerindeki "**Muhammed'in P.leri Giremez**" pankartı ile karşılaşmıştık. Pankartı indirip ondan sonra okula girme gayesi ile harekete geçtik. Ne yazık ki, pankartı indirirken arkadaşlardan birisi vurulmuştu. Pankartın diğer ucunu boşandırmak üzere yukarı çıkıp ateş edilen yer ile duvar arasında kaldığım için arkamdaki duvara kurşunlar yağdığı hâlde vurulmaktan kıl payı kurtulmuşum.

O akşam evde anlam veremediğim bu olayları düşünüp dalıp gitmişim. Resmen kardeş kardeşi öldürü-

yordu. Ya da kardeşi kardeşe öldürtüyorlardı. Öyleyse neden öldürüyordu kardeş kardeşi? Ben bunları düşünürken zil çaldı ve kapıyı açmaya giden annemin arkasından kapıya gittim.

Gelen, yan sokakta oturan komşumuzdu. Evin arkasında duran arabanın sahibini sormaya gelmişti; iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Annem neden ağladığını sorunca: “Yörük Selim Mahallesi’nde oturan kız kardeşi, iki çocuğu ve kız kardeşinin kocası ile yanlarında kalan, kızının yaşlı kaynanasının Aleviler tarafından öldürüldüklerini” söyledi. Karakola gitmek için beni yanına yoldaş almaya gelmişti. Birlikte polis karakoluna gittik ama komşumuzun kardeşi ve ailesinden haber alamadan eve dönmüştük. Üstelik bir de azarlanmıştık:

—Gidin evinize ve hiçbir yere çıkmayın! Tutuklanmak mı istiyorsunuz! Diye.

Eve geldiğimde, annem:

—Alevidir diye Erzincanlı Ayşe Teyzenlerin evini basmışlar! Baban oraya gitti hadi bak bakalım ne olmuş oğlum!” dedi.

Koşarak alt sokaktaki Erzincanlı Ayşe Teyze’nin evine vardığımda tam olarak olayların yüzü ile karşılaştığımı anlamıştım. Bir tarafta Aleviler Sünnileri, bir tarafta da Sünniler Alevileri öldürüyordu. Ya da birileri iki tarafı da birbirine öldürtüyordu.

Mustafa Amca ile Erzincanlı Ayşe Teyze’nin yaralarını sarıyordu babam. Ben oraya vardığımda. Kızları Elif’i ise çok ağır olduğu için hastaneye götürmüşlerdi. Elif’in hastaneye kaldırıldığını duyunca, bir anda kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kızın (Ben ona öyle hitap ediyordum. Zira ilk defa bizim eve geldiklerinde ve onu ilk tanıdığımda -O zamanlarda yedi sekiz yaşlarındaydık- üzerinde kırmızı üzerine beyaz puanlı bir elbise vardı.)

annesi ile bizim eve her gelişinde Elif ile selamlaştıkları, birbirinin hâl hatırını sordukları aklıma gelir. O aklıma geldi ve ne durumda olduğu konusunda delice bir kaygıya kapıldım.

—Ya orada da baskınlar varsa? Birileri onların evini de basıp, onlara zarar verdiyse? Diye düşündüm. Bir an aklım yerinden çıkacak gibi oldu.

—Baba ben bir yere gidip de geleceğim! Diyerek oradan ayrıldım. Babamın arkamdan “Oğlum bir yere gitme akşam akşam! Her yer tehlikeli!” dediğini duymazdan geldim. Zaten sokağın sonuna varmıştım babam son kelimeyi söylediğinde.

Onun oturduğu mahalleye giderken birkaç küçük grubun mahallelerde sokak sokak dolaştıklarını, bazılarının bir evin önünde birikerek bağırıştıklarını gördüm. Ara sıra gelen silah sesleri arasında kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kızın evinin kapısı önüne geldiğimde, bir “Oh!” çekmiştim. Ev sakin görünüyordu. O sokakta herkes kendi hâlindeydi. Bir an kapıyı çalıp çalmamakta tereddüt ettim. Ama kapının önüne kadar gelmişken hâl hatır sormadan da gitmek olmazdı. Babamın merak ettiğini, haber almak için geldiğimi söylemeye karar vererek zili çaldım.

İçeriden “Kim o?” diyen sesi duyar duymaz iliklerime kadar titredim. Bir hafta önce bir kitabın içine koyarak verdiğim mektubu düşündüm. Eskinin kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızı, şimdinin liseden arkadaşım. İşte şu: “Kim o!?” diyen kız, mektubuma cevap bile vermemişti. Cevap bir yana karşı karşıya bile gelmemiştik bir haftadan beri. Hep kaçmıştı o. Belki ben de kaçmıştım. Onun sesini duyunca, nasıl titrediğimi fark ettim. Bir an kaçmak istedim. Kaçmak ama şehrin sokaklarına doğru değil; köye, sümbül ve nergis topladığım dağların tepelerine doğru kaçmak istedim. Orada,

o kayaların zirvesinde kendimi ne kadar da hür hissedirdim. En kalın kitapları alarak o kayaların zirvesine bir yere çıkıp, orada bitirmemiş miydim? En güzel aşk romanlarını orada okumamış mıydım? İlk şiirimi orada karalamamış mıydım? O kayaların zirvesinden onu düşünüp, her defasında onu orada görür gibi olup heyecanlanmamış mıydım? İçeriden gelen “Kim o?” diyen onun sesine cevaben:

—Benim, İhsan! dedim.

Kapı aralanırken Odadan: “Kimmiş kızım?” diyen sesini duydum babasının.

—İhsan gelmiş baba!

Onun “İhsan gelmiş baba!” diyen sesinde manalar aradım. Mektubuma cevaplar aradım. Ses tonunda bir itiraz, mektupta talep ettiklerime bir karşı çıkış aradım ses tonunda. “İhsan” derken, adım söylerken nasıl söylemişti? Yoksa ses tonundan anlamam gereken bir şeyi mi kaçırmıştım? “En iyisi merdiveni çıkıp yüzünden okumak.” diye düşündüm. Cesaretim var mıydı buna? Onu da bilmiyordum ama kapı açılmıştı işte ve o, merdivenin başındaydı. Artık kaçmam imkânsızdı.

—Ee açsana kızım, ne bekliyorsun? Dedi, babasının sesi içerden.

Kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız “—Açtım baba!” derken ben merdiveni yarılamaştım bile.

Merdivenin başında durdum. Göz göze geldik. İlk defa gözlerini yere indirmeden ve isteyerek bakıyordu. Ya da ben öyle hissetmişim veya öyle hissetmek istiyordum. Ama bakıyordu işte! Yıllar önce ilk kırmızı, beyaz puanlı elbisesiyle gördüğüm ve ona hep kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız dediğim kız, evet bakıyordu işte ve hem de tebessüm ediyordu. “Bakışlarında bir özlemişlik mi var ne?” diye düşündüm. Babasının bulunduğu

odaya girerken “Evet! Evet, gözlerinde özlemişlik vardı! Beni özlemiş; belki o da benim için endişelenmiştir.” diye düşündüm. “Kızmamış mektubumda söylediklerime.” diye aklımdan geçirdim odada ilerlerken. “Kızmış olsaydı yüzüme mi bakardı? Kaldı ki tebessüm ediyor, gülümsüyor bana bakıp.” İçim içime sığmayarak odanın penceresi önündeki koltukta oturan babasının yanına vardım.

—Hayırdır oğlum? Dedi babası. Ben söyleyeceklerimi hazırlamıştım. Duraklamadan:

—Her yerde çeşitli olaylar oluyor. Babam meraklandı -Git bak bakalım ne âlemdeler?- dedi. Ben de sizden haber almak için geldim.

Babasının yüzünün aydınlandığını apaçık gördüm.

—Sağ olasınız oğlum! Eksik olmayın. İyiyiz elhamdulillah! Sizler nasılsınız? Sizin mahallede ne var ne yok?

—Erzincanlı Ayşe Teyzelerin evini basmışlar. Dememle, kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız sözümü keseerek —Elif'e bir şey olmuş mu? Dedi. Sonra da sadece Elif'i sormasından mahcup olarak

—Ya annesi, babası? Nasıllar iyiler mi?

—Maalesef yaralılar! Elif'i hastaneye kaldırmışlar; ben görmedim. Diğerlerinin yaralarını ilaçlıyordu babam. Ben de aklıma gelince, yani babam söyleyince buraya geldim. Dedim. Az daha “Merak edip geldim.” diye ağzımdan kaçıracaktım ama kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kızın yüzüne yayılan tebessümle birlikte gözlerinden geçerek gözümde parlayan ışıktan aslında durumu tam olarak anladığı ortadaydı ve bunu anladığını hissettirmişti bana.

—Ne için geldiğini biliyorum! Aslında baban falan göndermedi! Benim için endişelendin de geldin değil

mi?” der gibi manalı manalı baktı. Ben de bu bakışların söylediklerine “Evet! Tam olarak öyle oldu.” manasına gözlerimi kapatıp açarak cevap verdim. Onun kimse duymadan, bakışları ile söylediklerini bir nevi onaylamıştım.

Babasının elini öpüp çıktıktan sonra beni dış kapıya kadar yollayan, kırmızı, beyaz puanlı elbiseli kız, sokakta beş on adım gittiğim hâlde arkamdan “İhsan!” diye seslenmişti. Dönüp birkaç adım gelirken, yanına kadar gelmemi beklemeden “—Sağ ol!” dedi.

Oradan ayrılıp, yarı karanlık sokakta yürürken o tek “Sağ ol!” cümlesini kafamda tam olarak kurarak gidiyordum. Yüzünün hüznüyle karışık memnun olmuş gülümsemesinden sevda ışıltıları devşirmiştim. “Beni düşünüp, kaygılandığın için sağ ol!” demişti aslında diye geçirdim içimden. “Bu da ne demek? Ben de seni düşünüyorum İhsan demek. Evet! Evet, tam olarak böyle demek istedi.” diye düşünüyordum. Mektubumda yazdıklarımı düşündüm.

Ona yazdığım mektuba: “Yüzünü görür gibiyim. ‘Sen kim oluyorsun da beni sevdiğini söylüyorsun. Bana sultanım deme cüretini nereden alıyorsun’ dediğini duyar gibiyim.” diye başlamıştım mektubuma. Sonra:

“Karşına parlak istikballer vaat edecek insanların çıkacağından eminim. Bunu elbette sen de biliyorsun. Ben belki sana onların binde birini bile veremeyebilirim ama çocukluğumdan beri hep seni sevmişim ve seviyor olmanın da bir karşılığı olmalı. Sakın bu karşılığı sen de beni sevmelisin şeklinde anlama. Elbette sevmeni isterim ve şu anda da istediğim tam olarak bu. Zaten bu mektubu da onun için, senin sevgini talep etmek için, sultanım olmanı istemek için yazmıyor muyum? Ama şunu bilmeni isterim ki, asıl söylemek istediğim şu: Benim sana olan aşkım senin de beni sevmene bağlı değil.

Sultanım! Ben seni sevmişim bir kere. Hem de senin haberin bile olmadan; yıllardır. Çoğu zaman bunu sen de sezmiş olmalısın. İşte sana olan bu duygularımı sezmiş olduğuna inanarak ve sezmiş olduğun hâlde bana ters davranmamış olmana güvenerek sana Sultanım! diyorum. Benim sultanım olur musun?” diyerek bitirmiştim. Altına da bir not düşmüştüm mektubun: “Ne olursun cevabını geciktirme. Ölürüm yoksa! Dayanamam bu heyecanla beklemeye.”

Bir sigara yakmak için elimi ceketinin iç cebine attım, sigara yoktu. Sigara paketine odaklanmış olarak diğer ceplerimi karıştırırken, her zaman sigaramı koyduğum, ceketimin iç cebinde bir şeye elimin değdiğinin farkına vardım. Oysa o cebime sadece sigaramı koyardım. Hangi cebime neyi koyduğumu dolma kalem hangi cebimde? Kurşun kalem hangi cebimde? Bozuk para hangi cebimde? Tarak hangi cebimde? Sadece Nüfus Cüzdanı ve okul kimliği ile tamamlanmamış şirirlerimden başka içinde hiçbir şey olmayan, rahmetli dedemden kalma deri cüzdan hangi cebimde bilirdim. Niye cebimde değildi sigara? Sigaranın olması gereken cebimde elime değen katlanmış kâğıdın ne olduğu konusunda akalıma bir şey gelmişti ama buna çok az ihtimal verdim. Cebimdeki aklıma gelen şeyin olmasının istediğimi düşünüp, güldüm kendi kedime. “Yok ya! İstedğim şeye bak! İyi olur muydu düşündüğün gibi olsa? Peki, daha ne istersin emret!” diye kendimle gırgır geçtim.

Kâğıdı cebimden çıkarır çıkarmaz, bunun bana ait bir şey olmadığını anlamıştım. Daha ortaokula giderken hep imrenerek baka baka önünden geçtiğim orman lojmanlarının önüne gelmişim tam da. Aceleyle sokak lambasının altına giderek lojmanların bahçe duvarına yaslandım. Katlanmış kâğıdın üzerine aceleyle yazılmış yazı ilişti gözlerime.

“Sigaramı ben aldım. Nerde olduğunu merak ediyorsan çöp tenekesinin içindeler, sigara içip, sağlığına zarar vermeni istemiyorum ama sigara paketini atmadım. Katlayarak çantamın dibine sakladım senden hatıra olarak. Çünkü cebinde bulunan eşyalar içinde, bir günde en çok ona dokunmuşsundur diye düşündüm.”

/.../

Kanatlanıp, göğe yükselmek üzereydim. Bir sigara yakmak için elimi yine gayri ihtiyari ceketimin iç cebine attım. Zaten elim cebine giderken sigaranın yerinde olmadığı aklıma gelmişti ama gene de elimi cebine sokup çıkardım. Heyecanla katlanmış kâğıdı açtım ve ilk satırı okudum: “*Evet! Evet! Evet! Teklifine Yüz kere, bin kere Evet! Evet!*” yazıyordu. İkinci satıra geçmeden bir araba sesi duydum. Çok gizli bir şeyi saklıyormuş gibi aceleyle katlayarak cebime koydum mektubu. Başımı kaldırır kaldırmaz da önümde duran askeri aracı gördüm.

Cemsenin arkasından atlayan iki askerin biri sağma biri de soluma geçip silahı üzerime doğrulturken, arabanın içinden çıkan astsubay:

—Dur! Kıpırdama! Dedi.

Ben zaten kıpırdamıyordum. Bu talebe şaşırmadan edemedim. Astsubaya bakarak:

—Tamam! Kıpırdamıyorum. Buyurun ne istiyorsunuz? Dedim.

Astsubay: —Ne isteyeceğiz senden lan çakal! Yat yere!

Önce anlamadım söyleneni. Ya da anlam veremedim. Şaşkın bir hâlde:

—Tamam da, neden yatayım? dememle karnıma tekme yedim ve karnımı tutarak büküldüm. Sırtıma

gelen dipçikle de kendimi yüzükoyun yerde buldum. Ceplerimi aradı askerlerden birisi. Fena şekilde canım yanmıştı. Üstelik dipçığı yiyip yere düşerken de karımda olan elimi yere ulaştıramamış; yüzüm betona çarpmış burnum ve alnım kanıyordu.

—Kalk! Şu duvara yaslan!” dedi astsubay. Duvarın dibine çekilmeme gerek kalmadan askerlerden birisi istenen yere sürüyerek yasladı beni. Astsubay cüzdanımdan çıkardığı kimliğimi kontrol ederken:

—Mendilini çıkar da sil burnunun kanını! Dedi. Mendilim ile burnumu tutarken askerlerin kolumdan tutup bir eşyayı çekiştiriyor gibi çekmeleriyle bile zor çıktım cemsenin üzerine.

Mendilim ile burnumu tutarak girdiğim nezarete öğrendim sıkıyönetim ilan edildiğini. Gözlerimi sürekli bağlı olarak tutuluyorlardı. Sadece sabah ve akşam saatlerinde, bir saat yaptıkları askeri eğitimde açılıyordu. Gözlerim yirmi yedi gün bağlı kaldıktan sonra bir gün gözlerim açık olarak, sorgu için karşı binaya götürülürken öğrenmiştim kapatıldığımız yerin neresi olduğunu. Eski Eğitim Enstitüsünün, sonraları da Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin spor salonu olduğunu. Yirmi yedi gün kimse arayıp sormamış “Ne suç işledin? Nerede, neden tutuklandın?” diye bir soru soran bile olmamıştı. Esasında, orada bulunanlardan çoğu bilmiyordu ne için tutuklandıklarını.

Aldıkları odada, masaya oturmamı söylemişlerdi.

İlk defa pencereden dışarı bakmış ve ışık görmüştüm. Daha sadece yirmi yedi gündür ışık görmediğim hâlde, sanki pencereden odaya vuran ışığı ilk defa görmüş gibi heyecanla seyretmişim gözlerimi kısarak. Ne kadar beklediğimi tahmin edemiyordum ama çok uzun gelmişti. Ne olacağını, ne yapacaklarını bilmeden beklemek... Bir an aklıma eşyalarımı teslim etmek için

oraya getirmiş olacakları geldi ama ihtimal veremedim. “Bırakacaklar mı ki eşyalarımı versinler!” diye düşündüm. Eşyalarla birlikte mektup geldi aklıma okuyamadığım mektup. Sonra “*Evet! Evet! Evet! Teklifine Yüz kere, bin kere Evet! Evet!*” diye yazan satırları hatırladım. “Mektubun devamında ne yazıyordu acaba?” diye düşündüm ve bir şey o anda yakıp geçti içimi.

Mektupta ne yazdığından daha ziyade aklıma takılan bir şey vardı aslında. Teslim aldıkları bütün eşyalarımın ait listenin bir nüshasını bana vermişlerdi. Cüzdanımdaki tamamlanmamış şiirlerimden, annemin kullandığı, mide şurubunun kutusundan yırtılmış “mucaine” yazan karton parçası bile listede olduğu hâlde mektup neden yoktu? Yoksa mektubu almışlar mıydı? “Belki de cebime koyuyorum derken yere atmışımıdır.” diye geçti aklımdan. Ama o zaman da yerde görürlerdi ve “Bunu neden attın? Nedir bu?” diye sorarlardı. Kaybolmasını istemiyordum mektubun. Eşyalarımın ait listenin içinde olsun eşyalarımı teslim alanlar isterlerse okusunlar ama sonra bana versinler de mektubun devamında ne yazıyor bileyim istiyordum. O mektupta ne yazdığını okumazsam buna nasıl dayanabilirdim? Bir an ellerine geçmemiş olmasına da sevinmeden edemedim ama onların eline geçmemesi, eşyalarımın ait listenin içinde olmaması kaybolması demekti. Mektubun ne kaybolmasını, ne de birinin okumasını istiyordum aslında. “Allah’ım sen yardımını esirgeme! Şu küçücük sırrımı sakla benim!” diye yakardım içimden.

İçeri bir yüzbaşı ve bir astsubayın girmesiyle toparlanarak ayağa kalktım. “Oturunuz!” dedi yüzbaşı. Yüzbaşının bu “Oturunuz!”unun, “unuz”u dikkatimden kaçmamıştı. Hâlbuki “Otur!” demeleri gerekmiyor muydu? Yüzbaşı, upuzun odanın en sonundaki masaya geçerken astsubaya beni işaret ederek “Buyurun!” dedi. Astsubay, karşıdaki masanın döner koltuğunu çekerek

benim oturduğum masanın karşısına oturdu. Önüme bıraktığı formdan neden masa başına oturttuklarını ilk defa anlamış oldum. “Sen formdaki sorulara sadece bakacaksın! Benim elimdeki onun aynısı; ben dolduracağım.” dedi. Formu incelerken “Allah! Allah! Tam tersini yapmamız gerekmez miydi? Mademki bu sorular bana soruluyor, benim kendi el yazımla doldurulmuş olması gerekmez miydi?” diye, düşünmeden edemedim.

—Evet! Başlıyoruz.” dedi astsubay. Yüzüme bakarak ilk soruyu sordu. Hayır! İlk soruyu okudu demek daha uygun.

—İdeolojik bir görüşe mensup musunuz?

—Evet. Dedim.

Astsubay, yüzüme şaşırarak baktıktan sonra, bu ilk sorunun karşısına peşinen yazdığı “hayır”ı silip “evet” yazdı. Yan gözle astsubayın önündeki forma bakınca ilk üç sorunun karşısına peşinen “hayır” yazılmış olduğunu gördüm. Anlaşılan herkes hayır demiş bu üç soruya ve onlar da peşinen “hayır” yazmışlar.

Astsubay başını kaldırıp tekrar yüzüme bakarak:

—Üyesi olduğunuz bir dernek var mı?

—Evet!

Astsubay ikinci sorunun da karşısındaki “hayır”ı silip, “evet” yazdıktan sonra üçüncü sorunun karşısında yazan “hayır”ı peşinen silmek üzere silgiyi üzerine götürmüştü ki birden vazgeçip yine yüzüme bakarak:

—Hiç olaylara karıştın mı?

—Evet! Dedim.

Astsubay çileden çıkmış bir hâlde yerinden kalktı ve elindeki form ile birlikte odanın sonunda oturan yüzbaşına doğru giderken “—Komutanım burada bir cins

var!” dedi. Yüzbaşının masasına formu bırakıp, bir şeyler söylerken, yüzbaşının yüzünü ve mimiklerini gözden kaçırmamaya çalıştım.

Astsubay, yüzbaşının yanından tekrar döndüğünde teskin olmuş görünüyordu. Hatta gülümseyerek yerine oturması dikkatimden kaçmadı.

—İdeolojik görüşünüz varsa hangi ideolojik görüşe mensupsunuz? Üyesi olduğunuz dernek varsa hangi derneğin / derneklerin üyesisiniz? Sorularını cevaplandırdıktan sonra altıncı soruda nerdeyse bir kriz daha çıkacaktı.

—Olaylara karıştıyorsanız hangi olaylara karıştınız? Sorusuna —Birçok olaya karıştım! Deyince astsubay yeniden sertleşti.

—Düzgün cevap ver lan! Diye azarladıktan sonra

—Hangi olaya, ya da olaylara karıştın? Diye tekrar sordu.

—Birçok. Dedim.

Astsubay

—Tepemin tasını attırmaya mı çalışıyorsun? Adam gibi doğru cevaplar versene sorulara! Dedi sert bir şekilde.

Bir an durakladım. Ne yapacağımı, nasıl cevap vereceğimi şaşırılmıştım. Adamı da kızdırmaya gelmezdi. Bunu çok iyi biliyordum ama sorunun cevabı da tam olarak öyleydi. Birçok olaya karışmıştım.

—Efendim! Okulda malumunuz, her gün olaylar çıkıyor ve istemeyerek içinde bulunuyoruz ve bir kaç kez tutuklayıp karakola götürdüler ve birkaç saat sonra da bıraktılar. Doğrudan bir olaya karışmışlığım yoktur. Ben okula gidip, öğleden sonra da bir çayhanede, okul harçlığımı kazanmak üzere çalışan bir öğrenciyim. Kal-

dı ki vaktim bile olmaz öyle şeylere.” Biraz da abartarak devam ettim: “Zaten bir olaya karışacak olsam babam öldürür. Onun haberi olmasa şehirde yaşayan herkes tarafından sevilen dayılarım öldürür.” dedim. Bu arada astsubayı çok fazla etkilemiş olduğum gözümden kaçmadı.

Sorgu bitince bırakılacağıma inanmıştım, ya da öyle ummuştum. Geri getirilip, tekrar spor salonuna kapatıldığımda boş yere hayal kurmuş olduğuma yandım günlerce ama bu defa gözlerimi tekrar kapatmamışlardı. En azından sevineceğim bir husustu gözlerimin açık olması. İki gün sonra sevineceğim ama çok sevineceğim, belki de hayatım boyunca en çok sevindiğim bir şey oldu. Oraya kapatıldığım günden beri hiç sırtımdan çıkarmadığım ceketimin sol yan cebinde bir şeylerin olduğunu fark ettim. Elimi sol yan cebine soktum ama bomboş olduğunu görünce kafama “dank” etti. Hemen iç taraftan yoklayınca, elime değen şeyin ceketin astarının içinde olduğunu fark ettim. Ceketin astarı içinde elime değen şeyin ne olduğunu anlamakta gecikmedim. Ceketin iç cebine elimi sokup, yana doğru parmaklarımı götürünce cebin yan tarafının boydan boya yırtılmış olduğunu, mektubu aceleyle cebime yerleştirirken o yırtıktan astarın içine atmış olduğumu emsalsiz bir sevinçle anladım ve aklıma sorgudan önceki duam geldi. “Allah’ım yardımını esirgeme! Şu küçücük sırrımı sakla benim!” diye dua etmişim. Mektubun kimsenin eline geçmemesi için. “Allah’ım sana şükürler olsun! Sana binlerce hamd u senalar olsun! Ey sırrımı saklayan yüce Rabbim!” diyerek şükrettim. Ancak mektubu orada okuyabilmeme imkân yoktu. Hem arada askerler geziyor, hem de yukarı balkon katından izleniyorduk. Bir an tuvalette okumak aklıma geldi lakin orada da kapıları kapatmadan tuvaletimizi yapmak zorunda olduğumuzu hatırlayınca umutsuzluğa kapıldım. Mektu-

bu okuyamayacaktım. Olsun, varsın okuyamayayım. Mektup cebimdeydi ya, ne önemi vardı bunun? Nasıl olsa buradan çıkar çıkmaz okuyacaktım mektubu. Şimdilik çok sağlam yerdeydi ya, o yeterdi. Mektubun olduğu tarafa yatıp yerde ikiye katlanarak serilmiş battaniye ile göğsüm arasına sıkışan mektubu hissedip huzur duydum. Huzurdan öte, tahliye olmuş gibi sevindim.

O gün akşama doğru beni alıp götürmüşlerdi. İdare katının merdivenlerini asker ile birlikte çıkarken tahliye umuduyla epey sevinmiştim ama yüzbaşının odasına girince durumun umduğum gibi olmadığını anladım.

Mensup olduğum örgüt ile dernek ile ilgili bir sürü sorular sordular. Önce ilk sorguda söylediğim kültür derneği ve gençlik derneğinden bahsettiklerini sanmıştım. Hiç bilgimin olmadığı bambaşka bir dernekten bahsediyorlarmış oysa. “Hayır! Öyle bir dernek ve örgüt ile alakam yok! Derneğin ve örgütün adını ilk defa sizden duyuyorum.” dedim. Daha sonra birkaç isim telaffuz edilince neden bahsettiklerini anlamıştım. Bahsettikleri dernek ve örgütün hikâyesi şöyleydi: Aynı mahallede, babası Almancı bir arkadaşım vardı. Sık sık onların evine gidip gelirdik. Evlerinin bahçesindeki havuzun yanında bir oda vardı ve arkadaşımın annesi ders çalışmamız, kitap okumamız için o odayı da bize vermişti. Daha sonraları grubumuza iki arkadaşımızın daha katılmasıyla sayımız dörde çıkmıştı. Gerçekten de çok iyi ders çalışıyor ve en önemli kitapları orada okuyup tartışmaktaydık. Bir süre sonra şehirde tanınmış birkaç edebiyat öğretmenini de oraya davet ederek, kitaplar ve özellikle şiir üzerine sohbetler etmiştik.

Bir gün arkadaşlarımızdan birisi nereden, neden etkilenmişse; daha sıkı arkadaş olmamız ve herkesin bir ay içinde neler yaptığını bildirmesi gibi (birçoğu saçmalıklardan ibaret) bir plan hazırlamıştı. Plana göre önce hazırlanmış olan metnin üzerine ellerimizi koya-

rak yemin edilecek, daha sonra her ay birimiz sırasıyla başkan olacak ve diğerleri her hafta hangi kitabı okudu, hangi şiiri yazdıysa, geçirdiği hafta boyunca neler yaptığı hakkında başkana bilgi verecekti. İlk önce bu planı hazırlayan arkadaşımız başkan seçilmişti. Sonra da aynı gün yemin metni ortaya konularak eller üst üste yemin edilmişti. Yemin “Asla birbirimizden ayrılmayacağımıza ve tüzükte yazan görevlerimize ihanet etmeyeceğimize...” falan diyerek bitiyordu. Ne komiktir ki “Bir daha ayrılmayacağımıza...” diye ettiğimiz yeminden sonra bir daha bir araya gelememiş ve orada toplanamamıştık.

O havuzlu evi basan sıkıyönetim askerleri havuzun yanındaki odayı da arayınca, o zamanki komik belgeleri ele geçirir. Tüzük, başkan, yemin metni, kitaplar, isimler; tam da aradıkları belgeyi bulmuş gibi sarılır askerler bu belgelere. Belgelerin incelenmesi neticesinde benim de adıma rastlarlar ve zaten örgütün üyelelerinden birinin ellerinde olduğuna sevinerek beni sorgu odasına çağırmışlardı.

Gülümseyerek anlatmıştım gerçeği. Ama onların elinde öyle net bir belge vardı ki, bu örgütün(!) elemanları yakalanmalı ve örgüt kesinlikle çökertilmeliydi! İşin kötüsü ben önce inkâr etmiş sonra bu örgüt(!) e üye olduğumu kabul etmiş durumuna düşmüştüm. Karşımdaki Yüzbaşı “Hıı! Yakaladım seni!!!” der gibi bakıyordu.

Önce çok nazik davranmışlardı. Benden ciddi bir itiraf, isimler gelmeyince birden sertleşmişlerdi. Fakat benim yapacağım bir şey yoktu. Durum aynen anlattığım gibiydi ama bu da onların işine gelmiyordu. Belki de “Bir örgüt ile ilgili belgeler ve kişiler ele geçirdik.” diye, övüne övüne bilgi vermişlerdi sıkıyönetim komutanına. Kim bilir belki o da kendi üstlerine rapor etmişti olayı.

Aralık ayının sonu veya ocak ayının ortaları olabilir. Çünkü içeri girdikten bir süre sonra; hangi ayda, hangi günde olduğumu hatırlamıyordum. Beni alıp inşaat halindeki bir apartmana götürmüşlerdi. İlk başlarda hiçbir şey anlayamadım. Sadece şaşırmıştım apartman inşaatına neden geldiğimize. Yedi katlı apartmanın en üst katına kadar çıkmıştık. Astsubay askerlerden birine “Çıkar.” dedi koltuğundaki torbayı işaret ederek. Ben meraklı gözlerle torbayı açan askerın, torbadan çıkardığı urgana bir anlam verememiştim. Askerler beni şaşkın halimle yere yatırdılar. Kaşla göz arasında yaptıkları ilmiği sol ayak bileğime geçirerek bir ilmik de aynı ayağımın diz kapağının arkasına attıktan sonra ipi yeniden ayak bileklerime getirerek bir ilmik daha attılar ve aceleyle, kafamın, gözümün ve başımın nereye çarptığına aldırmadan asansör boşluğuna sallandırıldılar. İpi bir miktar saldıktan sonra durdular.

Yüzbaşı: —Hey! Bana bak lan! Sana son bir defa daha soracağım ve başka sormayacağım! Aklını başına topla ve örgüt ile ilgili bütün bilgileri, üyelerinin adını söyle! Dedi.

Bütün her şeyi söylemiştim. Başka söyleyecek hiçbir şeyim yoktu ve ne yapacağımı, yüzbaşmayı nasıl ikna edebileceğimi bilmiyordum.

Yüzbaşı “—Evet! Cevabın?” dedi.

Ben, aşağıdan yukarıyı duyurmaya çalıştım yüzbaşmaya “—Size gerçek durumu söyledim. Bu söylediğiniz örgüt falan değildir. Dört öğrencinin bir araya gelerek kurduğu bir oyun, Edebiyat sanat kulübü adına ne dersiniz deyin ama durum bundan ibaret, fena şekilde yanılıyorsunuz!” dedim.

Yüzbaşının: “—Bırakın!” sesinin duyulmasıyla, yıldırım gibi düşmeye başladım aşağıya doğru. İpin yukarı ucunu bir yere bağlamış olacaklar ki salınan ip bitince,

ilmik ayak bileğime ve bacağıma öyle bir darbe yaparak oturdu ki, nerdeyse canım çıkacaktı. Yere o hızla çarpma korkusunu yaşarken, ipin aklıma bile getirmediğim o darbesi aklıma başımdan almıştı. Ayağımın kökünden sökülerek yere çakılmadığıma şükrettim. Yüzbaşı ve askerlerin merdivenlerden inerkenki ayak seslerini dinledim bir süre. Demir bir kapının, binanın içinde yankı yapan kapanış sesi dağıldıktan sonra, ani bir sessizliğin içine düşüverdim. Kısa zaman sonra da soğuk havayı iliklerime kadar hissetmeye başladım. Ayak bileğim o kadar acı veriyordu ki bir ara bayılmak üzere olduğumu sandım. “Keşke bayılsam, bu acıyı ve üşümeyi hissetmezdim.” diye düşündüm. Bayılmak üzereydim. İçime bir baygınlık gelmişti. Öyle bir baygınlıktı ki sanki suda boğuluyormuş da nefes alamıyormuş gibiydim. Başım aşağı olmamdan dolayı, başımın arkasında toplanan ceketim ile başımı, yüzümü kapatarak biraz ısınmaya çalıştım. Ceketimi başıma sarmaya uğraşırken, ceketin astarı içindeki mektubu hissettim. Astarın dışından mektubu tuttum. Evet! İşte elimdeydi mektup; arada sadece ceketin astarı vardı. “Keşke aydınlık olsaydı.” diye düşündüm. Ayak bileklerinden vücuduma kadar yayılan; oradan da içimin bayılmasına sebep olan acılarıma aldırmandan okumak istiyordum mektubu. Ceketin astarı içinde elim ile tuttuğum mektubu okumayı o kadar çok istiyordum ki... Bir an o kadar çok merak ettim ki mektupta yazanları ama gönlüm ferahtı: “*Evet! Evet! Bin kere evet!*” diyen ilk satırları okumuştum ya... “Ama ya mektubun ilerleyen satırlarında; -ancak...- diye başlayan bir paragraf varsa!” diye endişeye kapıldım.

O kadar üşüyordum ki, bu daha önceki üşümelerime benzemiyordu. Sanki yamyaş bir şeymişim de gittikçe kuruyormuş gibi hissediyordum. Kabuğu soyulmuş bir karpuz diliminin kırk derece sıcaklığın altında kuruma-

sı gibi bir hissi taşıyordum. Çok şaşırılmıştım bu hisse. Oysa köyde çeşitli sebeplerle ne kadar da çok üşüdüğüm günler olmuştu. O üşümelerimin tamamında gittikçe ıslandığımı ve ıslaklıktan dolayı da çok üşüdüğümü hissetmişim. Öyleyse şimdi neden kurduğumu hissediyordum?

Ondan sonra da bayılmış olmalıyım herhâlde.

Askerlerin dördüncü bölümde kalan tutukluların ortasında karavana arabası ile getirdiklerini... Orada bulunanların neler hissettiklerini... Gece yarısı herkes uyuduktan sonra doktorun geldiğini ve beni muayene ederek Akif'e ilaçlar bırakıp, bir dizi talimatlar vererek bana nasıl bakması gerektiğini... Eğer dediği gibi davranılmazsa ve ilaçlar dikkatle uygulanmazsa ölebileceğimi... On iki gün sonra öğrenecektim. Sekizinci gün kendime gelip, onuncu gün sırtımı duvara vererek oturacak duruma gelmişim ancak. Hâlâ sol ayağımı hissetmiyordum. Sol ayağımın diz kapağından aşağısı yok gibiydi. Ayak parmaklarımda dayanılmaz karınca-lanmalar ve yanmalar oluyordu sabahlara kadar.

On beşinci günden sonra bacağımı bir miktar hissetmeye başlamıştım. Bu iyiye işaretti. Gittikçe hissi artacak ve ayağım eski haline gelecekti; doktor öyle demişti. Ancak, apartmanın asansör boşluğuna sallandırılıp, sabah ani bir kararla neden indirildiğimi hiç öğrenemeyeceğim gibi; sonraki yıllarda birçok doktora gittiğim, çeşitli ilaçlar kullandığım halde ayağımı niye tam olarak hissedemediğimi asla anlayamayacaktım. Çektiğim acılar oradaki görevli askerleri de etkilemiş olacak ki, daha önceleri tuvalete gitmek isteyenleri ikinci bir kişi de tuvalete gitmek isteyeneye kadar götürmeyen askerler beni tek başıma tuvalete götürür olmuşlardı. Hatta askerlerden birisi "Sen sağlam adamsın! İstedığın zaman bana işaret et ve tuvalete, lavaboya git!" demişti. Fakat ben, askerın "**Sağlam adamsın!**" derken acılara, iş-

kencelere dayanıklılık olarak “Sağlam adam” mı yoksa fikir, inanç manasında “sağlam adam” mı demek istediğini anlayamamıştım.

Tutuklandığımızın elli birinci günü (elli bir gün geçtiğini sonradan öğrenecektim) Saat on bire doğru elinde bir dosya ile bir astsubay geldi. Elliden fazla isim okumuştur ve okuduğu isimler arasında ben, Akif ve arkadaşı da vardı. İdare katına çağırılıyordu bu isimler. Cezaevine sevk edileceklerini düşünüyordum. Bir gün önce buna benzer söylentiler duymuştum diğer tutuklulardan.

İdare katına çıkıp, bir odaya doldurulduğumuzda, aklıma gelen oldu. İnce, uzun odanın penceresinin önündeki masada oturan Yüzbaşı: “—Aksu ceza evine sevk edilecek, oradan da mahkemeye çıkarılacaksınız!” diyordu. Önce Yüzbaşı'nın masasının önünden itibaren sıraya geçmiştik. Kuyruk koridoru kapatınca iki sıra hâlinde dizildik. Bu sefer de dışarı taşıdığımızı gören emir eri, herkesi odaya tıklım-tıklım doldurmuş ama gene de biz kapının dışında koridorda kalmıştık. Ben, Akif ve arkadaşı, oda kapısının biraz köşesine çekilmiş bekliyorduk. Kapının hemen yanında birisi yüksek sesle konuşuyordu ki karşı koridordan gelen komutanı görünce sustu. Arkasındaki rütbeli subaylardan ve onların davranışlarından gelenin sıkıyönetim komutanı olduğu anlaşılıyordu.

Yanındaki Albay'a bakıp başıyla ve yüz mimikleriyle “—Ne var? Ne oluyor burada?” diye sordu. Albay “—Sevk, komutanım.” dedi sadece.

Kapının dışında kalan diğer iki kişi sıkıyönetim komutanını görünce odayı dolduran tutuklulara adeta yapışarak kapının önüne geçtiler. Orada yer kalmadığı için ben, Akif ve arkadaşı kapının köşesindeydik. Komutan bizi görünce iki adımda yanımıza geldi ve el-

lerinin başparmaklarını palaskasına geçirerek sertçe sordu.

—Ne bekliyorsunuz burada?

Tutuklu salonundan geldiğimizi kastederek “—Komutanım biz aşağıdan...” diye kekeledim.

Komutan bir Albay’a, bir bana ve arkadaşlarıma bakıp başparmakları palaskasında olduğu hâlde biraz da geriye doğru kaykılarak gürlledi: “—Hadi bakalım çabuk boşaltın burayı!”

—Komutanım biz aşağıdan geldik. Spor salo...”

Komutan sözümü bitirmeme izin vermeyerek Albay’a döndü: “—İdare amirine emir ver! Binaya kimseyi almayın! Çıkarın bakalım şunları! Tutukluların yakınları için bir de ziyaretçi salonu açın bari! Olacak iş mi efendim. Kim almış bu adamları içeri? Hapishaneye sevk edildikten sonra ziyaret etsin herkes yakınlarını.”

Komutan merdivenlere yönelince Albay yanındaki Teğmene emir verdi: “—Bir asker çağır! Atın şunları dışarı.” dedi.

Asker, binanın arka tarafındaki nizamiye binasının önündeki giriş kapısını açarak: “—Hadi bakalım beklemeyin burada hemşerim! Tutuklu ziyareti yasak! Sizi kim aldı kapıdan bilmiyorum ama iyi başarmışsınız yukarı kata kadar çıkmayı.” diyerek kapıyı kapattı.

Ne yapacağımızı şaşırmıştık. Caddenin ortasında dikilip bakınırken... Akif: “—Eee! Ne yapacağız şimdi?” derken ayaklarının şehre doğru gittiğinin farkında değildi.

“Vallaha ne diyeyim. Evlerimize gideceğiz herhâlde. Bizi tutuklu yakını sandılar ama umutlanmayın. Farkına varırlar ve bizi tekrar alırlar.” dedim. Benim ayak-

larımın da şehre doğru yürür hâlde konuştuğumun farkına vararak güldüm. Niye güldüğümü arkadaşlar da anlayınca hep birlikte gülüştüğümüzde zaten caddenin sonuna vardığımızı fark ettik.

Eve geldiğim günden itibaren sürekli beklemiştim gelip götürmelerini. Çantamı hazırlamış, babam görmeden sigaralarımı bile yerleştirmiştim çantanın dibine. Hiçbir yere çıkamıyor, sadece bekliyordum. Günün her saatinde gözüm ve kulağım sokaktaydı. Annem de benim ile birlikte bekliyordu fakat bir farkla O, durmadan beddua edip duruyordu insanlara zulmedenlere.

Birinci gün, ikinci gün derken sekizinci gün olmuş, hâlâ gelip götürün olmamıştı. Sekizinci günün öğle sonrasıydı ki sokağa bir askeri aracın girdiğini pencereden gördüm. “—Evet! Geldiler!” dedim. Farkına varmadan sesli söylemişim “geldiler” kelimesini.

Annem: “—Ne! Geldiler mi?” diyerek sokağa baktı.

O anda da askeri araç, halkın söylemiyle “cemse” gelip evimizin kapısı önüne durdu. Dikkatle izliyordum askeri aracı. İçinden inen astsubayın önce etrafına baktıktan sonra kapıya doğru yöneldiğini görünce, kesinlikle beni almaya geldiklerine emin oldum. Askeri araç sokağa girince, sokaktan devam ederek evimizin önünden geçip gideceğini ummuş olduğumun farkına o zaman vardım.

Hazırladığım çantayı da alıp kapıya yöneldim. Kapının önüne vardığım anda da zil çalmıştı.

Çantayı yere koyup kapıyı açtığımda Astsubay ile yüz yüze geldik.

Astsubay gayet nazik bir şekilde: “—İyi günler efendim.” dedi, tebessüm ederek.

—İyi günler. Dedim.

—Kusura bakmayın rahatsız ettik.

—Estağfurullah. Buyurun. dedim ben de nazik olmaya çalışarak.

Astsubay daha da nazikleşerek “—Biz Zabıta Bekir’in evine bakmıştık. Harman Sokak bu sokak ama kapı numarasını bulamadık.”

—Karşı kapı! Dedim.

Kapıyı kapatıp odaya döndüğümde annemin sedire otururken “—oh!” mu “—of!” mu diyerek oturduğunu anlayamamıştım. Çarpık ayakları sürekli gıcırdayarak yaylanan masanın başına geçip oturunca, günlerdir bilmem kaçınıcı kere okuduğum mektubu, şiirlerimi yazdığım kalın defterin arasından çıkarıp yeniden okumaya başladım.

Annem kalkıp, belki de çay koymak üzere mutfağa giderken ben mektubu bitirip defterden bir sayfa açtım. Aslında açtığım sayfa yeni bir savaştı. Orta son sınıftan beri yazdığım satırları okurken, savaşın karşı tarafında yer alanlar, bir anda önümden kaçıştı. İlk, sıkıyönetim yok oldu. Yüzbaşı ve askerleri kaçısrken, sol ayağım hissedilir bir sancıya boğuldu. Bir anda anlaşılmaz bir acı sanki yüreğimi deldi. Ansızın kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın hayali duvarda belirdi. Gözlerimi kapadım hayalin kaybolmaması için; bir süre kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın hayalini izledim. Odada olduğumu bildiğim halde etraf birden serinledi. Bir anda kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın hayali kaybolup, sıkıyönetim komutanı karşımda belirdi. Sıkıyönetim Komutanının ellerinin başparmağını palaskasına takıp geri kaykılmasıyla birlikte tanıdıklarım, akrabalarım, öğrenciler, öğretmenler, memurlar, esnaf, tüm şehirle birlikte delirdi. Odada olduğumu bildiğim hâlde etraf hâlâ serindi. Vücuduma kan gidip, ısınmak için gerindim. Açamayacağımı bile bile gözlerimi açmak için

direndim. Üşüyordum. Bulduğum yer hâlâ serindi. Açamayacaktım gözlerimi bunu biliyordum. Ama neden gözlerimi açamayacağımı bildiğimi bilmiyordum. Gözlerim kapalı bir vadiye bakıyordum. **Vadinin karşısında kırmızı beyaz puanlı elbiseli kıza doğru koşmak isteyince sıkıyönetim askerleri mani oluyordu.** Annem ve kırmızı beyaz puanlı elbiseli kız beni sıkıyönetim askerlerinden koruyordu. Ansızın sol ayağım bir çocuk oluyor ve çocuk askerlerin boğazına taktıkları ipe boğuluyordu. Etraf hâlâ serin ve gittikçe de soğuyordu. Alnıma yapışan bir buz parçası beynimi dağlıyordu. Dağlanmakta olan beynimden dolayı, kafamdan çıkan dumana bakan annem ve kırmızı beyaz puanlı elbiseli kız ağlıyordu.

—İhsan! İhsan oğlum sana ne oldu?

Annemin sesini tanıdım. Kendime gelince, duvara dayadığım başımı zor aldım. Gözlerimi açıp kendime gelince bir ırmağın azgın sularından kurtulmaya çalışıyormuş gibi çırpındım gayrı ihtiyari. Ellerim annemin az önce masamın üzerine bıraktığı çay tepsisine çarparak bardakları devirdi. Bardakların devrilmesiyle kendime geliverdim.

Duvara dayadığım alnımın buza kesmiş olduğunu hissedip alnımı ovuşturdum. Alnımdan elime bulaşan kanı görünce, alnım duvardayken epey çırpınmış olduğumu ve alnımın o anda yaralandığını tahmin ettim. Annem bardakları düzeltti. Sedirin iki ayrı köşesinde olduğumuz hâlde annem ile göz göze kucaklaştık. Annem ile kucaklaşıp dağları aştık kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın bulunduğu vadiye ulaştık. Vadiden akan ırmağın iki yakası birbirinden uzaklaştı. Vadinin iki yakası uzaklaştıkça kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın olduğu tarafa yaklaştı. Kırmızı beyaz puanlı elbiseli kızın olduğu tarafa yaklaştıkça sıkıyönetim komutanının

görüntüsünden uzaklaştı... uzaklaştı... uzaklaştı. Ben de uzaklaştım.

/.../

Çaylarımızı içip, annem mutfığa gidince masaya geçip “Kırmızı Beyaz Puanlı Elbiseli Kız” diye, bir masalı yazmaya başladım.

BİR DAMLA SÜT

Zeynep Özlem SEVİM / Batman

Açlıktan feryat eden bir bebek için sütün değeri nedir? Kurumuş ve titreyen dudaklar bir damla süt beklerken hangi anne bu tabloya duyarsız kalabilir? Rab-bim senin katında bir damla, sadece bir damla sütün karşılığı nedir? Bir kuşun kursağı kadar olan minicik bir mide açlıktan kıvranırsa sütü esirgeyenin cezası nedir? Rabbimin merhametiyle o minicik yüreklere sunulmuş bir damla sütü engelleyenden daha zalim kim olabilir?

Ey en mukaddes yerden bir ikram olarak inen ni-met söyle, tek bir damlan hürmetine cennetin ayaklar altına verildiği zatlar hatırına, seni susamış dudakla-ra gönderen Zâtın (CC) aşkına söyle “—Senin de davacı olacağın bir gün gelecek mi?”

/.../

—Sen de herkes gibisin. Konuyu abartmıyor mu-sun?

— (...)!

—Sürekli böyle ağlarsan... Hem çocuklar da kötü etkileniyor. Çok üzüyorlar seni böyle gördüklerinde, hatta korkup sana nasılda sarılıyor Muhammed görmüyor musun?

—Anne, neden ağlıyorsun? Bak Allah seni ağlatan amcalara çok kötü ceza verecek. Üzülme. Bak göreceksin Cehenneme atacak onları. Bunları söylerken de başıyla onaylıyor, kapkara gözleriyle annesinin göz bebeklerine inandırıcı devasa bakışlar gönderiyordu. Daha da sıkı sarıldı oğluna Zeliha Öğretmen... Oldum olası Muhammed içli bir çocuktü. Daha 5 yaşındaydı ama bazen kullandığı sözcükler anne ve babasını şaşırtıyordu. Cehennem sözcüğünü de hâlâ tam söyleyemiyordu. Eşinin de gözleri dolmuştu. Zeliha öğretmen kocaman bir öpücük kondurdu çenesinin altındaki küçük kafaya.

—Tamam, artık ağlamayacağım. Senin hatırın için oldu mu? Hadi gel Hatice'nin de karnı acıkmıştır onu doyuralım. Sonra biz de sofraya oturalım.

Her şeyin yoluna girdiğine ikna olan Muhammed sıkı sıkıya sarıldığı kollarını gevşetti.

Ama gözleri hala ikna olmamıştı ki? annesinin gözlerinden ayırmıyordu gözlerini. Gece boyunca da uzandığı kanepeden izledi annesini kapkara gözleriyle. Upuzun kirpiklerinden gizli yollar oluşturdu ta öte odalara, mutfığa, kardeşinin yatağına... Hatice'yi uyutan Zeliha Öğretmen oğlunun yanına uzandı.

—Uygun yok mu? Hadi bu gece birlikte uyuyalım. Muhammed'in minicik elleri annesinin elleriyle buluştu. Yaşından çok olgun davranan oğluyula gurur duyuyordu Zeliha Öğretmen.

—Bana masal da anlatır mısınız?

—Hem de en uzun olanını.

Yatağında da annesine sıkı sıkı sarıldı Muhammed. Kalp atışları birbirine karıştı.

/.../

—Müdür bey, beni çağırtmışsınız.

—Hoca hanım buyurun içeriye lütfen.

Okul müdürü sıkıntıyla söze başladı.

—Konuyu biliyorsunuz. Bu konuda çok ciddiler. Eğer başınızı açmazsanız, eşinizden tutun da kızlık soyadınızla kardeşinize kadar işi uzatacaklar. Üniversite okuyan yeğenler, kuzenler kimler varsa işin ucu onlara kadar dayanacak. Kendinizi düşünmüyorsanız onları düşünün.

Kısacık bir an üniversitede araştırma görevlisi olan abisi ve yine aynı üniversitede okuyan küçük erkek kardeşi geldi aklına. Onları eşinin üniversite okuyan kuzenleri izledi, çocukları... “—Ya gerçekten onlara bir zarar verirlerse?” diye içinden geçirirken Müdür Bey düşüncelerini böldü.

—Kademeli olarak onlara da tuhaf, belki de normalde suç sayılmayacak isnatlarda bulunacaklar ve onları memuriyetten, okullarından uzaklaştırılacaklar.

Başı döndü Zeliha öğretmenin, midesine garip kramplar girdi. Renginin attığını hissetti. Daha fazla dayanamayıp izin isteyip odadan çıktı.

Kapıda iki sivil polisin buz gibi soğuk bakışlarıyla karşılaştı. Bunlarla daha öncede müdür yardımcısının odasında karşılaşmışlardı.

Tiksintiyle bakıyorlardı Zeliha Öğretmene!

Kendisinden sonra onlar kapıyı çalıp içeriye girdiler.

—Yine benim için gelmişler. Her pazartesi aynı şeyi yaşamak zorunda mıyım? Bayrak törenine katılıyorum. İstiklâl Marşı'nı canı gönülden okuyorum. Ne istiyorlar ki benden?

İstiklâl Marşı okunurken 10.Yıl Marşı'nı mırıldanan birkaç öğretmenle de karşılaşmıştı...

Kendisi yakınlarında duruyor diye ona nispet mi yapıyorlardı? Onu da anlamış değildi. Sıkıntıyla öğretmenler odasına girdi.

Birkaç rahatsız edici bakışla karşılaştı. “—Her zaman ki tavırları zaten.” diyerek geçip bir koltuğa oturdu.

Ders ziliyle kendisini sınıfa zor attı. Dersin ortalarına doğru nöbetçi öğrenci kendisini Müdür Beyin beklediğini söyleyince canı iyice sıkıldı.

Sınıfta başını açmamakta direnen kızlarla göz göze geldi...

Sıcacık, cesaret dolu bakışlarla karşılık verdi, korkudan açılmış gözlere...

Kimseler görmeden dualar sarıp sarmaladı Zeliha öğretmeni...

Öğrencileri onu seviyordu. Onun göreceği şekilde birkaç avucun duaya durduğunu fark etti. Derin bir nefes alıp çıktı dışarı.

—Hoca Hanım sizden sonra giren polis arkadaşları görmüşsünüzdür. Artık hakkınızda işlemler başladı. Bu arada öğleden sonra saat 14.00 da Millî Eğitimde müfettişler sizi bekliyor. Savunmanız alınacak.

/.../

—Hoca Hanım hoş geldiniz. Buyurun oturun lütfen. Müdür Bey konuyu anlatmıştır. Öğrencilere başlarını

açmamaları konusunda telkinlerde bulunuyormuşsunuz. Geçen gün okulda ufak çaplı izinsiz bir protesto gösterisi de olmuş. Sizin de aralarında olduğunuzu söylediler.

—Mümkün değil Müfettiş Bey. Olaydan ben de haberdar oldum. Ama ertesi gün... O saatlerde süt iznimi kullanmak üzere evde oluyorum. Aynı anda iki ayrı yerde bulunabilir mi bir insan? Süt iznimi Müdür Beyden teyit edebilirsiniz.

—Gerçekten mi? Olayı bize tersi şekilde intikal ettirmişlerdi hâlbuki. Tamam, hoca hanım bana söylediklerinizi önünüzdeki kâğıda da yazıp imzalayın sonra gidebilirsiniz.

Bu olaydan bir hafta kadar sonra dersinin olmadığı bir gün okul müdürü aradı Zeliha Öğretmeni. “—Bakanlıktan gelen müfettişlerin olduğunu hemen okula gelmesi gerektiğini” söyledi. Haklarında şikâyet varmış. Apar topar okula geldi Zeliha Öğretmen. Müdür Beyin odasına aldılar Hoca hanımı. Odada iki müfettiş vardı. Biri oldukça asık suratlı, çatılmış kaşlarının kendisini ta baştan haklı çıkardığını düşünenlerden. Önyargılı. Diğeri ise daha sıcak baktı öğretmene. Bu da bir taktik miydi? Kafası karıştı Zeliha Öğretmenin. Yine de daha sıcak buldu ikinci müfettişi. Çatık kaşlı olan, müdürün masasına oturmuştu. Soğuk bir ifadeyle:

—Buyurun, oturun, dedi

—Hoş geldiniz hocam.” diyebildi Zeliha Öğretmen. Rutin sorular ve rutin cevaplar kendini bekliyordu.

—Sağ olun. Konuya hemen gireceğim hoca hanım. Size birkaç soru soracağım. Sonra gidebilirsiniz.

—Başımızı açmayı düşünüyor musunuz?

—Hayır hocam.

–Neden?

–Allah'ın emri olduğu için. Başka sebebi yok.

–Peki bu yüzden işten atılırsanız?

–Eşim çalışıyor

–Onu da işten çıkarırlarsa

–Ailelerimiz var. Aç ve açıkta kalmayız. Onlar bize bakarlar.

–Peki. Okulda namaz kılıyor musunuz?

–Hayır, hocam. Mescidin yerini de bilmem. Çünkü eve gidince kılıyorum. Süt iznim de var. Yetişiyorum.

–Çevrenizdekilere başlarını örtmeleri veya namaz kılmaları için baskı yapar mısınız? Çocuklara kötü örnek olucu davranışlar sergiler misiniz?

–Hangi çağda yaşıyoruz hocam? Ben şimdi size zorla bir işi yaptırabilir miyim? Allah herkese akıl vermiş. Kişi her işinde serbesttir. İmtihanın da sırrı bu değil mi zaten? İkinci sorunuzun cevabına gelince, geçen yıl “Yılın Öğretmeni” seçilip bir maaş ikramiyeye ödüllendirilen bir öğretmenden kötü örnek olur mu?

İkinci müfettiş bunları duyduğunda memnun olmuş bir yüz ifadesiyle onaylayan baş hareketleri yapıyordu. Zeliha öğretmen buna memnun olmuştu ama bu işte bir bit yeniği de aramıyor değildi.

–Eşiniz okula gelir mi? Okulun mescidinde namaz kılar mı?

–Hayır efendim. Okul binamız yeni. Eşim de ara sıra beni okuldan almaya gelir ama bahçede bekler. Mescidin yerini bilmez.

–Peki, çıkabilirsiniz.

Ertesi gün müfettişleri okula çağırmanın 10. Yıl Marşı

sevdahısı (Aynı zamanda ikisi de subay eşi olan) Resim öğretmeni ile Fen Bilgisi öğretmeni olduğunu öğrendi.

Eşini de şikâyet etmişlerdi. Okulun mescidini gelip temizliyor diye. Şok olmuştu Zeliha öğretmen. Kendisini şikâyet edenleri anlardı da, eşini neden şikâyet etmişlerdi? Bunları okul müdüründen öğrenmişti. Müdürün daha önce işten çıkarılmalarla ilgili söyledikleri aklına geldi. Tüm aile bireyleri teker teker işten atılacaklar demişti.

/.../

Bu geliş gidişleri kaç kez yaşadığını bile unutmuştu Zeliha Öğretmen. Okul –ev –Millî Eğitim Müdürlüğü arasında mekik dokuyordu! Ha bir de hastane... Olaydan birkaç gece sonra gittikleri bir ev gezisinde yüz uyuşması ve baş dönmesiyle acile götürülmüştü. Nöbetçi doktor son zamanlarda bir travma geçirip geçirmediğini sormuş sonrada hastanenin psikiyatri doktoru evinden aranıp hastaneye çağırılmıştı. Zeliha öğretmen olayların gidişatını engelleyemiyordu. Kendisini bir hemşireyle birlikte psikologun yanında buluverdi.

Evinden çağırılmış olmasına pek de sevinmediğini belli eden doktor tuhaf tuhaf sorular sormaya başlamıştı. “—Şu anda neler hissediyormuş? —Kendine veya çocuklarına bir zarar vermeyi içinden geçiriyor muymuş? —Daha önce hiç intihar girişimi olmuş muymuş?” muş muş da muş!

Zeliha Öğretmen ardı ardına gelen sorulara yetişemiyordu. Bu doktor neler söylüyordu? Aklına olmayanı da aklına o getiriyordu. Ne intiharı? Ne saldırısı? Tek suçu bir metre bile olmayan başörtüsüydü sanki. Doktor depresyon belirtileri gösterdiğini söyleyip yine aynı soğuk yüz ifadesiyle odadan çıkıp gitti. Bebeği olduğunu ve emzirdiğini söylediği için ilaç da verilmedi Zeliha Öğretmene. Eşiyle birlikte suçlu bir insan psikolojisiyle

arabaya yöneldiler. Ön koltuğa bir gölge gibi ilişiverdi. Eşini de üzdüğünün farkındaydı. Ama başına gelenleri engelleyemiyordu. Ziyarete gittikleri eve döndüklerinde bir de oradakiler başladılar söylenmeye!

—Canım sen de herkes gibisin! Çocuklarını düşün! Eşini düşün!

—Sistem onu gerektiriyor. Aç başını gitsin. Günahı onların boynuna...

—Yok yok! Başını açmasın! Peruk alın peruk!

—Şu hâline bak! Ölü gibisin! Çocukların bakıcısı bile senden daha bakımlı!

/.../

Zeliha öğretmen acıyarak baktı çevresindekilere. Başını örterken kendisine örnek aldığı insanlar mıydı bunlar? Muhammed doğduktan sonra örtünmeye karar vermişti. Bugün bu sözleri sarf edenler o gün onu yere göğe sığdıramamışlardı. Bir bayanın başını örtmesi gerektiğiyle ilgili kısa bir konferans da çekmişlerdi. Zeliha öğretmen artık ne yapacağını bilememenin ruh haliyle olayları gidişatına bırakmaya karar verdi.

Ertesi gün bir önceki geceden yaşadıklarıyla birlikte servise bindi. Hâlâ kendine gelememişti. Birden eteğini giyip giymediğini düşündü. Eli pardösüsüne gitti. Çok şükür giyinmişti! ”—Ya çoraplarım?” Serviste kimseye hissettirmeden ayaklarına eğilip baktı. Eli ister istemez eşarbına da gitti şükürler olsun ki her şey yerli yerindeydi.

—Bana neler oluyor. Deliyor muyum nedir? Diye içinden geçirdi. Bu sabah canı çok sıkılıyordu. “—Akşamın etkisi olmalı.” dedi ağırlaşmış göz kapaklarını açmaya çalışırken. Derin bir iç çekip merdivenleri zoraki çıktı. Zoraki bir gülümseme zoraki bir günaydınla birleşiver-

di meslektaşlarını görünce. Kendisi gibi iki arkadaşı daha vardı. Onlar da kötü görünüyordu. Her gün aynı şeyleri yaşıyorlardı birlikte. Kim bilir yeni gün nelere gebeydi onlar için?

Üçüncü dersin yine ortalarına doğru yine nöbetçi öğrenci yine aynı hocaları derslerinden çağırıyordu. Sınıfların kapısı açılıp üç bayan da derslerinden çıktılar. Takım elbiseli daha hiç önce görmedikleri birkaç beyin müdürün odasından çıktıklarını, onlara kaşlarını çatarak baktıklarını ve salına salına gittiklerine tanık oldular. Durum vahim görünüyordu. Cılız tıktıkları müdür beyin odasına girdiler. Müdür bey oldukça sınırlı görünüyordu, yüzü kıpkırmızı olmuştu.

—Bayanlar, neye karar verdiniz. Sizin yüzünüzden ben de sürekli azar işitiyorum. Artık şu dakikadan itibaren her şey bitti. Ya bu odadan başınızı açıp çıkarmanız, ya da daha önce aldığınız uyarı ve kınamalara ek olarak son olanı yapacağım. Hakkınızda tutanak tutup sizleri göndereceğim.

Üç öğretmen de birbirlerine bakakaldılar.

Bu kadar çabuk karar vermeleri gerektiği onları korkutmuştu.

Zeliha Öğretmen dizlerinin bağının çözüldüğünü hissetti.

Kalp atışları hızlandı, yüzü alev, alev oldu.

—Hemen şimdi mi? diyebildi.

—Evet, hoca hanım. Hemen şimdi! Yeter artık! Burası Anadolu Lisesi... Subay eşleri ve çocukları var. Askeriyeyle de uğraşıyoruz. Her gün sizinle ilgili rapor gidiyor, biliyor musunuz? Attığımız her adım izleniyor. Şimdi lütfen çıkın ve derslerinize başınız açık girin. Aksi olursa...

Sözlerini bitirmedi Müdür Bey...

Üç öğretmen odadan çıktılar. Daha önce, böyle bir durumda ne yapmaları gerektiğini hiç konuşmamışlardı. Belki de korkmuşlardı. Olayların yatışacağını ummuşlardı. Ama şimdi her şey tersine dönmüştü. Sadece bakıştılar. Sonra sınıflarına yöneldiler. Zeliha öğretmen elleri titreyerek örtüsünün iğnesine uzandı. Hayır, galiba yapamayacaktı. Sırtını koridorun duvarına yasladı. Elleri sıırsıklam olmuştu. Zeliha öğretmen başka bir boyutta ve başka bir bedendeydi sanki. Olan biteni uzaktan izliyordu ve bunları yaşayan o değil de bir başkasıydı. Akıllı bir gidip bir geliyordu. Çıldırılmaktan korkuyordu. Son gücünü kullanarak iğneyi yerinden çıkardı. Nur Suresi başından aşağıya kayıp gitti. Kendini çıplak gibi hissediyordu. Koridorun başındaki takım elbiseli beylerin ve müdürün onları izlediklerini biliyordu. Sınıfın kapısını usulca açtı. Öğrenciler lise son öğrencileriydi ve Zeliha öğretmeni elinde eşarbını tutarken gördüklerinde şok olmuşlardı. Erkek öğrenciler avuçlarını sıkıp başlarını öne eğdiler. Kız öğrenciler ise nasıl davranmaları gerektiğini bilmeden öylece bakıyorlardı. Zeliha Öğretmen masasına yöneldi. Arkadan sıkıca bağlanmış minik atkuyruğu başını masaya gömüp hüngür hüngür ağlamaya başladı..

—Gördünüz mü? Zeliha Öğretmen başını açmış. Eğer o da açıtıysa!

—Zorlamışlardır canım. Ne yapsın kadıncağız!

—Ne yapsını var mı? Dirensedydi.

/.../

Daha neler neler duydu Zeliha Öğretmen. Dindar öğrencileri onunla konuşmuyor gördükleri yerde sınıfın kapısı sertçe kapatıyorlardı. Derse katılmıyor, başlarını sıralarına gömüp ders boyunca da kaldırmıyorlardı.

Yanından geçerken yüksek sesle laf çakıyorlardı. Zeliha öğretmen bu duruma daha ne kadar katlanabileceğini bilmiyordu. Onlardan sonra sınıflardan örtülü kızlar çağrılmış. Başları zorla açtırılmıştı. Koridorda bağırtilar, hıçkırıklar almış başını gidiyordu. Bayılanları ayıltmaya çalışan ılımlı hocalar kime yetişeceklerini bilemiyorlardı. 10.Yıl Marşını artık koridorlarda daha yüksek sesle söyleyen 3-5 öğretmenin de keyfine diyecek yoktu doğrusu.

Müdür Bey de üç hocayı tekrar çağırtmıştı.

—Teşekkür ederim hoca hanımlar. Beni gerçekten zor bir durumdan kurtardınız. Sizin için en üst kattaki zümre odasını verelim. Orada oturun, okulun bahçesinde de başınızı açtırmayalım size. Lavaboya çıkıp açarsınız.

Ne büyük bir lütuf! Tecrit odası ve lavabo... Kendilerine uygun görülen iki yer. Üç öğretmen her gün okulun arka merdivenlerini kullanarak en üst kata, üçüncü kata çıkıyorlardı. Lavaboda bazen de zümre odasında başlarını açıyorlardı. Herkesler derse girdikten sonra, koridor duvarlarıyla kol kola sınıflara gidiyorlardı. Teneffüs zili çaldığında da koridor kalabalık olunca sınıflardan koşar adım üst kata fırlıyorlardı.

Kendisini çok seven yetim bir öğrencisi vardı, Zeliha Öğretmenin. O da onu çok severdi. Maddi durumu iyi olmayan bu kız öğrenci okul birincisiydi. Lise 1'de okuyordu. Zeliha Öğretmen sık sık bu öğrenciyle konuşurdu. Ailesi hakkında bilgi edinirdi. Başörtüsünü tıpkı Zeliha öğretmen gibi takardı Selma. Her şeyiyle onu örnek alırdı. Son olarak onun giydiği pardösü gibi bir pardösü almış, arkadan görenler her ikisini karıştırırmıştı. Hayallerini Zeliha öğretmen ile paylaşırdı Selma. Okul birinciliğini kullanarak tıp okumak istediğini, annesine ve kardeşlerine iyi bir gelecek vermek

istediğinden hep bahsederdi. Zaman dediğin nedir ki göz açıp kapayıncaya kadar lise, ardından da Tıp fakültesi bitecekti. Hiç yeni bir elbisesi olmayan annesine yepyeni elbiseler, kardeşlerine üst-baş alacaktı Selma. Onları markete götürecek canlarının her istediklerini alacaktı. Daha temiz bir mahallede oturacak, kaloriferli sıcacık bir evleri olacaktı.

Pırl pırl parlayan gözler artık sürekli yerlere bakıyordu. O da Zeliha öğretmeni gibi saçlarını sımsıkı arkadan bağlıyor, sınıftan hiç çıkmıyordu. Zeliha öğretmenle derste göz göze gelince de utangaç bir gülümseme yayılıyordu yaşlı gözlerinin içine, sürekli nemliydi gözleri. İyice içine kapanmıştı. Artık hayallerinden bahsetmiyordu. Zeliha öğretmen ne yaparsa yapsın onu eski hâline döndüremiyordu.

Akşam eve dönen Zeliha Öğretmen çocuklarının gü-rültülerine tahammül edemez olmuştu. Onları sürekli azarlıyordu.

Gerçi Hatice henüz çok küçüktü. 6 aylık bir bebektir. Ama uyumadığında ona bağırıyor, bebeği ürkütüyordu.

Muhammed ise annesinin kendisini sürekli azarlamasından dolayı iyice içine kapanmıştı.

Geçen gün temizlik yapan annesinin yer silme suyunu elini soktuğu için annesinden çıkan çığlıkla donup kalmış.

O günden beride konuşurken kekeleyip duruyordu.

/.../

Zeliha Öğretmen artık yaşayan bir ölü gibiydi.

Eşiyle tartışmak için bahaneler buluyor, sürekli kavgalar oluyordu. Muhammed bunları duyar duymaz odasına gidiyor, yüzükoyun yatağına uzanıyor, terden

sırılsıklam oluyordu. Çoğu kez Zeliha öğretmen onu o hâlde uykuya dalmış buluyordu.

Zeliha Öğretmen vicdan azabından iyice hırçınlaşıyordu. Artık eskisi gibi namaz sonrası uzun uzadıya ettiği o duaları etmiyordu.”—Rabbinin emrine itaat etmeyen birine Rabbi merhamet eder mi? diye içi içini yiyordu. Namaz sonraları sıırılsıklam bir vaziyette başı öne eğik terk ediyordu seccadesini. Rabbinin ona küstüğünü düşünüyor ne yapacağını bilemiyordu.

—Alo Ali Bey, Ben Pizza Margarita’dan Ahmet. Hatırladınız mı? Sizi telaşlandırmak istemem ama hoca hanım arkadaşlarıyla pizza yemeye gelmişti de. Sana biraz fenalaştı. Gelebilir misiniz? Buldukları pizza salonu eşinin bir arkadaşınıdı. Okuldan üç kade arkadaşları öğlen arası biraz da değişiklik olsun diye pizza yemeğe çıkmışlardı. Zeliha Öğretmen yemek esnasında fenalaşmıştı. Eşi kısa süre sonra gelmiş, yine hastanenin yolunu tutmuşlardı.

—Kulağımın dibinde korkunç bir patlama oldu sanki ve yüksek bir yerden hızla yere çakıldığımı sandım.” diyordu Zeliha öğretmen gözlerini açmadan sıkı sıkıya yummuşken. Çünkü sürekli başının döndüğünü söylüyordu. Hemen beyin filmleri çekildi. Sakinleştirici bir de iğne yaptılar damardan.

—Ama benim bebeğim var. Süt veriyorum.

—Eczaneden süt sağma aleti alın ve bu geceki sü-tünü sağıp dökün. Bebeğin içmesi zararlı, dedi doktor. Beyin filmleri temiz çıkmıştı. Eşi de perişan hâldeydi. Zavallı adam gerçekten ne yapacağını bilemiyordu. Eczaneye uğradılar. Aleti aldılar. Eczacının kullanma talimatını eşi dinledi. Çünkü Zeliha öğretmenin buna hiç mecali yoktu.

—Eve vardıklarında bakıcı ablaları Muhammed’in sabahtan beridir annesinin hastanede olduğunu söyle-

yip durduğunu anlattı. Gerçeğin öyle olduğunu duyunca da şaşırıp kaldı. Muhammed ise yine bir şeylerin ters gittiğini anlamıştı. Ürkek bakışlarla annesini süzdü.

—İyiyim birtanem. Ama biraz uykum var. Sen ablanla beraber Hatice ile oyna. Ben biraz uyuyayım. Deyip yatağına yığılıverdi. Zeliha öğretmen kaç saat yattığını hatırlamıyordu. Bakıcının onu sessizce uyandırmaya çalışmasıyla kendine geldi.

—Abla eve gitme saatim geçiyor. Çocukları doyurdum. Ama Hatice süt emmek istiyor. Ben artık çıkabilir miyim?

—Zeliha öğretmen kısa bir süre, zamanı algılamak için bakıcısını süzdü sonra yerinden güçlükle doğruldu.

—Ah! Tabii tabii kusura bakma seni de alıkoydum bugün.

Güçlükle bakıcıyı yolcu etti. Muhammed televizyon izliyordu. Hatice ise iyice huysuzlaşmıştı. Bütün gün süt emmemiş olmanın sıkıntısıyla annesinin kucağına atıldı. Zeliha Öğretmen ilk önce şaşkınlıkla emzirme pozisyonunu aldı ama birden aklına sakinleştirici iğne geldi. Hatice'yi emziremezdi. Eczaneden aldıkları aleti getirdi. Eşi de henüz eve gelmemişti. Nasıl kullanacağını da bilmiyordu. İçindeki kullanma kılavuzunu açıp okumaya çalıştı. Hatice de bu arada iyice huysuzlaşmıştı, yastığını aldı. Ayağında sallamaya başladı bebeğini. Bir yandan da aletle sütünü sağmaya çalışıyordu. Birkaç başarısız denemden sonra ilk damla süt akmaya başladı. Şişe doldukça Hatice ağlıyor, şişeye uzanmaya çalışıyordu. Hatice ve Zeliha öğretmenin gözyaşları birbirine karışmıştı:

—Rabbim! Diyordu Zeliha Öğretmen: Akıttığım her damla sütün hakkını sana bırakıyorum. Bu aç evladımın hiçkırıklarını sana bırakıyorum!

/.../

Daha fazla dayanamadı Zeliha öğretmen.

Bebeği yaşını doldurmadan o da istifa dilekçesini okuluna verdi...

“Dayanamam” sanıyordu ama elleri titremeden, tek bir tane gözyaşı bile dökmeden “helallik istedi” müdüründen, mesai arkadaşlarından, öğrencilerinden. Müdürünün bu işe bu kadar üzülmesine şaşırırdı sadece. Öğrencileri ve birkaç arkadaşı kapıya kadar uğurladılar Zeliha Öğretmeni...

Sık sık ziyaretine gidiyordu öğrencileri. Onunla başını açtığı için küsen öğrencileri de pişman olmuş onu görmeye gitmişlerdi. Okuldan haberleri alıyordu sık sık.

Okul birinciliğini yakalayan sonra gidip tıp okuyacak olan Selma'nın (kendisi istifa ettikten sonraki yıl) lise ikinci sınıfta okuldan ayrılması onu çok üzdü...

Günlerce yetimine Selma'sına ağladı, ağladı, ağladı...

Kendisi için bugüne kadar bu derece gözyaşı dökmemişti.

Ama Selma'yı düşündü, ağladı.

Tıp fakültesini düşündü, ağladı.

Selma'nın dul annesini, düşündü ağladı.

Selma'nın yetim kardeşlerini düşündü, ağladı.

Zeliha Öğretmen başını açtığı için Selma'nın gözlerinden süzülen yaşları, düşündü, ayrı bir ağladı.

/.../

Ve ilk süt damlası düştü yere...

Düşmesi gereken yer değildi orası...

Peygamberin (SAV) Uhud Savaşı'nda düşen dişi kadar ak,

O dişi kadar pak,

O İnci tanesi değerinde...

Mübarek dişi yere düşmeden yetişmişti Cebrail.

Yetişti mi bilinmez, Hatice bebesinin de nur tanesine...

ÖZGÜRLÜK PAHALIDIR...

Vedat SAĞLAM / Kayseri

**Kum taneleri deniz dibindeki istiridyenin kar-
nında zamanla nasıl inci oluyorsa, acıları sabırla
karşılamanın insanların ruhları da zaman içinde
inci gibi parıldarmış...**

Güneşin cömert ışıklarıyla ıslıl ıslıl göz alan Karadeniz'in coşkun suları, yeşilin her tonuyla bezenmiş dağların bağrına kardeşlik adına saplanmış, insana özgürlük vaat eden, adeta nurdan yapılmış mızrak gibiydi. Peşinden koşmak ve ardından kaybolmak için içimde fırtınalar kopuyordu. Tüm dünya bir eshab-ı kehf uykusuna bürünsün ve yüzyıllarca uyanmasın, beni hiç kimse sormasın, bilinmezlere karışayım istiyordum. Karanlık bir duldalığa sığınıp izini kaybettirmiş ruhum, artık hiçbir şey hissetmiyor gibiydi.

Solumda Karadeniz'in coşkun suları mütemediyen dik kayalıklara çarpıyor, her defasında kayalıklardan küçük parçacıklar kopartarak çekiliyor, sonra yeniden bir kez daha bir kez daha vuruyordu sarp kayalıklara. Akdeniz ya da Marmara'ya benzemeyen Karadeniz'in

azgın dalgaları adeta insanın içini huzursuzlukla doldurmak için birbirleriye yarışıyor, sanki her defasında kayalıklara daha sert vuruyordu.

Uzaktaki dalgaların bitmez tükenmez hışırtısını otobüsün içinde de duyar gibiydim. Gözlerimin önündeki suların azgınlığı kulağıma yıllar önce bırakılmış hışırtı seslerini tekrar harekete geçirmişti. Ruh halim karmakarışıktı. İçimdeki duygular mütemadiyen savaş halindeydi ve daima dilemmalar yaşıyordum. Karadeniz, kapkara görünüyordu gözüme...

Solumdaki manzaranın olumsuzluğuna inat, sağım da yeşilin her tonu ile barışık bir manzara vardı. Yeşilin değişik tonlarının güzelliği içimi rahatlatmıştı ama adeta bir hortlak gibi ortaya çıkıp gözlerimi bürüyen anılarım, beni bu zevkten de mahrum bırakmaya çalışıyordu.

Şoför o anda otobüsü durdursa ve “geri dönmek isteyen var mı” diyecek olsa, hiç düşünmeden “dönmek ve bu şehre bir daha gelmek istemiyorum” derdim bağırırcasına. Dakika dakika içimde büyüyen evhamlarım, mermer lahitleri parçalayan incecik filizler gibi sabırla yeşeriyordu içimde...

Aksi istikamette giden bir turna kanadında uzak diyarlara uçan bir seyyah olmak isterdim şu anda, sürekli bana acılar yaşatan bu şehre yeniden varmamak için. Bir çıkımlık ruhum, benden bir an önce ayrılmak için çırpınıyor, debeleniyordu sanki içimde...

Ama nafile... Ne, “geri dönmek isteyen var mı?” diye soran vardı, ne de anılarım beni yalnız bırakıyordu. Ruhuma, yıllar önce maruz kaldığım acı hatıraların kokusu sinmişti.

Firari güneş ışıkları gibi camları delip burnuma gelen kekik kokuları içimi titretiyor, ruhuma ferahlık

vermeye çalışıyordu. Mor salkımlı leylakların ve envai çeşit çiçeklerin benliğimde bıraktığı heyecanları üzerime yorgan yapıp derin bir uykuya dalmak ve anılarımı/yaşadıklarımı unutmak istiyordum. Dranaz Dağının kekik kokulu yamaçlarında koyunlarını otlatan, örgüsü iki yana düşmüş bir vaziyette bize el sallayan çilli kız kadar huzurlu olmayı, ne kadar da çok isterdim şimdi.

Yukarıdan aşağıya, şehre doğru akan otobüsün içinde tüm şehri rahatlıkla görebiliyordum artık. Tüm şehir, tüm insanlar, tüm canlılar ayaklarımın altında kaçışıyor gibiydiler adeta. Otobüsün camı, en acıklı altın portakal filmlerinin gösterildiği yazlık bir sinema perdesi gibi gerçektir. Renkler aslına uygun, roller gerçek sahipleri tarafından oynanan, makyajsız bir film adeta.

Nihayet otogara indim. Etrafıma bakındım. Kimselelere belli etmemeye çalışarak tanıdık bir yüz aradım, ama kimse yoktu. Otobüsten inenler, otobüse binenler, sarılıp “hoş geldin” yapanlar, ayaküstü sohbet edenler, limonata satıcıları, ısrarlı simitçiler, muavinlerin, “haydi kalkıyor, yolcu kalmasın...” diye bağrıışları kulaklarımda çınlıyordu. Aslında hepsini duyuyordum ama hiç birisini duymuyor gibiydim. Herkes kendi işindeydi ama sanki tüm bunlar birer düzmeceydi ve aslında insanlar gözaltından beni izliyor, beni takip ediyor, ne yapacağımı merak ediyor gibiydiler. Kıpkızıl bir gece sisi gibi sinsice yayılan o yalnızlık hissiyle boğulmak üzereydim adeta. Bir an önce buradan ayrılmalıyım diye hayıflandım, “ayrılmalı ve otogardan uzaklaşmalıyım hemen...” Küçük çantamı aldığım gibi hemen şehre doğru yürüdüm. Heyecanlarımı, korkularımı, acılarımı üzerimden çıkartıp elimdeki valize koyabilmeyi, kimseler fark etmesin diye saklayabilmeyi ne çok isterdim oysaki...

Bayır aşağı garajdan şehre doğru inerken yine tüm insanlar sanki bana bakıyor, beni tanıyorlar, bütün göz-

ler üzerimdeymiş gibi hissettim. Otogardaki ruh hâlim devam ediyordu hâlâ. Tedirginliğim bir kat daha arttı. Sanki olmadık bir yerden birileri pat diye çıkacak ve beni işaret ederek, “İşte suçlu...!” diye bağıracaklarmış gibi hissediyordum. Puslu bir kuşluk vaktinin serinliğine gömülmüş ruhum, sebebini az buçuk tahmin ettiğim bir güvensizlik hissiyle dolup taşıyordu.

Korku, çekingenlik, suçluluk...

Hepsi de bir aradaydı ve ruhuma sinmişlerdi izin almadan...

Kalabalıklar içinde belki kendimi daha güvende hisseder, biraz rahatlarım düşüncesiyle şehrin yoğunluğuna bırakmıştım kendimi ama olmadı... Baktığım her bir noktada farklı anılarım canlanmaya başlamıştı. Yıllardır toprak bir testide uyuyan anılarım, testisini kırarak tek tek ortaya dökülmeye başlamışlardı. Sanki hatıralarım iki eliyle dizlerine vura vura dövünüyor ve “gel” diyerek beni çağırıyordu...

İçimde, bir yandan tanıdık bir yüz görme isteği, bir yandan da çekincesi oluştu. Kalbim heyecandan küçük bir çocuğun kalbi gibi pıt pıt atarken, yüreğim sanki ağzımdan çıkacak ve hissettiklerimi tek tek ortaya dökcek gibiydi. Acaba tanıdık biriyle karşılaşsam ne yapmalıyım? Selam verip durmalı, konuşmalı mıyım, yoksa görmezlikten gelip es mi geçmeliyim.

Kararsızdım...

Bir başkası için oldukça basit olan bu sorunun cevabı, yıllar sonra çıkıp bu şehre gelen benim gibi birisi için adeta bir muammaydı.

Ruhumda yaşadığım gelgitler, çekinceler, korkular, heyecanlar hala devam ediyordu. Zorlasam bile engel olamıyordum kendime.

Yılarımın geçtiği bu şehirde elbette ki pek çok tanıdık insan vardı. Onlarla yeniden merhabalaşmak, konuşmak, hasret gidermek benim için mutluluk verici olacaktı. Ama bir yandan da adi bir suçlu gibi çekiniyordum hala. Suçsuzluğum ispatlandığı halde içimdeki suçluluk psikolojisini, ezikliği henüz atamamıştım üzerimden. Görülen o ki, kolay olacağı da benzemiyordu.

Caddede yürürken bu düşünceler içinde adeta boğulacakmış gibi oluyor, çekingenlik ve heyecan içinde etrafıma bakınıyordum.

O da ne? Metin değil mi bu? İşte o da bu tarafa doğru geliyor. Ne yapsam şimdi? Konuşsam mı, yolumu mu değiştirsem, yoksa görmezlikten mi gelsem acaba?

İçimdeki kıpırtı, heyecan, daha da arttı. Tarif edemediğim, bilmekten çok yaşadığım bir kıpırtıydı bu. Sevinçten mi, çekinceden mi, yoksa üzüntüden mi bilemiyorum...

Metin... Çok sevdiğim, güvendiğim, bir zamanlar ailece görüştüğüm, can ciğer arkadaşım benim. Beni, adi bir suçlu gibi ilçeye sürdüklerinde, "Bir müddet görüşmeyelim, yanlış anlama, kimse-nin başı derde girmesin senin yüzünden, ortalık sakinleşince tekrar görüşürüz..." deyip, pat diye görüşmeyi bitiren arkadaşım...

Ahhh Metin ah! Ne kadar da zoruma gitmişti sözleri. Hiç anlamamıştım, anlamayacaktım da. Allak bullak olmuştu tüm dünyam. Ne diyeceğimi, ne cevap vereceğimi şaşırılmış, donup kalmıştım olduğum yerde. Bu sözler acı ve sert bir tokat gibi suratımda patlamış, adeta yüreğimi paramparça etmişti. Evet, evet dostluk adına atılan bir tokattı Metin'in sözleri... Tenimden çok yüreğime işleyen, beynimi sarsıp düşüncelerimi dumura uğratan, bakışlarımı bulandıran, kırılan nazik gururumun acısıydı tokat...

Suçsuz olduğuma dost bildiğim arkadaşım bile inanmayacaksa, kim inanırdı ki bana? Yıllarca ne kimseye kusabilmişim duygularımı, acılarımı, öfkele-rimi, ne de içime sindirebilmiş, bastırabilmişim. Hep yüreğimde tek başıma taşımış, kimselere diyememiş-tim... Sürgün ettikleri, suçlu ilan ettikleri değil de, dost bildiklerimin anlamsız davranışları yıkmıştı beni...

Hani derler ya, ***düşmanın silahı değil, dostun gülü yaralar insanı*** diye, işte öyle bir şeydi Metin'in sözleri...

Haklıydı belki de...

Benim yüzümden başının belaya girmemesini iste-mek en doğal hakkıydı.

Ama dostluğu nereye koyacaktık peki?

Hani, haftalık oturmalarımızda sürekli vurguladığı-mız kardeşlik hukukumuzu ne yapacaktık...

Dar gününde birbirini terk edenler, arkadaşlık imti-hanını böyle mi vermiş olacaklardı...

Normal olmayan bir süreçte bile hallaç pamuğu gibi saçılacaksa ortalığa, yakıştırılan, aslı olmayan bir suçtan dolayı birbirimizden hummalı bir hasta gibi ka-çacaksak, kardeş olmamızın, dost olmamızın ne anlamı vardı?

Böyle zamanlarda en son gitmesi gerekenler hep en önce gidiyorlardı ne yazık ki. Biten sevgilerin, dostluk-ların, yanlarında en son gitmesi gerekeni götürdüğü gibiydi Metin'inki. İyi günlerde herkes yanında olurdu insanın, kötü günlerde dostların yanında olmalıydı oy-saki. Dost ana gibi değil miydi? Ana gibi dostlarda fe-rahlanıyor muyduk biz. Dostlarımız, uzakta bıraktığı-mız kendimiz değil miydi? Ağrılarımızı dostlarımızda, dostlarımızda bizde biriktirmeyecek miydi? Oysa öyle olmamıştı Metin'inki, öyle olmamıştı...

Araf'ta gibiydim. Ne tam içindeydim o anda hayatın, ne de tam dışında. Ruh halim berbattı. Kader kâtibi böyle yazmıştı demek Metin ile benim kaderimi, yapacak bir şey yoktu...

Küçücük caddenin bir tarafında ben, diğer tarafında Metin, yüreklerimiz yanarak selamsız geçiyorduk şimdi...

Biliyorum, o da şimdi gözlerini süzerek bana bakıyordu, bakmıyormuş gibi yaparak.

Biliyorum, o da konuşmak istiyordu benimle...

Konuşmak ve benimle hasret gidermek istiyordu ama suçluluk psikolojisi “merhaba” demesine engel oluyordu işte.

Kalbimiz pır pır edip, yüreklerimiz bir diğerine merhaba demek için çırpınırken, birbirimizi görmezden gelerek geçip gittik aynı caddenin tersi istikametlerine. Güpegündüz karanlıklar çökmüş gibi geldi içerime, bir tuhaf oldum, yüreğim burkuldu...

Boğazım düğüm düğüm oldu.

Yutkunmakta zorlandım.

İnsanların yaşamlarında imtihana tutuldukları süreçler vardı.

Ve o süreçlerde insanlar ne kadar başarılı olsalar da,

İleriki dönemlerde mutlaka bir iz kalıyordu yüreklerinde...

/.../

Yukarıya, Millî Eğitim Müdürlüğüne doğru ilerlerken, farkında olmadan o berber dükkânın olduğu caddeye yönelmişim. Mesafe almıştım, artık geri döne mezdim. Yapmam gereken tek şey, dükkâna bakmadan

doğruca ve hızlıca yürüyüp gitmekti. Bu berbat ruh hâli içinde başarabilecek miydim, bilemiyorum...

Heyecanımı bastırmaya çalışarak adımlarımı iyice sıklaştırdım. Buna rağmen heyecanla çarpan kalbim, daha bir hızlı çarpmaya başladı. Bayılacak gibi oldum. Tüm gücümü toplayıp yürümeye devam ettim. Kendime engel olmaya çalışmama rağmen gözlerim dükkâna kaydı.

O da ne? Elleri cebinde camdan dışarıyı seyrediyordu. Demek hâlâ burada, aynı berber dükkânında çalışıyordu ha? Ne kadar büyürse büyüsün değişmemiştii yüzü.

Kafamı önüme çevirip adımlarımı daha da sıklaştırdım. Hızlanmam onun dikkatini çekmiş olmalı, bana bakıyor şimdi, o yana bakmasam da fark ediyorum bana baktığını. Daha da hızlanmalı, bir an önce bu cad-deden ayrılmalıyım.

Bütün çabama rağmen nefsimi yenemedim, tekrar ona doğru baktım. Aman Allah'ım... İstemeyerek göz göze geldik bir anda... Kısa, çok kısa bir an bakıştık karşılıklı. O anda aynı şeyi düşündüğümüzü, aynı şeyi hayallediğimizi gözlerimizin önünden aynı siyah beyaz filmin aynı karelerinin geçtiğini biliyorum. Nede olsa aynı hatıraların farklı birer parçasıydık biz.

O suçlayan, bense suçlanan...

Hatta şu anda yaşadığımız duygusallıklar, iç çekişmeler bile aynı olmalıydı, biliyorum...

—Hocam!

Bana sesleniyor, duymazlıktan gelmeliyim, yıllar sonra ne konuşacağım şimdi onunla. Belki yine hır çıkarmak isteyebilir, belli mi olur...

Adımlarım daha da hızlandı...

—Hocam! Hocam! Bir dakika!

Yine aldırmadım, duymazlıktan gelmeye devam ettim, adımlarımı daha da sıkılaştırdım...

—Hocam lütfen! Bir dakika!

Durdum. Durmak zorunda kaldım daha doğrusu. Bana bağırışını caddeden geçen herkes duymuştu çünkü. İnsanlar bana bakıyorlardı. Artık duymazlığa vurmam doğru olmazdı.

Bana doğru koşarak geldi. Tanımazlığa vurduğum önce, “buyurun, bir şey mi istediniz?”

Üzgün bir yüz ifadesiyle,

—Hocam, tanımadınız mı beni? Dedi.

Karşılıklı bakiştık.

Nasıl tanımam ki onu. Atmış olduğu iftiralarla hayatımın bir dönemini karartan, bana olmadık acılar, sıkıntılar yaşatan bu yüzü nasıl unutabildim ki?

O bakışlar, nefes boruma kaçmış, çıkartmakta zorlandığım ekmek kırıntıları gibiydi adeta. Sıkıştıkça daraltıyor, daralttıkça öksürtüyordu içimi. Boğazıma sıkışan ve beni rahatsız eden anılar artık çıksın ve ruhumu rahat bıraksın istiyordum. Hatıralarım hızlıca gözlerimin önünde tekrar arz-ı endam edince, ağlamaklı oldum.

—Tanıdım elbet, bir öğretmen öğrencisini tanımaz mı hiç? Dedim zoraki. Dudaklarım dermansızlıktan kurumuş, cılız bir ses tonuyla. Ruh hâlim ses tonuma yansımıştı istemeden.

—Hocam, size bir çay ikram etsem, konuşsak biraz...

—İşim acele delikanlı, sonra inşallah...

Delikanlının da midesine kor alevden bir yumruk oturmuş gibiydi sanki. Fark ediyordum simasından. Yutkunmaya çalıştıkça düşüncelerinin hararetinden dilinin damağının kuruduğunu, içini çoktandır çürüten bir zehri / gerçeği oracıkta kusa kusa rahatlamak istediğini fark ettim...

—Ne olur hocam, kırmayın beni, size söyleyeceğim benim için çok önemli...

O kadar istekliydi ki gözlerindeki yalvarmayı rahatlıkla görebiliyordum.

Dayanamadım...

Berber dükkânının önündeki küçük taburelere oturup çaylarımızı yudumlararken, heyecanım biraz olsun yatışmaya başlamıştı. Biliyorum, benimki belki de yersiz ve gereksiz bir heyecandı ama o acıyı, sürgünü, adi bir suçlu gibi dışlanmışlığı ben yaşamıştım, bir başkası değil. Ruhumda derin izler bırakmıştı geçmişim, silinmeyen derin izler. İstesem de unutamıyor, silemiyordum...

Susup konuşmasına fırsat verdim.

Mekân değiştirmişti sanki birden delikanlı. O günün o anına kayıp gitmişti benliği, fark ediyordum. Şiddetle kasılan çenesinin gerisinde hapsedilmiş kelimelerde nelerin gizli olduğunu bilmeme olanak yoktu elbette. İçinde sessiz çılgınlıkların bulunduğunu da fark edebiliyordum...

Yüz hâli değişmeye başladı. Sesi titrek, bakışları bir noktaya sabit, her bir kelimeyi kekeleyerek tane tane itiraf etmeye başladı.

—Hocam, işiniz acele, biliyorum, hemen söze girmek istiyorum izninizle. Size yıllar önce bir kötülük yaptım hocam. Yıllarca içimdeki pişmanlıkla yaşadım. Hep

büyümeyi ve bir gün bunu size anlatmayı bekledim. Bekledim ki sizden özür dileyeyim. Ben o zamanlar bir çocuktum hocam, neyin doğru, neyin yanlış olduğunu bilmeyen bir çocuk. Kullandılar beni hocam, sonraları fark ettim. Ama iş işten geçmişti...”

Tüylerim bir kez daha diken diken olurken yaşadıklarımı tekrar hatırladım. Atılan iftiralar, kim tarafından edildiği belli olmayan telefon tehditleri, sözlü ve yazılı hakaretler, mahkeme süreci, hâkimin daha yargılama bitmeden beni suçlu ilan edip attığı fırçalar! Verilen bir yıllık hapis cezası, eli kanlı teröristlere / katillere bile uygulanan iyi hâl ceza indiriminin bana uygulanmaması ve bir kış günü karla karışık yağmurun yağdığı bir gün Drnaz Dağından ilçeye sürgün edilişim...

Ve daha niceleri...

Nasıl unutabilirdim ki tüm bunları, nasıl...

Kolay mıydı öyle...

Kendimi toparladım, zorlanarak, “kim kullandı, neden kullandı ki seni?”

—Hocam, galiba sendika kuruyormuşsunuz o zamanlar. Bunu istemiyorlardı. Biliyorsunuz, o zamanlar Atatürkçülükle, irtica ile birilerini suçlamak çok kolaydı. Ne söylemem gerektiği elime yazılı olarak verdiler. Çocukluk bu ya işte, ben de yaptım. Ama pişmanım şimdi, hem de çok pişman hocam, ne olur affedin beni...

Bu delikanlının kullanıldığını tahmin ediyordum zaten. Zira o zamanlar bir çocuktum ve sarf ettiği cümlelerin ne anlama geldiğini kendisi bilemezdi.

Demek, bir çocuğu öğretmenine karşı kıskırtacak kadar gözleri dönmüştü...

Demek, öğretmen öğrenci sevgisini yerlerde süründürecek kadar ileri gitmeyi maharet saymışlardı.

Demek, bir öğretmeni öğrencinin gözünde küçük düşürecek kadar şaşırması benlikleri.

Demek... Demek... Demek...

Hatırladım şimdi. Beni ilçeye sürmek için görevlendirilen müfettiş de aynı şeyi söylemişti, “—Ne işin var sendikayla, otur görevini yap, zaten var bir sürü sendika, sen gurbetçisin, sana mı düşmüş bu işler...”

Delikanlı doğru söylüyordu...

Gözlerimin ardında sivri uçlarını hissettiğim bıçaklar ortaya çıkmıştı sanki. Dilim kupkuruydu ve konuşacak mecalim kalmamıştı. Buna rağmen zorlukla,

—Neyse, geldi geçti bunlar delikanlı, acılar unutulmasa bile tazeliğini kaybediyor, kabuk bağlamış yaraları yeniden kaşımamın, kanatmanın bir anlamı yok artık, boş ver, unut bunları, için rahat olsun...

Gözlerime baktı. Bunları söylerken neler hissettiğimi, içimde kopan fırtınaları, ruh hâlimin ezikliğini anlamasın diye kafamı başka yöne çevirdim hemen. Haksızlığa uğramış insanlara özgü donuk pırıltılar kılmıladı gözlerimde...

—Benim için çok önemliydi hocam, yıllarca içimden atamadım, yüreğim ezik gezdim hep! Benim üzerimden haksızlık yapıldı size, ne olur hakkınızı helal edin...

Ne diyebilirdim ki, ben bir öğretmendim, o ise yirmi beş yaşında olsa bile hâlâ öğrenmeye devam eden bir öğrenci...

Vedalaşıp ayrıldığımda içimin biraz olsun rahatladığını, yüreğimde bugüne kadar gizli kalmış hoş bir bahçenin esrarlı eşliğinin usulca aralandığını fark ettim.

/.../

İçimde hâlâ acı dolu heyecanlarım olsa da, artık daha sakin, daha huzurluydum...

Nihayet Millî Eğitim Müdürlüğüne ulaşmıştım. Merdiven basamaklarını çıkarken, anılarım zehirli bir ok gibi bir kez daha yüreğime saplandı. Korku ve heyecanla karışık bir duygu kapladı tekrar içimi. Düşündüm. Yıllar önce, bu merdivenlerden çıkıp Millî Eğitime girmeyi bırakın, önünden bile geçemezdik. İşimiz olsa bile hiçbir zaman millî eğitime uğramak istemezdik.

Hatırlıyorum da, müdür yardımcılarında, şube müdürlerinden küçük bir işimiz için bile kaç defa zılgıt yemiş, kaç defa azarlanmış, kaç defa olur işimiz olmaz olmuştu. Bir memur arkadaşım, “Hocam, siz zahmet etmeyin buralara kadar, siz telefon açın ben halleder gönderirim evraklarınızı” demişti beni korumak için.

Bir defa sakıncalı ilan etmişlerdi bizi. Sistemin yılmaz savunucuları bizleri adam etmek, hizaya sokmak için adeta birbirleriyle yarışıyorlar, en ufak açığımızda cezayı basmak için fırsat kolluyorlardı. Hatta bir defasında yapılanları şikâyet ettiğimde görevlendirilen müfettiş, sanki suçlu benmişim gibi “—Siz de çok ileri gidiyorsunuz canım...” demişti de, ağzım açık kalmıştı. ***İşte o gün bir kez daha şunu anladım ki ülkede hukukun gücü değil güçlünün hukuku geçerliymiş...***

Millî eğitimin koridorlarında gezinirken bir yandan hatıralarımın yoğunluğu içinde kaybolmamaya çalışıyor, bir yandan da yıllar önce bana yol gösteren yeni teftiş kurulu başkanı Rahmi Bey’in odasını bulmaya çalışıyordum.

Ah Rahmi Bey ah! Sana olan borcumuzu nasıl öderiz biz, bilemiyorum. Benim ve benim gibi arkadaşlarımız için ne kadar çabaladığına, uğraştığına hepimiz şahidiz.

/.../

***Sonunda kazanan yine özgürlük savaşçıları
olmuştu işte.***

Korkularından kendi gölgelerine sığınan

Sahte ve sözde kahramanlar değil...

Nihayet Rahmi Bey'in odasını bulup içeri baktığımda yalnız olduğunu gördüm. Önündeki dosyayı inceliyordu. Masanın önündeki küçük sehpa "hayırlı olsun" diye sipariş ettiğim çiçek duruyordu.

Selam verip odaya girdiğimde, beni ayakta karşıladı. Sarıldık, merhabalaştık. Bana yer gösterdi, oturdum.

—Hayırlı olsun yeni göreviniz, sizden daha iyisini bulamazlardı. Dedim.

Gözlerime baktı. Bu, farklı bir bakıştı.

Gözlerimden yüreğime kayan, hissettiklerimi, duygularımı anlamaya çalışan bir bakıştı bu.

Sılayı vuslata çeviren bir âdemin ruh hali bürüdü birden içimi.

Mutluluğun hazzı tüm benliğimi sararken, çektiğim sıkıntılarımdan uçup gittiğini fark ettim. Ruh hâlim yüzüme çizilmiş en son harita olarak Rahmi Bey'e yansımıştı.

Acı acı gülümsedi...

—Birileri bedel öder, birileri de makam koltuklarına oturmuş. Sizler bedel ödediniz. Bizler de ödenen bedeller sayesinde bu makamlarda oturuyoruz. Şahsımdan çok özgürlük için mücadele eden, hak arayan herkese hayırlı olsun diyorum...

—Rahmi Bey, umarım ödenen bedeller havada kalmaz. Bizler zamanında bu makamlardan çok kovulduk

Dışlandık,

Horlandık.

Sizden rica ediyorum,

Bu makamlarda kaldığınız sürece seyyar bir kalp tamircisi gibi davranmayı

Ve yürek fethi yapmayı asla ihmal etmeyin.

Yoksa bir daha bedel ödeyecek kimseler bulunmayabilir...

Yıllar boyunca terk edilmiş bedbin bir sevgili gibiydi benim yaşamım,

Şimdilerde bir kez daha iki eliyle bana

“Gel” ediyordu, “gel, barışalım yeniden...”

...

NEYDİ BENİM SUÇUM ANNE?

Hatice KESTİOĞLU / Rize

Hastalandım anne, bu satırları sana hasta yatağımdan yazıyorum. Yükselen ateşimi düşürmek için ev sahibi teyzem gece boyunca uğraşiyor, yanımdan hiç ayrılmıyor. İlaç içemiyor oluşuma hayret etse de, son kullandığımız ilaçtan köydeki doktorun kapısını gecenin bir yarısı çalmak zorunda kaldığında daha iyi anlamıştı. Artık bana ilaç içirmeye çalışmıyor o yüzden. Çünkü köyde doktor olmasaydı, boğulup gidecektim solumun yollarımı tıkayan ilaç yüzünden. İlaç kullanmadan iyileşmek de çok zor anne, bazen ağrılarım, vücut kırıklıklarım dayanılmaz boyutlara varıyor.

Sadece ağlıyorum anne, sadece ağlıyorum; ağlamaya güç yetirebildiğim zamanlarda tabii!

Üşüyorum anne, üşüyorum. Aslında Mayıs ayında-yız ama hâlâ soğuk buraları. Bilirsin bünyem zayıftır benim ve de normalde de çok üşürüm. Alışamadım anne buranın soğuklarına, hala alışamadım. Ama sadece soğuklar değil beni hasta eden, yataklara düşüren.

Geceler boyu yastıklar diken olmuştu, uyku gözlerime haram. Yemek içmek nedir unutmuştum nice zamandır. Geleceklerdi biliyordum / biliyorduk. Haberleri gelmişti kendilerinden önce.

“—Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” demişti müdürümüz,

“—Her şeye hazırlıklı olmalısınız, elimde bir şey yok, arkanızda duramam, çoluk çocuğum var.” demişti bir de. Biz de bekliyorduk işte. Kafamızda bir sürü soru işareti olduğu halde bekliyorduk onları. Gün gelecek ve zoraki uykularımı bölen kâbuslarım gerçeğe dönüşecekti biliyordum.

İki hafta önceydi anne. Evden okula gitmek için ayrılınca, servisle gelen arkadaşların hızlı koşuşturmalarından anormal bir durumun olduğunu sezmiştim zaten. Onlar ki, etrafındaki cıvıl cıvıl çocukların kollarına girmelerine izin vermemiş ve bir an önce öğretmenler odasına girip hazırlık yapma telaşındaydılar. Onlar ki, ikinci dönemin başından beri haberleri gelen müfettişlere hazırlıksız yakalanmama telaşındaydılar.

Ben hiç telaşlanmadım anne, gergin ve uykusuz olmama rağmen hiç telaşlanmadım; her şeyi Rabbime bırakmıştım ben o gün. Benim bile inanmadığım bir sakinlik vardı üzerimde. Belki de dualarının etkisiyleydi kim bilir?

Ve birinci derste beklenen misafirler kapıda görünmüştü nihayet. Ama hayır, ben ve bütün sınıf dudaklarımızda tebessümle ve büyük bir saygıyla ayağa kalkmış onu karşılamaya hazırlanırken o içeri girmediği gibi, bir tek tebessüm etmedi bize anne. En çok da öğrencilerime üzüldüm biliyor musun anne, bir yıldır beledikleri misafire gösterdikleri güler yüzün karşılığında, soğuk ve mahkeme duvarı gibi bir suratla karşılaşıp hayal kırıklığına uğradıkları için en çok onlara üzüldüm.

Onlar benim her şeyim anne, onların üzölmelerine hiç dayanamam. Birinin boynu bükölse içim yanar, “Biri- nin gözpınarları bulutlansa benim gözömden iner yaş.” Kiminin gözleri mavi, kiminin ela, kiminin siyah, kimi- nin yeşil... Kimi esmer, kimi kumral; kimi uzun, kimi kısa. Ama hepsinin yüreği o kadar güzel ki anne, gül- düklerinde gözlerinin içi de gülüyor ya, o zaman onları o kadar çok seviyorum ki anne. Onlar benim mutluluk kaynağım anne, onların üzölmelerine hiç dayanamam. Ama sadece “Müfettiş” in suratı ve alamadıkları kar- şılık değildi onları üzen kapıdan kafasını uzatıp önce üzerimde giydiklerimi süzdükten sonra, yüksek sesle olan hitabıydı aynı zamanda “Öğretmen Hanım, dersin bitiminde Müdür odasına gelirsiniz iyi olur”.

Bütün planım programım hazırды, konuya vakıftım, keşke önce dersimi bir dinleseydi anne, o zaman belki o kadar zoruma gitmezdi yaşayacaklarım.

Dersin bitiminde, duyacağım şeyleri tahmin ederek gitmiştim müdür odasına. O oda ki, daha önce resmi yazı yazılacağı zaman açılırdı sadece kapısı. Sanki bu- gün “Sorgu odası” hüviyetine büründürölmüştü. Ama sobası yakılmadığı için içerisi oldukça soğuktı. İlk kez içimi heyecan kaplamıştı. Bilmiyordum aslında! Belki de duyduğum korkuydu ve bu beni titretmeye başlat- mıştı.

Üşüyordum anne, üşüyordum.

İki kişiydiler anne, demek ki tek kişi yeterli görül- memişti. Aslında onları tanıyordum. Daha önce de oku- lumuza birkaç kere gelmişlerdi ama hiç benim dersime girmemişler ve benimle muhatap olmamışlardı. Aşırı derecede sol görüşlü oldukları konusunda arkadaşları- mı bilgiler vermişti daha önce. Demek ki artık devran değışmiş ve zıt fikirli olanlar özellikle görevlendirilir ol- muştı. İyi ama memleketimde iktidar değışikliği dışın-

da başka ne olmuştu da bu kadar büyük bir dönüşüm yaşanmıştı? Biz cehaletle boğuşurken meğer ne kadar çok nokta varmış anne, gözümden ve gözümüzden kaçan.

Tıpkı sınıf kapısındaki gibi ikisi de soğuk suratlıydılar, bana bakıyorlardı. Biliyordum ki, yüz hatlarını bu hale sokmak için çok uğraşıyorlardı. Oysa bir tebesüm etseler her şey ne kadar da farklı olacaktı, o zaman bütün stresim gidecek ve kendimi oldukça rahat hissedecektim. O zaman söyleyecekleri sözlerin hazmı daha da kolaylaşacaktı. Ama heyhat. Asla bunu yapmayacaklardı.

Tok sesli olan başlamıştı konuşmaya, başımdaki ve üzerimdekini alaylı alaylı süzdükten sonra (önlük ve başörtüsü):

—Öğretmen Hanım! Sizin kanunlardan, kurallardan, yönetmeliklerden haberiniz yok mu, bu ne kılık?” (“Öğretmen Hanım”. Dikkatimi çekmişti, her ne kadar aynı anlama gelmese de bizim ve öğrencilerimizin yaygın olarak kullandıkları “Hoca” kelimesini kullanmaktan özellikle imtina ediyordu karşımda oturan “Müfettişler”.)

Tabii ki hepsinden haberim vardı, bunu inkâr etmeye gerek yoktu ki. Her sabah müdür Bey zaten hatırlatıyordu bizlere. Bakakalmıştım yüzüne anne bu bakış hayranlıktan değildi tabii ki ne söyleyeceğimi bilememektendi. Söyleyecek, karşılık verecek bir kelamım yoktu, başımı önüme eğip susmayı tercih etmiştim, bir suçlu gibi. O zaman da diğeri kükremişti yan taraftan:

—Susarak bu işin içinden çıkamayacağını bal gibi biliyorsun! Ya bu deveyi güdersiniz, ya da bu diyardan gidersiniz! Mesele o kadar basit! Burası bir okul, kimsenin babasının çiftliği değil! Artık

bu şekilde derse girmenizin imkânı kalmadı öğretmen hanım, eski devirler geçti!”

Sözleri bir balyoz gibi beynime inerken, sonraki cümleler bir öncekinden daha kuvvetli geliyordu sanki anne.

Üşüyordum anne, öyle üşüyordum ki elimin ayağımın titremesine engel olamıyordum. Neden onlar iki kişiydi de ben tek başıyordum? Bu soğuk odadan başka konuşacak yer yok muydu gerçekten? “Bu diyardan gitmek” kelimesi beynimde dönüp duruyordu sürekli anne. Ben bu diyardan gitmek için mi katlanmıştım onca şeye?

Üşüyordum anne, üşüyordum.

Ağlamaya başladığımı elime damlayan yaşlardan anlamıştım ancak. Günlerin getirdiği doluluk, bu gök gürültülerinden sonra sağanağa dönüşmüştü işte. Hem öyle bir sağanaktı ki bu, kendimi bir türlü frenleyemiyordum. Ah annem ah, ben senin yanında bile ağlayamazken nasıl olduğunu anlayamadığım bir biçimde, yabancı iki insanın karşısında ağlıyordum, bu bir acizlikti biliyordum, yenilmiştim ama bazen yenilgiler de biz zafer sayılmaz mıydı? Tek tesellim oydu, beynimdeki yüzlerce düşüncenin arasından.

Bir taraftan konuşuyor, bir taraftan da hüngür hüngür ağlıyordum.

Ne dediğimi anlamadıkları için sürekli söylediğim cümleleri tekrar etmemi istiyorlardı ikisi de.

–Ta Ankaralardan benden para bekleyen kardeşim var!

–Dershaneye giden,

–Babamın sigorta poliçelerini ödüyorum, hasta ve çalışmıyor,

—Ben ödeyemezsem emekli olamayacak!

—Annem benim sigortamdan yararlanıyor yoksa tedavi olamayacak!

—Ve mesleğimi, öğrencilerimi seviyorum.

—Bugünlere gelmek için ne çok şeye katlanmak zorunda kaldığımı biliyor musunuz?

Demiştim,

Hıçkırıklarımın müsaade ettiği ölçüde...

/.../

Öyle çaresizdim ki anne, o anki hâlîm bir taşı bile çatlatırdı hırsından.

Karşımdaki insanlar ise, hesap sormayı bırakmışlar beni teselli etmeye çalışıyorlardı. İlk konuşan kumral olanıydı:

—Biz de emir kuluyuz. Görevimizi yapmazsak biz de cezalandırırız. Hem başını sadece okulda açarsın bir şey kaybetmezsin ki? Allah affeder, içinde bulunduğun durumu görmüyor mu sanıyorsun? Hem burada müdürünü de tehlikeye atıyor, onun da ekmeğiyle oynuyorsun, o daha günah değil mi? Onun sözleri bitince diğeri başlamıştı:

—Ben de çok cefa çektim zamanında. Çok mücadeleler verdim. Doğunun en ücra köşesine sürgüne yollandım, ailemin yanıma gelmesine bile izin verilmedi uzun bir zaman. Ama şimdi buradayım. Her cümlenin altını çizerek konuşuyorlardı adeta ama son cümlesi bir vecize gibiydi ve nispeten rahatlamamı sağlamıştı.

/.../

—Hiçbir şey bâki değı! Öğretmen Hanım, bu da geçer.

/.../

Ayağa kalkıp giderlerken ben yerimde çökmüş kalmıştım. Masanın üzerindeki çantalarını alırlarken de bir an önce kararımı vermeme bugün itibarıyla soruşturmanın başladığını ve bir hafta içinde savunma alınacağını önümde uzun yıllar bulunduğunu ve mücadele etmenin ne mantığının ne de gereğinin olduğunu söylemişlerdi. Kısa süre sonra tekrar geleceklerini de eklemeyi unutmamışlardı kapıdan çıkmak üzere oldukları zaman.

Ah anne ah! Müdür odasında iliklerime kadar üşürken, gözlerim ağlamaktan kan çanağına dönmüşken, “Okuma sevdası” uğruna katlandıklarım gelmişti gözümün önüne daha doğrusu katlanmak zorunda kaldıklarımız.

/.../

İlk çantamı sen yapmıştın anne, un çuvalından. Etrafına püsküller ve önüne de bir cep yapmıştın hatırlar mısın? O çanta okulun en güzel çantası olmaya namzettti o zamanlar, yıllarca gururla taşımıştım yanımda.

Kardeşime baktığım için kaybettiğim bir yılımı, iki ve üçüncü sınıfı okuyarak telafi etmiş ilkokulu dört yılda bitirmiştim. Babamdan habersiz, ortaokul sınavlarına hazırlanmış ve her gün eve geç gelmenin mazaretini bulamadığım bir gün babama gerçeği itiraf etmek zorunda kalmış azar işitmişim. İstemiyordu babam ilkokuldan sonra okumamı. “Kız kısmının okumasına gerek yoktu” ona göre.

İlkokulu iyi derecede bitirdiğim için her gün eve gelen ve babamı ikna etmeye çalışan öğretmenlerimin baskısı babamı çıldırma noktasına getirmiş ve geri adım atmak yerine beni köyden 10 km uzaktaki mezraya kaçırmakta bulmuştu çözümü. Oraya öğret-

menlerimin gelmesi imkânsızdı ona göre. Ve bununla da yetinmemiş, bir gün kızgınlığına engel olamayarak saçlarımı sifıra vurmuş ve jiletle kazımıştı. **“Saçsız bir öğrenciyi hiçbir okul kabul etmezdi”.**

Ne çok üzölmüştüüm anne, sırma gibi saçlarım patır patır ellerime dökölürken. Ne kadar çok yara açılmıştı ruhuma. Kaç gün ağlamıştıım saçlarım için... Bazen gizli gizli bazen alenen. “Kökü bende olan” saçlar için ağlamak ne kadar da manasız gelmişti babama. Bir baba kızının okumasına niçin bu kadar karşı çıksındı ki? Saçlarımından ne istemişti? Bu nasıl bir öfkeydi ve bu öfke kimeydi?

Sonra bir gün köyden bir zarf gelmişti bize hani, ilk sen görmüştüün onu hatırlar mısın anne? Bir okulun adı yazıyordu üstünde hani. Babam büyük bir heyecanla açmıştı da içinden “Kızınız falanca liseye 15 gündür devam etmiyor, devamını sağlayınız” yazıyordu. Babamdan izinsiz okul müdürü beni liseye kaydettirmiş ve işiteceği her söze de önceden razı olmuştu. Kaç yürekli insan bunu yapabilirdi ki öğretmenlerimden başka?

İlkokuldayken defter ve kitaplarımı, dedemin bakkalından aldığımız gazete sayfalarıyla kaplardık hep, banta da yapıştırıcıya da gerek duymazdı o kaplamalar.

Ortaokula başlarken babam kitap ve defterlerimin yanına ilk kez kaplama kâğıdı almış ve kitaplarımı onunla kaplamıştıım. ***Bu bir özürdü belki de bazen ördüğüm, bazen salverdiğim altın sarısı saçlarımın birkaç dakikada yerlere serpilişinin özü.***

Çetindi ortaokul anne. Hem soğuklarla mücadele ediyorduk birkaç arkadaşımınla beraber hem de günde 11 km.lik yolla! Yazları gene gün geç dönüyordu akşama da kışları ne kadar da zor oluyordu yolculuklar. Sabah altı buçukta başlayan yolculuğumuz bir buçuk

saat sonra okulda bitiyor, akşam ise yatsıya kadar evde olabiliyorduk. Sokak lambalarının olmadığı o demlerde karanlıkta, mezarlıkların kenarına giden evimize ulaşınca kadar ne çok korkardım. Ve yorgunluklar, hastalıklar, hastaneler.

Ders çalışmaya çok vaktim olmazdı hiç. Eve gelince de ev işlerinde yardımcı olurdum sana, hafta sonları dâhil. Çünkü öyle söz vermiştim babama. Bazen o kadar çok yorulurdum ki tahtaya kalkacak bile dermanım olmazdı da öğretmenlerimin acıyan gözleriyle karşılaştırdım çoğu zaman.

Sonra lise hayatı. Babam her yılın sonunda “Artık yeter, öğreneceklerini öğrendi” derdi, seni ve hasta halini düşünerek. Kendisi hep gurbette olurdu, çocukluğunda çıkmıştı gurbete ve herhangi bir işte ustalaşamadığı için çok az maaş alıyor ve zar zor geçim sağlayabiliyordu. “Okutmak” kolay değildi elbet, bir külfetti. Ama sen her şeye rağmen bana kefil olurdun her seferinde. Biliyordun ki okumazsam sonun senin gibi olacak ne dünyalığım olacak doğru düzgün, ne de ahretliğim.

Bir hırka yüzünden iki hafta okula gitmemiştim anne, hatırlar mısın? Ama ben yeşil hırkamla tam bir yıl okula gitmiş ve ikinci yıl utandığım için onu giymek istememişim. Ama kısa geliyordu be anne hem ben uzamış hem de hırka yıkaya yıkaya çekmiş ve kısalmıştı. Dedem çözmüştü bu sorunu; bakkalından yeni bir hırka hediye ederek.

Taşıdığım odunların, otun ve gübrenin ipleri omuzlarımı keserken, yorgunluktan yemek yemeye bile takat getiremeyip çoğu geceler aç yatarken kafamda tek ideal vardı anne, “Buralardan kurtulmak.” Biliyordum ki benim kurtuluşum hem senin hem de kardeşlerimin kurtuluşu anlamına gelecekti. Ve biliyordum ki önümde başka bir örnek olmadığı için çok zor olacaktı.

Ama hastalıklar peşimi bırakmıyordu ki anne. Son sınıfta iki ay okula gidememiştim. Ama gidebildiğim zamanlarımı iyi değerlendirmiş ve sınavlara hazırlanmıştım.

Liseyi bitirdiğim gün ilk aşama tamamlanmıştı anne, köyden liseyi bitiren iki kızdan biri olmuştum. Şimdi sıra üniversiteye gelmişti.

Kazanmıştım anne. Her şeye rağmen kazanmıştım, hastalıklarına rağmen, yokluklara rağmen kazanmıştım. Ne çok sevindirmiştim öğretmenlerimi. Onlar ki “Çalışmaya sürekli devam etmeyi ve asla vazgeçmememi” istiyorlardı. “İdeallerim için sonuna kadar mücadele etmemi”.

Ve üniversite

Kaç kere aç yattım anne, sayısını bile hatırlamıyorum. Bazen evimizde sarımsak ve ekmekten başka bir şey bulunmaz, sarımsağı katık ederek yedik ekmeğimizi ve aç kalmadığımız için ona da şükrederdik. “Her şey yolunda” derdim seni arayınca, aç kaldığımı bilsen rahat uyuyabilir miydin ki annem?

Yol param olmadığı için bayramlara gelemezdim ama bunun farklı bahanelerini uydururdum hep, üzül-meyesin diye. Ama anne, her şey bir tarafa da, bayramları senden ve ailemden uzakta geçirmek ne kadar zor-du bilir misin? Sen evimizde ağlardın bayram sabahı, ben evde kimse kalmadığı için, misafir olarak kaldığım yurttta.

Ah annem ah! Harcım kesildiği için ders kaydımın yapılmadığı dördüncü sınıfın birinci dönemini unutmuyorum hiç. Durumu öğrenince kampüste gözyaşlarına boğulmuş ve bu durumum herkesin bakışları arasında dakikalarca sürmüştü. Aslında gözyaşlarımın herkes tarafından görülmesi de ayrıca rahatsızlık vermişti

anne, sanki saklanması gereken bir sır açığa çıkmış gibi hissetmiştim kendimi.

Zekât ve sadakasını esirgemeyen salih Müslümanlar olmasaydı dördüncü sınıftan terk etmek zorunda kalacaktım. Bunu da paylaşmamıştım seninle. Hoş senin bilmen, ıstıraptan başka ne geçirecekti ki eline, elimize?

Çevrendekiler farklı farklı giyinirken senin her bayram aynı elbiseleri giymek zorunda kalıyor olman, zoruma giderdi en çok. Her bayram ayrı elbiseler giymenin, her yaz birkaç tane değil doyasıya karpuz yemenin ve soframızı türlü türlü meyvelerin donatacağı günlereydi özlemim ve bütün sabrım o güneydi anne. Çektiğimiz çilelerin elbet bir karşılığı olacaktı bir gün.

/.../

Ve nihayet atanmıştım anne. Sarı zarfın elimize geçtiği günü hatırlar mısınız? Evde hem sevinç hem üzüntü hâkim olmuştu o gün. İlk kez gurbetin kokusunu bu kadar yakından solumaya başlamıştım. Tayin yerime, nereden, nasıl ve kaçta gidileceğini bile bilmiyorduk hiç birimiz. Karar bana kalmıştı ama biliyordum ki gönlünden “Gitmemek” geçiyordu. “Yaban ellerdi” benim için gideceğim yer ve tek başıma hayat benim için oldukça zor olacaktı.

Ama ben kararlıydım gitmeye. Memleketimin her karış toprağı benim için kutsaldı ve orada beni bekleyen minicik yürekler vardı. Aydınlik yarınlar için, cesurca ve hiçbir engele takılmadan savaşması gereken hep birileri olmuştu ve şimdi ben de o ordunun bir neferi olma şansını yakalamıştım. Ve gene biliyordum ki doğu ve güneydoğunun makûs talihi eğitimle yenilecekti.

Bir eylül sabahı çıkmıştık yola babamla, bir hazan mevsimiydi. Pırıl pırıl bir gökyüzü ve ılgıt ılgıt esen sa-

bah yeli uğurlamıştı bizi bir de ağlamamak için kendini zorlayan ve dişlerini dudaklarına bastıran sen. Biliyordum ki zorla tuttuğun yaşlarını, araba hareket edince salıverecek ve bu ağlayış aralıklarıyla günlerce sürecekti. Ve senin her ağlayışını ben hissederek içim yanacaktı her dem.

Kıvrım kıvrım yolları geçip gittikçe, memleketim, sevdiğim ve sen uzakta kalmaya başlamıştınız artık. “Allah’ım! Demiştin, Yeni ufuklara yelken açmak için ne kadar çok gemiyi terk etmek gerekiyor?”

O gün bindiğimiz arabada da, indiğimiz yerde de tek tanıdığım insan vardı, babam. Herkes ve her şey bana o kadar yabancıydı ki. İlk kez kendi bölgemin dışında bir yere gelmişim ve sanki başka bir ülkeye gitmiş gibiydim. Sokaklarında at arabaları geziyordu, çatısına toprak dam yapılan evler gösteriliyordu kiralık olarak. Ve günlük güneşlik çıktığımız yolculuğun aksine burada fındık büyüklüğünde dolu karşılamıştı bizi. Bir “Hoş geldin” seremonisi düzenlemişti sanki gökten hızlıca inen dolu taneleri. Bu bir uyarı mıydı acaba, bir korkutucu hâl mi? Ben çok üşüyordum zaten, soğuklar bu aydan mı başlardı burada?

Babam birkaç gün yanımda kaldıktan sonra, “Gidelim kızım” demişti, “Beni bağlasalar bir gün daha duramam, seneye bir daha şansımızı deneriz. Baksana soğuklar şimdiden başladı, sen çok üşüyorsun zaten, burada perişan olursun”. “Yok baba” demiştin, “Ben kalacağım, bu aşamada vazgeçemem.” Diktiğim sabır fidanları meyve vermeye başlayacaktı, vazgeçmek olur muydu?

Ve ilk günüm. Ne kadar büyük bir heyecan ve coşku duymuştum anne bilir misin? Cıvıl cıvıl yüzler, gülen gözler, minicik eller, ayaklar; yaşları küçük ama kendisi kocaman kocaman insanlar. Hayat damarlarımdan

birini oluşturacak olan öğrencilerim. Ne çok sevmiştim ben onları Ahmetleri, Mehmetleri, Ayşeleri, Nazlıları... Ne çok...

İlk maaşımdan hepinize aldığım hediyeler, gözlerinizdeki mutluluğun izleri...

/.../

Bu şerit aslında daha çok şeyler barındırıyordu ama artık hapsedildiğim müdür odasından çıkmalıydım. Hıçkırıklarım dinince ayrılmıştım oradan. Yeni başlayan dersin bile farkında değildim. Ben o odada kaç saat kalmıştım hiç hatırlamıyordum anne, zaman önce geçmek bilmemiş, sonra da su gibi akıp geçmişti o soğuk odada.

Günlerce uykusuz ve aç gitmiştim okula anne. Bir derbeder gibiydim sanki. Ağzımı bıçak açmıyordu adeta, kimseyle sohbet edemez olmuşum. Ben teselli eden tek şey, öğrencilerimle olan samimiyetimdi bunalnca onların yanına gidiyordum. Onlarla yaşadıklarımı unuttuyor ve mutluluğa yelken açıyordum. Evde yeterince düşünmeye ve kafamı dinlemeye vaktim olacağı için okulda bunu yapmamaya çalışıyordum. Ama ne kadar bunu başarabiliyordum ki. Müdürümün ifadesiyle, “Şeker elinden alınmış bir çocuk gibi” mutsuz bir surat ifadesi takınarak geliyordum her gün okula.

Müdürüm korkuyordu anne, “Gene geleceklere” diyordu, “Beni de yakacaksınız, kararınızı verin artık”. Ve savunmam istenmişti soruşturma dâhilinde. Bir şiirle bitirmiştim savunmamı “Bırakmıyorlar” ismini taşıyan. Bu hiçbir şeyi değiştirmeyecekti biliyordum.

Ve bir gün evimden çıkmadan bir öğrencinin koşarak kapıma geldiğine şahit olmuşum. Öğrenci, müdürden getirdiği haberi bana ulaştırıp geriye gene koşar

adım dönerken, ben kapının eşiğinde kalakalmıştım. Okula jandarma gelmiş ve ben ve diğer kapalı arkadaşımı sormuştu.

—Jandarma mı, biz mi? Ama neden, biz ne yaptık ki?

Ben evde büyük bir hayal kırıklığı ve hüznle beklerken, dersleri boş geçen öğrencilerimin bahçeden sesleri geliyordu kulağıma. Şimdi derste olmalıydık. Ama onların bir suçu yoktu ki?

Ertesi gün öğrenmiştik anne jandarma meselesini. Bizim gibi “ıflah olmaz”larla jandarma ilgileniyormuş.

Terörle Mücadele Yasasına göre muamele görmeye başlamıştık

Senin anlayacağın anne evet, anne, en çok da bu dokunmuştu kanıma benim;

Gencecik vatan evlatlarına,

Kundaktaki bebeye,

Masum insanlara kurşun sıkmaktan ve onları öldürmekten

İmtina etmeyen teröristlerle!

Aynı kefedeydik anne.

Aynı kefedede... Terörist!

Artık bu şekilde okula gelmenin imkânı kalmamıştı anne. Artık bir yol ayırımındaydım. İnançım, değerlerim bir yanda çektiğim çilelerim ve seninle beraber katlanmak zorunda olduklarım diğer yandaydı. Şimdi ne yapacaktım? Nasıl bir yola girecektim ki hiçbirimiz mutsuz olmayacaktık?

Görevi bırakırsam, bin bir çileye benim için katlanan sana,

Başımı açıp devam edersem “*rûz-u mahşer*”de Rabbimin yüzüne nasıl bakacaktım? Ne yapacaktım anne, ne?

Bu nasıl bir işkenceydi ki testerelerle ikiye bölünmekten daha çok acı veriyordu insana?

/.../

Uykusuz geçen günlerim bitmek bilmemiş, gözyaşları en yakın arkadaşım olmuştu. Doluya koyuyorum almıyor, boşa koyuyorum dolmuyordu.

Bir çıkmaz sokaktaydım

Ne ileri gidebiliyordum ne de geriye dönmemin imkânını bulabiliyordum.

İştahımla beraber sağlığımı da kaybetmek üzereyken vermiştim kararımı anne.

Benim yaşadıklarımı kardeşlerim yaşamamalıydı,

Öğrencilerimi kendimden mahrum etmemeliydim.

Şimdiye kadar hep birilerine ve bir şeylere adanmıştı ömrüm,

Yapacağım şey sadece bunun devamını sağlamak-
tan ibaret olacaktı.

Ben zaten “Mum” olmayı çoktan kabul etmiştim,

“Çevresini aydınlatmak uğruna kendi eriyen...”

Ve o gün...

Yıllardır saçımın bir telini bile görmeyen öğrencilerimin karşısına

İğreti yapma saçla çıktığım o gün!

Hangi kelime ruh halimi tarif etmeye kâfi gelebilirdi ki?

Hangi mürekkep, hangi kalem hissettiklerimi yazabilirdi ki?

Öğrencilerimin hayret ifadelerini, gülüşmelerini!

Bazılarının dalga geçmelerini içime gömüp ders işledim o gün!

Ve ilk kez baktığım ve yıllarca kendimi gördüğüm aynada

Başka ama bambaşka bir yüz gördüm o gün!

O gün, benim doğumumdan itibaren yaşadığım en ıstıraplı günümdü anne...

/.../

Çok uğraştım çok direndim ama vazgeçemedim anne, mesleğimden vazgeçemedim. Gözlerimi kapatınca sen geldin gözümün önüne, açınca değerlerim, inançlarım. Ve çektiğimiz çileler geldi bir film şeridi gibi gözümün önüne, “Okuma sevdası” uğruna yaşadıklarım, yaşadıklarımız. Ben tercihimizi sizlerden yana yaptım anne, vazgeçerek değerlerimden.

İçim yanıyor anne, hem üşüyorum iliklerime kadar, hem içim yanıyor. “Dumanım tütmüyor, küllerim etrafa dağılmıyor ya, anlaşılmıyor yandıgım.”

Şimdi okulda olmalıydım, dersimin ve öğrencilerimin başında.

Onları göremeyince bende bir şeyler eksik kalıyor sanki

Hatta “yarımım!” onlar olmayınca anne.

Boş geçen derslerimde kulağıma gelen sesleri, ta yüreğimi vuruyor anne,

Yüreğimi deliyor.

Başıboş geçen zamanları ömürlerinden gidiyor, bilmiyorlar.

Her birinin okuması, ülkemizin geleceği için birer fidan olması lazım oysaki.

O fidanlar ki sarıp sarmalamalı yurdumun dört bir yanını.

/.../

Onlar birer kardelen olmalı anne, ülkemizin karlı ve soğuk dağlarında baharı müjdelemek için açan. Her şeye rağmen yeryüzüne çıkmaya karar vermeliler ki peşinden bahar ve baharlar gelebilsin. Onlar birer kardelen olmalılar anne, kardelen olmalılar ki özgürce yaşayabileceğimiz yarınlarımız neşet bulabilsin, kök salabilsin.

Yıllar yılı dayandığım sınırlarım birkaç ayda çöktüğü/çökertildiği için yataklara düştüm anne.

İçtiğim bütün ilaçlar aksi tesir eder oldu,

Basit bir ağrı kesici bile ölümün eşğine getiriveriyor beni.

Şimdi bana verilen 20 günlük raporumu kullanıyor

Ve evde çilemi çekmeye devam ediyorum.

Peki, ama neden, niçin?

Neydi benim suçum anne?

Neydi benim suçum?

...

BAŞARIMDA GİZLİ BAŞARISIZLIKLAR

Muazzez KARAKUŞ / Bursa

Ağlamak isteyip de ağlayamadığım tek yaramsın sen 'başörtüsü'...

Dışında olup da içimi yakan tek yarasan sen 'başörtüsü'...

Benim hayallerim bu değildi.

İmam-Hatip'teki bembeyaz başörtüme sürdüler kirli ellerini,

Sardılar içine hayallerimi;

Sormadan, konuşurmadan çizdiler önüme istediklerini...

Ben daha on altı yaşında tanıştım insanların önden sıcak, arkadan soğuk olan yüzleriyle...

Ben hayatımın baharında tanıştım 'geleceğin, başındaki çıkarttığında çiçeklenecek' sözleriyle...

Ben o yıllardan alıştım insanlara güvenmemeye...

Otuz pırıl pırıl gençtik,

Otuz tertemiz beyin,

Otuz çalışkan, zeki, cici kız...

Otuz öğrenciydik, sadece bir okulda,

Ama başarılarımız ortadaydı yaptıklarımızla.

Biz başarılıydık...

Ta ki bir haziran sabahında yataklarımızdan kalkıp, çok sevdiğimiz okulumuza gidene kadar...

Kış bitmişti, hatta yaz gelmişti ama okul soğuktu.

Buz gibiydi o sabah okulumuz, bundan sonraki sabahlarda da olacağı gibi.

Biz,

Otuz arkadaş,

Otuz başörtülü kız,

Otuz İmam-Hatip Lisesi öğrencisi doldurulduk kütüphaneye...

Karşımızda çok sevdiğimiz hocalarımız. Ellerinde beyaz kâğıtlar. Ellerimizde kalemler...

İfademizi almak istiyorlardı.

O beyaz kâğıt, İmam-Hatip Lisesinde okurken hangi hakla derslere başörtülü girersin diye soruyordu.

Şaşkındık,

Aslında kırgındık...

Ama sene sonu diye de umutluyduk.

Ve öyle de oldu; sonraki günler unuttular bizi. Bir iki hafta karışan olmadı. O beyaz kâğıtları da bir daha gören.

Zihnimizdeki sorularla tatil yaptık. Çalışkandık, hepimizin hayalleri vardı. O yüzden ders bile çalıştık.

Bitti tatilimiz.

Okulun ilk günü. Hepimizin yüreği askıda. O duygu anlatılamaz aslında. Bir kapıdan giriyorsunuz.

Ve bildiğiniz bir kapı. Sizi önceden her halinizle kabul etmiş bir kapı. Şimdi o kapının kapanma ihtimali var yüzünüze. Hem de çok severken...

Herkes birbirine bakıyor. Ama kimse yerin kulağı vardır diye hiçbir şey dillendirmiyor.

Evet, sakindi ortalık. O beyaz kâğıtları getirenler de sakindi. Aslında o beyaz kâğıtları getirenlere içimizdeki sevgi bakıyordu.

Yanıldığımızı çok geçmeden, hemen bir gün sonra anladık. Dostun ve düşmanın safı belli olmuştu. O kadar ilginç, komik ve acısı unutulamazdı ki yaşadıklarımızın hangisini anlatmalı bilemiyorum.

Kur'an-ı Kerim dersinde örttüğümüz başımızı, onu anlamak adına aldığımız ve ayetleri yorumladığımız ders olan tefsirde açmamız gerektiğinin komikliğini mi?

68 kuşağından olan, "ilk defa böyle hevesle ders anlattım ve yazın sizin sınıf için sorulardan oluşan yeni bir ajanda hazırladım" diyen fizik öğretmenimizin, kendi yaptığı siyasetle bizim inancımızı bağdaştırmasının ilginçliğini mi?

Yoksa aslında kendi de başörtülü olan tarih öğretmenimizin 'başörtü sorunu bize geldiğinde sizler, veliler bizim yanımızda değildiniz' diyerek bize karşı duruşunda kendini haklı çıkartmaya çalışmasının acısını mı?

Hangisini derin derin anlatayım bilemiyorum.

Ben siyaset yapmadım, yapamam da. Hele de başımdaki inancım olan örtümle.

Otuz kız öğrenci...

Amacımız sadece okumaktı. Çünkü hepimizde okuyacak kafa vardı.

Dersten çıkarmalar, tutanak tutmalar. Böylece sürüp gitti. Bazılarımız perukla tanıştı. Bazılarımız başörtülerini sıranın altına kaldırdı. Bazılarımız ise okumayı rafa kaldırdı.

Aylar geçiyordu. Sınavlar başlıyordu. Kimsenin aklı yerinde değildi.

Hani başörtü takınca aklımız değişiyordu ya, bilgiler aklımıza giremiyordu; bizim yaşadıklarımız bunun tam tersini gösteriyordu.

Bizden övgüyle bahseden fizik öğretmenimiz, bu sene dersten bizim gibi zevk almıyordu. Çünkü başörtüsü çıkartılan bizler öksüz kalmıştık. Bir yanımız yarım ve aklımız geride bıraktığımızdaydı. Dersi anlamıyorduk. İlk sınavda dökülmüştük. Beş olan fizik, istisnasız 1 ve 2'ydi. Sınav iptal edildi. Elimize sorular verildi. Kızılay'da Maltepe Cami'nin önünde dersanelerde çözdürdüğümüz soruların cevaplarını birleştirmek için arkadaşlarla buluştuk. İnsanlar o kadar tedirgin olmuşlardı ki, iki başörtülü bir araya geldi mi hemen pankartlar açılıp eylem yapılacakmış gibi bekliyordu.

Biz de on beş yirmi kişiydik. Her geçen bize bakıyordu. Ne zaman 'Başörtüsü bizim onurumuzdur', 'Başörtüye uzanan eller kırılınsın' sloganlarını atacağımızı bekliyordu.

Hâlbuki bizim amacımız çok basitti:

'Fizik sınavından geçmek'

Tıpkı Çamlıca tepesine çıkmaya çalışırken olduğu gibi...

Amacımız gezmekti. Ama insanlar bizlere karşı öyle dolmuştu ki, oradaki trafiğin sıkışması bile bizim gibi insanların yüzündendi.

Otobüste ‘Sizin gibilerin yeri, İran. Kitaplarınızı alın gidin orada okuyun’ diye yaşlı bir ‘hanımefendi’nin sözlü saldırısına uğrayan arkadaşımızın da basitti amacı: Eve gidene kadar kitap okumak.

Yolda yürümekti amacımız bir yere varmak için ama anladığı sadece duyduğu ya da gördüğü olan insanların ‘tüh size’ seslerini duyuyorduk araba seslerinden çok.

Biz böyle bir senede hem de puanlarımızın kesildiği bir senede üniversite sınavına girdik. Tabi yine başörtülerimiz çantalarımızda. Ben sadece İmam-Hatip Lisesi mezunu olduğum için, ham puan olarak on beş yirmi puan fark attıklarımından geride kalmıştım listede. Diğer arkadaşlarımın da olduğu gibi.

Otuz kız öğrenci, otuz zehir gibi beyin yavaş yavaş kayboluyordu, geri plana atılıyordu. Lise mezunu olan peruğum üniversiteyi kazanmıştı. Sıra üniversite mezunu olmaktaydı. Başımı açtırıyorlardı, başıma da peruk taktırıyorlardı. Ben ise inadına, nispet olsun diye peruğumu da başörtüye sarıyordum çıkartırken. İrtica işte böyle yapılırdı. Peruğumun da artık ‘türban’ı vardı.

Bir odamız vardı aslında güvenlikçi abinin olan. Bir de aynamız. Bazen on - on beş kişi olurduk o daracık odada. Sonunda o da dışarı çıkardı.

Bizim geç kalma şansımız yoktu mesela. Geç kalanlar kapıdan istedikleri kıyafetle koşarak girer, derslerine son dakikada da olsa yetişirlerdi. Ama biz giremedik. Kılık kıyafet yönetmeliğine uymadan, kendimize çekidüzen(!) vermeden içeri giremedik.

Yıllar birbirini kovaladı. Lisedeki başörtü mağduru kız, başka başörtü mağdurlarıyla tanıştı. Onların anılarını dinledi. Kendi anılarını anlattı. Bundan sonra yaşanacaklara da birlikte tanık oldular.

Lise mezunu peruğum artık üniversite mezunuydu. Yüksek lisansa da başladı aslında. Bu onun da hakkıydı. 7 sene o da benimle tel tel dökülmüştü. Ama çalışma hayatına başlamam, o peruğumu emekliliğe ayırdı.

Şimdi altı senedir başka bir perukla kader birlikte-liği yapıyorum...

Bir yanım hala umut ediyor. Sen de bir gün rahatlayacaksın diyor.

Ama bir yanım...

Bu arada bunları anlattım diye sakın acımayın bana.

Ben şimdi onların en çok istemeyeceği, bizi en çok uzaklaştırmaya çalıştıkları mesleği yapıyorum.

Ben öğretiyorum.

‘ÖNCE İNSANLIĞI’

KÜLLENMİŞ ÖYKÜM TİTREYEN KALEMİM

Serpil CEBECİ / Eskişehir

/.../

Başka zamanlarda aynı manzaranın kendisine keyif verdiği günleri hatırladı. Yedi sekiz yaşlarında, tenefüslerde okullarının bahçesinden koşup lastik pabuçlarını suyla doldurduğu günleri, saatlerce yüzdüğünü, İboş, Aliş, Semoş, Fatoşla kumsalda debelendiği günleri hatırladı. Ne güzel ne zevkli şeylerdi; onun şu an baktığı denizde yaşadıkları...

Ah Akdeniz ah!

Ben bütün çocukluğumu sende geçirdim, hayran oldum sana. Daha küçücük bir çocukken kendi kendime Allah'ı bulmaya çalışıyordum, seni öyle büyük gördüm ki kendimce günah olduğunu düşündüğüm bir hata yapınca "Olsun ben de belli bir yaşa gelince kendimi denize atarım, orada yok olurum." derdim. Yani Akdeniz sen benim gözümde çok güçlüydün, ta çocukluğumdan beri.

Bugün dalgalarına kanat çırpın martılar, derinliğindeki rengârenk taşlar, meltemin bile boş geliyor.

Ama yine sana sığınıyorum, benim için yine büyüksün. Sana gelmek, sende yok olmak, sende temizlenmek istiyorum. Yaşadıklarımı ancak sen temizlersin, belki gerçekten sana gelirim beni kimse bulamaz. Beni ancak sen kurtarırsın, içine alır, açığa götürürsün Akdeniz, balıklar bayram eder. Hem annem, babam kimse bulamaz beni.

Ölmek istiyorum, benim üstüme çok geliyorlar.

Bugün yeğenimi kazandığı M. Kemal Üniversitesine kayda götürdüm. ***Veli olarak gittiğim üniversiteye beni başörtülü olduğum için almadılar, kampüsün içine bile girmeme izin vermediler.*** Öğrenci olarak almayacaklarını biliyordum çünkü bir yıl önce kendi üniversitemde Eğitim Fakültesi üçüncü sınıfta olmama rağmen okula devam etmeme izin verilmemişti ve bugün veli olarak da almadılar. O yüzden sana gelmek istiyorum Akdeniz sende boğulmak istiyorum...

Bir yıl önce uzun bir mücadele döneminin ardından kararımı verdim; madem beni başörtülü olarak okula almıyorlar, Allah'ın bir emri için okulu bıraktım, memleketime döndüm. Dönüş ama ne dönüş! "Madem öğretmen olamayacağım, iyi bir anne, iyi bir insan, iyi bir kadın olurum. Çalışır, hayatımı başka şartlarda kazanırım." dedim.

Ama bugün anladım ki bu ülkede başörtülü bir anne, veli olmama bile izin yok. O yüzden sana gelmek istiyorum Akdeniz.

/.../

Otobüsün koltuğunda gözyaşlarımı içime akıtarak bunları düşünüyordum. Sırtım da çok acıyordu zaten. Kolay değildi, üç aydır sırtımda o sıcakta elli kiloya yakın domates küfesini taşıyordum. Diğer işçilerin "Delirmiş olmalı bu kız, üniversiteyi bırakmış, gelmiş bizim

gibi çalışıyor, hâlbuki bir yıl sonra öğretmen olacakmış.” diye konuşmalarını duyuyor ama duymazlıktan geliyordum. Zaman geçtikçe acılarım artıyor, dayanma gücüm azalıyordu, ibadetlerime dikkat ediyor, duaya sarılıyordum.

Ama bugün sende yok olmak istiyordum Akdeniz.

Vücudumda morluklar kızarıklıklar vardı, küfe sanki hâlâ sırtımdaydı eziyordu beni, acıtıyordu boğucu sıcakta. Bugün veli olarak üniversiteye girememiştim, geçen gün ise iş görüşmesine gittiğimimde... Toplumun gerçek yüzüne ait bir cevap almıştım. Yazlık memleket, turistik yer olduğu için bir turistik dinlenme tesisine iş için başvurmuştum. “Ne iş olsa yaparım, temizlik bulaşık işleri veya kasiyerlik.” demiştim kendimce. Tesisin bizzat sahibi benimle görüşmek istemişti. İçimde kocaman bir umut ışığı belirmişti, belki de patron dil bildiğim için beni başka bir yerde çalıştıracak diye düşünüp heyecanlanmıştım. Tesisin sahibi “Yazık olur sana hem de başörtülüsün bu tesiste olmaz, senin daha temiz bir ortamda olman, ibadetlerini düzgünce yapman lazım. ***Eğer kabul edersen benim hanımım ol, benim evimde rahat edersen, namazını kılar, başörtülü bir şekilde yaşamını devam ettirirsin***” deyince şok olmuşum.

Yörenin en, sevilen babacan iş adamıydı...

Köyün imamı da aynı teklifle gelmişti sahip çıkmak adına.

Bu muydu benim hakkım bir genç kız olarak korunmak, yardım edilmek adına ***birilerinin ikinci veya üçüncü eşi olmak***. Ve maalesef bu teklifi yapan imamın tarlasında günlerce çalışmak zorunda kaldım. O gölgede göbeğini kaşıyarak, sinsice fikirlerini, hayallerini kurdu, ben çalıştım. Her gün onun teklifini değerlendirmek zorunda bırakılırcasına diğer işçilerin

aldıkları ücretin yarısına çalıştırıldım. Çaresizlik içinde kalınca, isyanım arttı... Bu ülkede doğduğuma, bu memlekette yaşadığıma isyan ettim. Bugün isyanım daha da arttı.

O yüzden sana gelmek istiyorum Akdeniz! Acımı dindirecek yüreğimi soğutacak, beni sonsuza kadar saklayacak, anlayacak, zarar vermeyecek, benden yararlanmayı düşünmeyecek, kokuşturmayacak olan sensin.

Allah için, İbadet için bir ayet için bunca şeyi göze alıp sonra Allahın istemediği en büyük haramlardan birine sarılmak. Çelişki... İçimdeki bu çelişki bana hükmediyordu artık... Akdeniz bekle beni!

Otobüs sahil boyunca ilerliyordu: İskenderun, Adana, Tarsus. Denize diktiğim gözlerim beni hep isyana götürüyordu.

Geçenlerde bir gün aile heyeti toplanmıştı, üstüme gelmişlerdi, “Okuluna devam et, başörtünü çıkar, günahı bize” demişlerdi de ikna olmadığımı görünce büyük dayım dövmeye başlamıştı... Morluklar, ezikler, kızarıklıklar... En son karar dayım İstanbul da yaşadığı için beni Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde tedavi ettirecekti. “Normal değilsin sen! Hüseyin Emmi’nin oğlu dört sene dershaneye gitti hiçbir yer tutturamadı, sen dershaneye bile gitmeden çok güzel bir bölümde okuyorsun, okulu bırakamazsın!” diyorlardı.

Babam mahcup, annem mahzun “Yapmayın yavru-
ma vurmayın, okumazsa okumasın benim yediğimden o da yesin!” diyerek beni kollamaya çalışsa da nafiye. O da bir kadındı bu ülkede; eli ermeyen, sözü yetmeyen!

O yüzden Akdeniz bekle beni!

Cahil oldukları için onlar beni anlamıyorlardı, bilmiyorlardı dini veya demokratik davranmayı belki de.

Ya o şehirde yaşadıklarım? O şimdilerde aşk şehri, özgürlük şehri Eskişehir'de yaşadıklarım...

Derslerde, dersin ortasında fakültenin hizmetlilerinin veya güvenlik görevlilerinin gelip beni dekan emriyle dışarı çıkarması,

Bazı hocalarımızın "Seni seviyoruz ama kurallar böyle!" diyen, ya da "Sizinle mi uğraşacağız defolun gidin!" diyen bakışları altında kalmak...

Hani onlar bilgiliydi... Bilgi ve cehalet... Çelişkiler, çelişkiler...

Ve sen sınıftan çıkarılırken aynı Allaha inanan onlarca sınıf arkadaşından bir tanesi bile seninle gelmiyor!

Sonra olmadığı iddia edilen ikna odaları!

Saatlerini o odalarda geçirmiş birisiyim ben!

Neler yaşadığım, neler duyduğum bende gizli... Bunları sadece yaşayanlar ve Allah biliyor.

Çünkü onlar unuttular ama ben unutmadım!

Belki o yüzdendir mezun olalı yaklaşık on iki yıl olmasına rağmen hâlâ diplomamı almaya gitmiyorum, gidemiyorum!

Belki o odalardan birini görürüm diye.

Fakültede defalarca kez polis tarafından durdurulduğum için dışarı atıldığım için yıllarca bir polis arabasına bakamadım, polis kıyafetli birine yaklaşamadım.

Rektörümüzle görüşmeye gittiğimizde bana isimle hitap etti rektörümüz. Çok şaşırmıştım, çok kibar ve hoşgörülü davranmıştı. Kendisi anneannesinin de başörtülü olduğunu babaannesinin hacı olduğunu anlattı. Ne istediğimizi sordu, başörtülü olarak üçüncü sınıfa kadar geldiğimizi ve öyle mezun olmak istediğimizi

söyledim. Bu ülkede yaşıyorsanız bu ülkenin kuralları böyle.” diyerek kestirip attı ve bir daha bizimle görüşmeyi kabul etmedi o nazik adam(!)

O yüzden bekle beni Akdeniz!

Suçlular bilinir onları polisler karakollar bütün güvenlik birimleri tanır, takip eder suçluların nereye gideceğini, kiminle buluşacağını bilirler ya! Artık biz de öyleydik, birkaç arkadaş gezmeye bile çıksak, peşimizde sivil polisler vardı. Onların bizi tanıdığı gibi biz de onları tanıyorduk.

Uyarma, kınama, okuldan uzaklaştırma ve son olarak da okuldan bir dönem uzaklaştırma cezası aldım. Zaten derslere ve sınavlara katılmadığım için derslerden de kaldım. Hayatımın akademik olarak da en başarısız dönemini yaşamış oldum. Her dönem takdir veya teşekkür belgesi alan bir öğrenci olarak çelişkiler yine benimleydi. Ve son olarak, üniversitenin bana yaptığı bu haksız uygulamalar için dava açtım. Postacı mektubu muhtara teslim etmiş, davayı kaybetmişim ve karşı tarafın avukat masrafları da dâhil bütün giderleri ben ödeyecekmişim. On beş gün fıstık tarlasında çalıştım, biraz da annem verdi, parayı ödedim. Bu, sonucu dava görülmeden belli olan bir mahkemeydi zaten...

Dört saatlik yolculuk sona doğru gelmişti artık. Köyümüze yaklaşmıştık, Akdeniz'i de iyice hissetmeye başlamıştım. Otobüsten indim, koştum sahile, çocukken tepesinden denize atladığımız kayaya çıktım, içim dolmuştu, beni ancak Akdeniz kabul ederdi. Ne annem ne babam ne ülkem ne devletim, ne okulum... Ancak Akdeniz. Allah'ım ben senin için senin emirlerin için nasıl bu hale gelmişim, kimsem yoktu! Ne sınıftan kovulurken arkadaşım, toplumdaki kovulurken kanaat önderim ne dayım ne amcam ne hacım ne hocam. Yardımlar şartlıydı, davetler şartlı, yaşamak şartlı.

Şartsızca yaşamak isterken benim sokulmak istediğim kalıp sıcak demirdendi, eritilmişti ve bir kalıba dökülmüştü. O kalıba girmem, o demirle şekillenmem isteniyordu. Başımı kaldırdım. Gökyüzüne baktım mavi zeminde beyaz bulutlar, karşımda mavi deniz beyaz dalgalar her şey yerli yerinde duruyordu. Beşparmak Adaları daha dikkatli bakarsam Kıbrıs'ın Dağları... Çocukken beni kendimden geçiren manzara niye şimdi etkilemiyordu beni? Neden içime yaşama sevinci doldurmuyordu? ***Sadece bu kayanın tepesinden kendimi boşluğa bırakmak, boynumdaki bütün yüklerle çökmek ve yok olmak istiyordum. Gözlerimi kapattım ve son karar: Sana geliyorum Akdeniz. Milyonlarca su kabarcığı ve son!***

/.../

Annemin sıcacık elleri saçlarımda, babamın mavi bakışları gözlerimdeki sönmüş ışığı arıyor, ağabeylerim ellerimi birer birer paylaşmışlar. Kardeşim korkmuş. Kirpikler nemli, göz pınarları kurumuş, yaş kalmamış artık. “Niye be gülüm niye?” diye soruyorlardı.

/.../

Defalarca kez lavaboya girdim çıktım, girdim çıktım yok başörtümü çıkaramıyordum. Tam iki hafta fakülteye gittim ama cesaret edip başörtümdeki o iğneyi çıkartamadım.

Mahcup, masum mezun oldum. Çok yaralıydım. Söyleyecek çok şeyim olmasına rağmen derslerde pek söz almadım. Yaptığım onca mücadeleyle elimde sadece diplomam vardı! Artık öğretmendim!

/.../

Tayinim çıktığı ilk gün başörtülü olduğum için Kütahya Millî Eğitim Müdürlüğünden kovuldum. O sesi hiç unutmuyorum!

—Sen bu kıyafetle buraya giremeyeceğini bilmiyor musun? Çık dışarı!

—Biliyorum ama şu an görevde değilim. Dedim.

Biraz sonra güvenlik görevlisi beni çıkarttı. Kovulmak... Çok ağır bir duygu, kabaca yargısız infaz yapılarak dinlenilmeden kovulmak...

/.../

21 yaşındaydım ve o ana kadar kazandığım bütün özgüvenimi kaybetmiştim! Bu yüzden resmî makamlara girerken bir ürperti hissediyordum. Her zaman o anı, o aşağılayıcı duyguyu hatırladım bir dönem.

28 Şubat döneminde ben bunları yaşarken arkadaşlarım da benim yaşadıklarımaya benzer şeyler yaşadılar. **O dönem, bizim kuşağın hayallerini çaldı, eczacı olma hayali kurarken eczaneden ilaç bile alamayacak duruma düşürdü, doktor olma hayali kurarken kendini tamamen toplumun dışında bulan arkadaşlarım oldu.** O süreç bazılarımızı yollarda savurduğu gibi bazılarımıza da enerji verdi, var olmak için mücadele etme ruhu verdi. Bugün ben başörtümü çıkarıp öğretmenlik yapıyorum, mahzunum ama umutlu ve güçlüyüm. Kızımın ve kızımdan sonraki kızlarımızın mahzun olmaması için, oğlumun ve oğullarımızın doğru tepkiler vermesi, seslerinin gür çıkması, seslerinin ve güçlerinin mağdur insanları ezmemesi, üzmemesi için çalışıyorum.

Bizim dönemimizde inançlı insanların üstüne büyük, kocaman taşlar konulmuştu, hayallerimiz çalınmıştı, güneşi göremiyorduk. Şimdilerde tohumlar güneşe doğru boy veriyor artık. Bizler bedel ödedik. Hatta bu bedeli ben yaşadıklarımı kaldıramayıp neredeyse öbür dünyamı mahvederek ödeyecektim. O yüzden bana tekrar hayat veren Allah 'a sonsuz şükürler olsun.

Öğrencilerime özgüven, hak ve özgürlükler için onurlu yaklaşımlar, insanca tepkiler vermenin kutsiyetini, gidecek başka bir vatan olmadığını, değerlerimiz olmadan yaşamayacağımızı, aynı coğrafyada yaşayıp farklı kültürleri paylaşmayı, İstiklâl Marş'ımızın kıymetini, ***başımdeki sanal örtüyle anlatıyorum***. İşimi yaparken sevgi ile ve emek vererek yapmaya çalışıyorum ki kutsal olsun.

/.../

Acılarım yerinde,

Yaralarım hâlâ kanıyor.

Tam 12 yıldır kocaman bir gemiden başörtülü olduğum için boynuma ağır bir demir bağlanarak Akdeniz'e atıldığımı, fırlatıldığımı görüyorum rüyalarımda!

Nefes nefese, kan ter içinde uyanıyorum.

Eşim başucumda her zaman ki gibi

—Korkma canım, sadece bir kâbustu, geçti... Diyor.

Geçsin istiyorum artık!

Hiç kimse "öteki" olduğu için kâbus görmesin.

Anneler ve kadınlar travma geçirmesin.

ELİM ÇENEME GİDİYOR

Hacer ÖZEN / Edirne

“Hatırlamak Acıtır.

Anlatmak özgürleştirir.”

MarioLevi

Yıllar, yıllar içinde yaşadıklarımı, hissettiklerimi zaman zaman sayfalara dökmüş ama daha çok acımı içime gömmüşümdür. Bir daha gün yüzüne çıkmasın, hortlamasın, unutayım diye... Yok sayayım, yok olsun diye... Yok oldu mu, ne değişti? Hiç...

Şimdi düşünüyorum ve “—Ben bunları sahiden yaşadım mı? diyorum. Sebepler, sonuçlar hiç değişmedi. Değişir mi? Bilmiyorum.

Koskoca bir boşluk, zaman kaybı, enerji kaybı, emek kaybı...

Üzüntü ve gözyaşıyla geçen gençlik yılları...

Aşk mı dediğinizi işitiyor gibiyim. Evet, sonradan o da oldu ama benim gibi (ki ben şanslılardandım seviliyor, seviyordum) birçoğumuz için aşk, evlilik sığınılacak bir kaleydi.

/.../

Hatıralarım beni 1980 yılının bir ilkbaharına götürüyor. İkinci dönemin ilk günü... Erzurum'un ender ve erken gelen bir ilkbaharı... Yarıyıl tatilinde ablalarım ve annemin deyimiyle "boyumu aşan" bir kararı uygulamaya koyuluyorum. Müthiş bir şey... İyi kötü tatili atlatıyorum. Kâh sevimli kâh korkunç görünüyorum. Ailem, erken aldığım bu kararın okulda başımı derde sokacağını düşünüyor. Komşumuz Sevilay Abla örnek gösteriliyor hep. Olabilecekler sıralanıyor...

Her şeyi biliyorlar...

Ben de kaygılıyım ama ölesiye arzulu, ölesiye adanmışım...

Zihnimde Sümeyyeler, Yasirler...

Önümde kim durabilir ki...

Namazımı kılıyor, başımı derin soluklar alarak bağıyor, Bismillah diyerek evden çıkıyorum. Lacivert formamın üzerinde kahverengi eşarblayım.

Kalbim deliler gibi atıyor. Okulun tek başörtülü kızı olacağım.

Olacakları düşünmeden ilerliyorum. Adımlarım ara sıra geri geri gidiyor. Yüreğim ağzımda, okula yaklaştıkça heyecanım artıyor. Arkadaşlarımın fikri önemli ama öğretmenlerimden korkuyorum. En çok da... Üzerime dikilen bir iki garip bakışı yakalıyorum, umursamaz hâllerdeyim. Kimse görmeden o görmeden kendimi bahçeye bir atıversem! Dua ettiğimi sanıyorum, fakat dudaklarım kalbime inat kıpırtısız... Son köşeyi dönünce okulun bahçe duvarıyla yüz yüze geliyorum. Eyvah! En istemediğim şey, o! O öğretmen bütün heybetiyle ve her zamanki gibi elindeki sopasıyla bahçe kapısında ve nöbetçi!

Elim çeneme gidiyor ki o günden sonra her resmi sıfatın, yerin karşısında refleks olarak elim hep çeneme gidecek.

Henüz “bazı yerlere “ girebiliyoruz ama 28 Şubat sürecinde bu bazı yerler “Kamusal Alan “ ilan edilecek.

Cesur olup kendimi göstermeli miyim? Yoksa? Yoksa? Kalakalıyorum. İkircikli hâlim sürüyor. Kulaklarım uğulduyor, kalp atışlarım artıyor. O gün yabancıısı olduğum bu hâli ne çok yaşayacağımı henüz bilmiyorum. Dermansız ayaklarımı adeta sürüklüyorum. **Öğretmenin yanına yaklaştığımda, iki ateş parçası göz ve öfkeyle kalkan bir el başıma uzanıyor. “Zaten açacaktım” gibi zavallı cümlelerimi duymuyor bile. Kurşun gibi homurdanıyor:**

—Sen ne yaptın kendine?

Tokat inerken eşarp da iniyor.

/.../

Koşarak içeriye giriyorum.

Sonra ve sonra işittiğim sözler, bakışlar, iğneleyici laflar...

Hep o tokadın etkisini verecektir bana.

Son sınıfa gelmiştim. Okulun köşesine gelince duvarın dışında korkarak öğretmenlerime görünmeden başımı açardım.

/.../

Yıllar sonra bir gün, nöbetçiyim.

Bahçe duvarına yaslanmış, birer ikişer okula gelen öğrencileri seyrediyorum.

Duvar dibinde gizlice başörtüsünü çıkarıp çantasına koymaya çalışan öğrencimi görünce

buz tutmuş yaram kanıyor,

canım acıyor...

/.../

Zavallı çocuk. Felsefeye meraklı, öğretmen olmayı istiyor. Ona neler yaşayacağını, utanmamasını, korkmamasını nasıl anlatabilirim ki?

Ben kendime anlatabildim mi? Tek tük de olsa okulumda karşılaştığım başörtülü kızların heyecanları, çırpınışları, kendilerini muhafaza etme uğraşları, gelecekte kaygı duymaları, hayallerini erteleyişleri beni de üzüyor. İlla da bulutlu gözleri... Umutsuz yüreklere, sevgi yüklü kalplere girmeye, sığınmaya çalışır, sıcaklık, merhamet, umut dağıtırdım biçare halimle. Zavallı çocuklarım, zavallı ben, zavallı bizler...

Neyse derken tek tercih Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi... Bir yıl sonra başlayan cehennem günleri. Sonrasında yol ayrımları, kırılmalar, savrulmalar. Soğuk bir kış günü, minibüsten indim, ağır adımlarla okula geliyorum. Fakültenin kapısında birikmiş bir kalabalık var. Endişem artıyor ama kız öğrencilerin fakülteye alınmadıklarını kalabalığa yaklaşınca anlıyorum. Allah Allah ne olacak şimdi? Vizeler de başladı. Sınavlara girmemiz lazım. Bir şey düşünemiyoruz. Sadece bekliyoruz. Haftalar, haftalar sürüyor. Her gün okula gidiyoruz, Kapıda sivil polisler. YASAK! Derslerimize girmeye kararlıyız, beraber olalım, birlikten kuvvet doğar diyoruz. Yine bilmiyoruz ki hiçbir zaman bu kuvvet doğmayacak, biz başörtülüler her gün bölüneceğiz, ufalacağız, dağılacağız. Açımlar, açmayanlar, peruk takanlar, takmayanlar, okulda açanlar, bahçede açanlar... Direnenler, direnmeyenler gibi...

O günlere dair hatırladığımda canımı acıtan şeylerden biri erkek arkadaşlarımızın tepkisizliği idi. Biz so-

ğukta dışarıda beklerken onlar yanımızdan geçip, içeri girip paşa paşa ders dinliyor, sınavlara giriyorlardı, bir diğeri de bazı hocalarımızın tavrıydı ki bu en acısıydı. “—*Ya zaten sizin burada ne işiniz var? Erkeklerin bulunduğu ortamlarda ne arıyorsunuz?*” Gerçi bu tavırla öğretmenliğim esnasında da zaman zaman karşılaşacaktım. Kimi zümre arkadaşlarımın acıyan “vah zavallı günahkar” bakışlarını göreceğim, başımı açarak il zümre toplantılarına katılmaktan ıstırap duyacak, başı açık din dersi öğretmeni görmemek için hafif yan oturan brans arkadaşlarımla karşılaşacaktım.

Mesleğimde on altıncı senemdeyim hâlâ “Nasıl çalışıyorsunuz? Başını açıyor musun?” Soruları benim kâbusumdur, belki de kompleksim.

Hangi taraftan gelen zulüm daha yakıcıydı? Bize herkes şekil biçiyordu. Hiçbir zaman baş edemeyeceğin, bitmeyen bir suçluluk duygusuyla baş başasın. Başını açsan da suç işliyorsun, kapatsan da...

Gün gün baskılar artıyordu. Biz de okula erkenden girerek sınıflara yerleşiyor, bazen de mescitte saklanıyorduk. Bir süre böyle gitti. Bir yanıla eğlenceli gibiydi de. Ne kadar sürdü, iki hafta, üç hafta... Bilemiyorum.

Bir gün yine erkenden okula gittiğimizde bu defa onların bizden daha erken davranıp kapıya dikildiklerini gördük. Ne yapabiliriz? Bu garip eğlence saklambaç oyununa döndü ve biz de okula zemin kat arka bahçedeki o küçük pencereden girmeye başladık. Ondan sonra da bazı arkadaşlarla yöneticilerin merdivenlerde, koridorlarda “yakalamaca” oyunu... Fakat mescit kalesine sığındığımızda oraya giremiyorlar, bir süre kuşatıyorlardı. ***Kantine gitmek falan zaten caiz değildi!*** Bir de çok saygıdeğer bazı hocalarımızın merdivenlerde, koridorlarda kızların koşmasının hiç de yakışmadığı şeklindeki fırçaları... Yani hep problem kaynağı oluyor,

keyiflerini kaçırıyor, tavır ortaya koymak zorunda bırakıyor, canlarını sıkıyorduk.

Bir süre sonra da sınıfta olsak da yok yazılmaya başladık. Çünkü sınıflarda uygunsuz kıyafetle bulunuyorduk! Peş peşe değişik cezalar verildi. Hâlâ gülebiliyorduk.

Yasak hızla yayılıyordu. Arkadaşlarım yurttan atıldı. Yemekhaneye, kütüphaneye, hatta kampüse alınmamaya başladık. Kampüs girişinde otobüsler, minibüsler... Tüm araçlar kontrol ediliyor, hemen oracıkta araçtan indiriliyorduk.

Eğlence ve oyunlar trajediye, gülüşmeler kanlı göz yaşlarına dönüştü. Meğer bir süredir hep içimize akıyormuş.

Yurttan atılanlar arkadaş evlerine sığındı. Zaten çoğumuz varlıklı aile çocukları değildik. Durumu ailelerimize de anlatamıyorduk. Üniversitede, hele ilahiyat fakültesinde böyle bir uygulama nasıl ve niçin olabilirdi ki? İnandırıp ikna edemiyorduk. Problemi kabul edemiyorlardı, inanamıyorlardı.

Kimi aileler kızının çıkıp gelmesini istiyordu, bunu kabullenmişti. Ama kimse bırakıp evine dönmüyordu, çünkü bu kadar zalim olunamazdı ve her an bir çözüm gelebilirdi, gelmeliydi. Bazı ailelerse ne yapıp edip kızının mutlaka okula devam etmesi gerektiğini, her şeyi bunun için feda ettiğini söylüyor, umutlarının boşa çıkmamasını bekliyordu. Bazılarıysa kızının mutlaka okula devam etmesini, aksi hâlde evlatlıktan bile reddedebileceğini, hakkını helal etmeyeceğini ifade ediyorlardı.

İnsanların böylesine fitne, sınanma, ikileme karşı karşıya bırakılması çok ağır bir zulüm ve katlanılması çok zor bir sorumluluktur. Durumun vahametinin git

gide bütün anlaşılmazlığı ve korkunçluğuyla yeni yeni farkına varıyorduk. Çok sıradan bir durum olan insanların giyimine nasıl karışılabilir, insanları istediğimiz kıyafete nasıl zorlayabilirdik. “Ha kural, yönetmelik mi?” Onları niçin insanların temel haklarına, değerlerine uygun düzenlemiyorduk ki? Mesela ben altı çocuklu bir işçi emeklisi babanın üniversite eğitimi alan tek çocuğuydum. Galiba her şey bizim dediğimiz gibi olsun, küçük olsun bizim olsun da ne olursa olsun diye düşünülüyordu. Ya da kızlarımızı da okutun, ama bizim istediğimiz gibi, bizim için ve bize göre diyorlardı. Sanki okuyun dediysek bu kadar da değil, çok oldunuz demek istiyorlardı. Ya kişiliğimizi ya da eğitimimizi bırakacaktık. Alternatif yoktu.

Sonunda devamsız sayıldık, kaydımız da silindi. Mutsuzluğumuz katlanarak artıyor, çare bulamıyorduk. Başvurduğumuz her kapı kapanıyordu.

Birbirimiz için beraber ağlamaktan başka yapabildiğimiz kalmamıştı. Herkes başının çaresine bakmaya, kendince bir çıkış yoluna yöneldi.

Kimi arkadaşlar acısını ve gözyaşlarını içine akıtarak fakülteye devam etti. Kimileri evlendi, nişanlandı. İş arayanlar, çalışmaya yönelenler oldu. Bırakıp evine dönenler de...

Böylece birbirimizden kopmaya da başlamıştık. Zamanla seyrekleşen haberleşmelerimiz, mektuplaşmalarımız olabiliyordu. Gerçek, bütün ağırlığı ve karanlığıyla çökmüş, bizde umut ve beklenti de bırakmamıştı.

1987 yazında evlendim. Okulumun bulunduğu memleketimden, Erzurum’dan uzak bir yerde, Manisa’daydık. Aklımda yarım kalan okul. Her gün haber takibindeyim. Rahmetli Turgut Özal Başbakan... Üniversite affı konuşuluyor. Yine dudaklarım duada. Bir an önce okula dönmek istiyorum. Eşimle üniversi-

teye sürekli dilekçe yazıyoruz, cevap bekliyoruz. Bir dilekçe ve cevabı aylar alıyor, umutla zaman tüketiyoruz. Yıllar sonra, on birinci dilekçeme olumlu cevap alabilmiş, kayıt hakkı elde edebilmişim. Bu arada ilk oğlumuz da dünyaya gelmiş, büyümeye çalışıyor, mutluluğumuza mutluluk katıyor, umudumuz oluyordu. Ona bu zulme insan gibi adam gibi tavır koyan merhum hocamızın adını vermiştik. Kayıt hakkı elde edebilmişim ama küçük bir çocukla, evimden, eşimden uzakta başarabilecek miydim? Bana yine gözyaşı düşmüştü. Ailemin yanında kalacak olmam şansımdı. “Vaktinde bitirseydin de bu hâllere düşmeseydin!” türünden sitemlere, “—Biz dememiş miydik?” ile başlayan laflara kulaklarımı tıkayacaktım. İki yıl devam ettim ve bu şartlarda okulumu bitirebildim.

Artık diplomam elimdeydi. Ya şimdi ne olacaktı? Bir yol ayrımı, bir ikilem daha. Yeni yerde, yeni çevre, yeni ilişkiler ve sınımsız dostluklar... İkinci oğlumun doğumu... Onlara bakmak bir nimet ve gerçek bir mutluluktur. Arkadaşlarla sürekli gidip geliyor, çevreyi geziyor, olabildiğince aktif yaşıyoruz.

Yıllar geçtiği hâlde problemimiz çözülmüş, sıkıntılar aşılabilmiş değildi. Daha ne kadar sürecekti? İşte biz de yılları deviriyorduk. İşe başvursam ne olurdu acaba? Başvurdum ve kız meslek lisesi'ne atandım.

Başörtülü öğretmenlik yapabilir miyim? Çok umudum yok ama denemek istiyorum. İlk günüm. Müdüre Hanım hemen açmamı söylüyor. Sabırsız, dahası tahammülsüz! Kanun, yönetmelik... Sıralıyor. Stajyersin, derslere böyle sokamam. Yine elimde olmadan birilerinin huzurunu kaçırıyorum. Bende de, şimdi tarif edemeyeceğim bir garip durum. Uzaktan bakan meraklı gözler var. Diğer öğretmenler hâlime üzüyor gibiler ya da ben öyle olmasını istiyorum. “—Başımı açmayı düşünmüyorum, siz de is...” cümlemi tamamlayamayıp

ağlıyorum. Tayinimin çıktığı öğrendikten sonra hep bu ilk karşılaşmanın senaryosunu yazıyordum evde. Hayali müdürün karşısına geçiyor: ”**Başımı açmayı düşünmüyorum. Bu benim inancım. Ne giyeceğime ancak ben karar veririm. Lütfen beni anlayın...**” diyordum.

Uyarı, kınama... Cezalar peş peşe geliyor. Her gün ağlayarak evden çıkıyor, ağlayarak eve dönüyordum. Her an her dakika kendimle savaşıyordum. Bu savaş öğrenciliğimdiki savaşa da benzemiyordu. Öğrencilerimi görmüştüm, onlarla o tazecik fidanlarla neler yapabileceğimi düşündükçe içim içime sığmıyordu. Üstelik gençlerle bir frekans da yakalamıştım. Bir yandan çare ararken bir yandan da öğretmenliğe derinden bağlanıyordum. Öğretmenlik artık meslekten öte bir şeydi benim için. Ağlayarak gittiğim okulda öğrencilerimin yüzünü görünce içim açılıyor, aydınlanıyordu.

Günlerim kovalamacayla geçiyordu. Okula en erken ben geliyor, erkenden dersimin olduğu sınıfa gidiyor (öğrencilerimin hepsi kız olduğu için) derste kızlarıma mahzun bakışları altında zaman zaman gözyaşlarımı taşıyarak sessizce başımı açıyordum. Derse başlıyor, konu geliştikçe ben açılıyor, anlattıkça anlatıyordum. Sanki o büyük suçumun kefaretiydi bu. Madem başımı açmıştım kefareti ödemeliydim. Bitmez tükenmez bir enerjidi benimkisi. **Zilin sesiyle hemen örtümü başıma alıyor öteki sınıfa geçiyordum. Elim hep çenemde. Bir açıyor, bir örtüyordum.** Kendime göre bir formül buldum derken müdüre hanım durumu fark ediyor. Yine odasına çağrılma. Yine uyarı, yer yer nasihat, yer yer öfke. “—Ben de aslında inançlı biriyim” sızlanmaları ama en çok ta üstlerine karşı **başörtülü bir öğretmeni idare ediyor olma suçunu işleme korkusu.** Aslında onun da, benim de kafamız karma-karıştı. Derken hafta başında yeni programımı elime

verdi. Sadece haftada iki saat dersim vardı. Bu iki saate de rehberlik amacıyla, müdür muaviniyle girecektim. Bayılacak gibi olmuştum. Bulduğum formül işe yaramayacaktı. Başımı onun yanında nasıl açacaktım. Kıvranıyordum. Ders saati geldiği hâlde bir türlü sınıfa gidemiyordum. Başımı açmayacağım beni idare edin, müdüre hanıma söylemeyin demeyi düşünüyorum, sıkılıyorum. Bu sözler dilimden dökülemiyor. Sonra bir kriz anı... Sınıfa giriyorum, elim çenemde. Ha açtım ha açacağım. Açmak o kadar kolay geliyor, bir o kadar da zor. İkircikli hallerimden en korkuncunu yaşıyorum. Sınıfta bağrıışmalar. Kimseyi duymuyorum. Bayılmışım. Uyandırıldığımda hıçkırıklarla ağlıyordum.

Sonra uzun sürecek bir tedavi. Ağır strese maruz kalmışım vs vs.... Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde yatıyorum. Oda arkadaşlarımla bile durumumu konuşamıyorum. Hiçbir şeyden, hayattan bile zevk almıyorum. Her şey anlamsız... Çocuklarımı, evimi özlüyorum. Onlar beni, koptuğum hayata bağlayan damarlar gibi. Hastane odasında duvarları seyrederken “—Bana, bize ne yaptıklarının farkındalar mı, bütün bunlar düşünülerek mi yapılıyor, acımızı niye anlamıyorlar, insan neden bu kadar zalim olabiliyor...” diye düşünüyorum. On kere, bin kere tekrarlıyorum bunu...

Çoğu zaman da “—Niye kadını, niçin erkek değilim” noktasına gelerek tıkanıyorum oluyor.

Ertesi yıl Erzurum'a tayin istedik. Başladığım yere dönmüştüm. Memleketimin havası, ailemin ilgi ve desteği bana iyi gelecekti. Bir ilköğretimdeydim. Hâlden anlayan bir müdür.

“—Başörtülü çalışmama izin verin ben deliler gibi çalışırım” demiştim. Ne zavallılık! Bilmediğim bir şeyi yine öğrenecektim ki bu durum birilerinin, hele bir

“emir kulunun” (Bu ifade yeni müdürüme aittir ve zamanla çok kişiden duyacağım bir ifadedir.) işi değildir. Dersler başlıyor. Haftada yirmi sekiz saat derse giriyorum. Müdürüm sözlü, yazılı uyarıda bulundu ama fazlaca kurcalamıyor gibi. Okulumda benim gibi iki öğretmen daha var. Birbirimize umut oluyoruz. Diğer arkadaşlarla aramız çok iyi. Memleketimin fakir fukara, gariban çocuklarına öyle bir kucak açmışım ki okuldayken evimi, kendi çocuklarımı unutuyorum. Evdeyken de hep öğrencilerim... Kimi ailelerin işi gücü yok. Kimisinde anne kimisinde baba yok. Problemler diz boyu. Kötü işlerde ucuza çalışanlar. Her gün kavga dövüş. Bütün bu ve benzer sıkıntıların çocuk kalplerine, yüzlerine yansması.

Birinci senenin sonunda stajyerliğim kalktı. Oh ne güzel bir duygu... Kendimi asıl şimdi gerçek bir öğretmen gibi hissediyorum. Kuşlar gibiyim.

Öğretmenler günü. Okul kütüphanesinde yiyecek içecek dâhil mütevazı bir program hazırlamışız. İlgi ve sevgiye muhtaç gariban çocuklarsa kalplerini, adeta bütün varlıklarını getirmişler. Kollarım, kucağım çiçeklerde sembolleşen heyecanlarıyla, küçücük kalplerinin koskocaman saflığıyla, o kara gözlerinin umut bekleyen çakmak çakmak bakışlarıyla dolu. Onları koyacak bir yer bulup oturuyorum. Müdür yardımcısı odasına davet ediyor. Programla ilgili bir şeyler konuşacağımı sanıyorum. Odasına girdiğimde onun koltuğunda, daktiloyu önüne çekmiş, gözlüğü burnunda tanımadığım birisi oturuyor. Ne büyük bir saflık! Benim için tam bir sürpriz. Ne yapacağımı şaşırıyorum. Müfettişmiş. Bu yurun oturun hoca hanım diyor. Çöküyorum. O gün, o ne sordu ve ben ne dedim, nasıl cevapladım, hâlâ bilmiyor ve hatırlamıyorum. Aslında önemi de yoktu ya. **İlginç bir öğretmenler günü hediyesi olmuştu.** Masadaki küçük hazırlıklarımız zehir olmuş, Erzurum soğuğu daha bir buz kesmişti.

Suçum sabitti ve maaş kesim cezası verildi. Sonra-sıysa belliydi.

Artık yol ayırımına gelmiştim, seçimimi yapmak zorundaydım. Ya devam edecek, ya da köşeme çekilecektim ama ne olacaktı? Bin bir ıstırap içinde ve kendimden yontta yontta devama yöneldim. İnşallah ve elbet bir gün

Ankara'dan yüz dolara birer peruk ısmarlıyoruz. O zamanlar peruklu günler henüz çok yeniydi, peruk da kıymetliydi. Peruk başıma uymuyor, ben iğreniyorum, yakışmadığını biliyorum. İğretiliğin farkındayım. Bir gün dördüncü sınıfların dersindeyim. Hapşıracağıma tuttu. Öyle bir kuvvetli hapşırım ki peruk düştü... Küçük küçük kuzucuklarım korkuyla bana bakıyorlardı, donup kalmışlardı. Sanki kafam, kolum kopup yere düşmüştü. Hiç bozuntuya vermeden, hiçbir şey olmamış gibi şapkamı alırcasına eğilip peruğu aldım, başıma koydum Artık hep beraber dakikalarca güldük, güldük.

Bahçe, en korktuğum nöbet yerimdi. Rüzgârdan savrulup kaybolmasın diye elim hep başımdaydı. Allah muhafaza, bir kaybolursa ne yapardım. Bir de bakımı var tabii. Kendi *saçımdan sonra bir de onu yıkayıp tarıyordum. Ona bir de ara sıra fön çekmek zorundaydım... Çünkü o benim yeni ekranım, kimliğim olmuştu. Resmen benden daha önemliydi. Saçsa saç işte...* Bir arkadaşım perukla gittiği ilk gün öğrencilerini buna hazırlamak için:” Artık bundan böyle beni sınıfta eşarbımla değil -peruğunu göstererek- bu şekilde göreceksiniz” dediğinde minicik kalplerin O’nu nasıl teselli ettiklerini hiç unutamadığını anlatmıştı. Küçük çocuklar bile bizi kişiliğimize göre değerlendirebiliyorlarken, koskoca makam sahibi insanların en azından empati kuramamaları ne fenaydı... Bir başka arkadaşım bu okula ilk geldiğimde “—Başını açacaksın

ha? İçerde değil bahçe kapısında!” emriyle karşılanmış-
tım demişti. Bir gün bahçeden içeriye on metre kadar
girdiği için amirleri tarafından uyarıldığını da eklemiş-
ti.

Bahçe kapıları, duvar dipleri...

Kötü izler taşır benim için. Sevmem.

Bilirim ki bahçe duvarının bir tarafında BEN, duva-
rın arkasında öteki BEN...

Bu arada ülkemiz bir dönüm noktasını yaşıyor. De-
ğişik yerlerde yaygın bir şekilde gösteriler, protestolar,
kampanyalar düzenleniyor. Her an, her gün her sebep-
le canımdan bir parça kopuyor, içime kan doluyor.

Her öykü kendi yaşadıklarına götürüyor beni. Artık
ne görmek, ne duymak ne de bilmek istiyorum.

Her olay daha da acıtıyor canımı.

Artık bütün bunları bir yerlere gömmek, hayal bir
dünyada yaşamak istiyorum.

Bu kişilik öğüten akıl tutulması, bin yıl sürece-
miş...

/.../

Ne dersiniz, hayaller gerçek olur mu?

...

OLGUNLAŞMASI BEKLENEN ŞARTLAR VE YIKILAN UMUTLAR

Mustafa PALA / İstanbul 3

Kuşlar konmuyor artık küçük limon ağacımıza. Ne yaz kararında, ne de güz... Mevsimler değişti ana. Eskiden tatlı tebessümün, iki çift sözün için çalınırdı kapımız. Şimdi çehreler asık, sokağımız derin korku ve endişeler içinde. Ah ah, mahallemizi kurtarılmış bölge ilan ettiler. Gayri kimseler işine güven içinde gidemiyor desem, inanmazsın bana ana.

Hani saçlarına çiçekler ilıstırıp, beyaz gelinliğini gözyaşıyla ıslattığım sabahın seheri var ya, işte ne olduysa ondan sonra oldu. Lisedeki Mehmet Hoca'mız sabahın seherinde okula gelirken yolda öldürüldü. Dedim ya, sen gittin gideli dünyanın nizamı değişti ana...

Seni, üzerine eğilen yaşlı ağaca teslim edip okula dönerken, arsız bir genç; "Yeşil Komünist" diyerek tehdit etti beni. Ne diyeyim ana, aldırmadım densize. Hem ortada bir acı vardı, hem de ne acı... Eli kanlı canilerin yürekler yakan, yuvalar yıkan acıları... Allah'ım neydi başımızda dönen belâlar. Bu kaçınıcı elem, bu sönen kaçınıcı ocaktı böyle... Şefkat ve merhamet timsali bir

insandan ne istemiş olabilirlerdi? Sabahın seherinde işine giden masum bir öğretmene silah doğrultmak hangi vicdanın kârıydı? Beyaz gömleğini kana bulayan katiller, acaba onunla oturup iki çift laf etmişler miydi? Nereli ve kim olduğunu biliyorlar mıydı? Bu ceza; neyin, kimin, hangi suçun bedeliydi? “Hangi kategoriye koymuşlardı seni sevgili hocam? Yeşil miydin, Kızıl mıydın? Ak kravatına kurban olduğum. Bize şehit naşını uğurlama fırsatı vermeyen zalimlerle de karşılaştın mı hiç ötelerde?” diye kendi kendime söylenip durdum ana. Hem “Yeşil Komünist de ne demekti?” bilemiyorum ana.

Bizim Bakkal Amcaya kozmopolit, bana Komünist, diyorlar. Bu yüzden olacak duraktaki kebabçı beni tehdit edip duruyor. “Kral Çıplak’ın” ülkesindeki gibi, sanki aklını yitirmiş insanlar ana. Bugün yine üşüme krizine tutulan nahif çenemin şakırtısına aldırmadan okulun yolunu tuttum. Çok şükür yarım günü daha kazasız belasız geçirmiş, ama okula geç kalmıştım. Fakat hayret, herkes dışarıda! Çehrelerde derin bir hüznün, bazı öğrenciler ağlaşıyor... “Nedir, ne olmuş?” diyemeden o esmer genç, yine bana hakaretler yağdırdı ana.

Her neyse, biraz ilerideki bir başka gruba yöneldim. Keskin ayaza dayanamayan vücudumun şakırtısı mıydı beni böyle titreten, yoksa her an darp edileceğim endişesi miydi içimdeki ürperti, bilemedim ana. Yalnız dilime pelesenk olmuş bir cümle var: ‘Demek Mehmet Hoca’mız öldürüldü ha!’ Kör kurşunun nereden, kimden geleceği belli değil. Dünyanı değiştireli çok şeyler oldu. Sene1977... Sen gideli âlem bir başka ana.

Anarşinin kol gezdiği mahallerde, gençler birbirini boğazlıyor elan. Sağcılarla solcuların paylaşamadığı, tıkanan lağım borularının müzahrefatıyla dolu bu daracık sokaklardan, şimdi nasıl geçip evime gideceğimi bilemiyorum ana. Acaba sınıf arkadaşından birini bu-

lamaz mıyım? Fakat heyhat! Birçokları bu ani hiddetle Komünist avına çıkmıştı bile.

“Komünist kimdi, faşist kim? Bu ilginç terimleri kim üretiyordu?” Çatışmanın kaçınılmaz olduğu ortamdan hızla uzaklaşırken ayağıma günün gazetesi dolaşiyor. Ve zamanın etkin siyasilerinden biri, kafamdaki soruyu şöyle cevaplıyordu Milliyet Gazetesinde: “Faşist hükümet iktidardan uzaklaştırıldı.” Sözünün muhatabı biz değiliz. Yani ülkeyi yöneten akli evvel adamlar, birbirlerini bu sıfatlarla yaftalıyor ana.

Ah ana ah, o gün, uçar adımlarla Tepebağ mevkiine kadar geldim. Fakat hiçbir araç durmuyor. Çünkü caddeler, sokaklar, mahalleler kurtarılmış bölge ilan edilmiş. Korkunun kol gezdiği bulvarlarda insanlar tedirgin. Uzaktan uzağa yankılanan bir slogan duyuluyor sadece. “Kahrolsun Komünistler!” Eski otobüs terminali yönünde gelen grup ile, Tepebağ Mahallesi yönünden gelen grup Adliye binasının önünde; “Komünistler Moskova’ya.” sloganları eşliğinde birleşip okula yöneldi. Bu sırada beyaz montlu, iriyarı, esmer, kıvrırcık saçlı bir delikanlı, munis bir hanımefendiyle birlikte herkes gibi tedirgin yürüyorlar. Aniden grupla karşılaşan genç çift, bir an durup yönlerini değiştirmek istedilerse de buna muvaffak olamadan grubun saldırısına uğradı. Aman Allah’ım! Acımasızca inen onlarca yumruk, tekme tokat... Karakuşların parladığı keklik gibi, genç adam linç edilmek üzere. Böğürüne, kafa ve çenesine inen darbelerin bini bir paraya... Bir imdat çılgılığı, bir feryat ve figan! “İmdaat! Can kurtaran yok mu?” Çevredeki polisler bile müdahale etme cesareti gösteremiyor. Büzülüp yere abanan genç, eşinin yardımıyla bir fırsatını bulup ileri fırlıyor ve; “Vurmayın laaan, ben de Türkeşçiyiim..” diye feryat ediyor. Mont gencin ayağına dolanmış, beyaz gömleği kan revan içinde. Hıçkırık tufanına yakalanan bayan bir ona, bir

buna yalvarıyor gözyaşları içinde: “Ne olur vurmayın ağabeyler, vurmayın kardeşler. Biz size ne yaptık? Biz size ne yaptık?”

Sahi ne yapmışlardı bize? Kim, hangi amaçlar için bizi, bize kırdırıyordu. Aynı toprağın yağız delikanlıları birbirlerinden ne istiyorlardı? Neyimizi paylaşamıyorduk? Bu kanlı düşmanlığın sebebi neydi? Halbuki bu kör dövüşünde rol alanların hiçbiri, diğer gruptakileri tanımiyordu. Dedim ya ana, evimizin bulunduğu Yavuzlar Mahallesi de parsellenen, kurtarılmış bölgelerden biri şimdi. Orhan Kemal Bulvarında, hani şu düşüp dizimi yaraladığım sokağın sapağında dolmuştan indim. Kimseyle muhatap olmadan, hızlı adımlarla yolun karşısına geçtim. Ardımdan bağırdılar yine; “lan Faşo, sen daha gebermedin mi?” diye..

Ne ağır, ne acı sözler... ‘Ne İsa’ya yaranabildim, ne Musa’ya...’ Ah güzel anam, görüp yaşadıklarımı anlamadım evde. Çünkü anlatsam eşim hüzünlenecek. Babam okula göndermeyecek, diye korktum ana... Ha sevgili anam, biliyor musun; şahadetine vesile olan oğluna, şimdi taze bir gelin bakıyor. Sen hiç kayıt çekme. Çünkü sen gidince babam; “bu aileye iyi bir gelin gerek, yoksa dirliğimiz bozulur,” düşüncesiyle beni evlendirdi. Bir müjdem daha var ana. Bu yıl liseyi bitirip Adana Eğitim Enstitüsüne kayıt yaptırdım. Gerçi, terörün kol gezdiği ülkede aranan en büyük nimet, can güvenlidir. Fakat ne yapayım ana, askerinden polisine hemen hemen her kesimdeki insan, bu büyük nimetten mahrum. Çünkü toplum mühendisliğine soyunan aklı evvel ekâbirlerimiz, halkı birbirine kırdırıp ülkedeki siyasilere aba altından sopayla; “Bakın, siz bu işi beceremiyorsunuz. Memlekete bir Cumhurbaşkanı bile seçemediniz. İşte memleketin hali ortada. Bakkalda en temel ihtiyaçlar, tüpçüde yemek pişirecek bir tüp gaz bile yok. Her şey ateş pahası, her yer kuyruk... Kimi

sağcı, kimi solcu, kiminiz dinci, memleketi böldürdünüz. Atatürk'ün ülküsüne zarar verdiniz. Ey hükümet olup da iktidar olamayan siyasiler, gördüğünüz gibi biz olmadan ülkeyi idare edemiyorsunuz. O halde apoletli amcalarınıza bir yol açın bakayım!” diyerek halkı yönlendiriyorlar.

Amma neylersin ana; radyo, televizyon, medya, üniversite hocaları, Tanrı tanımaz gençlerin çoğu, bu güruhu destekliyor. İşte bu yüzden paşalarımız: “Güzel... Şimdi sağdan hizaya geçin ve “şartların olgunlaşmasını bekleyin... Ha unutmadan sevgili demokratlar; o demokrasi, adalet ve hukukun üstünlüğü edebiyatına da pek kanmayın! Çünkü bu kavramlar, soylu ve kutlu aristokrasimizin birer aracıdır, amacı değil!” deyip milletle alay ediyorlar ana.

Evet, sevgili anacığım, Adana Eğitim Enstitüsündeki üç aylık okul yaşantısından sonra mevcut hükümet parlamentoda düşürüldü. Yerine Ecevit hükümeti kuruldu. Vay anam vay! Allah o kâbus dolu günleri bir daha yaşatmasın. Okul, bu süreçten sonra sol grupların akınına uğradı. İdare tamamen değiştirildi. Otuz dört olan sınıf mevcudu, yetmişe çıkarıldı. Sınıfta aynı ilkokuldaki gibi üçerli oturmaya başladık. Mescit, bodrum her oda, sınıf yapıldı. İlk haftadan sonra solcular, alnın akıyla okulu kazanıp orada halen I. II. III. sınıfta okumakta olan öğrencileri tehdit etmeye başladılar. “Faşistler okula giremez...” Günler bu çekişmeler içinde geçerken ikinci hafta sol grupları organize eden öğrenci temsilcileri ve bazı hocalar, derslerin boykot edilmesini, okula sağcılarının alınmamasını, gerekirse şiddete başvurulmasını öğütlediler. Ah anam ah, çocuk yatağında şahadet şerbeti içip bu kara günleri görmediğine bazen şükrediyorum.

İşte bu günlerin birinde, ikinci kattaki sınıfımızın kapısında derin düşünceler içindeyken yanıma kirli

sakallı, zebella gibi bir genç sokuldu: “Bir dakika bak-sana.. Nerelisin sen?” diye sordu. “Sivash’ıyım, niye sordun?” “Kürt müsün?” “Evet..” “Öyleyse ırkçıların içinde ne işin var? Gel yanımıza insanca oku, yoksa sana hayat hakkı yok burada demez mi..” Aldırmadım, yönümü dönüp uzaklaşmak istedim. Fakat bir başka öğrenci gelip onun eline bir kâğıt parçası tutuşturdu. Kâğıda bakan Kirli Sakal’ın aklı başından gitmişti. Tekrar önüme geçip kâğıdı gözüme sokar gibi tuttu. “Bu İmam Hatipli sen misin?” “Evet, benim ne olmuş?” “Ölünün körü olmuş lan, faşist köpek!” dedi ve yakamı kavrayıp cılız vücudumu havaya kaldırdı. İkinci katta, adamın elinde çırpınıp duruyorum. Eğer o gün, vicdan sahibi bir jandarma olmasaydı, işim bitmişti ana... Jandarmanın müdahalesi, okul idaresini kızdırmış olacak ki, bundan sonra bizi kendileriyle aynı görüşü paylaşan polisler teslim ettiler. Polisin tarafgir tavrı, artık okuldan uzaklaşmamız gerektiğinin ihtarıydı. Lakin okuma sevdası, tatlıydı ana...

Pandoranın kutusunu açanlar ne yaptıklarını iyi biliyorlardı aslında. Şiddetin dozu artırılacaktı ki bir grup sindirilsin, okula gelemesinler. Aynen öyle de oldu. Bir gün sonra: “Ulusal Düttürü vaaar!..” nidasıyla okulun bahçesine döküldük. Allah Allah, edebiyata aşına birisiyim, ama böyle bir sözcüğü ilk defa duyuyorum. Milli Marşımızın küçümsenmesi bir grubu çileden çıkarırken, diğer gruba iyi bir sataşma fırsatı vermişti. Evet, cin çıkmıştı kutudan ve derken Enstitünün bütün bölümlerinde aynı anda kuralsız bir savaş başladı ki düşman başına... Ders araç-gereçleri, masa ve sıralar tahrip edilmiş, iki öğrenci silahla, onlarcası da çeşitli yerlerinden darp edilerek öğrenime iki gün ara verilmişti.

İki gün değil, iki yıl bile ara verilse yine okula gitmekte kararlıydık. Çünkü biz; birilerinin desteği, kös-

teği veya listesiyle gelmedik oralara. Anlığımızın akıyla sınava girdik ve kazandık. Okumak en tabii hakkımız, diye direndik, hatta yırtındık ana. Çünkü göz göre göre eğitim hakkımız gasp ediliyordu. Nihayet iki günlük ara bitti. Biz yine Enstitünün önündeyiz. Fakat o gün, çok farklı bir gündü. Çünkü giriş kapısının önü polis kaynıyordu. Ayrıca beş, altı tane uzun polis otobüsü duruyordu kenarda. Girişteki kimlik kontrolünde, tanıdığım bütün eski öğrenciler bir tarafta bekletiliyor. Daha sonra gruplar halinde otobüslere dolduruluyorlar. Yani okul idaresinin yapamadığı maslahat, polisler eliyle iş, kılıfına uydurularak uygulanıyor! “Yahu neler oluyor, bu arkadaşlar neden otobüslere bindiriliyor?” diye sorduğumuzda polisler; “İki gün önceki olaylarda bunlar, okul araçlarına zarar vermiş, öğrencileri yaralamışlar. Eğitim özgürlüğünü engellemişler, bundan dolayı okul idaresi şikâyetçi olmuş” diyor. İleri atılan bir öğrenci: “Peki bu olaylar çıktığında siz neredeydiniz? diye soruyor. Polis ters ters arkadaşına bakıp; “Kimliğini çıkar bakalım, çokbilmiş efendi!” karşılığını veriyor. Fakat dikkat ediyorum polisin elindeki listede sınıf defterimizdeki isim sırası hiç bozulmamış. Hep sağcı öğrencilerin adı var... Sıra bahtsız oğluna geldiğinde aynı gerekçelerle geri çevrilip polis otosuna bindirdiler beni ana. Herkes hayretler içinde ve herkes bu dansıklı dövüşün nasıl sonuçlanacağını merak ediyor. Altı otobüste tam üç yüz kırk üç öğrenci olduğumuz söyleniyor. “Kime kaldırmışsınız elimizi? Elini kaldıranın kolu kırılсын! Bu nasıl iş, bu nasıl bir komplo?” diye hayıflanıyoruz karakola götürülürken.

Üç yüz kırk üç kişi hangi karakola sığar. Düşmeye gör ana, elin oğlu adama yer buluyor... Birkaç karakola paylaştırılıp sabahı balık istifi geçiriyoruz Karşıyaka Karakolunda. Bu gruptaki öğrenci sayısı yetmişten fazla. Fakat akıllı öğrenci çok aramızda. Karakolun dışına

taşan bu arifler hemen kirişi kırıyorlar. Saat dokuz gibi mahkemeye çıkarılan diğer kırk üç öğrenci hakkında sayın hâkim; “Eğitim özgürlüğünü engellemek, darp, okul araçlarına zarar vermek ve adam yaralamak,” bûhtanıyla tutuklamasın mı bizi...

Ah ah, bu iki aya yakın hapis süresi bir romana konu olacak kadar hüznü ve çileli, bir o kadar da trajikomik olaylarla doluydu. Fakat şu kadar ki; buradaki gençlerin çoğu, bu ‘danışıklı dövüş senaryosunun’ figüranı haline getirilmiş birer kader mahkûmuymuştu. Hani şu çok sevdiğin sanatçının; “Nerde boynu bükük bir garip görsen,/ Hor görme kim bilir ne derdi vardır./ O garip halinden ne sırlar gizli,/ Onu bu hallere bir koyan vardır,” şarkısında ifade ettiği gibi birer kader mahkûmuymuştu.

Sevgili anacığım şairin; “Ana rahmi zahir, şu bizim koğuş” dediği bir izbedeyiz şimdi. Sanki dünyadan eser kalmamış, herkes uzaya göçüp gitmiş de unutulmuş gibiyiz... Kuşlar prangada, sinekler kelepçeli... Gök-yüzünden başka bir yer görünmüyor. Zaman durmuş, mekân donmuş ve biz kuş misali, ranzalarımızın üstünde yitik düşler peşindeyiz.

Hiç unutamam bir gün Adana İktisat Fakültesi son sınıf öğrencilerinden birini getirdiler gardiyanlar kaldığımız siyasi mahkûmlar koğuşuna. Galiba ismi Hasan idi. Okuduğu fakültede vize sınavlarından sonra memleketi Kayseri’ye gider Hasan. Bir gün sonra polis, Kayseri’de Hasan’ı, Adana’da bir adamı öldürmekten derdest edip tekrar Adana’ya getir ve ağır bir işkenceden geçirirler. Mahkemeye çıkarılan Hasan tutuklanır ve cezaevini boylar. Haksız yere tutuklanan Hasan isyan etmekte, ama kimselere derdini anlatamamaktadır.

Bir gün koğuşlar arasındaki hücre damlarının üstüne bir kedi çabukluğu ile tırmanan Hasan, daha önce

dama fırlattığı gazocağının gazını tepesinden aşağı boca edip çaldı kibriti kendine... Aman Allah'ım insanın şirazededen çıkması, demek böyle bir haldi. Koğuşlar arasından yükselen alevler ve Hasan'ın feryadı bütün mahkûmları şaşkına çevirmişti. "Anaa! Anaaa! Doğuramaz olsaydın Anaaa!" Figanı gökleri delen Hasan, can havliyle bu sefer kendini dört beş metrelik yükseklikten aşağıya atmaz mı? Bereket versin ki düşeceği anı kollayan mahkûmlar, hemen bir set olup yere çakılmasını önledi. Bir kova suyla ıslatılan Hasan, bir hafta revirde yattıktan sonra aramıza dönebildi. Eli yüzü, yara bere içinde.. Mahkûmların benzer protestoları, Hasan'ın ilginç ve acıklı intihar maceraları için bu satırlar yetmeyebilir. Ancak insanların o dönemde ideolojik düşünceleri sebebiyle gammazlandıkları da bir gerçektir. Nitekim asıl suçlu yakalandıktan sonra tahliye edildi. Tutukluluk sürecinde iğneden ipliğe döndü zavallı Hasan. Psikolojik olarak çöktü ve az kalsın şuurunu da kaybedecekti.

Bu tahliye arifesinde biz kırk üç siyasi tutuklu da üçüncü kez hâkim karşısına çıkıyoruz. Daha önce bizi tasarlayarak adam yaralama fiiliyle (16 yıl) yargılamaya çalışan hâkim, eldeki çürük deliller ve onlarca avukatın; "yüce mahkemeniz, güzide heyetiniz, büyük adaletiniz" gibi alâyişli, biraz alengirli sözlerinden sonra tahliye etti hepimizi. Ama bu olaydan sonra birçok amir, memur gibi, ben de aile ocağımı bırakıp terki diyara mecbur oldum ana. Çünkü mal-can emniyeti kalmamış, 'çamur at izi kalsın' mantığı, psikolojik bir baskı aracına dönüşmüştü burada ana.

Biraz da babamdan söz edeyim sevgili anacığım; Adnan Menderes döneminin acılarını iyi bilen babam, bir iki nasihatten sonra ağzımı aradı o gün: "Yavrum neler oluyor? Memleket karışmış, gençler birbirini yiyor. Yaşadığımız bu bayat senaryo ne zaman sona erecek?"

diye sordu. Babamın söze kapı aralamasına sevindim. Ve olup bitenleri küçük limon ağacının altında babamla birlikte yorgan dikerken izah etmeye çalıştım ona: “Babacığım bütün bu oyunlar, kendilerine meşru müdafaa hakkı akdetmek isteyen bir avuç mutlu azınlığın işi. Bunlar, halkın alın teri ve gözyaşları üzerinden kendilerine iktidar devşirmeye çalışıyorlar. Bölüşülecek pasta pek büyük. Makam, mevki de işin içine girince adamların iştahı kabarıyor. Devletin âli menfaatleri, küçük hesaplar uğruna satılıyor bazı mihraklar tarafından...”

- Kim bunlar oğlum, bizden ne istiyorlar? Sonra biz öyle çok da zengin bir ülke de değiliz ki...

- Aslında varlıklı bir ülkeyiz baba. Ama iç kargaşa ve anarşik olaylarla bize, kendimize gelme ve sağlıklı düşünme fırsatı vermiyorlar. Mesela Batılı Emperyalist güçler, yer altı, yerüstü zenginliklerine göz diktiği Ortadoğu’yu karıştırmakla meşgulken zamanın hükümeti, iç-dış her türlü muhalefete rağmen kalkınma hamlesine devam etmişti. Ortadoğu’yu bu şerir güçlere kaptırmak niyetinde olmayan Menderes, Türkiye’nin öncülüğünde şimdiki Nato’ya benzer, askeri bir güç olan Bağdat Pakti’nin kurulmasına vesile oldu. (Türkiye, Irak, Mısır, İran ve Pakistan’da bu askeri güce dahil olma niyetinde idi..) Vay efendim sen misin boyundan büyük işlere kalkışan! Bağdat Pakti’nin Ankara’daki toplantısına gelmekte olan Irak Kralı Faysal işbirlikçi darbeciler tarafından o tarihte havaalanında yakalanarak kursuna dizildi. Irak Başbakanı Nuri Sait Paşa ve hükümet ileri gelenlerinin öldürülmesiyle yetinmediler. Beşikteki çocuklarına varıncaya kadar doğradılar.

- Sanki Menderes’in akıbetini anlatıyor gibisin. Darbeciler; o zaman da öcüler, böcüler icat edip milleti sindirmişti. O, darağacına giderken korkudan kimsenin gıkı çıkmamıştı. Evet, hep bu cesareti kimden alıyor bu

vicdansızlar, diye düşünürdüm. Demek ki cesareti, bizim korku ve cehlimizden alıyorlarmış? Öyle ya, cehaletin hüküm sürdüğü yerde vicdanın ne işi var?

- Bu doğru bir tespit. Ancak perde gerisindeki batılı güçleri ve onların yerli işbirlikçileri olan darbecileri unutmamak lazım baba. Tıpkı ülkemizdeki 1960, 1971 darbelerini yapanlar gibi şimdi de bir takım kirli senaryolar planlanıyor. Bu anarşi ve terör onların eseri... Kim bilir belki de Komünist bir sistem getirecekler Türkiye'ye. Televizyondaki generale baksana, yine hükümeti tehdit edip efelenmeye başladılar! Sanırım ordu yönetime el koyacak, dedim.

Birlikte diktiğimiz yorgan bitmiş, ama endişe içindeki babamın ikazları bitmemişti:

- Aman oğlum dikkatli ol. Başkalarının yanında böyle ileri-geri konuşma, diye uyarıyor beni.

Şiddetin dozu artıyor, artık gündüz göz göre göre evlere girip insanları tehdit ediyorlar. Öyle ki bir gün babamı, sırtında bir müşteri yorganı, eve dönerken sokakta çeviriyorlar:

- Hey dur bakalım amca! Nerelisin sen?" "Sivaslıyım. Buyur, yatak-yorgan mı vardı?"

- Yok yok, böyle bir işimiz yok. Sivaslıların çoğu Ehli Bey'tir... Sen hangi partidensin söyle bakalım? Gençlerin tavrı, gayet kaba ve sert. Babam donup kalıyor:

- Ne partisi yavrum, biz ekmeğimizin peşindeyiz.

- Hadi hadi inkâr etme, partini söyle de git işine... Altmış yaşındaki babam, çaresiz:

"Ekmek Partisindenim," diyor.

Gençler hırçınlaşınca, babam yükünü yere bırakıyor. Elini, pamuğa belenmiş şalvarın cebine götürüp cebin içinden şalvarın yırtık yerine parmağını sokuyor

ve “işte bu partidenim!” diye bağırıyor. Şalvardan dışarı çıkan parmak, arsız gençleri güldürünce yakasını bırakıyorlar.

Aynı gün, Cuma namazını müteakip tekrar Enstitüye yöneldik. Bireysel hareket mümkün değil. Bu yüzden on-on beş arkadaş, toplanıp birlikte gireceğiz okula. Okulun dış kapısıyla aramızda, tarlalara su taşıyan büyük bir su kanalı var. Daha kanala varmadan iki sivil araç çevirdi önümüzü. “Kimlik kontrolü.” Sivil polisler, elimdeki doksan dokuzluk tespihe takıyor: “Bu ne be, molla mısın sen?” Bağışla; ‘bu anamın yadigârı’ diyemedim ana...

- Bu kimlikte sahte gibi duruyor...

- Neden? Üstündeki mührü görmüyor musunuz?

- Kör değilim görüyorum elbet. Fakat soyadının son harfi, resmin üzerine taşmış. Başka bir kimlik var mı üzerinde? “Hayır, yok!” “Nüfus Hüviyet Cüzdanın nerede peki?”

- Galiba okul idaresinde kaldı. Sivillerden birinin gözü, parmağımdaki yüzükte. “Evlili misin?”

- Evet evliyim. Bir çocuğum var. Direksiyondaki polis, heyecanımı yatıştırmaya çalışıyor.

- Hüviyetinin okulda olduğundan emin misin?

- Evet eminim. Müsaade edin alıp geleyim kimliğimi.

- Okulda işimiz yok hemşo... Evlilik cüzdanın var mı sen onu söyle?

- Hayır yok, görücü usulüyle evlendim. Henüz evlilik cüzdanı alma fırsatım olmadı, diye cevap veriyorum. ‘Komiserim’ diye hitap ettikleri bir diğer polis:

- Eşin kaç yaşında peki? Sinirleniyorum; “Bunun kimlik bilgilerimle ne alakası var?”

- Soruma cevap ver lan küstah!.. “On yedi...” “Hımm, kızcağızı kaçırdın öyleyse..”

- Yahu ne kaçırması... Lütfen bu tacizden vazgeçin artık. Eğer amaç kimliğim ise beni okula götürün. Çünkü evde kimliğimi ispat edecek bir belge yok.

- Niye eve gitmekten kaçırıyorsun? Gizli saklı bir şeyler mi var evde? Silah, el bombası filan...

- Yok memur bey, bunu da nerden çıkarıyorsunuz? Biz kendi halinde insanlarız.

- Kendi halindesin ama kimliğin sahte... Mollasın ama on yedisinde kız kaçıırıyorsun. Dürüstüm diyorsun ama elin kızını resmi nikâhsız taşıyorsun, diyerek sürekli beni suçluyor.

Büyük bir ümitsizlik sarmıştı benliğimi. İçimden; “ayvayı yedin oğlum, adamlar habbeyi, kubbe yapıyor.” Ne desem boş, ne söylesem suç sayılıyor. Umutsuzluğun cenderesinde birden öğrettiğin dualar geldi aklıma ana. Okuyor okuyor, için için yalvarıyorum. “Rabbim, ya bu art niyetli adamlar, suçlu silahlardan birini atarlarsa evime...” Çünkü polisler de ideolojik olarak bölünmüş. Sağcılar: Pol-Der, solcular: Pol-Bir çatısı altında örgütlenmişler.

Sokaktaki yargılamadan sonra bir başka polis alıyor öğrenci kimliğimi eline ve beni sivil polis aracına buyur ediyor. “Hadi bakalım bin arabaya, gidiyoruz.”

- Nereye, kime gidiyoruz?

-!

- Bakın polis ağabeyler, yemin ederim bu öğrenci kimliği bana aittir. İşte okul idaresi karşıda, gidip yerinde durum tespiti yapabilirsiniz. Beni nereye götürüyorsunuz?

- Sen atla bakalım arabaya. Biz nerede durum tespiti yapacağımızı iyi biliriz efendi!

- Evim çok uzak, siz beni okula götürsenize yahu. İdarede her türlü bilgi-belge mevcuttur. Boş yere ailemi endişelendirmeyiniz, rica ediyorum...

- Aklına ihtiyacımız yok molla efendi. Sen bize adresini ver bakalım... Rica, minnet, nezaket kar etmiyor. Giriş kapısındaki birçok öğrenci de, benim gibi sudan bahanelerle Emniyet Müdürlüğündeki ünlü Birinci Şubeye getiriliyor. Üç saatlik nezaretten sonra, sorgu sual yeniden başlıyor. Önüme anarşik suçlardan aranan kişilere ait, resim albümleri konuyor.

- Hadi molla kardeş, bunlardan tanıdıklarını göster bakalım bize. Albümün sayfalarını tek tek çeviriyor önümde. "Tanıyor musun? Ya bunu, ya bunu, ya şunu..."

- Tanımıyorum, tanıımıyorum, tanıımıyorum... Sivil polis dik dik gözlerimin içine bakıyor.

- Bin tane resimden birini de mi? Geçenlerde öldürülen şu öğretmeni de mi? Hâlbuki bunlar senin takımından... Keşke hangi takımdan olduğumu bilebilseydim! Bir hatam yok. Eğer suçlu biri varsa o da elimdeki tespih! Fakat siviller psikolojik baskıya devam ediyorlar. Biri şoför, dört sivil polisle birlikte Emniyet Müdürlüğünden çıkıyoruz.

- Kimlik tespiti için evine gidiyoruz. Haydi bakalım, hızlan biraz...

- Lütfen memur bey, eve değil, okula götürün beni. Okulda her türlü doküman var. Ailem sivil polislerin arasında görürse bir daha okula göndermez beni. Rica ediyorum. Allah aşkına memur bey, diye yalvarıyorum. Fakat içlerinde 'komiserim' diye hitap ettikleri adamın taştan farkı yok. Aracın aynasından perişan halimi iz-

leyen şoförün gözlerindeki masumiyette olmasa bu dört sivilin arasında çıldırabilirim.

Kadillak marka Amerikan arabasıyla, yamalı asfaltları yel gibi aşıp gidiyoruz. Lakin sahipsiz ülkemin kaldırımlarına, güz yaprakları gibi savrulan insan manzaraları pek hazin... Çünkü memlekette tüp gaz, yağ, un, şeker, ekme, ilaç gibi temel ihtiyaç maddeleri karaborsada. Her yer kuyruk, her kuyrukta sıra kavgaları var. Bir kilogram şeker, bir tüp gaz alabilmek için sabah-akşam upuzun kuyruklarda ömür tüketiyordu ülkemin yoksul insanları. Aslında bu da bir başka psikolojik baskı ve halka ödetilen bir başka bedeldi...

İkinci ezanı okunurken Kırmızı Kadillak, gelip evimizin önünde durdu. Tabi çevredeki konu komşu pür dikkat pencerelerde bizi izliyorlar. Fakat ben dua dua yalvarıp yakarmaya devam ediyorum Mevla'ma. Bu durum, direksiyondaki polis gözünden kaçmıyor. Öğrenci kimliğimi eline alan komiser, arkadaşına beni işaret ederek; "Birlikte araçta kalın." emrini veriyor. İstirabımı anlayan şoför polis, meslektaşları araçtan çıkınca; "biraz serinkanlı olmamı, kendimi bırakmamamı," tavsiye ediyor.

Kapı çalma nezaketinde bulunmayan polislerin içeride ne yapıp ettiklerinden haberim yok. Yalnız kırık, kesif bir feryat işittim. Bu eşimin sesi olmalıydı. "Mustafaaa! Mustafaaa!.." Sırtım kapıya dönük, ama kulağım eşimin feryadında. Dayanamadım, birden taksinin kapısını açıp dışarı çıktım ve aynı anda eşimle karşılaştım. Nutku kurumuş, limon gibi sararmıştı. Bir çıldırmışlık hava içinde: "Mustafa'm sen adam mı öldürdün? Bunlar ne diyorlaaar? Sen kimi öldürdüün? Allahııımm!.." Gözlerinde onulmaz bir karamsarlık, bir omuzu çökmüş...

- Ne, adam mı? Kız, sen ne diyorsun? Yalan bunlar yalan, diye bağıyorum. Şoför engelliyor beni. Eşi-

min içeri girmesini ihtar ediyor. Pencereleden sarkan başlardan sonra, sokaktan gelip geçenler de kapımızın önüne sıra sıra dizilmişler. Yorgancının oğluna neler olacağını merakla bekliyorlar. Bunların içinde öyle aşağılık adiler var ki; beni el kol hareketleriyle taciz etmeye çalışıyorlar. Yarım saatten fazla bir süre geçti, artık göz yaşlarıma hâkim olamıyorum. Hâlâ içeriden çıkan yok. Yanımdaki poliste dayanamadı bu psikolojik işkenceye; “alçak herifler” diye bağırdı.

Millet ikindi namazından çıkarken, sürekli bakkalından alış veriş yaptığımız Bekir Amca girdi içeriye. Kısa bir süre sonra da üç sivil polis, Babam, Bekir Amca ve rahmetli kardeşim Ömer, süveteri kanlı, hırpalanmış, perişan bir vaziyette dışarı çıktılar. Polisler Ömer’i itip kakıyor. O, üç polisin arasında... Bu sefer beni dışarı atıp kardeşimi araca bindirmeye çalışıyorlar. Babam, Bekir Amca, polislerin etrafında dört dönüyor.

- Lütfen memur Bey, ben bu aileyi yıllardır tanırım. Bunlar mahallemizin en sakin insanları, bırakın çocuğu, eğer bir cahillik ettiyse onun adına sizden özür diliyoruz.

Komiser hiddetli hiddetli bağıyor:

“Ulan bunların hepsi anarşist... Gir lan arabaya, ben sana kim olduğumu göstereceğim...”

Sokaktaki herkes seyrimize kalkmış. Arbede devam ediyor.

Sonunda Bekir Amca dayanamıyor:

“Bana bakın polis efendiler! Benim oğlum, filanca partinin il başkanı, vallahi şimdi gidip yetkili bütün amir memuru buraya dökerim. Beni buna mecbur etmeyin.” diyor. Ve taş kalpli komiser, kardeşime: “Yürü lan, elimden bir kaza çıkmadan defol,” diyerek evimizin duvarına çarpıyor onu. Ruhun şad olsun erkek Ömer,

mert Ömer. Ötelerde “kardeşini nasıl bilirdin?” diye bir soru yöneltirlerse; ‘ağabeyim okusun’ diye, bana nasıl kol kanat gerdiğini ve adıma ödediğin onca bedelleri tek tek anlatacağım Rabbime...

Kırmızı Kadillac taksi, yağmur sularıyla delik deşik olmuş sokağımızdan kavisler çizerek uzaklaşıyor. Milletin gözü hâlâ bizde. Birkaç kendini bilmez çirkin kahkahaları, arsız höykürüşleri arasında evimize çekiyoruz. İçeri girdik. Avluda kan izleri var. Küçük limon ağacının altındaki müşteri yorganı da kandan nasip lenmiş... Kan, sevgili kardeşimin patlatılan dudağının kanı. Şurada oturmuş civanım, sevgilisine mektup yazmakla meşgul. Babam ise her zamanki gibi limon ağacının altına sermiş hasırını yorgan dikiyor.

- Bunlar ne, ne oldu burada? Güngörmüş babam kendini tutamıyor, hüngür hüngür ağlıyor. “Yavrum, Ömer’e silah çektiler, az daha öldürecekti kardeşini! “Allah’ım neler işitiyorum.”

Gerisini eşim anlatıyor:

“İçeri girer girmez, senin kimliğini gösterip bu adamı tanıyor musun? diye sordu. “Evet, o benim beyim... Ne oldu ki? dedim. “Kocan bir adam öldürmüş. Biz polisiz, evi aramaya geldik!” deyince donduk kaldık. Ama Ömer hemen ayağa kalktı: “Polis, destursuz içeri girmez. Sizin polis olduğunuza inanmıyorum, dedi. En öndeki polis, kimliğini gösterdiği anda Ömer, onun elindeki kimliğini kaptı. Çünkü benim gibi o da, izinsiz içeriye dalan adamların polis olduğuna inanmamıştı. Vay, sen misin elimdeki kimliği kapan. ‘O ‘komiserim’ dedikleri polis, Ömer’e öyle bir yumruk attı ki ne diyeyim... Diğerleri de hemen silahlarını şakırdatıp Ömer’in üstüne çullandılar. Ver ha dövüyorlar... Eğer Bekir Amca yetişmeseydi Ömer’i gözümüzün önünde öldüreceklerdi.” dedi. Babamın iki gözü, iki çeşme..

- Bekir Amcanın gelişi Ömer'i cesaretlendirdi. Bir fırsatını bulup aralarından silkindi, ayağa kalktı. "Ağabeyim adam öldürecek insan değil, hem polisin elinde arama emri olur. Madem polissiniz çıkarın arama emrini," diye diretti. O posbıyıklı komiser: "Biz, arama emri olmadan da ararız evi!" dedi. Bunun üzerine Bekir Amca; "Arama emri olmadan ev aramak da neymiş." diye çıkışınca polisler geri adım attı. İşte Ömer'in halini de gördün sen zaten...

Uzunca bir sessizlikten sonra babam kararlı bir tavırla ayağa kalktı: "Artık burada sana hayat yok oğlum! Yere batsın eğitimi de okulu da... Mustafa oğlum, sen hemen burayı terk edeceksin. "Nereye, kime gideyim baba?" diye itiraz edecek oluyorum. Fakat babamın buğulu gözlerine bakamıyorum.

Önce Düzce'deki akrabalarımın yanında çorap, mendil satıyorum. İnşaat işleri, yazında memlekette kayısı bahçesiyle uğraşıyorum. Fakat eşimden, ailemden uzak kalmak yüreğimi dağlıyor. Hele hele üç aylık hızlandırılmış eğitimle üç yıllık Enstitüyü bitirip dördüncü ayda öğretmen olarak atanan hükümet destekli emsallerimi gördükçe çıldırarak gibi oluyorum. Fakat neylersiniz, bir süre sonra kanıksıyor, kabullenmeye başlıyorsunuz yapılan üvey evlat muamelesini. Evet, öz ile üvey evlatlar bir olur muydu?

Umutsuz, umarsız günler... Perişan halimden ziyade, ülkemdeki terör kâbusu üzüyor beni. Ve her zaman olduğu gibi Şairler Sultanının o ünlü dizeleri dökülüyor dudağımdan: Aman efendim, aman!/ Galiba Âhir Zaman!/ Manzarası yurdumun,/ Tufan gününden yaman!

Her yerde kan, her yerde tarafgirlik var... Binlerce insanın canına mal olan anarşik olayların ardında hiç şüphesiz iç ve dış mihrakların önemli rolleri bulunmaktaydı. Aynı silahlarla hem sağ hem sol görüşlü insanların öldürülmesi, faili meçhul cinayetler, kültü-

rel dezenformasyon, sinemalardaki ahlâksızlık furyası bunun kanıtıydı. Ve 11 Eylül'de oluk oluk akan kanın 12 Eylül günü bıçakla kesilmiş gibi durması, perde gerisindeki bu büyük oyunu deşifre ediyordu aslında. Lakin kullardan ziyade, Allah'ın adaletine bel bağlayan ben, bu gerçeği yeni yeni kavriyordum. Zaman zaman Adana'ya gelsem de ortalığın yangınından, uzun süreli kalamıyorum evimde. Sürgündeki derbederler gibi gurbet ellerdeyim yine ana.

Bir gün müjde veriliyor bana Düzce'de. "Eğitim Enstitüsünden mezun olamayan eski öğrenciler için bakanlık yeni bir sınav hakkı tanımış." Oh, ne âlâ, ne güzel... Sınavlar, sınavlar... Birinci sınıftan kalan dersleri Adana'da veriyorum. Diğer dersleri vermek için ise bizi, illerdeki diğer Eğitim Enstitülerine dağıtıyorlar. Birçok eski arkadaşla birlikte ben, Bursa Eğitim Enstitüsü'nde tamamlıyorum eğitimimi. Peki, ne zaman? 11 Eylül 1980 günü. Yani o meşhur zülüm darbesinden bir gün önce. O gün diplomam tanzim ediliyor, Milli Eğitim Bakanlığına öğretmenlik için müracaat formlarımı yeniliyorum. Bir gün sonrası için, yani 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi arifesinde bir yolcu bileti alıyorum Bursa Otogarı'ndan.

Derken sabah ezanıyla birlikte kahvaltılık almak için dışarıya çıkıyorum. Daha gün ışımamış... Ve katı, sert bir asker narasıyla irkiliyorum. "Hey! İçeri gir diyorum sana, sağır mısın?" "Niye?" diye karşılık vermeye kalmadan birkaç asker koşup yanıma geliyor. "Hemşerim sabah sabah belanı mı arıyorsun? "Kahvaltılık alacağım, niye ki..." "Yahu duymadın mı? İhtilal oldu ihtilal! Ordu yönetime el koydu! Gir içeri, başına iş alma! "Asker kardeş, ama ben biletliyim, Adana'ya gideceğim." "Ya sabır... Haydi, öyleyse atla şu dolmuşa da gözden kaybol..." Gidiş o gidiş, acı gurbet maceraları bitiyor.

Lakin bizden sonra gelip, bizden çok önce okuldan mezun olanlar atanmış. Üç-dört yıldır görev yapmaktadırlar. Fakat bize yine üvey evlat muamelesi yapılıyor. Sebep; Eğitim özgürlüğünü engellemek... 1402 Sayılı Sıkıyönetim Komutanlığının ilgili emri gereğince; “Sakıncalı Personel” addedilmeniz...“Ne yapmışız, ne etmişiz? Kimin tavuğuna kış demişiz?” Orası nâmalum. “Peki, ne yapacağız?” “Davanın neticesini göreceğiz.” “Ama sivil mahkeme dava hakkında görevsizlik kararı vermiş.” “Bilemeyiz efendim, sıkıyönetim komutanlığına gönderilmiş dosyanız.” Oraya müracaat ediyorum, “sıranı bekle,” diyorlar.

Altı yıl boyunca onlarca defa, mağduriyetimi bildiren dilekçeler kaleme alıyor, tekrar tekrar bakanlığa müracaatta bulunuyorum. Fakat olumlu bir gelişme yok. Bir gün bir vesileyle Cunta Hükümeti Bakan yardımcısı albayın yanına çıktım. Albay: “Sakıncalı, diye fişlenmişsin neden? diye sordu. “Efendim, malum öğrenci olayları, fakat ben...” Albay, sözü ağzıma tıkıyor: “Hep böyledir zaten, siz masumsunuz...” “Efendim, fişlenmek için ceza almış olmak gerekir. Ben ceza almadım ki.” “Yanlı, bizim için suça bulaşmış olmak yeterlidir! Git kendine başka bir iş ara..” dediğinde uzun koridorun soğuk duvarlarına esir düşmüştüm. Bir tutam umudum vardı avunduğum. Fakat heyhat! O da albayın gürleyen taşkın seylabına kurban gitmişti. “Peki ya deliler koşuşundaysanız, nereye kaçacaksınız?” diyemedim ana...

Ankara'nın yolları taşlı, gelip gidiyorum yaşlı yaşlı... Ve öğretmen olarak atanmam, Cunta Yönetiminin, sivillere devredildiği (Turgut Özal iktidarının-1985 Eylülüne) kadar gerçekleşmiyor. Tam altı yıl, çekmediğimiz çile, yemediğimiz darbe, ödemediğimiz bedel kalmıyor. O ünlü darbeci generalin deyimiyle; ‘şartlar olgunlaşmış,’ yani darbeye zemin hazırlanmıştı. Bin-

lerce insan öldürülmüş, milyonlar fişlenmiş, yüzlerce genç darağaçlarına gönderilmiş, cezaevlerinde insanlara dışkılarını yedirilmişti!

Ne enteresan bir öykü, ne hazin bir kurgu, ne müt-hiş bir senaryo değil mi anacığım? Lakin hikâye basitti. Ortam kızıştırılacak; biraz kan, kin, sefalet, biraz to-tem, biraz şovenizm. Darbe ve yıkılan umutlar... Kat-liamlar, kavgalar... Davulun sesi uzaktan ne hoş değil mi? Fakat olayı bizzat yaşamak, bambaşka bir acıymış ana. Yaşamadan, başkasının acısını hissetmek ise pek güç... Ama ümitvarız anacığım. Şairin: “Gün olur, bulut dolanır, sarı bozkır titrer/ Gök yıkanır kirli dumanla-rından/ Yemyeşil bir rüzgâr eser, bulutlar arasından/ Şimdi siz taşıyorsunuz müjdenin kurşundan yükünü/ Çatlayacak elbet yalanın çelik kabuğu/ Sizin bahçeniz-de büyüyecek, imanın güneş yüzlü çocuğu” dediği gibi, mevsimler değişse de umut varız ana...

BİTMİYEN BEDEL

İlhan AKIN / Düzce

Solcu değildim o zamanlar. Hiç olmadım. Sağcı da değildim aslında. Oysa cahil de sayılmazdım. Ne kadar düşünüp uğraştımsa, sağcı da anlayamadım bir türlü, solu da... Bu bir eksiklik miydi bilmiyordum. Ama kendime göre değerleri olan, sade bir insan olduğumu biliyordum bir tek.

Bir başıma değildim en azından. Sol yanımda en samimi arkadaşım Solcu Murat, sağ yanımda en samimi arkadaşım Sağcı Mehmet. Sağımdaki Mehmet'i de, solumdaki Murat'ı da bıkmadan dinledim yıllarca. Hiç ayrım yapmadım aralarında.

Bazen farkında olmadan Murat **sağıma**, Mehmet **soluma** otururdu da, gülerdim, içten içe...

Uzun yaz gecelerinin loş mehtabı altında uzadıkça uzayan sohbetler, tartışmalar, sloganlar...

Murat anlatırken Murat'ın yüzüne, Mehmet anlatırken Mehmet'in yüzüne baktım hep.

Çok sertleşince sohbet, aralarına girip “**insan**” olduklarını hatırlatıp ön alırdım kendimce.

Murat'ın keskin ifadelerini Murat'a, Mehmet'in sivri sözlerini Mehmet'e yakıştıramazdım ama o günler öyleydi işte.

Aklı başında olduklarını düşündüğüm iki insanın, başlarındaki aklın nasıl da kaybolup gittiğine hayret eder, üzüldüm içten içe.

Ne Murat'aydı meylim. Ne de Mehmet'e. Oysa Muratçı, ya da Mehmetçi olmak en popüler şeydi zamane gençlerinde.

Olamadım...

Ne “sağcı” olup Mehmet'i, ne “solcu” olup Murat'ı sevindirebildim.

Amaçları bağa varıp üzüm yemek değil, sadece suçsuz bağcıyı tartaklayıp dövmek olsa da, modaydı “bir şeyci” olup dayak atmak o günlerde.

Çoğu zaman zihnim bulanıyor, başım dönüyordu onları dinlerken. Ama kendimle buluşup biraz düşününce, anlayabiliyordum neyin ne olduğunu...

Ne Murat'ın solu doğruydum bana göre. Ne Mehmet'in sağı...

Gece boyunca konuşurlar, arada celallenip hırslanırlar, hiddetlenip kükrerlerdi birbirlerine. Dinleyip anlamak olsaydı keşke asıl gayeleri.

Kendileri için, birileri tarafından yazılmış kitaplardan özenle seçtikleri sloganları, ya da, dün gece gizlice duvarlara yazdıkları, yarın gece yine yazacakları yazıları haykırıyorlardı birbirlerine.

Kendimi yokluyordum onlar didişirken. Bende miydi eksiklik? Neden onları anlayamıyor, arada bir de olsa, birinden birine:

“—Sen haklısın arkadaş!” diyemiyordum.

Murat'ın da Mehmet'in de haklı olduğu yerler yok değildi aslında. Peki, neden anlaşıyorlardı bir yerlerde?

Onlar ki, yüksek tahsil yapmış iki insan... Anlaşabilecekleri hiç mi bir şey yoktu ortada?

Olmuyordu işte. Her gece ellerinden düşürmedikleri, satır satır ezber ettikleri kitapları usta eller yazmıştı demek...

Peki ya ben?

Yüksek tahsil yapmaya az kala, ortada bir yerdedim hâlâ. Kararım ne Mehmet'e ne Murat'a...

Başaramadım işte. Üstüme vazife değildi ama Murat'la Mehmet'i bir kez olsun buluşturamadım düşüncelerinde.

Murat'ın kitabı Murat'a, Mehmet'in kitabı Mehmet'e doğrudu bir tek. Köy meydanındaki koca çınar ağacının altında her gece beraber olmamıza rağmen ne Murat Mehmet'le, ne Mehmet Murat'la hiç buluşmadı. Benimle buluşmayı ise, akıllarının ucundan bile geçiriyorlardı zaten. Oysa üçümüz de arkadaşlık taa çocukluktan...

Her akşam oturup sohbet etmekten, bağırıp çağırmaktan, sabahlara kadar birlikte olmaktan bıkmayan üç samimi arkadaş...

Üstelik İstanbul, Ordu, Maraş, Yozgat değildi mekânımız. Sloganlar şehirleri çoktan aşmış ki, ufacak bir dağ köyünün çınar altıydı çatışma meydanımız.

Köy kahvesini işleten Hüseyin Amca'nın:

"Bu iş köylere kadar vardı mı çocuklar?" diyerek hayıflanması boşuna değildi.

Malum, iş çığırından çıkmış, gece Muratgillerden birileri, öbür gece Mehmetgillerden birileri ölüp gidi-

yor, anaların feryadı, izbe sokak duvarlarına manşet oluyor, slogan yarışı, daracık sokakları aşip caddeleri inletiyor, kanlı meydan çatışmalarının ardı arkası ke-silmiyordu.

Kimseye belli edemiyordum ama Muratçılara da, Mehmetçilere de içten içe üzüliyor, bu arkadaş kanı-nın neden döküldüğünün merakıyla içimi içime yediri-yordum geceler boyu.

İnsandım ben. Bir başka insanın kılına zarar geldi-ğinde üzülmeyi becerebilen bir insan...

Tek başıyaydım artık. Murat da yoktu, Mehmet de yoktu köyde.

Duvar boyamaya, meydanları doldurmaya, slo-gan atmaya, birbirlerine baskın yapmaya gitmişlerdi İstanbul'a.

Üç gün sonra döndü Mehmet. Salih Öğretmen'in, köy kahvesine getirdiği gazetenin baş sayfasındaydı resmi. Resmin altında da, küçücük harflerle, kısacık bir yazı:

“Dün, İstanbul'da meydana gelen çatışmalarda hayatını kaybeden sağcı Mehmet...”

“Neden Mehmet? Neden?” diye haykırdım. Sitem et-tim. Köpürdüm kendime.

Sustum kaldım. Kimseye duyurmadım sesimi. Ken-dimleydi hesabım. Mehmet'in arkadaşığıydım ben. Söz geçirip, dinletebilmeliydim kendimi.

Başaramadım...

“Bir duvar boyası kadar olamadın.” deyip küstüm kendime.

Arada bir, Kerime Teyze'nin kucağına girip su serp-tim ateşime.

“Hiç olmazsa Murat’a bir şey olmasın.” diye beklerken, “**İHTİLAL**”i duydum köy kahvesinin köhne duvarını süsleyen siyah beyaz TV de... Uyumadım hiç. Bıçak gibi kesilen çatışmaları düşündüm o gece. Bu günün dünden farkı neydi ki, her şey bitivermişti bir günde. Oysa apaçıktı bütün mesele. Dün senaryoyu yazarlar, bugün oyunlarını oynuyordu “**YURT SAHNESİ**”nde...

Hem de ne oyun...

Türk Halkının gözleri önünde sergilenen, bir türlü perde kapatmayı bilmeyen, siyasi kimlikli ve cüzdani dolgunların cılız alkışladığı “**İHTİLAL OYUNU**”...

Kahrettim kendime. Yumrukladım göğsümü. Ama şükrettim yine de. Murat’ın yaşıyor olmasına sevindim içten içe.

“En azından Murat kurtulsun, Mehmet gibi ölüp gitmesin.” diye düşünürken, gazetede gördüm onun resmini de. Altında, zor okunan, incecik, kısa bir yazı: “**Otuz sekiz yıla mahkûm edilen Solcu Murat...**” Annesinin gözyaşlarına üzülsem de, ona belli etmeden hayatta olduğuna sevindim gizlice.

Otuz sekiz yıl sonra da olsa, Murat köye geri dönecek, Mehmet aramızda olmasa da, mehtaplı gecelerde, çınar ağacının altında yine sohbet edecek, soğuk gecelerde kahvede çay içecektik yaşlı başımıza.

Soğuk bir kış günüydü. Ortalık buz kesiyor...

Yerde bir metre kar...

Yetmiyormuş gibi tipi, fırtına, rüzgâr...

Akşam karanlığı yavaş yavaş çökmeye başlamış...

Köylü, yemeğinden sonra aceleyle sıcak köy kahvesine, üstüne birkaç yumruk yemeden çalışmayan, siyah beyaz televizyondan “**İHTİLAL AJANSINI**” dinlemeye toplanmıştı ki ajanstan önce davranan muhtarın:

—Murat hapiste ölmüş komşular! Koğuşunda yangın çıkmış dün gece... Demesiyle, Murat geçivermişti beklenen ajansın önüne.

—“Neden Murat? Neden?” diye haykıramadım bu seferde. Elimdeki çay bardağını sıktım sadece. Başka şeye de gücüm yetmezdi zaten. İhtilale haykırdım avazımın çıktığı kadar. Bari hapiste ölmeseydi insanlar... Murat, gece geç saatlerde “Reo”yla geldi köye. Bir ay önce sıra savan Kerime Teyze’den sonra şimdi sıra Meliha Teyze’de...

Yılar önce Murat’la Mehmet’in arasında olduğum gibi, Komutanla Meliha Teyze’nin arasındaydım yine.

Meliha Teyze:

—Yarın. Diyor. Komutan:

—Şimdi...

Meliha Teyze:

—Allah aşkına! Oğlumun cenazesi bir gece misafirim olsun evimde. Diye yalvarıyor. Komutan:

—Hayır bacım. Şimdi! Meliha Teyze:

—Allah rızası için yapmayın bir gecelik...

—Olmaz bacım. Şimdi...

Meliha Teyze, ne kadar yalvarıp yakardıysa da, evinde bir gece misafir edemedi oğlunun tabutunu.

Başaramadı Meliha Teyze. Dinlemediler onu.

Gecenin on ikisi. Dışarıda bir metre kar. Ara ara da, devam ediyor pala pala yağmaya.

Köy mezarlığında iş makinesiyle açılan mezar, kamera çekimiyle kılınan namaz...

İki arkadaşım vardı köyde. Biri Murat, biri Mehmet...

Murat “**solcu**” oldu, Mehmet de “**sağcı**”. İkisi de göçüp gitti gencecik yaşta. Mehmet, sokak arasında öldü İstanbul’da. Murat da hapiste...

Bir gece haklıy düşündüm.

Öbür gece haksızı...

İkisini hiç yaklaştırmadım birbirine.

Murat’ı ayrı tuttum gönlümde.

Mehmet’i ayrı...

İhtilallerin asıl mağdurlarını düşündüm günlerce...

Ölenler çekip gitmişti zaten. Geride kalanı düşünmek düşerdi bize. İşte asıl mağdur, ağır bedel ödeyen onlardı bence.

Mehmet mağdurdu doğru. Gençliğiyle, canıyla ödemişti bedeli. Ama onun için hâlâ gözyaşı dökene, acının sırtına kocaman bir kambur yüklediği anne Kerime Teyze mağdur değil miydi? Bedel ödemiyor muydu bu yaşlı hâliyle?

Murat mağdurdu kuşkusuz. O da gencecikti çünkü. Hem de, yanarak ölmekle ödemişti bedeli. Ama ölüsünü bir gece bile evinde misafir edemediği için devlete, hayata, her şeye küsen anne Meliha Teyze?

Meliha Teyze mağdur değil miydi sizce?

İhtilalcilerin göz yumup ölümlerini seyrettiği otuz bin vatan evladı gencin tamamı mağdurdu.

Bedelleri de ödemişlerdi birer birer...

Onlar için her gün gözyaşı dökene, anılarına anıtlar diken analar çok daha mağdur değil miydi?

Ya bacılar, kardeşler, arkadaşlar?

Hapislere doldurulup yaş büyüterek, bir “**oradan**” bir “**buradan**” kurban edilen küçücük çocuklar mağdurdu kuşkusuz.

Ama onlar için hâlâ yürek sızlatan şey daha büyüktü.

Her ihtilalde otuz kırk yıl gerileyen, parasını, pulunu, onurunu, geleceğini kaybeden,

yediden yetmişe bütün **TÜRK MİLLETİ** mağdur değil miydi?

Ki hâlâ ödediği bedel bir türlü bitmeyen?

İHTİLAL'in tanımında mağdur etmek, bedel ödemek varken mağdur olmayan, bedel ödemeyen tek kişi kalmış mıydı sizce?

RABBİM SEN HİDAYET VER...

Güzin AKTAŞ / Samsun

“Rabbim sen hidayet ver!” demekle nasıl katılaştığımız kalplerin O’nun rahmetiyle yeşerdiğine şahit olmak güzel bir duygu. Nerden nereye...

Zaman postmodern darbenin en cafcacı, en zülümâtlı anlarından biri...

Hatıra ise —**Sen teröristsin!**” hitabı.

Hatıra diyorum, geçip gitti ama tahribatı hâlâ devam ediyor.

Öylesine Firavunlaşmış kişiler yanlış olduğunu bilmesine rağmen idareci olduklarından sanki **ilahî bir kanun gibi “başörtüsü yasağını” sıkı sıkı uygulamaya** devam ediyor.

Umudum harcanan ve heba olan hayatların yeni yüzyılda açan goncalara toprak, gübre ve su olması... Tesellimizin de bunların mü’min ve münafık’ın ayrışması için bir imtihan süreci olması.

“Bir anınızı yazın” denildiğinde “—Hangisini yazsam?” diye düşündüm.

Öylesine komik, öylesine trajik olaylar yaşadım ki
Şimdi bunlara bazen gülüyor

Bazen de insanın nasıl canavarlaştığını hatırlayıp
üzülüyorum.

Galiba daha çok üzülüyorum...

Belli ki bu derin üzüntü ruhumda derin yaralar aç-
mış.

Karşımdaki her insan beni rencide edecek, aşağıla-
yacak, yok sayacak ve dışlayacak sanıyorum.

Kendimi öylesine kalın duvarlarla örülmüş bir kale-
ye hapsettim ki en çok sevdiğim aile efradıma bile ka-
pıyı açarken ürkek davranabiliyorum.

Soğuk, anlaşılamayan, duygularını belli etmeyen bi-
risi olup çıktım.

İşte 28 Şubat sürecinin beni getirdiği hâl bu...

Yüzüme gülenler ile dost sandıklarım, haksızlıklara
karşı ya sustu ya da bir çelme takıp düşmemi hızlan-
dırdı...

1995–1996 Öğretim yılında bir İlköğretim Okulunda
çalışmaya başladım. Daha önceleri hep Liselerde görev
yapmıştım. Oralardaki öğretmen odalarındaki konu-
şmalarımız, davranışlarımız hep seviyeli ve ölçülüydü,
daha doğrusu sonsuz mesafelerle örülüydü... Yeni oku-
lumdaki arkadaşlarımın konuşma ve davranışları ço-
cuksu geliyordu bana...

İçten içe ne kadar samimi ve ne kadar içten olduk-
larını düşünür, bu yaşta çocuk kalmalarına gıpta ile
bakardım.

İlk zamanlar selamımı almaz,

Benim oturduğum yerde oturmazlar,

Garip garip davranışlar sergilerlerdi.

İnadına onların beni yok saymalarını anlamazlıktan gelir,

Hâl-hatır sormaya devam ederdim.

Üzüntülerini paylaşmaya sevinçlerine ortak olmaya çalışırdım.

Nihayet beni tanıdıkça önyargılarından vazgeçip birer ikişer selamımı almaya başlamışlardı.

Öğretmenler odasında ayrı ayrı gruplar oluşmuş, kimse birbirleriyle bir şey paylaşmıyordu. Aslında okul yeni bir okuldu. Hiç kimse daha önceden birbirini tanı-mıyordu. Benim gibi yeni gelen iki arkadaşımın gayreti ile öğretmenler odasında ikinci teneffüsü “çay ve kah-valtı saati” yapmış, böylece bütün öğretmen ve idareci-lerin aynı masa etrafında oturup çay içmesini, okulun kritiğini yapmasını sağlamıştık. Daha önce bana kar-şı sürekli ters davranan bazı arkadaşlar yavaş yavaş konuşup selamlaşmaya başlamıştık. Öğretmenlik gibi kutsal ortak bir idealde buluşabiliyor olmamızın hazzını yaşarken 28 Şubat Postmodern Darbesi oldu...

Aman Allah'ım! Meğer içimizde ne şahinler var imiş de haberimiz yokmuş! O zamana kadar başörtülü olduğum için birkaç kez şikâyet edilmişim gerçi... Müfettişler birkaç kez soruşturma açmışlardı.

O tarihten sonra 1 ay içinde Millî Eğitim Mü-dürlüğüne imzalı-imzasız 300 e yakın şikâyet di-lekçesi gitmiş!

Müfettişlerin biri gidiyor diğeri geliyor... Bu arada derslerim konusunda hassasiyetimi bildiklerinden sa-vunmaları boş derslerimde veya dersler bittikten sonra alıyorlardı. Savunmamı almaya ilk gelen biraz haşin hoyrat davranıyor görüşmenin sonunda yumuşamış,

birazda mahcup bir şekilde ayrılıyordu. Bazen de “me-sainizi Millî Eğitim Müdürlüğünde yapsanız da buraya gelip-gitmek zorunda kalmamak” diye takılıyorlardı... Çünkü onlar da gelip gitmekten bıkmışlardı...

Yine böyle çay saatinin olduğu uzun teneffüste ders-ten çıktım. Merdivenlerde arkadaşlarla sohbet ederek iniyorduk. Kimi kek, kimi poğaçaya getirmiş ondan bahsediyordu. Hep beraber öğretmenler odasından içeri girdik. Odada TV açık, herkes pür dikkat son dakika haberlerini izliyordu. Kapıdan içeri en son ben girdim. Masanın en uzak köşesinde emekli olmuş ama okulda Müzik Öğretmeni olmadığı için ücretli derslere giren sürekli bana laf atan beni sürekli taciz eden yaşlı bir bey vardı. Bazen hakaretlerini duymazlıktan gelir, bazen de yaşlıdır der kırmadan geçiştirirdim. Aniden 18’lik delikanlı gibi ayağa kalktı. Bir koşuda yanıma geliverdi. Yüzü sinirden kıpkırmızı olmuş, gözleri yuvasından fırlamış, eli ayağı tir tir titriyordu. Adeta kükrer gibi:

–*Öğretmen hanım terörist kime denir?* Diye haykırdı. Ne olduğunu anlamadım. İçerdeki öğretmen arkadaşlarımın tek tek yüzlerine baktım. Bir anda TV deki sesle kendime geldim. Gazeteci Necip HABLEMİ-TOĞLU bir suikast ile öldürülmüş. Olay yerindeki muhabir görüntüler eşliğinde olayı anlatıyordu.

–Anlamadım Hocam? Dedim. O da daha da bir gür sesle:

–Ben Hoca değilim! Öğretmen’im! Bana öğretme-nim diyeceksin!” diye bağırdı... Şaşırmıştım... Elim hâlâ kapının kolundaydı. Sorusunu daha öfkeli bir sesle yeniledi.

–Hey sana diyorum sana! Terörist kimdir? O anda tekrar Öğretmen arkadaşlarımın yüzlerine baktım.

Çıt yoktu...

Odada TV ve Öğretmenin sesi vardı. Ürkek ve çekinerek

–Ne biçim soru bu? Neden bana soruyorsunuz? Dedim.

–Cevap, cevap Hanım! Dedi bağırarak.

–*İlle de cevap istiyorsanız, İşte düşüncesinden dolayı bu gazeteciye kıyanlardır.* Dedim. Zafer kazanmış komutan edasıyla:

–*Yanıldın yobaz Hanım! Senin gibiler yüzünden aydınlarımız öldürülüyor. Terörist sensin, bunu öldüren sensin! Dedi.*

–Bu senin bu okuldaki son anın bundan sonra ne bu okula gireceksin ne de bu öğretmenler odasına! Defol buradan huzurumuzu bozma. Seni her gördüğümde tansiyonum çıkıyor. Sonra öğretmenler odasındaki arkadaşlara dönerek 10.yıl marşı eşliğinde bu kadını güzide eğitim yuvamızdan hep beraber birlikte atalım! Haddini bildirelim bu kadına! Bu çağda böyle olunur mu?

Hakaretler, hakaretler... Ama ben bir şey duymuyordum. Son bir umut bakışlarımı masa etrafındaki arkadaşlara çevirdim. Belki içlerinden biri çıkıp

–Karşıdaki bir bayan neden hakaret ediyorsun? Der diye bekledim boşu boşuna... Maalesef hepsi bakışlarımı benden kaçırıyordu. Bu sessizlik bizim “Aslan Parçasını” daha da cesaretlendirmiş olmalı ki Elini kaldırıp bana vurmak istediği anda bir bayan arkadaşın

–Ne yapıyorsun kendine gel!” Dediğini duydum...

İki arkadaş beni tutarak dışarı çıkardı.

Âdeta taşlaşmıştım!

Duyarsızlığa, korkaklığa, saygısızlığa şaşırılmıştım. Müdür muavinlerinin odasına aldılar beni. Çok üzül-müş ve çok kırılmıştım.

Birkaç arkadaş güya beni teselli ediyordu. Şimdiye kadar pek çok şey yaşamıştım... O gürültü ve hakareti duyan öğrenciler bir anda idare katına dolmuş bana hakaret eden öğretmenin okuldan gitmesini istiyor ve bu saygısızlığın cezalandırılmasını hep bir ağızdan haykırıyorlardı.

Okulda müthiş bir kargaşa vardı. Biraz sonra Mü-dür Bey içeri girdi.

—Sizin bir suçunuz yok ama 8–10 tane kendini bil-mez eşkiya bütün öğrencileri ayaklandırmış, polis çağı-racağım. Dedi. Elinde bir bardak su:

—Ne olur alın şu suyu için. Öğrenciler sizin iyi oldu-ğunuzu görsün, dağılsınlar! Diye yalvarıyordu. Beynim sanki uyuşmuştu. Sonra gözyaşlarımı silerken:

—Çocuklarım... Çocuklarım... Diye sayıkladığımı hatırlıyorum... Bana sahip çıkan çocuklarıma zarar gelsin istemem diye düşünerek ayağa kalkmaya çalış-tım.

Dizlerim, dizlerim... Tutmuyordu dizlerim! Biraz daha zorladım... Yok. Sonra ellerimi açarak:

—Rabbim beni mahcup etme, kimsesizlerin kimsesi sensin, senin hikmetinden sual olmaz. Yılların eğitim-cisiyim deyip akıllı geçinen bu insanları bir kenara ko-yup bu sabileri bana sahip çıkardın. Onların karşısın-da ağlayan, gözü yaşlı, salya sümük, aciz birisi yapma, bana güç-kuvvet ver! Diye dua ettim.

O anda sanki iki kişi kollarımdan tutup beni korido-ra fırlattı. Kendimi Öğrencilerimin arasında buldum.

—Ne oldu çocuklar? Ne bu hâl? Dedim. Koridorda korkunç bir uğultu vardı. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Bir anda herkes sustu.

—Yavrularım ne duydunuz ne anlatıldı bilmiyorum. Ben iyiyim. Eğer koridoru boşaltıp sınıflarınıza girerseniz mutlu olurum. Gale yana gelerseniz hem bana hem kendinize zarar verirsiniz. Dedim.

Kimisi bana sarılmış ağlıyor kimisi beni öpüyordu. Kimisi de “Terbiyesizlik bu öğretmenim! Ne kadar hak-sızca!” derken koridor yavaş yavaş boşalmaya başlamıştı.

Koridorda sadece dersine gireceğim sınıfın öğrencilerinden 5-6 tanesi bekliyordu.

—Siz niçin bekliyorsunuz? Dedim.

—Sizi almadan dersimize gitmeyeceğiz öğretmenim! Ya size bir şey yaparlarsa?

—Korkmayın kimse bana bir şey yapmadı yapamaz da! Kitaplarımı alayım beraber gidelim.

/.../

Öğretmenler odasına yöneldiğimde Muavin arkadaşlar kitaplarımı uzattı. Telaşla, üzüntüyle bekleyen öğrencilerle birlikte sınıfa çıktık. Bir sonraki dersim boştu. Tatsızlığa meydan vermemek için muavinlerin odasında otuyordum. Müdür Bey içeri girdi:

—Okul çok karıştı siz birkaç gün rapor alın! Dedi. Ben de düşüneneğimi söyledim. Daha odadan çıkmadan telefon çaldı... (?)

Millî Eğitim Müdürlüğünden arıyorlardı. Güya ben Öğretmenler Odasına girip

Terör estirmişim. “Hepinizin sonu bunun gibi olacak!” diye bağırılmışım.

Öğrencileri provoke edip galeyana getirmişim...

Fılan... Falan... Felan!

Hangi arada şikâyet edildiğime ben de şaşırđım!

Bu olaydan 1 saat sonra müfettişler okuldaydı.

Galiba Millî Eğitimin bu işler için “Özel Acil Müfettişleri” vardı...

O gün akşama kadar önce idare ile sonra öğretmenler ile sonra öğrenciler ile görüştüler... Nihayet sıra bana geldi. İçlerinden bir tanesi:

—Bize şikâyet edildiniz? Olaylar bize anlatıldığı gibi değilmiş. Siz şikâyetçi misiniz? Diye sordu.

—Şikâyetçi olsam ne olacak? Dedim...

—**50 Öğretmenin olduğu bir odada kaç tanesi size doğru ifade verip altını imzaladı?** Diye sordum. Müfettişlerden bir tanesi:

—Haklısınız. Dedi.

—Normalde anlattıklarımı kayda geçirirken yok öyle bir şey! Görmedik! Duymadık Diye söylediler!

—Peki, ben size şikâyet edilen şeyi yapmış mıyım? Dedim.

—Evet dedi Müfettişlerin birisi.

—Nasıl yani? Dediğimde.

—Siz “başörtülü” olmasaydınız bu olaylar olmazdı!

—Neden bir başka bayana değil de size hakaret edilip el kaldırılıyor?

/.../

—Sonuç olarak? Siz gerçeği araştırmaya gelmemişsiniz ki size ne anlatayım? Dedim.

–Bu elim (acımasız) durum karşısında beni koruyacağınıza suçlu ilan etmişsiniz! Hatta daha başka suçları da bana ihdas etme gayreti içindedesiniz! Bu davranışlarınızdan neredeyse “Savcılığa gidip Hablemitoğlu’nun katilini bulduk” diye suç duyurusunda bulunacaksınız! Diye... Biraz alaylı ifadelerle oradan ayrıldım.

Çünkü bu Müfettişlerin her biri benimle ilgili daha önce defalarca soruşturma yapmışlardı. Birbirimizi artık iyi tanımıştık. Onlar da gülüştüler...

/.../

İşte böyle... Hâlâ yazarken bile o günleri yaşayarak tır tır titriyorum.

Sonuç? Ne mi oldu?

Öncelikle el kaldırıp bana hakaretler yağdıran arkadaş Öğretmenler Odasında bir gün kalp krizi geçirdi.

Sağlık Meslek Lisesi çıkışlı olduğumdan beni ders-ten çağırdılar.

Koşarak aşağı inip ilk müdahalesini yaptım.

Kendine geldiğinde biraz mahcup

Biraz da çağdaş eğitimci edasıyla beni küçümsemeye devam etti!

/.../

Yıllar sonra aynı okulda beraber çalıştığımız bir başka erkek arkadaş teravih namazı çıkışında yanıma geldi.

–Namaza girerken sizi gördüm, sizi bekliyordum. Dedi.

–Namazda müezzinlik yapanın kim olduğunu biliyor musunuz? Dedi.

—Hayır. Dedim.

*—Hani öğretmenler odasına girdiğinizde size
bağırıp çağıran arkadaş vardı ya?*

O işte!

Sizi görünce utanıp saklanıyor.

Hacca gidecekmış sizden helallik istiyor?

/.../

İşte bu beni çok sevindirdi.

Sana sonsuz Şükürler olsun Rabbim dedim.

İyi ki o dar zamanımda gönlümden beddua değil de
dua çıkmış.

O bana arka arkaya hakaretler yağdırırken

İçimden; Allah'ım hâlimi görüyorsun.

Edep ve hayâ duygumu benden alma!

Beni bu kulunun seviyesine düşürme!

*Ona da hidayet ver doğru yolu bulmasına yar-
dım et!*

Diye duada bulunmuştum.

Onu hatırladım ve güldüm.

Bana ne mi oldu?

Sonuçta bir sürü bu ve buna benzer hakaret,

Aşağılanmalar,

İdari cezalar,

Sürgünler,

Gazetelere manşet olmalar...

Geçen sıkıntılı yıllar...

Sonuçta 2000 yılında

Emekliliğime 6 ay kala memuriyetten men edil-
mem...

/...

Hâlâ haklarımı almak için mücadele ediyorum.

El elde baş başta...

Zulüm aynen devam ediyor...

/.../

Bu anımı paylaşmak istedim.

İsteyen çileli bir hayat,

İsteyen imtihanda geçmiş bir ömür...

Hangi pencereden istiyorsa ondan baksın...

ZAMANIN ÇİFT KUTUPLU SARKACINDA METCEZİR MANZARALARI

Nuray SUBAŞI / Gaziantep

Bin bir umutla geldiğimiz üniversitenin üçüncü sınıfında başlamıştı her şey. Yani artık yolu yarılmıştık da geri dönüyorduk. En azından ben öyle olacağımı sanmıştım ama evdeki hesap çarşıya uymadı. Sınıf öğretmeni üçüncü sınıf programında tamamlamamız gereken stajlara alınmıyordum. Önceleri kötü bir şaka gibiydi olanlar ya da işin ciddiyetini henüz kavrayamamıştım ve olacıklardan da haberim yoktu tabii ki. Nereden bilebilirdim ki bunların kat be kat fazlasını daha sonra yaşayacağımı... Hayallerin yerini hatıralar almaya başladıysa yaşlılık başlamış demektir. Ben de gençtim ve hayallerim vardı.

İçeriye alınmayacağımı bile bile –ısrarla- staj yapmam gereken okula ilk ben varıyordum. Sınıf arkadaşlarımdan hepsi benden sonra türlü kıyafetlerle paşa paşa stajlarını yaparken ben bir köşede bekliyordum hani belki birisi insafa gelir diye... Topu topu hepsi bir imzaya bakıyordu çünkü. Yoklama listesindeki adımın karşısına atacağım bir imzaya ama o imzayı hiç atmadım.

Attırmadılar...

Yüzde doksan dokuzu Müslüman olan bir ülkede...

Erzurum gibi bir şehirde bunları yaşadığıma inanamıyordum.

Hayat seyrimin bir parçası olmuştu oluk gibi akan gözyaşlarım.

Annem ve babam adımı ben doğduğumda koymuşlar.

Ama artık benim adım yok.

Adım kaybolmuş soruşturma dosyaları arasında...

Benim adım irtica...

Okul kapılarından kovulan,

Derslerden atılan,

Sınavlara alınmayan, yürüyen bir tehlikeydim ben!

/.../

“Özgür gençlik” sloganlarının altında özgür olması gereken kampüslerin girişlerindeki görevliler(!) kimlik kontrolü yapıyorlardı. Ne zaman bir görevli

—Hey sen! Dur bakalım! Diye seslense ilk ben dönüp bakıyordum arkama. Kesin bana seslenmiştir diyerek. Suçluluk psikolojisi yerleşiyor insanın içine ya da yerleştiriliyor...

/.../

Hâlbuki yoktu birbirimizden farkımız, hepimiz gençtik ve hepimiz öğrenciydik. ***Otuz bin öğrencisi olan büyük bir kampüste bu cezayı hak ettiğimi düşünenlere sormak isterdim. Sahi, neydi suçum?***

Koskoca kampüste ne yapmıştım ki bu kadar öğrenci içinde sadece dört kişiye verilen bu ceza bana reva görülmüştü? Diğer fakültedeki arkadaşlar aynı suç(!) için uyarı kınama cezası alıp mezun olmuşlardı. Onların az ceza almasına seviniyordum tabii ki ama ben de aynı başörtüyü takıyordum kat kat fazlasını değil. Son sınıf olmam fakültede sevilen sayılan biri olmam cezamı ağırlaştırmıştı herhâlde. Haklılardı... Çünkü bu ceza-yı duyan alt sınıflar korkmuşlar ve artık hiçbir sorun kalmamıştı onlar için. Onlar kim miydi? Bugün aradan geçen on bir yıla rağmen beni en çok üzen şeylerden biri de onların kim olduğuydu. Çünkü çoğunluğu **“eşlerinin burnunun ucunu dahi namahreme göstermeyen kişilerdi”** onlar...

Sınıf öğretmenliği gibi zorlanmadan geçilebilecek bir bölümde okul uzatmak herkese nasip olmaz herhâlde. Bana nasip oldu. Hem de mezuniyete çok yakinken... Üniversite okuyan herkes bilir. İnsanın kendisi için de başkaları için de son sınıf olmanın havası başkadır. Yavaş yavaş hayatla ilgili beklentiler şekillenir, hayaller tazelenir, üniversitenin en sevmediğimiz hocaları ve bölümleri bile daha bir güzel görünür insanın gözüne... Ben de 2000 yılında mezun olup milenyumda öğretmenliğe başlayıp, milenyumda evlenecektim... Hiçbiri olmadı. Bütün bu hayallerin yerine pılımı pırtımı toplayıp memleketime dönmek zorunda kaldım.

Gitmek mi, kalmak mı? O sıralar kız öğrencilerin kendilerine ve birbirlerine en çok sorduğu soruydu bu. Kalanlar da kendilerince haklıydı, gitmeyi seçenler de ama arada kalmak, bir türlü karar verememek en beteri-ydi. En sonunda kararsız kalmaktansa tarafımı seçip sonuçlarına katlanmaya karar vermiştim. Ben gişenin önünde böyle metcezirlere yaşarken biletim çoktan kesilmiş haberim yoktu.

Elime bir kâğıt verilmişti. Okuldan bir yıl uzaklaştırıldığımı yazan bir kâğıt... Sadece okuldan mı? Arkadaşlarımdan, hayallerimden, geleceğimden... Eve dönüyordum ama öğrencilerin evine dönerken duydukları heyecan ve sevinç yerine hüsrana vardı valizimde. Hayallerimi Erzurum'da bırakmıştım çünkü artık onları taşıyacak gücüm yoktu. Üniversiteye giderken adeta sevinçten uçarak çıktığım yere kanadı kırık yaralı bir kuş olarak dönüyordum. Aileme, etrafa ne diyeceğimi bilemiyordum. Benim, bu cezayı verenlere sorduğum soruyu çevremde bana soruyordu: —Neden sen?

Memleketime döndükten sonra ilk zamanlar psikolojik baskılardan, hocaların gereksiz hakaretlerinden kurtulduğum için rahatlamış hissettim kendimi. Sonraki günler, haftalar ve aylarda zamanın çift kutuplu sarkacında savrulup durdum. Kafam karışık, değişken bir ruh hâlindeydim. Dolambaçlı kaygı dolu dünyamla başa çıkamıyordum. Daima birbiriyle zıtlaşan iki farklı sesle aynı anda konuşmaktan yorulmuştum. Nereden başlayıp nereye devam edeceğimi bilemiyordum. Olduğum yere demir atmış gibiydim. Böylesi miskinliklerin kötü bir tarafı varsa o da başlangıçları değil sonlarıydı. Daha doğrusu sonlanamamaları...

“Atalet ayyaşlıkla akrabadır.” derler. İçine bir dal-dın mı nerede duracağını bilemeden, neden durman gerektiğine de akıl erdiremeden gömüldükçe gömülürdün ritmine. Ben de aynen öyle oldum. Niçin bunları yaşadığımı tekrar tekrar düşünmeye başladım. Ne de olsa bazen tedavi özde hastalıkla aynı olabilirdi. Tıpkı panzehirin zehrin ruh kardeşi olması gibi...

“Derslerin iyi, yüksek lisans düşünebilirsin” diyen hocalarım ne olmuştu da bana “Militanlık yapma” diye bağırır olmuşlardı? Oysa kendimden başka kimseyle savaşım yoktu. Ben değişmemiştim ki... Üniversiteye başlarken ne isem oydu. Peki, onlara ne olmuştu. Bu

yaptıklarının sorumluluğunu biliyorlar mıydı? Yoksa bir insanın hayatının belki de dönüm noktası olabilecek bir senesini çalmak o kadar kolay mıydı? İstedığı bir şeye sahip olamamaktan çok ona sahip olduktan sonra elinden alınmasının insanı daha çok yıprattığını o günlerde öğrendim.

İnsan hayatının bir yılında neler yapabilir? Neler yapmaz ki... Bir dil öğrenebilir, dünyayı gezebilir, evlenip ev ocak kurabilir hatta çocuk sahibi bile olabilir. ***Merak ediyorum doğrusu hayatımın en güzel zamanlarından bir yılını çalanlar bunları hiç düşünüyorlar mı?*** Sadece bir yıl demek haksızlık olur. Aslında çaldıkları sadece bir yıl değildi. Bütün hayatıma mâl olabilecek bir durumdu. Bir türlü hazmedemiyordum yaşadıklarımı. Bir şeyler yapmalıydım. Ben de ilk aklıma gelen şeyi yaptım ve üniversiteye dava açtım. Verilen cezanın usulsüzlüğünü anlatmaya çalıştım. ***Dava sonucunu öğrenmek için gittiğimde oradaki memur gülerek davanın sonucunda hapis cezası aldığımı, valizimi, sazımı hazırlamamı söyledi bana!***

/.../

Yağmurdan kaçarken doluya tutulmuştum. Sonra ölümü gösterip hastalığa razı ettiler beni. Ceza para cezasına çevrilmişti. Sevimsen mi üzülsem mi bilemedim. Cezaya razı oldum.

O sene üniversiteye beraber başladığımız arkadaşlarım mezun oluyordu. Ben memlekette haberlerini alıyordum sadece. Hatta mezuniyet şerefine hazırlanan yıllıkta bile adım vardı ama ben okulda değildim. Günler geçmiyordu. Zaman ağır bir yükü omuzlarımda. Evden kaçıp sonra baba evine dönmek zorunda kalan genç kızlar gibi bir yere sığamıyordum. Küçükken bize, yaşlı kadınlar:

—Bakın kızlar, ya hocaya ya kocaya! Derlerdi de ben:

—Hocaya. Demiştim.

Olmadı.

Şimdi oturup ikinci seçeneği mi bekleyecektim.

/.../

Uzun bir süre sonra Erzurum'dan bir arkadaşım aradı. Öğrenci affı çıktığımı, istersem benim de başvurabileceğimi söyledi. Yine sevinsem mi üzülsem mi bilemedim. Bana bu haksız cezayı verenlerden boynumu büküp af mı dileyecektim? Bu, yapılanları ikinci kez haklı göstermek sayılmaz mıydı? Ortada işlenmiş bir suç yoktu ki affı olsun. Ailem bana dönmem için baskı yapmasa da okulu bitirmemi istediklerini biliyordum. Ve bu gerçeğe gözlerimi daha fazla kapatamadım.

Benim değil, onların utanması gerekir diyerek ikinci kez Erzurum yollarına düştüm. Avucumun içi gibi bildiğim şehirde yabancıydım bu kez. Arkadaşlarım mezun olup öğretmenliğe başlamışlardı. Bense öğrenciliğimin en zor yılını yaşıyordum. Okul uzatmak sadece manevi sıkıntıları değil maddi sıkıntıları da beraberinde getiriyordu. Dört yıl boyunca bana destek olmuş aileme ve bana burs gönderenlere bunları söyleyecek yüzüm yoktu. Normal okul süresinin dışına çıkanlar için harç kredisinin kesilmesi ve harçların katlanması da cabasıydı. Bir yıl boyunca fakülteye yürüyerek gidip gelmiştim. Bu beni maddi ve manevi olarak rahatlatmıştı.

O yıl komik olaylar da yaşamadım değil hani. Komik dediysem trajikomik aslında... Erzurum'un kışlarını herkes az çok bilir. Oraya gelen her öğrenciye daha Erzurum'a geldiği ilk günlerde, buzda kayıp düşmeden mezun olamayacağı söylenir. Ben de ikinci kez başladığım yıl düştüm (mezun olamamamın nedeni buymuş

demek ki!). ***Ama ne düşüş... Kafamdaki peruk bir tarafa, ben bir tarafa, elimdeki kitaplar ise başka bir tarafa.*** Canımın yandığına mı üzüleyim, rezil olduğuma mı? Önce acıyan yerlerime değil de etrafıma baktım kimler gördü diye. Utançla karışık şaşkınlıktan, kitaplarımı toplayıp yardım eden kişiye teşekkür bile edemedim. ***İnsanlık onurumu zedeleyen, genç kızlık gururumu inciten, zaten kafama zorla geçirdiğim peruğa sahip çıksam mı yine bilemedim...***

/.../

Şimdi yıllar sonra o yıllarda yaşadıklarımı tekrar düşünüyorum.

Bütün bunlar ne işe mi yaramıştı?

Daha önceleri utana sıkıla derse giren, parmak kaldırmaya bile çekinen kız öğrenci gitmiş, başında örtüsü olsun olmasın, başını her zaman her yerde dik tutmaya çalışan biri gelmişti.

İstemedenden de olsa bunu sağlayanlara teşekkür etsem mi?

Yine bilemedim...

Ben kim miyim?

Annem ve babam adımı ben doğduğumda koymuşlar...

Ama artık benim adım yok.

Adımı yazmıyorum.

Adım kaybolmuş soruşturma dosyaları arasında.

Benim adım irtica!

...

KAHRAMANLIK İLE HAINLIK ARASINDA TÜRKİYE'DE BAŞÖRTÜLÜ OLMAK

Esra AY / İstanbul 3

Türkiye tarihiyle hiç olmadığı kadar hesaplaştığı bir döneme adım attı. Bize mutluluk veren ütopyamız yıkıldı ve saklı kalmış, örtülmüş, unutturulmuş her acı hafızamızda yeniden canlandı. Herkesin bir hayal kırıklığı, az ya da çok canı yanmışlığı vardı bu memlekette... Ve susmak gerçekleri daha az gerçek yanlışları daha az yanlış yapmıyordu. Beraber hatırlamak, beraber konuşmak ve beraber iyileşmemiz lazımdı. Birbirimizden farkımız olmadığını anlamak ve yıllarca sindirilmiş hayat alanlarımıza yer açmak için... Kimsenin acısını başkasındakinden üstün görmeden kendini anlatabildiği bir diyalogun başlaması gerekiyordu. İşte bu yüzden bu satırlar kişisel anılarımın bir derlemesi olmaktan öte bu memlekette hiçbir şeyin eskisi gibi olmamasını sağlayacak gerçek hikâyelere bir katkı mahiyetinde anlaşılmalıdır.

90'lı yılların ortalarında çocukluğunuzu yaşıyorsanız hele de benim gibi İslamiyet'in gereklerine uygun yaşamayı tercih eden biriyseniz hayatınızı biçimlendiren ya da biçimsizleştiren en önemli hadise kuşkusuz

28 Şubat sürecidir. MGK “tavsiyelerini açıkladığında” çiçeği burnunda bir İmam Hatip öğrencisiydim. Doğrusu o zamanlar ne İmam Hatipli olmanın ne de 28 Şubat kararlarının bilincindeydim. Siyasi gelişmeler, ülke meseleleri televizyonda izlediğimiz haber bültenlerinin ötesinde bir şey ifade etmiyordu. Ama öyle kalmadı. Faturalar kesildikçe sıradan gündelik hayatlarımız büyük değişimler yaşadı. Önce başörtülü bayan öğretmenlerimiz uzun süren raporlar almaya başladılar. Başlarda derslerin kaynamasına seviniyorduk ancak günlerce hatta aylarca öğretmensiz sınıflarda beklemek can sıkıcı olmaya başlamıştı. Sonunda dönenler oldu. ***Başörtülerinin üzerindeki garip saç topaklarıyla döndüler öğretmenlerimiz...***

Bize bir şey demiyorlardı ancak keyifler kaçmıştı bir kere...

Bir daha da asla düzelmedi.

/.../

Sekiz yıllık kesintisiz eğitim ve üniversitede katkısı uygulaması kararları alındığında ortaokuldaydım. Lise eğitimim için Anadolu Lisesi sınavlarına girdim. Puanım Anadolu Lisesi'ne de okulumun Anadolu Lisesine de yetiyordu. İlahiyat Fakültesi'nde okumayı düşünmüyordum ama İmam Hatip Lisesi'nden ayrılmak da istemiyordum. Ortalıkta “gerici avı” başlamıştı, okulumuza ve idaremize yapılan baskılar artıyordu ancak hala başörtülü okuyabiliyorduk. Böylesi bir ortamda sırf gelecek kaygısıyla okulu terk etmeyi çoğu arkadaşım gibi bende gururuma yediremedim. “Peki, üniversite sınavında ne olacak” sorusunun cevabı net değildi. Burası Türkiye idi, her şey olur, her şey değişirdi. 28 Şubat'ın bin yıl süreceğine inanmıyor, belki de inanmak istemiyorduk. Ne yazık ki bizim gençlik heyecanımız, hayallerimiz, umudumuz başımıza gelenleri önlemeye yetmemişti.

İmam Hatip öğrencilerine uygulanan başörtüsü yasağı bizim okula birçok İmam Hatip'e nazaran geç bir dönemde geldi. Ancak uygulama başlamadan çok önce korkusu başlamış, psikolojik zemini hazırlanmıştı. Başta Bursa olmak üzere çeşitli illerden yasak haberleri geliyordu. Her sabah okula gelirken ne ile karşılaşacağımızı bilememenin paniği ve gerilimi içindeydik. Başörtülü geçirdiğimiz her günün sonunda şükrediyor, ertesi gün aynı korkuyu yeniden hissediyorduk. Bu dönemde içimde dayanışma ile bencilliğin oluşturduğu garip bir duygu karışımı taşıyordum ve böyle hislerin sadece bende olmadığından emindim... Başörtüsü yasağının başladığı okullar için üzülyorum, eylemlere katılıyorduk ama hâlâ bizim okulumuza ulaşmamış olmasına içten içe seviniyorduk. ***Kesim sırasını bekleyen koyunlar gibiydik aslında...*** Kendimizden vazgeçmek, iki ateş arasında bir karar vermek zorunda kalmadığımız her gün bizim için mutluluk kaynağıydı. Ama kesimhanedeydik bir kere ve elbet bizim de sıramız gelecekti.

Nitekim öyle oldu ve bir sabah okula doğru yürürken bahçe kapısının önünde öğrenciden daha çok polisle karşılaştığım zaman "İşte bitti dedim, tatlı rüyandan uyanma vakti geldi." Polis okula almadı ve malum kararı uygulayacağını açıkladı. Okulun karşısındaki caddeye geçtik, direnişimiz resmen başlamıştı. Başımız dikti, sağlam duruyorduk, hiçbir gücün başörtümüzü açtıracağına inanmıyorduk. İlerleyen günler aynı manzaralar görülmeye devam etti. Yeni rolümüze her geçen gün daha çok alışmaya başladık. Artık sadece okulun önünde beklemiyor marşlar söylüyor, ıslıklar çalıyor, pankartlar hazırlıyorduk. Zalime boyun eğmediğimizi, inancımızdan taviz vermediğimizi bilmek bizi mutlu kılıyordu. ***Daha önce hiç bu kadar değerli hissetmemiştik kendimizi, mutluyduk, asrın mücahide-***

leriydik bizler. Ve her çocuk gibi farkına varmadan ve ancak geriye dönüp baktığımızda anlayabileceğimiz üzere bu zamanlarda büyümüştük.

Zaman ilerledikçe heyecanlar söner, umutlar azalır, sorgulamalar başlar. Sen direndikçe muktedir üzerinde daha çok baskı kurar. Çünkü o da en az senin kadar korkar, gücünün yetersiz kalmasından, hâkimiyetinin sarsılmasından, yenilmekten korkar. Böylece karşılıklı meydan okumalar tahakküm ve direnişin dozunu arttırır. Bizim hikâyemiz de bundan farklı gelişmedi. Önceleri karşılıklı bakıştığımız polis amcalar üzerimize doğru gelmeye başladılar. Öylesine acemice ve kurlsızdı ki bu korkutma ve kaçırma operasyonları, gün oluyor bizi okulun olduğu sokağa bile almıyor, gün oluyor okulun civarında toplanmamıza izin vermiyor, hatta başörtümüzü sokağın başında açmamızı istiyorlardı. İstanbul'un göbeğinde kanun, anayasa, temel haklar her şey anlamını yitirmişti. Çeşitli insan hakları derneklerinin temsilcileri ve kişisel avukatlar bizi savunmaya çalışıyordu ancak kimsenin kuru sözleri, hak-hukuk zırvalarını dinleyecek hâli yoktu. **Tehlike çok ciddiydi, bu kızların başları açılmalı ve güzel vatanımız irtica yuvası olmaktan kurtarılmalıydı.** Aksi hâlde –Allah korusun- İran'a benzeyebilirdik, şanlı devrimlerimizi sarsıntıya uğratacak her türlü teşebbüs başından kesilmeliydi.

Okulun önünde derslere girme ile başörtüsünü açtırma arasında geçen mücadele iki tarafın sınırlarını de epey yıpratmış olmalı ki polis bizi dağıtmak için güç kullanmaktan çekinmeyeceğini söyledi. İlk başta bunu ciddiye almadık, ya tam olarak ne demek istediklerini anlamadık ya da bize şiddet uygulayabileceklerini düşünmedik. Birçok düşüncem gibi bu düşüncemin de değişmesi çok zaman almadı. Ve hayatımda ilk kez polis copunun tadına o gün baktım. Hatta ortaokulda bütün

sınıfı sıra dayacağına çeken öğretmenimizi saymazsak hayatımda ilk kez o zaman şiddet gördüm. Başkalarını bilmem ama ben ilk defa o zaman işin ciddiyetini anladım. Karşımızdakiler kötüydü, bize tahammül edemiyor ve bizi düşman görüyordu.

Birden bütün saflığımı yitirdim ve “safımı” seçtim. Bundan sonra bir kimliğin içinden bakacaktım dünyaya; bana benzeyenlerle benzemeyenleri ayıracak, beni sevenlerin yanında olup benden nefret edenlere cephe alacaktım.

Ve asla ezdirmeyecektim kendimi, bana bir daha vurmalarına izin vermeyecektim. Bu farkındalığa ulaşmamda okulumuzun bulunduğu Acıbadem bölgesinin katkısını yadsıyamam doğrusu. Eylem zamanları polis bizi ekip arabalarına bindirmek için kovalarken ara sokaklara kaçışıyorduk.

Sokağın birinde apartmanın en üst katındaki kadının elinde telefon polise bizim yerimizi tarif ettiğini gözlerimle görmesem daha iyimser olabilirdim belki...

Ya da okulumuzun hemen arkasındaki Hukukçular Sitesi'nin “manzaramız kapanıyor” gerekçesiyle ek binamızın çatısının yapılmasına izin vermemesi ve yağmurlu günlerde yepyeni binanın üst katındaki sınıfların tavanının akıtması ve rutubetlenmesine göz yummalarının canlı şahidi olmasam... Dahası 28 Şubat sonrası okulumuz öğrencisizlikten tek binaya inip de binamız bir düz liseye devredilir devredilmez çatısının kondurulmasına bu kadar içerlemezdim.

Zaman ilerledikçe direniş grubunun homojenliği sarılmaya başladı. Kafalar iyice karışmış, bu işin nereye varacağını kestiremez olmuştuk. İlk olarak her zaman “başörtülü bacılarının” yanında olacaklarını söyleyen erkek arkadaşlarımız okullarını özlediklerini fark et-

tiler. Devamsızlık fişlerindeki günler arttıkça bizi küçük yaşta başımızı kapatmaya zorladıkları iddia edilen babalarımız okula devam etmemiz yolunda telkinlerde bulunmaya başladılar. Bir tarafta sarsılmaz inancımız, diğer tarafta zorba kanunlar bizi bir seçim yapmaya zorluyordu. İçimizden bazıları -ben de dhil olmak üzere- okulu bırakmak istemiyorduk. Zaman zaman kendimi bunun geçici bir zorunluluk olduğunu, başörtümü açmanın inancımdan taviz vermek olmadığını düşünürken buluyor sonra kendime kızıyor sonra tekrar okula gitme isteğim baskın geliyordu. Düşünmekten beyin damarlarım çatlayacakmış gibi hissediyor, geceleri uyku uyuyamaz hâle geliyordum.

Nitekim bu gel-git hâline, bu psikolojik gerginliğe daha fazla tahammül edemedim ve başörtümü çıkarıp okula girdim. Bugün bile cevabını bulamadığım bir soruydu bu, doğru bir şey yaptığımı düşünmesem bile ne kadar yanlış olduğunu da hiçbir zaman bilemedim.

Sadece 16 yaşındaydım ve hayatıma bir anlam vermem gerekiyordu. Ben –kendim dâhil hiç kimsenin emin olamayacağı bir niyetle- okumayı, beni ezenlerin düzenini alaşağı edecek yerlere gelebilmeyi ve insanlara faydalı olabilecek işler yapmayı tercih ettim. Hayatımdaki ikinci büyük kırılmayı bu kararı verdikten sonra yaşadım. Kararım beni bir kez daha ötekileştirmiş dostum, arkadaşım saydığım insanlar beni kınamış ve ayıplamışlardı. Okula başörtüsüz girdiğim ilk gün sınıfta ağlarken yan sıradaki erkek arkadaşımın bana duyuracak şekilde “hem başını açıyor, hem de ağlıyor” demesiyle dehşete düşmüştüm. Her halükârda kaybediyordum, kimseye kendimi kabul ettiremiyordum. Bazı erkek öğretmenlerimiz biz derslere girdikten sonra yüzümüze bakmadılar, tek kelime konuşmadılar. Belki iyi niyetlerinin bir göstergesiydi bu, belki de bize olan kızgınlıklarının bir sonucu...

Ama saflar bir kere daha belirlenmişti işte artık üç kişilik bir oyundu bu sonuna kadar direnen salih kızlar, korkaklık ve basiretsizlik örneği başını açan kızlar ve her ikisinden de nefret eden aydın insanlar...

Lisenin son iki senesi bu kararın altında ezilmek ve bu karar doğrultusunda çalışmakla geçti. Artık eskisi gibi eğlenmiyor, okul müdürümüzün tabiriyle bahçeyi tavaf edemiyor ve teneffüslerde en sevdiğimiz şey olan voleybolu oynayamıyorduk. Okul bir matem yeri gibiydi. Gülmekten utanıyor, en ufak hareketin bir gevşeklik alameti olmasından endişe ediyorduk. Belki de bunun hayırlı bir neticesi olarak ÖSS sınavına girdiğim ilk sene hayli yüksek bir puan elde ettim.

Ancak liseye başladığım zamanın üzerinden dört sene geçmesine rağmen katsayı meselesi halledilememiş, aksine aradaki uçurum gittikçe derinleşmişti. Seçim şansımız yoktu, ya İlahiyat Fakültesine gidecektik, ya da Anadolu'nun bir yerinde iki yıllık yüksekokullarda okuyacaktık. İmam Hatip'e başladığım sene okulumuzun ÖSS sınavında dereceye girenleri ilan ettiği büyük afiş gözümün önüne geldi. Sonra çocuğunu bu okula kaydettirmek için ağlayan, yalvaran, astronomik rakamlar teklif eden velileri düşündüm. Okuldan mezun olduğum sene bir avuç öğrenci, dershanelerin yüzüne bakmadığı zavallı İmam Hatiplilerdik.

O yıllarda bu memleketin kaç doktor, kaç mühendis, kaç siyaset bilimci, kaç hukukçuyu doğmadan kaybettiğini hesap etmek zor ama hepimizin hayallerinin çalındığı bir gerçektir.

İmam Hatip Lisesi'nde okuyan öğrencilere kaldıramayacakları kadar ağır yükler verildiğini düşünmüştür hep. Onlar kimilerine göre ahlaksızlığın hüküm sürdüğü bu devirde iffet abideleridir, kimilerine göre ise çağdaş Türkiye'nin karanlık yüzleri... Bana

tercih etme hakkı verilseydi ikisiyle de adlandırılmak istemezdim. Ne kimsenin arka bahçesinin gülü olmak, ne de kandırılmış, beyni yıkanmış zavallılar olarak görülme istedim. İnsanlardan bir insan olmak yeterdi benim için... Bu memlekette yaşayan herhangi birisinden ne daha iyi ne daha kötüydüm. Ne alkışlanmak ne de yuhalanmak istedim, daha doğrusu yargılanacaksam ve yahut takdir edileceksem bunun kimliğimden değil kişiliğimden ötürü olmasını isterdim. Kimlikler bizim hayattaki yerimizi belirler, bu yüzden vazgeçilmez bir öneme sahiptirler ancak insanı içinden sıyrıp sadece kimlikler üzerinden konuşulmaya başladığında kimsenin birbirine değemeyecek kadar uzaklaştığını fark ederiz. Farklılığımız zenginliğimize değil düşmanlığımıza kaynaklık etmeye başlar. Kanaatimce bugün Türkiye'sinde yaşadığımız çatışmaların temelinde en çok bu yatıyor.

Üniversite tercihimini istemeyerek de olsa İlahiyat Fakültesi'nden yana kullandım. Başlarda bu zorunlu istikameti benimsemek zor gelse bile kendimce çıkış yolunu bulmuştum. Katsayı dengesizliği yaşanmasa tercih edeceğim bölüm olan Sosyolojiye olan ilgimi fakülte derslerimizden Din Sosyolojisiyle gidermeye çalıştım. Bu heves zamanla akademik düşünceye olan hayranlıkla birleşti ve henüz ikinci sınıfta yüksek lisans yaparak eğitimime devam etme kararını verdim. Bugün Sosyolojide doktora yapıyorum ve çok net bir biçimde görüyorum ki genelde akademiye özelde ise sosyal bilimlere sıkı sıkıya bağlılığımın altında yine sosyolojik nedenler var. Lise yıllarımda bilincine vardırıldığım iktidar ve bu gücün arkasında yatan zihniyeti tanımak ihtiyacı ve belki de alt etme hedefiydi bu okuma hırsı... Benim dönemimde okuyan ve aynı süreçleri yaşamış olan birçok arkadaşım gibi bende fıkıh, hadis, kelam da değil sosyolojide ilerlemeye karar vermiştim. Çünkü derdimiz modern dünya ve onun kehanetleriydi. Bizi benimsemeyen ve kendi çağına uygun görmeyen moder-

nitenin bilgisi ise sosyolojide... Düşmanımızı tanımak için bilginin gücünden faydalanmak istiyorduk. O zaman için çok anlamlı olan bu kutsal vazifenin iyi niyetli ama yanlış bir değerlendirme olduğunu ise şimdi fark edebiliyorum. Sevsek de sevmesek de biz bile bu çağın çocuklarıyız. Bu çağın dışına çıkamayacağımız gibi bu düzeni de -tıpkı modernliğin geleneğe yapmak istediği gibi- tamamen ortadan kaldıramayız. Sosyolojik bilginin bize vereceği en faydalı şey insanlık hâllerinin birden çok ve birbirinden farklı olduğunu görebilmek ve bu çeşitliliğe rağmen bütün insanların ortak ihtiyaç, amaç ve değerlerine vurgu yapabilmektir.

İlahiyat Fakültesi yıllarım ve sonraları başörtüm hep benimleydi. Ta ki öğretmenlik mesleğine başlayınca caya dek... Esasında bu yazıyı yazma ihtiyacı hissettiren iki olay da öğretmenliğim sırasında yaşandı. Çok kısa birer enstantaneydiler ama etkileri büyük oldu.

Öğretmenliğe başladığımın ilk zamanları bir arkadaşım ile sohbet ediyordum. Bana gayet doğal bir şekilde ***“Okulda başörtülü görev yapabiliyor musun?” diye sordu. Ben de şaşırarak “Hayır tabi ki” dedim. Sanki “Hayır tabi ki, böyle bir şey mümkün olabilir mi?” der gibiydim. Ağzımdan gayri ihtiyari çıkan bir söz aslında bana bugün geldiğim noktayı gösterdi. Yasağı içselleştirmiştim.*** Bunu şuan düşündüğüm de bile kabul etmek zor geliyor ancak doğrusu bu... Benim içimde yasak sorgulanmaz hâle gelmişti. Liseli genç kız bu düzeni değiştirmek için başını açmış ve okumuştur ama sistem ona kendini çoktan kabul ettirmişti.

Diğer olay da okulda yaşandı. ***Sabah mahmurluğu ve derse yetişme telaşıyla okula geldiğimde başörtümü çıkarmayı unutarak öğrencilerimin yanına gittim. Hepsi yüzünde beni tanımayanlar gibi şaşkın bir ifadeyle bana bakıyorlardı. Ne olduğunu anlamam birkaç saniye sürdü. Başörtülü***

olduğumu fark ettiğim an koşarak sınıftan çıktım ve “doğru kılık kıyafetle” tekrar girdim. Artık makbul öğretmen olmuştum, derse gönül rahatlığı ile başlayabilirdim. Tıpkı benim gibi öğrencilerde başörtülü bir öğretmeni benimseyememişlerdi. Hatta okul hayatları boyunca başörtülü görev yapan bir tane bile öğretmen görmedikleri için onların zihinlerinde böyle bir ihtimal dahi bulunmaması ihtimali oldukça yüksektir.

Bugün gelinen noktada başörtüsü yasağının normalleştiğini ve farkına bile varılmadan benimsendiğini çekinmeden itiraf etmeliyiz kendimize... Son dönemde olumlu gelişmeler yaşandığını inkâr etmek haksızlık olur

Ancak başörtülü olma hakkının sadece öğrenciler üzerinden konuşulması meselenin bitmediğini,

Arada geçen heba edilmiş onca yıla rağmen daha yeni başlayabildiğini gösteriyor bana...(aslında bize)

/.../

Yazımı nihayete erdiren sözleri de yıllarca “uygun şartlar oluştuğunda başörtüsü yasağını tamamen ortadan kaldıracaklarını söyleyen”lere adıyorum.

Kanunlar belki bir gecede değiştirilebilir

Fakat toplumsal tahayyülün değişmesi uzun yıllar sürer.

Bu yüzden geçen zaman bizi çözüme değil çözümsüzlüğe yaklaştırır.

Hak talebinde bulunmak marjinalleşmeden!

Toplumsal hafızadan başörtüsü uçup gitmeden!

Kısacası daha fazla geç kalmadan harekete geçin.

Dem bu demdir...

...

VE YENİDEN KANATLANMAK...

Asiye YÜCEL / Sakarya

Annem...

Alacakaranlıkta iki el, avuç içleri gökyüzüne dönük, mırıltılar dökülüyor bir dudaktan... Yaklaşıyorum kapıya, omuzları çökük, öne eğilmiş bir baş, sallanan vücuduyla Rabbine yakarış. Dinliyorum.

Bir insan kendinden çok kimi düşünür? Kendinden çok kime dua ederdi ki? Bunu anne olunca anladım.

Annem benim için, bizim için, dört yavrusu için her sabah mırıl mırıl dualar ederdi. Seccadesini katlarken bile dua devam eder, en son, ellerini yüzüne sürerek, derince bir iç geçirir, olacağından yüzde yüz emin olmuşçasına sevinçle işine koyulurdu.

Küçümsenecek bir şey değildi! Rabbin katında, ana duasıydı yerden göğe uzanan ve duyulan bir yankıydı bu. Ana duasıydı melekleri bile kendine hayran bırakan, cennetin dahi ayaklarına serildiği varlık.

Ben çalışmalarımın çok annemin dualarını önemiyor, onun isteklerinin, benim adına düşlediklerinin geri dönmeden kabul göreceğini biliyordum.

Ben, içeride üniversite sınavı sorularıyla boğuşurken, annemin elleri göğüs hizasında hafif yumuk, okulun bahçesinde yine duadaydı. Doğrusunu söylemek gerekirse ben öğretmenliği annemin teşviki ile onun gözü kaldığı için seçmiş, mesleğimi elime aldıktan sonra ise annemin ne kadar isabetli duaya âmin dediğini anlamıştım. Gece saat 23:30 suları, bir otobüsün koltuğunda annemle yan yanayız. Günün yoğunluğu, koşuşturma beni yormuş, annemin omzuna hafifçe yaslanmıştım. Yine annemin sesiyle uyandım.

/.../

Üniversite...

—Asiye kalk kızım. Şu öğrenciler ellerinde bir gazete, seninki doğru, benimki yanlış diye bir şeylere bakıyorlar. Acaba bunlar sınav sorularının cevabı mı?

Dediğinde gözlerim fal taşı gibi açıldı. Otobüsten indim, terminalin büfesinden acelece bir gazete aldım. Koyuldum soruların cevaplarına... Anneciğim! Okuma yazması yoktu. Hayatında öğrenmek için birkaç hamle yaptığını hatırlıyorum. Harfleri tanımaktan öteye gidemeyen bu okuryazarlıkla adını ve soyadını doğru biçimde yazabiliyordu.

/.../

Annemin okul ve okumakla ilgili tek hatırası:

Öğretmenlerin deri çizmelerini çamurlarından arındırmak için

Köy pınarında yıkarken

İçlerine de su doldurup yıkadığı deri çizmeleri

Öğretmenine verdiği yediği iki kuvvetli şamar-
dı!

/.../

Bir de dayısının oğlundan yalvara yakara aldığı ortası delikli silgi...

/.../

Öyle olmasına rağmen annem soruları okuyor ve anlıyormuş gibi benimle gazeteye eğiliyor doğru mu hı doğru mu? Diyip dirseği ile böğrümeye iki de bir küçük küçük dokunuyordu. Ben ona:

—Bak anne. Sen konuştukça kafam karışıyor. Ben sorular doğru ise toplama işareti, yanlış ise çıkarma işareti koyacağım. Ona göre takip et oldu mu? Dedikten sonra annem “Yeter ki kafası karışmasın.” diye hiç ağzını açmadan her gördüğü artı için dizime hafifçe dokunup, elini yüzüne kapatıyordu. Soruların yarısından fazlasını cevaplandırmış, doğrularımın bir hayli çok olduğunu görünce sevinmiştim. Annem benden çok sevinmiş, sonuna kadar meraklı gözlerle gazeteyi incelemişti. Nihayet soruların kontrolü bitmiş sınavı kazanacak kadar doğrum çıkmıştı.

Annem

—Oldu değil mi? Çabuk söyle! Oldu di mi? Diye üsteleyince

Annemin ellerini ellerimin içine aldım, kuvvetlice sıktım:

—Evet, anne oldu. Ben sınavı kazandım! Dedim.

/.../

Arabamız Ankara’yı çıkmış, Amasya’ya doğru yol alıyordu. Annem bana, ben anneme yaslanıp başlarımızı birbirimizin omzuna koyarak derin bir uykuya daldık. Hayatım boyunca sevindiğim anlarım çok oldu, ama bu en kuvvetlisiydi belki... Bunda bir şey vardı, alın teri vardı, emek, umut vardı, uykusuz gecelerin,

yorgun saatlerin tatlı sonu vardı. Her şeyden öte annemin, babamın, herkesin hepimizin beklentilerinin güzel sonucu vardı. Babam bizi karşısına alır, sık sık şu nasihatte bulunurdu:

“Kim kazanmazsa bu dünyada bir ekmek parası

Dostunun yüzkarası, düşmanının maskarası” diyerek bizi kendince ayaklarımızın üzerine durmaya teşvik ederdi.

Sınav sonuçları birer ikişer gelmeye başlamış, beklediğim ince uzun zarf nihayet elime ulaşmıştı. Zarfın üzerindeki şeffaf pencereden adımlı görüp okuduğumda bu zarfın ancak kazanan adaylara gelebileceğini söyleyip annemin boynuna sevinçle atıldım. Artık karada ölüm yoktu sanki. Dualar, yakarışlar, yerli yerini bulmuş, annemin yüreği fırtına ve çalkantılardan sonra kendisini pırl pırl bir gökyüzüne emanet eden duru bir deniz kadar huzurluydu. Hazırlıklarla geçirdiğimiz haftalar birbirini kovaladı. Artık üniversiteli olmuş, Eğitim Yüksek Okulu'nun bahçesinde arkadaşlarla tanışırken, bulmuştum kendimi... Okul, çevre, arkadaşlar en önemlisi de derslerin temposu hayatıma bambaşka bir yön çizmiş, bir amaca doğru, kuvvetli bir istekle yönelmiştim.

Yarıyıl tatili bizde bir aydı. Evde ailemle birlikte sakin bir tatil geçirdim. Annemle doya doya vakit geçirdiğimiz ev saatlerinin onunla yaşadığım son günler olduğunu nerden bilebilirdim?

Yarıyıl tatili henüz bitmiş, okulun tiyatro kolunda yılsonu gösterisi için, sahne provası sırasında okul müdürü kalabalığın içerisinde beni işaretle çağırmış, odasına almıştı.

Şu anda tam olarak nasıl söylediğini hatırlayamıyorum.

Beni ikna edip, annemin ölümünü elinden geldiğince gizleyerek arabaya bindirmişti.

Bir cumartesi sabahı, yirmi iki mart günü an-nemi toprağa verdik.

Benim sadece annem ölmemiş,

Heveslerim, umutlarım, öğretmenliğim ölmüştü sanki...

Bana dua mırıldanan dudaklar susmuş,

Gökyüzüne yönelen eller sessiz ve serin kalmıştı.

İlk saatlerde ölüm anını uzun süren bir rüyaya ben-zeterek

Birilerinin beni uyandıracacağını umut ettim.

Annem ölüp giderken

Bana bir öğretmenlik bırakmıştı.

Onun dualarıyla, onun emekleriyle, onun özel çaba-larıyla diktiği

Saksıda narin bir çiçeği öğretmenlik...

Artık olmazsa olmazdı, olmalıydı.

O bir sözdü, anttı, yemindi.

Daha kuvvetli, daha istekli olmalıydım.

O anne emanetiydi.

/.../

Eşim ve Öğretmenliğim...

Mezuniyetime yarım dönem kala hayat arkadaşım sevgili eşim Muammer'le tanıştım.

Mezuniyetimizin yazında evlenip atamalarımızı beklerken çiçeği burnunda evliydik artık...

Benim gözüm yine postacılardaydı,
Yine bir zarf gelecekti,
Kendisi küçük,
Umutları büyük bir zarf...

Biz eşimle atamayı beklerken, altı ay kadar anne ve babamızın yanında kaldık. Yeni bir yuva kurmanın, bir ev olmanın, kendi eşyamızın içine uyanmanın zevkini henüz tadamamıştık.

Bir zarf gelmeliydi,
Zarf beni ev yapmalı,
Öğretmen yapmalı,
Bir okulum olmalıydı.
Yöneleceğim bir kazancım,
Şükredeceğim bir gelirim,
Ödemekle yükümlü olduğum borçlarım olmalıydı.
Zarf beni annemin dualarındaki gibi
“Muvaffak” etmeliydi.

Nihayet beklediğim zarf geldi, “Yozgat İl emrine ataması yapılmıştır.” Yazısı sınavı kazandığımı ve o andaki sevincimi sollamış, beni tarifsiz mutlu etmişti.

/.../

Balkona çıkıp aşağıya doğru inen fındık bahçelerine avazımın çıktığı kadar bağırdım.

/.../

Evde paylaşacak kimse yoktu.

Tekrar eve yöneldim, odalarda gezdim ve yeniden balkona çıkıp, en yüksek perdeden sınavı kazandığımı atamamın yapıldığını Yozgat’a tayin olduğumu bağıra

bağıra fındık ağaçlarına söylediğimi bugünkü gibi hatırlıyorum.

Eşim sesimi duymuş, sevinçle yokuşu bir çırpıda tırmanıp, eve gelmişti. Ona sadece “Oldu işte oldu” diyerek boynuna sarıldığımı hatırlıyorum.

Bin dokuz yüz seksen dokuz yılı itibarıyla artık öğretmendim. Eşim, annesi ve ben yanımıza denk yaptığımız birkaç ev eşyasıyla Yozgat’ın Şefaattli ilçesinin Kuzayca Kasabası’na il emri ile atandığımı öğrenip, eşyayı köyde bulduğumuz iki gözlü bir eve indirmiştik. Eşim ve annesi beni yerleştirdiler, birkaç gün yanımda kalıp yeniden memlekete dönmek zorunda kaldılar. Zira eşim mezun olamamış, alttan kalan birkaç ders nedeniyle yarım dönemi benden ayrı geçirmek zorunda kalmıştı. Ayrılık saati yaklaştı, ben bugün hâlâ kararımda on altı haftalık bebeğimle hiç tanımadığım bir köy evinde tek başıma nasıl kaldığımı anlayamıyorum. Gündüz okul, geceleri staj dosyası hazırlıkları, beni bir hayli yoruyor, bebeğimin ağırlığıyla birlikte oldukça zor günler geçiriyordum.

Bahar geçti, yaz başı gelmişti. Yalnızlık, çaresizlik, ilgisizlik hepsi arka arkaya eklenince erken doğum kaçınılmaz oldu. Artık yedi aylık doğmuş, dünya tatlısı bir kızın annesiydim. Yozgat’ta stajyerlik, öğretmenlik, yeni evlilik annelik hep ilk tattığım duygulardı. Beşinci yılımızda Marmara’ya tayin istedik, Adapazarı’na isteyerek geldik. Akyazı ilçesi Boztepe köyü Yassı mezarı mezrası, öğretmenlikte ikinci önemli tecrübemdi.

/.../

Biz bayrak sevdik!

Ay yıldız sevdik!

Kırmızıya vurulduk!

Şehit olduk!

Gazi olduk!

Asker anası olduk!

Ana dualarıyla yürüdük!

İstiklâl Marşıyla, marşlarla büyüdük!

Göğsümüzde kalbimiz, tek atmadı:

Bir Allah sedası oldu hep içinde!

Bundandı başımızdaki örtü...

Emirdi, itaate değer.

Emredenlerin en büyüğünden gelen...

/.../

Bir küçük kulübeyi andırıyordu okul. Eğer önünde gönderde bayrak dalgalanmasa kimse anlamazdı okul olduğunu. Kuş uçmaz kervan geçmez bu yurt beldesinde yine baş başayız. Bir sonbahar akşamında kızım-la, artık dört buçuk yaşında. Eşim ilişik kesmek için Yozgat'a gitti. Birkaç hafta sonra artık düzenli olarak okula devam eden öğrencilerin ve tabii bizim en büyük sıkıntımız birleştirilmiş sınıf. Okul aile birliğini topluyor acil bir toplantı yapıyoruz. Şimdi rahmetli İlyas Ağabeyimiz öneyak oluyor köyden fındık topluyor. Satıp parasıyla ek binanın malzemelerini alıyoruz. Okuldan arta kalan zamanlarımızda üç dört işçiyle biz de katılıp birlikte bir ek bina için aralık ayında çalıştık. Dağların başında sislerin içinde bir ormana kendini yaslamış okulumuzun artık bir ek binası var. Bir iki üç bir sınıfta, dört beş ise diğer sınıfta öğrenim görüyoruz. Okul dokuz üç sistemine döndü hepimiz rahat ve mutluyuz. Bizi bu süre zarfında hiç ziyaret eden olmadı ikinci yılın sonunda telsiz telefonumuza bir sinyal aldık. Müfettişler Beldibi Köyüne kadar gelmişler

Boztepe'ye çıkamamışlardı. Arabamızla gidip aldık. Okulun önünde tebessümle karşıladığım müfettişlerin ilk sorusu:

—Hocam! Sen derse bu kılıkta mı giriyorsun?

—Evet hocam. Hoş geldiniz. Diyebildim.

Aslında kısıkaça alınma günlerimin ilk tohumları o gün atılmıştı. O günden sonra ne kadar çalışkan olursam olayım ne kadar fedakârlık yaparsam yapayım başörtüm bunların hepsini başımdan önce örtterek tümünü görünmez hâle getiriyordu. Benim başörtüm tüm öğretmenliği silip süpürmüş, tüm değerleri adeta yerle bir etmiş ve tüm başarılarımın üzerine çöreklenmişti. Sınıfımın durumu çok çok iyiydi beni ve örtümü yerden yere vuran müfettiş sınıfın durumunu beğenerek ilk defa olduğu gibi görmeyi başarmıştı. Bizden ayrılırken bir suç işlediğimizi bunun peşini asla bırakmayacağını söyleyip ayrılması bende soğuk duş etkisi yaptı.

Tüm bildiğim inandığım değerleri küçümseyen

Bir eleştiri bombardımanına tutulduğum o günden sonra

Evet, o kişi hiç peşimi bırakmadı.

Haber salınacak ne kadar makam varsa haberdar edip

Benim rencide edilmem için olanca gücünü sarf edecekti...

Bundan sonra zorlu bir süreç başlamıştı. Nedenini niçinini şimdi dahi anlamlandıramadığım bir soruşturmalar zincirine tutulmuştum. Bir çocuğun işlediği suçtan dolayı azarlanması, cezalandırılması ya da dövülmesi onun için anlaşılması ne kadar güç bir durum ise benimkisi de böyle bir şeydi.

/.../

Bu, aklıma bir çocukluk hatıramı getirmişti. Sekiz dokuz yaşlarındaydım bir defasında bir okul dönüşü alelacele önlüğümü çıkarmış, çantamı bir tarafa atmış, doğruca mutfağın yolunu tutup, yarım ekmeğin arasını açıp annemin pişirdiği yuvarlak yuvarlak dilimlenmiş patates oturtmasından dizmiş, Üzerlerine de siyah zeytinlerle bezenti yapıp yarım ekmeği ellerimin arasında sıkıştırıp dış kapıya yönelmiştim.

Evimiz üçüncü kattaydı. Bizim katın bitimindeki merdiven sahanlığına inmek için geniş bir oval çizmek gerekiyordu. Babam işten çıkmış, kafası bilmediğim bir şeye fena hâlde bozulmuş olmalıydı. Merdivenlerin döner kısmında karşılaştığımızda -elimizde ekmek yemeye kızdığını bildiğim için hemen nevalemi arkama saklayıp- geri geri çekilerek ondan kurtulmayı düşünüyordum. Babam arkandaki ne? Diye sorduğunda:

—Hiiiç! Hiçbir şey değil? Diyebildim.

Aynı anda kuvvetli bir şamarın yüzüme yerleştiğini hatırlıyorum. Sendeledim, yıldızları gördüm.

/.../

Elimde bir sarı zarf “Kılık kıyafet yönetmeliğine uymadığınızdan dolayı” diye devam eden cümlelerin sonunda uyarı cezasını aldığımı anladım. İlk tokat, sendeleme ve yıldızlar hatıramdan gelip geçti. Bunun son olmadığını biliyordum. Derse döndüm, birinci sınıf olduğu için yüzümdeki gerginlik ve endişe bana kalmıştı. Onlar defterlerinin üzerine eğilmiş, çalışmasına olanca hevesleriyle devam ediyorlardı. O günden sonra hemen her gün dersin birinden alınıp müdür odasında sorguya çekiliyor, hakaretvari ses tonlarını dinledikten sonra azar işitmiş çocuk edasıyla sınıfın yolunu tutuyordum. Benim olmadığım zamanlarda sınıfıma gelip, çocukla-

rıma sorular soruluyor, örtülü veya örtüsüz girdiğim konusunda onlardan haber alınıyordu. Sınıf kapısının altındaki dört parmak boşlukta bir çift ayakkabının karartılığını gördüğümde, anahtar deliğinden gözetlendiğimi anlamıştım. Bir gizli kamera gibi gözleniyor, bir hafiye takibiyle adım adım takip ediliyordum. Ben çoğu zaman müdür odası sorgularından bıktığım için öğretmenler odasında çay içmekten vazgeçer sınıfımda vakit geçirip çalışmalarımı tamamlarken bu kez de öğretmenler odasına neden gelmediğim konusunda sorguya çekiliyordum. Bir gün hatırlıyorum, tam dört defa ayrı zamanlarda müdürün odasına sorguya geldim, sonuncusunda artık iyice bıkmış olmalıyım ki kapıyı çalmadan içeriye dalıp

—Ya hocam Allah aşkına bırak da dersimi işleyeyim. Dediğimi hatırlıyorum.

—Bırak dersi mersi şimdi söyleyeceklerimi iyice dinle!

—Ben bu okulun on yedi senelik müdürüyüm! Senin yüzünden koltuğumdan olamam! Anlıyor musun? Ne cehenneme gidersen git! Tayin mi istersin, sürgün mü gidersen yeter ki git! Sen ne biçim bir kadınsın yahu anlamadım gitti!

/.../

Sahi ben ne biçim kadındım? Ben ne yapmıştım da bu kadar kıyamet kopmuştu? Ben cüzzamlı gibiydim. İnsanlar acıyor ama yaklaşmaktan da kaçıyor. Birkaç kadim dostumun dışında etrafımdaki insanlar giderek azalıyor, devlete kafa tutan bir terörist muamelesi ile bir gün ilçe millî eğitim müdürü, bir gün kaymakam durmadan makamlarına alıyor saatlerce anlatıyor gidişatın aleyhime sonuçlanacağını, ekmeğimden olacağımı doğru bir şey yapmadığımı sanki saçımı açsam ne kaybedeceğimi söylüyorlardı.

Ne kaybedecektim?

Bildiğim, inandığım tüm değerlerimi,

Maneviyatımı,

Emanetimi,

Doğru bildiklerimi

Kısacası bana lazım ne varsa kaybolacaktı.

Onların istediği “Ben”i de ben istemiyordum.

Kınama üstüne kınama uyarı üstüne uyarı, artık zarf alıp açmaktan bıkmıştım. Prosedür kurala uygun işlemedi. ***Maaş kesim ya da uzaklaştırmayı beklemeden iki müfettiş geldi bir gün. Kendilerinden emin alaylı bir ifadeyle benim hâlimi hatırumu sordular.*** Teşekkür faslından sonra müfettişin genç olanı:

–Bak hocam. Sen resmen devlete, millete kafa tutuyorsun! Sen kimsin de insanları kendinle uğraştırıyorsun? Bu işin sonu görevden almaya kadar gider haberin olsun! O zaman açıklıktan nefesin kokunca aklın başına gelir belki!

/.../

Hocam ben yanlış bir şey yapmadım sadece inandığım için başımı kapatıyorum. Üstelik derslerde de uygun kılıktayım bu çocuklarıma dahi soruldu dediğimde:

–Madem derste açıyorsun bize niye açmıyorsun? Biz seni yiyecek miyiz?

Ağlıyorum sessizce. Mendil yok

Çantam sınıfta kaldı.

Başım yerde yüzüm alev alev yanıyor.

Burun çekişimden ağladığımı anladılar.

—Timsah gözyaşlarına gerek yok. Aç kurtul. Bizi de uğraştırma.

—Açıyor musun açmıyor musun?

/.../

—Hocam yaz! Diyor biri diğerine. —Anlaşıldı yazalım raporu akli başına gelsin.

—Hocam sizin anneleriniz yok mu? Kardeşleriniz? Ne olur anlayın beni görmemiş gibi yapsanız bugün buradan gitseniz kim ne diyebilir size? Diyorum.

—Var tabii hem de saçları kapalı.

—E tamam işte!

—Tamam, olur mu onlar evde oturuyorlar. Senin gibi devletin makamını işgal etmiyorlar!

Dedikten sonra anladım ki bunlar beni cezalandırmayı kafalarına koymuşlardı. Bir ay sonra bir sürgün yazısı geldi bulunduğum yerden kırk beş kilometre bir dağ köyüne görev yazısı.

Kızımın okulu, eşimin işi, ikametgâh mazeretlerini öne sürerek sürgün yerimin yakınlaştırılmasını, gidiş-geliş yapabileceğim bir yerle değiştirilmesini talep ettim. Kabul oldu. Yirmi beş km yakında bir yere göreve gidiyordum artık.

Gittiğim okulda hiç kimse benimle konuşmadı hiç kimseyi görmeden bir idare odasında tecrit altında altı ders süresince oturup eve geliyordum. Fazlalık ve gereksiz muamelesi beni son derece üzümü diğer öğretmenler derse gidince çoğu zaman ağlamıştım.

Git gellerle geçen bir aylık dönemden sonra biraz soluklanmak için bir hafta rapor aldım. Raporumun bit-

tiği gün kızımın okul toplantısı nedeniyle eşim beni evden aldı yoldayız. Ne o ne de ben konuşmuyoruz. Eşim sessizliği bozdu.

—Sana bir şey söyleyeceğim nasılsa toplantıda birileri söyler, başkalarından duyma.

—Görevden alma yazın gelmiş!

/.../

Yedi Mayıs. Tüm doğa olanca güzelliğiyle insanı selamlarken insanlık öldü gözümde!

/.../

Arabanın camı değildi buğulanan gözlerimin perde-siydi. Hiç bir şey söylemedim söyleyemedim. “Hakkımı helal etmeyeceğim!” Hesap gününü düşündüm! Ailem babam kardeşlerim habersizdiler. Durumu uzun bir süre babamdan sakladım. Bizi bu kademelere kadar getiren anama ve babama hakaret gibi geldi nedense.

Öğretmenlikten Bakkalcı Teyze'ye...

Artık mesleğimin dışında bir uğraş bulup hayata kaldığım yerden tutunmanın zamanı gelmişti. Kızım henüz altıya gidiyor böyle bir sebep yüzünden atılmamı anlamayacak durumda. Çok ağladı nedenini bilmedi belki ama ben ağladıkça o da çok ağladı. Hayatımızı iki maaşla sürdürürken tek maaşın bocalaması çok fark edilmesin diye çabalamak isterken aklıma fabrikada çalışmak geldi. Durumu eşime açtığımda, şartların çok ağır olduğunu yorucu, yıpratıcı olduğunu söyledi. Aslında tek sebep bu değildi. Kırılan gururumuzun, tami-ri zor ruh hâlimizin bir geri vuruşu idi...

İki bin bir yılı Türkiye’de krizin tırmandığı yıld. Etkilenmeyen birim kalmamıştı. Ne yeri ne de zamanı olmamakla birlikte biz o yılı takip eden aralık ayında bir küçük dükkân kiralayıp, gıda üzerine bir mini

market açtık. Denize düşen yılanı sarılır hesabıyla biz de çaresizlikten hiç satış yapamazsak bile içinden alış fiyatından yeriz diye kendimizi kandırdık. Dükkân kira idi evimde öyle. Artık iki kira, iki elektrik, iki de telefon faturası ödemek zorundaydık. İşlerin yolunda gitmediğini ilk altı ayda anlamıştık bu kez de etrafa karşı mahcubiyet yaşamamak için dükkânı sürdürmek istedik. Dükkân günlerimin zorlu günler olduğunu söylemeliyim. Sabah kahvaltılarımız artık bir değildi yemek saatlerimiz dükkânın durumuna göre belirleniyordu. Eşim okula gitmeden önce benimle dükkânı açıyor, kızımız servis yolunu değiştirmiş dükkânda iniyor, Cumartesi Pazar uyumak dinlenmek diye bir şey kalmamıştı. Bayramlar, tatiller, piknikler, arkadaş oturumları hepsi bitmişti.

Dükkâna gelen malların indirilip bindirilmesi bana ağır geldiğinden bende boyun fıtığı başlamıştı. Sağlık problemlerim arttıkça verim düştü. Ben çalışamaz olunca hemen devredemediğimiz dükkânı kapatamıyorduk. Bir eleman bulmaktan başka çare kalmamıştı. Şaşkın ördek arka arka gidermiş hesabı biz de batmaya yaklaştıkça çare arıyor mecburen yanlış da olsa durmadan bir şeyler yapıp çözüm bulmaya çalışıyorduk.

Yaşadığım gerginlik maddi sıkıntı en çok da görevden alınmanın verdiği çöküntü boyun fıtığından başka mide rahatsızlığına neden oldu. Gastrit nedeniyle hastaneye taşınıp duruyordum sürekli. Artık fizik tedaviye gidip geliyor, sağlığıma bir an önce kavuşmak için çaba harcıyordum. Arkadaş çevrem birdenbire değişmiş artık “Bakkalcı Teyze” olmanın sonucunda ders verdiğim, her sabah karşımda selama duran çocuklar okula giderken benden bir şeyler alıyor ben arkalarından bakıyordum.

Ben görevden alınınca başka şehre taşınmadım, çevre değiştirmedim. Bu sürecin tamamını aynı yerde ge-

çirdim. Ashında bunun olumlu neticelerini sonra daha iyi gördüm. Görevden alınma ile yeniden göreve getirilme sürecinde benim ve ailemin yaşadıklarını yakın çevrem de şahit olmuş, kimileri haklı, kimileri de haksız bularak beni yargılamış ya da desteklemişlerdi. Bense kaybetmenin ve bulmanın endişesini ve sevincini yine aynı yerde yaşamıştım. Bir defasında kızım:

/.../

–Anne ben seni çok seviyorum, sen iyi bir insansın. Ama bir şey sormak istiyorum.

– Madem sen iyi insansın niye seni öğretmenlikten attılar?

/.../

Diye sorunca ona ne iyiliğimden ne kötülüğümden ne atılmam ya da başka bir şeyden söz etmeden: “–Seninle birkaç yıl sonra bunu konuşuruz oldu mu?” Diyebildim...

/.../

Yakın akrabalararımdan ilk tepkiyi tatilde görevden alındığım ilkyaz almıştım. Benim maneviyatımı, çizgimi, inançlarımı bütünleyen örtüm o kadar çok dillenmiş öğretmenlikten alınmam inanılmaz ürkütücü gelmişti. Hiç kimse işin manevi boyutunu tam anlamıyla teraziye koyup tartamamış Türkiye şartlarında elde edilmiş bir mesleğin elimden çıkmasına izin verdiğim için beni suçlamıştı. Eşimin

–Dünya karşında olsa bile ben arkadayım. Deddiğini hiç unutmadan mücadelem her döneminde onu yanımda buldum.

Kardeşlerim böyle bir sonuca katlanırken çektiğim üzüntüyü paylaşmışlar, fakat yine de benim anlamsız bir inatçılık yaptığımı düşünüp bunu dillendirmemişlerdi.

/.../

Babam her zaman sessiz kaldı.

Yorum yapmadı,

Bu konuyu bana hiç açmadı.

Sadece

**Göreve yeniden geldiğim gün bana telefon edip
nerdesin kızım?**

**—Okuldayım baba! Dediğim zaman derince bir
oh çekip sana hiç söylemedim ama ben beş yıldır
ölü gibiydim. Şimdi doğdum!**

—Gözün aydın Asiye Hoca! Dediğini hatırlıyorum...

/.../

Yine hastanedeyim. Vücudumda beliren bir kitle-
den dolayı ameliyat olmam gerektiğini öğrendiğimde
doktorum bana ailevi bir problemim olup olmadığını,
bu süreci atlatırken psikolojik yardım da alabileceğimi
söyledi. Hayatımı görevsiz geçen o beş yılında o kadar
çok doktor, o kadar çok bölüm gezdim ki bunların hep-
sinin aynı ana denk gelmesinin tesadüf olamayacağını
artık anlamıştım.

/.../

Sıcak bir yaz hem de çok sıcak... Artık takvimler iki
bin altıda Haziran ayında benim için iki önemli gün
var, biri eşim ikincisi kızımın doğum günü...

**Kendimi yokluyorum, harcayabileceğim, hediye
alabileceğim bir imkânın olmadığını görüp, evde
olanlarla iki günü birleştirip, bir şölen yapmak
geliyor içimden.**

**Sonra vazgeçiyorum. Nedenini herkes biliyor
zaten...**

/.../

Ve Yeniden Kanatlanmak...

Bir yaz akşamı mutfakta uğraşırken haberleri dinliyorum. Meclis tatile girmeden önce görüşülen dört yasanın üçünün kabul edildiğini duyuyorum. Bunlardan birisi sicil affı! Elimden her şeyi bırakıp odaya geliyorum. Sevinçten çığlık atıyorum! Misafirler var evde! Kimseye aldırmiyorum. Yanaklarım al al kalbim yerinden çıkacak! Durmadan aynı şeyi tekrarlıyorum.

—Çok şükür Allah'ım biliyordum, biliyordum! Senin büyüklüğünden hiç şüphem yoktu. Bana yeniden nasip ettiğin için teşekkür ederim diyorum.

—Bir nebze olsun, rahat nefes almak için açtığımız dükkân hastalıklarımın sonra eleman çalıştırmanın yüzünden iflası boylamıştı ve biz dükkânı açtığımız ilk günkü günden daha kötü bir durumda kapatıyoruz. Kalan malları eve taşıyor, kimilerini alış fiyatından elden çıkarıyoruz. Bazıları elimizde kalıyor, ama artık aldırmiyorum. Beş yıllık bir rüyaya yattığımı, yeniden öğretmenliğimi kazanmış olarak bu rüyadan uyandığımı düşünüp mutlu oluyorum.

/.../

Beş yıl hapisnede yatmış olsaydım?

Hiç gökyüzünü görmeseydim?

Mevsimin başka bir mevsimle yer değiştirdiğine şahit olamadan?

Bir hücre cezası alsaydım?

Acaba benden alınan,

Benden çalınan beş yılımdan

Daha mı acı olurdu?

/.../

Görüp alamamak, bilip gidememek, yürüyüp ulaşamamak, her şeyden öte hakkın olanı yiyememek hücre cezasından daha ağır bence...

Hücrede düşüncelerinizle baş başasınız. Kavgan seninle, barışın yine seninle... Hayatın içinde hayatı yaşarken evine, kapına, odana her şeye sahipken bir şeyin yoksa bir şeyin alınmışsa hiç yoksun aslında... **Onur, şeref ve gurur rencide sevmez. Ne kadar iade-i itibar yapılırsa da tat vermez.**

Göreve yeniden başlama yazısında “Yirmi beşinci maddenin -e bendine göre yüz kızartıcı suç işlemediğinden sicil affı ile açıktan atamasının yapılmasına karar verilmiştir.” Yazı beş yıllık bir sürecin sonunda ancak elime ulaşabilmişti.

/.../

Bugün gecikmiş emekliliğimi bekleyen,

Benimle birlikte öğretmenliğe başlayanlardan beş yıl geriden gelen

Buruk ama yine de umutlu bir öğretmenim.

Çevreme göre

Görevden alınan alınmaya sebep olan bendim!

Göreve geldim:

Hak eden iyi olan yine bendim!

Herkes duruma göre davranmıştı...

Ben ilahî adaletin kuracağı nizam terazisine o kadar çok hak yükledim ki!

Yaşadıklarımın sebep olanların “Vay geldi hâline!”

...

ÜLKEMİ SEVİYORUM

Emine BEKTAŞ / Trabzon

Sonbaharın alışlagelmiş, açılıp kapanan illetli havalardan biriydi. Ormanın kuytularında hayat devam ediyordu. Bir kuş, kanadını gürgen ağaçlarının kızıl kahverengine dönük yapraklarına değdirip uçuyordu. Elik keçileri kırılan her çalının sesini duymak istermiş gibi kulak kesilmişti. Tabiat hüznü bir göç hazırlığı içinde; yaprak, ot ne varsa bütün ağırlıklarını usulca toprağın üzerine bırakıyor sert rüzgârlarla yoluna devam ediyordu.

Kış....

Eli kulağında.... Bu köyde kış da güzel...

Evimizin karşı yamacındaki evler, karın altında küçük beyaz mantarlar gibi görünürken dere uzun kristal bir bardağın içinden akıyor. Saçaklardan sarkan buzlar eğildikçe eğiliyor, neredeyse camlardan içeri girecekmiş gibi.... Buz sütunları evimizi yutan bir canavarın ay ışında parlayan dişlerini andırıyordu. Beyaz bir örtünün altına saklanan tabiat, berrak ancak donuk bir resim gibi... Hiçbir şey kıpırdamıyor, yalnız gökteki yıl-

dızlar titriyordu. Böyle gecelerde hep şunu düşünmüşümdür: İnsan, önünde sayfa sayfa açılan tabiatı nasıl okuyamaz, bu muazzam tablodaki fırça darbelerini görüp altındaki imzayı nasıl fark edemez ki? Ancak buraya eklememiz gereken bir manzara var ki, o da kışın sabahları okula ulaşma manzarasıdır- ya da ulaşamama manzarası mı demeliydim? Ben merdivenin başında pencerenin parmaklıklarına sımsıkı yapışmış bir halde korkulu gözlerle buz rampasını dönmüş merdivenlere bakıyorum. Eşimin cesaretlendirici sözleri hiç bir surette tesir etmiyor. Biz böyle bin türlü hengâmeyle okula ulaşmaya çalışırken öğrenciler ne mi yapıyor? Dağlardan, tepelerden birer kar yumağı halinde yuvarlana yuvarlana okulun önünde birikiyorlar. Küçücük elleri kırmızıdan mora dönmüş ve lastik ayakkabılarından içeri karlar dolmuşken gözlerine bakamam. Onlar adına, sıcak mevsimlerden hayaller kurarım, bir kuş olup çocukların çocuk olduğu iklimlere göç ederim, uçan balonların arkasından koşan çocuk olurum. Sonra birden öğretmen olduğumu ve öğrencilerime söyleyecek ne çok sözüm olduğunu hatırlarım. Ve öğretmenliğin benim yazılmamış şiirim olduğunu anlarım. Bütün zorluklarına rağmen iyi ki buradaymışım, derim.

/.../

2001-2002 Eğitim -Öğretim Yılı, Eylül Ayı

Okulun önünde siyah bir minibüs belirdiğinde bütün öğretmen arkadaşlarımdan nefesini tuttuğunu hissettim. “ Bir şey var” diyorduk, içimizden “ bir şey”... Henüz sene başı kurul toplantısındaiken neyin teftişiydi bu? Herkes susuyordu.

Gri takım elbiseli, bond çantalı yedi müfettiş suçlu yu yakalamış olmanın ulvi sessizliği içinde minibüsten inip büyük bir ciddiyetle müdürün odasında yerleştiler. Müdürün odası hızlıca sorgulama tekniğine uygun hale

getirildi. Öğretmen arkadaşların hemen hepsi dosyalarına çekidüzen vermeye çalışıyordu.

Oysa bütün bu “şehrayin” benim için kurulmuştu.

Herkes tek tek sorgu odasına alınıyor ve o girift soru kendilerine yöneltiliyordu. Sorgudan çıkan bir arkadaşım bana dönüp

–Hoca Hanım sizin için gelmişler. Dedi. Müjde verir gibi...

Gayri ihtiyari “–Neden?” diye sordum. Neden? Öyle ya bu ağır kışlara sürgün çocukların üşüyen ellerine ellerini uzatan ben değil miydim? Herkesin unuttuğu bu dağ başında onlarla kader birliği eden ben değil miydim? Onlar düştüğünde düşen, dizleri kanadığında kanayan... Soğuktan pul pul dökülen yüzlerinde ufacak bir gülümseme gördüğümde onlarla gülen, hüznleriyle hüznlenen...

Bir türlü bitirilemeyen kanalizasyon inşaatı yüzünden

okulun bahçesindeki içi lağım dolu çukurun başında, yavrularımdan- öğrencilerimden- biri düşer korkusuyla

bir yıl boyunca nöbet tutan ben değil miydim?

Ve şimdi prangalarını sürüye sürüye sorgu odasına yollanan yine ben...

Arkadaşım devam etti: **“Başınızdakinin peruk olup olmadığını soruyorlar.” Gözler bana çevrilmişti. İdama mahkûm edilen kardeşe bakan diğer mahkûmlar gibi acıma ve taaccüp içinde bana bakıyorlardı. Gözbebekleri büyüyor başımdaki peruğun siyahlığında** kayboluyordu bakışları. Ama bu bakışların arkası boşluktu; sonsuz, anlamsız, tereddütlü bir boşluk

Nihayet sıra bana gelmişti. Ve ben herkesi ürküten hikâyemle baş başa kalmıştım. Bir anda bulantılarım arttı. Lavaboya koştum. Küçük misafirimizin haberine henüz doya doya sevinememişken bu travma beni köklerinden en ücra dallarıma kadar sarsıyordu.

Aynaya baktım,
omuzlarımı kaldırdım,
yüzüme cesur bir ifade takındım.

Bacaklarımın titrediği anlaşılmasın diye hızlı adımlarla merdivenleri indim.

Sorgu odasına gireceğim anda bir şey oldu.
Ellerimi ve ayaklarımı hissetmiyordum.
Sanki bir anda dağılıp küle dönüşüverecektim.
Yoksa masaldaki “külden eşek” ben miydim?

/.../

İçeri girdim. Oturdum. Pencereden dışarı bakıyordum.

Onlarla göz göze gelirimsem
cam bir fanus gibi cesaretimin kırılıp parçalanacağından korktum.

Sonra kapımızın önünde küçük kırmızı ayakkabılar düşündüm.

Mutfak dolabımızda mama tabağı, balkonumuzda küçük zıbınlar hayal ettim.

Bunları düşünmek bana güç verdi.
Sorular arka arkaya geliyordu.

Biri vardı, sadece soru sormuyordu!

kelimeleri balyoz gibi kullanıyor, olanca gücüyle vuruyord!

Acıtmak, kanatmak ister gibi.

İnadına bakışlarımı yakalamaya çalışıp yüzüme baktı:

—Dört çocuğum var. Dedi. Senin yüzünden başımı derde sokamam!

Her şey sustu. Derenin şırıltısını, rüzgârın uğultusunu duymuyordum.

Yüzümdeki cesaret maskesi düşecek ve ben hıçkırığa ağlayacağım sandım.

Bu sözler beynimin duvarlarına çarpıyor, durmadan yankılanıyordu.

/.../

—Biliyor musun benim de bir babam vardı. Demek istedim.

—O da beni çok severdi, bütün babalar gibi... Benim için kötü adamlarla kavga ederdi, yaşasaydı... Diyemedim.

/.../

Kelimeler boğazımda düğümlendi. Bir saat boyunca akıl almaz sorularla karşı karşıya kaldım. **“Neden peruk takıyorsunuz, yoksa devlete karşı mısınız?”** Aradan yıllar geçti ve ben hâlâ bu cümlenin başıyla sonu arasında bir ilgi kuramadım.

“Laikliğe karşı mısınız? Atatürk’e karşı mısınız?” Bu peruk bayağı bir şeymiş böyle Çarşı gibi her şeye karşı... Beni aşığulamak için kelimeleri cimbızla seçiyorlardı. Kapıdan çıkarken lakayt bir ses:

**–Kendi saçım deseysin, soruşturma açmazdık!
Dedi.**

**Bu keyfi tavır karşısında durdum, sesin sahibi-
ne döndüm:**

**–Ben yalan söylemem ki... Ne gerekiyorsa ya-
pın! Deyip çıktım.**

**Bütün bunlara niye gerek duyuyorlardı onu
ben de bilmiyordum.**

/.../

Onlar toparlanıp minibüslerine bindiklerinde ben üst kattaki salonun penceresinden arabanın toprak zeminde bıraktığı izlere bakıyordum.

En değerli varlığım, **onurum çamura bulanmıştı.**

İzleri asla silinmeyecek bir çamur.

Mesleğimi, şiirimi, her şeyimi kaybedebilirdim.

Araba sisli bir koridorda kaybolurken gözyaşlarımı daha fazla tutamadım.

İçimde bir şey kırılmıştı,

onu bir türlü toparlayamıyordum.

Camdan bir kule gibi bütün varlığım tarumar olmuştu.

Dağılan parçalarımı toparlamaya çalıştıkça

cam kırıkları ellerimi, yüzümü kesiyor,

parmaklarımın arasında çıkıp kayboluyordu.

Bu acının beni öldüreceğini sandım.

Kimse yanıma gelmesin, bir şey sormasın istiyordum.

Mahkûmiyetime mantıklı açıklamalar bulmaya çalışıyordum ama yoktu!

Bir önceki eğitim-öğretim yılında bize methiyeler dizip, en yüksek puanları verenler, soframıza oturanlar bugün düşmanca bir tavırla bizi ezdikçe eziyorlardı.

Elimden başka bir şey gelmezdi.

Bu amansız kasırganın önünde kuru bir yaprak gibi sürükleniyordum.

Başörtüyü geçtik, peruk takmış olmak bu kadar büyük bir suç olabilir miydi?

Bu insanlar kimdi?

Biz neredeydik?

Kim ya da kimler adına bizi sorguluyor, bu soruları sorabiliyorlardı?

Ben bugün bu zulmü yaşıyorsam,

Sütçü İmamlar,

Nene Hatunlar

niçin şehit olmuşlardı?

Peş peşe sorular beynime hücum ediyor, nefes alma izin vermiyordu. Üstüne havanın da ağırlığı eklenince gökyüzünün alçaldığını, puslu bir kütlenin olanca hızıyla beni içine çektiğini hissediyordum.

Kırgınlıklarımı, hezeyanlarımı kimseyle paylaşamadım.

Kimse beni görmesin istiyordum.

Geceleri evimin penceresinden bakıp sessizce ağladığım oluyordu.

Ay ışığında parlayan ladin ağaçları birbirine sokulmuş şaşkınlık, vahamet ve ürperti içinde bana bakıyorlardı.

Bana ne olacaktı bilmiyordum.

Işığı kaybetmiş bir tünelin içinde gibiydim.

/.../

Ey Yusuf! Seni kuyuya attıklarında korktun mu?
Ben de korkuyorum. Karanlıkta kalınca hep korkarım zaten.

Ey Musa! Yurdundan çıkarıldığın gün kırıldın mı?
Ben de kırgınım. En çok da bu nedenle hep ağlıyorum.

Ey Nebi! Taif'in taşları bugün beni de yaraladı.

Her yanım kan revan içindeyim. Canım çok acıyor...

Ey Resul! Sen de ağladın mı haksızlığa uğradığında?

Gözyaşların ıslattı mı kızgın çölleri?

Mübarek ellerini kaldırıp: "Rabbim, Sen'den başka kimsem yok" dedin mi?

Benim de Rabbimden başka hiç kimsem yok bugün.

Kırgınlıklarımı kızgınlıklarına,

kızgınlıklarımı korkularına,

korkularımı hüznlerime ekleyip günlerce ağladım.

Bir gece içimi bayıltan bir sancıyla uyandım. Eşimin bana çoraplarımı ve ayakkabılarımı giydirmeye çalıştığını fark ettim. Minibüsün arka koltuğunda, taşlı çamurlu, bozuk bir yolda saatlerce yolculuk yaptık. Bir hastane odasında gözümü açtığımda küçük arkadaşımın beni terk ettiğini anladım.

Doktor "strese bağlı düşük" diyordu.

Ruhum gibi bedenim de yorgun düşmüştü.

Ama ben biliyordum,

/.../

“Benim küçük arkadaşım, (yavrum) bu çirkin dünyaya gelmek istememişti!

/.../

***Pamuk ellerini tutamadım,
kokusunu içime çekemedim,
ilk adımlarını göremedim,
ilk kelimelerini duyamadım.***

/.../

Şimdi umudum da beni yarı yolda bırakmıştı.

Tıpkı diğer bütün insanlar gibi.

Sistemle iyi geçinip ikbal sahibi olmak isteyen herkes merkezkaç kuvveti gibi hızla bizden uzaklaşıyordu.

Biz resmi ideolojinin kenara ayırdığı çürük yumurtalardık artık.

Allah’tan başka kimse kalmamıştı yanımızda.

İnsanlar bu garip gericilere(!) selam bile veremeye çekiniyordu.

Etrafımızdaki halka gittikçe genişliyor ve biz orta yerde öylece kalakalıyorduk.

Bir arenanın ortasında küçüldükçe küçülüyorduk. Yalnızdık. Hem de yeryüzünde hiç kimsenin olmadığı kadar yalnız. Ancak arena hıncahınç doluydu.

Vahşilerin bizi parçalayıp, yok edişini izlemek için herkes oradaydı.

/.../

Bugün insanlar uğradıkları en ufak bir haksızlığın hesabını sorabiliyorlar...

O gün bizim uzattığımız ele, el veren hiç olmadı...

Üstelik beni öyle şeylerle suçladılar ki!

Bu sözler yıllarca beynimin duvarında asılı kaldı!

Başörtülü olmanın bedeli çok ağır oldu.

Hâlâ her sabah okulumun kapısından girerken

zalimlerin demirden tırnağı yırtta yırtta, kanata kanata başörtümü benden koparıp alır! Kimseler fark etmez, kimseler bilmez içimin nasıl acıdığını.

Demokrasi adına kocaman laflar edenler,

sistemin bekçiliğine soyunanlar, başörtümü katlayıp çantama koyarak ne yaşadığımı bilirler mi acaba?

Ama benim kocaman bir yüreğim var!

İçine yetmiş milyon Türkiye,

altı milyar dünya sığdırabiliyorum.

Ve her şeyin ötesinde ülkemi çok seviyorum.

...

DARBE ÇOCUĞU OLMAK

Enes BAŞIBÜYÜK / Malatya

ANNE

Annelerin, kapı zilinın alma Őekillerinden çocuklarının gelip gelmediklerini anladıklarına inanırım. Kapı zili çalarken bulaşık suyu kapatılır, süpürge bir kenara konur, ya da bir Şekilde bir işe ara verilir, kapı açılır ve sokağın gürültüsü dolar içeri. Sonra biz annelerimizin yüzünde güller açan o mutluluğuna Şahit oluruz. 1999 yılı nisan ayında ben 2. sınıf öğrencisiydim ve mahal- lenin çamurlu-taşlı, eğik büğük yolundan her zamanki gibi okuldan eve gelmiştim. Kapı ziline annem gelip aç- mıştı. Sonra hiçbir Şey demeden tepkisiz tekrar içeriye gittiğini hatırlıyorum. Her ocuğun belleğine kazanmış mutlu mutsuz bir anısı vardır. Evimizin dış demir ka- pısı içeri doğru açılmış, ben annemin yüzüne uzak bir yere bakıyormuŐum gibi bakmış ve o yüz zihnime ka- zınmıŐtı.

EV

Evimizin içinde bir boşluk var. Duvarlar sağlam, pencereler yerinde, tavan üstümüzde evet ama bir boş-

luk... 1999 yılı nisan ayı mahallemizin yola meyilli, eğik büyük sıralanmış evlerinin içinde bizim ev kederli bir insan yüzü gibi bakıyor sokağa. Evimizin kapı zili hiç susmuyor ve sürekli eve gelen, evden çıkan, irili ufaklı hatırladığım cüsseleriyle evin içinde bir hayalet gibi dolaşan ziyaretçilerle dolu ev. Üç göz odalı evin, ışığı en az olan odasında, babaannemin birden bire yükselen sonra yavaş yavaş sönüp tekrar yükselen feryadı kulaqlarımda. Odanın karanlık bir köşesinde, çatık kaşlı yaşlı bir kadın beni kendisine çekiyor ve Kürtçe bir şeyler söylüyor. Annemse hep aynı yerde, aynı minderin üstünde hiç hareket etmeden başı ağırmış gibi önde ve hep suskun.

HAPİSHANE

Hapishane, yani mavi, tıklım tıklım dolu bir minibüs, hep gittiğimiz bir yol, yolun sununda önümüzde kale gibi yükselen bir duvar ve ellerinde gösterişli silahlarıyla jandarmalar. Bir yerlerden hapishane ismini duyunca ben annemin kucağında bir minibüs içinde kendimi camdan dışarı bakarken ve sanki hiç bitmeyecek bir ana tanıklık ediyorken buluyorum kendimi. Bazen siyah beyaz damalı bir örtüye bürünmüş yaşlı bir kadını annemin hemen yanına oturmuş, ağır ağır nefes alıp veriyorken görüyorum. Sonra bu yaşlı kadın yavaş yavaş sarı saçlı, güzel bir polis oluyor; kadın bizim eve geliyor, annemin çeyizlik dolabını eşeliyor, sepetteki çamaşırları didikliyor, gardıroptaki bohçaları boşaltıyor, halıları kaldırıyor; tabakları, kaşıkları, bardakları dağıtıyor; sonra dönüp annemin bitkin gözlerine aldırmadan kelepçesini çıkartıp kardeşlerimden birine takıp onu götürüyor. Annemse sadece tuhaf bir teslimiyetle sadece “Ne zaman geleceksin?” diyebiliyor. Elleri kelepçeli kardeşim arkasını döndüğünde aslında onun kardeşim değil de babam olduğunu sakallarının uzayışından, yüzüne yavaş yavaş çöken yorgunluktan

ve bana daha sonra hep daracak bir pencerenin ardında, karanlıkta bakarken hatırlayacağım yüzünden, garip bir şekilde yeni yeni anlıyorum. Bir kaç saate kadar gelirim, diyor babam ve arkasını dönüp mavili kırmızılı ışıkları yanıp sönen beyaz bir polis arabasına doğru ilerliyor. Babam ağır ağır polis arabasına doğru götürülürken, ben minibüsün içinde, dışarıda başka bir polis arabasının yanımızdan geçip gittiğini görüyorum. Sonra annemin durmadan ağladığını da görüyorum. Annemin kucağında huzur ve hayretle bu kendi mahallemden farklı büyük dünyaya gözlerimi kocaman açmış bakarken, bir tanecik sıcak gözyaşını da başımın üstünde hissediyorum.

Minibüs birdenbire boşalınca annemle iniyoruz. Büyük metal renkli kocaman bir demir kapının içinden mahşeri bir kalabalığın içine giriyoruz. Burada büyük bir kalabalık hapisane avlusunu tıklım tıklım doldurmuş. Çocuklar, yaşlılar, sakallı adamlar, kısa kol gömlekliler, ter kokanlar, sıcaktan bunalanlar, inleyenler, bağırsanlar hepsi tikiş tikiş bir avluyu doldurmuş. Önce şuursuzca çalkalandığını sandığım bu garip kalabalığın aslında önümüz sıra dizilmiş bir tezgâhın başında önünde malzeme kontrolü yapan jandarmaları zoraki bir sabırla beklediğini anlıyorum. Tezgâhın üstü, üst üste yığılıp saçılmış havlularla, pijamalarla, beyaz iç çamaşırlarıyla, renkli gömleklele, küplerle, poşetlerle, darmadağın böreklerle, yeşil maydanozlarla, kırmızı domateslerle dolu dolu. Jandarmalarda yine zoraki bir sabır ve dikkatle ellerine aldıkları herhangi bir nesneyi bir bilim adamı dikkatiyle kurcalıyor, varlığından emin oldukları şeyden sonra nesneyi bu kez başka bir jandarmaya aynı işlemler için veriyor ve bu böyle dördüncü, beşinci, altıncı kontrolünde bir gardiyana ulaşıyordu. Bütün nesnelere başka şanssızlıklara uğradığı kontrolün sonunda mesela mavi bir gömlek -annem, babam

için getirmişti- diğerleri gibi şanslı olamıyor, içeri giremiyordu. Çünkü bu zavallı mavi gömlek bir mavilik akrabalığında dolayı gardiyan gömleğine benzediğinden, önemli bir güvenlik açığı sayılabiliyordu. İçeri girebilenlerse, parçalanmış bir karpuz mesela, artık kendisi olamayacak kadar değişiyordu. Nihayet mavi gömleği dışarıda bırakıp kalabalığı da bitince annem ve ben önümüzde mavi gömlekli bir gardiyanla birdenbire kararar ve beni korkutan bir koridorun içine giriyoruz.

BABA

Loş bir karanlıkta mahkûm isimleri sırasıyla okunuyor. Babamın ismini duyunca biz de bir yarım saat daha oturup beklediğimiz banktan kalkıp önümüzde başka bir gardiyanın eşliğinde yürümeye başlıyoruz. Sanırım burayı anlatmakta hiç zorlanmayacağım. Hafızamın içinde net bir resim gibi görebildiğim karanlık koridor duvarları var iç içe. Diyebilirim ki yürüdüğümüz koridorun sonunda başka bir koridor başlıyor, biten koridorun başında yine başka koridorlar başlıyor yoksa bana mı öyle geliyordu da biz aynı izbe yerden tekrar tekrar geçerek bir çeşit oyun oynuyorduk sanki. Nihayet koridorlar bitiyor ve gardiyan iki kolon arasında bize bir pencereyi işaret ediyor. Santimetre hesabıyla yirmiye yirmi diyebileceğim daracık demir çerçeveli bir pencerede bir yüz beliriyor. Bir baba yüzü... Önce annemin sesi:

- Nasılsın? Hafifi bir sessizlik... İyiymiş.

- İyi misin?

İyiymiş iyi. Biz de iyiymişiz? Biz de iyi miymişiz? Çocuklar da iyi miymiş? Hepsi hamdolsun iyiler iyi. Kendimizi üzmüyormuşuz değil mi? Yok yok sen de üzmüyorsundur kendini inşallah? Beni kucakladı annem; bak maşallah hepimiz iyiyiz!

Babamın yüzü evet, gülümsüyor. Annem gibi. Bir sararmış, üzerinde siyah lekelerin bulunduğunu hatırladığım pencerenin ardındaydı babam. Gülümsemeye çalışırken aslında ağlayan bütün kederli insanlar gibi gülümsüyordu ya da bir trenin sesiyle birdenbire uykusundan uyanan bir çocuk gibi.

TREN

Upuzun bir tren sireni... Çok uzaklardan dağların arasından, yemyeşil taş gövdeli vadilerin içinden, yarı gövdesine kadar boyanmış çam ağaçlı askeriye ormanlıklarının eteklerinden gelen bir tren sireni. Tıpkı, uzak köylerden birinde, gece yarısı on ikide, yatağının başındaki perdeyi dışarıda ağır ağır geçen treni görebilmek umuduyla aralayan, uykusu keskin bir siren sesiyle kaçmış bir çocuk gibi ben de, ağır ağır zangırdayıp son istasyonda duran trenin koltuğunda, bu sirenin sesiyle uyandım. Dedemin bana aldığı renkli şeker kutularından biri boş diğeri yarı dolu kapağı açık halde elimdeydi. Yol boyunca kafamı tren camından dışarı çıkarıp, önümde hızla akıp giden manzaraya bakarak tek başıma kırmızılı, sarılı, mavili renkli bonibon şekerlerini keyifle ve yavaş yavaş, tadını çıkararak yemiştim. Sonradan anlattığına göre dedem beni içeri girmem için uyarılmış. Bu uyarı hiç de umurumda olmamış tabii. Dedem, trenin karanlık bir tünele birdenbire girince benim korkarak içeri girdiğimi söylemişti. Tren koltuğunda uyurken gördüğüm rüya bana annem ve önümüzde mavi gömlekli bir gardiyan olduğu halde girdiğimiz koridoru hatırlatmıştı. Dünyanın bir yerinden başka bir yerine hızla kayıp gittiğimizi düşünen ben, çıktığımız tünelin hemen başında elinde baltalarıyla Kızılderililerin varlığını düşünüyordum (Sonraları dayımın çizgi romanlarından etkilenerek gelmişti bu aklıma). Biz kocaman, ağır ve hızlı demirden bir trende -demirin içinde olmanın bir çocuğa verdiği güvenle-

demle güvendeyiz ama babam, o tünelin içinde bizim gelmemizi karanlıkta yorulmuş gözleriyle bekliyordu. Tünelli dağın başında önce Kızılderili sandığım mavi gömlek giymiş adamlar biz çıktıktan hemen sonra büyük bir gürültüyle tünelin girişlerini kapatıyorlardı. Sonra ben, ağır kapıların kapatıldığı tünelin karanlığında, babamın gözleri gibi bir sürü gözün karanlığa alışmaya çalıştığını görüyordum. Yine görüyordum ki, bir sürü trenle rengarenk vadilerden inen yine bir sürü mutlu çocuk, birdenbire girdikleri bir karanlığın korkusuyla; dedelerine sarılıyor, sarılırken uydukları yerde bu kez kendi rüyalarında; ağlayan ve hep susan yorgun annelerini görüyor, evlerinin içinde yürüyen hayaletimsi bir sürü insanın burada ne işi olduğunu düşünüyor, bir okul çıkışı geldikleri evinin kederle sokağa bakan karanlık pencerelerini görüyor, durmadan çalan kapı zilini duyuyor, kapıyı açan annelerinin dehşetle sarsılmış yüzünü görüyor, sonra mavi gömlekli adamların tünelli dağın başında beklediklerini, karanlık bir koridorda yürüdüklerini görüyordu. Hepsinden sonraları da bir baba ve anne yüzü, onları çocukluklarının derin uykularına, ışıklı rüyalarına ağır ağır tüm gövdelerini saran bir sıcaklıkla alıp götürüyordu.

Bir trenin içinde; uzakta annesinin ağladığı, üniversitelilerin ölümüne coplandığı, örtülü ve yüzleri gülen ablaların kovalandığı, yakalanılıp üstünün başının parçalandığı o karmakarışık ülkeden uzak, sessiz bir ülkeye giden bir çocuk vardı.

1999 yılıydı. Çocuğun dedesiyle kaçtığı o kötü ülkede herkes birbirinden kaçıyor. Bir Cuma namazı sonrası “Allahu Ekber” nidalarıyla cami avlusundan fırlayan öfkeli bir kalabalığa, karşı cephede oturup beklemekte olan eli coplu polisler birdenbire saldırıyor, bu karmasada herkes yine birbirine vurmaya başlıyor, orada yürümekte olan vatandaşları tekli onlu toplayıp otobüsle-

re dolduruyor, sonra gece yarıları evlerinin kapılarını kırıp içeriye dalıyor, yaka paça sürükleyip topladıkları onlarca yüzlerce insanı geniş bir avluda gözleri siyah bantlı, elleri arkadan kelepçeli, yüzleri duvara dayalı halde beklemeye başlıyordu... Gece yarısı şehirdekiler, uykuları kaçmış, “Aman bizim de kapımız çalmasın!” diye korku ve ümitle beklerken, evinden toplatılmış başka babalar, amcalar, ağabeyler soğuk betonlu duvarların arkasında, üstü başı parçalanmış, sakalları yolunmuş, çıplak sırtları duvara dayalı bekliyorlarken karşı duvarların arkasında başka insanların çığlıklarını, işkencecilerin küfürlerini, bağırmaclarını ve hiç durmadan yükselen bir feryadı dinliyorlardı. 1999 yılında bütün şehir benim bir baş dönmesi çaresizliğiyle girdiğim karanlık bir tünele yine bir baş dönmesi çaresizliğiyle girmişti sanki. Sonra dedem Malatya’ya gelmiş, beni almıştı ve gidiyorduk. Tarsus’a...

TARSUS

Tarsus’tan, aklımda bana bugün, katlanılmaz nemli ve yakıcı sıcağı, birbirine bitişik ardı sıra uzayıp giden briket duvarlı evleri, kapı önlerinde oturmuş günün bitmesini bekleyen bakır renkli suratları ve yüzlerinin bir noktasında siyah kınaları olan yaşlı kadınları, akşam dokuzda balkonda heyecanla beklediğim belediye kamyonunun geçişi -sivrisinekler için ilaçlama yapıyordu- Bakkal Osman’ı ve tulumbalı çeşmesi kaldı. Bir de bir akşam yine ben kamyonun geçmesini teyzemle balkonda oturmuş ayaklarımı da sarkıtmış bekliyorken babamın idam edileceğini duymuştum. İdamın ne olduğunu bilmiyordum ve “Haydi kamyon, saat dokuz niye gelmiyorsun? Diye sitem ederek beklediğimi hatırlıyorum. Geceydi, yıldız yoktu.

Günlerden bir gün güneş tutulmuştu. Ben Bakkal Osman’dan nenemin parasıyla siyah oyuncak gözlük almış, balkona çıkmış, yüzümü güneşe dönmüş, hay-

retle güneşin önünün nasıl kapandığını izliyordum. Bu düşüncelerden sıyrıldığımda hatırladığım; bir telefonun çalışını işitemem, yine bir trende olduğumu anlamam, önümde akıp giden manzarayı görüşüm, yanımda yine dedemin varlığını fark etmem, dağların içinden askeriye ormanlıklarının kıyılarından, çocukların el sallayıp treni kovaladığı vadilerden geçmem, güneşin batmaya başladığı o ülkeye doğru gittiğimdi. Uzakta mavi bir su parçası görünüyordu: Fırat. Dağlar gittikçe yükseliyordu: Malatya...

MALATYA

Çevre yolundan Akpınar'a çıkmaya başlarsanız, Kışla caddesine varabilirsiniz. Kışladan inerken sağ kol üzerinde Yeni Cami'nin yarım minaresi görünür. Yanında bir de büyük bir söğüt ağacı vardır. Şimdi insanların kaygısız bir telaşla yürüdüğü bu caminin avlusunda, bir şadırvan, üç avlu kapısı ve gelip geçen insanlar var. Bu cami duvarları, bu yarım minare, bu söğüt, bu şadırvan konuşabilseydi size çok şey söylemek isterdi, eminim. Bir milletin kaderinin dönüm noktalarından birine tanıklık eden bir hikâyeye anlatırdı mesela yarım minare... 28 Şubat Postmodern Darbesinin ilk adımını... Polisleri, sakallıları, kovalananları, yakalananları, ezilenleri, dövülenleri, sürüklenenleri, ağlayanları, bağrışanları... Ve evet bütün bu olanların arkasında bir sürü kirli, karanlık yüzleri... Babam kesin bir tarihle güneşin tutulduğu gün; 11 ağustos günü 14 kişiyle birlikte beraat etti. Beraat edenler arasında mesleklerinden atılanlar, göçüp gidenler, yuvası dağılanlar da oldu. Bunların dışında da yine fişlenenler, üniversiten atılan öğrenciler, okulu bırakan örtülüler, uzak ülkelere göç edenler, bir gece yarısı götürülüp hiç getirilmeyenler, soğuk duvarlar arkasında tir tir titreyenler, inançlarından döndürülenler, kaybedilenler, yok edilenler, birdenbire hiç yaşamamış gibi unuttu-

rulanlar, kan izli duvarlar, kirli sopalar, kırık joplar, ağlayan anneler, düş kuran çocuklar kaldı... Tarihin hafızasındaysa Yeni Camii, Malatya E Tipi Cezaevi, İnönü Üniversitesi ve kederli Akpınar kaldı Malatya adına. Unutturulmaya çalışan bu devrin sonunda evet, görmek isteyenler için çok şey var. Bizlerin unuttuğunu Yeni Camii unutmuyor, ürperen mahpus duvarları unutmuyor, ringlerde el sallamış mağdurlar da unutmuyor. Bu nesil de unutmayacak!

ŞUBATIN KARANLIĞINDA BAHARI BEKLEMEK

Sevda KARAKOÇ EMİNOĞLU / Sivas

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Beyin Cerrahi bölümündeki bir ameliyathanede saatler süren ameliyattan sonra Dr. Kamuran Bey'in sesine nihayet cevap verebilmişim.

—Sevda Hanım Sevda Hanım beni hatırlıyor musunuz?

—Sizi hatırlamamam ne mümkün Kamuran Bey?

Dr. Kamuran ve diğer asistanların rahat bir nefes aldıklarını hayal meyal hatırlıyorum.

Uzun çabalardan sonra narkozdan uyanmış vücudumu sarsan titremelere mahkûm olmuşum.

Kafamın üçte biri tel zımbalarla tutturulmuş olmasına rağmen hamd olsun Rabbime, fazlaca bir acı hissetmiyordum. Her şeyi hisseden beynin kendi acısını hissedemeyişi hayret vericiydi...

Bir süre sonra sargılarım değiştirilirken kafam fazlaca sarsılmış olacak ki aralıksız altı nöbet daha geçiriyorum. Hastabakıcılar, doktorlar ve hemşirelerin te-

laşlı koşuşturmaları, bir yandan kan verilirken diğer yandan ısıtıcıların açılması... Hastayı kaybediyoruz çılgınlıkları.

Hayat-memat arasında zorlu bir mücadelenin ardından nihayet ciğerlerime dolan nefesin beni yeniden hayata bağlayışını hissediyorum. Ölümle yaşamın, gerçekle yalanın mücadelesi. Bir bilinmeyene yeniden yelken açış...

“Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.”

Beyatlı'nın Sessiz Gemi'leri kalkıyor, fırtınalı bir okyanus için, tüm limanlarımdan. Dehlizlerinde kayboluyorum dünyanın, sırlı bir çılglık çınlıyor kulağımda. Kafamda, yüreğimde dehliz ve derin bir iz...

Hayatımı daha da anlamlı kılan, belki de yaşama böylesine tutunmamı sağlayan, tarifsiz bir gücü ta damarlarımda hissettiren yavrularımın ılgıt ılgıt tüten gül yanaklarını öpüyorum hayalimde. Bağıma basıp her birini saatlerce koklamak istiyorum. Buz gibi demirlere tutduğumda yanıyor, hasretle kanıyor yüreğim. ***”Derin bir nefes alıyorum belki bir rüzgâr eser, belki bir Yakup olurum” diye...***

Sonra Tecer Dağı gibi sıra sıra çocukluğum geçiyor gözümün önünden. Ölüm kalım savaşı verdiğim şu an, hayatımın anlamını bir kez daha seriyor gözlerimin önüne. Okulumu, köy çeşmesini, dereden kanasıya su içen kuzuları, gözleri daima anne şefkatiyle bakan mor koyunu, kış günlerinde güneşin doğuşuyla pencereme üşüşen telaşlı ve ürkek serçeleri...

Yaratamı düşünüyorum. O'ndan nasıl haberdar olduğumu... Sert esen rüzgârlarla koşan, şekilden şekle giren bulutların arkasından bakıp, acaba şunlardan hangisi diye düşündüğüm ve o küçücük zihnimde anlamlandırmaya çalıştığım, büyüklerimden dinlediğim “Ulu Yaratıcıyı”. Çocukça dualar ediyorum can-ı gönülden. Minnet duygularımı akıtıyorum ılık ılık. O'na yaklaşmanın tadına varıyorum. Gönlümüzde ayrı bir yeri, dimağımızda ayrı bir tadı olan Ramazan aylarında, iftarda ayrı bir besteye ezanı okuyan, çoğu zaman bize bir oyun gibi gelen ve heyecanla beklediğimiz teravih namazlarını kıldıran Sarı Hoca geliyor gözlerimin önüne. Yaramazlıklarımızdan ve afacanlıklarımızdan sabrının sınırını zorlamış olmalıyız ki annemin bizi:

—Akıllı durun! Eğer böyle yaramazlık yapmaya devam ederseniz, Sarı Hoca gelince sizi okutur, elinizi dilinizi bağlatırım. Bir daha konuşamazsınız! Diye korkuttuğu Sarı Hoca... Sonraları ilmine ve irfanına, Rabbine olan teslimiyetine hayranlık duyacağım Karasarlı Sarı Hoca...

Köyde kendisine amansızca saldıran köpekleri bir el işaretiyle sakinleştirdiğini, Süleyman (a.s) gibi hayvanların dilinden anladığını gözlerimle göreceğim, zaman geçtikçe tüm bunlar anlamını iyice bulacaktı zihnimde. Ona olan saygım ve hayranlığım daha da artacaktı.

Merak ediyorum, soruyorum, dinliyorum. Ailemden, yakınlarımdan, Karasarlı Sarı Hocadan dupduru bir zihin, bembeyaz bir kâğıt... Ne yazarsan o kalır, kayalar üzerine nakşedilmiş gibi.

Çok fazla bir şey bilmememe rağmen mana âlemi benim için çok derin ve önemli. Bunu, üniversite yıllarında hadis hocamdan “Her doğan İslam fitratı üzere doğar daha sonra anne-babası onu ya Mecusi ya Hıristiyan ya da Yahudi yapar” hadisini duyunca daha

iyi anlamlandırarak, her insanın inanma ihtiyacı ile doğduğunu ve çevresine göre bu inancın şekillendiğini anlıyorum.

Bir ara kendime geliyorum ve yoğun bakımda olduğumu fark ediyorum. Fakat duygularım beni yine çocukluk yıllarıma götürüyor. İlkokulu Anadolu'nun güzel bir köyünde yüreği öğrencileriyle atan öğretmenlerimle bitirdikten sonra Sivas'ta ortaokula başladığım yılları hatırlıyorum. Göçmen kuşların terk ettiği ve sadece insanların ve serçelerin tahammül edebildiği Karşıyaka'nın ayazlı günleri geliyor aklıma. Ellerin ve ayakların buz kestiği, yüreklerin bile donduğu kasvetli geceler. Ve çoğu zaman bana kocaman gelen bu şehirde kendimi serçeler kadar yalnız hissedişlerim. Gönlüm üşüyor. Duvarları kireçli, tavanında soba dumanının bıraktığı griliği bir türlü kapatamadığımız evimizde bizi hiç yalnız bırakmayan ve incecik bedenlerimizi hep anne şefkatiyle bağrına basan ablamın sıcacık yüreğine sığınıyorum. Küçük bir ev, sıcacık yürekler, bir de "Huzur Sokağı"... Okuyor, okuyor, okuyorum. Okudukça ne kadar aç ve susuz olduğumu anlıyor, ilmin ve irfanın uçsuz bucaksız deryalığını fark ediyor, beşikten mezara kadar neden farz olduğunu anlamlandırmaya başlıyorum.

Kararım kesin. Başımı örtmeliyim. Bu sevgiliden bana gelen bir emir. Dini, 'kültürden ileri geçmeyen bir tavır' olarak algılayan ailem, ortaokula devam eden bir kızın kapanmasını anlamlandırarak kadar bilinçli değil. Onlar için Kur'an mezarda okunur, başörtüsünü de babaanneler takar. Bir yıl sonra kendi tercihimle başımı örttüğümde bu acı gerçeği fark ediyor ve başörtüme karşı gösterilen tavırlarından dolayı onları din karşıtı ilan ediyorum. Okudukça anne baba haklarını öğreniyorum. Başımı örtmeme karşı çıkan annemi kırmamak için elimden gelen sabrı göstermeye çalışıyorum. Ne

var ki her fırsatta başımdan örtümü çekip alması ve zaman zaman da beddua etmesi köyümüzün önünde babamın traktörle herk yaparken geride bıraktığı iz gibi silinmez yaralar açıyor körpe yüreğimde. İçimde hala bu yaranın ağrılarını duyuyorum. Amcaoğullarımın bu seremoniye katılıp bana babaanne demelerine acı acı gülüp geçiyorum. Zaman zaman bu emrin yücelerden geldiğini anlatmaya çalışıyorum. Cevap her zamanki gibi:

“Daha çok gençsin, yaşlanınca örtünürsün. Bu yaşta babaanneler gibi örtünülür mü?”

Aldığımız nefesi vermenin garantisi olmadığı şu dünyada insanlar ne de uzun planlar yapıyor. Ne de uzun emelleri ve hayalleri var. Ölümün esas, hayatın teferruat olduğu dünyada, yaşamak bir cambazlık sonsuz uçurumun kenarında...

Zira gelmiş ve gelecek andan ibaret. Zaman yaşanmış mı yaşanmamış mı? Bir rüya gibi gelip geçiyor. Ortaokul ve lise yıllarımda başörtümü dışarıda örtüyorum. Okulda yasak. ***Bu yasağı konduramıyorum aklımın hiçbir yerine, kavrayamıyorum tarihte bize anlatılan Sütçü İmamları.***

Bütün sülalemin karşı çıkmasına rağmen isteyecek yazıyorum İlahiyat Fakültesini. Ümitlerim Erciyes kadar yüce, düşüncelerim kar tanesi kadar temiz ve ak. Beştepelerden Kayseri'ye akarken yollar, bütün muhteşemliği ile başı dumanlı bir gelin gibi süzülen Erciyes'i görüyorum uzaktan ve sımsıkı tutunuyorum hayallerime.

Annemin bir hayali var, kızının üniversite okuması. İşte üniversitedeyim. Hem de İlahiyat fakültesinde. Bu bölüm bende ve çevremde birçok hayırlı değişikliklere vesile oluyor. Zamanla ailemde başörtüsü kabul görüyor. Aile fertleri dâhil olmak üzere birçok kişi örtünme-

yi tercih ediyor. Namazı da kılmaya başlıyorlar. Eski günleri yâd ederken annemin gözlerinin dolduğuna ve gönlünden gelen bir sıcaklıkla inci gibi damlalar döktüğüne şahit oluyorum. Ve o da anlıyor gönül ile anlaşılması gerekenleri. Yalnızlığı seviyor köyde tek başına. Yıllar sonra Rabbinin dilini öğreniyor. Seherde öten ve bizleri uykumuzdan uyandıran kuşlar gibi, bülbüller gibi okuyor kutsal kitabını.
1995'in son baharında, annemin deyişiyle son güzde, anadan babadan yardan ayrı yollara düşüp Rize'nin şirin İlçesi Güneysu'da koşuyorum hayallerimin peşinden. Ve ben artık bir öğretmenim.

Güz ayları ayrılıkları çağrıştırdığı için sevimsiz geldi her zaman bana. Tabiatın sararıp solan bir hasta gibi bütün renklerinden sıyrılıp ölüm rengine bürünmesi beni farklı dünyalara taşırdı. İlk dersimi verinceye kadar, güz günleri hüznün günleri olarak yer etmiştir zihnimde. Ayrılığın hüznü; eşten, dosttan, kardeşten...

Ucu telli mektuplar alıyorum yârîmden hasret dolu, sevgi dolu, meveddet dolu ta İzmir'den Karadeniz'e uçurulan...

“Başı duman pare pare
Yol ver dağlar yol ver bana
Gönlüm gitmek ister yâre
Yol ver dağlar yol ver bana ”

Türküsunü mırıldanışı yankılanıyor kulaklarımda. Bu elim hastalığa duçar olduğumu öğrendiğinde Kangal'dan Sivas'a kadar benim için “Yarabbi o benim biricik gülüm. Onsuzluk bana ölüm” diye gözyaşları içinde yakarışları sızıyor gönlüme.

Hiç unutamadığım güzel kızlarım, yavrularım, öğrencilerimle orada tanışıyorum. Bana gönülden öyle

bağlanmışlar ve yürekleriyle öyle güzel bakıyorlar ki onların hayallerinde ben dünyalar güzeliyim. Hele bir de Kenan'ım var ki orta birinci sınıfta. Bir gönül bağı ki tarifi mümkün değil. On beş yıl sonraki ziyaretimde cami önlerinde yeme üşüşen kuşlar gibi koşuyorlar bana. Karşıma; büyümüş, evlenmiş, yetişmiş gençler olarak çıkıyorlar benim minik yavrularım. Güneysu, yeşilliğin adeta renk cümbüşü gibi her tonunun tabiata bir ressam ustalığı ile işlendiği şaheser bir tablo, neşeli insanlar, zeki çocuklar... Hala belleğimde silinmez izleri duruyor o güzelliklerin.

Kader işte, buradaki görev kısa sürüyor. Bir yıl sonra yemyeşil bir dünyadan bozkırların ortasında köpeği ve koyunu ile ün salmış soğuğu sert, insanı mert Kangal'da devam ediyor hayat serüvenim. Yeni açılmış İmam Hatip Lisesi, yeni öğrenciler... Onları da çok seviyorum. Bugün olmuş bir çırpıda isimlerini hala sayabildiğim Ayşe, Zehra, Esra, Hülya, Tuba... Ve on bir kişilik 9/A sınıfı öğrencilerimin on kız öğrencisi arasında, tek erkek öğrencim olan, bir kız gibi utangaç ve edepli Muhsin'im.

Zaman hızla akıyor. ***Mevsimler gibi ülkemizin iklimi de değişiyor. İmam Hatip Lisesinde Kur'an-ı Kerim derslerine girmeme rağmen başımdaki örtüm sorun olmaya başlıyor.*** Şubatın kuru soğuğu adeta güz ayının haber verdiği ölümün sevkiyatını yapıyor Ulaş'tan Yağdonduran'a doğru ağır ağır tırmanan yük katarı gibi... Evet, ülkemde mevsim kış ve günlerden yirmi sekiz şubat... Birden inancım uğruna başıma örttüğüm örtü, ülkenin en tehlikeli gündemi oluveriyor. Ve ülkenin güvenlik birimleri, bir ilçenin küçük bir okulundaki "ülkeyi bölecek olan başörtüsünü" yakın takibe alıyorlar. Müfettişlerin biri gelip diğeri gidiyor. Kur'an dersine başörtüsü ile giren bir bayan rejimi tehdit ediyor. Soruşturmalar, cezalar havada

uçuşuyor: *Uyarılar, kınamalar, maaş kesimleri, görevden uzaklaştırmalar... Bu cezaların hepsi on dokuz saat girdiğim Kur'an-ı Kerim dersinde başımı açmadığım için reva görülüyor bana.* Hiç kimse öğrencilerimin başarısı ile ilgilenmiyor. Çünkü ülkemde mevsim kış ve aylardan şubat... Her şey donmuş. Buz kesiyor ortalık. Ölüm sessizliği düşmüş ülkenin sokaklarına. Cumaya gidenler bile kenar mahalleleri seçiyorlar tedbir olsun diye.

O günlerde en çok, aynı düşüncelere sahip olduğumuzu sandığım insanların ihaneti yaralıyor beni. En son soruşturmada yatağında hasta yatarken okula çağrılıyorum. Beş müfettiş gelmiş. Kararını vermiş hâkim; kalemi kırmış, cezam idam. Önce as, sonra gerekçe bulursun misali, ne dersem diyeyim beni görevden alacaklar ve ayıracaklar okulumdan, yavrularımdan. *Soruşturma sırasında okul müdürünün kahkahaları yankılanıyor koridorlarda.* Yüreğimden vuruluyor, dipsiz kuyulara düşüyorum. Gülüyoruz diyorum ağlanacak hâlimize. *Müfettiş, gerekçeleri arasında not düşüyor tarihe "Kılık kıyafeti, Türk kadınının kılık kıyafetine uymadığı için..." Tarih bilgilerimi yokluyorum; Kurtuluş savaşında cepheye mermi taşıyan Türk kadınları, Nene Hatunlar, Kara Fatmalar ve bu uğurda şehit olan Sütçü İmamlar...*

Asılacak as! Kimsenin hukuk filan tanıdığı yok. Emir büyük yerden... Yine de biz belki bir katre adalet kalmıştır diye bütün hukuki yolları deniyoruz. Uzun uzun savunma dilekçeleri yazıyoruz. Kur'an-ı Kerim dersinde başörtüsü takmanın yasak olmadığı, İlköğretim müfettişinin ortaöğretimde çalışan birini soruşturamayacağı filan ekleniyor dilekçeye. Ama sırf bu gerekçeyle *terör örgütüne üyeliği sabit olan bir öğretmenin görevden çıkarma cezası bozulup görevine iade*

ediliyor. Anlıyorum ki Kuran-ı Kerim dersine girerken başını kapatmak bu ülkenin sahipleri(!) tarafından daha tehlikeli görülüyor.

Aradan yıllar geçiyor, aylar birbirini kovalıyor. Ama benim ülkemde mevsim hala kış. Ve aylardan hâlâ şubat... Ve beni devlet memurluğundan çıkarıyor devletimizin asıl sahipleri(!), Kur'an dersine girerken başımı açmadım diye. Tarihe not düşülüyor. Zalim zulmünü yılanın avına zehrini zerk etmesi gibi zerk ediyor, kanayan yaralara, körpe masum bedenlere.

Karar beni güz ayının ölüm renkli sarı bir zarfı içinde Kuran-ı Kerim dersinde yakalıyor. "...İlke ve inkılâplarına uymadığınız, kurumun huzur ve sükûnunu ideolojik amaçlarla bozduğunuz... Gereklileriyle devlet memurluğundan çıkarılma cezası ile tecziye edildiniz". Masumane niyetlerle örttüğüm başörtümü kendi önyargı ve korkularıyla kirletiyorlar. Metanetliyim... Niyetimi bilen Allah'ıma Üstad'ın şu dizeleriyle yalvarıyorum:

Nur *bize Allah'ım* nur!

.....

Güneşi tuttu çamur;

Elmas mahcup zift mağrur.

Yakın kandili yakın;

Ne donanma ne yangın

Nur *bize Allah'ım* nur!

Sen ol dersin ve olur!

Kala kalıyorum sevdiğim okulumun dış kapısında Kangal'ın çat ayazında cama vuran kar taneleri gibi. Onca yıllık hayallerim, sabahları serçelerle beraber

üşüyüşlerim, otobüs duraklarında bekleyişlerim... “**Öz yurdunda garipsin öz vatanında parya**” dizeleri hâlime tercüman oluyor. Suçum büyük(!), çünkü inanıyorum.

Biliyorum ki, O dilemese hiçbir şey olmaz. Bu dünyada tarihin ibretli sayfalarını dolduran nice olaylar yaşanmış, nice kazananlar ve kaybedenler olmuştur. Acaba ben hangi taraftaydım. Asıl bu önemliydi benim için. Tercihimi yapıyorum. O’nu sevdiğim ve Onun emrine uyduğum için bunlar başıma geliyor. O zaman, vardı elbet bunda da bir hayır. Görelim Mevla neyler, neylerse güzel eyler...

Zaman ve mekân birleşmişti, yoğun bakımda ölüm kalım mücadelesi veriyordum. Hayat ne de anlamsızdı. Mal, mülk, zevkler, hırslar, ihtiraslar hiçbiri bir şey ifade etmiyordu ecel kapıya dayandığında. Ne malın, ne evladın, ne eşin, ne dostun bir faydası varmış. Yapayalınızım ve üşüyordum sanki mevsim kış aylardan şubatın yirmi sekizi. Bir an düşündüm doğduğumda yalnızdım bak ölürken de yalnızım. Meğer kalabalık sandığımız dünya ne kadar da yalnızmış, yapayalınız. Günahlar, sevaplar... Amellerimle baş başayım. Af diliyorum bütün kalbimle Yüce Yaratıcıdan son bir ümitle... Şairin dizeleri beni alıp götürüyor sevgilinin huzuruna

Verilmemiş hesapların korkusuyla

Sana geldim ayaklarına kapanmaya geldim

Af dilemeye geldim affa layık olmasam da

Sevgili

En sevgili

Ey sevgili

Uzatma dünya sürgünümü benim

Babam geliyor birden aklıma! Çok sevdiğim canım babam. Bir trafik kazasında bizi köksüz, körpe bir fidan gibi bırakıp giden babam... Kendisini çok özleyeceğimizi bile bile sarılamadan, koklayamadan ansızın ayrılıyor aramızdan. Meğer senin yokluğun nasıl da yıkacakmış beni, çökecekmiş yüreğime bir kara bulut da bu elim hastalığa duçar edecekmiş beni.

Ülkemde mevsim kışmış ne önemi var artık. Sen varken bir şubat yaşadım yıkılmadım. Sen giderken binlerce şubat yaşlandım. Bilmiyordum seni bu kadar sevdiğimi. Yokluğunda ölüp ölüp dirileceğimi... Senin yokluğuna dayanmayı hiç denememiştim çünkü. Sensiz nasıl yaşanır bize hiç anlatan da olmamıştı bugüne kadar.

/.../

Ve zaman bir küheylana binmiş dörtnala gidiyor. O meşhur türkü geçiyor aklımdan “Nasıl olsa kışın sonu bahardır. Bu da gelir bu da geçer ağlama”. Geçti zaman, evet bahardayız. Yaşamalı ve görmeliydin baba, şimdi ülkemin dağlarında kardelenler açıyor. Tabiatla bir uyanış, börtü böcek bahara koşuyor. Bir görsen şubatlar bitti artık. Ümitler yeşeriyor ülkemin dört bir yanından.

Dile kolay 5 yıl 8 ay...

Ne de çabuk gelip geçmiş zaman.

Her şey akıp gidiyor.

Ben de, bu nevbahar havasında ülkemin şirin bir köşesinde tekrar tomurcuk açıyorum.

/.../

Gövdemdeki açılan onulmaz yaraları kapatmak için bütün çabalarım.

Hayallerime, görevime geri dönüyorum.

Devletim yapılan onca zulümden sonra “pardon” diyor.

/.../

Geriye,

Devlet memurluğundan çıkartılmamda

büyük emeği geçen

ve dünya ile ilgili birçok hayalleri olan ilçe kaymakamının,

görevime yeniden döndüğüm gün

elim bir trafik kazasında yanarak can vermesinin

kara haberini aldığımdaki yürek acım kalıyor.

...

Soğuk bir kış gününde kaybettiğim işim,

paramparça olan hayatım,

hayallerim,

sağlığım,

duygularım.

Bütün bunların karşılığı ödenmemiş bir bedel olarak karşımda duruyor.

Renkten renge girip hâlâ gül bahçesinde bahçıvanlığa talip şubatın eski zalimleri...

...

Ülkemde bahar havası olsa da yüreğimin bir yanı hâlâ üşüyor!

...

SON SÖZÜMÜZÜ SÖYLEDİK

Yasemin KATI / Malatya

Ben:.....

Numaram: 97793

Okuduğum Bölüm: Muhasebe

Hayalim: Edebiyat Öğretmenliği

Eski Muhasebe defterimin arkasında bu yazıyı okuduğumda Edebiyat Fakültesi ikinci sınıf öğrencisiydim. Evet o zamanlar hayalim Edebiyat Öğretmeni olmaktı. Tercih yanlışlığı denen olaya ben de imza atmış ve Edebiyat Fakültesi isterken kendimi Muhasebe bölümünde buluvermiştim. İsteyerek okumadığım bu bölümde bir gün ders esnasında çok sıkılıp defterimin en arkasını çevirerek yazmıştım bu yazıyı. Gerçi bu benim sadece o dönemki hayalim değildi. İlkokulda en sevdiğim dersti Türkçe. Ortaokulda da aynı düşüncedydim. Kitap okumaktan alamazdım kendimi. Okulun kütüphanesinde okumadığım kitap kalmadığını, benim galiba büyüyünce Türkçe Öğretmeni olacağımı söylemişti, o dönemdeki Türkçe öğretmenim. İşte tam da o günlerde vermiştim, geleceğime dair en büyük kararlarımdan birini. İleride

Türkçe Öğretmeni olabilmek için uğraşacaktım. Lise-
de adaşım olan Edebiyat Öğretmeni ise karar yolculu-
ğunda son durağım oldu. Ona bakarak hayal kurardım
derslerde. Aynı ismi taşıyorduk ve iyi bir öğretmendi.
Ben de olsam ne kadar da güzel olurdu.

Sonra, Muhasebe sıraları. Ama istediğim bu değildi
benim. Ertelemek mecburiyetinde kaldım hayallerimi.
Hedefim bu nokta olmadığı için de çok fazla zorlanma-
dım açıkçası okulumu terk etmek mecburiyetinde kal-
dığımda. Katıldığım baş örtüsü eylemlerinde garip bir
de zevk duydum. Meydanlara çıkıp sloganlar savurur-
ken, önde biz başörtülüler, arkada polis koştururken,
kırk gün kadar gözaltında tutulan arkadaşlarıma her
gün en az üç mektup yazarken, farklı aktivitelere katı-
lırken bir çeşit huzur duyardım elimde olmadan. Mutlu
olurdum. Belki de inancım adına yapabileceğim şeyler
bunlarla sınırlı olduğu ve benim de elimden geleni yap-
tığım için. Ama o dönemde beni çokça üzen bir durum
da yok değildi. Üniversitede okuyan erkek öğrencilerin
ve sokaklarda eylemler yaptığımız zamanlarda bize
destek olmak adına meydanlara koşturan ağabeylerin
ve babaların durumları. Onların görevlilerden gördük-
leri muamele -itilip kakılmaları, tartaklanmaları, ya-
ralanmaları, gözaltına alınmaları- her zaman yaralardı
beni. Kendime değil, onlara üzüldüm.

İşinin ehli en az 3-5 güvenlik beklerdi, okulun ka-
pısında. Bir tane giriş kapısı vardı zaten okulun. Arka
kapı mı? Onu hiç sormayın. Koca bir asma kilit vardı o
kapıda. Okulun güvenliği adına sadece biz başörtülü-
leri almazlardı okula o dönemde. Güvenliği en çok biz
tehdit ediyorduk demek ki. Sorun dış kapıya taşma-
dan henüz, bir öğretmenimiz; “Kızlar başlarınızı açıp,
pardösülerinizi çıkarırsanız, eğer sorun çıkarmadan
denileni yaparsanız, sizlere giysi yardımı yapılacaktır.”
demişti. Öyle ya biz giysimiz olmadığı için uzun bir dış

giysi giyiyor ve yine giysimiz olmadığı için başımıza örtü örtüyorduk(!)

Tehlike dış kapıdan itibaren önlenmeye başlandıktan sonra, zaten artık sınıf ortamını göremez olmuştuk. Ben bu durumda sınıfıma hiç giremediğim halde, resmim başörtülü olduğu için kınama cezasına layık görülmüştüm. Sınıflara alınmıyorduk. Muhasebe hayatım son bulmuş oldu böylece. İki yıllık muhasebe hayatından geriye ise hafızamda; günlerce kapının önünde gözyaşı döken arkadaşlarımın aklımdan çıkaramadığım halleri ve aile baskısına dayanamayarak, okuluyla ailesi arasında sıkışmamak için, en somut kurtuluş yollarından biri olarak gördükleri evliliği tercih eden, onlarca arkadaşımın acele karar verdiği düşüncesi kalmıştı. İki yıllık emeğim de boşa gitmiş oldu.

Konya ilini ezelden beri pek merak ederdim; okuduğum kitaplardan dolayı; Mevlana'nın diyarı, Şems'in muhabbeti. Yunus'un ayak izleri, Selçukluların baş şehri... ilgimi çekiyordu. Bu ili hayalim olan Edebiyatla bütünleştirdim. Edebiyat okunmalı ve bunu Konya'da yapmalıydım. Konya çok mazbut bir şehirdi nazarımda. Tasavvuf havası sinmişti onun düzlüklerine. Nedense orada sorun olmayacağı hissine kapılmıştım. Sorup araştırarak imkânım da olmadı zaten. Muhasebeyi bırakmak mecburiyetinde kaldıktan sonra tekrar sınava hazırlanmaya karar verdim.

Yedi çocuklu bir ailenin en büyük çocuğuydum. Ve sobalı bir evimiz vardı. Ayrıca günün bilmem kaç saati açık olan televizyonumuz. Sıcak olan bir tek oda ve içinde altı yaramaz eşliğinde bir televizyon. Okulu bıraktığım için oluşan huzursuzluklardan dolayı evden uzaklaşmak adına bir de iş bulmuştum. Sabah işe gidiyor, saat: 19.00'da işten geliyor; Saat:22.00'ye kadar evle uğraşılıyor, 22.00'de yatıyor, gece 02.00'de kalkıyor ve sessiz bir ortamda ders çalışıyordum. Bu hal bir yıl

sürdü. Yani, yaklaşık bir yıl günde sadece dört saat uyuyarak iş saatine kadar ders çalıştım. Elli iki kiloyla başladığım bu maratonun sonuna geldiğimde kilom kırk üç olmuştu. Kaybettiklerimin karşılığında kazandığım ise Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Olmuştu işte. Başarmıştım. Kazanmıştım. Söyleyecek hiçbir şeyim yoktu, duygularımı nasıl ifade edeceğimi bilemedim. Çok ama çok mutluydum. Ha bu arada; evlilik akımına kapılıp, ben de nişanlandım.

Kayıt sırasında sorun yaşamadım. Devlet yurduna yerleştim. Babamla beraber tekrar memleketime gelip, birkaç gün sonra tek başıma okulumun yolunu tuttum. Otobüsten indiğimde bu koca şehre bakakaldım. Tek tanıdığım; kulpunu sımsıkı tuttuğum valizimdi. Onu sürüye süreye yurduma gittim. İnsanlarla tanışıp konuştukça, başıma geleceklerin sinyallerini almaya başladım. Burada da baş örtüsü denen bir sorun varmış!..

Okul ilk günden itibaren soğuk yüzünü gösterdi. Yıllarca hayalini kurduğum bir okulu okuyamamak düşüncesi dahi beni çok yoruyordu. Sınıftaki birkaç başörtülüyle hemen kaynaştık, ne de olsa aynı ortamın problemlileriydik. Hocalarımızın hemen hepsi derse girer girmez önce bizi uyarıyor. Sonra kurallara uymadığımızı ve olacıklardan dolayı sorumluluğu üzerimize aldığımızı belirten kâğıtları imzalattırıyorlardı. Tabi çok geçmeden ilk cezamızı aldık; UYARI. Sonra kısa süre içerisinde ikinci cezamız geldi; KINAMA. Tabi umutla gitmeye devam ediyoruz okula. Derken diğer cezamız geldi: OKULDAN BİR AY UZAKLAŞTIRMA. Zaten doğru dürüst giremedik derslere. İlk gün imza atırılıyor, ikinci gün ceza geliyordu. Her cezanın akabinde Konyalı arkadaşımızın evine gidiyor, oturup konuşuyor ve görünürde alay ediyorduk her şeyle. Gülerken içi ağlamanın, mutluysen içten ağlamanın canlı

tanıklarımızda esasında. Birazcık sükût olsa yüzünden düşen bin parça oluyordu her birimizin.

Cezanın ardından memlekete gittim. Aileme hiçbir şey söyleyemedim. Görünürde devamsızlık hakkımız çoktu ve ben onu kullanıyordum. Dönüşte okula sadece birkaç gün gidebildim. Yine BİR AY UZAKLAŞTIRMA cezası aldım. Devamsızlık hakkım bitmek üzereydi ve ben hala ne yapmam gerektiğini kestiremiyordum. Sanki birileri gelip elimden tutacaktı, bunu istiyordum, bunu bekliyordum. Birilerinin ablalık, ağabeylik yapması gerekiyordu. Böyle düşünüyordum. Şu koca şehirde benimle aynı durumda olan dört arkadaşından başka beni dinleyecek kimse yoktu. Bu kadar yalnız olmamamız gerekiyordu. Sınıftaki diğer arkadaşlar bizimle konuşmuyor; hocalar ise sınıfta bize ağızlarına geleni sayıp dersten kovuyor. Sonra odalarına çağırıp her türlü hakareti yapıyorlardı. Ve biz yine boynu bükük oralardan uzaklaşmak durumunda kalıyorduk. Ellerimizden tutulmasını beklerken üst sınıflardan, durumu bizimki ile aynı olan birisi içimi okuyormuşçasına yanıma gelip: “Sakin birileri gelip de bize yardım edecek, diye düşünüp beklemeyin. Maalesef yapayalnızsınız.” dedi. Önce “Bu nasıl bir tesadüftür?” diye düşündüm. Sonra durumu anlamaya başladım. Besbelli o da bir kurtarıcı beklemiş, sonunda kimseyi yakınında göremeyince yalnız olduğunun farkına varmış, durumunu belki de kabullenmiş ve beni uyarmıştı. Yani beni anlıyordu, fakat onun da yapacağı bir şey yoktu. İkinci BİR AY UZAKLAŞTIRMA cezasını aldım ve yine memleket yolları.

Babam durumdan şüphelenmeye başladı. Sürekli benimle konuşuyordu. “Sen otobüsün ön tekerisin. Sen okumalısın ki kardeşlerin de okusun. Sen nereye gidersen onlar da oraya gideceklerdir...” Ben okumalıyım. Kendim ve kardeşlerim için. Bunu benden daha fazla

kim isteyebilirdi ki. Ben değil miydim kaç ay sabahlara kadar ders çalışan. Ama nasıl baba söyler misin? Nasıl okuyacağım?

Birinci yılı bitirdim. Derslerden devamsızlık nedeniyle kaldım. Bir yıl boyunca Konya ve Malatya arasında gidip geldim. Bu dönemde kendime bir de hobi edinmiştim. Ben, o günlere kadar mezarlıklardan korkan bir insandım. Zaten mezarlığa doğru dürüst uğramışlığım da yoktu. Tek başıma hiçbir zaman gitmemiştim mezarlığa. Bunalımda olduğum günlerin birinde bir mezarlığın yanından geçiyordum. Yönümü çevirip mezarlığın içlerine doğru ilerledim, epeyce mezar geçtim. Eski bir mezarlıktı. İçinde kocaman ağaçlar vardı. Epeyce yürüdükten sonra dönüp arkama baktım, mezarlardan ve ağaçlardan başka hiçbir şey yoktu görünürde. Yaşıyor olsaydı benim yaşımda olacak olan bir mezar sakininin yanı başına oturdum ve başladım bağıra çağıra ağlamaya. Dakikalar sonra çok rahatlamıştım. Bundan sonra sık sık o arkadaşımın yanına uğrayıp, dert yanar olmuştum. Böylece yeni hobim şekillenmiş oluyordu. Hobimin adı: Ölülerle sohbet.

İkinci yılımda nişanlımın tayini Konya'ya çıktı. Öğretmen olarak. Bense tekrar Konya'ya geldim. Nişanlım, Konya'da göreve başlamak için geldiği ilk günün gecesinde kaldığı evde -başörtüsü eylemlerine destek vermek, gerekçesi ile- gözaltına alındı. Konya'yı bilmeyen bir insandı. Gece 03.30 sıralarında gözaltına alınmıştı. Tabi benim bu durumdan haberim yoktu. Ertesi gün telefon açıp duruyorum cevap veren yok. Bir müddet sonra şarjı da bitti. Kaldığı evi bilmiyordum. Bu memlekette henüz ikinci günüydü. Nerede olabilirdi? Neden haber vermiyordu? Sorular, sorular, sorular... Peki ya cevaplar? Memlekete telefon açtım. Oraya gidip gitmediğini öğrenmek istiyordum. Oraya gitmemiş olduğu gibi bir de habersizce ortadan kaybolduğu açığa

çıkılmış oldu. Herkesi bir telaş sardı. Bir sürü fikir ortaya atıldı. “Biz de oraya gelelim. Polise haber verelim.” vs. vs.

Evlere baskın yapıldığını ve gözaltına alınanların olduğunu o gün öğleden sonra öğrendim. Bu işle ilgilendiğini söyledikleri avukatın yanına bir arkadaşım ile gittim. Avukat, gözaltındakilerin arasında yeni atanan bir öğretmenin de olduğunu söyledi. Her vesileyle yanı başımda olan göz yaşlarım işte yine yalnız bırakmamışlardı beni. Avukata benim geleceğimi elimden aldılar zaten, şimdi onunki ile uğraşıyorlar dedim. O da bana okumanın her şey olmadığını, ilkökul mezunu birçok yazar, çizer ve fikir insanı olduğunu belirtti. Doğru ama ben sadece kendimden sorumlu değildim. Ben aynı zamanda ön tekerdim, altı kardeşim vardı. Ve hayallerim... Yine çaresizlik sardı her yanıma. Oradan uzaklaştım.

Avukatın yanından ayrıldıktan sonra ailelere telefon açtım. Onları kaygılandırmanın bir mantığı yoktu. Gerçi kaygılanmaktan başka yapacakları bir şey de yoktu. Ben zaten yeterince kaygılanıyordum. Onlara bir arkadaşının düğününe gittiğini, şarjı bittiği için haber veremediğini, beni az önce arayıp düğünde olduğunu söylediğini, onları fırsat bulursa arayacağını söyledim. Bir hafta okulu unutup, her gün avukatın yanına gittim. Bir haftanın sonunda serbest bırakıldılar.

Kime yönümü dönsem mutsuzdu. Kime dokunsam bin “Ahhh” sarıyordu beni. Çok farklı insanlar tanıdım. Tamamen zararlı tipler olduklarını ister istemez düşündüğüm bu insanlar okula sorunsuz gidip geliyorlardı da ben sadece örtülü olduğum için derslere alınmıyordum. Geçen yıl okulun etrafına duvar örmeye başlamışlardı. Bu yıl duvar örme çalışmaları bitmek üzereydi. Söylentiye göre o duvarlar bizim içinmiş. Tamamlandıktan sonra kampus yasağı başlayacaktı.

Yılın başında okula yine gittim. Bazı derslerden devamsızlıktan kalmıştım. Sınav zamanlarında uzaklaştırma cezaları almış olduğum için sınavlara girememiştim. Yani tüm derslerden kalmış durumdaydım. Okula ayak bastığım ilk günlerde OKULDAN DÖRT AY UZAKLAŞTIRMA CEZASI aldım. Bu bir dönem demekti. Umutsuzca yurda döndüm.

Yurt müdürünün beni çağırdığını odama girdiğim ilk dakikalarda öğrendim. Bu şekilde devam ederse yurttan da kaydımın silineceğini söyledi. Kaydım silinirse de bir daha devlet yurtlarında kalamamışım. Eğer kendim kaydımı alırsam ve bir gün tekrar dönüp gelirim tekrar kayıt yaptırabilirdim. Çünkü ben, bir gazi çocuğuydum ve atılmadığım durumlarda istediğim zaman devlet yurdunda kalma hakkına sahiptim. Çaresizce yurttan da kaydımı aldım. Okula gidemedikten sonra yurtta kalmamın bir anlamı yoktu zaten. Böylece okuldan da yurttan da uzaklaşmış oldum. Okulu ve yatacak yeri olmayan bir gazi çocuğuydum artık. “Ey vatanını ve milletini ağzından düşürmeyen gazi babam! İçerideki kurtlar yüzünden, kızının yatacağı yer bile yok bu memlekette.” diye Alaaddin Tepesi’ne çıkıp bağırarak gelmişti içimden, ama kahretsin işte yine engel gözyaşlarım, konuşacak hal bırakmamıştı bende. Altı gün arkadaşımın evinde kaldım. Daha sonra özel bir yurda yerleştim. Bu sefer de maddi sıkıntım vardı. Özel yurdun parasını nasıl ödeyecektim? Yurttan ayrıldığımı evden duyarlarsa çok kötü olurdu. Aileme bu durumla ilgili ne diyebilir, yurt parasını nasıl isteyebilirdim. Okula da gidemiyordum. Bir ay kaldıktan sonra evime dönme mecburiyetinde olduğumu kabullendim.

Babama okulu bırakacağımı söyledim. Uzun bir süre kızdıktan sonra, kolumdan tutup kapıya fırlattı. “Benim, senin gibi kızım yok! Git söyle düğünü hemen yapsınlar, artık seni gözüm görmesin.” dedi. Haklıydı

canım babam. Ben ona hiçbir zaman kızmadım, hiçbir zaman kırılmadım. Öyle bir durumdaydık ki sanki herkes haklıydı. Ve iki arada bir derede alelacele yapılan düğünüm.

Ev hanımıydım artık. İşin ilginç hayal kurmayı pek seven ben, bu durumumun hayalini hiç kurmamıştım. Konya'da yaşıyordum yine. Okul kitaplarımı kutuya yerleştirip kullanmadığım odaya bırakmıştım. Sınıfımda okula devam etmeyen tek kişi ben kalmıştım. Hemen her gün okula devam eden arkadaşlarıma telefon açıp havadisleri öğreniyordum. Telefonu kapattıktan sonra odaya koşup kutudan rastgele bir kitabımı çıkararak, bağrıma basıp ağlıyordum. Bir gün kitaplarımı ve defterlerimi düzenlerken, elime eski muhasebe defterim geçti. Karıştırırken arka sayfasında o yazıyı gördüm.

Ben:

Numaram: 97793.

Okuduğum Bölüm: Muhasebe.

Hayalim: Edebiyat Öğretmenliği.

Yıllar öncesine ait olan bu nota bakılırsa ben hayallerimi yakalamıştım. Artık Edebiyat Fakültesine kayıtlıydım. Ama sadece kayıtlıydım ve sadece ağladım.

Öyle bir zaman dilimiydi ki o. Eğitimine devam eden de, etmeyen de mağdurdur. Devam edenler de istedikleri şekilde giremiyorlardı neticede derslere. Söylenildiği gibi yasak, kampus yasağı şeklini aldı. Okulun etrafına örülen duvarlar gerçekten de bizleri dışarıda bıraktı. Dolayısıyla bir sürü insan hayatının başında yüzünü tam tersi istikamete dönmek mecburiyetinde kaldı. Her biri birer dünya olan insanların dünyaları başlarına yıkıldı. Aile baskısından bunalan onlarca kız sığınma kapısı olarak düşünüp yaptıkları evliliklerinde mutsuz olup boşandı. O dönemin moda bir iki cümlesi

vardı “Ne yapalım? Bizim elimizde bir şey var mı? Biz de emir kuluyuz. El cevap: “Biraz da Allah’ın kulu olsanıza.” münakaşalarıyla aynı düşüncede olan insanlar dahi karşı karşıya getirildi. Gözyaşları zamanın içini dolduracak kadar çoktu. Aileler dahi çocuklarını anlamadı. Herkes haklıydı ve kimse haklı değildi. Neticede bizler Müslümandık. Yüzümüzü herkesin Rabbi olana döndük, sırtımızı ona dayadık ve ömrümüzün kaç yılını bu dava uğrunda harcayanlar olarak son sözümüzü söyledik:

“Tevekkeltü Alallah.”

HER KIŞIN BİR BAHÂRI, HER GECENİN BİR NEHÂRI VARDIR

Muhsin KALKIŞIM / Trabzon

I

CADI AVI

Anne neden sen tenhalaradasın akşam?

(Taha ÇAĞLAROĞLU)

Dışarıda ılık bir hava vardı. Gün, ışığını çoktan çekmiş, bir gece mavisi Üniversite lojmanların üstüne çökmüştü. Uzaktan Harran-Akçakale yolundan geçen arabalar, gecenin sisine ritmik bir âhenk kazandırıyor. Sokak lâmbaları, komşu evlerin oda ışıklarıyla birlikte yeryüzünün yıldızlarıydı. Araba farları, bu atlasta, kayan yıldızları temsil ediyordu.

Komidinin üstündeki kitaba elimi uzattım. Eflatun renkli bir zemin üzerinde dizayn edilmiş göze hitap eden bir kapağı vardı: “Dar Kapıdan Geçmek”. Satırlar arasında esrarlı bir gezintiye başlamıştım. “Kovamızda Süt Var mı?” başlıklı yazıda iki farklı bakış açısı (Mü’min-İslâmcı) idealize ediliyordu. “Olumlu /Yapıcı” hareket ile “Tepkisel/Yıkıcı” hareket, düz karakter-

ler halinde ele alınıyordu. Yakın tarihteki Menemen ve Dersim isyanlarını, bilâhère Ticânî saldırılarını ve bu yıkıcı hareketlerin sorumluluğunun ilgisi olmayan masum insanlara yükletilmesini hatırladım. Lâmbayı söndürüp mavi bir uykuya daldım.

• • •

Her kışın bir bahârı, her gecenin bir nehârı vardır. Geceler, gündüzlere hâmile. Gündüz simurgu Kaf Dağı'nın arkasında mı? Hayır, belki yanibaşımızda.

Terhisten sonra 1 Ocak 1999'da Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ndeki görevime tekrar başladım. Yardımcı Doçenttim ve Bölüm Başkanıydım. Ama, hayat dikensiz bir gül bahçesi değildi. Türkiye'de statükocu düzen, bir sıtma nöbeti geçiriyor, "28 Şubat" süreci bütün yoğunluğuyla devam ediyordu. Laikçiler, gemi azya almıştı. İlk ateşi, İstanbul Üniversitesi Rektörü yaktı ve bunu dalga dalga diğer üniversiteler takip etti. Cadı avı başlamıştı.

Fakülte yönetimiyle ilk defa Arş. Gör. Tuba AKSOY'un izin dönüşü başlama yazısı konusunda ters düşmüştüm. Öğretim Elemanları düzeyinde temizlik hareketinin ilk ayağı, başı örtülülerin saf dışı bırakılmasıydı. Dekan Vekili Doç. Dr. Z. K., bu konuda o kadar gözü kara idi ki Tuba Hanım'ın Konya'dan faksla gönderdiği ek izin dilekçesini imha ettirmiş, buna müteakip günlerde odasına memur göndererek yoklama yaptırmıştı. Tuzak, gayet ilkelce idi. Ben ve Tuba Hanım, yazı işleri şefinin "İzin veriyoruz." ifadesi üzerine, ihtiyatsız davranmıştık. Üstelik Tuba Hanım, iznin resmen çıktığını görmeden kendini izinli saymış ve 12 gün Fakülte'ye gelmemişti. Öğretim elemanlarının göreve başlama yazılarını Bölüm Başkanlığının yazması

gerekirken, yıllardır Fakülte yönetimi yazıyordu. Tuba Hanım, 12 gün sonra geldi. Dekanlık, başlama yazısını yazmamakta ısrar etti. Bölüm Başkanlığı 8 gün arayla ilgiliyi başlattı. Dekan Vekili Doç. Dr. Z. K., telefonla aradı :

-Bak, Muhsin Bey! Sana Dekanın olarak değil, bir ablan olarak söylüyorum. Yazını geri çek. Yoksa başın ağrıyacak!”

Tuba Hanım hakkındaki hüküm çoktan verilmişti. Ben ise infaza karşı direniyordum. Karakterim, haksızlığa asla tahammül edemiyordum. Bir araştırma görevlisi, sudan bir bahaneyle nasıl müstafi sayılabilirdi? Sağlık mazereti dışında, yok edilen dilekçesi vardı. Sonra, Bölüm elemanları, benim aile fertlerimdi. Onları, meşru ölçüler çerçevesinde himaye etmek, özlük haklarını çiğnetmemek aslî görevlerimdendi. Ama Arş. Gör. Tuba AKSOY’un üniversitedeki görevine son verildi.

Bir bahar günü, Bölüm Başkanlığı’nın kapısı çalındı ve yazı işlerindeki memur masamın üzerine sarı bir zarf bıraktı. Niçin sarı zarf? Yoksa mevsimlerden güz müydü? Günün tarihine baktım: 20.04.1999

Tuhaf bir merakla zarfı açtım. Dörde katlanmış olan tek sayfalık yazıyı yukarıdan aşağıya çözmeye başladım:

“T.C. Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı

SAYI : B.30.2.HRÜ.0.11.00.211.572

KONU : Savunma

Sayın Yrd. Doç. Dr. M. Muhsin KALKIŞIM

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı

Yaptığım inceleme sonucu olarak Bölümünüz elemanları ile ilgili üst makamlara yanıtıcı bilgi verme,

gerçeğe aykırı belge düzenleme, verilen emir ve görevleri kasıtlı olarak tam ve zamanında yapmama ve yetkili makamlarca alınan kararlara itiraz etmeniz ile ilgili olarak 2547 sayılı kanuna bağlı “Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği”nin 17. maddesine göre hakkınızda soruşturma açılmıştır.

Aşağıdaki sorulara 28 Nisan Çarşamba gününe kadar cevap vermediğiniz takdirde savunmanızdan vazgeçmiş sayılacaksınız.

Bilgilerinizi rica ederim.

Doç. Dr. Z. K.

Dekan Vekili”

Memuriyette on beşinci yılımdaydım. Hiç soruşturmaya muhatap olmamıştım. Defalarca soruşturmacı olarak görev yapmış, ama karşı tarafta yer almamıştım. Bir sayfalık yazı, hıncahınc A-4 kâğıdı doldurmuştu. Aşağıya baktım. Aman Rabbim! Sanki ateş hattındaydım. Yaylım atışın beş soruluk olduğunu soru maddelerinin büyük karakterle yazılmasından anlıyordum. Yüreğimde bir kıpırdanma hissettim. Gözümü sorulara kaydırdım:

“SORU 1: Dekanlığın 17.03.1998 tarih ve 210/278 sayılı yazısına cevaben 21.04.1998 tarih ve 211/044 sayılı yazınızla Bölümünüz öğretim elemanları arasında kanun ve yönetmeliğe aykırı davranış tespit edilmediğini bildiriyorsunuz. Bölümünüzde Arş. Gör. Tuba AKSOY’un her zaman görevi başında başı örtülü ve tezettürlü giyim ile bulunmasını nasıl açıklıyorsunuz?

SORU 2: 12.02.1999 tarih ve 211/174 sayılı Dekanlık yazımızla Arş. Gör. Tuba AKSOY’un 35. maddeye

göre “Sınavsız Doktora”ya niçin başvurmadığının Dekanlığa bildirilmesi istenmiştir. Bu yazıyı ilgi tuttuğunuz yazınızda Bölüm Başkanı olarak bu bilgiyi niçin vermediniz?

SORU 3: Bölümünüz Arş. Gör. Fatih ARSLAN’ın Fırat Üniversitesinde Doktora yapması YÖK’çe uygun bulunmadığı, size ilgiliye tebliğ edilmek üzere yazı ile bildirildiğinde YÖK kararına karşı ve onun reddi anlamında bir görüşü niçin belirttiniz?

SORU 4: 19.04.1999 tarih ve 211/044 sayılı Bölüm Başkanlığı yazınızla Arş. Gör. Fatih ARSLAN’ın görev süresinin uzatılması ile ilgili Bölüm Başkanlığınızın görüşü olarak YÖK’çe onaylanmayan, iptali söz konusu doktora çalışmasını uzatmaya esas olacak akademik faaliyet olarak gösteriyorsunuz. Niçin?

SORU 5: Dekanlığa yazdığınız 09.04.1999 tarih ve 211/042 sayılı yazınız ile Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurulu’na Prof. Dr. Yaşar ÜNLÜ’nün seçilmesine itiraz ederek kararın iptalini istiyorsunuz. Bu karar ve Prof. Dr. Gürbüz AKSOY’un kurullarımızdan ayrılmasında ne gibi usulsüzlük gördüğünüzü açıklayınız.”

Gerçekten başım ağrımaya başlamıştı. Rektör Bey de daha önce beni çağırılmış ve Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurulu’na dördüncü profesör üye seçilen Prof. Dr. Yaşar ÜNLÜ konusunda niçin yazılı bir itiraz dilekçesi verdiğimi sormuştu. Böyle itirazlar, yazılı olmamalıydı. Ayrıca Arş. Gör. Fatih ARSLAN için yazdığım “Bölüm Görüşü”yle YÖK’e karşı geliyormuşum. “Sen kim oluyorsun da koskoca YÖK’e itiraz ediyorsun. Ben bile YÖK Başkanı’na bir şey diyemiyorum. Sen kendini ne sanıyorsun? Altı üstü bir Yardımcı Doçent-sin. Sana bir üfledik mi seni Kâhta’ya uçururuz. Sen, bilimsel çalışmalarını yap, derslerine gir çık; ama böyle

işlere karışma!” Rektör, beni uzakta olan Kâhta Meslek Yüksekokulu’na sürebileceğini açıkça söylüyor ve susmamı tavsiye ediyordu.

Arş. Gör. Fatih ARSLAN, Fırat Üniversitesi’nde dünyaca ünlü Kırgız romancısı Cengiz AYTMATOV üzerine doktora yapıyordu. Bir yıl dersleri takip etmiş, ayrıca bir buçuk yıl da Kırgızistan ve Kazakistan’da bulunmuştu. Yükseköğretim Kurulu, 20. yüzyılın son yıllarında bir taraftan yel değirmenlerine taarruz eden Don Kişot gibi başörtüsüne savaş açarken, diğer taraftan despotik bir anlayışla sınava girilerek kazanılmış böyle lisansüstü çalışmaları iptal etmekle meşguldü.

Bayan Z. K., elindeki büyütle suç delili arıyordu. Bir yıl önceki yazışma evrakını karıştırması, bunun en belirgin göstergesiydi. Bölümden gelen yazının aynen doğru olduğuna Fakülte Dekanı ile birlikte o zaman Dekan Yardımcısı olan Bayan Z. K. da şahitti. Arş. Gör. Tuba AKSOY, odasında iken başı açık olacaktı. Dekan, onu başı açık bir şekilde Yardımcısına göndermiş, onun da görmesini istemişti. O halde bu konu, bir yıl sonra neden soruşturmanın ilk maddesine oturmuştu? Fakülte’nin diğer bayan personeli de çıkarken başını örtüp çıkıyordu. Üstelik, o yazıyı yazdıktan sonra askere sevk olmuş, yerime Bölüm Başkanı Vekili bırakmıştım. Uygulamada, mevzuata aykırılık olsaydı, bir yıl beklenir miydi?

İkinci soru, fevkalâde düşündürücüydü. Konya’da bulunan Tuba Hanım’a Dekanlık yazısını postayla göndermiş, bunu ayrıca Dekanlığa bilgi olarak sunmuştum.

Bu zihniyet, kılıfını hazırlamadan minareyi çalmak istiyordu. Yükseköğretim Kanunu’na açıkça aykırı davranışları halde, kendilerine doğruyu hatırlatanları aforoz ediyorlardı. Bir devlet memurunun yanlış yapan

üst makamı, dilekçeyle ikaz hakkı vardı. Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurulu, kanuna aykırı olarak önce dört profesörlü yapılmış, iki hafta sonra içlerinden birinin görevi sona erdirilerek profesör sayısı üçe indirilmişti. Üstelik görevi sona erdirilen profesörün daha 6 aylık görev süresi vardı. Seçimle gelen, emirle gidiyordu.

Savunmamı hazırladım ve Doç. Dr. Z. K.'ya 28 Nisan günü teslim ettim. 01.06.1999 günü ikinci bir sarı zarf geldi:

“Sayın Yrd. Doç. Dr. M. Muhsin KALKIŞIM

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

Soruşturmacı raporuna istinaden 2547 sayılı kanunun Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanları ve Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin 6. maddesinin (j) fıkrası gereğince KINAMA cezası ile tecziye edilmiş bulunmaktasınız.

Bilgilerinizi rica ederim.

Doç. Dr. Z. K.

Dekan Vekili”

II

ZULÛM YAĞMURU

Bahîra'dan süzülen bir yaş da ben olsaydım.

(Nurullah GENÇ)

Salona geçip sabah namazını kıldım ve derin bir düşünceye daldım. Dışarıda, zulüm yağmuru başlamıştı. Rejimin temellerini sarsan en büyük tehlike, başörtüsüydü. Statükocuların beyanına göre siyâsî bir sembol olarak kullanılıyormuş. Hâlbuki başörtülü öğrencilerin siyâsî tercihleri incelendiğinde başta sağ cemahta yer alan partiler olmak üzere bütün partiler bu geniş yel-

pazede yer alıyordu. Üstelik üniversite öğrencileri arasında başörtüsü diye bir problem yoktu. Bunu, kız öğrencilerin dersliklerde başı açık ve başı kapalı birlikte aynı sırada oturduğundan, Fakülte bahçesinde kol kola yürüyüşlerinden gözlemlemek mümkündü. Başörtüsü yasağı, öğretim elemanlarıyla öğrenciler karşı karşıya getirilerek trajik bir biçime dönüştürülmüştü. Askerde iken Nizamiye'ye gelen arkadaşlarım, "Ne mutlu sana! Burada hürsün!" diyorlardı da, bu sözlere bir anlam veremiyordum. Ben, tel örgüler içinde nasıl hür olabilirdim? Meğer ruhun özgür olması, ilk planda büyük önem taşıyordu. Üniversiteler, "fikri hür, irfânı hür, vicdânı hür" nesiller yetiştirmek için kurulmuş evrensel kurumlardı. Ama Yüksek Öğretim Kurulu, câhiliye dönemi totemlerini ortaya dikmiş, savaş baltalarını çıkarmıştı. Yani, irtica hortlamıştı. Tutanaklar ve soruşturmalar furyası başladı. Ankara'dan, bürokratik hiyerarşi zinciriyle üst üste yazılar yağdı. Bölüm Başkanlıkları, yazılı ve sözlü uyarılar ve baskılarla periyodik olarak tutanak tutmaya zorlandı. Fakülte'de otuz beş öğretim elemanı, soruşturmacı olarak görevlendirilmişti. Soruşturmalar, "bağcıyı dövme" maksadına yönelikti ve bir taşla iki kuş vurulacaktı. Mavi kapaklı ajandamı aldım ve Eşrefoğlu Rûmî'nin aşk üzerine kaleme alınmış ünlü şiirini okudum:

Cihânı hiçe satmaktır adı aşk
Döküp varlığı gitmektir adı aşk
Elinde sükkeri ayruga sunup
Ağuyu kendi yutmaktır adı aşk
Belâ yağmur gibi gökten yağarsa
Başını ona tutmaktır adı aşk
Bu âlem sanki oddan bir denizdir
Ona kendini atmaktır adı aşk

Sabahın ilk ışıkları, pencerenin camına vuruyor, güneşliğin iki kanadı arasından geçerek salonun duvarında dikey bir ışık yumağı oluşturuyordu. Duvarda, tahta çerçeve içinde, talikle yazılı bir hat vardı : “Bu da geçer yâ Hû”. “Ç” harfinin altında Hattat Yusuf Şükrü ŞAFAK’ın imzası vardı. “Yâ”nın iki noktasının altında ise hicrî “1416” tarihi görülüyordu. Yusuf Şükrü Bey, 1995’te K. Sütçü İmam Üniversitesi’nden ayrılırken hediye etmişti. Gece mavisi zemin üzerine, yaldızla yazmış, mutlaka tahta ile çerçeveletmesini tembih etmişti. Bu tablo, toplumun ve benim hâl-i pür-melâlimizi özetleyen bir niteliğe sahipti. “Bu da geçer yâ Hû”, karanlığın içine çizilmiş bir nurdu.

S. Nuri, salonun kapısını tıkırdattı:

-Baba, kahvaltı hazır!

Cevahir Hanım, kahvaltıda ona gördüğü rüyayı anlattı:

-Sen bir deniz fenerine çıkmışsın. Deniz kabarmış, dalgalar, hışımla çarpıyordu. Kendini aşağıya bıraktın. Ben seni arıyorum. Biraz sonra, deniz sütliman olmuş, sular durulmuş. Ben yine seni ararken uyanıyorum.

-Allah hayretsin, hanım!

Hanımın rüyaları genellikle sahihti. Daha önce de puslu bir odada, bir masa etrafında, karanlık adamların toplantısını görmüştü. Önemli kararlar alıyorlardı. Masanın üstü gözükmüyordu. Meş’um düşünceli adamların ayakları altında yılanlar dolaşıyordu. Gerçi “rüya ile amel edilmez”di. Ama, rüyanın, “Peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüz olduğu” da bir gerçektir. Çünkü altı ay boyunca vahiy, Resûl-i Ekrem Efendimiz’e rüya yoluyla gelmişti. Her rüya, sâdık değildi ve rüyaları hayra yormak tavsiye ediliyordu.

• • •

Her kışın bir bahârı, her gecenin bir nehârı vardır. Geceler, gündüzlere hâmile. Gündüz simurgu Kaf Dağı'nın arkasında mı? Hayır, belki yanibaşımızda.

Koltuğumdan kalktım, gittim, kitaplığın üst rafından turkuaz mavisi renkli kapağı olan “Yükseköğretimle İlgili Anayasa Hükümleri, Kanun, Kanun Hükümünde Kararname, Bakanlar Kurulu Kararı, Tüzük ve Yönetmelikler” isimli mevzuat cildini elime aldım. 1994 yılında YÖK Hukuk Müşavirliği'nde fotokopisini çekirmiş ve abone olmuşum. Her değişiklik, bana postayla iletiliyor, yeni sayfalar geldikçe vidalı olan cildi açarak ilgili sayfaları eskileriyle değiştiriyordum. 2547 sayılı kanunun 17. Ek Maddesine baktım. Sayfa numarası 38/h-2'ydi. 28.10.1990 gün ve 20679 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan kanun maddesi şöyleydi: “Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile; Yükseköğretim Kurumlarında kılık ve kıyâfet serbestir.” Yürürlükte kılık-kıyâfetle ilgili başka herhangi bir kanun yoktu.

1990 yılından 1998 yılına kadar üniversitelerde bu kanunun hukûkî teminatı altında isteyen öğrenciler başörtülü olarak öğrenimlerini yaptılar. Ana hatlarıyla kimsenin saçına, başına, kılığına bir sınırlama getirilmedi. İlk başörtüsü yasağı, İstanbul Üniversitesi'nde bir tıp profesörünün başörtülü öğrencisini bir odaya kilitleyerek hapis cezası vermesiyle başladı. Bunu trajikomik bir yığın örnekler takip etti. Cumhuriyet Türkiye'si, bu iş için seferber oldu. Tepeden tırnağa tedbirler aldı.

Art niyetlilere konu mankeni olanlar da vardı: İstanbul Bayezit Meydanı'nda başörtülülerin hakkı için öğrenciler toplanmıştı. Fakat, toplananların çoğu çarşaflydı. Bazı öğrenciler, “Kıyafetimizde serbestiz.” diyerek başörtüsünün sınırlarını genişletti. Yüzde, çene

üstü, dudak üstü, gözaltı seviyelerine çıkıldı. Üstelik bir kısmı daha da ileri giderek açıkta kalan iki gözünü siyah gözlükle örttü. Esrarengiz bir görünüm aldılar. Ayrıca eldiven takıyorlardı. Bazıları, başörtüsünü büyük bir atkıya dönüştürdü. Bazıları ısrarla “siyah”ı tercih etti. Bütün bunlar, bazı kesimlerde tedirginlik uyandırmadı değil. Halbuki İslâmiyet’in kılık-kıyafet anlayışı, ana kriterlerin dışında önemli bir kriter daha getiriyordu: Bölgenin örfî kıyafetine aykırı davranmamak. İslâmî anlayışa göre bir bayan, el ve yüz dışında örtünmekle yükümlüydü. Ama, örtüsüyle etrafındaki dikkatleri üzerine celbetmemeliydi. Bu konuda, şahsen 1993 yılında KTÜ’de iken bölümdeki başörtülü öğrencileri iki grup halinde odama çağırılmış ve yukarıdaki çerçevede ikazlarımı yapmıştım. Demiştim ki: “Böyle giderse bu haklarınızdan da mahrum kalabilirsiniz!” Birkaç yıl sonra dediğim aynen çıktı.

O günlerde İbrahim ÖZDABAK’ın karikatürü başörtüsü bunalımını özetliyordu: Zincire bağlı öfkeli bir köpek, ağzını açmış, ön ayaklarını ayağa havaya kaldırmış. Her an, zincirini koparabilir. Fötr şapkalı ve bastonlu bir adam, sağ eliyle köpeğe işaret ediyor ve arkasındaki ayı tipli iki korumasına diyor ki: “Hanımlar başörtülerini çözmezlerse, bunu çözeceksiniz. Anlaşıldı mı?”

Bölüm Başkanı olarak başörtülü öğrencilerin listelerini Dekanlığa dönüşümlü gruplar halinde gönderdim. Ama Dekanlık, kararlıydı. Bütün öğrencilere soruşturma başlattı. Üç turda da soruşturmacı olarak görevlendirildim. Yukarısı ısrarla raporlarda ceza teklif edilmesini istemişse de ben, mevzuat çerçevesinde kaldım ve ceza teklif etmedim. Üçüncü soruşturma turu öncesi bir söylenti, fısıltı gazetesıyla her tarafa yayıldı: “Son soruşturmada ceza teklif etmeyenlerin görev süreleri uzatılmayacak!” Fen-Edebiyat Fakül-

tesinde ilk turda ceza teklif etmeyen öğretim elemanı sayısı otuz beş iken, bu rakam ikinci turda on bire, son turda üçe düşmüştü. Bu düşüşte propaganda savaşının etkisi büyüktü. Ama ben, direnen üç kişiden biri oldum ve yolun sonunu gördüm. Her türlü sonuca hazırdım. Birileri, bu zorbalığa “hayır” demeliydi. Ceza teklif eden arkadaşlarımı suçlamıyordum. Bu karar, benim özel kararımdı. Bu serüvene tâ başta, Tuba Hanım’ın başlama yazısını geri çekmediğim andan itibaren başlamıştım. Arkadaşım Nihat Bey’e, “Bu yolun sonu, üniversiteden uzaklaştırılmaktır.” demiştim de Nihat Bey “Niçin, en son şıkkı düşünüyorsunuz, Hocam!” demişti. Her halükârda söylenen “Evet”ler, bana göre büyük bir şahsiyet silikliği idi. Ayağa kalkmam için, gemileri yakmam gerekiyordu. Çünkü, karşı taraf gerilmiş bir yay gibi, tetikte bekliyordu.

Fakülte Dekanlığı tarafından ikinci bir “KINAMA” cezası ile cezalandırıldım.

III

MERHABA ÖZGÜRLÜK

Gerçi ömrün senin şafaklarda

Yeni açmış çiçekle kardeşti

Gerçi ömrüm benim bir ateşti

.....

Elimiz dalgalarda birleşti

(Ahmed HAŞİM)

Cesur Yürek William Wallace, bir ihânete uğrayarak İngiliz askerlerince yakalanır. Prensese, zindanda onu ziyaret eder ve der ki : “Ne olur! Kral’a bağlı olduğunu söyle, hayatta kal! Ben senin ölmeni istemiyorum!” Cesur Yürek, teklif sahibine fırtına sonrası sükûnette

karar kılan gözleriyle bakar: “Kral’ın karşısında eğilirsem, işte o zaman ben ölmüşümdür.”

Kahraman, tıklım tıklım olmuş bir meydana götürülür. Çeşitli işkencelere maruz kalır. Önce boğazına bir ip geçirilerek havada asılı tutulur. Ardından elleri ve ayakları bağlanarak makarayla gerdirilir. Pes etmez. Teşrih masasına yatırılır. İç organları kesilir. Ahali bağırır : “Kral’a itaat et!” Dostları, ona yapılan canhıraş işkencenin son bulması için seslenir: “Ne olur! Bağlı olduğunu ifade et!” Cesur Yürek, yattığı yerden, bir şeyler söyleyeceğini kımıldayan dudakları ve boğuk iniltili sesiyle ima eder. Herkes, susmuş, onun ağzından çıkacak sözlere kulak vermiştir. William Wallace, bütün gücünü toparlar, derin bir nefes alır ve dağlarda taşlarda yankı yapan, hatta ölüm döşeğindeki Kral’ın kulağına uzanan bir velvele ile bağırır: ÖÖÖZGÜ-ÜRRLÜÜÜÜÜÜÜÜK!

Celladın iki eli havaya kalkmış, balta inmek üzeredir. Wallace, sırt üstü yattığı yerden başını yana kaydırır ve dostlarının arasında daha önce kaybettiği sevgilisini görür. Balta, ağır çekimde aşağılara doğru inerken tebessüm eden sevgilisinin hayali de kendisine yaklaşmaktadır.

Ve, ölümü tebessümle karşılar.

• • •

Her kışın bir bahârı, her gecenin bir nehârı vardır. Geceler, gündüzlere hâmile. Gündüz simurgu Kaf Dağı’nın arkasında mı? Hayır, belki yanibaşımızda.

14 Ekim 1999, benim için âzadlık günüydü. Bölüm Başkanlığı’nın olumlu görüşüne rağmen, Dekanlık ve Rektörlüğün kararıyla görev sürem uzatılmamıştı. Kimi kime şikâyet edebilirdim? Yetkili ve etkili güçler,

patolojik bir ruh haline müptela olmuşlardı. Şanlıurfa Valisi Ş. H. ile özel konutunda 1 saate yakın görüştük. Vali Bey, YÖK Başkanı'nın şu sözünü aktarıyordu: "O üniversiteyi şeriatçı köpeklerden temizleyeceğim!". Vali, üniversitede yapılanları dinledikten sonra gayr-ı ihtiyarî şu cümleyi sarfediyordu: "Bunlar, insanı kâtil ederler." Ayrıca bir milletvekili ile görüşmelerimizden de bir sonuç çıkmadı. Çünkü, rüzgâr ters yönden esiyordu. Dersliklerin perdelerini evinde çamaşır makinesinde yıkatan, ikinci öğretimden ve döner sermayeden para almaya tenezzül etmeyen M. Muhsin KALKIŞIM, yetkililer tarafından sakıncalı bulunmuştu. Belki de yüz kızartıcı bir suçum olmadığı için tehlikeliydim. Bölge İdare Mahkemesi ve Danıştay başvurularım, hep hüsrarla sonuçlandı. Normal dönemlerde genellikle kuruma karşı kişinin yanında olan, onun hukukunu savunan bu mahkemeler, "28 Şubat"ın deli gömleğini giymişlerdi. "İzm'ler idrakimize giydirilen deli gömleklere. İtibarları menşelerinden geliyor. Hepsi de Avrupalı..." diyordu Cemil MERİÇ. Korku, dağlara sinmişti. Korkunun olduğu yerde, yani despotizmin kol gezdiği yerde, sağlıklı bir sosyal hayattan ve demokrasiden bahsetmek mümkün değildi. Zalim sultana hakikatı söyleyecek ulemâ-i âmilîn yoktu. Susanlar ve sinenler, "Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır!" hükmüne muhatap olduklarını bilmiyorlardı. "28 Şubat"çı kadro, militarist brifingler alıyorlardı. Zor zamanda konuşanların sayısı azdı. Zulüm, bir karabasan gibi Türkiye'nin ufkuna çökmüştü. Gerçeğin ışığını kararan gönüllere tutmaktan başka bir yol gözükmüyordu.

"Kabr-i kalpten hakâyık çıplak çıktı. Nâ-mahrem olan kimseler nazar etmesin." diyen ve despotlara meydan okuyan Bediüzzaman'ı hatırladım. Esaret, tecrid ve hapis yıllarını gözümün önünden geçirdim. O, zâlimler karşısında hiç eğilmezken bir müspet ha-

reket çizgisi ortaya koymuştu. İnsanları, mutlak hakikatın ışığına çağırırdı. Kendisine zulmedenlerin çoğuna dahi hakkını helâl edecek kadar şefkat ve merhamet enginliğine sahipti. “Ashâb-ı Kehf” dizisinde dramatik öğenin zirveye çıktığı özel sahneyi tekrar yaşıyordum: Maksimilyanus, Roma Kralı’nın karşısında elini havaya kaldırarak bir İncil âyetiyle imanını açıklamıştı: “KARANLIKTA DİLE GETİRMEKTEN ÇEKİNDİĞİNİZ HAKİKAT, BİR GÜN AYDINLIKTA İŞİTİLECEK VE GİZLİ MEKÂNLARDA ÖĞRENDİĞİNİZ İNANCI BİR GÜN ÇATILARDAN HAYKIRACAKSINIZ.”

Memuriyet hayatım kesilmişti. Her ayın 15’inde maaş alamayacaktım. Hafta içi 08.00-17.00 mesaisi kalkmıştı. Beni yepyeni bir hayat bekliyordu. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi değildim. Aynı zamanda 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’ndan da muaf olmuştum.

IV

ZORLU YILLAR

Geçiyorum mevsim gibi kapından

Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ

(A. Muhip DIRANAS)

4 Temmuz 2002 günü 20.00 haberlerini dinliyordum. Kültür katliamından derlenmiş trajik haberler bülteniydi sanki. Önce, İstanbul Üniversitesi (Çapa) Tıp Fakültesi Hastanesi’nde, sağlık kartesindeki fotoğrafı başörtülü olduğu için tedavisi yapılmayan ve bilahare ölen bir hastanın hikâyesi anlatıldı. Öyle ki, hasta kadının oğlu, hastanenin karşısındaki bir fotoğrafıda annesinin kemoterapi yüzünden dökülmüş saçlarının yerine bilgisayar marifetiyle saç koydurmuş ve bu tahrif edilmiş fotoğrafla gecikmeli de olsa işlemleri devam ettirmişti. Bu kepezelik Türkiye Büyük Millet

Meclisi Başkanı Vekilini bile çileden çıkarmıştı. Hastata, merhum annesiyle aynı adı taşıyordu. “Bu, utanç verici bir olaydır.” diyordu. Diğer yandan gözü dönmüş Fakülte Dekanı, basın mensuplarına açıklama yaparken, çamları deviriyordu. Hükümetin emri, “Hipokrat Yemini”ni delermiş. Ayrıca, hükümetin emrinden çıkan dinden çıkarmış. Biraz sonra “hükümet”i temsil eden Başbakan Bülent ECEVİT’in gaffları geliyor ekrana: “Biz, bölgemizde barış değil, savaş istiyoruz.”, “Muhalefet partilerinin sürtüşmesinden hayli rahatlıyorum.”, “Bu donansalıklar hakkında size bilgi vermek istiyorum.”, “Meclisimiz on üç ay tatile giriyor.”, “Anamuhalefet partisi lideri benden daha çok gaf yapıyor.” Başbakan, 78 yaşındaydı ve sun’i payandalarla ayakta tutulmaya çalışılıyordu. Toplantılara katılamayacak kadar bünyevî zafiyeti vardı. İki ayı aşkın evinde yatarak istirahat ediyor ve “Evimde Başbakanlığı yürütüyorum.” gibi akıl dışı beyanlarda bulunuyordu. Ardından bir başka habere geçildi: Bursa’nın sembolü Yeşil Türbe’nin içler acısı hali. Çinileri dökülmüş, bir virane gibi. Buna, II. Murad’ın ve Osman Gazi’nin türbe haberi ekleniyor. Kültür Bakanlığı, Osman Gazi’nin türbesini restorasyon bahanesiyle kapalı tutarken, 10 milyarlık ödenek bulunamadığı için tamir bir türlü yapılamıyor. Kültür Bakanlığı, ıvır zıvır etkinliklere para akıtırken, bir cihan devleti kuran Osman Gazi’ye 10 milyar çok görüyordu. Bunlar “28 Şubat” döneminin yansımalarıydı. Bütün bunların üstüne İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’yle ilgili haber geliyor. Yangın bacayı sarmıştı. Necip Fazıl’ın mısralarını hatırlıyorum:

Şarkı bizde, şeytan, yeter gazelin;

Nağmeler, gelin!

Ey karanlık, gelmektedir ecelin

Işıklar, gelin!

Gazeteci Murat BARDAKÇI, önce İstanbul Üniversitesi Rektörünün Amerika’da yayımlanan bir broşürden nasıl intihal (bilimsel hırsızlık) yaptığını ve bu olayın internette Amerikalılar tarafından büyük bir tepkiyle karşılandığını anlattı. Çünkü, söz konusu olan kişi, Türkiye’nin en eski ve en büyük üniversitesinin başındaki bir kişiydi. YÖK Başkanı tarafından derhal görevinden alınmalı ve akademik hayatına son verilmeliydi. Bu kepezelik, Japonya’da olsaydı, Rektör harakiri yapar, kendini öldürürdü. Ama, başörtülüler karşısında aslan kesilen bizimki işi pişkinliğe vuruyor, sus pus olmuş, süt dökmüş kedi gibi duruyordu. Diğer taraftan, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’ndeki el yazması eserler, üç yıldır hizmete kapalı tutuluyordu. Almanya’dan yapılan bir mikrofilm isteğine “Sayfası üç yüz elli dolardır.” diye fahiş bir cevap verilmişti. İşin en acıklı tarafı ise, bu kütüphanenin başında olan bayan profesör Alman filoloğu idi ve Osmanlı Türkçesi bilmiyordu. Hâlbuki bu kütüphane, Süleymaniye, Bayezid, Fatih Millet Kütüphaneleri gibi İstanbul’un yazma eserler bakımından ilk akla gelen kütüphanelerinden biriydi. Yazma eserlerin, 1999’daki İstanbul depremi sonrası yere döküldüğü, içeri girenler tarafından yeni harfli kitapların yerden toplandığı halde eski harfli eserlere tekme atıldığı söylentisi ortalıkta dolaşıyordu.

Kültür katliamı, Cengiz’in ve Hülagu’nun çapul ve yağmalarını hatırlatıyordu. 1989’da doktora öğrencisiyken Şeyh Galip’le ilgili bir mecmuanın izini sürmüştüm, Yenikapı Mevlevihanesi’ne gitmiştim. Restorasyon bahanesine takılarak içeride yeteri kadar araştırma yapamamıştım. Mevlevihanenin ve haziresinin fotoğrafını bile çekmek yasaktı. Dokunulmazlığı ve görülmezliği ilan edilen, fakat onarımı bir türlü yapılmayan bu bina, sekiz yıl sonra maalesef büyük bir yangına maruz kalmış ve elimde arşivime aldığım gazete kupürü kalmıştı:

“Mevleviliğin İstanbul’daki en önemli merkezlerinden biri olan Yenikapı Mevlevihanesi, dün gece cayır cayır yandı. Topkapı surlarının hemen dışında Merkez Efendi Mahallesi, Mevlevihane Caddesi üzerinde bulunan 400 yıllık tarihi Yenikapı Mevlevihanesi’nde gece 02.00 sıralarında başlayan yangının sebebi henüz belirlenemedi. Bakırköy, Fatih ve Zeytinburnu itfaiye ekiplerinin müdahalesiyle söndürülen yangında can kaybı olmazken, Mevlevihane’nin mescidinin de bulunduğu ana bina kullanılamaz hale geldi.

Tam 400 yıl önce 1597 yılında inşa edilen ve halen Vakıflar Müdürlüğü’ne bağlı olan Yenikapı Mevlevihanesi’nin içinde restorasyon çalışmaları aksayarak da olsa devam ettiği için boş olarak duruyordu. 1933 yılında tekkelerin kapatılmasından sonra uzunca bir süre öğrenci yurdu olarak kullanılmış, 9 Eylül 1961’de çıkan bir yangın sonucu da semahane, şerbethane ve türbe kısımları yanmıştı. Yetkililer, tarihi tekkenin içindeki eşyaların, Vakıflar Müdürlüğü’ne ait olduğunu belirttiler. Yenikapı Mevlevihanesi, çok sayıda Türk filminin hapishane sahnesi çekimlerinde de mekân olarak kullanılmıştı.

Geçtiğimiz ay Galata’da bulunan Kadiri dergahının yanmasının ardından dün de Yenikapı Mevlevihanesi’nin yanması büyük bir ihmalkârlık olarak değerlendirilirken, bu tarihi mekanların rant kurbanı olduğu söylentileri de var.”

• • •

Her kışın bir bahârı, her gecenin bir nehârı vardır. Geceler, gündüzlere hâmile. Gündüz simurgu Kaf Dağı’nın arkasında mı? Hayır, belki yanibaşımızda.

(M. Muhsin KALKIŞIM, 7 yıl 4 ay fetret dönemi yaşadı. Her biri bir macera olan 25 işe teşebbüs etti. Lise-

de ve dershanelerde ders ücretli çalıştı. Bakkallık, çiftçilik yaptı. Fırınlardan daha hesaplı diye bayat ekmek aldı. Zaman oldu ki Liseye giden ikinci oğlu S. Nuri ile aynı ayakkabıyı giydi. “El-fakru fahrî” diyerek fakirliğin güzelliğini yaşadı. Bakü’de Qafqaz Üniversitesinde 4 yıla yakın görev yaptı. 21.02.2007’de Rize Üniversitesinde Doçent olarak memuriyete döndü. 27.01.2011’den itibaren Karadeniz Teknik Üniversitesinde Profesör olarak görev yapmaktadır.)

BİLYELERİM

Fatma COŞKUN / Aydın

Yaktığınız can kadar canınız yanacak, üzdüğünüz kadar üzüleceksiniz.

Öyle yorgunum ki içimden ne yazmak geliyor ne de anlatmak.

Biliyorum anlatsam rahatlarım rahatlarsam hissederim, hatırlarım, hatırlarsam güçlenirim güçlenirsem, var olurum. Var olursam zaten ben olmuşum.

Ben olma kavgası hayatın kendisi.

Hayatın kendisini yaşarken... Hak, savunuş, sorgulama, her şeyin “Niye”sini sormak bir suçsa bunun tek sorumlusu ilkokul öğretmenimdir.

Okula başladığımızda cebimizdeki bilyeleri evde bıraktık. Okula öyle gittik. Öğretmenimiz cebimize kendi bilyelerini bir bir koydu.

Bir gün hak dedi bir gün özgürlük, sonra sorgula, tuttuğunu bırakma, inan; inanmak cesur insanların işidir. İnan, inanmak söz vermektir. İnanıldığını savun-

mak verdiği sözü tutmaktır. Asla inancını küçümseme, inandıkların seni güçlü kılar.

Vazgeçme... Vazgeçmek doğruya sırtını dönmektir. Vazgeçersen kaybedenlerden olursun ve bize kaybetmeyi yasakladı.

Kazan; ama nasıl niye kazandığını önemse.

Tek çare kendin ol. Çareyi kendinde bul

Öğretmenim çare sensin dediğinde, bize verdiği bil-yelerin sayısını unutmuştuk.

...

Üniversiteye başladığımda cebim öğretmenimin ver-diği renk renk bilyelerle doluydu.

Biliyorum hak nedir, niye var? Ben ne isterim? Öz-gürlük ne işe yarar? Niye vazgeçilmez? Sonra söz ver-mişim inanmışım; tuttuğumu bırakmam! Ayaklarım yere öyle sağlam basıyor...

Öğretmenimin bilyeleri benimle ta buralara kadar geldi. Tanımadığım bir dünya, bana ne ben kendimi ta-nıyorum ya!

Buralara Cebime yeni, renk renk bilyeler doldurma-ya geldim.

/.../

Koştuğunuz kadar büyüyecek, büyüdüğünüz kadar yürüyeceksiniz.

Ne yıllar uzak ne de zaman. Her şey kapıları bekle-meyi öğrenmekle başladı. Üniversite, çoğu arkadaşım sigaraya burada başladı. Özgürlüğü yurda geç girmek, arkadaş evinde kalmak bildi... Çoğunun cebinde bilye-si yoktu. Onlara bütün kapılar açıldı. Kapılardan gir-mediler.

Biz koca sürgülü kapılara dayandık açmadılar. Değişmeden girmek yasaktı.

Kapılar kapılar, koca sürgülü, demir kapılar.

Beklemekten başka ne yapılır. Ya boyun eğeceksin ya eğileceksin. Her sabah okul kapısında bilyelerin sesini bastıran o ses. O kılıkla derse giremezsin. Günlerce derse giremiyor. Ya sınavları kaçırırsak diye kıvranıp duruyoruz. Elimde hak arayış bilyesini sımsıkı tutuyorum. Bırakmaya niyetim yok.

Bırakmadım Okul uzadı. Elimdeki bilyeyi düşürmeden mezun oldum. Nihayet Okul bitti.

Oysa özgürlüğü burada sırtlanacaktık... Elde kalan esaret oldu...

Çalışma hayatı ötekileştirilmenin -e hâli

Zorlu bir eğitim sürecinden “dersimi alıp” çalışma hayatına atılmak benim için bir şans. Mücadele içinde geçeceğini bildiğim senelerin kokusu yavaş yavaş duyulmaya başladı.

“Hoş geldiniz hayırlı olsun” yerine uyarı ikaz! İlk gün çok zor geçti. Gün seneye döndü! Kimsenin çalışmak istemediği bir köydesin. Sınıfa gireyim diyorsun bu kılıkla olmaz, tutanaklar, imzalar sonrası... Görünen köy hikâyesi!

Hak ve özgürlük sınavı çetin geçiyor. Soruşturmalara ardı arkası dizi dizi. Çocuklarım çok küçük, birinin ateşi çıkar, biri kızamık olur. Diğeri dış çıkarır. Ayaklarımda prangalar “Ah!” diyorum. Ahmet ARİF hasretten pranga eskitir, bize hasret bile yasak. Esarettten prangalar eskittim.

Ateş çemberi nefes alacak yer bırakmadı. Peruklandı.

“Ee kolay mı? Güzel olmaya çalışıyorum! Peruk sahibi olacağım aklıma gelmezdi. Başa geldi. Ne yaparsın 28 Şubat güzel olmayı şart koştu!”

Artık başka biriyim, kendim değilim, utanıyorum... Çek git diyorum kendime. Onu da hazmedemiyorum. İnanmışım, söz vermişim. Nasıl olur da sözümden cayarım?

Bu süreç acı çekenlerin yolda derin izler bıraktığı zamanı göstermeye başladı. Zulme susanların dilsiz şeytan olduğu mevsimdi şubat...

Şubatlar uzadı. Yok sayılmayı kabullenemiyorum. Söz vermeyi bilmeyenler acı çekmiyor. Var olma kavgası insanın sırtında kambur gibi. Ağır mı ağır...

Yorgunum üstelik hava çok soğuk. Okulda yine soruşturma var. Bu sefer başka sanki... Sınıfıma bir daha giremem korkusu içimi kavurdu. Soğuk artık işlemiyor. Hayatımda ilk kez avuçlarım terledi. Çalmadım, adam öldürmedim, kimseyi dolandırmadım. “Suçlu kim?” deseler neredeyse kendimi her şeyden mesul tutacağım.

Odaya çektiler, ifademi aldılar. Saydım, tam yedi müfettiş var.

O gün çok ağırıma gitti.

Müfettiş beyle konuşurken boğazımda bir düğüm, yutkunamıyorum.

Benim için mi geldiniz?

...

Başım gözüm üstüne hoş geldiniz.

Keşke canımız yandığında gelseydiniz.

Biz bayrak direğine bayrağı çekmek için canımızı si-per ettiğimizde siz neredeydiniz?

Gece kurşun seslerinden bebeklerin nefesi bile duyulmazdı. Eşkiya korkusundan Mezradaki öğretmenleri evimize adını bile sormadan kucak açtığımızda niye yoktur?

Canım oğlum ateşler içinde yandı; doktor yok, araba yok. Köyün tek vasıtası minibüs o da “öğretmensin” diye götürmez. Öylece kalakalırsın kucagında canın gider, için yanar.

Dünya göcsün istersin.

Eşkiya, Şevki öğretmeni vurdu. Sabaha kadar köy meydanında öylece kaldı! Cenazeye sahip çıktık diye fişlendiğimizde neden yanımızda kimse yoktu?

Yandık. Kavrulduk. Canımızla malımızla imtihan edildik. Şimdi kalkmış bana diyorsunuz ki yaşadığın ne varsa ayrıntı!

Kaybettiklerinin ne önemi var!

Bir önemi yok mu?

Şubat'ta sadece biz üşüdük. Ateşte yandık, rüzgârda savrulduk, Yok saydınız, çok üzdünüz. Şu an hayatın kendisini yaşıyorum. Hak, savunuş, sorgulama, inanç hepsi “bu gün” buradalar onlar da soruşturma geçiriyor...

Biliyorum anlatsam rahatlarım.

Rahatlarsam hissederim.

Hatırlarım.

Hatırlarsam güçlenirim.

Güçlenirsem var olurum.

Var olmak için bedel acı çekmekse, zaten çekiyoruz!

Siz bana başımdakinin hesabını soruyorsunuz! Peki benim yaşadıklarımı hangi haneye yazacaksınız.

Bir daha ne zaman gelirsiniz bilemem!

Gitmeden şu bilyeleri siz alın. Yıllar önce biriktirmiştim.

Biri hak.

Biri özgürlük.

Diğeri inanç.

Üçü birbirinden parlak...

Avuçlamaktan çekinmeyin!

Çünkü üçü size çok lazım olacak!

Çok lazım...

Çok...

28 ŞUBAT İŞKENCECİLERİ

Aydın DAMAR / Bursa

Tarifi mümkün değildi, kelimeler kifayetsiz kalıyordu. Sanki rahmetli Mehmet Akif'in sıkıntılı zamanlarda yazdığı şu sözleri hatırlatıyordu o melun günler:

Yâ Râb, bu uğursuz gecenin yok mu sabâhı?

Mahşerde mi biçarelerin, yoksa felâhı!

Jurnalciler ve hafiyeler yüzünden gölgemiz bile bizi tedirgin eder duruma getirmişti. Öz vatanımızda paraya durumuna düşürülmüş, Allah tarafından bahşedilmemiş gibi her nefesimiz ve varlığımız bu coğrafyada bizlere çok görülmeye başlanmıştı. —Her ne kadar bu vatanın gerçek sahipleri bizler olsak da.- Oysa bizler, gömleğin üzerine kadar çıkmış kalpteki kara lekeyi yok etmek isteyen sıradan insanlardandık. Petrol ya da banker sellerinde boğulan, ubudiyet bilinci ile hareket eden ve Hut'un karnındaki Yunus (AS) gibi pişmanlıkların olmadığı, sefaletin sefahat algılanmadığı, adaletin mülkün temeli olduğu, hakça, özgürce ve emniyet içinde yaşanılan bir dünya ve vatan arzusundan başka bir şey düşünmeyen sıradan insanlardık.

Fakat malum günlerde, karabasanlar, her batılın çizgisinde olduğu üzere sanki biz bu ülkede kargadan başka kuş tanımayız der gibiydiler. Karanlıkları seven yarasalar gibi aydınlık günlerin gelmesini istemiyorlardı. “Emribilmaruf” yerine sanki emri bil zulmeti benimsemiştiler. Huzur ve barış yerine kargaşadan beslenmek istiyor, bunun aksini düşünenleri de kendilerine hedef seçiyorlardı. Onları “Çamur at izi kalsın!” mantığıyla irticacı, terörist gibi sıfatlarla yaftalıyor, psikolojik harbin tüm çirkin yollarına başvuruyordu. Kelimenin tam anlamıyla müstağni, kibirli ve küstah tavrıydılar.

Gözaltı süreci

O günlerde kurban seçilenlerden birisi de bendim. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği yapıyordum. Mesleğimin ve inancımın bana verdiği güçle öğrencilerimi dini konularda bilgilendirmeye ve onların kalplerine iman bekçisini yerleştirmeye çalışıyordum ki bir tohum misali kalpleri neşv ü nema bulsun ve iman bir ağaç gibi kalplerinde kök salsın...

Rabbime hamd olsun ki dünya süsü olarak bana dört evlat nasip etmişti. Bunlardan 7 ve 9 yaşında olanlarla spor salonuna gider ve onları spor yaparken seyretmekten haz duyardım. Yine günlerden bir gün her zaman gittiğimiz salonda çocuklarım spor yapıyor ben de onları izliyordum. Saat sekiz sularındaydı ki dışarıdan büyük bir gürültü duyuldu. Ne olduğunu anlamak üzere dışarı baktığımda ellerinde otomatik silahlarla cepheye gidenleri andıran bir tavırla polislerin içeri girdiklerini gördüm. Ne de olsa polistiler, halkın emniyeti için vardılar ve bu yüzden de birimlerine emniyet deniyordu. Bu nedenle herkes salonda bir bomba olabileceği ve bizleri bundan korumak amacıyla gelmiş olabileceklerini düşünüyordu. Normal olan, yüreklerimize emniyet hissinin düşmesi iken aksi olmuş ve endişeye kapılmış-

tık polislerin hareketleri karşısında. Bizleri ağıldaki koyunlar gibi dizip saymaya ve kimliklerimizi kontrol etmeye başlamışlardı. Sanki bir tiyatro yazılmış ama senaryosundan bizim haberimiz yoktu, bizler sıradan figüranlar gibiydik. Sanki önceden tespit edilmiş gibi bazılarımızı kenara ayırdılar. Erol Taş edasıyla bana: “Sen gel bakalım, seninle görülecek hesabımız var.” deyip beni başka bir yere aldılar. Bir yandan spor salonunda spor yapmanın ve çocuklarına spor yaptırmanın suç olmadığı bir ülkede yaşadığımızı düşünürken diğer taraftan da kumarhane baskınında yakalanan insanlar gibi hissetmeye başladım kendimi. “Ne olabilirdi ve niçin böyle bir muameleye maruz kalmış olabilirdim?” bilemiyorum. Herhalde Aristo’nun Platon’un aklından bile geçmemiştir benim o anda aklımdan geçen düşünceler kadar. Ama nafile ben de tıpkı felsefeciler gibi bir türlü bir sonuca varamıyordum.. Her şey bir tarafa fakat çocuklarımın bu hal üzerine korkmaları ve birbirimizle görüştürülmeyişimiz en acı kısmıydı olayın. O zaman sezmeye başladım ki gelenler polis değil de cehennem zebanileriydi ve hayatımızı cehenneme çevireceklerdi. Takriben kırk beş dakika sonra 4-5 kişiyle birlikte kendimi Fomara’daki emniyet binasında buldum.

Bizleri hayvanları kümese tıkar gibi emniyet binasının bodrum katındaki koridorlara tıktılar. Hücrelerin olduğu bodrumdaki bir koridora alındığımda ise benimle birlikte bazılarımı tanıdığım bazılarını ise henüz tanımadığım otuz-kırk civarında insanın aynı muameleye maruz kaldığını görüyorum. Bir müddet sonra bizleri tekrar polis otolarına bindirerek dostlar iş başında görsün misali sağlık kontrolünden geçirmek üzere Yüksek İhtisas Hastanesi’ne götürüyorlar. Doktorun yanına çıktığımda doktor, bir hastalığım olup olmadığını soruyor. Ben, iki gün önce Uludağ Üniversitesi

Tıp Fakültesi'nde gözümden ameliyat olduğumu ve bir müddet düzenli olarak kontrolden geçmem gerektiğini söylüyorum. Tabii sadece söylemekle kalıyorum. Önlüğü bembeyaz ama kalbi simsiyah olan, Hipokrat yeminli, Firavun beyinli doktor tanrılarından aldığı emri yerine getirircesine bana ve diğer arkadaşlara sağlam raporu veriyordu. Anlaşılan o ki önceden yazılan senaryo sağlam raporuyla daha da sağlam hale gelmişti ve tekrar emniyete dönüyoruz...

Büyük suç unsuru olan kitaplar

Bir müddet daha Emniyet binasında kaldıktan sonra Evliya Çelebi misali beni tekrar bir polis otosuna bindiriyorlar ve evime getiriyorlar. “Ne iyilikseverler, evime kadar bırakıyorlar!” diyecektim ki zili çalıp eşim kapıyı açınca yine sükut-ı hayale uğruyorum. Bunlar hangi cinsin efradıdır ve Tanrı bunların hamurunu necasetle yoğurmuş ve anaları bunları nasıl doğurmuş dedirtircesine aile mahremiyetini hiçe sayarak ayakkabılarını çıkarmadan evime dalıyorlar. Bu manzara karşısında zavallı çocuklarım ve eşim donakalıyor. Akıllarınca burası bir hücre evi ve ben de teröristtim ya, büyük bir itina ile evi arıyorlar, en nihayetinde sıra kütüphaneye geliyor. Orayı da didik didik ettikten sonra bazı kitapları yanlarına alıyorlar. Buradaki bir manzara hala gözümün önünden gitmiyor. Muhterem(!) polislerden bir tanesinin şehitlerin hayatını anlatan bir kitap bulduktan sonra: “Komiserim, komiserim! Buldum buldum!” diyerek Allah'ın cennetle müjdelediği insanları suç unsuruymuş gibi göstermeye çalışması ve sevinmesi vardı ki unutmam mümkün değil. Bu anı hatırladıkça o şahsa kızmaktan ziyade hala acırım. Ve şunu merak ederim: Necip Fazıl'ın dediği gibi dik olarak camiye gelme bile yatay olarak camiye geldiğinde hali nice ola! Bu muameleye rağmen insanı kötülük değil iyilik ezer misali polislere kahve yapıp ikram ediyor eşim.

Bir yandan kahvelerini yudumluyorlar bir yandan kitapları tek tek inceliyorlardı suç unsuru bulmak için. Kalpleri mühürlenmemişse yine de temennim odur ki okuduklarından bir şeyler öğrenip hidayete kavuşmuşlardır inşallah! İki saatlik bir aramadan sonra evden ayrılıp tekrar emniyet binasına dönüyoruz. Evden ayrılırken de eşimi: Merak etmeyin eşinize bir şey olmaz yarın çıkarlar, bu akşam sadece misafir edeceğiz.” gibi klasik sözlerle teskin etmeye çalışıyorlar.

Emniyet binasına döndükten sonra artık davranışlar değişmişti. İki kat altında bodrumdaki hücrelere bizi tekrar tıktılar. Başlangıçta insanları kısa bir süre orta koridorda birlikte tuttular. Herkes neler olduğu konusunda yorumlar yapmaya çalışıyordu. Müslümanlara bu coğrafyada 28 Şubat karar vericileri tarafından yapılan sindirme ve yok etme operasyonlarından biriyle karşı karşıya olduklarını dolayısıyla şimdi sıranın kendilerine geldiğini anlamakta gecikmediler.

Demek 28 Şubatın sırası bize gelmişti. Herkes merak ediyordu acaba bizleri ne ile suçlayacaklar veya bizlere neyi isnat edecekler diye. Herkes birbirine sabır diliyor, bu çetin sınavdan başarıyla çıkmak için Allah’a dua ediyordu. Şubat soğuğunun karar vericileri acaba bu insanlar hakkında neye karar vermişlerdi? Acaba hangi suçları bu insanların üzerine yıkacaklardı? ... İçinde en fazla 4-5 kişinin oturabileceği iki bankın bulunduğu, yaklaşık 2 metreye 7-8 metre dikdörtgen beton bir koridorda 40 kişi civarında insan kasvetli gecenin omuzlarına yüklediği ağırlığın altında ezilerek uyumaya çalışıyordu.. Ama ne çare! Uyumak bir yana kimse gözünü bile kırpmıyordu. Gelen giden ve bize bir açıklama yapan da yoktu. Saatler ilerlemeye başlıyor, endişeli bekleyiş devam ediyordu. Hücreye koyarken cebimizde, üstümüzde her ne varsa almışlardı. Kemerimizi, hatta ayakkabı bağcıklarımızı bile çıkarıp

almışlardı. Cebimde bulunan küçük Kuran'ı Kerim Melaine bile izin verilmemişti, oysa ona çok ihtiyacımın olacağını düşünerek yanımda kalması için ısrarla rica etmiştim. İkinci kat bodrumda hiç penceresi olmayan loş bir ışık ile aydınlatılan koridorda zamanı ancak tahmin etmeye çalışıyorduk, çünkü saatlerimiz de alınmıştı. Takriben gece yarısını geçmişti birileri kapıyı açarak içeriye girdi. İçimizden Cahit isimli arkadaşımızı çağırdılar, önce gözlerini sıkıca bağladılar ve alıp götürdüler.

İşkencecilerle baş başa bir hafta

Sonradan öğrendiğimize göre arkadaşımızın hanımını da gözaltına almışlar ve o da karşı taraftaki hücredeymiş. Cahit'i öncelikle hücrelerin bulunduğu koridorun karşısında bulunan işkence odası olarak bilinen duvarları sese karşı yalıtılmış özel karanlık bir odaya götürüyorlar. Orada ilk sorgulamayı yapmaya başlıyorlar. Öncelikle iyi polisler sahneye çıkıyor. Polisler Cahit'e:" Cahit şayet bizim hazırladığımız bu ifade tutanaklarını imzalarsan sana bir şey olmayacak. Mahkemeye çıkınca hemen serbest kalacaksın." gibi sözlerle kendi hazırladıkları ifadeleri kabul ettirmeye çalışıyorlar. Fakat Cahit arkadaşımız bu ifadeleri okuyunca kendisiyle ve arkadaşlarıyla alakası olmayan ifadeler olduğunu söyleyerek imzalamayı reddediyor. Bunun üzerine polisler: "Lan.. siz zaten örgütsünüz. Sizin amacınız bu ülkeyi yıkmak, yerine şeriat rejimini getirmek. İstesen de istemesen de bu ifade tutanaklarını imzalayacaksın." diyerek ilk şiddeti uygulamaya başlıyorlar. Öncelikle tekme ve yumruklarla başlayan işkenceler, daha sonra dozunu artırarak arkadaşımızın üzerindeki elbiseleri çıkartmaya kadar gidiyor. Cahit soyunmayı reddederek kendisini savunmaya çalışsa da çevresindeki sırtlanlarla baş etmesi mümkün olmuyor. Sırtlanlar dayakla da yetinmeyerek, hücreler ile işken-

ce odası arasındaki merdiven boşluğunda bulunan banyo gibi bir yere doğru vahşice sürükleyerek götürüyor ve burada üzerine tazyikli su sıkarak direncini kırmaya ve istediklerini ona kabul ettirmeye çalışıyorlar. Oysa elbiselerimizle bile üşüdüğümüz için birbirimize sarıldığımız derecede soğuk olan bir mekândı burası. Fakat Cahit ne yaparlarsa yapsınlar onların senaryolarını kabul etmeyeceğini söylüyor. Bunun üzerine daha da öfkelenen sırtlanlar Cahit'i tekrar işkence odasına alarak çıplak vücudun hassas yerleri başta olmak üzere elektrik veriyorlar. Tekrar "lan... siz örgütsünüz zaten. Niyetiniz laik sistemi yıkarak şeriatı getirmek. Sizin gibi insanların gerçek amacı bu toplumu bölmek, ülkenin huzurunu bozmak." gibi nakaratları tekrar ediyor, eğer kabul ederse bu işkencelerin hemen biteceği aksi halde işkencelerin hiç bitmeyeceğini sürekli vurguluyorlar.

Daha çok üniversiteli öğrencilerle ilgilenen, onlara sosyal, kültürel, ekonomik açıdan yardımcı olan bir vakfın başkanıydı Cahit. Benim gibi burada bulunan birkaç öğretmen de vakfın kültürel çalışmalarında görev alan Allah rızası için gönüllü katkı koyan eğitimcilerdi. Yaklaşık kırk kişinin diğer geri kalanı ise çeşitli bölümlerde okuyan üniversite öğrencileriydi. Suç unsuru saydıkları şey, gözaltına aldıkları kişilerin evlerinden getirdikleri kitaplar, dergilerdi, aslında yasal olmayan hiçbir şey yoktu. Bu kitap ve dergilerde zaten kitapçılarda halen satılan herkesin gidip satın alabileceği kitap ve dergilerdi. Ne bir silah ne bir patlayıcı, tek bir çakı bile yoktu, ancak karar vericiler karar vermişti, örgüt yoksa bile kurulacaktı. Zaten işkencecilerin başı birçok örgütü kendilerinin kurduğunu bize de bir örgüt kurmadan buradan çıkamayacağımızı sürekli söylüyordu.

Cahit de onlara ne yaparlarsa yapsınlar bu senaryoları kabul etmeyeceğini, kendilerinin Allahın emirlerine uymaya çalışan bir Müslüman olmaktan başka bir amacının olmadığını eğer bu suç ise bu suçu da kabul ettiğini ancak bunun dışında isnat edilen hiçbir şeyle bir alakasının olmadığını dilinin döndüğünce ifade ediyor. Ama nafile sanki onların gözü dönmüştü ve tek istedikleri şey yazılan senaryoyu kabul ettirmekti. Sonuç alamadığı her seferinde elektriğin dozunu artırıyor, bayılıncaya kadar devam ediyorlardı. El ve ayak parmaklarından verdikleri elektrikten sonuç alamayan işkenceciler artık vücudun hassas yerlerine yöneliyor, meme uçlarından, cinsel organdan elektrik vererek daha çok acı çektirmeye çalışıyor, bayılıncaya kadar devam ediyorlardı. Her elektrik seansı tazyikli soğuk su ile devam ediyor, zaten üşünülen bir havada anadan üryan çırilçiplak soğuk suda tutuluyordu.

İşkenceciler sürekli şöyle diyordu “Biz ne dersek onu kabul edeceksin. Yoksa buradan sağ çıkamazsın, her şeyinle bizim avucumuzdasın, güvendiğin hiçbir güç sen buradan kurtaramaz, Allah bile... Daha da olmadı eşini buraya getirir gözünün önünde ona da aynı şeyleri yaparız.” Bu işkenceleri yapanlar herhalde Allah’ın kendisine ruh üflediği değil de meleklerin ifade ettikleri gibi kan dökücü varlıklar olabilirlerdi.. Canlı cansız hiçbir varlığa yapılamayacak davranışları kendi hem cinslerine yapabiliyorlardı. Nasıl bir eğitim ki toplumun huzurunu ve barışı sağlamakla mükellef olan bir kimse böylesine gözü dönmüşçesine vahşi davranabiliyordu. Aynı işkenceleri kendisine başka birisi yapsa acaba ne hissederdı. Yaptıkları insanlık dışı uygulamalardan sonuç alamayacaklarını düşünen işkenceciler, en zayıf nokta gördükleri eş ve çocuklarıyla Cahit’i tehdit ediyorlardı. Sonra

—Şimdilik götürün bunu sabaha kadar düşünsün. Belki aklı başına gelir. Deyip işkence odasından çıkarıp hücreye geri getiriyorlar.

Cahit'i bırakan işkenceciler Ahmet'i alıp götürüyorlar. Cahit'e yapılan işkenceler sırayla ona da yapılıyordu. Bir insan başka bir insana bu vahşi ve iğrenç işkenceleri nasıl uygulayabiliyordu? Hala anlayabilmiş değilim. İşkenceciler sanki insanlıktan çıkmış vahşi hayvanlar gibiydiler. Herkes artık teker teker işkence odasına götürülüyor, bir kez işkence odasına götürülen bir daha götürülüyor, tekrar tekrar bir daha götürülüyordu. İşkence seanslarında geçen dakikalar saat, saatler günler hatta aylar yıllar gibi uzun geliyordu. İnsanın ölmeyi bu kadar yürekten arzuladığına ilk defa tanıklık ediyordum.

İlk sorgulamaların akabinde muhtemelen ilk gün sabah vakitlerinde herkesi ayrı ayrı hücrelere koydular. Birer, ikişer, üçer hücrelere doldurulan insanlar artık birbirleriyle görüşemiyor, konuşamıyordu, sadece işkence odasına götürülmek için hücreden dışarı çıkarılıyordu. İki kişi geliyor, işkence odasına götürmek istedikleri kişinin hücre kapısı açılıyor, gözleri sıkıca bağlanarak götürülüyordu. Bazan birkaç kişinin birden götürüldüğü de oluyordu. Birine işkence yapılırken attığı çılgınlıklar çoğu zaman diğerlerine dinletiliyordu. Ayak sesleri duyulmaya başlayınca atık herkes dikkat kesiliyor götürülen kişinin kendisi olmaması için dua ediyordu. Allah'tan başka yardım edecek kimsenin olmadığı yakinen hissediliyordu. Maddi işkencelerin bin bir türlüünü denerken, manevi ve psikolojik işkenceyi de asla ihmal etmiyorlardı, dünyanın en aşağılık mesleğini büyük bir haz içinde profesyonelce icra ediyorlardı.

İşkenceciler her şeyi en gaddarlıkta yapıyor olsalar bile aslında ne kadar korkak insanlar olduklarını gö-

rünce şaşırıyorum. İşkencecilerin en çok korktukları şey görülmeleri ve tanınmaları idi. Özellikle hücreden alıp işkenceye götürmek için geldiklerinde gözlerimizi bağlarken çok kısa bir an görülmeleri ihtimalinden bile çok korkuyorlardı. Yaklaşık iki metre kare olan karanlık hücreden çıkarılmadan gözlerimiz bağlanıyor ve işkence odasına öyle götürülüyorduk. Hücreye tekrar konulduğumuzda ancak göz bağlarımız çözülüyordu. İşkencecilerin birbirlerine komutanım diye hitap ettiği işkence seansları sırasında, odada bizi izleyen başka kişilerin de olduğunu fark edebiliyorduk.

Sıra bana gelmişti. Beni de iyi niyetli bir polis hücrenden çıkardı. Sivil giyimli görevli bana gözlerim açıkken çok iyi davranıyordu. Bana bir şeyin olmayacağına sadece bir iki soru sorup geri geleceğimizi söyleyip gözlerimi bağlayarak işkence odasına götürdü. O görevlinin söylediğinin doğru çıkmasını beklemek için elbette hiçbir neden yoktu. Önce sorular sordular sonra çizdikleri senaryoya göre ifade vermeme istediler ben kabul etmeyince de bağırıp çağırıp hakaretler etmeye başladılar. Eşime çocuklarıma küfürler ederek çok ağır tahriklerde bulundular. Diğer arkadaşlara yapılan işkenceler tek tek bana da yapılmaya başlanmıştı. Daha önce çeşitli kitaplarda iyi polis kötü polis taktiklerini okumuştum ancak şimdi aynel yakın oluyordu benim için.

Aman Allah'ım! Bu 28 Şubatçıların gözünde biz Müslümanlar ne kadar da kötü insanlarmışız. İnançlı insanlara yapmadıkları hakaretler kalmadı. Sanki bu ülkenin en büyük belasını Müslüman insanlarmış. Sorgulamamdan bir iki anekdot aktarmak istiyorum: İşkencecilerden bir tanesi bana İslam devletinden ne anladığımı sordu. "İslam devleti nasıl olmalıdır? Nasıl kurulmalıdır?" tarzı sorular. Ben de onlara "*Kur'anı kerimde devletin formel bir modelinin olmadığını, devlet-*

lerin insanlık tarihi açısından kişilerin ve kültürlerin gelişimine göre geliştiğini, ama Allah'ı Teâlâ'nın sadece devlet düzeni açısından tevhit ve adaleti vurguladığını, bu iki unsura uyan devletin ancak İslam devleti olabileceğini" anlatmaya çalışmıştım. Hatta benim eşimin Yunanistan Türklerinden olduğunu söyleyerek, "Sizler buraya, bu ülkeye niye geldiniz? Amacınız bu ülkeyi bölmek mi?" gibi iddialarda bulunmaları suçlu bulunmamız için kesin karar verildiğini ancak bunu ispatlamak için suç bulmakta zorlandıklarının gösteriyordu. Sanki bilmiyorlarmış gibi neler yaptığımızı soruyorlardı. Oysa bizler sadece arkadaşlarımızla haftada bir gün toplanıyor, Kuran-ı Kerim-i okuyor, ayetleri en iyi ve doğru bir şekilde anlamaya çalışıyorduk. Hem ben Din Kültürü öğretmeniydim, anlatacağım dini en iyi benim bilmem gerekirdi diye düşünüyordum. Nihayet zaman zaman arkadaşlarla İslam'ın değişik konularını birlikte mütalaa etmek gibi çok önemli bir suçumuz(!) olduğunu anlamıştık.

Vakıf çalışmalarına katılıyor, sadece kültürel faaliyetlerde bulunuyor, özellikle üniversite öğrencilerine manevi yönden destek oluyorduk. Suçumuz zaten tam da buydu... Oysa bütün bunlara yasa dışıdır demek mümkün değildi. "—Bu ifadeleri kabul edeceksin ya da buradan senin leşin çıkar." diyerek tehdit etmeye de başlamışlardı. Yaptıklarımızı bu şekilde anlatmam onların hoşuna gitmemiştii istedikleri bu değildi, işkenciler sertleşmeye, tekme ve yumruklarını devreye sokmaya başlamışlardı. Sağlı sollu yumruklar ve tekme havada uçuşuyordu. Ellerim kelepçeli, gözlerim bağlı olsa da kendimi onlardan korumaya çalışıyorum, ancak nafile... Üzerime çullanmış it sürüleri gibiydiler. Ben bu sözlerinin yanlış olduğunu, herhangi bir örgütle alakamın olmadığını, kendileri gibi birer devlet memuru olduğumu ve sadece görevimi yaptığımı söyledikçe

deliye dönüyorlardı. İstediklerini alamayacaklarını anlayınca sırtlanlar gibi üzerime saldırıp elbiselerimi çıkartmaya başlıyorlar. Dayağın sersemliğinden gücüm kalmamış, direncim iyice kırılmıştı. Dört beş kişi olduklarını zannettiğim işkencecilere yine de direnmeye çalışıyordum... Başarılı olmam elbette mümkün değildi ancak ben yine de direniyor elbiselerimin çıkarılmasını engellemeye çalışıyordum. Nihayet elbiselerimi çıkarıyorlar çırılçıplak kalıyorum. Ben gözlerim bağlı olmasına rağmen utanma refleksiyle ellerimle mahrem yerlerimi kapatmaya çalışırken onlar sürüyerek ıslatacakları yere götürüyorlardı. Artık yapayalnız ve çırılçıplak! Bir durumdayım ve hücrelerime varıncaya kadar acıyı hissediyorum.

Kur'an'ın "Sizden öncekilerin başına gelenler sizin başınıza gelmedikçe..." uyarısı aklıma geliyor teselli buluyorum. Kaçacak bir yerim sığınacak bir limanım yoktu Rabbimden başka. Şöyle yalvarmaya başladım. "Rabbim beni affeyle, işlediğim günahlardan dolayı beni bağışla. Bu zalimlerin beni düşürdüğü durumdan ötürü mahcubiyetimi kabul buyur. Üzerime sabır yağdır. Bana dayanma gücü ver. Zalimler güruhunu amaçlarına ulaştırma..." Sanki cahiliye dönemindeydik, isimler değişmişti ama batıl cephesinde mantık aynıydı. Teknikleri değişmekle birlikte inananlara reva görülen muamele hep aynıydı.

Arif Nihat Asya'nın dediği gibiydi sanki her şey:

Ebu Leheb öldü" diyorlar.

Ebû Leheb ölmedi, yâ Muhammed

Ebû Cehil kıt'alar dolaşıyor!

Yaptıklarına rağmen hala hızlarını alamamışlardı. Her yerimi ıslattıktan sonra tekrar işkence odasına aldılar. Deliler gibi saldırıyorlar ve hakaret ediyorlardı.

Önüne gelen tekme tokat sallıyor ben ortada top gibi dönüyordum bütün bunlar olurken “gözlerini sakın açma; eğer açarsan seni kesinlikle burada öldürürüz!” şeklinde tehdit savurmaktan da geri durmuyorlardı. Ağza alınmayacak küfürler ederek hazırladıkları ifade tutanaklarını imzalamam konusunda ısrar ediyorlardı. Ben bu ifadelerin benim istediğim gibi kendi ifadelerim olursa kabul edeceğimi yoksa onların hazırladığı ve bizimle alakası olmayan ifadeleri kabul etmeyeceğimi tekrar söylüyordum. Yan odadan gelen çığlıklar benim çığlıklarına bastırıyordu. İnsan çığlıkları, işkence çığlıkları, birbirine karışıyordu. İnsanların acılarıyla beslenen bu vampirler bu sesleri duydukça kendilerini teskin ediyorlardı sanki. Bende derman kalmamıştı. Kendimden geçer gibi oldum. Halsiz ve bitkin bir vaziyette beni hücreme geri getirip attılar. İki metrekare karanlık ve soğuk hücreyi arzuluyor ve buraya döndüğümüz için seviniyorduk.

Bu sorgulamalar tam bir hafta sürdü. Yıllar gibi geçen bir hafta... İşkence hanede kaldığımız yedi gün boyunca bu işkenceler rutine dönmüştü, her işkence seansında aynı şeyleri tekrarlıyor finali genellikle su ve elektrikle yapıyor ve yarı baygın ve bitkin bir halde hücremize getirilip bırakılıyorduk. İstediklerini alamadıkları her gün işkencenin dozunu artırıyorlardı. Sanki çok doğal ve normal bir şey yapıyorlarmış gibi davranıyorlardı. İşe geliyor, yemek molası veriyor, saatleri dolunca gidiyor, tekrar geliyorlardı. Vardiya sistemiyle 24 saat çalışıyor işlerini hiç aksatmıyorlardı!

Dışarıda neler oluyor, insanlar bizim için ne düşünüyor veya neler yapıyor bilmemiz mümkün değildi elbette. Sonradan öğrendiğimize göre ailelerimiz bizlerle görüşmek istemiş, sorgulamamızda avukatların olması için yoğun çaba sarf etmişler ancak başarılı olamamışlardı. Yalnız sorguda değil mahkemeye çıkınca da

avukatla görüştürülmemiştik. Adliyeye topluca polis kordonunda getirilmiştik, mahkemenin koridorunda bekletilirken Avukat arkadaşı uzaktan el sallıyor biz de karşılık veriyorduk. Yanımıza yaklaştırılmıyordu ama.

Hukukun doğru işlemediği ve kendilerine haksızlık yapıldığı iddialarını sürekli medyadan öğrendiğimiz Ergenekoncuların tutuklanmalarını ve yargılanmalarını bugünlerde izliyorum da onlara verilen hakların bin de biri bize verilmemişti. Beyefendiler, emniyette susma haklarını kullanabiliyordu, tutuklanınca hemen hasta olabiliyor ve hastanelere yatabiliyor, orada aylarca hatta yıllarca kalabiliyordu.

Amaçlarına ulaşamayan işkenceciler son gün, “—Bizim yazdığımız bu ifadeleri kabul edin, mahkemeye çıkınca reddeder, işkenceyle bize kabul ettirdiler dersiniz, zaten yasal olarak işkence altında verilen ifade geçersizdir. Asıl geçerli olan ifade mahkemede verdiğiniz ifadedir.” şeklinde teklifte bulunuyorlardı. Akıllarınca böylece kendilerini kurtaracak, bir haftalık çabaları(!) boşa gitmeyecekti. Bu teklifin bir tuzak olduğunu bilecek hemen reddetmiştik. Ancak onların pes etmeye hiç niyetleri yoktu. Artık son gün ve mahkemeye çıkmaya saatler var işkenceciler gitmiş ve bize artık nispeten kötü davranmayan yeni bir ekip gelmişti. Mahkemeye çıkmak için formaliteler yerine getiriliyor, prosedürler gereği bir dizi evrak tanzim ediliyordu. Bu arada yazdıkları senaryoları da ifade tutanağı olarak birçok arkadaş okumdan imzalatmışlardı.

Mahkemeden önce doktora götürülüyoruz. Doktor usulen bir şikâyetin var mı diye soruyor? Yapılan tüm işkenceleri bir çırpıda anlatarak cevap verdiğimde, gülererek sadece geçmiş olsun diyor. Neyse bizleri adliye sarayına getirdiler, önce Savcı herkesi sırayla sorguladı. Polislerin tuzak kurarak imzalattığı ifadeleri sordular.

Bizler de bu ifadelerin bizlerle alakasının olmadığını, bu ifade tutanaklarının bizim ifadelerimiz olmadığını polislerinin kendi kurguları olduğunu, bizlere maddi ve manevi işkence yaptıklarını söyledik ve işkenceleri anlatıp o polislerden şikâyetçi olduğumuzu ifade ettik. Ancak Savcı Bey duymazlıktan geldi ve o polis ifade tutanaklarını tek tek sormaya devam etti. Bizlerde dilimizin döndüğünce bunların bizlerin aleyhine uydu-
rulmuş isnatlar olduğunu anlatmaya çalıştık. Savcıya ifade verdikten sonra bizi hâkimin karşısına çıkardılar. Bizler artık bitti, bizi bırakırlar bizler de evimize, çocuklarımızın yanına gideriz diye düşünürken hangi gerekçeyle olduğunu hâlâ bir türlü anlayamadığımız bir nedenle bizi tutukladılar. Tabii bizler şok olmuştuk. Emniyetteki o kadar işkence ve iftiradan sonra savcı ve hâkimlerin insafı olacaklarını, gerçekleri görerek bizleri bu anlamsız sıkıntıdan kurtaracaklarını düşünmüştük. Fakat nafîle, anlaşılan onlarda karar vericilerin yazdığı senaryoyu hakkıyla yerine getiriyorlardı. Bizleri doğru dürüst dinlememişlerdi bile...

Bizler artık anladık ki Tanrılar kurban istiyordu ve bizde kurban olarak seçilenlerdendik. Ne kadar çırpınırsak çırpınalım bu zalimlerin elinden kurtulamayacaktık. Konuşmak ve gerçekleri anlatmak boşunaydı. Eşim, çocuklarım, dostlarım ve avukatım mahkeme salonuna dahi alınmamışlardı. Analarımız ağlamış, eşimiz, çocuklarımız, dostlarımız ağlamış onların önemi yoktu. Tanrılar artık mutlu olabilirlerdi çünkü 28 Şubat postmodern darbesi kurbanlarına yenilerini ekleyerek devam ediyordu. Saf ve temiz insanları. Belki de Tanrılara adanan kurbanlar saf ve temiz olmalıydı. Yoksa kurban seçilmezlerdi!

Bizleri o gün polis arabasına bindirip hapishaneye götürürken uzaktan gördüğüm eşimin ve çocuklarımın gözyaşlarını unutamıyorum. Birazcık vicdanı olan ve

insanlıktan nasibini almış hiç kimse bu manzaraya dayanamazdı. Onların suçları neydi? Çaresiz bir vaziyette babalarının, eşlerinin götürülüşünü izliyorlardı.

E Tipi cezaevi günleri

Cezaevi yolunda tutuklandığımızı üzüldükten en azından işkenceden kurtulduğumuza seviniyorduk ki cezaevine ayak basar basmaz bu düşüncemizde yanıldığımızı anladık. Cezaevinde bizi karşılayan askerler sanki yarım kalmış bir işi tamamlamak için sabırsızlanan işkencecilere benziyordu. Burada da durum çok iç açıcı değildi, anlaşılan bize bir hoş geldin karşılaması yapmak istiyorlardı.

Komutanları askerlere, iç çamaşırlarımız dâhil pantolonlarımızı çıkarmamızı “—Affedersiniz öne doğru eğilmemizi emrediyordu. Makatımıza eroin sokabilirmişiz bu yüzden makatımızın içine bakmaları gerekiyor! Biz ne eroini bir haftadır zaten gözaltındayız!” diyerek savunmaya kalksak ta ne çare... İnsanlık onuru bir daha hercü merc olmuş bilindik yöntemlerle herkesin tek tek makatına bakılarak eroin olmadığı(!) anlaşılmıştı...

Bari burada hepimizi aynı yere koyarlar orada da dertleşiriz diye düşünürken, farklı hücrelere tek tek konuluyoruz. Yeme, içme, yatma ve tuvaletin de içinde olduğu yaklaşık yedi sekiz metre kare büyüklüğünde bir hücre. Yemeğimiz, hücrenin altından köpeğin önüne koyar gibi atılıyor, haftada bir gün bir kova sıcak su veriliyordu. Burada tam 15 gün kaldık. Cezaevi yönetimi yeterince burnumuzun sürtüldüğünü düşünmüş olacak ki bizleri koğuşlara almaya karar veriyorlar. Nihayet iki katlı, küçük bir beton bahçesi ve bir banyosu olan ama bize villa gibi gelen bir koğuşa alınıyoruz. Artık hepimiz bir aradayız ve birbirimizle konuşarak dertleşebiliyoruz. Neler olup bittiğini birbirimize sorarak an-

lamaya çalışıyoruz. İnanın bana dostlarım, böylece bir insanla konuşabilmenin onunla dertleşebilmenin tarifi imkânsız bir mutluluk kaynağı olduğunu öğreniyoruz.

Cezaevinde baştan beri süregelen tecrit hâlâ devam ediyor, iki ay geçmesine rağmen eşimizle ve çocuklarımızla görüştürülmüyorduk. Avukatımızla görüşebiliyor olmaya şükrediyor, yasal olarak zaten hakkımız olan şeyleri ancak mücadele ederek kazanıyorduk. Nihayet haftalık ziyaretçi görüşme izni almıştık. Birinci dereceden akrabalarımız görüşmeye gelebilecekti. Demir parmaklıklar arkasından da olsa haftada bir gün bir saat ailemizle görüşebildiğimiz için Allah'a şükrediyor, insanın bir ailesini olmasının ne kadar önemli bir nimet olduğunu fark ediyorduk.

Dört ay geçmesine rağmen hala mahkemeye çıkarılmıyoruz. Bursa'da DGM olmadığı için İstanbul-Beşiktaş'taki ki DGM'ye sevk ediliyoruz. Kısa adı DGM olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri o zaman olağanüstü yetkilerle faaliyettedi. Hakkımızdaki iddianameyi bu DGM savcısı hazırlıyordu. Avukatımızla ancak birkaç defa görüşebilmiştik. Son görüşmemizde bize savunmamızı hazırlamamızı söylemişti. Suç unsuru olan hiçbir şeyimiz olmamasına rağmen yine de mahkeme günü yaklaştıkça heyecanımız artıyordu. Acaba ne olacaktı? Tanrılar kurban mı istiyordu?

Mahkemeye süreci

Gün gelip çatmıştı. Cezaevi aracıyla İstanbul Beşiktaş'taki DGM binasına getiriliyoruz. (Şimdilerde Ergenekoncuların yargılandığı mahkeme). Mahkeme saati geldiğinde hepimizi mahkeme salonuna alıyorlar, ailelerimizin de mahkeme salonuna girmesine izin verdiklerini görüyoruz. Acaba bu işlerin iyiye gideceğinin işareti midir diye düşünmeden kendimi alamıyorum.

Hâkim, savcılığın iddianamesini kısaca okuduktan sonra bizi teker teker ayağa kaldırarak usulen bir iki şey soruyor ve oturtuyor. Hâkim bey iddianamedeki bilgilerin tutarsızlığını ve suçlamaların yetersizliğini sanki anlamıştı. Her nedense içime böyle bir his doğmuştu. Kısa bir aradan sonra nihayet hakim kararını açıklıyordu: “Sanıkların tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına, mahkemenin ise dört ay sonra-ya ertelenmesine”.

Bizler doğal olarak çok sevinmiştik. Avukatlarımız resmi işlemleri hemen yapmaya başlamışlardı ancak işlemler gece boyu sürdüğü için ancak ertesi gün tahliye olabildik. Mutluluktan birbirimize sarılıyoruz, Rab-bimizin bizi tabi tuttuğu sınavdan başarıyla çıktığımız için hamd ediyorduk. Hepimiz sırasıyla cezaevinden dışarıya çıkmaya başlamıştık. Özgürlüğün sevinci dostlara kavuşmanın sevincine karışıyordu... Bizi bekliyor bulduğumuz ailemiz ve dostlarımızla kucaklaşıyor, ayaküstü hasret gideriyoruz. Sevinç ve mutluluk gözyaşlarıyla kısa bir özlem giderdikten sonra herkes evinin yolunu tutuyor.

Başbakan Tayip Erdoğan’ın da şiir okuduğu için ceza aldığı 312. maddeden İstanbul DGM’de yargılandığımız ve duruşmaları dörder aylık periyotlarla erte-lererek devam eden mahkemeden yaklaşık üç yıl sonra beraat ediyoruz, ancak DGM savcısı bu sonuca itiraz ederek Yargıtay’a (temyize) gönderiyor. Yaklaşık üç yıl sonra Yargıtay aşamasını da kazandığımız mahkeme süreci altı yıl sonra nihayet tamamlanıyor. Böylece 2000 yılında açığa alındığım okuluma ancak altı yıl sonra, 2006 yılında dönüyorum...

Zalimlerin bir planı varsa Allah’ın da bir planı vardı. Bizim için o kasvetli ve karanlık günler geride kalmıştı. Bize bunları reva görenler şimdilerde hukuk karşısında hesap veriyordu...

Bize sabır ve dayanma gücü verdiği için Rabbimize şükürler olsun.

Yaratana hamd olsun,
Yaratıp imtihan edene,
İmtihandan geçirip zafere erdirene,
Bilinçleri bileyip sabırlar verene,
Rahman olana,
Rahim olana,
Muin olana,
Hamd olsun!

GİTME TURNAM VURACAKLAR

Ayşe ÖZTÜRK / Bursa

Gurbeti ve hüznü bir kader yumağı gibi sarınmış gidiyorum. Bagajda baba yadigârı eski bir bavul annemin allı güllü basmadan yüz geçirdiği yorganımla dip dibe uyuyor, gecenin sessizliğinde damıttığımız hüznü demliyoruz. Tan yeri ışımadan, unutulmuş bir cami köşesinde eda ettik namazımızı. Avuç avuç dua, azad ettik gökyüzüne. Sonra yine yola revan olduk. Çiçeği burnunda bir öğretmenin taşra kasabalarından birine tayiniydi öykünün ismi. Sıradan ve bilindik bir **başlık** koymak kolay olsa da **'baş'**ımıza geleceklerin tayinini belirlemek bize ait değildi.

Sarıkız (babamın sarı Şahin'i), bizi koca(mış) dağların, kel tepelerin arasından ayçiçeği tarlalarının, keçi otlatan çobanların yamacından geçirerek menzilimize getirdi. Vardığımızda güneş tepedeydi. Geniş bozkırın içinde bir tarafı dağlara bakan, diğer yanıyla da hastane lojmanlarına yaslanmış şirin eski bir okuldu bu. Merdivenleri çıkarken kendimi anne babasının elinden sıkı sıkı tutmuş bir ilkokul öğrencisi gibi hissetmiştim. O ilk günü buruk ve sıcacık kılan, babamla babacan

müdürümün bana akşama dek kiralık ev bakmalarıydı.

Eskilerden kim kaldı, bilmiyorum. Yaşıyorlar mı? Toplayıp gittiler mi yoksa sağa sola saçılan parçacıklarını? Ziller yine çalıyor, ilk dersin uzun teneffüsünde hizmetli İbrahim Efendi sobanın üstünde fokur fokur kaynayan çaydanlığı kalın belli bardaklara çoktan boşaltmıştır. Derme çatma eşyalardan kurulu öğretmenler odasında ateşli bir tartışma gürül gürül tutuşmuştur. Kapı her açıldığında uçup gidecek sandığınız ama kovsanız da gitmeyecek olan yabansılıktır bu, bağrınıza bastığınız... Gelip taş gibi otururdu yüreğime. Gurbet, gecelerin ipine dizilmiş boncuklu kolye gibi boynumun borcuydu. Kaderim, bu taşra çiçeklerine su vermektir, ateşin yakıp suyun insanı boğduğunu öğretmektir ve öğrenmektir her doğan günün bir dert olduğunu. Dertten azade, acıdan muhacir bu masum yüzleri sevmektir kaderim.

Gece olunca döşeğimi kuru ve soğuk zemine serdim. Tepemde çoğu geç kaldığım için müdürümün bana zorla aldırıldığı zar zar bağırarak kepece kulaklı saatim dururdu. Soğuk içime işlerdi. (Muslukları donduran soğuklardı bunlar, artan yemekleri dolap niyetine gece balkona koyardık.) Kendimi oyalayacak hayallere dalar yahut dersimi sınıfta hayalen anlatırdım. Aylar sonra bir düğünde küçük kafasına havaya sıkılan kurşunlardan biri isabet edip ölecek olan İsa'yı kaldırırdım ilk örneğe. Askeri lojmanların bahçesinden fırçalanma pahasına gül koparıp masama koyan Sevim'e bir soru sorardım. Hafta sonları hep beraber gidip üye olduğumuz kütüphanede şiir yazan hülyalı Yusuf'a özet yaptırırdım. Çenesi hiç kapanmayan ve boyuna gülen Seyit Ali'ye bir eksi verirdim. Böylelikle zil çalar ve ben uykuya dalardım.

Bu taşra kasabasında içten ve sıcacıktı yürekleri insanların. Bana ‘Hocaaanım!’ derlerdi saygılı ve ürkek. Sofraları da gönülleri gibi açıktı her daim. Israrla buyur ederdi Nurten abla her akşam. Utana sıkıla giderdim. Çoluk çocuk bir tas çorbaya kaşık sallardık.

Bıçak gibi soğuklardan sonra geldi kara haber... Sanırsın içine taş gizlenmiş kartopuydu. Yuvarlana yuvarlana çığa dönüştü. Önüne çıkanları kendine kattıkça büyüyordu. Radyoda çeken tek frekanstan tekrar tekrar dinlediğim o türkü beni, bizi anlatıyordu:

‘Gitme turnam vuracaklar / Kanadını kıracaklar /Seni yarsız koyacaklar...’

Kanadı kırık turnaların yolunup sağa sola saçılan tüyleri ve kandamlarıydı tuvaldeki.

Hepsi kaldı. Daha büyümeden boyunlarına balta vurulmuş umutlar, minik yüzlerin verdiği büyük hediyeler, erken kalkılmış cumartesi sabahlarının kütüphaneye kavuştuğu huzurlu demler, her ay cüzdanıma uğramadan dağılan maaşım, haylaz 7-A sınıfım, babacan müdürüm, üzümlü kurabiyenin çayı beklediği ikindi oturmaları ve İlkin Hanım’ın bana içlenerek okuduğu o şiir... Hepsi bir mengenenin içinde sıkışıp kaldı:

Yakut, mine, zümrüt bana birdir kayalarla;

Bir gül dikeninden kanayan el neme yetmez?

Kâşane, sedir, sırma, ışık onların olsun;

Bir köhne kitap, bir sarı kandil neme yetmez?

Yanmaz ateşinden deli gönlüm bu diyârın,

Gökten bir alev bağrımı dağlar, neme yetmez?

Kestimse ümîd artık ezelden ve ebetten;

Bir eski rübâb ömrümü bağlar, neme yetmez?

Bir çölde biten dal gibi ıssızsa da ruhum,
Dost âleminin ettiği kem söz neme yetmez?
Vardır anacak bir gün olup ismimi elbet,
Bir servinin altında dolan göz neme yetmez? (1)

Daha bu diyara yeni alışmışken çıkıp gelen başörtüsü yasağıyla hayatın sivri uçlarına sıkıştırıldık. Müdürler alelacele toplantılara çağrılıyor, işlem yapmayanlara aba altından sopa gösteriliyor, soruşturmalar açılıyordu. Müfettişler kol gezip, avlarını uygun zaman ve zeminde kısıtırmak telaşında iken direnenler, hayatın ve her şeyin dışına sürülüyordu. Baskılar, yılgın ve biçimsiz yavrularını doğuruyor; acı, arı oğul verir gibi çoğalıyordu. Sözler, kabında dondu kaldı. Yutkundukça kırık cam parçaları gibi dilimiz kesildi, tuzlu kan tadını kanıksar olduk. Sustuk.

Çaresizdik. Kalmakla gitmek arasında kalakaldık. Ne kalmak cazipti ne de gitmek. Felç olan güzelliklerin savrulduğu bir iklime denk gelmiştik. Çağın vurgunlarıyla dağlanmış, yara almıştık.

Kalmak, sınanmanın arifesi, bayramlık dertlerin habercisiydi. Avuçta kor tutmak, onu sonsuza değin taşımaktı. Dünü, bugünü ve geleceği gözyaşıyla düğümleyip çeyizlik sandığa kaldırmaktı. Kalmak, kalakalmaktı esip geçen uçup giden savrulup yiten hayatın ortasında. O vakitler başörtülü olmak, kafana geçirilmiş kelepçeli demir bir başlıkla mahpus dünyanda gün saymaktı.

Kaldık. Kalakaldık... Ama oturup beklemedik. Kapalı kapılar önünde umutlar yeşerttik. Gül bitiren bahçelere erişemesek de gül kokusunu unutmadık. Başka ne yapabiliirdik?

Bir işaret, bir işaretçi olamasak da arkadan gelenlere kendi işaretlerimizi, kendimizi kaybetmedik. Tut-

kularımızla acizyetimiz sık sık buluştu ama mücadele atlarına sımsıkı tutunduk, düşmedik ‘düş’lerimizi çalsalar da... Başka ne yapabildik? Güldüler bize, küçümsediler, aşağıladılar. Gözyaşımızı yitirmedik diye sevindik biz de. Çünkü ağlamaklığımızda biz, kendimiz vardık.

Kendine rağmen gidenlerin, yola devam edenlerin hali ise daha içler acısıydı. Bu, sabrı demir leblebi gibi çiğneyip dışından olmak, çılgılığını içine gömüp bir inanç mezarlığına dönüşmekti. Velhasıl gitmek kalmaktan beterdi, çağın karanlığında kaybolup yitmekti.

Ezberledik, ezberledim rolümü, göçe zorlandığım ve ait olmadığım her fırsatta vurgulanan bu diyarda. Bütün rapor ve izin haklarımı kullanarak stajyerliğimin kalkmasını beklediğim arkadaş evinde veda ettim tüm gülüşlerime. Uzun uzun düşünür oldum tünediğim köşelerde. Boyuna tüten soba sabaha doğru sönmeye yüz tutar, onu yeniden tutuşturmak bana kalırdı. Ev arkadaşım kalkıp giderdi, içi acıya acıya giderdi. Okul bahçesinden örtüsünü hırsıyla sıyrır giderdi. Ben kalırdım geride. Farelerin cirit attığı odalarda ayaklarımı altına toplayarak tek bir noktaya saplanır; telaşsız, hissiz onu beklerdim. Yaşlı bir teyzeden kiraladığımız bu köhne bodrum katı aslında anıların ev sahibiydi. Gün batardı üstüme anlamazdım. Güneşin girmedığı bu izbelikte gün dolduran mahkûm gibiydim.

Nihayet istifa ettim. Hayattan da müstafiydim artık. İçimin sivri köşelerine çarpa çarpa kırılıyor, güya çoğalıyordum. Yırılmış bir anlam içinde gecenin koyuna atıvermek, her şeyi unutmak, bir unutulmuş sessizlikte kaybolmak istiyordum. Sonra ağır ağır topladım ve babadan kalma eski bavula tıktırdım tüm geçmişimi. Yükünü yüklenip kalkan ve hüznünü sırtında taşıyan bir göçebe gibiydim. Dönüşüm muhteşem olmadı. Benim eve dönüp aylak aylak iş aradığım ve

dost bellediğim bütün kapılardan döndürüldüğüm o sene diğer iki kardeşim de örtüleriyle okulları arasında tercih yaptılar. Topyekûn müstafiydik. 'Vatan millet Sakarya!' edebiyatı yapanlar da bizi yalnız bırakmıştı. Aynalar kırık dökük, kurnalar susuzdu. Savruk bir gül mevsimi dayanmıştı kapıya. Bütün güllerin açtığı günde bu gül yapraklarını çoktan dökmüştü.

Son gün... Güneş koyu bir karanlığa gömülürken arımda uğuldayan bir kasaba bırakmıştım. Sabır demir lokmaydı ve yutkunamıyordum ama ümitliydim. Bir gün dinecekti bu fırtına ya da hesaba çekenler, ilahi divanda mutlaka hesaba çekilecekti. 'Selametle' dedim ve ardıma hiç bakmadım.

Şukufe Nihal

HOŞÇA KALIN

Ali ŞANVERDİ / Hatay

Sınıfa girdiğinde, önce sıraların gıcırdayan sesleri geldi. Bütün öğrenciler ayağa kalkmış, bakışlar kapıya çevrilmişti. Öğretmen, omuzları düşmüş, bakışları solgunlaşmış bir halde girdi içeri. Hocalarının alışık olmadıkları solgun duruşu, hiçbirinin dikkatinden kaçmamıştı.

Bir şeylerin yolunda gitmediğini hissetmişti çoğu. Birbirleriyle bakıştılar önce. Öğretmen, arka dişlerini sıkarak tahtada yarım bıraktığı metne baktı önce. Sonra hiçbir şey söylemeden yavaşça masaya yaklaştı. Ders arasında çağrıldığı için masa üzerinde açık bıraktığı İngilizce kitabını, sekizinci sınıflara özel hazırlanmış yardımcı kitabı kapattı. Çocuklar, öğretmenlerinin eşyalarını toplamasını, her gün görmeye alışık oldukları kenarları yıpranmış siyah çantasına yerleştirmesini sessizce takip ettiler.

Buz gibi bir hava esmeye başlamıştı sınıfta. Bir müddet ne öğrenciler bir şey sorabildiler hocalarına ne de hocaları onlara bir şey diyebilirdi. Hem ne diyebilir-

di ki! İçinde bulunduğu durumu çocuklara şimdi nasıl açıklayacaktı, karar veremedi.

Az sonra, çantası elinde birkaç adım öne geldi. Şimdi sınıfın ortasında, tahtanın tam önünde duruyordu. Soğuklar başladığından beri kendisinden bir parçaymış gibi her gün üzerinde görmeye alışık oldukları ceketinin düğmelerini saygıyla ilikledi. Kendisini merakla takip eden bakışları tek tek yokladı.

Öğrenciler, öğretmenlerinin ne diyeceğini soluksuz beklemeye başlamışlardı. Fakat az önce müdür odasına çağrılanla şimdi karşılarında duran aynı kişi mi diye tereddüt yaşayanlar bile olmuştu aralarında. Ne yüzündeki tebessüm, ne bakışlarındaki ışıltı, ne de kendinden emin o dik duruşu... Hiçbirinden eser kalmamıştı üzerinde. Tanıdıkları, sevdikleri o adam gitmiş, yerine enkazdan çıkmış biri gelmişti sanki.

“Çocuklar!” diye başladı söze soğuk ve boğuk bir sesle; ama gerisini getiremedi. Durakladı. Ne 28 Şubat’tan söz edebildi ne üzerine üzerine gelen baskılardan. Gözlerinin dolmasına engel olamayacağını hissetmişti. Konuşursa daha da duygusallaşacağını anladığından belki de şimdilik hiçbir şey söylememenin daha iyi olacağını düşündü ve her zamanki o gür sesinden çok daha kısık bir sesle: “Hoşça kalın çocuklar!” dedi ve başka bir şey diyemeden kapıya yöneldi.

Sınıftakiler, önce birbirlerine baktılar ne olduğunu anlamak için. Sonra “Hocam, Hocam! Sesleri havada birbirini takip ederek hocalarını peşinden dağıldı gitti. Artık sınıftan dışarı adımını atmıştı bir kere. Dönüp tekrar hüznle baktı öğrencilerine. Çoğu sıraların dışına çıkmış, kapıya doğru hamle yapmıştı. Küçük bir el işaretiyle durdurdu onları. Arkasından gelmemelerini işaret ettikten sonra kapıyı çekerek adımlarını hızlandırdı. Vermek isteyip de veremediği cevaplar, havada

dolaşan boş baloncuklar gibi omuzlarının üzerinde takılıp kaldı...

Öğretmenler odasına kendini atarken içerinin boş olacağını tahmin etmişti. Ne de olsa daha ders saati devam ediyordu. Fakat içerisi boş değildi. Biri bayan, üç öğretmen oturuyordu odada. Kendisini asıl yaralayan da kendine gelmek için girdiği bu odada yaşadıkları oldu.

İçinde bulunduğu ruh haline rağmen içerdekilere selam vermeyi unutmadı; lakin içerdekilerden hiç biri selamına cevap vermediği gibi kendisini gördüklerinde kısa süreliğine aralarında bakıştılar. Sonra da konuşmalarını kesip sessizliğe gömüldüler.

Onların bu tavırları karşısında bir an durakaldı yerinde. Hiçbiri kafasını kaldırıp kendisine bakmamıştı bile. Bu güne kadar aralarında hiçbir şey olmamasına rağmen böyle davranmalarına bir anlam veremedi. Üstelik dolabındaki kitaplarını toplarken, askıdan paltosunu alırken hiç orada yokmuş gibi davranmışlardı.

Paltosunu sırtına geçirirken içerdekilere tekrar baktı. Vedalaşmadan gitmek istememişti kendileriyle, ama bu soğuk tavırları üzerine hiçbir şey söylemeden çantasını alıp çıktı odadan. Kendisiyle konuşulmaması hususunda tembih edilmişlerdi besbelli; ama hiç beklemediği bu tavır, içine bir kor gibi düştü.

Merdivenlerden inerken gözleri dolu dolu oldu. Haksızlık, nerede olursa olsun canını yakıyordu insanın; ama ordudan atılacaklar listesine dâhil olduğunu öğrendiğinde bile bugünkü kadar eziklik hissetmemişti. Gerçi “disiplinsizlik” demişlerdi atılma sebebine ama asıl sebebi herkes çok iyi biliyordu zaten. Daha birkaç ay önce aynı komutan kendisine üstün başarı ve itaat ödülü vermişti çünkü...

“Nasıl olsa ayakta duracak bir iş bulurum kendime” diyerek çıkmıştı ordu kapısından. Kimsenin yaşam tarzıma karışmayacağı bir iş, inancımı rahatça yaşayacağım bir ev ortamı belki çok daha iyi olur, diye düşünmüştü o zamanlar. Nereden bilecekti ki böyle olacağını!

Ordudan ayrıldıktan sonra bile attığı her adımının takip edileceğini tahmin bile etmemişti o zamanlar. Kendilerinden farklı düşünenleri yanlarında barındırmayanlar, başkasının yanında olmasına bile tahammül edemiyorlardı...

Sonunda buraya kadar ulaştılar işte. Eski bir subayın, anadiline yakın bildiği İngilizcesini öğrencileriyle paylaşmasına bile tahammül edemediler. Bir yıldan fazla olmuştu burada çalışalı. Hatta iyiden iyiye öğretmenliğe bile ısınmıştı. Kadrolu öğretmenler kadar değildi aldığı ücret; ama olsun. Yetiyordu şimdilik. Ev kirasını ödeyebiliyor, en önemlisi de rahatsız olan küçük kızının masraflarını sigortadan karşılayabiliyordu. Yoksa onun masraflarının altından kalkmasının mümkünü yoktu.

Şimdi sabıkalı bir suçlu gibi kapı önüne konmuş, sigortasına da aynı gün son verilmişti. O üniformayı yıllarca omuzlarında taşımış olmanın sorumluluğu olmasa, zorluklara karşı bu kadar dik durabilir miydi kestiremedi...

Bahçeden çıkarken öğrencileri sınıftan dışarı çağıran zil yeni çalıyordu. Bir suçlu gibi. Başkalarına hastalık bulaştırabilecek birisiymiş gibi bakılmaya daha fazla tahammül edemeyeceğinden bir an önce uzaklaşmak için adımlarını hızlandırdı.

Ruh hali gibi, hava da kapalıydı. İnceden yağan kar, omuzlarına beyaz bir kelebek gibi konuyordu. Ancak epey bir mesafe gittikten sonra, ters yöne yürüdüğünü

fark etti. Şemsiyeyi açmak aklına bile gelmedi. Her sabah yanından geçerken selamlaştığı, teneffüste yemek için sıcak bir simit sardıracağı satıcının kendisini çağırarak sesini duymadı bile.

Ağır adımlarla oturdukları sokağa yaklaşırken her gün arkadaşlarıyla uğrayıp sohbet ettiği çay ocağına uğramadı. Bakkala uğrayıp kızına bir çikolata almayı bile unuttu. Yüzü soğuktan kızarmıştı. Çantayı tuttuğu eli neredeyse hissizleşmişti ama o hiçbirine aldırmadı bunların. Yerde hafiften biriken karların üzerine basarak adımlamaya devam etti...

İkinci çalışında da kapıyı açan olmayınca, birkaç kez de yumruğunu sıkarak vurdu kapıya. İçinden kuşkulu düşünceler akmaya başlamıştı ki karşı komşuları araladı kapıyı. Kadın bir yandan eşarbını düzeltmeye çalışırken bir yandan da kucağındaki çocuğu susturmaya çalışıyordu.

Yüzündeki telaş çok geçmeden kelimelere de yansdı:

“Kızınız yine rahatsızlandı Cenk Bey.” dedi soluk bir sesle. Adam, irileşen gözleriyle baktı kadına. Nerde olduklarını sormak istedi, ama sesi çıkmadı. Kadın, telaşlı yüz ifadesiyle konuşmaya devam etti: “Hanımınız okuldan size ulaşamayınca, taksi çağırıp çocuğu hastaneye götürdü.” dediğinde adamın elindeki çanta, gevşeyen parmakları arasından sıyrılıp düştü yere...

BAŞIMIN TACI

Elmas SULA / Trabzon

3 Ekim 2011 günü Akit gazetesinde “ÖDENMİŞ BEDELLELER UNUTULMASIN” konulu yarışma haberini okuyunca tarifi zor bir ruh haliyle kalbimde acıyı, burukluğu, garipliği, vakarı, zaferi, sevinci aynı anda hissettim. Benim de “Ödenmiş bedellerim” vardı!.. 18 yaşımdan bu güne kadar inandığım için çok kez mağdur edildim, üzüldüm, ağladım ama kutlu davamdan, inancımdan hiç vazgeçmedim. Tevekkül ettim, Rabb’ime dayandım, yalnız kaldığımı zannettiğim çoğu zamanlar rabbimi en iyi dost olarak yanı başımda hissettim.

1988 yılında KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliği bölümünü kazandım. Ailem Samsunda yaşıyordu.1.sınıfın başlarında bazı derslere başörtülü girerken, bazı derslere başörtülü giremiyorduk. Bende diğerleri gibi özgürce okuyabilmeliydim. Başörtülü olduğum için eğitim hakkımı elimden almaya hiç kimse- nin hakkı yoktu. Bu yıllarda hem üniversitelerde hem de İmam Hatip Liselerinde başörtüsü yasaklanmıştı. Okul kapılarında derse alınmayan okulun önünde bekleyen ve ağlaşan, coplanan, hatta başörtüsü başından

çekilip alınan öğrenci görüntüleri tam bir dramdı. 1988-1989 yıllarında üniversitede okurken antidemokratik uygulamalar karşısında ben ve arkadaşlarım çok zor zamanlar yaşadık. Onlar başörtümüzle uğraştıkça bizim başörtüye sevgimiz, bağlılığımız dolayısıyla onu emredene sevgimiz, bağlılığımız kat kat artıyordu. İnsanoğlunun hesabı varsa Rabb'imın de hesabı var. Rabbim zerre iyiliği, zerre kötülüğü görendir, Rabb'im en iyi hakemdir. Allah için çile çekmek, hor görülmek, garip düşmek benim için bir onurdu. Peygamber Efendimiz İslam garip gelmiştir, garip olarak gidecektir, ne mutlu garip olanlara sözü bize kutlu bir müjdeydi.

İngilizce dersine giren Muharrem adlı Hoca'mız bize sıkma baş diyor, alay edici sözler sarf ediyordu. Matematikçi Abdullah Hoca'ya ders bitiminde derste işlediği konu ile ilgili bir soru sormuştum, soruma cevap vereceğine "Sen dersimde başörtülü müydün? Herkes istediği kıyafetle derse girerse, bir başka öğrenci de gelir şortla derse girer bu böyle olmaz." diyerek bana hakaret etti. İnsan akli işte Allah'ın emri olan örtüyle kıyasladığı kıyafet hocamızın gerçek eğitim seviyesini belirliyordu. Aristo'nun "Bir insanı akıl yönünden eğitip de ahlak yönünden ihmal ediyorsanız toplumun başına bir bela hazırlıyorsunuz." sözü bu karakterdeki insanları en iyi şekilde tanımlamaktaydı.

Bu yıllarda hangi dönemdi tam hatırlayamıyorum ama derslere başörtülü alınmıyorduk. Derslere başörtüsüz girmek istemediğim için bütün devamsızlık hakkımı kullanmış yaklaşık bir ay hiç derslere girmemişim. O bir ay boyunca çok ağladım, başörtü Allah'ın emriydi, insanların baskılarıyla çıkartılamazdı. Allah kâinatın tek sahibiydi ve onun emri yarattığı her yerde geçerliydi. Okulda, işyerinde, kamusal alanda başörtülmez diyenlerin miydi bu mekânlar? Bu mekânları onlar mı (hâşâ) yaratmıştı ki? Allah'ın emri buralarda

geçmiyordu. Rabb'imın emri olan başörtümü ben başımın tacı olarak kabul ettim ve onu gururla taşıdım. Benim için başörtülü olmak bir ayrıcalıktı, bir güzellikti, vakardı, onurdu. Başörtümü baş tacı etmem onu emredeni "BAŞIMIN TACI" etmekte.

Başörtüyü yasaklamak isteyenler başörtü yerine bone takma teklifi getirmişlerdi. Bone asla başörtünün yerini tutamazdı ve bone teklifi kabul edilmiş olsaydı kısa bir süre sonra da boneye yasaklama getirerek başlar tamamen açtırlacaktı. İktidarda olan Turgut Özal'ın üniversitelerde başörtüsünü serbest bırakmak için yaptığı girişimlerden bir sonuç alınamadı. Cumhurbaşkanı Kenan Evren yapılan değişiklik teşebbüslerine şiddetle karşı çıktı ve şu gerekçeyi defalarca kamuoyu ile paylaştı; "Ya bazı öğrenciler mayo veya çarşaf ile derslere girmeye kalkarsa ne yapacağız?" dedi. 1990 yılında büyük gayretler sonucu 2.Özal Hükümeti başörtüsüne izin veren kanunu çıkarttı, tesettürümle özgürce, insanca eğitimimi tamamladım.

"Gevşemeyin, üzülmeyin, inanıyorsanız siz üstünsünüz" (Ali İmran 139) ayetine mazhar olduk.

1992 yılında mezun oldum. Eylül 1992 de evlendim. Bu yılda başörtülü öğretmenlik yapamayacağım için başvuruda bulunmadım. 1994'te bazı okullarda başörtülü çalışılabiliyordu. Başvurumu yaptım Trabzon Akçaabat İHL'de ilk görevime başladım. Sınıflar çok kalabalıktı. Yaklaşık 2000 öğrenci vardı.70 kadar öğretmen görev yapıyordu. Başarı seviyesi yüksekti. 5 yıl bu okulda bir öğretmen olarak iyisiyle kötüsüyle çok şeylere şahit oldum. Kız öğrenciler başörtülü okuyabiliyorlardı, kız olsun erkek olsun birçok öğrencimiz hafızdı. O yıllar İHL'lerin orta kısımları da vardı. Bu okulda çalışırken değişik zamanlarda şofben zehirlenmesi, suda boğulma ve kanserden üç öğrencimiz vefat etmişti. Ölen öğrenci için hafız öğrencilere çokça hatim oku-

tuluyor, dualar yaptırılıyordu. Ölen insan için sevdiklerinin yapabileceği bundan güzel ne olabilirdi ki? Bu yönüyle okulumu çok seviyor, takdir ediyordum. Matematik Öğretmeni olarak öğrencilerime derslerini en iyi şekilde öğretmek için gereğini yapıyordum. Öğrencilerimle olmak, onların dertlerini, sevinçlerini paylaşmak mutluluk vericiydi. Bu konuda yaşadığım birkaç olayı paylaşmak isterim. Sara nöbeti tutan birkaç kız öğrencimiz vardı. Bazen okulda da nöbet geçirip, kaskatı kesilir, rahat nefes alamazlardı, basit bazı müdahaleler yapıp, rahatlamalarını sağlardım.7. sınıfta okuyan bir öğrencim derslerde başarısızdı ama okumak istiyordu. Ailesi sağlık problemi yüzünden okumasını istemiyordu. Beyniyle ilgili rahatsızlığı vardı ders çalışınca beyini yoruluyor, hasta oluyordu. Bu öğrencimle konuştum, okumanın çok şey olduğunu ama her şey olmadığını, sağlığını yitirirse hiçbir şeyin önem arz etmeyeceğini söyledim. Okulu bıraktıktan sonra onu gördüğümde çok daha iyi olduğunu öğrendim. Lise1.sınıfta bir kız öğrencimin kısa bir sürede davranışları çok değişmişti. Zamansız derse girme, alakasız konuşma gibi davranışlarıyla alay konusu oluyordu. Meğer öğrencimiz şizofreni olmuştu. Sınıf arkadaşlarına onunla alay etmelerini, ona elbirliğiyle yardımcı olmamız gerektiğini söyledim. Öğrencilerime rehberlik yapmak, sıkıntılarını, sevinçlerini paylaşmak öğretmen olmanın en güzel yanıydı.

Evet, acısıyla, tatlısıyla Eğitim ve Öğretime devam ederken inananların başına karabasan gibi olaylar geldi.1999' da Öğretmen ve öğrencilere başörtü yasaklandı. Meslek liselerine kat sayı zorunlu geldi. Artık meslek liselerinden doktor, avukat, mühendis olmak imkânsız gibiydi. Öğrenci sayısı birden çok düştü. Okuldaki öğretmenler norm fazlası oldu. Aynı dönemde Kuran kursuna gitme yaşına sınırlama getirildi. İmam

Hatip Liseleri ve Kuran kursları kapanma konumuna geldi, hatta kapananlar oldu. Okulumuza öğrenci bulmak için idareciler köy köy dolaştılar, hatta maddi yönden okuyamayan öğrencilerin masraflarını karşıladılar. Öğrenci azlığından okulumuzda ki 50 kişilik sınıflar 15 kişilik sınıflara dönüşmüştü. Yaş sınırlamasından sonra öğrencisizlik yüzünden kapanma konumuna gelen Kuran kursları görevlileri, evleri kapı kapı gezerek ev hanımlarını Kuran kurslarına öğrenci olarak kaydetmeye çalıştılar, o süreçte binlerce ev hanımı eğitim aldı ve almaya devam etmekte. Şer olan bu olayları Rabb’imiz sebepler oluşturarak ne güzel hayra çeviriyordu. Maddi imkânsızlık yüzünden okuyamayan öğrenciler okumuş, birçok anne dinini öğrenerek çocuklarını daha iyi yetiştirmişti.

Başörtüsü yasaklanınca okulumuzun başörtülü öğretmenleri zor zamanlar yaşadı. 18 başörtülü öğretmen 4’ü dışındakiler şu veya bu mazeretlerle sağa uydular. Bizim başımızı açmayacağımızı duyan bazı öğretmen arkadaşlar aralarında konuşmuşlar, bizi öğretmenlikten ayrılmamız konusunda ikna etmeye çalışacaklarmış. Çünkü öğrencilerin bizim gibi öğretmenlere ihtiyacı varmış. Bu karara tepki gösterdim, ben Allah’ın emri olduğu için başımı örtüyordum, öğrencime başımı açarak asla örnek olamazdım. Bu büyük bir vebal olurdu.

Norm fazlası olduğumdan beni bir köy ilköğretimin orta kısmına verdiler. Çalıştığım İHL’deki Matematik Öğretmeni Ahmet Bey “Hoca Hanım’ın yerine ben gideyim, nasıl olsa bir süre sonra bizde ayrılmak zorunda kalacağız. Hoca Hanım en azından bir süre daha bu okulda başörtülü çalışabilir.” demişti. Uygulamaya konulamadı, Ahmet Bey’in bunu düşünmesi bile bir güzellikti. Rabb’im ondan razı olsun.

İlköğretim de göreve başladığım ilk gün benim için çok zordu. Çünkü bu okulda tek başörtülü ben olacaktım, yadırganacaktım, aynen de öyle oldu. Okulumdaki kimi öğretmen arkadaşlar beni yadırgıyor, kimi de görevime son verilecek diye üzülyordu. “Yıllarca okudun, öğretmen oldun, yazık değil mi emeklerine.” gibi sorular soruyorlardı. Ben “Öldüğümüz zaman her şeyimizi bırakıp gideceğiz, yaşarken Rabb'im için öğretmenliği bıraksam ne olur ki?” açıklamasında bulunmuştum. “Her şeyi senin için var ettim.” diyen Rabb'e; “Senin rızan için ben de bir şeyleri terk ettim diyebilmek” çok güzeldi. Bu okuldaki bir bayan öğretmen bana “Sizin başörtünüze takılan iğnelerin renginin de anlamları varmış.” gibi saçma sapan cümleler sarf etmişti. Çok şaşırılmışım, eğitim almış, öğretmen olmuş bir insan nasıl bu kadar kara cahil olabiliyordu. Anladım ki aynı dünyada aynı mekânlarda yaşasak, aynı dili de konuşsak da ayrı dünyaların insanıydık.

Okul Müdürü daha önce çalıştığım İHL'den bir öğrencimin babasıydı. O dönemler okul müdürleri başörtülülere uyarmalı ve gerekli yerlere bildirmeliydi. Aksi takdirde kendiside suçlu sayılıyordu. Bazı sözleriyle zor durumda kaldığını anlamıştım. Okul Müdürüme “Ben şimdiden size hakkımı helal ediyorum, benim yüzümden zor duruma düşmeyin, yapmanız gereken yasal işlemleri yapın, ben başörtümü açmayacağım.” dedim. Okulumuzda hizmetli olarak çalışan genç bir Bey'in kızları bu okulun ilkokul kısmında okuyordu. Çocuklar okula gelirken başlarını örtüyorlardı. Okuldaki bazı öğretmenler tepki gösteriyormuş “Bu yaşta baş örtmeye ne gerek var?” diye. Bir gün bana bu sıkıntısını anlattı. Ben de çocukların alışması için doğru yaptığını, çocuklar senin, istediğin gibi onları yetiştirirsin, kimsenin sana müdahale etmeye hakkı yok demiştim.

Bir süre sonra okulumuza iki müfettiş geldi. Beni Müdür Bey'in odasına çağırdılar. Gittim hakkımda

soruşturma yapmak için gelmişler. Ortada bir suç yoktu, bir insan olarak bir öğretmen olarak sevgimle, saygımla, anlayışla, sabrıyla, inancımınla, her şeye rağmen görevimi özveriyle yapmaktaydım. Ve şunu iyi biliyordum ki ben başörtümden taviz verirsem ben ben olmaktan çıkar ve kötü bir psikoloji ile çalışmak zorunda kalırdım. Kötü psikolojinin oluşturacağı olumsuz davranışlar bir eş, bir anne, bir öğretmen olarak bulunduğum ortamlara yansıtacak hayatıma etkisi zararlı, çok büyük olacaktı. Soruşturma uzun sürdü, müfettişler soru sordular, ben cevapladım, söylediklerimi yazdılar. Çok bunalmıştım Rabb'ime dayandım "İmtihanımdır, sabredeyim." dedim. Ama içim çok yandı, bu din uğruna, bu vatan uğruna, namus uğruna nice canlar, evlatlar, eşler, babalar, feda edilmiş, nice açlık, yokluk, zorluklar çekilmişti. Onlar eşleri, kardeşleri, evlatları, torunları, dolayısıyla gelecek nesil için yaşamlarını onurla, gururla, imanla feda etmişlerdi. Ama asla "İnsanlar birbirinin hakkını gasp etsin, birbirinin düşmanı olsun, özgürlükleri elinden alınsın." diye verilmedi bu canlar. Bu yapılanlar çok büyük bir vebaldi... Soruşturma bitince kapıyı açıp çıktığımda bahsetmiş olduğum hizmetli arkadaşın kapının kenarında yere çömelmiş tedirgin, üzgün şekilde beklediğini gördüm. Kapı açılınca birden kalktı. Anlamıştım benim adıma üzülmişti. Rabb'im bu kardeşimden de razı olsun, derdimle dertlenmişti.

Soruşturma sonrası yasal süreç işliyordu. Her an görevime son verilme kararını bekliyordum. O sıralarda ilçe merkezinde başka bir ilköğretimde matematik dersleri boş geçiyordu. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü oradaki boş geçen dersler için beni görevlendirdiler. Ama o Okul Müdürü benim başörtülü olduğumu duyunca başlamamı pek istememişti.

Ne kadar çalışacağım belli olmadığından ben de orada başlamak istemiyordum. Ama müdürlük dersle-

rin boş geçmesini istemedi. Gittim o okulda da göreve başladım. Okul müdürü ile görüştüm, tedirgindi. Bana kendisinin de inançlı olduğunu, ama yapılacak bir şey olmadığı gibi sözler sarf etti. Ben kendisine başörtülü çalıştığımı, yasal soruşturmanın yapıldığını, her an görevime son verileceğini söyledim. Tedirginliği birden düzeldi “Hoca Hanım, ben sizi böyle bilmezdim, keşke daha önce başlasaydınız.” dedi. Karşımda inançlı olduğunu söyleyen Okul Müdürü çok aciz, basit duruma düşmüştü.

İki okulda da görevime devam ediyordum. Yeni okulda matematik dersleri boş geçtiğinden eksikliği tamamlamak için yoğun bir şekilde konuları işledim. İki yazılı sınavı yaptım, matematik dersi için en az iki yazılı sınavı olunca karne notu verilebilirdi. İkinci sınavları okumuştum. 3 Ocak 2001 günü köy ilköğretimde dersteydim. Okul Müdürü beni çağırttı. Sıkıntılı bir hali vardı “Hoca Hanım, çok üzgünüm görevden alınma kararınız geldi.” dedi. Evet, her an gelebilir diye beklediğim karar gelmişti. İnançlımdan dolayı başımı örttüğüm için öğretmenlik görevimi gasp etmişlerdi. Çok üzüldüm, metanetli olmaya çalıştım. Bir insan, bir öğretmen olarak bu cezayı asla hak etmemiştim. Rabb’imizin “Gevşemeyin, ümitsizliğe düşmeyin, inanıyorsanız mutlaka en üstünsünüzdür.” ayetini hatırlayınca rahatladım. Artık okuldan ayrılmalıydım, Okul Müdürüm “Öğrencilerle görüşmek ister misin? dedi. “Hayır” dedim, çünkü dayanamazdım. Bir öğretmen öğrencileri karşısında ağlarsa ne olurdu? Elimdeki bazı evrakları teslim ettim “Öğrencilerimin sözlü ve not ortalamalarını da vereyim.” dedim. Müdür Bey “Boş verin, size bunca yapılan haksızlıklardan sonra, hiçbir şey yapmayın. Bu insanlar için değmez.” dedi. Öğrencilerimin hakları yenmesin, mağdur olmasınlar diye sözlü ve not ortalamalarını verdim. Son görevleri-

mi yaptım, öğrenci ve öğretmenler dersteyken sanki bir suçlu gibi okuldan ayrıldım... Binlerce öğrenci dayatmalara muhatap olmuş, hukuksuz dayatmalar sonucu öğrenim hakları elinden alınmış, benim gibi çok sayıda insanın keyfi dayatmalarla çalışma hakları ellerinden alınmış, görevlerine son verilmişti. İnananların ifade, inanç özgürlüğüne büyük darbeler vurulmuştu. Bu yapılanlar insanlık adına çok büyük bir ayıptı. Bütün yasal haklarımı aradım, Avrupa İnsan Haklarına bile başvurudum. Lehime bir karar çıkmadı.

Öğretmenlik görevime son verildikten bir süre sonra, öğretmen ve öğrencilere okullarda pantolon giyme serbestliği getirdiler. Başörtülülere görevden alırken, diğerlerine özgürlük üzerine özgürlük getiriyorlardı. Bu karar beni çok yaralamıştı, aynı ülkenin insanları arasında çok büyük bir ayrımcılık yapılmıştı. O sıralar sivil vatandaşın devlet kuruluşlarında, hastanelerde, hatta sokaklarda örtülü gezemeyeceği, başörtü mağduru bayanların eşlerinin fişlendiği gibi söylentiler yayılıyordu. Hiç unutmuyorum eşime “Benim yüzümden sen fişlenirsen, sen de görevden alınırsan ne yaparız?” demiştim. Eşim “Hiç tedirgin olmadı, rızkı veren Allah’tır. Köye gider, inek bakar, geçiniriz.” demişti.

Artık aileme, kendime ayıracağım vakit daha çoktu. Çocuklarımın eğitimiyle daha yakından ilgilendim. Kızlarımın arası iki yaştı, ilköğretime gidiyorlardı. Okul dersleri dışında, dini eğitimleri içinde gereğini yapıyorduk. Çocuklarımızı Allah sevgisini aşılayarak iyi bir Müslüman olarak büyötmek istiyorduk. Aynı süreçte toplumda büyük bir ahlaki çöküntü yaşıyordu. Dini tehlikeymiş gibi gösterip yapılan yasaklamalar sonucunda toplum cinnet toplumuna dönüşmüştü. Çocukları tarafından öldürölen anneler, sevgilileri tarafından kesilip bavullara konulan kızlar, arkadaşları tarafından öldürölen gençler, küçük yaştaki çocuklara

yapılan tecavüzler ve hunharca cinayetler. İnsanlar en vahşi hayvandan daha vahşi olmuştu. En vahşi hayvan karnını doyurmak için avını öldürürdü. Ya bu insanlar bu katliamları ne için yapıyordu. Kuran'ı Kerim'de "İnsanların akıl ve nefisten yaratıldığı, aklını kullanırsa meleklerden üstün olacağı, nefsini kullanırsa hayvanlardan aşağı olacağı" bildiriliyor.

Evet, aklını kullanmayan insanlar yaratılış gayesini, yaratanını unutup, nefsi ne isterse onu yapıyordu.

2007 yılıydı, kızım OKS sınavına hazırlanıyordu. Sınava az kalmıştı. İngilizce dersiydi, ders öğretmeni öğrencileri serbest bıraktı. Öğrenciler sınavla ilgili çalışıyorlardı. Öğretmen, kızıma hangi dershaneye gittiğini sordu. Kızım dershaneye gitmediğini söyleyince çok şaşırды, "Sen Fen Lisesi kazanacak bir öğrencisin, nasıl olurda dershaneye gitmezsin?" dedi. Bu yıllarda İHL'de başörtülü okunabiliyordu. Kızım "Başörtülü okuyabilmek için İHL'de okumak istediğini, bu okulu da rahatlıkla kazanabileceği için dershaneye gitmediğini" söyledi. Çok şaşırان öğretmen İHL'leri inanılmaz bir şekilde kötüledi, ailemize varan hakaretlerde bulundu bir öğretmen ahlakına sığmayacak sözler sarf etti. 14 yaşındaki bir çocuk düşüncelerini ve inançlarını inançsız bir öğretmen karşısında savunmaya çalıştı. Kızım o gün çok ağladı, çok üzüldü. Onun da bu kutlu davada imtihanı başlamıştı. OKS sonucunda tek tercihi olan İHL'ye 1. sırada yerleşti. Kızım başörtülü okumak için büyük hedeflerinden vazgeçmiş, daha düşük puanla öğrenci alan okulunu tercih ederek okula değer katmıştı.

Lise 2'de okurken 1 saatlik Milli Güvenlik dersinde kız öğrencilerin başlarını açmaları istendi. Kızımın bu ikinci imtihanı çok zor oldu. Okul Müdürü "Eğer bu derste başına açmasan bütün okuldaki kız öğrenciler senin yüzünden diğer derslerde de başını açmak zorun-

da kalacak.” dedi. Kızımın inancı kuvvetliydi, kendini ifade edebiliyordu, başörtülü okumak için bu okulu seçmişti, birçok İHL’de de böyle bir problem yoktu. Bir yıl boyunca bu derste başını açmadığı için yapılan baskılar kızımı, okulunu sevmeyen, kendisine dayatma yapan, çok zor durumda bırakan Okul Müdüründen nefret eden, ders çalışmak istemeyen, kararsız, güvensiz biri haline getirmişti. Ahlakıyla, davranışlarıyla, başarısıyla, örnek gösterilen kızımın bütün benliği altüst oldu. Bu bir derste baş açtırmak imanını kırma noktasıydı. Yani istenildiğinde başörtünü aç, diğer zamanlar ister başörtünü ört, ister örtme demektir. Bu süreçte yaşadıklarımızı bir Allah bir de biz biliriz. “Keşke başörtüsünü açsaydı da olanları yaşamazdık.” diyecek kadar zor günler geçirdik ama bir kez olsun dilim varıp da diyemedim. Kızım bu mücadelesinde yalnız bırakılmış, okulda kendisine bir suçlu gibi davranılmıştı, yaşının küçüklüğünden bu sıkıntılar ona ağır gelmişti, toparlanması çok zor olmuştu. Toplumumuz inançlarından taviz vermeye öyle alışmıştı ki biz inancımız adına verdiğimiz mücadelelerde çoğunlukla yalnızdık. Bizim gibi inanan birçok kardeşimiz yapılan haksızlıklara göz yummuş, uzaktan seyretmiştir. “Bana dokunmayan yılan bin yaşasın.” misali, toplumda tutunmaya, yaşamaya çalıştılar. Her şeye rağmen Rabb’imin yardımıyla aydınlık günlere kavuşuyoruz. Bu yıldan sonra bu okulda Milli Güvenlik dersinde başlar açtırılmadı. Belki sayımız azdı ama samimiyetimiz çok büyüktü. Kat-sayı farkı azaldı, bu yıl üniversite sınavına giren kızım başörtüsünü açmadan sınavlara girdi, alan dışı tercih yaptı 1.tercihine yerleşti. Elhamdulillah Rabb’im gayretlerimizi boşa çıkarmadı. Başörtüsünü örterek, iyi bir üniversitede inşallah geleceğin iyi bir pedagoğu olmak için eğitimine başladı.

2010 yılıydı oğlum ilköğretim 3.sınıfta okuyordu. Bir gün bana “Anne, öğretmenimiz dinden çıktı.” dedi.

Şaşırdım, yaz tatilinden yeni çıkmış okullar açılmıştı. Yazın Kuran eğitimi alan çocuklar ağız alışkanlığı birkaç kere öğretmenim yerine Hoca'm ifadesini kullanmış. Öğretmen çok sinirlenmiş "Hocaları camilere kilitlediler, bana hoca demeyin ben namaz kılmam, kılanları da sevmem" gibi dini hafife alan, alay edici sözler sarf etmiş. Oğlum küçük yaşına rağmen öğretmenin din düşmanlığını fark etmişti. Bu kirli zihniyetteki öğretmenler çocuklarımızı eğitebilirken, inançlı öğretmenler inancının kazandırdığı ahlakı, saygıyı, sevgiyi, güzellikleri öğrencileriyle paylaşamadı.

2006 yılında genel af kapsamına alındık, özlük haklarımız verilmiyor ama görevimiz iade ediliyordu. Af tan yararlandım öğretmenlik dışında, memur olarak çalışabileceğim başka bir bakanlığa da başvuruda buldum. Her ikisinden de görevlendirme yapıldı. Ben başörtülü çalışabilmek için memurluk görevini tercih ettim.4 yıllık çalışma hayatımda gördüklerim, bizzat yaşadıklarım insanlık adına dehşet vericiydi. İnsanlarda vicdan kalmamıştı. Çalıştığım kurumda dikta bir yönetim vardı. Çalışanın mesleğine, emeğine, duygu, düşüncesine saygı yoktu. Kurum içinde adaletsiz iş dağıtımı, disiplinsizlik, çalışanları aşağılama, hor görme, haksızlık yapma, haksızlığa göz yumma had safhadaydı. Çalışanlar küstürülüyor, ağlatılıyor, kurum içinde sürgün ediliyorlardı. Tahammül edemeyenler tayin istiyor veya emekli oluyorlar, kalanlar ise çilesini çekmeye devam ediyorlardı. Eşimde bu kurumda önemli bir görevdeydi. Dürüst çalışması bazılarının işine gelmiyordu. İncanımdan dolayı öğretmenlik gibi onurlu bir meslek yerine memurluk görevini yaparken defalarca haksızlıklara uğratıldım. Eşime fazla zarar veremedikleri için benimle çok uğraştılar. Yapılan haksızlıklara sabretmeye çalıştım ama bardağı taşıran en son olaylarda "Artık yeter!" dedim. Haksızlıkların sonu gelme-

yeceğini anladım hakkımı aradım. En üst mevkilere şikâyetimi yaptım, ama yine haksızlığa uğratıldım.

O günlerimi asla unutmuyacağım. İnsanlık gerçekten bitmişti ve gelecek nesil için çok endişeliydim. İnsanlığı bu hale getirenler, olanlara göz yumup seyredenler bu veballeri nasıl ödeyeceklerdi. Yaşadığım olaylar bütün benliğimi altüst etmiş psikolojim inanılmaz bozulmuştu. İstifa etmeyi dahi düşündüm. Ama bunun çok doğru karar olmadığını biliyordum. Sabretmeliydim, son yaşadığım olaylarla ilgili bizim gibi inanan dost bildiğimiz biri, yapılan haksızlıkları bildiği halde haksızlık yapanların lehine konuşmuş şikâyetimi geri almamı istemişti. Duyduklarıma inanmamıştım, kendimi tutamadım, çok ağladım, o an tek dostumun Allah olduğunu bütün benliğimle hissetmiştim. Bu haberi aldığımda raporlu olduğumdan evdeydim rastgele Kuran'ı Kerim'i açtım. Yunus suresinin 40-44 ayetlerini okuyunca hayretler içinde kaldım. Sanki bana özel yazılmış, bana hitap ediyordu. Ayeti Kerimeler aynen şöyleydi:

40-Onlardan bazıları Kuran'a inanır; bazıları inanmaz. Ama Rabb'in fesatçıları çok iyi bilir.

41-Eğer seni yalanlamakta ısrar ederlerse, "Benim işim bana, sizin işiniz de size aittir. Siz benim yapacağımdan berisiniz; ben de sizin yapacağınızdan beriyim!" deyiver.

42- İçlerinde seni dinleyenler de var. Fakat sağır-lara sen mi işittireceksin? Hele akılları da ermiyorsa!

43-Onlardan sana bakanlar da var. Fakat körlere sen mi yol göstereceksin? Hele basiretler de yoksa?

44-Şüphesiz Allah, insanlara hiç zulmetmez. Lakin insanlar kendilerine zulmederler.

Ayetleri okuyunca farklı bir ruh haline dönmüştüm. Yaradan'ı sevmek ona dayanmak ne güzeldi. Onun rızası için çektiklerim bana her zaman çok şeyler kazandırmıştı. Aslında ben hiçbir zaman kaybeden olmadım. Rabb'im her şeyi bilen görendi. Son yaşadığım olaylardan sonra dualarımda "Allah'ım bana güzel bir kapı aç diye çok dua ettim". Rabb'im dualarımı kabul etti ve 11.yıl üstüne ihraç edildiğim onurlu öğretmenlik mesleğine döndüm. Yaşadığım her şeye rağmen mutluyum, umutluyum ve öğrencilerimin yarınları güzel olsun, diye kaldığım yerden devam edeceğim.

Bir kaç yıl öncesinde insanlar Allah'ın adını anmaktan dahi çekinirken, ülkemizde inancını haykıran bir lider çıktı. O da bizim gibi mağdur edilmiş, okuduğu şiir yüzünden özgürlüğü elinden alınmıştı, onun da ödediği bedeller çoktu. Ama yılmadı imanı, vatan, millet, insan sevgisiyle dolu gönlüyle dünyaya umut oldu. İnancını, Allaha sevgisini, bağlılığını, samimiyetini özgürce milletiyle paylaştı. İnsanlık için ömrünü koydu bu yola. İnsanları dinsizleştirme, dinden uzaklaştırma çabalarının sonucunda toplumumuzda ahlaki çöküntü had safhaya gelmiş, birbirini ezen, hor gören, saygısız, sevgisiz, ruhsuz insanlar türemişti. Böyle yozlaşmış bir toplumda asla her şeyin çözümünü bir tek bu insandan beklemeyelim. İnsanlık adına gelecek adına herkes üzerine düşeni yapmalı, gerekirse hayatı yeniden inşa etmeliyiz. Harcına inancı, sevgiyi paylaşmayı, dostluğu, adaleti güzel olan her şeyi koymalıyız. Hepimiz bu dünyaya bir kere geleceğiz ve bu dünya hepimize yeter.

AY BANA GÜLÜMSERDİ BEN EVRENE KÜSERDİM

Ahmet BOZAK / Aksaray

Kim özlenebilir ki bozkırın kıraç topraklarında boy atmadan sararan buğdayların suyu özlediği kadar ve kime inanıp güvenebilirsin ki ayçiçeklerinin güneşe inanıp güvendiği kadar?

Bozkırın çocukları bozkırın bitkilerine benzer. Aynı kaderi paylaşırlar bu coğrafya üzerinde buğday ile bozkırın çocukları. Eylül ayı toprağı ekime hazırlama ayıdır, okulun eğitim öğretime hazırlanması gibi. İkisi de Allah'tan başka kimseden yardım beklemeyen kederine razı bozkır insanları tarafından yapılır. Ekim ayı buğday tohumlarının bin bir umutla toprağı saçıldığı aydır. Öğrencilerin ise umutlarını bağladıkları öğretmenlerini ancak görebildikleri aydır. Tohum ile toprak birbirlerine alışmaya çalışırlar, bütünleşmeye çalışırlar bir kış boyunca. Her yıl değişen öğretmenlerden dolayı çocuklar alışmaya çalışırlar öğretmenlerine, öğretmenleriyle ısınmaya çalışırlar soğuk kış günlerinde. Yeryüzündeki karlar eridikçe güneşe doğru yol alır tohumlar. Öğretmen bir mum gibi yandıkça güneş gibi ışıldar çocuklar. Eriyen kar kadar yaklaşır tohumlar

güneşe ve yanan mum kadar hazırlanır beyinler geleceğe. Baharda bitkiler güneşi görürken çocuklar kendi güneşlerini tanırırlar güneşin altında. Yağmur yağarsa buğday gelişimini tamamlar. Öğretmen anlatırsa beyinler gelişimini tamamlar.

İşte haziran... Her şey için hasat zamanı. Her ne kadar karne heyecanının yaşandığı ay olsa da öğretmenin de ayrılacağı aydır. Sevinci ve hüznü aynı anda yaşar bozkırın çocukları. Öğretmenlerinin ayrılmasını hiç istemezler. Öğretmen onlar için sudur, güneştir. Dünyaya açılan bir penceredir. Ayçiçeklerinin güneşe inanıp güvendiği kadar inanırlar ve güvenirler öğretmenlerine.

Konya'nın uçsuz bucaksız bozkırlarında geçti çocukluğum. Hürce, özgürce dolaştım boz topraklar üzerinde. Görüş alanımı engelleyecek ne bir dağ vardı ne de bir tepe. Mevsimler renklerle anılırdı buralarda. Sonbaharda toprak çırılçıplaktır. Bomboz topraklar hüküm sürer bir mevsim boyunca. Bembeyaz bir örtü kaplar her tarafı kış mevsiminde. İlkbaharda yeşile keser ova misafir olarak. Yaz mevsiminde yeşil sarıya dönüşür bir ressamın sihirbazlığında. Belki bu renklere ilave olarak gökyüzünün mavisini de keşfetmeliydim. Belki düşler de görmeliydim pembe rengi. Belki uzağı görmeliydim. Belki ileri görüşlü olmalıydım. Her ne kadar coğrafya buna müsaade etse de zaman buna müsaade etmedi. Darbeler, muhtıralar bir duvar gibi önümüzü kesti, kapkara bir bulut gibi üstümüze çöktü. Düşlerimize sınır çizdi bütün renkleri silerek! İşte o zamana lanet olsun ki bu coğrafyada çocukların bir yılını çaldılar. Düşlerini çaldılar, ufuklarını kararttılar. Memleketin tam ortasında hem de dümdüz bir ovanın içinde.

Sabah kalktığımda babam evde olmazdı. Odadaki sigara dumanından anlardım biraz önce evden ayrıldığını. Bir bulut gibi odanın içinde dolaşan sigara du-

manı baba demekti benim için. Odayı dolduran sigara kokusu ise baba kokusu... Babamı özlerdim ölesiye. Hasretler büyütürdüm içimde bir ucu korkuya dayanan. İsyân kelimeleri ezberlerdim lügatime sığmayan. Vücudumun alt tarafından hareketlenen bir şeyler ke-serdi nefesimi. Ne kadar dirensem de engel olamazdım gözyaşlarıma. Babam yine ben uyanmadan gitmişti. Bazen erken yatardım erken kalkıp babamı görebilmek için. Erken kalkmam hiç hoşuna gitmezdi. Annemi suçlardı bakışlarıyla bu çocuk niye kalktı dercesine. Kendini yakalanmış gibi hissederdi. Yine de yaklaşırdı yanıma. Kendisiyle savaşırdı beni sevmemek için. Önce yarım severdi sonra kucağına alır ve öyle bir sarılırdı ki canının içine sokmaya çalışırdı sanki. Sımsıkı sarılmasından ve hızlı hızlı her yerimi öpmesinden anlardım bir daha dönmeme ihtimali olduğunu. Hiç inmek istemezdim kucağından. Oda zamanı uzatmaya çalışırdı fakat bir şeyler çekerdi babamı gitmeye zorlardı. Birden ciddileşir, hiç yüzümüze bakmadan iki silahını beline takar ve motosiklete atlayıp giderdi. Nefret ederdim bu gidişlerden. Nereye giderdi, niçin giderdi, silah niye bu kadar önemliydi hayatında hiç anlamazdım. Gözden kayboluncaya dek seyrederdim babamın gidişini. Yollara kızardım, güneşe kızardım. Çünkü güneş doğar, yollar alıp götürürdü babamı. Benim kızmam hiçbir şeyi değiştirmezdi. Güneş yine doğar, yollar yine alıp götürürdü. Bütün sorumluluğu üzerine alan annem hayata sarılırken ben evrene küserdim. Annem umut demekti, sarıldığımda teselli bulduğum. Güven demekti, kanatlarının altında korkmadan uyduğum.

Bir sabah Karabaş'ın seri havlamalarıyla uyandım. Dışarıdan gürültüler geliyordu. Silah sesiyle birlikte Karabaş'ın havlaması içleri acıtan bir ulumaya döndü. Bir daha hiç duyulmadı. Dışarıya çıktığımda babamı elleri kelepçelenirken gördüm. Yeni yetme amcamın ufak

çaptaki direnişi ise bir dipçik darbesiyle son bulmuştu. Ne karışma yetkisi ne konuşma yetkisi olan annem ise bir köşede sessizce ağlıyordu. Zaman korkuyu emzirirken, gücüne güç katan korku ise herkesi bir bir teslim alıyordu. Güvensizliğin kol gezdiği bu ortamda ilginç olan şey ise, benim gözümde dünyanın en güçlü adamı olan ve gururla ismini taşıdığım dedemin olanları sadece seyretmesiydi. Sonra babamı haki yeşil arabalara bindirip götürdüler. Kalbim yerinden fırlayacaktı sanki. Endişe fişkırdıyordu gözlerim. Bunu fark eden dedem kucağına aldı beni. İstemiyordum onun kucağını. Babamın elleri kelepçelenirken engel olmamıştı o. Artık ismini de taşımak istemiyordum. İşte yüreklerin paramparça olduğu bir anda babamın arabaya binerken acı ve endişe dolu gözlerle attığı bakışlarla boşalan gözyaşları, Karabaş'ın yerde yatan cansız bedeni ve dedemin olayları sadece seyretmesi hâlâ içimde. İçimden bir türlü çıkaramadığım, gözümle değil beynimle defalarca seyrettiğim kısa metrajlı bir film sanki.

Çok erken tanışmıştım beklemenin acı yüzüyle. Beklemenin ölçü birimi ne idi sahi? İçimdeki acıyı ne tartabiliyordum ne de ölçebiliyordum. Acı mıydı yoksa beklemenin temel birimi? Kaç sefer içimdeki acıyı taşıyarak yolun kenarına oturup saatlerce babamı bekledim hatırlamıyorum. Ortalarda gözükmediğim zaman herkes nerede olduğumu biliyordu artık. Kırık bir kalple ne top oynamanın zevki vardı ne de çelik çomak oynamanın. Yaşama sevincim ruhumdan alınmıştı sanki. Annemde de durum farklı değildi. Ne kadar belli etmeye çalışsa da beklemenin acısını kalbinde taşıdığımı biliyordum. Işığımız sönmüştü sanki. Zifiri karanlıklar içindeydik. Beklemek bir karabasan gibi üzerimize çökmüştü.

Bekleyen mi daha çok acı çeker yoksa bekleten mi ya da güçlü görünmek için beklediğini hissettirmeyen mi?

Eylül, hazan mevsiminin hüznünlü ayı... Ağaçların meyvelerini insanlara sunduktan sonra dinlenmek için giysilerini çıkardığı, insanların tanınmamak için kat kat giyinmeye başladığı ay. Hangi ayağımızla girsek kapının eşiğinden bilmem ki. Hangisi ile girersek girelim alnımıza bir mühür vurulacak. Her şey kendi istikametinde çağlayıp akarken olanlar çocuklara olacak ve anneler hep sessiz ağlayacak.

Sessiz ağlamayı öğrendim çocuk yaşımda. Acılarını kalbinin zulasına gömmeyi... Umutlarına prangalar vurmaya, özlemlerini mevsimler ötesine taşımaya zamansız öğretti zaman bana. Kimin güçlü olduğunu da öğrenmişim artık. Meğer güç baş kaldırmakta değil, başını eğip sakin olmakta imiş. Sonradan anladım her konuşmanın ilgili olma anlamına gelmediğini ve her susmanın da kayıtsız kalma anlamına gelmediğini. Bilemezdim tabi çocukça aklımla, dedemin olayları sükûnetle seyrederken kalbine bir ok saplandığını, dimdik ayakta dururken evladını kurtarmak için kendi kendine büyük yeminler verdiğini. Dedem yine kendisinden bekleneni yapmış babamı geri getirmişti. Affetmişim dedemi. Çünkü seviyordum onu. Eskiden olduğu gibi onun ismini taşımak şeref ve gurur meselesiydi benim için.

İnsan sevdiğini kendisine doğru atılan ilk adımda hemen affediyor. Sevmediğini zor affediyor ya da hiç affetmiyor.

“Yinede şahlanıyor aman
Kolbaşının yandım da kır atı
Görünüyor yandım aman
Bize serhad yolları”

Bir sabah Hasan MUTLUCAN şarkıları çalıyordu radyolarda. Evrensel bildiriler okunuyordu tekrar

tekrar. **“Aziz Türk milletinin hakkı olan refah ve mutluluğu, vatan ve milletin bütünlüğü ve git-tikçe etkisi azaltılmaya çalışılan Atatürk ilkele-rine yeniden güç ve işlevlik kazandırmak, kendi kendini kontrol edemeyen demokrasiyi sağlam temeller üzerine oturtmak, kaybolan devlet oto-ritesini yeniden tesis etmek için ...”**

Bunun ne anlama geldiğini insanların neden bu ka-dar telaş içinde olduğunu sormuştum babama. “Dar-be” demişti babam, derin bir iç çekişten sonra. Çok da ciddiye almamıştım ilk zamanlar. Çünkü daha önce de duymuştum bu kelimeyi. Hatta arkadaşlarımla kavga ettiğimde birbirimize çok fena darbeler de indirmiştik. Bunu da öyle zannetmişim. Yanılmışım. Bu darbenin insanın dışından çok içine vurulduğunu, yüreğinin tam ortasında ağır hasarlara yol açtığını, hele de çocuk dün-yamızda müthiş bir yıkıma sebep olduğunu sonradan anlayacaktım.

Okulumuzda ilk defa bir öğretmen 2. yılını çalışsa-caktı. Kendi uğurum saymıştım bunu bütün bencil-liğimle. Ama takvimler ekim ayının günlerini bir bir düşürürken öğretmenimiz hâlâ gelmemişti. Her gün okula gidiyordum, kapısının açık olmasını umarak ve her seferinde yıkık dökük bir şekilde eve dönüyordum. Günlerce dolaştım suyunu boşaltacak deniz bulamamış bir ırmak gibi okulsuz günlerimde. Bir yaz babamı bek-ledim. Şimdi de öğretmenimi mi bekleyecektim. Kor-kutuyordu bu beni. Soysuz firari düşünceler kör nokta-lardan sızıyordu beynime. Ne kadar umudumu ayakta tutmaya çalışsam da inceden bir sızı kaphyordu yüreği-mi. Öğretmenimin gelmeyeceği düşüncesi ağır geliyor-du bedenime. Öğretmen yok, okul kapalı. Böyle mi işlev kazandırılacaktı Atatürk ilke ve inkılâplarına?

Bir darbede öğretmenimize indirilmişti. Sakıncalı diye içeriye almışlar. Ne zaman çıkacağı da belli değil-

miş. Babam “Yakında gelir.” diyordu. İnanmak istiyordum babama. Fakat günler su gibi akıp giderken öğretmenimiz hâlâ gelmemişti. Asıl darbeyi biz yemiştik öğretilimsiz kalarak. Demokrasi bu şekilde mi sağlam zeminler üzerine oturtulacaktı?

Okul beni beklerdi ben avare gezerdim

Ay bana gülümserdi ben evrene küserdim.

Darbe bütün acımasızlığıyla hayatımızdaydı artık. Yanardağdan boşalan bir lav gibi dokunduğu yerleri yakıp geçiyordu. Ruhumla bedenim eskisi kadar bütün değil artık. Karlar yağarken bedenimin üzerine, ruhum küçük bir pencereden baharı arıyor. Öğretmenin gelmeyeceği inancı gün be gün büyüyor içimde. Umutlarım tükeniyor yavaş yavaş. Yüreğimin kuytularındaki umut kırıntılarını saymazsak isyan tohumları düşüyor yüreğime. Umutlar yerlerini içimde yapılan sessiz darbelere bırakırken ben evrene küsüyorum.

Ansızın yağmurlar bastırıyor günlerimi. Karaltılara kaçıyorum refleksi bir hareketle. Bir yandan da sırlıklam ıslanmak istiyorum içimdeki darbelere destek vermek adına. Islanmak istiyorum baştan ayağa, okulsuz geçen günlerin ruhumda oluşturduğu yüksek ateşler düşün diye. Havalarla birlikte umutlarımda üşümeye başlıyor bir sokak kedisi yalnızlığında. Kendini sokaklara vurmuş bir serseri gibi dolaşıyorum hiçbir şeyden sakınmadan. Korkmuyorum artık başka mahallelerin köpeklerinden. Meydan okuyorum onlara hem de Karabaşsız.

Kanadı kırık umutlar iniyor ömrümün havaalanlarına. Umutsuzluk bandıralı bir gemi kalkıyor yaşama sevincimin limanlarından. Umudum günler gibi kısalmırken, umutsuzluğum geceler gibi uzamaya başlıyor. Karanlık erkenden çöküyor hayallerimin üzerine simsiyah bir örtü gibi ve ben gecelere sığınmıyorum yorgun

günlerin ardından. Bir zamanlar kucak dolusu olan umutlarımı, avuç içimle taşıyorum akşamlara cam fanus taşıyan birinin dikkatiyle. Sahipleniyorum, seviyorum umutlarımı, avuçlarımdaki içindeki bir kuşu sever gibi. Narin, kırılğan bir o kadar da küçük. Biraz sıksam canı yanacak. Gevşetsem uçup gidecek. Umutlarım beni ayakta tutarken ben evrene küsüyorum.

Uyumak istiyorum unutmak istiyorum. Darbe kelimesini duymak istemiyorum. Okulumun olduğu tarafı gözlerime yasak kılıyorum. Zihnimden uzaklaştırmaya çalışsam da siluetin gözlerimin önünden gitmiyor, rüyalarım giriyorsun, nerdesin öğretmenim. Mevsimlerin darbesi yaşanıyor coğrafyamızda. Bak mevsim kışa döndü. Bembeyaz bir örtü kapladı her tarafı. Bütün renkleri altına alarak, bütün renklerin hâkimiyetine son vererek... Yer bembeyaz gök masmavi. Hani söyledin “Bembeyaz zeminlerde yürürseniz masmavi ufuklarınız olur.” diye. Ama benim ufkum kararıyor öğretmenim. Sen yoksun, okulda yok. Okulun hayat damarlarında dolaşan kanmışsın meğer. Bak sen yoksun diye kepenklerini kapatmış, derin bir uykuya dalmış okul. Ne kadar yabancı ne kadar korkunç duruyor sensiz. Bacası tütmüyor, zili çalmıyor, bize kucak açmıyor sensiz. Kuvvetine güvenerek umarsızca köyün ortasında uyuyan devasa bir yaratık gibi yatıyor karşımızda. Dokunamıyoruz, yaklaşamıyoruz sensiz. Üşüyoruz, korkuyoruz sensiz. Darbeler bizi sensiz bırakırken biz evrene kızıyoruz.

Kış mevsiminin kendini olanca gücüyle hissettirdiği zamanlarda gündüzleri babamın getirdiği kitapları okuyordum. Gökyüzünde ayın gülümsemesiyle gecelerin koynuna bırakıyorum kendimi. Karanlığı bir örtü olarak çekiyorum üzerime. Gözümü kapatırken başka bir dünyanın kapılarını aralıyorum sanki. Rüyalar âlemine dalıyorum. Rüyalarım hep sana varıyor öğret-

menim. Sen güneş oluyorsun öğretmenim. Gülüyorsun, gözlerinin içi gülüyor. Sen gülünce ay gülüyor, bütün varlığıyla gökyüzünde beliriyor. Yeryüzündeki karlarla düet yaparak geceyi ısıtıyor. Gece gülüyor, bir an önce gündüzle buluşmak istiyor.

Geleceksin biliyorum. Törenle merasimle geleceksin. Görülmemiş bir karşılama şöleninin içinde bulacaksın kendini. Günler, ellerinde bayraklar yolun kenarına tek sıra halinde dizilecek. Şubat, uygun adım yerinde sayacak sen geleceksin diye. Yıl, şeref duyacak sen geldiğin gün. O günü en değerli günü ilan edecek. Geleceksin şubat bitmeden. Mart kapıdan baktırmayacak, gönümüzün baharı olacaksın. Toprak kış mesaisini erken bitirecek, yeryüzüne salıverecek şölen için aylarca içindeki filizlenen tomurcukların elçilerini senin şerefine. Ova yeşile kesecek. Kırlar bütün renklerini sunacak sen geçerken. Uzaklardan bir keklik havalanacak hayatını hiçe sayarak. Karacadağ senin için gönderecek bildircinlarını avcılara inat. Ceylanlar sekerek gelecek kâinatın mutluluğuna ortak olmak için. Günler uzayacak. Masallardan kahramanlar inecek coğrafyamıza. Keloğlan gelecek zekâyı temsilen, Sindirella gelecek masumiyet adına. Pollyanna gelecek iyilik tohumları saçacak bütün kalplere. Uyuyan güzel öpülmeden uyanacak. Kırmızı başlıklı kız gelecek belki her söylenene inanmayın diyecek. Pamuk prenses sevebilmenin ve samimiyetin güzellikten daha önemli olduğunu anlatacak. Ve aynalar yalan söylemeyecek.

Yoksun. Gelmedin. Darbe yemiş hâlinle bir darbe de sen vurdun bize. Onca hazırlık boşunaymış. Hayal kırıklığına uğrayan gönüller bir bir ayrılıyor tören alanından etrafına bakmadan. Bir hayal felaketiymiş benimkisi. Günlerce kendimi kandırmışım. Hani azmedince dağlar delinirdi. Hani sabredince Yusuf kuyudan çıkardı. Hani isteyince hayaller gerçekleşirdi.

/.../

Gelmedin. Bir düş yangınıymış benimkisi...

Hani Mayıs ayında yağmur beklenir, tam umutlar kesilmişken bir kırkikinci yağmuru insanların yüzünü güldürür ya işte bir kırkikinci yağmuru gibi bir ikindi vakti çıkageldin, umutlarımızın son bulunduğu anda. Işık getirdin, sevgi getirdin bize. Senin gelmen baharın gelişi gibi olacaktı. Ölü toprağın dirilmesi gibi yeniden can gelecekti canımıza. Cemrenin toprağa düşmesi gibi ısıtacakydın içimizi. Geldin ya öğretmenim, bugün bayram bize.

Her gün okula bin bir umutla gidiyordum. Öğretmensizliğin ve beklemenin acısını unutup sanki hiç yaşanmamış gibi. Biz masum duygularla her ne kadar her şeyi yaşanmamış saysak da ortada bir gerçek vardı. Arif öğretmenim artık eskisi gibi değildi. Gülmüyor, şakalar yapmıyor, bakışlarıyla içimizi ısıtmıyor ya da ısıtamıyordu bizi. Ne olmuştu öğretmenimize, anlamıyorduk. Haziran ayına kadar kafamızda hep bu soruyla gidip geldik okula. Öğretmenimize ne kızdık ne küstük, sadece anlamaya çalıştık kendi dünyamızda. Ama bilmiyorduk ki bu sorunun cevabının bizim küçük dünyamızda olmadığını!

Hiç istemesek de kendimizi hazır hissetmesek de karne günü gelmişti. Sabah erkenden kalkıp okula gittik.”Bembeyaz zeminlerde yürürseniz masmavi ufuklarınız olur” diyen benim biricik öğretmenim elinde bir balta kanlar içerisinde okulun kapısında uzanmış yatıyordu. Aylarca özlemini çektiğimiz okulumuza giremiyor, gelmesini sabırsızlıkla beklediğimiz öğretmenimize koşup ne oldu sana öğretmenim diyemiyorduk. Olanları şaşkınlıkla sadece seyredebiliyorduk. Biraz sonra aylar önce gelmesiyle bende derin yaralar açan haki yeşil araba yine gelmişti. Bu kez de öğretmenimi götürdü bir daha dönmemesine.

Öğretmenimiz dün gece eşiyle tartışmış ve eşini balayla öldürmüştü. Darbe bu muydu? Bir kadının hayatının sona ermesi mi, bir insanın ruh sağlığını yitirmesi mi yoksa çorak topraklarda çocukların öğretmensiz kalması mı? O gün darbenin ne olduğunu anlayamıyorduk ama ortaya çıkardığı sonuçlar canımızı acıttıkça lanet okuyorduk.

“Netekim” beş haftalık bir eğitimden sonra hepimiz devamsızlıktan sınıfta kalmıştık. Öğretmeni olmayan bir okula gitmediğimiz için sınıfta kaldık.

—Ya siz darbe yapan büyüklerimiz nelerden sınıfta kaldınız?

24 Kasım 2011

Yüksekçe bir tepeden baktım çocukluğumun geçtiği bozkıra. Bu kadar duyguyu bu kadar heyecanı nasıl sığdırmışım okul ile ev arasına ve bu kadar sevgiyi nasıl sığdırmışım bu küçücük kalbe? İsmi kadar değerli Arif Öğretmen'im eğer yaşıyorsan öğretmenler günün kutlu olsun. Bir zamanlar korkunun, güvensizliğin devriye gezdiği, bir sabah babamın götürüldüğü yere baktım. Beni babama bağlayan; babamın habercisi, babamı bana yaklaştıracak olan yollara baktım. Okulsuz günlerimde avare gezdiğim kırlara baktım. Sonra Karabaş'ın yerde yatan cansız bedeni, kanlar içindeki öğretmenimin hâli gözümün önüne geldi birden. O an aynı şeyleri yine yaşadım. Şimdi hiçbir şeyden habersizmiş gibi sanki bütün bu olaylar üzerinde yaşanmamış gibi sessiz, sakin, ıssız yatıyor bozkır. Ya bozkırın çocukları... Yüreklerine indirilmiş bu darbeyi hiç yapılmamış sayabilecekler mi?

Vakit akşam... Gitme zamanı... Yine aynı yerden ay bana gülümsüyor, benim içim acıyor. Sessizce ayrılıyorum iki damla gözyaşı bırakarak çocukluğumdan.

HÜR DÜŞÜNCENİN İMTİHANI

Nadir ADBAY / Kahramanmaraş 1

Sevgili dostlar ben Nadir Adbay 1954 Kahramanmaraş Elbistan doğumlu olup 1973 yılının Ağustosunda TSK harita teknisyen astsubayı olarak göreve başladım. Yaklaşık on yıl bu görevi başarı ile yürütürken dış dünya ile çok sıkı ilişki içinde oldum. Gerek siyasi gerek fikri gerekse dini konularla ilgili birçok kitap okuma ve bu okuduklarımı değişik ortamlarda konuşma araştırma ve inceleme fırsatını yakaladım. Bütün bu karşılıklı fikir alış verişleri bizi hep dikkatli ve hassas olmaya, inancımızın gereğini hayata uygulamaya yönlendirdi.

Yukarıda bahsini ettiğim dönemde bütün bu çalışmalarından başka olarak Ankara İlahiyat Fakültesi öğrenciliği ile Ankara İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi öğrenciliği de yaptım. Her iki fakültenin de üçüncü senesinde okulları bıraktım. İş bu arada 1975 yılında evlendim yukarıda sözünü ettiğim bu on yıl içerisinde iki kızım ve bir oğlum dünyaya geldi.

Yıl 1980, 12 Eylül gecesi nöbetçi astsubay olarak karargâhta bulunuyoruz, gece saat on civarında cadde-

ler tanklarla tutulmaya başladı. Görev yerim olan Harita Genel Komutanlığının dış nöbet mahallerini saat 23.00'da devriye dolaşırken tankçı yüzbaşı benden çay istedi, ben de yanımdaki askere:

—Oğlum nizamiyede çay olacaktı şuradan al ve getir. Dedim. Çayı beklerken yüzbaşı ile sohbet etmeye başladık diyordu ki:

—Bir aydır şu bot ayağımdan çıkmadı, seyyar yatıp kalkıyoruz. Ege ordusu zırhlı birliklerinden 30 Ağustos Zafer Bayramı kutlamaları bahanesiyle iki tank taburu 15 Ağustosta yola çıkarıldık yirmi sekiz gündür Ankara Hipodrom'da bekliyoruz, şimdi de bizim gibi değişik bölgelerden getirilen zırhlı birlikler Ankara'nın bütün köşe başlarına dağıldılar, herkes bizim gibi." dedi. Gerçek ne diye sordum:

—Herhalde ihtilal oldu da biz bilmiyoruz. Dedi.

Sonra ben karargâha döndüm, saat 24.00'da telefon acı acı çaldı. Açtım kendimi tanıttım karşımdaki ses:

—Ben harita genel komutanı korgeneral Sabri Delic uyuyor musunuz? Şerefli Türk ordusu yönetime el koydu uyanık bulunun! Dedi ve telefonu kapattı.

Ben doğal bir dürtü ile radyoyu açtım Hasan Mutlucan o davudi sesi ile:

“Yine de şahlaniyor aman kolbaşının kır atı” türküsünü söylüyordu heyecanlandık tabii ama bizi de bir düşüncedir aldı, yaktık bir sigara, getir oğlum bir demli çay dedim. Çay, tütün ve düşünce arasında dalıp gitmişim, neden sonra “Komutanım devriye vakti” diyen nöbetçi çavuşun sesi ile kendime geldim. Gece saat 01.00 devriyeye çıktık Harita Genel Komutanlığı Ankara Cebeci merkezde çevremiz mahallelerle çevrili.

Dolaşırken askeri, araçlar polis araçları apartmanlardan grup grup insanları topluyorlardı, sanki elleri

ile koymuş gibi o günkü adıyla anarşist olan insanları sağcısıyla solcusuyla araçlara bindirip götürüyorlardı.

Şartlar olgunlaşmış işin vakti gelmiş ve amaçlanan gerçekleştiriliyordu, sokaklar sessiz ama bir o kadar da telaşlı idi. Bense sadece olup biteni tel örgülerin bu tarafında dolaşarak endişeli gözlerle seyrediyordum; çünkü tel örgünün öbür yakası kaynıyordu. Gece saat 03.00 sularında koşuşturma bitti tanklar stop dedi ve gecenin sessizliği tekrar ikame oldu sadece nöbetçilerin ‘Dur kimdir o parola’ sesleri kaldı.

Sabah olduğunda radyo ve televizyonda sadece TRT yayını vardı siyah beyaz, spiker TSK ihtilal bildirisini okuyordu daha sonra Milli Birlik Komitesi başkanı or-general Kenan Evren Paşanın açıklamaları.

Bizim nöbetimiz bitmiş, askeri jip ile evlerimize gidiyoruz. Sokağa çıkma yasağı olduğu için sessiz, durgun sanki ölü bir şehrin içinden geçiyor idik.

Günler böylece geçerken harita genel komutanı olarak atanan korgeneral Sabri Deliç göreve başladı. Yaklaşık dokuz yüz kadar subay, astsubay, bayan ve erkek sivil memurlardan oluşan kurumda sert rüzgârlar esmeye başladı. General kurumu adam edeceğini söylüyordu ***hizmet ve ulaştırma bölüklerinin arasında bulunan mescidimiz kapatılmış malzemeler levazım deposuna konulmuş...***

Ben namaz için mescide çıktım ki kapı kilitli. Bir keser istedim askerler getirdiler. Kilidi kırdım, yanıma birkaç asker alıp depoya gittim, halıları malzemeleri getirerek mescidi yeniden açtım. Genç bir astsubay vardı adı Ahmet Top idi. Ona dedim ki:

—Burada ezan oku öğlen vakti için. Çok yanık bir sesi vardı, o ezan okurken bölük komutanı yüzbaşı çıktı geldi. Göz göze geldik döndü gitti. Biraz sonra kışla

komutanı albay geldi onunla da göz göze geldik. Ahmet ezan okumayı bırakmıştı,

—Devam et! Dedim. Çünkü ben her şeyi göze almıştım! Ahmet ezana devam etti albay hiçbir şey söylemeden ayrıldı ***mescit bir daha kapanmadı ama ben bir hafta disiplin cezası aldım ve hapis yattım. Olsundu mescit kapanmasın kâfi idi.***

/.../

O yıllar öğle ezanı 11.25 civarında okunurdu dolayısıyla Cuma Namazı için mesaiden 45 dakika evvel çıkmak gerekiyordu ama gel gör ki cuma günü general ana binanın önündeki bahçeye masayı kurdurur içkisini yudumlar idi... Bu yüzden cuma namazına gitmekten arkadaşlarımız çekinir olmuşlardı. ***Ben onların önünden çıkardım sonra teker teker diğerleri gelirdi. Cuma akşam oldu mu emre itaatsizlikten hafta sonu disiplin cezası gelirdi. Eve gitmeden doğru ceza koğuşuna götürülürdüm, iş bu olay müteaddit defalar tekrar etti.***

/.../

Bir gün bir emir getirdiler “Namaz kılmak yasaklanmıştır!” diye. Baktım ki olacak gibideğil o güne kadar kendi odamın bir köşesinde seccademi serer sakince namaz kılardım emir gelince seccademi aldım, generalin makam odasının karşısı boydan boya camlı idi ve has bahçeye bakardı. ***İşte ben ikindi namazında o has bahçenin ortasında namaza durdum.*** General beni görünce köpürmüş olmalı ki emir subayı binbaşı başımda bitiverdi. Adam bana yalvarıyor:

—Namazı bırak general çok kızıyor! Tabii ben de namazı alabildiğine uzatıyorum... Sonra namaz bitti seccadeyi toplayıp koltuğumun altına aldım, generalin makam odasına çıktım. Adam gerçekten de köpürmüştü, öfke ile bana bağırdı:

—Ben namaz kılmayı yasak etmedim mi?

Cevaben dedim ki:

—Generalim siz beni orduya alırken Müslüman olduğumu biliyordunuz. Her Müslüman namazını kılar siz antlaşmamıza riayet edin ben de edeyim müsaadenizle ben çıkıyorum. Dedim.

—Çık çık desem de demesem de zaten bildiğini okuyorsun! Dedi.

O günden sonra cuma namazına rahat gidip geldik general bir daha içki masasını bahçeye kurmadı, herhâlde emrinin çiğnenmesinden çok içerlemiş olmalı ki bir gün çok disiplinli bir subay olan Ahmet Emin Albay ile diyalogumuz oldu. Çok sıkıntılı bir anında karşılıklı uzun bir süre konuştuk, daha doğrusu o konuştu ben dinledim.

Bu diyalog git gide gelişti nezaket ve ast üst ilişkisi içerisinde hediyeler bile takdim ettik karşılıklı. Bir cuma günü bölükteki mescide çıktım baktım sular kesik bir ibrik istedim getirdiler ve ben abdest almaya başladım ki birden ibriğimi bir el tuttu ve

—Abdest suyunu ben dökeyim! dedi.

/.../

Baktım Ahmet Emin Albay... Estağfirullah! Dedim ve ben onun abdest suyunu ibrikten dökmeye başladım işte bu olay herhâlde bardağı taşırmış olmalı ki Ahmet Albaya Atatürk ilke ve inkılâpları hakkında subay gazinosunda bir seminer verdirdiler bilahare emekli oldu.

/.../

Emekli olan birkaç arkadaşımız için subay gazinosunda bir veda yemeği düzenlenmiş ısrarla beni de davet ettiler. İçki olursa ben gelmeyeyim dedim şube başkanı Yarbay:

—Söz Nadir içki olmayacak. Dedi, ben de peki dedim akşam sofrada bütün komuta kademesi vardı içki bardakları dağıldı, içki servisi başlayınca ben masadan kalktım general dik dik yüzüme baktı:

—Ne var? Dedi. Cevaben Yarbayım bir söz verdi ama belli ki sözünde duramayacak içki bulunan masada ben bulunamam ben çıkıyorum dedim ve subay gazinosunu terk ettim.

/.../

10 Kasım günü sabah saat 08.00 mesaiye başladık o gün herkes servislerle Anıtkabir'e gitmek zorundadır, benim yanıma generalin emir subayı geldi:

—Nadir sen benimle gel general seni çağırıyor. Dedi ve birlikte çıktık. Makam otosuna general ile birlikte bindik Anıtkabir'e gittik, araçtan indik general benim elimi tuttu ve hiç bırakmadı. Anıtkabir meydanı alabil-diğine kalabalıktı herkes rütbesine göre sıraya girmişti ama ben Korgeneral ile beraber en önün bir arkasındaki sırada idim birlikte yürüdük, birlikte saygı duruşu yaptık, birlikte mozoleyi selamladık ve birlikte işyerine geri döndük.

Baskıcı militarist ideolojik düşünce, beni de kendilerinden yapmışlardı! Ritüellerini de yerine getirterek! İşlem tamamdı.

Artık nasıl olsa sonuca gelinmiş ve karar verilmişti ki ertesi gün beni komuta katına davet ettiler. Odaya girdim karşıda beş subay oturuyordu bana da otur dediler oturdum. Yaklaşık dört saat sorular sordular. Ben inancım gereği sorulardaki fikri boyutların hepsine düşündüğüm ve inandığım gibi cevaplar verdim. Akşamüzeri çıkabilirsin dediler, çıktım odadan ve kendi kendime bunun arkası gelir ama ne zaman diyordum. Çok sürmedi beş gün sonra aldılar beni mesai çıkışı başıma

geleceği tahmin ediyordum ve çok rahattım. Çünkü o ilk sorgulamadan sonra eve gelmiş namaz kılmış ertesi akşamki efendimizin(s.a.s) tebliğ ve irşad metodu ile ilgili seminerim için okumuş ve notlar almıştım. Gece çok geç bir vakitte uyumuşum ne olduysa o gece rüyamda oldu.

/.../

Büyük bir sahra çölündeyim sanki tek başıma bir at üzerinde hızla gidiyorum epeyce bir beriden koca bir topluluk beni kovalıyordu. Telaşla atı mahmuzlayıp dörtünel koşturmaya başladım biraz sonra karşımdan simsiyah atlara binmiş siyahlar giyinmiş yüzleri kapalı sadece gözleri açık şekilde beş atlı karşıdan göründü beni durdurdular. Yüzlerini açtılar karşımdakiler efendimiz (SAV) ve hulefa-i raşidin idiler.

Efendimiz ya Ali(RA) zülfikârı çekti ve atını mahmuzladı efendimiz(SAV) ise bana sen benimle gel ben onlara dâhil oldum yönümü çevirip yola koyulduk bir anda uyandım ter içinde kalmıştım müthiş bir heyecan ve sürur içinde kalktım abdest aldım sabah ezanı okunuyordu.

/.../

Yukarıda anlatmaya çalıştığım rüyadan sonra artık ben ordudan sıkıntılı bir şekilde de olsa ayrılacağımı anlamıştım. Bu yüzden de mesai çıkışı beni almalarını hiç yadırgamadım. Beni disiplin koğuşuna götürdüler. Akşam saat 18.00'da birlikte eve gittik yanımda iki inzibat eri ve üç istihbarat subayı ile birlikte evde kütüphanemde ne kadar ilgilerini çeken kitap varsa aldılar. İki büyük çuval dolusu sonra bana dediler ki kendine bir çanta al şahsi eşyalarım ile birlikte ben de çamaşır ve Kur'an-ı Kerim aldım ve birlikte evden çıktım Ankara garnizon inzibat disiplin ve tutuk evine götürülüp bırakıldım o gün sabaha kadar orda ayakta bekletildim.

Ertesi gün öğlen beni yine aldılar bu sefer ellerime kelepçe taktılar arabaya bindim başımda iki inzibat eri önde bir subay gözlerimi bağladılar nereye gittiğimi hiç bilmeden uzun bir süre gittik. Sonra beni kollarımdan tutup arabadan indirdiler. Gözlerim bağlı olduğu için onların yönlendirmesiyle yürüyordum. İki kat gibi tahmin ettiğim bir merdiven çıktığımı hatırlıyorum. Sonra bir kapı açıldı. Ben karşıdan içeriye götürülürken tembihte bulunuyorlardı:

—Biz gözünü açınca arkaya bakmayacaksın! Kapı kapanana kadar dışarıya bakma! Aşağıdaki nöbetçi ateş eder, sessiz ve sakin ol! Sonra gözümdeki siyah bandajı açtılar kapıyı çekip kilitlediler. Ben o zaman etrafı görmeye ve odaya alışmaya başladım pencerede kalın beyaz bir örtü gerili idi. Zaten örtüyü açma şansım da yoktu sabitlenmiş idi sağ yanımda bir ranza yanında bir masa ve sandalye mevcut bir şekilde dolap vardı başka hiçbir şey yoktu. Pencereden bakmak istedim perde tam kapatamamış pencereyi, köşeden perdeyi biraz zorlayarak camdan dışarı baktım yeşil bir yerin ortasında bir binanın ikinci katındayım aşağıda nöbetçiler vardı hemen silah doğrulttular ben camdan kendimi geriye çektim.

Bulduğum yerle ilgili sonradan öğrendiğim bilgilere göre istihbarat okulu siyasi tutukevi ve sorgulama binasında imişim. Aynı binada o günler diğer tutuklular mahkeme kararına göre başka cezaevlerine gönderilmiş ama merhum “Necmeddin ERBAKAN Hoca” ile “Alpaslan TÜRKEŞ” kalmış. Başka kimse yok. Tutuklu olarak kaldığım tarih:15/11/1982

Neyse gelelim bize o gün saat 17.00 sularında kapım açıldı bir asker yemek getirdi. Abdest almak istediğimi söyledim tamam dedi beni kolumdan tuttu koridorun karşısındaki lavaboya götürdü. İhtiyacın olursa ben kat nöbetçisiyim kapıyı tıklad ben gelir açarım dedi odaya

geri döndüm yemek yedim özellikle kaşık harici hiçbir kesici delici olabilecek bir şey yok kaşık da alüminyum. Zaten odaya çantamı almadan tıraş malzemelerimi de almışlar sordum kat nöbetçisi intihar edebilirsiniz diye alyorlar dedi.

Artık benim bu odada yapacak tek şeyim vardı o da okumak, Kur'an-ı Kerim'i açtım baştan besmele ile başladım ne kadar okudum bilmiyorum çünkü saat yok yatsı namazını kılıp uyudum iki günün yorgunluğuy-la. Sabah namazı sonrası tekrar Kur'an okumaya başladım kahvaltı geldi hemen sonra mı ne kadar zaman geçti bilemiyorum. Kapı açıldı, kat nöbetçisi içeri girdi 'Dön!' dedi, elinde siyah bandaj var onu gözüme bağlayarak iki kişi koluma girdi onların yönlendirmesiyle bir kat aşağıya indik. Bir odaya girdik, girer girmez başkaları da yanıma geldi bandajın altına pamuk bastılar gözlerim iyice kapandı pamuğun baskısından gözlerim ağrıdı beni bir sandalyeye oturturdular.

Bir ses derken diğeri derken diğeri sesler ve sorulardan anladığım kadarıyla beş kişilerdi. Anladım ki bunlar beni daha önce sorguya çeken ekip onlar sordu ben anlattım. Dediler ki:

—Neden bu kadar rahat ve açık konuşuyorsun? Dedim ki:

—Birincisi inancım bana yalan söylemeyi yasaklar! ikincisi hayati bir tehlike olursa yalana izin var iman noktasında ben size nasıl yalan söyleyebilirim ki? Ben 163.madde gereği ne kadar ceza alabilirim? Dedim, onlar da:

—En uzun süresi beş yıl... Dediler ben de:

—Tamam öyleyse beş yıla razıyım sorun ne soracaksınız. Yalnız sizden bir istirahatım var namaz vakitlerinde beni bırakınız namazımı kılıp geri geleyim olur mu? Dedim,

—Olur dediler.

İşte bu şekilde sorgulanmam tam 25 gün mutad sabah-akşam sürdü. Onlar sormaktan bıkmadılar ben anlatmaktan... 25 gün sonra soruları ve anlattıklarımı özetle yaklaşık 20 sayfalık bir ifade tutanağı okudular tamam kabul dedim ve imzalattılar.

Ertesi gün beni odadan aldılar gömlekleli idim pardösü filan almana gerek yok dediler sadece sıkıyönetim savcısına ifade verip geleceksin dediler. Öylece bir arabaya bindirdiler.

(Bu arada bir parantezle ailem ile haberleşmemi de arz edeyim. Bizimkiler yaklaşık 15 gün boyunca beni aramışlar bizi seven dostlar rehberlik etmişler nihayet 15 gün sonra beni bulabilmişler!)

Bana kat nöbetçisi küçük bir kâğıt parçası getirdi eşimin el yazısı ile “Biz geldik nizamiyedeyiz, hamdolsun biz iyiyiz.” notu vardı, bana dediler ki “Kâğıdın arka tarafına sadece -Buradayım, ben iyiyim, merak etmeyin.- yazısını yaz imzala nizamiyedeki eşine vereceğiz” dediler. Ben de aynen öyle yaptım not kâğıdını imzaladım aldılar kontrol ettiler ve gittiler. İş bu kâğıt gidiş gelişi 2 saate yakın sürmüştü. Sonradan öğrendim. Ailemi ancak 2 ay sonra Mamak Ceza evinde avukatım ile birlikte görebildim sırası gelince onu da yazmaya çalışacağım inşallah.

Neyse efendin gelelim sıkıyönetim savcısına vereceğim ifadeye Mamak askeri garnizonunun içinde bir odaya götürdüler 25 gündür tıraş olmamışım saçım sakalım bir birine karışmış vaziyette savcının karşısına oturdum yaklaşık üç saat o sordu ben cevapladım ifade tutanağının sonuna kadar her şeyi anlattım. “Alın bunu” dedi koluma iki kişi girdi kapının önünde yarım saat kadar ayakta bekledim sonra beni mahkemeye sevk etmiş savcı tutuklama talebiyle bir alt kata indik bu ara-

da öğle vakti olmuştu bir kapının önünde durduk yanımızdaki askerin bir kapıyı çaldı içeri girdi. Biraz sonra içerden bir adamla birlikte çıktılar çatık kaşlı azgın bir insan tipi:

—Nadir Adbay sen misin?” Dedi

—Evet dedim

—Durmuş oğlu Emine’den doğma değil mi? dedi yine:

—Evet dedim.

—Ben kimim? Dedi

—Bilmiyorum. Dedim.

—Ben iki nolu sıkıyönetim başyargıncı Nurettin Soyer! Atın bu serseriye içeriye! Dedi.

Ve beni götürdüler. Anladım ki mahkemem görülmüş tutuklanmıştım, binadan dışarı çıkardılar yanımızdaki asker bana dedi ki

—Bundan sonra gözün hep yerde olsun seninle konuşanın asla yüzüne bakma çok fena dayak yersin! Dedi. “Etrafa bakma sadece yere bak!” yadırgamıştım ama anlamıştım kimse tanınmak istemiyordu. Yine bir araca bindik Mamak askeri garnizonunun içinde epeyce gittik. Tepe bir yere geldik bir binanın önünde indik beni içeriye götürdüler bir berberin önüne oturtular daha doğrusu bir kürsüye asker makine elinde önce saçlarımı daha sonra sakalımı adeta yoldu.

Küçük bir hücreye aldılar elime bir plaka verdiler üzerinde numaralar vardı göğüs hizasında tutmamı ve dik durmamı istediler fotoğraf çekeceklermiş bir önden bir yandan çektiler fotoğrafımı sonra dediler ki götürün. Tarih:10/12/1982

Götürdüler işte o an başladı eziyetin dik alası! Nereye geldik bilmiyorum çünkü yarım saat yürüdük hep dayak ve copleyarak karşıma birisi geldi

—Vay serseri vay ne halt ettin lan? Dedi. Gayri ihtiyari yürüyüşüne baktım bir subaydı —Lan sen nasıl bana bakarsın! Vurun lan! Dedi yere yıkıldım sonra kaldırdılar atın

bunu kafese! Dedi.

/.../

Kafes gerçekten kafes idi koridorun karşısı kalori-ferli odalar, karşısı tam bir hayvan kafesi Mamak'ta tepede kar fırtına bir yerinden girip öbür taraftan çıkıyor. Benim üzerimde de bir tek gömlek var kafesin kapısına sırtım dönük yere bakıyorum ve esas duruşta kıpırdamadan ayakta duruyorum çünkü kafeste oturacak hiçbir şey yok kafeste benden başka kimse de yok bu arada çok üşüyorum her yer çok soğuk öğle namazımı kılmadığımı hatırladım ve sesledim ben namaz kılacağım diye:

—Ne namazı lan! Dediler.

—İhtiyaç gidereceğim dedim kafesin kapısı açıldı şangırtıyla içeri iki kişi girdi başladılar bana vurmaya!

—Esas duruşu bozma lan, ellerim yanda inen tahta cop ile sandım parmaklarım kırıldı! Sonra:

—Hadi çık dediler koridorun sonunda bir kapıdan dışarı çıktım.

Orada yine kafes kar fırtına...

Tuvalette su buz tutmuş.

Dışarıda bir çeşmeyi açık bırakmışlar donmasın diye

İncecik bir su akıyor.

Altı kaya gibi buz...

Orda abdest aldım.

Kapıdan koridora geri döndüm koluma girdiler

Kafese geldik ben yine kapıya sırtım dönük

Kibleyi tayin edemedim “—Yönüm kible kiblem Kabe!” dedim

Ve öğle namazına durdum.

/.../

Fakat çok üşüyordum. Titremekten dişlerim birbirine o kadar çarpıyordu ki fatiha suresini okurken çok zorlanıyordum. İşte tam bu sıralarda kafesin kapısının zincirlerinin çözüldüğünü işittim kaç kişi girdi içeriye bilmiyorum ama **üzerime yağmur gibi jop iniyordu**

/.../

Benim üşümem azaldı fatiha ve zammı süreyi okuyabilir hâle geldim rükû, secde aynen devam ettim onlar da vurmaya devam ettiler. Ama Allah şahittir ki ne acı hissettim ne de darbe sanki başka bir boyutta idim sonra usandılar...

Namazın dört rekâtlık sünnetini bitirip selam verdiğimde onlar da çıkmışlardı.

/.../

Sonra ara fasıllarla iş bu dayak faslı gece saat 22.00 sularına kadar sürdü. Kaderde bu da varmış dedim, “Nasip olmazsa dayak bile yenmiyormuş ya!” işte öyle bir şey dayak dışında ne bir şey yedim ne de içtim.

Gece geç vakit kafesin kapısı açıldı sonra bir fasıl daha yaşadım sonra çıkardılar dışarı dört asker ikisi önde ikisi arkada karda yürümeye başladık. Başla-

rında da bir astsubay karanlıktan yüzünü seçemedim yaklaşık yarım saat böylece yürüdük karşıda bir bina görüldü. bu arada jop ve tekme yemeye devam ettik sokak lambasının altına geldiğimizde durduk başçavuşa göz ucuyla baktım tanıdım istihbarattandı o da beni tanıdı çünkü aylar önce beni takip etmiş ve sorgulamıştı utandı “–Vurmayın lan!”

/.../

Tekrar yürüdük, binadan içeri girdik, uzun bir koridor geçtik, yine demir bir kapının önünde durduk. Nöbetçi kapıyı açtı, yürü dediler kapıya doğru yürüdüm. Bir tekme ile içeriye yüzükoyun düştüm. Demir kapı kapandı, kilitlendi. İçeri loş bir aydınlıktı. Düştüğüm yer küçük bir antre idi. Ayağa kalktım karşı kapıya doğru baktım. Kapı açıldı, içerden iki üç kişi başını uzattı “Bir kuş daha geldi.” dediler ve beni içeri aldılar. Bir antreye daha girdik burada lavabolar vardı. Oradan da koğuşa geçtik. İçerisi sıcaktı ben çok üşüyordum. Ahşap iki katlı ranzalar vardı içerdeki mahkûmlar kalktılar. Bana “–Hoş geldin.” Dediler, “Hele otur bakalım.” dediler. Bir saat kadar oturdum elime bir sıcak çay verdiler bir alüminyum tavada yumurta pişirmişler, yarım ekmekle onu önüme koydular “–Ye bakılım!” dediler, sandım ki eve gelmişim. Yedim içtim sonra bir jilet verdiler tıraş oldum. Abdest aldım Yatsı Namazını kıldım. Bu arada da insanları yavaş yavaş tanımaya çalıştım. Mamak askeri ceza evi B blok subay koğuşunda olduğumu öğrendim yirmiye yakın mahkûm vardı. Hepsi rütbeli şahıslardı ve çoğu da siyasi tutuklulardı. Bir binbaşı casusluk suçundan, bir başçavuş zimmetine çokça para geçirmekten, bir astsubay çavuş adam öldürmekten, diğerleri ise hep sol örgütlenme ve fikriyatından yatıyorlardı.

/.../

Böylece yaklaşık 6 ay sürecek olan cezaevi hayatımız başlamıştı bir koğuş ağımamız vardı. Hasan Mesci Yüzbaşı aslında Mamak askeri cezaevinin iç emniyet amiri iken ÜGD davasından idama mahkûm edilen İsa Armağan'ı cezaevinden kaçırmakla yargılandığı için tutuklanmıştı yan tarafta özel bir odada kalıyordu. Koğuşa baktım bütün mahkûmlar ona karşı saygılı idi. İstedığı zaman koğuştan çıkar akşam geriye dönerdi. Onun sayesinde biz de rahat ediyormuşuz daha sonraları öğrendim bunu.

/.../

Koğuştaki konuşabildiğim akademik düzeyde tartışabildiğim bir kişi vardı adı Erhan Tezel idi TKP genel sekreteri idi. Marksizm'i çok iyi bildiğini söylerdi. Zaman zaman onunla tartışırız nezaket ölçüleri içerisinde tabii ki. Koğuştaki bir elektrikli ocağımız birkaç tabak, bir tenceremiz ve bir çaydanlığımız vardı. Ortaklaşa kullanılır bazen yemek yapılır bazen çay demlenirdi. Her gün bir saat boyunca yürürdük Erhan Tezel ile oynadığımız satranç oyunu sanki fikirlerim çarpışması gibi bütün mahkûmlar tarafından takip edilirdi ve ben onlara hep söylerdim: "İnsanoğlunun üç yaşı vardır. Birincisi fiziki yaş, ikincisi zekâ yaşı, üçüncüsü ise davranış yaşı. Sizlerin bu üç yaş da farklı artık bu düşük zekâ yaşı, büyük davranış yaşı tiyatro oyunundan vazgeçin de hayatın gerçekleri ile karşılaşın yoksa hep bu ideolojik körlükle yaşarsınız ve hayatı siyah, beyaz olarak görürsünüz hâlbuki hayatta çok fazla renk var artık bunu anlayın." Diyordum. Ama hakikaten ideolojik at gözlüklerini çıkartmadılar ve hep tek yöne baktılar. **Heyhat insan aldı.**

Ailem ile görüşmeyeli nerdeyse bir buçuk ay olmuştu bir gün ziyaretçi var dediler koğuştan çıkardılar. Yanıma nöbetçi verdiler. Birçok koridor ve salon geçtik sonunda ziyaret yerine geldik şaşırımtım bir metre ka-

relik bir bölme iki yanı duvar karşıda demir parmaklık üzerine ayrıca sık tel kafes takılmış. Sonra bir buçuk iki metrelik boşluk bırakılmış. Kale hendeği gibi karşılarında da aynı şekilde bir bölme ve ikinci parmaklık tel kafes ve bir şahıs o yüksek sesle konuşuyor. Ben de yüksek sesle konuşuyorum. Ancak sözlerimizi anlıyoruz.

—Ben avukatın Yalçın İLİKLİ... Vekâletname gönderdim. Onu imzala da bana geri gönder.” dedi

—Sizi kim tuttu? Dedim

—Babanız. dedi. —Peki, dedim o kadar.

Ziyaret bitti dediler beni bir odaya götürdüler vekâletnameyi, imzaladım koğuşa geri döndüm anladım ki babam Ankara’ya gelmiş bizim çocuklarla beraberdi biraz rahatlamıştım. Bu olaydan bir hafta sonra pazar günü avukat bey eşim ve kızımı da yanına almış aynı yerde aynı şekilde beş dakikalık bir görüşme ayarlamıştı.

—Nasılsınız iyi misiniz? Merak etmeyin ben iyiyim gibi beylik sözler... O kadar olsundu! Bu bile bana çok büyük moral olmuştu. Sonradan öğrendim ki iş bu ziyaret bile çok sıkıntılı saatler bekletildikten sonra gerçekleşmiş.

/.../

Koğuşa geri dönelim bakalım. Size banyo sahnemi zi anlatayım haftada bir gün banyo günümüz vardı. Birerli kol sıraya girerdik bizim koğuştan çıkar hızlı adımlarla, gözler yere bakar şekilde ceza evinin içinden demir parmaklıklar aralarından uzun koridorlar geçerek banyoya giderdik. Bu gidiş ve gelişlerde işken-ce odalarından yükselen bağırışlar, çığlıklar, küfürler işitirdik.

Duşlara girmemiz banyo yapmamız ve giyinip çıkmamız on dakika idi... Sonra askerler duşlara dalarlar palaskayla vurmaya başlardı, ilk banyoda işbu acı tecrübeyi yaşadığım için sonraki haftalar buna göre davranırdım, yoksa acı deney aynen gerçekleşiyordu.

Bir gün koğuştaki bayram havası esiyordu iki tepesi baklava siparişi verilmiş idi mahkûmlardan birisi isim vermeyeyim kimse rencide olmasın, tabii ki her mahkûmun kendine özgü bir hikâyesi muhakkak vardır. Sizler de bilirsiniz bunu. Bu arkadaşımız da tutuklanalı iki yıl olmuş ilk günleri o anarşist sorgulamasından geçmiş, Filistin askısı -Eller arkadan bağlanıp yukarı doğru kaldırılır ki omuzlardaki kas lifleri birer birer kopar, İsrail'in Filistinlilere uyguladığı işkence tarzıdır- 'Elektrik işkencesi' çıplak bir şekilde sırt üstü yere yatırılır çarpmaya gerilmiş gibi eller ve ayaklar bağlanır çıplak bedenine üzerine iki kişi çıkar çırpınmasını önler el ve ayakları serçe parmaklarına erkeklik organına çıplak teller bağlanır elektrik verilir mahkum Allah dedikçe de bir çıplak tel dile bastırılır- Bu işkencelerin her türlüünü bütün detaylarıyla dinledim ancak burada bunları anlatmaya hayâ ediyorum!

Arkadaşımız yukarıdaki bu işkencelere maruz kaldığı için erkekliğini yitirmiş iki yıl sonra rüyasında ihtilam olmuş yeniden erkek oldum diye koğuşa ikram ediyordu. Koğuş psikolojisi çok farklı birinin sevinci sizi de mutlu ediyor doğrusu. Bu tür olaylar çok sık yaşanmazdı ama size bir şey söyleyeyim mi eğer bütün mahkûmlar kendilerine işkence yapanları bilseler tanırsalar inanın bana, çıkınca onlara hiç iyi demezler ama çaresiz gözler bağlı kimse kimseyi tanımıyor.

Bu Marksistlerin işkence anında "Allah" diye bağışlarının nedenini sordum, "İnanmadığımız bir ilahı niçin anıyordunuz?" dedim cevap yoktu. Sonra düşündüm Mısırlı Marksist Hasaneyn Heykel Kahire dosyası

diye yazdığı anılarında da aynı şeyi soruyor ve şöyle söylüyordu “Allah inancı bizim kemiklerimizin içindeki iliklerimize kadar işlemiştir biz zorda kalınca onu anıyorduk ama sonra inkâr ediyorduk.” diyordu, doğrudur. Bunu ben de hissetmişim Allah kuluna gerçekten de şah damarından da yakın.

Günler bu şekilde geçip giderken sanıyorum tutukluluk hayatımın 4. ayında koğuş Ağamız Hasan Mesci Yüzbaşı tahliye oldu ve koğuştan vedalaşıp ayrıldı. Biraz sonra koğuşun kapısı açıldı içeriye 10 kadar asker ve başlarında iki subay daldılar. Bağırarak kalkın esas duruşta sıralanın dediler. Biz ne olduğunu anlamaya çalışıyorduk ki coplar çalışmaya başladı bizi koğuşun kapısında birerli kol esas duruşta ayağa diktiler. İçerde ne var ne yok tas tabak ocak bardak çaydanlık kaşık çatal bıçak ne varsa olduğu gibi topladılar. “Bundan sonra böyle karavana dışında dışardan hiçbir şey gelmeyecek ayağınızı denk alın, her gün bir saat havalandırma yok iki günde bir yarım saat” dediler. Herkes koğuşun bir köşesinde kalacak yeni mahkûmlar geliyor. Biz sıkışık bir şekilde yerleştik. On iki yeni tutuklu daha geldi. Gelenler hep üst rütbeliydi. Suçları yeni ihtilal planlamış. Tabii ki onlar da bizim serencamımızı aynen yaşayarak geliyorlarmış, sıkıyönetim savcısı soruşturmanın derinleştirilmesi talimatını vermiş.

İş bu talimat işkence ile suç oluşturmak demektir. Bütün isnat edilen suçlar kabul edilmiş bir şekilde tutuklanıp koğuşa getirilmişler. Yeni gelenlerde bütün işkence izleri taptaze idi. Ancak hiç birinin işkence raporu bulunmuyordu. Ne mümkün işkence raporu almak ki? Sıkıyönetim var her şey emir komuta zinciri içinde çalışıyor zaten. “—Mutlu ol! Bu bir emirdir.”

İşte o günden sonra koğuştaki tutukluluk hâli iki kat daha zorlaştı. Yemek zamanı gelince karavanalar geldi. Herkes yemek masası etrafında ha, bu da nereden

çıkıktı demeyin. Koğuş ağamızın özel odası yemek odası oldu, esas duruşta ayakta yız. Askerler karavanaları bırakıp çıkıncaya dek böyle yız. Sonra sıra yemek dağıtımına geldi. Kim yemeği dağıtıcaktı hiç kimse kimseye güvenmiyordu. Şeriatçılık suçundan yatan bir tek ben vardım. Bana döndüler dediler ki hoca al şu kepeğeyi eline sen adaletli dağıtırsın. Bu iş bundan sonra benim, çaresiz kepeğeyi elime aldım. Bismillah dedim herkese bir köfte yarım patates ve yarım ekmek koydum. Otuz kişiye böylece yemek dağıttım. Geriye bana bir yarım köfte bir parçada patates kalmıştı en son buna da şükür dedim. Ama insanların inanca olan saygısını bir kez daha müşahede etmiş oldum. Hamd ettim. Akşam oldu. Yine aynı serencam sürdü. Ancak gece olunca çay demlemeye alışmış olan koğuşta çıt yok. Sigaralar azalmış çay hiç yok. Sinirler gerilmeye başlamıştı.

Ben koğuşun dış kapısına gittim seslendim kapının üstündeki sürgü açıldı. Nöbetçi ne var diye seslendi. Dedim ki “Çay bulmamız mümkün mü? —Olur dedi parasıyla!” Ne kadar dedim —“Beş bin lira.” dedi. Olur dedim parayı delikten uzattım. Nöbetçi ben gece geç vakit gelirim dedi sürgüyü kapattı. Herkes iş bu konuşmayı işitmişti şimdi sabırla çayın gelmesini bekliyorlardı. Gece saat 23.00’da koğuşun kapısı yavaşça açıldı. Ben hemen koştum. Nöbetçi yere bir çaydanlık, beş adet bardak ve bir külah içinde de şeker bıraktı. Kapıyı çekip kilitledi. Ben malzemeyi koğuşun penceresine taşıdım. Yemek odası ile koğuş arasında geniş bir pencere vardı. Çayda demlik yoktu. Büyük bir su kabında su kaynatılmış içine biraz çay atılmış getirmişlerdi. Olsundu çaydı ya, şekerleri saydım herkese yarım şeker düştü. Bardakları doldurdum yarımşar şeker ayırdım buyurun dedim böylece herkes çay içti. Ertesi güne hazırlık olsun diye suyu biten çayı bir kâğıdın üzerine serdik kuruttuk. Yan yana bitişik duran ranzaların dip köşe-

sinde bulunan eski bir elektrik ocağını çıkarttık kurutulmuş çayı yeniden demledik. Ertesi gün gelen çay ile birleşince herkes birer bardak çay içmiş oldu. Bir yarım şekerin bir kırık çay bardağının bir bükülmüş çay kaşığının değerini orda anlıyor insan. Bu şekilde dört gün çay parasını ben verdim. Daha sonra nöbete bindirdim herkes bir günlük çay parasını sırayla ödedi.

Koğuştaki bir acayıpliği daha anlatayım size: Ben tutuklandıktan üç ay sonra ordudan ihraç edilmiş ve maaşım kesilmişti. Çünkü bizim suçumuz devlete karşı işlenmiş suçlardan idi. Hür düşünce sahibi olmak büyük suçtu. Oligartların ideolojik bir dayatmayla ortaya koydukları düşüncelerinin dışında bir düşünce sahibi olmak emre itaatsizlikti. Bunun için bize hemen ceza uygulanmış ihraç kararı çıkmış, öyle bir karar ki yargı yolu kapalı kamu haklarından yasaklı oluyorsunuz.

Hâlbuki mahkûmlar arasında iki astsubay vardı. İçki içmişler sarhoş olunca bir kavgaya karışmışlar çekmişler silahları iki kişi öldürmüşler. Üç yıldır yatıyorlar mahkeme kesinleşmemiş o yüzden maaşlarını alıyorlar. Bir başçavuş vardı ordu donatımdan Ankara garnizonunun gıda alım sorumlusu. Orduyu soymuş o kadar ki sarhoş hâlde gazinodan kovulurken kızmış gazinonun mülkiyetini satın almış. Apartmanlar iş hanları sahibi bir buçuk yıldır yatıyor maaşını alıyor. Çünkü onlar oligartların ortaya koyduğu düşünceye saygılılar ve seviyorlar, bunun örneği o kadar çok ki...

Bir başka sayfa açayım sizlere sevgili dostlar; sizlerin de tahmin edeceği gibi mahkûmların birçoğu yarım avukat olurlar. Bana ısrarla bir üst mahkemeye itiraz dilekçesi yazmamı istediler. Tabii onların tariflerine göre bir dilekçe gönderdim. Üst mahkeme deniz kuvvetleri mahkemesiymiş talebimize bir buçuk ay sonra dava açılmadığı gerekçesiyle red geldi. Onlar yine ısrarla bir üst mahkeme olan hava kuvvetleri mahkeme-

sine müracaat etmemi istediler. Yine bir dilekçe yazdım gönderdim. Bu ikinci müracaatımız nisan ayının başında idi.

Aradan yirmi beş gün gibi bir vakit geçti 23 Nisanda bayram nedeniyle açık görüş var dediler. İşte o gün sadece eşimi görüşe almışlar koca bir salonda herkes bir masa başında görüşüyor biz de bir masada karşılıklı oturduk. Baktık ki ikimizde şükür Allah'a iyiyiz. Yarım saat sonra görüş bitti dediler. Ne kadar da kısa sürmüştü görüşümüz. Nizamiyeye kadar babam, annem, kardeşim ve çocuklar iki saat beklemişler sonra açık görüşe sadece eş ve çocuklar alınacak demişler. Çocuklar küçük olduğu için sadece eşimi göndermiş babam. Dış nizamiyede askeri araçlara bindirilmiş. B blok subay koğuşundaki mahkûmların aileleri cezaevine getirilip yine aynı yol ile döndürülmüşlerdi.

/.../

Mayıs ayının ortalarında idi. Koğuşun kapısındaki sürgü açılmış bir ses Nadir Adbay tahliye oluyorsun akşam saat 17.00'da gelip alacaklar hazırlan demişti. Büyük bir şaşkınlık yaşamıştım. Meğerse benim tahliye kararım 22.04.1983 tarihinde üst mahkeme olan Hava Kuvvetleri Mahkemesi tarafından verilmiş şöyle ki TSK'den ihraç edilmem dolayısıyla yetkinin sivil mahkemelere geçtiğini, tahliye edilerek dosyanın Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına havalesine demiş. Sıkıyönetim askeri mahkemesi dava bile açmamış olduğu için bu karara uymuş ve dosyayı savcılığa havale etmiş. Bütün bu işlemler on beş gün sürmüş ve bana mayıs ayının zannediyorum onuncu günü ulaşmış. Tabii ki ben çok sevinmiştim. Sonradan öğrendim ki bu üst mahkemede ismini vermeyeceğim bir hâkim üsteğmen arkadaşımız bize böyle bir iyilikte bulunmuş yoksa hâlimiz harap idi.

Tüm şahsi eşyalarımı orda bıraktım ihtiyacı olanlar alsın dedim. Akşam saat 17.00'de beni aldılar. Yine gözler yerde bir cezaevi aracına bindik. Araç içinde yine cop faslı başladı ta ki dış nizamiyeye kadar. Orda indir-diler. İki subay beni nizamiye odasına aldılar. Yine cop faslı ara verdiler birtakım kâğıtlar imza ettirdiler. Hiçbir hakkım, eşyam, param kalmadı hepsini aldım gibi tutanaklar vs. Sonra yine araca bindirip Mamak ordu birliği dış nizamiyesine kadar götürdüler. Araçta yine aynı fasıl araç durdu kalk dediler. Araçtan aşağı inerken yine bir tekme asfalta yapıştım. Araç döndü gitti.

Ayağa kalktım artık güneş solmaya başlamıştı. Nerdeyim diye etrafıma baktım ki nizamiyenin dışında idim. Elhamdülillah dedim. Acaba Ankara hangi yönde diye düşünürken bir dolmuş durdu. Bindim Ulusa oradan ikinci bir dolmuş ile Demetevler'e eve geldim. Eve geldiğimde saat 20.00 olmuş zile bastım kapı açıldı. Herkes şaşkın gözlerine inanamaz bir vaziyette.

Kucaklaşma, hasret, gözyaşı...

Yolda gelirken birkaç arkadaşa selam vermiştim. Akşam saat 21.00 da kapı çaldı. Açtılar gelenler olmuştu. Gece 00.00'a kadar geçmiş olsun ziyaretçileri doldu taşı salonda günler ne günlerdi. Acı ve tatlı bir anı gibi geliyor şimdilerde.

Hayatımızın bir dönemi yeni başlamak üzere idi. Bir yerlerde iş bulmalıydım da nasıl. Askerlik mesleği dışında herhangi bir mesleğimiz yoktu. Gerçi harita teknisyeni idim ama sivil hayatı hiç bilmiyordum. Ne ticareti, ne sanatı, ne de mesleği, herhangi bir kamu kurumunda müracaat etmem söz konusu bile değildi. Çünkü kamu haklarından yasaklıydım.

Ya sabır, ya Allah deyip bakalım Mevla nasıl bir kapı açacak diyordum. Çünkü 'O' bir kapıyı kaparsa bin kapıyı açardı. Açtı da.

Bu arada arkadaşlar Ankara’da kalmamı, nasıl olsa bir iş bulabileceğimizi söylüyorlardı, para da yoktu ki? Çünkü verdiğim vekâlet ile babamgil OYAK kesintileri toplamı ile emekli sandığı keseneklerini almışlar ve benim adıma Elbistan’da bakkal dükkânı açmışlardı. Bu durumda çaresiz Elbistan yolları görünmüştü bize.

Eski ve çok vefalı bir dost Süleyman Ağabey diyordu ki: “—Yapma Nadir Bey kasaba aklın ölümüdür, gitme!” Aslında bu gün bakıyorum da Süleyman Ağabey galiba haklıydı.

Adil Ağabeyim Ankara’ya gelmiş bana da “—Gel gardaş gidelim” diyordu. Elbistan’a açtığımız dükkânı tek başına Mustafa çeviremez çok sürmez iflas eder gel gidelim diyordu. Hâsılı kelim Elbistan’a göçü yükledik geldik bakkal dükkânında işe başladım ama ne mümkün bu işi yürütmek çevre insanları hep merakla bakıyor ne diye ordudan atılmış ki kim bilir ne suçlar işlemiştir!

Bugünkü gibi takke düşüp kel görünmemiş ki? O günler farklı idi orduya bakış. İşte tereddütler arasında hayatımızın 11 yılını geçireceğimiz bir dönem başlıyordu.

/.../

12 Eylül 1980 darbesinin dünya görüşü ile hiç uzlaşmamış olan bir hayatın bundan sonra da hiç uzlaşması olmayacaktı. Kemal Tahir’in dediği gibi. Onu düşünce-sinden dolayı hapsetmişler, ona eziyet etmişler, cezası bitince de çağırıp artık akıllandın değil mi? Vazgeçtin mi düşüncenden?” demişler o da bunun üzerine “—***Bu işin çilesini çektikten sonra vazgeçeceğimi mi sandınız?***” demişti.

Bu mücadele farklı boyutlarla sürüp gitti.

/.../

Kısaca anlatmaya çalıştığım yukarıdaki yaşadıklarım tüm mahkeme kayıtları ifade tutanakları bende mevcuttur. Şöyle ki Elbistan'a geldikten dört ay sora idi sanırım eylül ayı idi bir polis geldi iş yerine beni sordu. Ağır ceza reisinin beni istediğini kendisiyle gelmemi istedi Pekâlâ dedim ve yürüdük Elbistan adliye ağır ceza reisinin odasına girdim.

—Gel bakalım Nadir Bey, dedi sen ne suç işledin kardeşim? Ankara ikinci ağır ceza mahkemesine Cumhuriyet Başsavcısı dava açmış 35 sene ile idam arası ceza istiyor sana.

Ben şaşkınlıkla

—Ne suç işlemişim ki? Dedim cevaben:

—Az kalmış T.C devletini yıkıp şariat devleti kurmana! Daha ne olsun! Dedi... Ve böylece sıkıyönetim askeri mahkemesinin dava bile açmadan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdiği dosyamız dava konusu olmuştu.

Elbistan'dan ifadem alınıp dava dosyasına konulması isteniyordu. Bu da oldu ifadem alınıp imzalatılıp Ankara'ya gönderildi. Avukatım Yalçın Bey'i aradım. Bana mahkeme gününü söyledi ve o gün sabah Ankara'da olmamı istedi. Böylece beş yıl sürecek olan mahkeme serencamımız başlamış oldu.

Mahkemeye bir gün önce gittim dosya münderecatını almasını istediğim avukat Yalçın İlikli Bey'in Ankara Samanpazarı Adliyesinin karşısındaki yazıhanesinde buluştuk ve dosyayı baştan sona okudum savunmayı birlikte hazırladık dosyadan bir suret de ben aldım böylece o gün bugündür hatıra olarak saklıyorum.

Mahkeme uzun sürdü yaklaşık altı ayda bir Ankara yolları vardı bize. Son celsede savcı değişmişti, babacan bir mahkeme başkanı vardı. Dosyaya her bakışta

“—Oğlum sana ne be! Derdi. Benim verdiğim daha önceki ifadelerden hareketle söylerdi bunları.

Yeni gelen savcıda iddiaların mesnetsiz olduğu kanaati oluşmuş olmalı ki Mahkeme başkanının, “Bu zaten çekeceğini çekmiş, hapis yatmış, ordudan atılmış, bunca zamandır mahkemeye gidip geliyor ben beraat diyorum.” Dedi. Savcı da başkana uydu diğer üyeler ortada fikir var eylem yok diyerek oybirliği ile beraatımıza karar verdiler yıl 1988 idi.

/.../

İyi de diyordum niye hapis yatmıştım? İşkence görmüştüm, ordudan ihraç edilmiş, mahkemelerde uğraşmıştım? Bunca çile niye idi? Allah u alem büyük bir sınavı tutulmuşum!” böyle diyerek huzur buluyordum. Zaten hayat bütün bütün imtihan değil miydi?

Ben o günler sanıyordum ki sınavın büyüğünü atlattım. Yok, öyle değilmiş! Sınav gittikçe ağırlaşarak devam ediyordu.

Elbistan’da bulunduğum on bir yıl içerisinde Millî Gençlik Vakfı temsilciliği ile birlikte serbest harita teknisyeni olarak çalıştım. Vakıf adına bir kız Kur’an Kursu açtık 150 kişilik idi. Bir öğrenci yurdu yaptık, 500 kişilik idi. Bir radyo kurduk Çağrı FM idi. Hanımlar kültür merkezi açtık, Gençlik lokali açtık ve bütün bu faaliyetler boyunca **“Gençlere Allah’a kul olmakla hürriyeti bulabileceklerini” anlatmaya çalıştık.**

1994 yılında kamuoyunda 1402’likler diye bilinen şahıslara bir af çıktı. Ben onlardan değildim ama bu affı bahane ederek 1995 yılı başlarında İstanbul Büyükşehir Belediyesinde Harita Müdür Muavini olarak göreve başladım. İstanbul’da geçen sekiz yıl boyunca Memur-sen konfederasyonuna bağlı Bem-Bir-Sen’de sırasıyla Şube Başkanlığı, Genel Sekreterlik ve Genel

Başkanlık görevlerinde bulundum. Sendika hayatımda da küreselleşen dünyada yeni bir sendikal söylem ama ideolojilerin gölgesinden uzak, Anadolu'ya özgü bir sendikal söylem oluşturmaya çalıştım.

/.../

1982'de ilk tutuklanmamdan 20 yıl geçmişti ki ben bu aradaki yirmi yılı sizlere iki paragrafta özetledim. 2002 Ocak ayında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Harita Müdür Muavinliği yaptığım günler, memuriyet görevinden yeniden ihraç kararım geldi. Gerekçe ordudan irticai faaliyetlerden dolayı YAŞ kararıyla ihraç edilmiş olduğum için memuriyet görevi yapamaz raporu vermiş İçişleri Bakanlığı müfettişleri... Birdenbire sokakta buluverdim kendimi ne maaş ne emeklilik ne de birikmiş keseneklerin ödenmesi, hiçbir şey vermeden -ki ben bu arada Bem-Bir-Sen Genel Başkanlığı görevinde idim- o da bitti.

Kalmıştım yeniden boşlukta. "Sen mahkemeye ver, dava aç mahkeme sonuçlansın!" ölme eşeğim ölme! yaz gelince çayır çimen yersin. ***Yıl 2011 bu dava hâlâ sü-rüyordu da ben vazgeçtim.***

İstanbul'dan Ankara'ya dönmüş bir lokantada kasiyer olarak iş bulmuştum. Bir oda bir salon ev tutmuştum. Burada büyük oğlum Muhammed Selim Adbay'ı askere göndermiştim.

/.../

"Gitti de gelmedi nedeyim oy!" diye türkü var ya! Öyle...

PKK ile çatışmada Şırnak İdil Hudut Taburunda görevli iken şehit oldu.

Teskereyi ahirete almıştı..

Daha önce söylemiştim ya,

İmtihanın büyüğünü geçirdiğimi sandığımı,

*Heyhat! Yüksek dağların başından kar hiç ek-
sik olmazmış!*

*“Allah sizleri mallardan, canlardan eksiltmek-
le imtihan eder” diyor ya kitap.*

Buna da şükürler demiştim

*Rabbim bizi şehit ailesi olmakla da serfiraz ve
şerefyâb eyledi.*

/.../

İşte böyle sevgili dostlar

Bu ihtilalci, cuntacı, baskıcı ideolojik kafa yapısı ile
olan fikri mücadelemiz sürüp gidiyor hamd olsun!

Ki Hür doğduk, hür yaşamaya çalıştık!”

İnşallah hür olarak da ahirete göçer gideriz.

“Bu kubbede Bâki kalan bir hoş sadâ imiş.”

Sağlıcakla kalın.

...

TÜRKİYE TARİHİNDE BİR SONBAHAR

Adil AKKOYUNLU / Malatya

Türkiye tarihinin altına sürülen kara bir lekeydi12 Eylül 1980 darbesi...

Sıkıyönetim olmasına rağmen çıkan olaylarda her gün yirmi kişi ölüyordu. Seksen yılının ilk ayında ölü sayısı 2000'i aşmıştı. Hem sağdan, hem soldan ölen bazı kişilerin aynı silahlarla vurulması kafaları karıştıyordu. Birileri planlı bir şekilde ülkeyi karıştırıyor, darbeye zemin hazırlıyordu. Ülkede sosyal, siyasi ve ekonomik kriz önü alınmaz hal almıştı.

Evren'in de hatıralarında değindiği gibi artık müdahale etmek için ülke hazır hale gelmişti. Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren öncülüğünde ordu, yönetime el koydu. Saat 05.00'ten itibaren sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Siyasi liderler tutuklandı. Partiler ve STK'lar kapatıldı, mal varlıklarına el kondu. Valilerin, belediye başkanlarının, daire müdürlerinin çoğu görevlerinden alındı; yerlerine emekli askerler atandı. Evren, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Bülent Ulusu'yu Başbakan olarak görevlendirdi. Genelkurmay Başka-

nı Kenan Evren, Kara Kuvvetleri Komutanı Nurettin Ersin, Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şahinkaya, Deniz Kuvvetleri Komutanı Nejat Tümer ve Jandarma Genel Komutanı Sedat Celasun'dan oluşan bir MGK (Milli Güvenlik Konseyi) kuruldu. Bundan böyle Türkiye, 1983 Genel Seçimlerine kadar bu cunta tarafından yönetilecekti.

Darbeyle birlikte bıçakla kesilmiş gibi bütün olaylar birden duruverdi. Oysa daha önce de sıkıyönetim vardı ama nedense olayların önü alınmıyordu(!) Darbe, ülkenin siyasî, sosyal, ekonomik, ahlakî bütün değerlerini alabora etti. Her şey karaborsa oldu. Temel ihtiyaç malları bile bulunmuyordu. Kuyruklar uzayıp gidiyordu. Herkes, huzursuz ve tedirgindi.

Darbenin yapıldığı ilk günlerdi... Malatya'nın merkeze bağlı Hasırcılar köyünde öğretemdim. Sabahın erken saatlerinde jandarmalar evimin etrafını sardı. Elime kelepçe vurup evi aramaya başladılar... Odalarda postallarıyla dolaşiyor, bütün eşyaları dağıtıp evin orta yerine yığıyorlardı. Eşim, tedirgin ve korku içindeydi. O zaman üç yaşlarında bulunan oğlum ise ağlayıp duruyordu. Ben, metin olmaya çalışıyordum...

Başçavuş, kitaplıktaki kitapları alıp incelemeye başladı. Kapağında veya içinde İslamî ya da Arapça ibare bulunan kitapları yere savuruyor, bir yandan da bağıırıyordu: "Oğlum, sen öğretmen misin, din hocası mısın?" Eşimin ve çocuğumun yanında bana hakaret etmesinler diye ne söyleseler sesimi çıkarmıyordum. Bir yandan da attığı kitapları, kelepçeli ellerimle yerden alıp öpüp masanın üzerine bırakıyordum. Nihayet (dilim varmıyor söylemeye ama maalesef Kur'an'ı da fırlattı.) Ağlamaya başladım... Yerden aldım, öptüm, öptüm ve masanın üzerine bıraktım. Yahudiler ve Hıristiyanlar da olsaydı ancak bu kadar yaparlardı.

Suç teşkil edecek bir şey bulamadılar. Özellikle İslamî içeriğe sahip kitaplarımı torbalara doldurdular, evden ayrıldık. Eşime: “Hakkını helal et” dedim usulca. Ağlıyordu: “Sen de helal et” dedi. Belki bu gidişin dönüşü olmayacaktı. Oğlum: “Babaaa” diyerek ardımdan koştu ve yüzüstü düştü. Geri dönüp kucaklayıp öpmek istedim, bırakmadılar. Eşim kucağına aldı. Bir hırsız, namussuz veya katil gibi etrafımda jandarmalar, elim kelepçeli, köyün içinden geçip askeri minibüse binerken, kahroldum.

Yanında bir jandarma, Mehmet Tuğrulca da minibüsteydi. Haftada iki akşam toplanır, “Fizilal”, “Riyazü’s Salihin” ve Ömer Nasuhi’nin ilmihalini okurduk. Mehmet de bana yardımcı olurdu. Müezzini olmadığı için bazen camide müezzinlik de yapardı. Davudî bir sesi vardı. Sonradan öğrendim: Mehmed’e benim evimi sormuşlar. O da: “Bilmiyorum.” demiş. “Köyünüzün öğretmeninin evini nasıl bilmezsin?” deyip onun da eline kelepçe vurarak arabaya atmışlar. Ona da çok işkence yapmışlar. (Mehmet daha sonra tüberküloz oldu ve genç yaşta öldü. Öz kardeşim ölmüş gibi ağladım ona.)

Bizi Malatya’ya Jandarma Komutanlığına getirdiler. Tek kişilik birer hücreye koydular. Devrisi gün akşama kadar aç susuz beklettiler orada. Bildiğim sureleri sürekli okuyor, dua ediyordum. Tutuklu bulunduğum sürece en yakın dostum ezberimdeki sureler oldu. Ve sürekli dua ettim. Başka kime sığınır, yardım bekleyebiliriz?

Sonra yine gözlerimi bağlayıp arabada yere yatırarak başka bir yere götürdüler. Koğuştta açtılar gözlerimi. Burası bir binanın bodrum katıydı. Leş gibi kokuyordu. Taş duvarları sıvasızdı. Küçük bir pencereden hava alıyordu. İçeride solcu – sağcı, Müslüman tam yetmiş kişi kalıyordu. Çift kişilik, demir ranzalarda, kirli

yataklarda yatıyorduk. Duvarlarda teyemmüm ederek yatağımın üzerinde namazlarımı kılmaya çalıştım.

İlk işkencemiz açlıkla başlıyordu. Normal bir insanın yiyeceği ekmeğin ve yemeğin dörtte biri kadarı bile elimize geçmiyordu. Ekmeği getirirken koydukları karton kutunun içine dökülen kırıntı yüzünden insanların kavgaya edişleri hâlâ gözlerimin önünde...

Her gece, saat 02.00 de sekiz – on kişinin gözlerini bağlar, el ele tutuşturur, işkence yerine götürürlerdi. Nefesler tutulur, listeyi dinlerdi herkes. Adı okunan, yüzüne kireç sürülmüş gibi bembeyaz kesilir, eli ayağı titrer, aklını şaşırırdı. Önündeki ayakkabıyı, sırtındaki gömleği, ceketini arardı. Birkaç gün sonra o götürülenler, yarı ölü vaziyette getirilirdi. Adım atacaktaki halleri olmadığı için koğuşun ortasına uzanırlardı. Arkadaşları, bir yandan masaj yaparken öte yandan herkes bir şey sorardı. En çok merak edilen de Filistin askısına alıp almadıklarıydı. Ama onlar mecalleri olmadığı için cevap veremez, ancak bir iki saat sonra kendilerine gelir ve yapılanları anlatırlardı... Ölmeden, sakat kalmadan dönenler, ucuz atlatıyordu. Uyuyamazdık gece. Sabahlara kadar kâbus görüyor, bağırp duruyorlardı...

Nihayet bir gece yine demir kapının zincirleri “çatır çutur” açıldı. Liste okundu. Benim de adım... Ne yapacağımı şaşırtdım... Arkadaşlarımdan kimi ceketimi giydirdi, kimi de ayakkabılarımı ayaklarıma geçirdi...

Gözlerin bağlanması bile bitiriyordu insanı. El ele tutuşturup çıkardılar koğuştan... Arabada bizi yere yattırdılar yine. Kımıldadıkça, ya tekmeyle veya tüfeğin dipçiğiyle kafamıza, sırtımıza vuruyorlardı... Bir hayli yol aldıktan sonra bir yerde durdu araba. İndirdiler bizi. Bağırıtı ve ağlama sesleri geliyordu. Gittikçe yaklaşıyorduk sesin geldiği yere. Acıyla, ıstırapla bağırınlar, yalvarınlar, inleyenler... Bazen de işkencecilerin kü-

fürlü sesleri yükseliyordu... Kimisine arkadaşlarının yerini, kimisine silahların, bombaların yerini, kimine örgüt faaliyetlerini, kimine cinayeti nasıl işlediklerini soruyorlardı...

Bana bir şey sormadan bir sandalyenin üzerine çıkardılar. Duvardan duvara uzatıldığını tahmin ettiğim bir direğe kollarımı açıp sıkıca bağladılar. Sonra ayağımın altından sandalyeyi çektiler. O an bütün vücudumun bıçaklandığını ve jiletlerle kesildiğini hissettim. Oltadaki balık gibi kıvranıyordum. Tam bir saat beklettiler öyle. Bittim. Ölümden beterd! Aklımı yitireceğimden korktum. Filistin askısı buydu demek! Başka asılanlar da vardı. Ortalığı yıkıyorlardı. Ben bağırımıyordum. Bazen: “Allah’tan korkun!. Ne yaptım? Benim suçum ne?” diye soruyordum; cevap veren olmuyordu. Ara sıra avuçlarımı sıkıp açıyordum, felç olmasın diye. Bir arkadaş hatırlatmıştı... Bir saat Filistin askısında kalmaktansa, kırk yıl hapis yatmak daha iyidir.” diyorlardı tutuklular. Haklılarmış...

Nihayet indirdiler. Yere yığıldım. Sırılsıklam olmuşum terden. Üzerime soğuk su döktüler. Tekmelemeye başladılar. Darbe almayan yerim kalmamıştı. Linç edilmek istenen bir suçlu gibi hissettim kendimi. Kaldırıp sandalyeye oturttiler. Bu defa çeneme, yüzüme, gözüm yumruklar inip kalkmaya başladı... Allah’a inanmak ve inancımın gereğini yerine getirmek için gayret etmekten başka bir suçum yoktu. Kime ne yapmıştım ki! Ömür boyu herkese iyilik yapmaya çalışmıştım.

Dövmeler, tekmelemeler, su dökmeler, elektrik vermeler o denli önemli değildi; Filistin askısı mahvediyordu insanı. İsraililer, Filistinlileri asıp bir - iki gün sonra da gidip ölülerini indiriyorlarmış. Bundan dolayı bu işkence şekline “Filistin askısı” diyorlardı. Ama bizim işkenceciler; “trene bindirme” tabirini kullanıyorlardı. “Konuşmayacaksan, trene bindirelim mi?” diyorlardı.

Zaten oraya giden hiç kimseyi asmadan bırakmıyorlardı.

Gözümün üzerine şiddetli bir yumruk daha indi. Gözlerimin etrafında kırmızı, yeşil bir şeyler uçuşmaya başladı. Kaba sesli biri bağırdı:

“Hoca! Sorduklarımıza cevap verirken bırakırız seni. Yoksa yine trene binersin... Ölü çıkar buradan... Senin gibi Atatürk ve Cumhuriyet düşmanı, şeriatçı arkadaşlarının isimlerini bize ver. Devleti yıkmak için yaptığınız faaliyetleri anlat.”

“Ben, şimdiye kadar Atatürk hakkında bir şey söylemedim. Cumhuriyeti ve devleti yıkmak için de hiçbir faaliyetim olmadı. Olmaz da... Devlet, benim veya bir başkasının yıkacağı kadar çürük de değil... Benim derdim; insanların dürüst, terbiyeli ve ahlaklı olmaları; vatanlarını, milletlerini ve dinlerini sevmeleri...”

“Bırak bunları! Anlaşıldı. Konuşmayacaksın... Ara-aap! Trene bindir!”

Sandalyeye çıkardılar. “Yine mi” dedim. Elim ayağım titremeye başladı. Gerçekten dayanamıyordum. Bir saat kadar daha kaldım askıda. Keşke bayılsaydım. Rahatlardım.

“Tamam. İndirin. Konuşacağım.” dedim. Konuşmayınca, daha fazla işkence yapacaklarını biliyordum ama dayanamıyordum. Biraz dinlenirdim hiç olmazsa...

“Söyle Hoca, kimler şeriatçı!”

“Babam, annem, eşim, çocuğum...”

Bir başkası söze karıştı: “Çocuğum da mı dedin? Çocuğun kaç yaşında lan senin?”

“Üç yaşında... Üç...”

“Güldürme lan bizi. Demek onu da şeriatçı yaptın ha!” Ses değişti:

“Sen İmam – Hatipte okumuşsun. Bu zararlı fikirleri orada mı öğrettiler size?”

“Hayır, okulda sadece müfredatı işlediler.” dedim.

“Asın!” diye gürledi aynı ses.

Asmadılar. Bazen başkalarıyla ilgileniyorlardı. Soru soruyor, dövüyor, asıyorlardı. Bazen de diğer odaya geçiyorlardı. Orada da işkence yapılıyordu... Biri yanıma yaklaştı, kulağıma eğildi. Ağzı leş gibi içki kokuyordu: “Hoca, ben de sizdenim. Burada kimse yok. Şu şeriatçıları, faaliyetlerinizi anlat da kurtul, yoksa bu o... çocukları seni öldürecekler.”

“Vallahi, bir şey bilmiyorum.”

Çenemin üzerine balyoz gibi bir yumruk indi. Başım döndü. Dudağımın patladığını ve çeneme doğru kanın yürüdüğünü hissettim. Dişimin ucu kırılmıştı. Dilimi kesiyordu. Elimi dudağıma değdirince bir yumruk da gözümün üzerine indi. “Çek elini!” diye bağırdı gevrek sesli biri. (Allah’ım, bu neydi çektiğimiz rezillik!.. Yanaklarıma doğru yaşlar yürüdü.)

“Öldüm anam!” diye bağıriyorlardı işkence görenler.

“Geberin lan! Tohumunuza para mı verdik?” diyor du kaba sesli olan.

Beni yeniden astılar... İndirdiler... Dövdüler... Su döktüler başımdan aşağı... İki gün devam etti. Sonra nasihate başladılar. Genelde işkencelerin sonunda öğüt(!) veriyorlardı: “Oğlum nenize lazım sizin sağcılık solculuk, şeriatçılık!.. Gidin, kız arkadaşlarınızla eğlenin. Müzik dinleyin, maça gidin... Ekmeğinizi kazanmanın derdine düşün.”

Bu telkinleri maya tutmuştu. Darbe bir milat oldu. Darbe sonrası, okumayan, düşünmeyen, başıboş, amaç-

sız, menfaatçi, dünyacı, şehvetinin peşinde koşan bir nesil yetişti. Bireyselleşti insanlar. Bencilleşti... Korkaklaştı... Riyakârlaştı... Gayesizleşti... Belki de 12 Eylül'ün en büyük zararı bu oldu insanımıza. 12 Eylül sonrası, sosyalist olmayan solcular; ülküsü olmayan ülkücüler türedi. Katılmıyordum onlara ama ne de olsa bir idealleri vardı önce. 2010 da yapılan referandumda solcuların ve ülkücülerin büyük bir kesiminin, bütün olanları unutup işkencecilerin yargılanmasına “hayır” oyu kullanmaları biraz da bu telkinlerin maya tutmasından kaynaklanıyordu. Müslümanlar da yara aldı... Son zamanlar, yaralarının sağalmaya başladığını görüyor, seviniyoruz. Ama solcularla, ülkücüler bitti. İdealleri bitti.

Daha sonra ikinci, üçüncü kez işkenceye götürüldüm... Beş aya yakın tutuklu kaldım. Çıktığımda, saçlarım dökülmüş, ağarmış; yetmiş yaşındaki ihtiyar bir adam gibi olmuştum. Ağrımayan, sızlamayan yerim yoktu. Ruhun de çökmüştüm. Farkındaydım. Bekir Alyüz, arkadaşlara: “Adil, normal değil, Allah vere de böyle kalmaya.” demiş.

Malatya Müftüsü Nuri Öner'in ricasıyla bazen camide hutbe okuyor, vaaz veriyordum. İkinci işkencemde camide ve çeşitli yerlerde yaptığım konuşmaların toplantılarımızın, hesabını sordular. “Mefkûreci Öğretmenler Derneği” Malatya şube başkanı olduğumu öğrenmişler. Faaliyetlerimizi sordular. Eşim, kız çocuklarına Kur'an öğretiyordu. “Onu da getirip işkence yapacağız.” dediler. Çıldırıldım! “Vallahi intihar ederim.” dedim. Bana işkence yapmaya devam ettiler. Eşimi getirmedikleri için Rabbime şükrettim.

İşkence sırasında bir ara; yemek yer misin, diye sordular. Nasıl yemezdim! Acımızdan ölüyorduk. Ne olsa yerdim. Önüme bir tabak ve kaşık bıraktılar. El yordamıyla kaşığı aldım, yemeğe daldırıp ağızma gö-

türdüm. Yerlerin tozunu süpürülüp pilava katmışlar. Dişlerimin arasında kum tanecikleri gıcırdadı. Yemek ağzımda büyüdü. Yutmasam, bunun için de dayak yiyecektim. Yuttum. Bunlar isterse her şeyi yedirirlerdi adama. Doğuda dışkı bile yedirmişler.

Aşağılanmamız ağırımaya gidiyordu. Üç tane sarhoşun eline terk edilmiştik. Onlar vatanperver, biz ise vatan haini olmuştuk(!) Dövüyorlar, sövüyorlar, alay ediyor, hakaret ediyorlardı... Bazı başçavuşlar akşamları koğuşa gelip çok ahlaksız, ensest hikâyeler anlatıyorlardı bize. Türkiye’de en fazla Diyarbakır ve Malatya’da sorgulama (işkence) yapıldığını söyleyerek övünüyorlardı.

Zulümde sınır tanımıyorlardı... Arkadaşlar anlattı: Hamile bir kadını getirmiş; “Kocanın yerini söyle.” deyip Filistin askısında saatlerce işkence yapmışlar. Kadın ağlıyor, kocasının yerini bilmediğini, hamile olduğunu söylüyormuş ama dinleyen kim?

Yedi yaşlarında bir çocuğu getirmişler. Ona da ağabeyinin yerini sormuşlar. Onun da gözleri bağlı. “Söylemezsen, seni şimdi büyük bir ayı gelip parçalayacak.” demişler. Sonra da acayip sesler çıkararak çocuğun ardına düşüp ısırılmaya başlamışlar. Çocuk, bas bas bağırıp ağlıyor, düşüp kalkıyor, kaçıyor. Sonra; “ağabeyinin yerini söylemezsen ayı yine gelip seni ısıracak.” deyip diğer işkence odasına geçmişler. Bizim arkadaşlar, çocuğa; “Korkma, o ayı değil.” demişler. Çocuk da; “Ağabey, ben de biliyorum. Ayının yavrusuydu. Beni küçük ısıırıyordu.” demiş. Tanımadığım bu yavru için de ağladım. Aklını yitirmemesi için dua ettim.

Bir ara; “oğlum bu Ayı Kemal kim?” deyip gelip gidip tekmelediler beni. Önce anlamadım. Sonra yazımı okudular. Hatırladım. Bu, Hüseyin Karatay’ın “İsyân Eşiği” romanı için yazdığım bir eleştiri yazısıydı. Sanıyorum Milli Gazete’de yayınlanmıştı. Ayı Kemal, ro-

man kahramanıydı. Ne denli anlatmaya çalıştıysam; anlamıyor veya anlamak istemiyorlardı. İşkenceye devam ettiler. Bir ara “Elektrik verin!” diye bağırdı biri. Kalbimden rahatsız olduğumu söyledim, vazgeçtiler. Aynı ses “Asın!” diye bağırdı bu kez. Astılar... İndirdiler... Dövdüler... Çektiğim acıdan ziyade; halime, Türkiye'nin haline ağlıyordum. Memleket, kimlerin elinde kalmıştı!

Üçüncü kez işkenceye götürdüklerinde; ben, vatanını milletini seven bir Müslüman olduğumu söyledim. Bu defa üç gün, üç gece işkence edip “Kimin izindesin?” diye sordular. Ben de hep: “Peygamberin izindeyim.” cevabını verdim. “Oğlum elimizde geberip gideceksin. Atatürk'ün izindeyim de, kurtul” dediler. Atatürk, siyasi bir lider; Hz. Muhammed ise bir peygamberdi. Neden onunla mukayese ettiklerini anlayamadım. Bu soruya, ruhsatı kullanıp hoşlarına gidecek, istedikleri cevabı verebilirdim. Alay edecekler ve yine bırakmayacaklardı. “İslamcılar böyle işte... Biraz işkence yapınca, bülbül gibi ötüyorlar.” dedirtmeyecektim. Kahırlarından çatlasınlar, istedim. Azimetini tercih ettim. Ölürsem şehit olacağıma inanıyordum.

Üç gün aç susuz işkence ettiler. Astılar... Yetmiyor muş gibi, kendileri belimi kucaklayıp asıldılar. Belimin koptuğunu hissettim. İndirdiler, dövdüler... Tekmelediler... Nihayet askıdayken bayılmışım. Ben ömrümde bayılmak nedir, bilmezdim. Üzerime soğuk su döküyor, dövüyor, ayıkınca tekrar işkenceye başlıyorlardı... Sarhoştur hepsi. “Gâvur olsaydı, vicdanı sızlardı.” diye düşündüm. Uyuşmuştu vücudum. Saçlarımdan tutup kaldırıyor, yüzüme yumruklar indiriyorlardı. Bazen bu yapılanları hissediyor fakat hiç acı duymuyordum artık...

Getirip koğuşa atmışlar. Hatırlamıyorum. Bakmışlar durumum kötü, haber vermiş arkadaşlarım. Onlar

da alıp Malatya Devlet Hastanesine götürmüşler. Daha sonra Malatya Sağlık Müdürlüğü de yapan Ebubekir Karakütük, doktorummuş. Sonradan anlattı: “Gel-diğinde, arkadaşlarla seni muayene ettik. Bu çocuk zor kurtulur.” dedik. Durmadan sayıklıyor, bağılıyor: Muhammed’in izindeyim... Muhammed’in izindeyim, diyordun. Şehadet getiriyordun.” dedi. Öldürmeyen Allah öldürmüyormuş. Yirmi dört gün kaldım hastanede. İki arkadaşım daha vardı. Çıkmama doğru onlar taburcu oldu, başka iki kişi geldi.

Bir hafta olmuştu hastanede yatalı. Artık yavaş yavaş kalkıyor ihtiyaçlarımı görüyor, yemek de yiye-biliyordum. Yağmurlu bir gündü... Annemin sesini duymaya başladım. “Ben artık kafayı bozdu. Sesler duyuyorum.” diye düşündüm. Yarım saat kadar annem “Adil Adil!” deyip durdu. Nihayet kalktım. Deliliği kabul ettim. Annem yoksa da, gidip pencerenin demirle-rine asılıp ortalığı yıkarcasına “Annee!... Anneeee!..” diye bağırıacaktım...

Pencereye yaklaştım. Annem yağmurun altında pencereye bakıyordu. Ben gerçekten delirmiştim. Artık hayal de görüyordum. Annem burada olduğumu nere-den bilecekti. Hem yaklaştırmazlardı da... Annem beni görünce, ağladı: “Anan öleydi Adil’im, nasılsın?” dedi. Dudaklarını, dişlerinin arasında ezmeye başladı. Ben de ağladım... “Bak Muhammed’i de getirdim.” dedi. Muhammed miydi kucağındaki? Saçı, yüzü, gözü böy-lemiydi? Vallahi, tanıyamadım. Tanıyamadım kendi çocuğumu. O değişmemişti. Beni değiştirmişlerdi... İs-lanmışlardı yağmurun altında. “Gidin. Ben iyiyim. İn-şallah yakında çıkarım. Görürlerse, sizi de içeri alırlar. Gidin hadi” dedim. Gitmek istemiyordu annem. Zorla gönderdim. Ona işkence edilmesine dayanamazdım. Annem, bir gidiyor, bir dönüp bana bakıyordu.

Muhammed'i düşünüyordum. Bir rahatsızlık geçirmişti. Ankara Hacettepe Hastanesinde tedavi görmüştü. Bir ay sonra kontrole götürecektim. Götüremedim. Babam, kayınbabam yaşlıydı. Götürecek kimsem yoktu. O yavru da çıkmamı bekleyecekti. O da işkenceden nasibini alıyordu. Çıktıktan sonra eşim anlattı: Bir gün bakmış ki; Muhammed, odaya girmiş, teybi kucaklamış, öpüyor. "Ne yapıyorsun oğlum?" demiş. Ağlayarak: "Babamın burada sesi var anne?" demiş. Muhammed'i kucağına almış, o da ağlamış...

Hastaneden taburcu oldum. Gidenler, yeni gelenler olmuştu koğuşa. "Biz, senin kurtulmandan ümidimizi kesmiştik," dediler... Çok sürmeden yine işkenceye aldılar beni. Tam iyileşmemiştim bile. Yine işkence... Yedi sahifelik bir suç dosyası imzalattılar bana. Dini-nin gereğini yerine getirmeye gayret etmekten başka suçları bulunmayan birçok tanıdığım kimseleri daha aldılar içeriye. Onlara da akla hayale gelmez işkenceler yaptılar... Onların da her birinin hayatı birer romandı.

"Allah, hayatı ve ölümü hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için yarattı." (Mülk: 67/2) ayeti, aklımdan hiç çıkmıyordu. Musibetlere karşı sabır, nimetlere karşı Rabbimize şükür borçlu olduğumuzu düşünüyordum... Sahabenin çektiği sıkıntıları hatırlıyor, kendimi ve arkadaşlarımı teselli etmeye çalışıyordum.

Mehmet Ali Ağca'yı cezaevinden kaçırın ekibi de getirdiler. Ağca'yı nasıl kaçırdıklarını anlattılar bize. Onlara da az işkence yapmadılar...

Ülkücülerle solcular konuşmuyorlardı. Ben herkesle konuşuyordum. Elimden geldiğince solculara Allah'ın varlığını, ülkücülere de Allah'a nasıl kulluk edeceğimizi anlatıyordum. Alışmışlardı bu hayata... Bazen türkü söylüyor, bazen de kâğıttan yaptıkları domino

taşlarıyla oyun oynuyorlardı... Ben günlerimin çoğunu dua ederek, bildiğim sureleri okuyarak geçiriyordum. Bazen de birbirlerini ele verdikleri için kavga ediyorlardı. Solcuların bu konuda ağızları daha sıkıydı. Son günler kaşınmaya başladık. Geldiğimiz günden beri yıkanmamıştık. Koğuş leş gibiydi. Yataklar kirli... Arkadaşlardan öğrendim, kaşınmamızın sebebi koğuşta bit üremiş. Hatta bazen yakalayıp tırnaklarının arasında eziyorlardı.

Bir otobüs dolusu arkadaşı alıp hamama götürdüler. Sabun, lif yoktu. Su dökündük sadece. Kirli çamaşır ve elbiselerimizi giyindik yine. Koğuşa geldiğimizde öksürüyorduk hepimiz. Bu banyo işinin nedenini akşam öğrendik. Bizi Elazığ'a göndereceklermiş. Birisi: "Yıkan-sınlar!" demiştir mutlaka. Güya yıkanmıştık.

Otobüste Süleyman Sebzeçi ile beraber oturuyorduk. Biz içerdeyken Süleyman'ın babası vurulmuştu. Malatya'nın eşrafından, yardımsever, inançlı, çok değerli bir ağabeyimizdi. Onun da cinayet faili belli değilmiş. Babasının öldüğünü Süleyman bilmiyordu. Yol boyunca ve gittiğimizde koğuşta sürekli motive etmeye çalıştım.

Elazığ'da artık bize işkence yapılmayacağını ve kar-nımızın da doyacağını sanıyorduk. Götürüldüğümüz Binsekizyüz Evler de işkence yeriymiş. Kaldığımız yer, iki tarafı demir kapı ve parmaklıklı, daracık, uzun bir koridorun bulunduğu bir bodrum katıydı. Askerden yemek istedik. "Bugün istihkakınız yok yarın yersiniz." dedi, bizi koğuşa kilitleyip gitti. Oysa sabahtan beri hiçbir şey yememiştik. Asker gidince, karşı koğuştan birkaç kız çocuğu; "Abi abi" diyerek seslendi. Bir avuç dolusu ekmek parçaları uzattılar bize. Teşekkür edip hemen alıp yedik. Açtık... Koğuşta bulunan iki gence bu kız çocuklarının kim olduklarını sordum. "Onlar, ko-

münist kızlar!” dedi. Karşı taraf solculara, bizim taraf sağcılara aitmiş.

O gece rüyamda hep mercimek çorbası gördüm. Doya doya içtim. Sabah gerçekten mercimek çorbası getirildi. Ama bir kişiye yetmeyecek olan bir tas çorba, dört kişi için getirilmişti. Bir parça da ekmek... Hayal kırıklığına uğradım. Biraz yiyip kalktım. Hep böyleymiş. Anladım ki o kız çocukları -bizim kendilerinden olmadığımızı bildikleri halde- yemeyip sakladıkları ekmeği bize vermişler. Gözlerim doldu. Öğleye doğru o kız çocuklarını yukarı çıkarıp işkenceye aldılar. Nasıl ağlıyor, çığırıyorlardı. Onlar işkence görürken, sanki bir yakınım işkence ediliyormuş gibi ben de aşağıda ağladım... Tutuklanalı çok duygusallaşmıştım. Ortada bir sebep yokken bile ağlamak geliyordu içimden. Bir süre kaldık orada. Askeri bir savcı ifademi aldı. Babacan biriydi. Suçsuz olduğumu, dosyayı işkenceyle imzalatıklarını, çocuğumu hastaneye götürmem gerektiğini anlattım. Dosyamın üzerine kurşun kalemle yazılmış “Tutuklansın.” yazısını gösterdi. “Bir şey yapamam.” dedi.

Sonra oradan, Harput’un eteğinde bulunan askeri hapishaneye naklettiler beni. Sağcıların koğuşuna gönderdiler. Artık karnımız doyuyor, parayla da bir şeyler aldrabiliyorduk burada. Onluk, yirmilik, otuzluk çaydanlıklarla çay bile alabiliyorduk. Yüksek duvarlarla çevrili, küçük bir bahçesi vardı. Havalandırmaya çıkarıyorlardı bazen. Bir sabah çıktığımızda kar yağmıştı. Her taraf bembeyazdı. “Kar mı yağmış şu Harput’un başına?” türküsünü mırıldanmaya başladım. Güzdü beni tutukladıklarında. Artık kış gelmişti. Ne yapıyordu eşim ve Muhammed? Yakacak alabilmişler miydi? Böyle kar yağdığına, eşimle birbirimize kartopu atardık. Muhammed benimle beraber olur, annesine atardı... Bir kartopu yaptım. Malatya’ya doğru attım...

İdamlık bir mahkûm vardı. Yetimmiş. Anası her gün hapishanenin karşısına geçer, sabahtan akşama bu tarafa doğru bakar dururdu. Bazen ağlama sesi bize kadar gelirdi. Bir sürü faili meçhuller yüklemişler. Ben, Malatya'ya döndükten sonra asıldığını öğrendim.

İsmet adında biri, koğuşumuzda bulunanların çoğuna Kur'an okumayı öğretmiş. Geri kalanlara da ben öğrettim. İlk Kur'an mealimi de orada okuyup bitirdim. O mealden sonra dünyam değişti benim. Nasıl gerçek Müslüman olunur, o mealden sonra anladım. Ve ondan sonra daha çok yumuldum, tefsirlere, meallere, hadislere... Vahyi öğrenmeden iyi bir Müslüman olunamayacağını anladım. Her gün orada dini sohbetler yapıyorduk. Bediüzzaman'ın dediği gibi Medrese-i Yusufiye olmuştu koğuşumuz.

Burada görüşçüler de ziyarete geliyordu. Görüş günü herkes pencerelerin önünde, uzaklara gözlerini dikip görüşçülerini bekliyordu. Getirdikleri sigara ve yiyeceklerden arkadaşlarına da ikram ediyorlardı. Ben de yakınlarımı bekliyormuş gibi bakıyordum. Umudum yoktu. Babam, anam yaşlıydı; gelemezdi. Kimim gelecekti ki? Soyadı tutmayanları zaten bırakmıyorlardı. Hem benim burada olduğumu nereden bileceklerdi?

Bir gün yine arkadaşlarımla beraber pencereden bakarken, uzaktan gelen birini babama benzettim. Ama bu daha kısa boylu, beli bükülmüş ve çökmüştü. Hem çok ağır yürüyordu. Babam, uzun boylu, iriyarıydı. Yaşlı olmasına rağmen yolda hep dik ve hızlı yürürdü. Yaklaştı. Evet, oydu. Babamdı. Başını kaldırıp pencereye baksa, el sallayacaktım. Fakat hiç benzemiyordu ona. Benim tutuklanmamla o da çökmüştü. Sabırsızlıkla bekledim. Necip Fazıl'ın dediği gibi; "Zindanda farksızdı dakika aydan..." Nihayet çağırdılar. Ağlıyordu. Ben de ağladım. Hal hatır soruştuk. Sonra sadece gözlerimizle konuştuk. Babamın, iki kez ağladığını

gördüm. Kaza geçirmiş, eli parçalanmış, ama yine ağlamamıştı. Birinde ben ağlattım onu, birinde de Muhammed... Nasıl ağlıyordu Muhammed rahatsızlandığında. “Demek ki babalar da ağlarmış.” dedim. Kendileri için değil ama çocukları için ağlarmış onlar... Anaların zaten gözyaşları dinmez. Onlar, herkese ağlar...

Giyecek ve yiyecek bir şeyler getirmiş. Biraz da harçlık bıraktı. Ayrılırken gözyaşlarını siliyor, bir adım atıyor, bir dönüp bakıyordu... Sonradan eşim anlattı. Beni tutuklayınca deliye dönmüş babam. Gitmiş, sıkı-yönetim karargâhına: “Nerede yavrum? Öldüyse ölüsünü verin. Diriyse yerini söyleyin. Onu göstermeyecekseniz, beni de içeri alın.” demiş. Alırlardı. Ona da işkence yaparlardı. “Yaşlı, elimizde ölür.” diye almamışlardır. Üç defa Elazığ’a gelip gitmiş... “Yok” demişler.

Şu an İnönü Üniversitesi öğretim üyesi ve RTÜK üyesi olan Hasan Tahsin Fendoğlu, o zaman avukattı. Benim de avukatlığımı üstlendi. Bir gün Hasan Tahsin Beyle görüşürken; “Eşim de size selam söyledi.” dedi. Sonra da eşinin adını söyledi. Hayretler içerisinde kaldım. “Allahu Ekber! Ya Rabbi, gerçekten sen çok büyüksün.” dedim. Bu hanımla, Eğitim Enstitüsünde beraber okumuştuk. Ben okul dernek başkanıydım. Başörtülüydü o. Başını açması için okul idaresinin, bu hanıma yapmadığı kalmadı. Biz de hep onun yanında olduk. Bunun bir hukuksuzluk ve zorbalık olduğunu söyleyip ona destek verdik. Okul idaresiyle birçok zaman ağır tartışmalarımız oldu. Nihayet kızcağız okulu bitirdi. Biz, kimseden karşılık beklemeden Allah rızası için ona yardımcı olmuştuk. Onun hayatının en zor günlerinde tabir yerindeyse ücretsiz avukatlığını yapmıştık. Benim de hayatımın en zor gününde onun eşi avukatım olacak ve bütün ısrarlarıma rağmen benden ücret almayacaktı. Ne diyelim? Rabbim isterse, dünyada da karşılık veriyormuş...

Bir gün mazgal açıldı. İsmim okundu. “Şahsi eşyalarımı topla. Çıkacaksın.” denildi. Kulaklarıma inanamadım. Arkadaşlara sordum: “Bu adam ne diyor?” dedim. Onlar da sevinçle: “Haydi, çıkıyorsun.” dediler. Herkes yakınlarına selam gönderiyor, isteklerini sıralıyordu. Yedi sahifelik suç dosyası hazırlayıp imzalatmışlardı bana. Bir kısmını okudular. Aklınıza gelebilecek her suçu yüklemişlerdi. Ama nedense bu suçları ileri sürüp de mahkemeye çıkarmadılar. Mahkemenin beraat kararıyla çıkmadım. Mahkemeye bile çıkarmadan takip-sizlik kararı vermişlerdi. Suçum yokmuş. Onca çektiklerimiz ne olacaktı? Allah’a havale ediyorum. Kim için, ne adına masum halka bunca zulmü reva görmüşlerdi? Neden birileri hâlâ zaman zaman darbe hevesine kapılıyordu? Neden?..

Türkiye’de, 12 Eylül sabahı saat: 03.00’te darbe yapıldığı radyolarda ilan ediliyor. (O zaman televizyon yoktu.) ABD’nin Sesi radyosu ise gece saat: 01.00’de Türkiye’de Kenan Evren Komutasında askerin, yönetime el koyduğunu açıklıyor.

Darbenin yapılmasının ardından CIA Ankara Bürosu Şefi Paul Henze, Washington’daki Beyaz Saray’dan bir telefon alıyor: “Paul, senin çocuklar başardı.” diyor.

Verilen istatistik bilgilere göre seksen darbesinde;

650 000 kişi gözaltına alınmış. 1 683 000 kişi fişlenmiş.

210 000 dava açılmış. 230 000 kişi yargılanmış.

7 000 kişi için idam cezası istenmiş. 517 kişiye idam cezası verilmiş. İdamları istenen 259 kişinin de dosyaları Meclis’e gönderilmiş.

Keyfi bir yönetim hâkimdi. Cunta, istediğini idam ediyordu. Erdal Eren’in idam kararı Yargıtay tarafın-

dan iki kere iptal edildiği halde MGK'nin kararıyla, 13 Aralık 1980'de Ankara Merkez Cezaevi'nde infaz edildi. Ne mahkeme tanıyorlardı, ne de kanun... Zaten istedikleri kanunu da çıkarıyorlardı. Her şey Cunta'nın keyfine kalmıştı. Özel bir kanun çıkararak 2. ligde oynayan Ankaragücü'nü birinci lige çıkarmışlardı.

İstatistiklere göre; tam 30 000 kişi işten atılmış. 3 854 öğretmenin, 120 öğretim üyesinin ve 47 hâkimin işine son verilmiş. Ordudan yüzlerce kişi atılmış. 20 000 civarında insan işinden ayrılmak zorunda bırakılmış.

14 000 kişi yurttaşlıktan çıkarılmış. 30 000 kişi de siyasi mülteci olarak gitmiş.

İşkencelerden 171 kişinin öldüğü belgelenmiş. 300 kişi kuşkuyla bir şekilde ölmüş. Cezaevlerinde 299 kişi ölmüş. 14 kişi açlık grevinde ölmüş. 43 kişinin intihar ettiği bildirilmiş. 73 kişiye "doğal ölüm" raporu verilmiş.

Çıkınca, Muhammed'i Hacettepe Hastanesine götürdüm. Benim de midemde ve her yerimde dinmeyen bir ağrı vardı. Hastanenin imamı Emin Hoca ve bir intörn doktor yardımcı oldu; ikimiz de muayene olduk. Hamd olsun Muhammed'in durumu iyi çıktı. Bana da; "Önemli bir rahatsızlığın yok. Psikolojik... Zamanla geçer." dediler. Bu ara kızım Mine çileli dünyaya gözlerini açtı.

Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesine bağlı Karaalikaçağı köyüne tayinim çıktı. Sivas'la Yozgat arasında, ikisine de çok uzak; yolu, suyu, elektriği, telefonu olmayan, mahrumiyet içerisinde kıvranan yüksekçe bir yere kurulmuş bir köydü. Kanalizasyonu olmadığı için bahçelere yapılmış küçük tuvaletlere gidiyorlardı. Bir samanlığı temizleyip bize ev(!) olarak tahsis ettiler. Köyün bütün evleri çatısızdı. Onlar, samanlayıp tuzlayıp loğla-

arak yağmuru, yaşı önlemeye çalışıyorlardı. Bizim damımız bakımsızdı. Damlaların, yaşın içindeydik. Evde otlar yeşeriyordu. İstifamı versem, ne yapabilirdim ki? Mecburen kaldık. Orada bile bizi rahat bırakmadılar. Köyde dilenci kıyafetiyle iki genç dolaşmaya başladı. Ama bunlar bildiğiniz dilencilere hiç benzemiyorlardı. Sportif, yürürken dik dik yürüyen, oturunca ayak ayak üstüne atan, yakışıklı gençlerdi. Köylülere sordum “Bunlar kim?” diye. “Hocam, bizim buraya falan köyden dilenci gelir. Onları da tanırız. Bunlar, yeni peyda oldu.” dediler. Canım sıkıldı. Bir gün bir evden çıkıyordum. Onlar da o eve gireceklerdi. Kapıda karşılaştık. “Bana bakın!” dedim. “Eğer gerçekten bir şeylere şahit olur, görür, duyarsanız rapor edin. Fakat yalan yanlış şeyler yazmayın.” dedim. Demeseydim keşke. Gözleseydim ne yapacaklarını. Aniden oldu. Onlar da boş bulundular. Birden biri elini ceketinin iç cebine soktu. “Biz, dilenciyiz, istersen kimliğimizi gösterelim.” dedi. “Ne raporu? Kime, ne yazacağız?” demediler. Kimlik sormaya, göstermeye alışmışlar ya. Dilenci olduklarına dair de kimlik göstereceklermiş. Dilenci kimliği nasıl oluyorsa? O günden sonra bir daha görülmediler.

Eşimle konuştuk. İstifamı verip Malatya’ya dönme kararı verdik. Ben, eşim, Muhammed ve Mine hepimiz hastaydık. Ne sermayem vardı, ne bildiğim bir meslek... Gerekirse seyyar satıcılık yapacak veya yük taşıyacaktım. “Bir öğretmenini buna mecbur eden devlet utansın.” dedim. Akdağmadeni’ne gittim. Özlük işlerine bakan Süleyman Beyle tanıştık, konuştuk... İstifa dilekçemi aldı. Çok üzüldü. Bir gün sonra da haber yollayıp “Adil Hoca ayrılmasın. Ozan köyünden iki öğretmenin tayini çıktı. Tayinini Ozan’a yapıyorum.” demiş. Ozan köyünü sordum. “Yol üzerinde büyükçe bir köy” dediler.

Birkaç yılımız da Ozan’da geçti. Betül’ümüz doğdu. O da gördü Yozgat sürgününü. Son çocuğum olan Ab-

dullah Bilal görmedi. O doğduğunda istifamı vermiş, Malatya'ya dönmüştük. O da bizimle beraber başka sürgünlerin, muhakemelerin mağduru oldu.

Hayat böyle... İnişli yokuşlu devam ediyor... Kabre doğru yol alıyoruz her gün. Allah'tan hem dünyamızı, hem de ahiretimiz için güzellikler diliyoruz...

Rabbim, bu millete 12 Eylül benzeri hatıraları bir daha yazdırmasın...

KIŞIN ARDI BAHARDIR...

Nihat MALKOÇ / Trabzon

...tercümandır kalemim hüznün ve kederlere...

Üniversite sınavında hatırı sayılır, yüksek bir puan almama rağmen tıp, eczacılık, diş hekimliği gibi beğenisi fevkalade olan bölümleri elimin tersiyle itmiştim. Bu yüzden ağır tenkitlere uğramıştım üstelik... Fakat ben öğretmenliği sevmiştim bir kere. Beni kimse bu kutlu yoldan döndüremezdi. Çünkü öğretmenliği bir maişet vasıtası olarak değil, kutlu bir irfan davası olarak görüyordum. Körpe çocukların zihin bahçelerini ekip biçecektim. Onları hayata hazırlayacaktım. İçimdeki sevgi, hoşgörü ve merhamet ırmağının âb-ı hayat hükmündeki sularıyla sulayacaktım çölleşmeye yüz tutmuş kıraç zihin bahçelerini... İçimdeki pak nehirlerde yıkayacaktım toplum tarafından kirletilmeye yüz tutan düşlerini... Muhtaçların yardımına uzanan el, tılsımlı sözler söylemeleri için dil olacaktım onlar için... Henüz kire bulaşmamış pamuk ellerimle çocuksu gülüşlerine dokunacaktım şefkatle. Onlara ışık olmak için mum misali eriyecektim. Tebeşiri bilgi tozuna dönüştürüp hafızalarına nakşedecektim. Uçurumların eşliğinde var

olma savaşı veren çocukların pembe hayallerine kanat olacaktım.

Şairin dediği gibi ben ezelden beri hür yaşamış bir neslin evladı olarak ‘şairimin mısralarında dil, genç kızımın gergefinde nakış nakış gül, aşığımanın sazında tel, öpülesi bir el’ olmak istiyordum. Ben ‘çaresizliğin filizlendiği yerde ümit, korkunun mayalandığı yerde yürek, güçsüzlüğün güçlendiği yerde bilek, öksüz yavruya sınımsız kucak, yetim çocuğa yanan bir ocak, çorak topraklara yağın yağmur,’ olmak istiyordum. Biliyordum ki insanların molozlar altında can vermediği, depreme dayanıklı binaları yapan mimar, insanlara sağlık ve hayat iksiri dağıtan tabip, dişimin sızını gideren diş hekimi, mühendisin geleceği planlaması, Fatih’in, Yavuz’un, Kanunî’nin uzak düşleri biraz da benim eserimdir. Dünkü Akşemseddin, Molla Güranî, Molla Hüseyin neyse ben de oyum. Fatihler, Yavuzlar, Kanunîler, İbnî Sinalar, Mimar Sinanlar, Atatürkler benim gönül tezgâhımdan geçmiştir. Ülkem onların eseri, onlar da benim eserimdir. Bana olan saygı, sevgi ve itibar azalmışsa bu benim kıymetimi azaltmaz ki... Sarrafın körlüğü, altını teneke hükmüne düşürmez ki... Zira altın körün elinde de altındır. Namık Kemal’in dediği gibi “Yere düşmekle cevher sakıt olmaz kadr ü kıymetten”

Öğretmen; canı iri ve diri tutan namustur, Yunusça sevgi, Mevlanaca hoşgörüdür, gecikmeyen adalettir, enginlik ve derinliktir, rüzgâr gibi serinliktir, kutsal emektir, gece yarılarını uykusuz geçiren sevgililerin yüreğindeki katıksız aşktır, doğruyla yanlışsı hassas süzgecinde ayıklayan vicdandır, hakkaniyettir, siyahla beyazı aynı gözle gören müsamahadır, milletleri güçlü kılan medeniyettir, ruhumuzun gıdası özgürlüktür, mutlak hâkimiyettir.

Öğretmen; hafızlarımızı çelikleştiren müspet ilimdir, iradedir, nisyana isyan eden belleğimizdir, gönül-

lerin cilası imandır, irfandır, karanlığı boğan ışıktır, ufuklardan doğan güneştir, hudutlarda nöbet tutan askerimin yüreğindeki vatan sevgisidir, aydınlık yarınlarıdır. Darda kalana uzanan şefkatli el, görmeyene bir çift göz, duymayana kulak, yürüyemeyene ayaktır öğretmen... Öğretmen; tohumda ormanı, bugünde yarını görecektedir. Gençlerin ellerine kurşun değil, kurşun kalem verip yazmayı öğretendir. Onlar insan yetiştirme savaşının muzaffer komutanlarıdır. Eli öpülesi insanlardır onlar...

Öğretmenlik, kendi hayatını başkalarının (öğrencilerin) hayatında eritmektir. Başkalarının hayallerini kendi hayallerine tercih edip bunları aynı düşünce içinde karmaktır öğretmenlik... Onun eşsiz eseri aydınlık yarınlarıdır. Eserine kıymet biçilemeyendir o...

Makedonya kralı Büyük İskender'in, hocası Aristo'dan her söz açılışında; "Benim dünyaya gelme sebebi babam ise, 'Büyük İskender' olmak şöhretine kavuşturan, hiç şüphe yok ki, hocam Aristo'dur." dermiş. Yerden göğe kadar haklı değil mi dünyayı dize getiren koca İskender? Bizi annelerimiz doğurdu ama doğrusu öğretmenlerimiz şekillendirdi. Onlar bizi aydınlatmak için mum misali erimeyi göze aldılar. Aç anlarında açlıklarını, dertli zamanlarında da üzüntülerini belli etmediler. Çok kere mutlu insan rolü oynadılar; fakat onların öğrencilerine olan sevgileri rol değildi; ta yürektendi. Dünyada bir dikili taşları olmasa da bunu dert edinmediler, zira bilgi ağaçları vardı onların. Sevgi ve bilgi zenginiydi onlar...

Ben saymakla tükenmeyen, en güzel vasıfları tertemiz ruhunda barındıran peygamberlik mesleğinin kutlu varisiyim. Hak ve hakikat ışığının membayıyım ben... Bu köye geldiğim günü daha dün gibi hatırlıyorum. O zamanlar televizyon olarak tek kanal vardı. Bir akşam haberleri izlerken bir köy okulunun öğrencile-

rinin, giden öğretmenlerinin ardından hüngür hüngür ağladıklarını seyretmişim. O zamanlar batı illerinden birinde görev yapan genç bir öğretmendim. Bizim oralarda öğretmenin derse girmeyeni makbuldü öğrencilerin gözünde. Okullarda çok sayıda öğretmen olduğu için, maaş karşılığını ancak dolduruyorduk. Bulduğum okulda fazlalık sayılırdım. Bu manzara karşısında çok duygulanmış, o köye öğretmen olarak gitmeye karar vermişim. Fakat eşimi ikna etmek için bir hayli zorlanmışım. Çünkü bebeğimiz yeni doğmuştu. Doğunun bu ücra köşesindeki köyde sağlık ocağı bulmak imkânsızdı. Eşim “Ya çocuğumuz gece yarısı hastalanırsa...” diye başlayan cümleler sarf ediyor, işi yokuşa sürüyordu. Fakat o çocukların ağlayışları gözümün önünden hiç gitmiyordu. Ne olursa olsun, onların imdadına yetişecektim. Onlara bengisu olacaktım.

Uzun uğraşlar sonucunda eşimi ikna etmişim. Milli Eğitim Müdürlüğüne gidip durumu anlatmışım. Müdür, tuhaf tuhaf bakmıştı bana. Aklî melekelerimin yerinde olup olmadığından şüphe etmişti besbelli. Çünkü öğretmenler batıya atanmak için nice manevralar yapıyorlardı. Benimkisi “Herkes gider Mersin’e, biz gideriz tersine” durumuydu. Böyle bir taleple ilk defa karşılaşan müdür, şaşkınlığını gizleyememiş, adeta küçük dilini yutmuştu. Müdür, kendini toparlayınca ayağa kalkarak bana sarılıp alnımdan öpmüştü. Biraz da duygulanmış olmalı ki bakışları ıslanmıştı. Bu yüzden odada bir süre sessizlik olmuştu.

Doğuya gönüllü olarak gidiş talebimi kimseye söylemesem de söz konusu haber kısa zamanda ilçeye yayılmıştı. Öyle ki adeta bir şehir efsanesine dönüşmüştü. Bu durum beni fevkalade rahatsız etmişti. Çünkü bu kararımı takdir edenler olduğu gibi, “Adam şov yapıyor.” deyip eleştirenler de vardı. Oysa ben yüreğimin sesini dinlemiş ve yüreğimin beni götüreceği yere git-

meye karar vermiştim. Hiç kimsenin takdiri ve tekdiri beni ilgilendirmiyordu.

Resmi yazışmalar tamamlandıktan sonra tasımı tarağımı toplayıp bir zemheri vakti doğudaki bu dağ köyünün yolunu tutmuştum. Hava buz gibiydi. Adeta nefeslerimizi donduruyordu soğuk, tipi ve fırtına... Evi yerleştirmeden eşimi ve çocuğumu götürmeyecektim köye. Çünkü hayata daha yeni başlayan minik kızım, bu kış gününün soğuğuna dayanamayabilirdi. Böylece kaş yaparken göz çıkarmak deyimini bizzat yaşayarak doğrulayabilirdik. O yüzden doğudaki bu köye amcaoğluyula beraber gitmeye karar vermiştim.

Yola çıkmıştık bir kere; dönüşü yoktu bu özverili yolculuğunun; içimde zerre miktarı bir pişmanlık bulunmuyordu. Bütün 'Keşke'leri çıkarmıştım hayatımdan. Ben bu ruh hâli içindeyken arabamız kış vakti köyün yolunu tutmuştu bile... İçimde, dışarıdaki fırtınayı aratmayacak fırtınalar kopuyordu. Bu benim kısa öğretmenlik hayatımda ilk köy tecrübem olacaktı. Zaten öğretmenlikte cicim aylarını yaşıyordum. Fakat bu mesleği büyük bir arzu ve iştihakla seçtiğim için, yaptığım işten büyük bir zevk alıyordum. Bu ruh hâli içerisinde dağları ve dönemeçleri birer birer aşıyorduk. Yüce dağlar, bembeyaz gelinliğiyle sanki mutluluk pozları veriyordu bize. Mevsim kıştı; arazi fazlasıyla engelbeliydi. Bizi köye bağlayan yollar kaygandı. Arabamız yokuşları çıkarken zaman zaman kayıyordu. Öyle ki yarım metre aşağı kaysak uçurumun dibini boylayabilirdik. Bu zor coğrafyayı geçerken dudaklarımdan Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Han Duvarları" şiirinin şu anlamlı mısraları dökülüyordu:

"Ellerim takılırken rüzgârların saçına

Asıldı arabamız bir dağın yamacına.

Her tarafta yükseklik, her tarafta ıssızlık,

Yalnız arabacının dudağında bir ıslık
Bu ıslıkla uzayan, dönen kıvrılan yollar,
Uykuya varmış gibi görünen yılan yollar
Başını kaldırarak boşluğu dinliyordu.
Gökler bulutlanıyor, rüzgâr serinliyordu.
Serpilmeye başladı bir yağmur ince ince.
Son yokuş noktasından düzlüğe çevrilince
Nihayetsiz bir ova ağarttı benzimizi.
Yollar bir şerit gibi ufka bağladı bizi.
Gurbet beni muttasıl çekiyordu kendine.
Yol, hep yol, daima yol... Bitmiyor düzlük yine.
Ne civarda bir köy var, ne bir evin hayali,
Sonunda âdemdir diyor insana yolun hâli”

Köye geleceğimden hiç kimsenin haberi yoktu. Sürpriz yapmak istemiştım tek kanallı televizyonun ekranlarında hüngür hüngür ağlayan çocuklara. İçimdeki korlaşan sevgiyle, bu dağların yamacında hayat mücadelesi veren, okumak için, öğretmen için ağlayan çocukların içini ısıtacaktım. İlk kez karşılaşacağım bu sevimli yavruları bağrıma basacaktım. Nitekim öyle de oldu. Köye vardığımda arabanın sesini duyanlar koştu. Çünkü bu köye haftada bir iki kere gelirdi minibüs. Oysa bu gelen, kasası ev eşyalarıyla dolu küçük bir kamyondu. O gün hasta olduğu için okula gitmeyen Berfin, köyde karşılaştığım ilk öğrenci olmuştu. Berfin haberi alır almaz bir yavru ceylan gibi seke seke okula koşmuş, arkadaşlarına müjdeli haberi vermişti. Haberi duyanlar, teneffüs ziliyle beraber kamyonun yanına koşmuş, sanki kırk yıllık ahabmışız gibi boynuma sarılmışlardı. Miniklerin bu samimi karşılaması ruhumu okşamıştı.

Köye, sandığımdan daha çabuk ısınmıştım. Velilerle kısa sürede bütünleşmiştik. Onlar benim sadece velim değil; aynı zamanda hayatı bölüştüğüm komşularımdı da... Köyde hiçbir şeyin yokluğunu hissettirmezlerdi bana. Sütüm bitmeden süt, yoğurdum bitmeden yoğurt, tandır ekmeğim bitmeden ekmek, odunum bitmeden odun yetiştirirlerdi bana. Bu konuda kendi aralarında organize olmuşlardı sanki. Her ne kadar “Getirmeyin, ben hafta sonları şehre inip alırım.” desem de dinlemezdim hiçbirine. Yardımlaşma onların ruhlarına sinmişti.

Köyde sadece fen derslerine değil, matematik derslerine de ben girerdim. Çünkü bu alanda branş öğretmeni yoktu. Matematik bilgim çocuklara yetecek düzeydeydi. Mabede girer gibi girerdim sınıfa. Zira sınıf da cami gibi kutsaldı benim gözümde ve gönlümde. Çünkü kör karanlıkları ve kör cehaleti bertaraf edecek ilmin ışığı yansırdı bu mekânda. Her ders anlatışımda yüreğim yerinden çıkacak gibi olurdu. Buna bir çeşit trans hâli de diyebilirsiniz.

Öğrencilerle diyalogum öğretmenden öte, bir evlat baba diyalogu gibiydi. Onlar benim hem öğrencilerim, hem de biricik evlatlarımdı. Yeri gelince ana, yeri gelince baba, bazen abla, bazen abi olurdum onlara. Sadece öğretim değil, eğitim de verilirdi bu ilim yuvasında. Onları sadece sınavlara değil, hayata da hazırlardık. Dertleri derdimiz, neşeleri neşemizdi.

Okulda din kültürü öğretmeni olmadığı için bu derse de fahri olarak ben girdim. Çocuklara her şeyden evvel dürüstlüğü, yalan söylememeyi öğretme gayreti içinde oldum. Fen dersiyse din dersinin ortak noktalarını bulup birleştirence çok etkili bir tablo çıktı ortaya. Bunu başardığımda gerisi bir yumak gibi sökülüp geldi. Hepsi de birer ahlak abidesi olup çıktılar. Bireysel ibadetler de peşinden geldi. Bu durum köy halkını da fazlasıyla

mutlu etti. Yıllar böylece hızla akıp gitti. Mezun ettiğimiz öğrenciler hayata atıldı, güzel yerlere geldi.

Aylardan Eylülüdü... Yaz gerilerde kalmıştı. Kış hazırlıkları çoktan başlamıştı. Sararan yaprakların dalda duracak mecali olmadığı için birer birer yerçekimine teslim oluyorlardı. Dağlar, üzerlerindeki yeşil elbiseyi çoktan çıkarmış, insanlar henüz derin uykusundan uyanmadan, seher vakti sapsarı libaslara bürünmüştü. Zira hüznün mevsimi olan hazan, o abus çehresiyle karşımıza dikilmişti fütursuzca. Zaman, heybesinde endişeler biriktirmekle meşgulken bulutlar ha boşaldı, ha boşalacak bir vaziyetteydi. Geçmiş yazdan kalan hazlar bitip tükenmek üzereydi. Üzerindeki yorganı gizli bir el tarafından alınan tabiat, sonsuzluğun şafağından doğacak güneşi beklemekteydi. Buz tutmaktaydı toprak, sekerat vaktinin acısını hissetmekteydi yaprak... Meçhuller malum, malumlar meçhul olmanın arifesindeydi.

Gurbette olmanın hüznü sızıyordu gözkapaklarımdan... Kemalın tunçtan kapılarını zorluyordu zeval... Bir şehrayın tadının, damağımdaki yansıması sürüp giderken, dağların bağı beni kendine çekiyordu bir mıknaş misali... Dağlar ki yüce gönüllerin sığınağıdır.

Toprak damlı evlerde hayat henüz uyanmamış derin uykusundan. Güneş, taptaze bir güne 'merhaba' dememiş bile. Sobaların ve tandırların dünden kalan külü henüz boşaltılmamış besbelli. Ayaz ilikleri donduracak kadar keskin... Buna rağmen kuşlar koro ve solo halinde şarkılarını söylemeye başlamışlar. Köyün geveze horozları da onlara dâhil olmuş.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte köyde bir tuhaflık baş göstermişti. Bu sabah bundan evvelki sabahlara hiç benzemiyordu. Haftada bir iki minibüsün gidip gel-

diği تنها köye bu erken saatlerde bir askerî jip gelmişti. Arabadan inen askerler, köyün ve okulun etrafında devriye dolaşıyorlardı. Askerlerin soğuktan kızarmış yüzlerinde endişenin izleri sürülebiliyordu. Bu sıra dışı güne bir anlam verememiştik. Herkes kendince yorumlar yapıyor, bu zamansız gelişi anlamlandırmaya çalışıyordu. Acaba köyde bir suç mu işlenmişti, terör saldırısı ihbarı mı alınmıştı? Askerler halkla diyaloga girmiyor, ağızlarını bıçak açmıyordu.

Aylardan yüzü sapsarı kesilmiş eylül, günlerden cumaydı. Fakat başka cumalara benzemiyordu bu... Ben de bu endişeli cuma günü, andımızı söyletmek üzere öğrencilerimi okul bahçesinde toplamıştım. İçimizdeki cuma neşesi kaçmıştı bir kere... Bugüne kadar köyde asker görmeyen çocukların bakışları, devriye dolaşan askerlerin üzerindeydi. Beni çoktan unutmuşlar, adeta dağılmışlardı. Meraklı ve endişeli bakışlarla askerleri süzüyorlardı. Haksız da değildiler; zira bu sıra dışı bir durumdu. İçimizi kemiren 'acabalar' zihnimizde cirit atıyordu. Askerlerin bu erken saatlerde köyde ne işi vardı? Niçin bir açıklama yapmıyorlardı?

Bu anlamsız belirsizlik sürüp giderken köyün muhtarı kulaktan kulağa da olsa beklenen açıklamayı yaptı. Ordu yönetime el koymuştu. Bunu çocuklara nasıl anlatabilirdik? Askerlerin köye geliş nedenlerini şimdiden sormaya başlamışlardı. Biz de kaçamak cevaplarla onları oyalıyorduk. Zira demokrasinin devre dışı bırakıldığını söyleyemezdik onlara.

Demokrasinin rafa kaldırılması herkes gibi beni de üzmüştü. Her ihtilâlin kurbanları vardır. Bunun da kurbanları olacaktı şüphesiz. Birilerinin canı yanacaktı. Acaba kimin; yahut kimlerin? Bunu bilmek mümkün değildi. Bu sancılı süreci bekleyip görmek lâzımdı...

Hayat endişelerle kendi mecrasında sürüp giderken birkaç gün sonra şehirden gelen beklenmedik telefo-

nun, içime yaydığı o derin huzursuzluk gece boyunca uykuma bir balyoz misali indi. İhtilâl kurbanları arasında benim de ismim geçiyordu. Oysa ben siyasetçi değil, öğretmendim. Fakat birileri öküz altında buzağı aramaya memur etmişti kendini. Durumdan vazife çıkarma gayreti içine girilmişti. Bu uyarı ve tehdit telefonundan sonra hayatımı anlamlandıran süreç, bir film şeridi gibi gözümün önünden geçti. Telefonda söylenen hakaret ve tehdit içerikli sözler, kızgın bir ateşe dönüşüp adeta içimi yakmıştı. Öğrencilerin sevgisiyle dolu yüreğim tarumar olmuştu. Mükâfat beklemem gereken yerde cezaıyla tehdit ediliyordum.

Aradan bir hafta geçmişti ki yine bir askerî jip sabahın ilk ışıklarıyla köye gelmişti. Önce muhtarın kapısına gidip onunla bir şeyler konuşmuşlardı. Sonra da muhtarı da yanlarına alıp okulun yanı başında bulunan öğretmen lojmanına gelmişlerdi. Sabah namazından sonra yatma alışkanlığım olmadığı için o gün de ayakta idim. Fakat eşim ve kızım mışıl mışıl uyuyordu. Askerlerin kapıyı sert çalışmalarından dolayı onlar da uyanmıştı. “Neler oluyor?” diye birbirimize endişeli gözlerle bakıyorduk. Askerlerin hâki kıyafetlerini ür-kütücü bulan kızım, durmadan ağlıyordu. Eşim onunla ilgilenirken, ben de askerlerin ayaküstü sorduğu sorulara cevap vermeye çalışıyordum. Diyaloglarımız fazla sürmemişti. “Bizimle şehre kadar geleceksin.” demişlerdi son söz olarak... Bu sözü duyan eşim, ağlamaya başlamıştı. “Niye götürüyorsunuz onu, o merkezden kalkıp da bu dağ köyüne gelmekle, minik yürekleri aydınlatmakla devlete karşı bir suç mu işledi? Bu mudur sizin insafınız?” diyerek askerlere karşı direniyordu. Fakat onlar da, birilerinin bu dağ köyüne gönderdiği görevlilerdi. Yani elçiydi onlar; elçiye de zeval olmazdı bizim kültürümüzde. Fakat ben gidince eşim ve çocuğum yapayalnız ne yapacaktı doğunun en uçra köşele-

rinden biri olan bu dağ köyünde? Bunu düşünmemiştir beni mahkûm ve mağdur etmek için dağlara askerlerini süren darbeciler.

Sabahın bu erken saatlerinde askerî arabayı görenler, okulun lojmanının önüne koşmuştu. Ana baba gününe dönmüştü burası... Köylüler “Öğretmenimizi vermeyiz?” deyip burunlarından soluyorlardı. Sabırla öfkenin harbinden sabrın galip çıkması için mücadele ediyordum. Bir yandan gözyaşları süzüm süzüm süzülen eşimi teskin etmeye çalışırken, öte yandan da köylülere bir taşkınlık yapmamaları için adeta yalvarıyordum... “Merak etmeyin, birkaç şey soracaklar bana. Öğleye varmadan geri dönerim.” diyordum. Eşimi ve can parçası kızımı da önce Allah’a, sonra da onlara emanet ediyordum. Fakat dönüşün kolay olmayacağını, mahkûmiyet senaryomun birileri tarafından çoktan yazıldığını da tahmin ediyordum. Minareyi çalanlar kılıfını çoktan hazırlamıştı. Zira bu işler hep böyle olurdu.

Evrimi körpe zihinlere zerk etmediğim için, yaratılış gerçeğini bütün veçheleriyle gözler önüne serdiğim için açıkça tehdit ediliyordum darbeci zihniyetin taşeron kuklalarınca. Devir karanlık bir devirdi; aydınlık kovulmuştu şafaklarımızdan. Evrimle devrimin güçlerini birleştirmesi mutlak hakikatlerin inkârını beraberinde getiriyordu zira... Bir Fen Bilgisi Öğretmeni olarak ilmi hakikatleri perdelemem, gerçeklere yüz çevirmem isteniyordu benden. Demokrasiyi sekteye uğratan, kelle avcılığına soyunan karanlık, darbeci zihniyet, havsalamıza prangalar vuruyordu. O zihniyet ki heyûlalar görüyordu gün ortasında, zeval vaktinde... Darbeyi kendileri için hak, halka müstahak gören vesayetçi zihniyetin çekici inip kalkıyordu özgürlük örsünün üzerine. Aslında örs kadar, çekiç de zarar görüyordu bu darbelerden. Fakat gözlerini kapayınca gece olduğunu

zannedenler, algılarımızın kodlarıyla oynayıp buyrukçu bir zihniyetle korkunun hâkimiyetini tesis etmekteydiler. Oysa biz korkunun boynumuza dolanan paslı zincirlerini çoktan kırmıştık. Kellemizi koltuğumuzda, bizi dosta taşıyacak organımızı da yanımızda taşımayı göze almıştık. Hak bellediğimiz yolda yürüyorduk.

Şimdi bedel ödeme zamanıydı. Bir çeşit yaprak dökümü... Dökülenler, yeşerme imkânı tanınmayan yapraklardı. Sağanak sağanak dönüş acılarını yaşıyordum minik yüreklerin kocaman sevgisini taşıdığım alev ateş yüreğimde... Yıllar evvel büyük bir aşkla ve şevkle çıktığım bu kıvrım kıvrım dağ yollarını ellerim kelepçeli, yüreğim hüznü bir halde iniyordum. Arkamda beni canından çok seven eşimi, kızımı ve her biri bir evlat hükmünde olan öğrencilerimi bırakarak bir mahkûm kisvesinde şehre yaklaşıyordum. Çocukların aydınlanması için batı illerindeki konfor ve rahatını bırakarak bir dağ köyüne gönüllü olarak gelen bir eğitmenin harama uzanmamış masum ellerine kelepçe geçirilmesi, beni çocuklarımdan ayıran zihniyetin ne kadar karanlık olduğunu göstermeye fazlasıyla yetiyordu. Fakat bu acı günleri yaşasam da köye geldiğime pişman değilim. Bizler yanmasak kimin ateşinin ışığıyla aydınlanacaktı karanlığa mahkûm zihinler? Yanacaktık ışığa varmak için...

Şehre vardığımızda karargâha götürmüşlerdi beni. Benim gibi onlarca kişi elleri kelepçeli bir hâlde kuyruğa dizilmişti. Kimlik kontrolü yapıp rapor tutulacaktı. Saatlerce kuyrukta bekledikten sonra küçük bir odaya alınmış, sözde çapraz sorguya çekilmiştik. Kimlik tespitinden sonra hakkımda tutulan raporlar bir inzibat tarafından yüzüme okunmuştu. En büyük suçum yaratılış gerçeğini anlatarak çocukların zihnini bulandırmak, evrimi inkâr etmek, çocuklara namazı, orucu, zekâtı anlatarak; böylece laikliğe aykırı hare-

kette bulunmak(!)... Daha nice hayal mahsulü uçuk kaçık senaryolar... Oysa ben müfredatta ne yazıyorsa onu öğretmiştim. Din kültürü alanında branş öğretmeni olmadığı için bu derse de fahri olarak girmiştim. Fen dersinde de evrime inanmadığım için yaratılış gerçeğini bütün delilleriyle anlatıp öğrencilerin zihnini kurcalayan soru işaretlerini açıklığa kavuşturmuşum. Resmiyette, kanunlarda böyle bir suç olmamasına rağmen onlar böyle bir suç icat etmişlerdi.

Suçlarımız(!) yüzümüze okunduktan sonra bize savunma hakkı bile verilmemişti. Tabiri caizse yargısız infaz yapılmıştı. İki asker kollarımızdan tutup sürükleye sürükleye hücreye götürmüştü beni ve benim gibi Yusuf yüzlü sözde mahkûmları. Bu da bir imtihandı, öyle bakıyordum yaşadığım elim hadiseye... Zira mahpus olan her hükümlü suçlu sayılmazdı. Tarihte zindanlara atılan Hz. Yusuf hangi suçu işlemişti ki? Necip Fazıllar, Bediüzzamanlar, İskilipli Atıf Hocalar ne yapmıştı ki? Ben onlara 'yüreği dağ başındaki karlar kadar temiz masum mahkûmlar' diyorum. Ben de şimdi onlar gibi dört duvar arasında masum bir mahkûmdum. Burada uğradığım haksızlıklar, çektiğim acılar mahkeme-i kübrada yüzümü ağartacaktır. Bize bu acıları çektirenler o en büyük mahkemede sanık sandalyesine oturacak...

Zor günlerdi o günler... Hapishanede en çok duvarlar ve karanlıklar geliyordu üzerime. Ruhum sığmıyordu bedenime... Hatıralar bir panzer gibi üzerime gelip un ufak ediyordu düşlerimi. Paslı kilitleri açacak anahtarlar, ne yazık ki kalpleri ve merhamet kapıları kilitlilerin elindeydi. Burada dört mevsim yoktu, hep güzü yaşıyordu mahkûmlar... Burada ruhlar paslı prangalara vurulmuştu, göz var ama görmezdi, kulak var ama duymazdı, kalp var ama hissetmezdi. Pusu kurulmuştu gül yüzlü umutlara. Uzağımızda kalmıştı dışarıda akıp

giden yorgun kalabalıklar... Şairin dediği gibi “Zindanda dakika farksızdı(r) aydan”...

Işığa giden yollar haramilerce kesilmiş olsa da yine de hapsedemiyorlardı özgürlüğe dair düşlerimi ve dünyeden kalan gülüşlerimi. Taş duvarları, demir kapıları şahit tutuyordum kendime. Hasreti adımlıyordum avluda. Zulamdaki özlemi içiyordum su niyetine. İçimde yanan ateş, hiç sönmüyordu. Aynalardan süzülüyordu hasrete banılmış kızgın gözyaşlarım... Akşam hava kararıp demir sürgüler kapandığında efkârımın kapısı açılıyordu sonsuzluğa. Her söz, akrebin kısılcacında mayalanan zehir gibi acı geliyordu bana. İçtiğimiz gözyaşı, başımızı koyduğumuz gam yastığıydı. Dili yoktu yıkılası taş duvarların. Herkes gibi benim de derdim başımdan aşkıydı. Ayvaz'ından ayrılmış Koroğlu gibi çaresizdim. Şirin'ini dağlarda önce Allah'a, sonra da yaban ellere emanet etmiş Ferhat'tım... Dağları delemek mecalim de yoktu.

Dört duvar arasında tek mevsim vardı. Baharın girdiği görülmemişti zindanlara. Çırılçıplak düşlerim üşürdü abus çehreli beton avlularda. Güller sürerken gönlümün namlusuna, hasret alır götürürdü beni çok uzaklara... Göz gözü görmezdi can sıkıntısının kör karanlığında. Kanayan güllere ağlardı güz bahçeleri... Ayın şavkı vururdu içimin tenhalarına. Dar vakitlerde sigaramın dumanına sinerdi mahzunluğum... Uykularım hapsolürdü gecenin çıkımında. İçimdeki F tipi zindanlarda, yüreğimde yaşattıklarım alabildiğine özgürdü... Elemler simsiyah örtüsünü çekerdi pembe düşlerimin üzerine... Üşürdü dağ başlarında unuttuğum körpe hayallerim... Akşamlar apansız inerdi masmavi gönül göklerime. Kanatları kırılırdı uçmayı daha yeni öğrenmiş, göğümdeki ak güvercinlerin. Avlularda devriye dolaşırken bir başıma, yalnızlık girerdi çelimsiz kollarıma. Zincirlerini kıran deli rüzgârlar destur-

suz dalardı içeri. Dağıtırlardı hasret türkülerinin harmanını. Efkârım kaynatırdı gönül denizlerinin soğuk suyunu. Uzağına düşerdim “dağlarına bahar gelmiş memleketimin...”

Mahzun minarelerden “Es-salatü hayrün mine’n nevm” nidasıyla özgür olanlar için yepyeni ve taptaze gün başladığında seccademe kapanırdım gözlerim yaşlı... Ellerim yalnız O’na açılırdı; O’ndan isterdim buz tutmuş elleri prangalanmış özgürlüğümü... Onunla dertleşirdim merhametin taş duvarların ardında kaldığı bu soğuk koğuşta... Buz gibi demir parmaklıklar bile alamazdı alnımdaki kor ateşi... Ruhumun kapkaranlık ufuklarına takılır kalırdı donuk bakışlarım. Dudaklarımdan şairin şu dizeleri dökülürdü gayri ihtiyari: “Ana rahmi zahir şu bizim koğuş;/Karanlığında nur, yeniden doğuş.../Sesler duymaktayım: Davran ve boğuş!/Sen bir devsin, yükü ağırdır devin!/Kalk ayağa dimdik doğrul ve sevin!//Mehmed’im sevinin başlar yüksekte!/Ölsek de sevinin, eve dönsek de!/Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!/Yarın, elbet bizim, elbet bizimdir!/Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir!” Bundan zerre kadar şüphem yoktu. Yaşadığım bunca med-cezirler belki de affa namzet olmama vesileydi. Bizim hayır olarak gördüklerimiz şer, şer gördüklerimiz de hayır olabilirdi Hakk katında... Zira biz, zahire göre hükmeden cüzi irade sahibi varlıklardık.

Ben hafakanlar içinde, aynadaki suretimle boğuşurken karlı dağların ardından gül yüzlü misafirlerim gelmişti ziyaretime. Fakat başka şehre nakledildiğim söylenmişti körpe yüreklere. Onlarla görüşmemi sakıncalı bulmuşlardı. Sevgi yumağı olmamızı çok görmüşlerdi bize. Yalandan ve talandan beslenen, merhametten uzak kalpler yine yapmıştı yapacağını.

Canımın parçası öğrencilerimle aramda kalın duvarlar örmüşlerdi. Aramızdaki çelikten daha muh-

kem gönül bağıni koparmaya çalışmışlardı. Oksijen kaynaklarımı yerle bir etmişlerdi. Ruhumun ışığını kırmışlardı. Yaşama sebebimi ortadan kaldırmışlardı. Gönül saksımın suyunu kesmişlerdi. Kurumaya yüz tutmuştu ellerimle sulayıp çabaladığım güllerim... Karlı dağlar çökmüştü üzerime. İçindeki paha biçilmez kristaller kırılmıştı hoyrat ellerle atılan taşlarla. Karıncaların omzuna binmişti koca filler. Umutlarım kırılmış, dermanım tükenmişti. Dizlerim bedenimi taşıyamaz olmuştu. Fakat diri ve iri olmam gerektiğinin farkındaydım. Hayattan büyük beklentilerim yoktu. Öğrencilerime adamıştım kendimi.

Bunca acıya, sıkıntıya mahkûm edilecek ne yapmıştım ki?... Gecemi gündüzüme katarak kimlik ve kişilik sahibi insanlar yetiştirmenin mücadelesini vermiştim. Tevhit nurunu ruhlara taşımış, kesif karanlıkları bertaraf etmeye çalışmıştım. Ruhların etrafında inşa edilen kalın surlardan aydınlığa bir gedik açmaya gayret etmiştim. En güzel fethin gönüllerin fethi olduğunu, gönül kırmanın Rahman'ın evini yıkmakla eşdeğer olduğunu hatırlatmıştım. Dostluğu, barışı, kardeşliği ve yetmiş iki millete bir gözle bakmayı öğretmiştim. "Cümle yaradılmışa, bir göz ile bakmayan/ Şer'in evliyasıysa hakikatte asidir" diyen bizim Yunus'u; **"Gel, gel, ne olursan ol yine gel" diyen erenlerin piri Mevlana'yı** model şahsiyet kabul ederek örnek almalarını önermiştim. İçindeki kör karanlıkla yüzleşmek isteyenlere çıra olmuşum. "Oku" emrine dikkatleri çekmiş, körpe zihinlere sadece basılı kitapları değil, kâinat kitabını da okumalarını öğütlemiştim. Zira okumakla çözülür hayatın esrarı, okudukça açılır büyük kapılar, okudukça ayan olur cümle hakikatler... Okumakla açılır zamanın kilidi, okudukça medeniyet köprüleri inşa edilir. Okumakla adam olunur ve adam kalırdı, ancak okumakla...

Nefes aldıkça, bu millete faydalı fertler yetiştirmeyi, Akif gibi “Sözüm odun gibi olsun, hakikat olsun tek” diyebilecek ruhlar inşa etmeyi en büyük dava ve gaye edindim. Dilim döndükçe kelimelerin esrarını öğrettim minik yüreklere; aynaya bakmasını ve ayna olmasını... Akıp giden zamana değer katmasını; en acılı zamanlara tebessümler saklamasını öğrettim. Konuşurken derinleşmesini, sığılığa ve tekrara düşmemesini, susarken lisan-ı hâl ile de konuşmasını... Acıları azık yapmasını, melali anlamasını, dertler peşi sıra, sağnak sağnak yağarken sabır yorganıyla örtünmesini öğrettim. Buz gibi zemherilerde nefesiyle ısınmasını, gözyaşlarıyla ıslanan bakışlarını uçurumlardan çekip almasını öğrettim kayıp bir nesle... En zor şartlarda bile dik durmasını; fakat hiçbir zaman diklenmemesini, daima uysal ve vakur olmasını, en zor şartlarda bile umudunu kaybetmemesini, emanet fikirlerle konuşmamasını, fikrin çilesini çekmesini, kendisine güvenmesini ve zorluklara direnmesini öğrettim.

Ben ki ruhların imarı ve inşası için seferberlik ilan etmişim. Genç zihinlerin dünyanın karanlığından ve keşmekeşinden aydınlığa bir çıkış yolu bulmaları için kılavuz olmaya gayret etmişim. Onlara el ve dil olmuşum. Lezzetleri açılaştırın, şehirlerden kovulan ölümü, hayatın merkezine çekmeye çalışmışım. Hak ve hakikat sevgisinin ruhlarda hep uyanık kalması için çırpınmışım. Yarınların teminatı olan gençlere kutsal vatan toprağına bir çınar gibi kök salmayı, selviler gibi dik durmayı öğretmişim. Ruhların inşirahı, karanlıkların aydınlanması için mum olup erimeye talip olmuşum. “Benim dünya ile ilgim ne kadar ki?... Ben bu dünyada bir ağacın altında gölgelenen, sonra da oradan kalkıp giden binitli bir yolcu gibiyim.” diyen kâinatın serverinin ölçüsünü ölçü edinmeleri için gençlere manevi bir pencere açmanın uğraşı içerisindeydim. Bunlardı benim affa namzet olmayan en büyük suçlarım...

BİR HALK DÜŞMANI

Mürsel EROĞLU / Çankırı

Yıl 1997, Nisan ayının otuzu. Her zaman olduğu gibi yine Kur'an-ı Kerim dersinden huzur içerisinde çıkıyorum teneffüse. Öğretmenler odasına geldiğimde odayı –iki yabancıнын müsebbibi olduğu– derin bir sessizlik içerisinde bulmuştum. Öğretmen arkadaşlarımdan birisi yerinden kalktı ve “ Hocam memur beyler sizi soruyorlar.” dedi. Akabinde sivil giyimli iki polis memuru oturdukları yerden kalkıp “–Mürsel Bey siz misiniz hocam?“ diyerek yanıma yaklaştılar. Kendilerini tanıttıktan sonra bana bir kâğıt uzattılar. Kâğıda gözattım. Kâğıt Devlet Güvenlik Mahkemesi'nden geliyordu. Yazıda gözaltına alınma emrim vardı, altında da o dönemin meşhur savcısı Nuh Mete YÜKSEL'in imzası.

Memur beyler gayet nazik tavırlarıyla “–Hocam, üzerinizi, kişisel eşyalarınızın bulunduğu çantayı, dolabınızı aramak zorundayız.“ dediler. Bir öğretmenin çantasında neler olabilirdi ki? Tabi ki kitapları... Memur beyler bana ait ne varsa suç unsuru barındırabilecek bir şeyler bulmak için, titizlikle aradılar. Onlar işlerini yaparken ben de “suç ile kendim” arasında bir

ilişkiyi tahayyüle çalışıyordum. Uzun aramaların sonunda bir şey bulamadılar, bana gitmemiz gerektiğini söylediler ve öğretmen arkadaşlarımın, öğrencilerimin arasından okuldan, o “iki yabancı“ ile ayrıldım. Bu arada memur beylerin nazik tutumları da devam ediyordu. Mesela öğrenciler farkına varmasınlar diye özellikle sivil giyimli olarak ve sivil bir araçla okula geldikleri anlaşılıyordu. Ancak bu nezaket yaşadığım durumu hafifletecek bir şey değildi. Arabaya bindikten sonra “—Peki şimdi nereye gideceğiz?“ diye sorduğumda bana evimin de aranması gerektiğini söylediler. “—Evimle ne alakası var, evimde ne bulacaksınız, ben terörist miyim?“ dediğimde ise “—Hocam biz de emir kulu yuz.” cevabını verdi birisi.

Emir kulu olmak “bana reva görülen bu muameleye” mazeret olabilir miydi hiç!

Evin kapısını evime yabancı iki kişinin nezaretinde açtım. Eşim çalıştığı için evde yok. Sadece küçük çocuklarım ve bir de bakıcı kızımız var. Kitaplığım titizlikle arandı fakat aleyhimde kullanılabilecek bir şeyler bulunamadı. Evden ayrılmamız gerektiğini belirtti birisi. Tam kapıdan çıkacağımız sırada durumdan tedirgin olan çocuklarım peşime takıldılar. Onları “—Birazdan geleceğim.” diyerek zar zor kendimden ayırdım. Bina- dan çıkarken bu kez de eşimle karşılaştık. Ona durumu özet cümlelerle izah ettikten sonra oradan ayrıldık. Evden sonraki durağımız tabi ki emniyet müdürlüğü idi. Beni şube müdürünün odasına aldılar. O ana kadar adli hiçbir işi olmamış bana ne kadar da garip gelmişti. Müdür, benim ve arkadaşlarımın organize ettiği, izleyiciler arasında kendisinin de olduğu, “BİR HALK DÜŞ- MANI” isimli oyundan ötürü gözaltına alındığımı -biraz da mahcup biçimde- belirtti. Müdür beyin bu şaşkınlık ve mahcubiyetine bir de benim durumum eklenince ortaya; suç işlediği iddiasıyla suç işlediğine inanmayan

kişiler tarafından alıkonulmak gibi trajik-komik bir şey çıkıyordu. Kısa bir süre sonra oyunda küçük büyük payı olan tüm arkadaşlarımı da emniyete getirdiler ve gözaltına alınmanın prosedürü gereği adresimiz ilk olarak adli tabip oldu. Orada, mezuniyetinin ardından polis olan bir öğrencimle karşılaştık. Eski öğrencim büyük bir şaşkınlıkla soruyordu: “—Hocam sizin burayla ne işiniz olabilir?” Bu tesadüfe sevinelim mi üzülelim mi bilemiyordum.

30 Nisan gecesi Zonguldak Emniyet Müdürlüğünde misafir edildik. 1 Mayıs günü bizleri Ankara’ya götüreceklerini söylediler. Polislerin öğle sonuna kadar süren yoğun mesailerinden dolayı ancak akşamüstüne doğru yola çıktık. Yolculuğumuz süresince bize eşlik eden memurlar yine nezaketlerini korumuşlardı. Hatta yolculuğumuza Gerede yakınlarında bir mola vermiş, bizlere de “aşçı yemeği “ dedikleri, o güne kadar hiç tatmadığımız bir yemek ısmarlamışlardı.

Birkaç saat sonra yolculuğumuz Ankara Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünde son buldu. Bizi bekleme odasına aldılar. Orada görevli memurlar televizyonda sol örgütlerin sebep olduğu olayları izliyorlardı. Biz de, işlemlerimiz bir taraftan sürerken, onlarla birlikte televizyon izlemeye dalmıştık; çünkü asıl terör o gün sokakta yaşanıyordu. Durumumuzu öğrenen polislerden birisi “—Arkadaş bir şu sokakları savaş alanına çevirenlere bak, bir de (bizi işaret ederek) uğraştığımız kişilere bak. Yazıklar olsun!” diyerek adeta isyan ediyordu.

Bizi Ankara’ya getiren polislerle helalleştik ve onlar geri döndüler. İşlemlerimiz bittikten sonra bizi hepimizin ancak televizyondan ve filmlerden gördüğü alt kat-taki nezarete indirdiler. Polis memurlarından birisinin “—Kemerlerinizi, ayakkabı iplerinizi ve ceplerinizdeki eşyaları çıkartın.” emir cümlesiyle irkildik. İşte bu

cümle gözaltına alınmanın ve nezaretin soğuk yüzünü göstermeye yetiyordu. Daha sonra bizi küçücük bir odaya soktular.

O gece hepimiz için çok garip, karmaşık ve biraz da acıydı. Uzun süre istişare etmeye çalıştık. Aklimızda sorgulanmamız, sorgunun ardından olabilecekler ve tabi ki ailelerimizin hakkımızdaki endişeleri. Herkeste sahnelenmesine ilişkin bütün izinleri alınmış bir piyesin bizi, hesabını veremeyeceğimiz bir duruma düşür(e)meyeceğine yönelik bir kanaat oluşuyordu ama içinde bulunduğumuz durumla bu kanaatimizi bir türlü bağdaştıramıyorduk. İlerleyen saatlerde namaz kılmak ve diğer ihtiyaçlarımızı karşılamak için üzerimize kapanan kapıyı vurduk. Bir zorlukla karşılaşmadan ihtiyaçlarımızı gidermiş, ardından da balık istifi olarak gecikmiş bir uykuya dalmıştık.

Sabah erken saatlerde bulunduğumuz koğuşa gelinerek her birimizin ayrı ayrı hücrelerde kalmamız gerektiği söylendi. Önce içinde bir insanın ancak zorlukla oturup kalkabileceği kadar genişlikte olan hücrelere konulduk. Ardından da ifadelerimiz birer birer alınmaya başlandı. Herkesin, ifade sırasını kendi hücrelerinde beklemesi, diğerlerinden haberdar olunmaması üzerimizde suçluluk psikolojisi oluşturmaya yetiyor, artıyordu bile. Burada da bir tevafukla, tanışıklığımızın olduğu bir komiserle karşılaşıyorduk. Bu durum üzerimizdeki sıkıntıyı biraz da olsa hafifletmişti. İfadelerimiz alındıktan sonra ancak bir katile uygulanabileceği düşüncesi veren hücre uygulamasına son verilip tekrar bir odaya alınma ricamız belki de tanıdığımız komiserin sayesinde karşılık bulmuştu. İfadelerin uzaması, araya hafta sonunun girmesi derken biz Perşembe günü girdiğimiz emniyet müdürlüğünden ancak pazar-tesi çıkabiliyorduk.

Haftanın ilk gününde bizi emniyetten alarak doğru DGM savcısı Nuh Mete YÜKSEL'in karşısına çıkardılar. Savcının huzuruna getirilmeden önce, akıbetimiz hakkındaki fikirlerimiz neredeyse kesinleşmişti. Şöyle ki; bizi savcıya getiren polis memurlarından birisi "—Arkadaşlar, sizlerin durumunda olup buraya getirilenlerin tamamı tutuklandı. Ona göre kendinizi hazırlayınız." dedi. Buna rağmen içimizde yine de küçük bir ümidi saklı tutuyorduk çünkü yaptığımız her şey yasaldı.

Savcı, isminin olumsuz şöhretine nazaran, kibar denebilecek bir tavır ve üslupla sorgularımızı tamamladı ve bizleri nöbetçi mahkemeye sevk etti. Kısa bir süre içerisinde bizi mahkemeye çıkardılar. Mahkeme boyunca hâkim, bizce makul cevaplar verdiğimiz halde, kararını tutuklanmamız yönünde verdi.

Polislere hitaben "—Götürün şunları!" sözü, bizim için tam bir yıkım anıydı. Zihnimizde "—Ne için, hangi suça istinaden tutuklanıyoruz? " soruları uçuşuyordu ama artık bunun da bir anlamı kalmamıştı.

Bizleri mahkeme salonundan çıkartıp "danalık" diye tabir ettikleri aşağı katta bir bölüme götürdüler. Genç arkadaşlarımızın bazılarının çökme aşamasına gelen morallerini bizler soğukkanlı davranarak yüksek tutmaya çalışıyorduk. Aklımızdaki ilk şey; ailelerimize haber vermenin yolunu bulmaktı. Biz bunları düşünürken aslında herkesin ailesinin mahkeme önünde olduğunu, olayın medyaya aksettiğini sonradan öğreniyorduk.

İşlemlerimizin ardından ellerimiz kelepçeli olarak Elmadağ E Tipi Kapalı Cezaevi'nin yolunu tuttuk. Bizi koğuşlara alacakları zaman bir alkış tufanıdır koptu. Alkışlayanlar çoğu dostumuz olan bizden önce tutuklanan kişilerdi. Bize cezaevi içerisinde böyle bir destek gelirken dışarıdan da desteklerimiz gelmeye başlamış-

tı. Zonguldak milletvekili Necmettin Aydın bu desteği veren ilk kişiydi. Necmettin Bey ile hasbıhalin ardından bana “—Mürsel Hocam buraya babanızla birlikte geldik.” dedi. Babamı görmek için beni görüş bölümüne aldılar. Tel örgülerin sıklığından babamın yüzünü seçebilmek bile imkânsız. Onu çok üzgün bulmuştum. Bu durumda teselli edecek ve edilecek olanlar yer değiştiriyor ve ben babamı teskin etmeye çalışıyordum.

Görüşün ardından biz cezaevi -ki buraya Medrese-i Yusufiye derler - gerçeğine tekrar dönmüş oluyorduk. Böyle mantıksız ve komik bir yığın suçlamayla hakları gasp edilen yirmi yedi kişi. Aramızda ona yakın ilahiyatçı var. Günlerimizi planlıyoruz. Sabahları birisi tefsir, öğle sonu bir başkası hadis dersi veriyor. Ben ve birkaç arkadaşım da sesimizle kısa süreliğine bile olsa nerede olduğumuzu unutturmaya çalışıyorduk.

Ziyaretimize gelip gidenler oldukça fazla. Bir gün Amasya milletvekilinin ziyaretimize gelişi büyük ve duayen(!) gazetecimiz Uğur DÜNDAR’a malzeme oluyor:

—Milletvekilleri irticacıları sürekli ziyaret ediyor! Diye. Bu haberin ardından savcılık daha sıkı kurallar uyguladı ve soyadı tutmayanların haricindekiler ziyaretimize gelemiyordu artık. Hatta o hafta sonu Zonguldak’tan sekiz araba ile gelenler arasından benim yanıma sadece dokuz yaşındaki oğlum girebilmişti. Sineğin bile zor geçebileceği bir aralıktan çocukcağız babasını görmeye ona dokunmaya çalışıyor. Bu ziyareti hatırladıkça gözlerim hala yaşarır.

Günler günleri kovaladı ve 2 Temmuzda ilk duruşma günümüz geldi. Ellerimiz kelepçeli şekilde cezaevinden Ankara DGM’ye getirildik. Mahkeme salonuna girdiğimizde tam bir şaşkınlık içindeyiz; çünkü salon ağzına kadar dolu. Bütün yakınlarımız orada. Bizim

gözlerimiz bu arada Nuh Mete YÜKSEL'i -ki başımıza gelenlerin en büyük müsebbibidir- arıyordu ama o, salonda görünmüyordu. Onun oturması gereken yerde daha sonra hemşerimiz olduğunu öğrendiğim, alını secdeli bir savcı vardı. Savunmalarımızın ardından savcı bey herkesin tahliyesini talep etti. Bu talep tabii ki salonu coşturmaya yetti. Herkes sevincini sergilerken hâkimin azarı mahkeme salonunu buza çevirdi: "Burayı tiyatro salonu mu zannettiniz. Siz tiyatro oynamaya alışmışsınız anlaşılın. Herkesi dışarıya atarım haberiniz olsun." Artık salonda büyük bir sessizlik... Daha sonra hâkim diğer üyelerle mutlak bakışmalarını yaparak tahliye kararımızı açıkladı. Tabii ki herkeste büyük bir coşku...

Sevincimiz tahliyemize olduğu kadar üzerimize yüklenmeye çalışılan suçun boşa çıkmasınaydı bir taraftan. Çünkü eski savcı, bizi halkı hükümet kuvvetlerine isyana teşvik suçundan -bunun cezası yirmi yıldan başlıyor- mahkûm ettirmek istiyor ve bununla da yetinmeyip terörle mücadele yasası gereği yüzde elli oranında artırım istiyordu.

Kararın ardından tekrar kelepçeli olarak cezaevine döndük. İşlemlerin ardından akşam saatlerinde tahliyemiz gerçekleşti. Çıkışta ilk olarak kardeşlerimi ve rahmetli babamı görüp kucaklaştığımızı hatırlıyorum.

Zonguldak'a doğru yola çıktık. Gerede'de bizi karşılamaya gelenlerle buluşup gece geç saatlerde evlerimize kavuşmuştuk. Eve döndükten sonra eşimden, bizlerin içeride olduğumuz zaman zarfı içerisinde neler olduğunu öğreniyordum. Mesela mahkeme sürecimizde memuriyetten açığa alınmış, maaşlarımız da üçte bir oranında kesilmişti. Arkadaşlarım ise maaşımı tamamlayıp hesabıma yatırmıştı.

Okula tekrar dönüşümüzün akabinde bir de idari soruşturma başlatıldı hakkımda. Burada da hakkımız

teslim edildi; hatta bu noktada, çok zıt fikirde olduğum bazı kişilerin bile lehime söylediği şeyler beni ve soruşturmayı etkilemişti.

Bugün daha iyi anlaşılıyor ki yaşadığımız şeylerde asıl hedef bizlerin ötesinde bir şeydi. Asıl hedef uyanmaya başlayan ve bu milletin vazgeçilmez değerleriyle kuşatılmış bir zihniyeti yok etmektir.

Atalar ne de güzel söylemiş. ***“Zulüm ile abad olunmaz!”***

Rabbim o günleri bir daha yaşatmasın.

DARBELERİN ÇEKİLMEMİŞ FOTOĞRAFLARI VE DAMGALI KİTAPLAR

Ramazan ATILGAN / Afyon

Her on senede bir vuku bulan mutad hadise beklendiği gibi çöküvermişti...

Sonrasında ise cumhuriyetin de memleketin de asil sahipleri, efendisi oldukları halkı tekrar hizaya getirmek üzere sahneye çıktılar.

Asil gücün hazırlık provası bitmişti. Kenan Paşa, 12 Eylülde anlı şanlı bir konuşmayla “Kanun hâkimiyetini sağlamak amacıyla ülke yönetimine el koyduklarını, kardeş kavgasına son verip vatandaşları birbirleriyle kucaklaştırmak için anayasayı ihlal eden iktidarın elinden ülkeyi kurtardıklarını” açıkladı. O hengâmede kimse işin inceliğini kavrayacak durumda değildi. Garip olan, iktidarı anayasayı ihlal ettiği için alaşağı eden kurtarıcı darbeciler anayasayı da ilga etmişlerdi!

Tankların sokağa inmesini “Hacı bekler” gibi bekleyen, darbenin en bilinçli şakşakçıları, kanun yapmak için emre amade olduklarını, boyunlarını büküp, ellerini önlerinde kavuşturup ve saygı ile ovuşturup darbecilere iletmişlerdi zaten.

Sabah ve Cuma vakti ezanları okunmadı...

Birçok insan ezanların tekrar tek parti devrinde olduğu gibi susturulacağını düşündü. Çünkü 27 Mayıs'ta da aynısı olmuş ve ipleri ele alanlar sanki başka işleri yokmuş gibi hep ezanla, örtüyle, namazla uğraşmışlardı. Üç önemli fiili darbeye ait hatıralar yazılıp okundukça milletin hissiyatında ve korkularında ne kadar haklı olduğu görülecektir.

Benim darbenin yanında olanlara sözüm yok. Darbelerin bana verdiği fiziki zulümlere de değinmeyeceğim. Çünkü benim bunlardan bahsetmem 27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül mağdurlarına saygısızlık olur. Benim ve benim gibilerin çektiklerini Mamak ve Diyarbakır ve benzeri yerlerde korkunç işkencelerin yanına koymak vicdana sığmaz. Ama benim değineceğim konu belki hiç bahsedilmeyen önemli bir konudur ki, darbeler asıl bu konuda insanlık suçu işlemişlerdir ve ülkeye de bu konuda büyük ihanet etmişlerdir. Hatta tüm darbelerin asıl gayeleri yaptıkları fiziki zulümle ruhu uyuşturmak ve ele geçirmektir. Bedenin zaafına darbe sopalarını göstererek vicdanları duygusuzlaştırmak, düşünceyi kaosa sokmak ve hür iradenin kelimelerine yasak koymaktır.

Biz millet olarak acıları çabuk unutturuz ve de kaybedilmişlerin hesabını çıkarıp arayış içine girmeyiz. Ama darbelerin yaptıklarıyla neleri yavaşlattıkları mutlaka araştırılmalı, refah seviyesi-ne, insanımızın mutluluğunun önüne çektikleri duvarlar yıkılmakla kalmayıp yavaşlatılmamızın hesabı ve duvarların yapım ve yıkım bedeli onlara ödettirilmelidir.

Benim ajandama giren, hatıralarıma yerleşen ilk olgu ise basit bir tabiat hadisesi idi. Sanki mahşeri bir korkuyla süren 12 Eylül'ün gündüzü bitmiş, gecesi başlamıştı. Televizyondaki darbenin şaşaası karşısında

şaşkınlıkla onca uydurulan şeyi dinlerken fark etmemiştim, mutfaktan çağrılınca orada farkına varacaktım. Eşim, mutfakta sigara içiyordu ve darbe tedbirleri yüzünden değil de kendi alışkanlığından lambayı söndürmüştü! Hep öyle yapardı sigara içerken. Lambayı kapatır, mutfağın penceresini aralar, sokağı tül arkasından seyrederken sigara dumanlarını tüllere doğru üfler, pencere aralığından dumanın dışarıya süzülüşünü gözlerdi. Sokak lambasının mutfağa vuran aydınlığında pencere önünde çerçevelemiş bir resimdeki silüet gibi hareketsiz duran sol eliyle tülü tutmuş dışarıya bakıyordu. Kıpırtısızca benim yaklaşmamı bekledi. Sanki nefes bile almıyordu;

—Duyuyor musun? Diye sordu.

Ben hala garip hâlin farkında değildim. Onun sorusuna cevap verebilmek için dışarıdan cevap aramak niyetiyle yaklaştım. Lakin hiç ses yoktu. İyice yaklaşıp çenemi omzuna koyup

—Neyi duyuyor muyum? diye fısıldadım.

—Sessizliği. Dedi. Sesi bir tuhaftı ve korkuluydu. Cevabı hiç mantıklı değildi ilk anda. Onun baktığı yere sanki onun sorusunun cevabına ait sesleri duyabilmek için tüm dikkatimi verip bakarak dinleyince hak vermek zorunda kaldım. İçeride darbecilerin soğuk sesleri odada dalgalanıyordu ama dışarıda garip ve korkunç bir sessizlik hâkimdi...

Sokakta, öteki sokakta, daha öteki sokaktan Sultan Dağları'na kadar olan şey sadece karanlık, ağır, taş gibi bir sessizlikti. Ses kayıptı. Ne insan sesi konuşan, fısıldayan, ağlayan, ninni söyleyen, öksüren, nara atan ne de bir kedi, köpek sesi... Bir gece kuşu çığılığı, öten bir baykuş, (dirlik kuşu) olmadığı gibi kıpırdayan bir yaprak sesi de yoktu. Buna ilaveten yakındaki her zaman işlek olan sokakta, daha doğudaki gecenin tümün-

de araç gürültüleri eksik olmayan istasyon yolunda bile hiçbir ses yoktu. Ne polis sireni vardı, ne cankurtaranın feryadı...

Tıpkı çocukluk günlerimde Salman'da ara sıra yaşadığım bozkır gecelerine benzer olağanüstü baş ağrıtan bir karanlık, geceye çadır gibi çökmüş, her varlığı nefessiz bırakmış, her şeyi teslim almış, dünyayı korku içinde bekletiyordu. Kim bilir belki de kıyamet kopmuş, herkes hesap gününde toplanmış, bu karşı konulmaz gizli güce hesap vermek için bekliyordu.

Eşime bir şey diyemezdim. O garipliği sezmişti ama benim sezdiklerimi düşünmesi mümkün değildi. İpleri eline geçirmiş olan acımasız, planlı, programlı kocaman akıllı bir masal devi demir eldivenli parmakları ile sus işareti vermiş, herkes susmuş, gücün diyeceklerini bekliyordu. Halk onların yazdıkları hikâyeleri, inanç esaslarını, herkesin nasıl düşüneceğini, nasıl çağdaş olunacağını, aydınlanacağını öğrenmek için bu taş kadar soğuk karanlık sessizliğin titreşimlerine yapışmışlardı... Örümcek ağına yakalanmış kelebekler misali.

Bir sınıfı bile kırk dakikalık bir derste susturmanın iyi bir öğretmen için bile ne kadar güç olduğunu, bunun büyük bir maharet, tecrübe, sabır ve ehliyet istediğini yaşamış birisi olarak bunca insanı, evlerine tıkayarak susturmanın başarısını alkışlamak zorundaydım! Sessizliği bozmaya cesaret edemezdim! İçimden darbeci generallere selam gönderdim... Boynumu bükerek ve başımı sallayarak...

Bütün bunlar belki bir teferruattı ama o anda Akşehir'de ki sessizlik gerçekten farklı bir olguydu ve bazı sessiz süreçlere benzese bile herhâlde daha önce benzerini bile yaşamış değildim. Çok büyük bir tehli keden kurtulan birinin derin bir nefes alıp nefessiz kalması gibi bir şeydi belki. Ya da çok korkan bir insanın

donup kalması gibi! Daha kötü bir benzetmeyle ölmüş birinin kaskatı, soğumuş hâline benziyordu sokaklar, caddeler ve Akşehir semaları...

Darbe sahiplerinin “toplum mühendisliği” harika görünüyordu o andaki ilk müşahedelerime göre. Bunu elbette peşin hükümlü bir mantıkla yapıyordum ve sonuç bölümündeki hükümden önceki iki önerme benim için kör at mantığındaki önermelere benziyordu. Zamanı iyi ayarlamışlardı. Kimsenin gözünün yaşına bakmamışlardı. Fişlenenlerin akıbetleri onları ilgilen-dirmemişti. Eline silah verdiklerinin yarınlarını kutsal davalarına hizmet olarak, nefes alma, karın doyurma bedeli saymışlardı. Darbe gününü hatta saatini bile psikoloji ve toplumbilim uzmanlarına danışmış olabili-rlirdi. Toplum hassasiyetlerini ölçmenin en iyi yolu onların bam tellerine uygun veya ters işler yaparak ölç-meyi “ilmi tecrübeyle” bildikleri belliydi. Cuma gününü özel olarak seçip, toplumun hassasiyetlerine, kutsalla-rına nasıl baktıklarını, kimlerin adına iş yaptıklarını, dosta düşmana göstermek istemişlerdi. Benim tespit ve teşhisim, Akşehir gibi bir Müslüman beldesinde sabah ve cuma ezanının okutturulmadığı bir günün cümlesi, öznesi, yüklemi belliydi; bu, inançlı toplumun ruhuna açılan bir yaylım ateşiydi!

Geceki sessizliğin ağırlığından kurtulsa da şehrin ufak bir şeyler fısıldamaya bile gücü yoktu. Belki in-sanlar birbirlerine yalvarırcasına boynu bükük baka-bilir, “Ne olacak şu halimiz?” diyen bir suratla bekleye-bilirlerdi. Şehrin insanları, kalabalıklar, bir sürünün parçası olarak aynı tepkiyi kuşanıp teslim olmanın ra-hatlığı ile yukarıya kaldırdıkları ellerini izin verilince yanlarına salabilir, belki içlerinden bazıları “Hazır ol!” vaziyetine geçip parsa bile toplayabilirdi. Hatta ikiyüz-lülüğün bakırdan kemerini kuşanıp alkış krizine tutu-lup darbecileri çılgınca alkışlayabilirlerdi de...

Şehir “veya memleket, kurtarılmış bölgelerin insanları” ağzının tadını kaçırarak kuklaları toplayan kuklacıya sezdirmeden ortalığa atılan tahta parçalarını ateşe verme ve böylece ısınma sevincini de yaşayabilirdi.

Ama sahneye çıkma orgazmına tutulanlar sırf sahnede kalabilmek için ne yaptıklarının çok iyi farkındaydılar. Oyunlarının farkına varıldığında ne yapacaklarını da herhâlde planlamış olmalıydılar. Onun için sözlerinin arasına korkularının eseri olan cümleler giriyordu. Gizli düşmandan bahsederken, düşmanın inanmış milletin yüzde doksanı olduğunu söylemek cesaretleri yoktu. Bunu söyledikleri anda, kendilerini ele verecekler, maskeleri düşecek, niyetleri belli olacaktı... Kardeşleri düşman edenler ve cephede düşmanı gizli ajandalarında tarif edenler düşman olduklarının tespiti hâlinde yapacakları “öldürmek ve ölmekten başka” ne olabilirdi ki?

Sessizliğin arkasında ki oyun kurgusu korkunçtu. Kısa dönem askerliğim sırasında Kırkağaç'ta okuduğum “kimlerin potansiyel tehlike olduğunu anlatan” kara kitabın sayfalarında 12 Eylül'ün niyetleri 13 Eylül gecesinde taş gibi ağır karanlık gecesinde çirkin bir suratla sırtıyordu. Bu ilk atamız ve anamızla “esfelesafilin”e beraber inen iblisin suratıydı. Secde emrinin ve lanetlenmenin hincını, ilkelliğinin kan davası gereği onun çocuklarından, yani bizden çıkarıyordu.

Çocuklar ve eşim o sessizliğe başını koyup uyudu. Ben sokak lambasının salona vuran ışığının loşluğunda babamın hatırası Isparta halısının güllerinde çıkış için bir iz, bir patika bir yol arıyordum.

O korkunç karanlığın sessizliği gittikçe katılaştı ve gelip yüreğimin derinine yerleşti. Ne düşünebiliyor, ne de aklıma bir şey geliyordu. Acılan perdede benim rolüm susmaktı. Yazacağım tiyatro eserleri, sahneleri,

olayları silinip süpürülmüştü. Çünkü sahneye çıkacak kahramanlar sanki Kaf dağına kaçmışlar ya da eski sevgiliye yazılan şiir defterleri gibi ortaya çıkıveren yeni sevgili korkusu yüzünden yırtılıp sobaya atılmıştı sahneler. Kurgulanmış onca hikâyenin kahramanları zincirlenip zindanlara atılmıştı veya ben onları artık kahraman olarak görme hakkını yitirmiş, onlara satırlarda bile söz hakkı tanımak cesaretim sökülüp içimden alınmıştı. Damarımda kanım çekilmişti, sinirlerim kuklacıların eline geçmişti. Tepkim tepkisizlik denizine yelken açmıştı ve tüm limanlarım tarumar edilmişti. İşin aslı belliydi; darbeciler Yunan mitolojisindeki korkunç yeraltı ilahları gibi herkesi kendi inlerine göndermiş, onları dehlizlerine doldurup susturmuş, bununla da kalmayıp duygularını da dilsizleştirmişlerdi.

Onlar muhteşem beşlinin şövalyeleri olarak tepkisizliğin ve sessizliğin sahipleri olarak sokaklarda alkış hak ederek dolaşıyorlar, okullarda ve fakültelerde dövüştürdükleri kendilerinden olmayan çocukları hapisanelere götürmek için topluyorlardı. Çünkü ülkenin insanları sessizlik ormanının papağanları idiler. Onlar yeni dönemin aydınlığında üflenen kelimeleri öğrenecekler ve zamanı gelince üniversite mezunu genç bir papağan olarak mesela üç yüz kelime ile düşünüp konuşabileceklerdi.

Asker aynı askerde, artık sokaklarda devriye gezerken çılgınca alkışlanıyordu. Ben herhalde peşin hükümlü idim ki, bu alkışları tersinden okuyordum. Bir kısım vatandaşlar gerçekten seviniyordu, çünkü onların kahvelerde konuştukları şeyler olmuş, sevmedikleri sandıklarda devrilmesi mümkün olmayan iktidarı silahlı kuvvetler devirmişti. Lakin bir de orduyu hiç alkışlamaması gerekenler vardı. Onlar yılışık ikiyüzlülükleri ile askeri her görüşlerinde batıdan devşirme melodili sesleriyle bağıyorlar ve çılgınca alkışlıyordu.

Bunlar devleti kuran bir partinin sempatizanlarından ziyade onların bir adım daha evrimleşmiş uçlarıydı.

Ama yegâne gerçekçi alkış, “anaların alkışlarıydı” ve gerçekten görülmeye değerdi. Canı gönülden alkışlıyorlardı ve gözlerinde, onlara hep yakışan, hiç tükenmeyen analık gözyaşları vardı.

Onlar, iyi hazırlanmışlardı. Sokakları gezilmez, şehirleri terör yuvası yaptırdıkları kim varsa, gözyaşlarına bakmadan, onların itirazlarına kulak vermeden hepsi toplandı ve gözlerinin önündeki en emniyetli yerlere tıklandı.

Tüm yurttaki tutuklamalar sürerken elbette Akşehir’de de sürmesi gerekirdi. Darbecilerin en alt biriminin elinde bile bir senaryo vardı ve elbette ki bu “tutuklanacaklar listesi”ydi.” Buna uyuldu ve önce şehrin aşağı kısmını işgal eden ülkücülerden işe başlandı. Nedense olaylara karışan çocuklardan ziyade onlara bu işleri yaptırıyormuş gibi göstermek, daha doğrusu asıl suçluları kamufle etmek için öğretmenler tutuklanıyordu. Ülkücü kesimin iyi tanıdığı öğretmenler tek tek evleri basılıp arandı ve tutuklanıp garnizona hapsedildi. Akşehir İmam-Hatip Lisesi de bunlardan nasibini alacaktı elbette ve okulun hiçbir terör olayına bulaşmamış müdür yardımcısı ile Türkçe öğretmeni gözaltına alındı.

İlk iş olarak iki arkadaşımın evinde arama yapılmış, kendileri derdest edilip götürülmüş ve suç aletlerine de el konulmuştu. Evi basan kitap düşmanı felsefe bölümü mezunu asteğmendi. Kitapların sadece adına bakıp, yazarlarını bile ayırt etmeden çuvallatıp askeri arabaya atırıyordu odun gibi. Ona göre kıstas belliydi; “Kitabın adında Türk ve İslam varsa kitap suç aletiydi!”

Ertesi gün, okul müdürü görevim icabı telefon açıp daha önceki dönemlerde okuldaki Millî Güvenlik ders-

lerine girdiği için tanıdığım, çok kibar binbaşuya tutuklananların durumlarını sorduğumda hiç beklemediğim bir ses ve sözlerle karşılaştım. Telefondaki sesi sertti ve tehdit edercesine sordu:

—Sana ne onlardan hoca?”

—Binbaşım dersleri boş geçiyor, birisi de malum başyardımcı...

Sözlerimin sonun beklemedi.

—Onları düşünme. Sen kendine bak! Dedi.

Bu anlamlıydı, ne demek olduğumu sordum ve cevabını aldım. Sıra bana da gelecekti. Elbette bana da sıra gelecekti. Çünkü her harp okulu mezununun bilgi dağarcığındaki en önemli not böyle dönemlerde önlerine konur ve belli özelliklerim yüzünden ben bir potansiyel tehlikeydim. İlahiyat mezunuydum, inançlıydım, İmam-Hatip müdürüydüm, eşim başörtülüydü, toplantılarda içki içmiyordum ve kız öğrencilerimin 19 Mayıs törenlerine millî kıyafetleriyle katılmalarını istiyordum. Bunlar benim amel defterimde de not edilmiş suçlarımdı(!) Ben, ayrıca öğrencilerin boykotlara, nümayişlere, terör hareketlerine katılmasına tüm gücüyle karşı çıkan ve süren olayların arkasındaki elleri sezen birisi idim. Bu gerçeği onlar da biliyorlardı. Kısacası ben onların gözlerinde nasıl bir tehlike isem, darbecilerde benim gözümde hep demokrasi ve insanlık düşmanıydı.

Kimseyi tam olarak ikna edemesem de bu yönüme, benimle çalışan ve beni anlayan her arkadaşım ve yakınım şahittir.

Bana da sıra geleceğini elbette biliyordum. Bana sıra gelmişti ki, başta tarif ettiğim sessizlik bir gece bozuldu, sokakta sessizliği bozan motor sesi kapıma gelip

dayandı ve köpeğimiz Karaoğlan havlamaya başladı, sonra da kapım hızlı hızlı vuruldu.

Kapıyı açıp onları gördüm, durmadan ürüyen köpeğe sertçe:

—Kes sesini!.. diye bağırdım. Köpek sesini kesti, sınıledi ve kuyruğunu kısıp köşesine doğru giderken ben kapıyı açtım.

Felsefeci asteğmen ile bir polis ile iki jandarma eri kapının önündeydi. Felsefeci Asteğmen-bizim camiada böyle meşhur olmuştu açılan kapıdan köpeğe baktı ve

—Bir şey yapmasın?

—Zincirle bağlı. Zaten köpeğin benim ona bağırmamdan sonra yapacak bir şeyi kalmamıştı ve köşeye arka ayakları üstüne oturmuş, başını eğmiş, sanki mahzunlaşmıştı.

—Evi arayacağız, dedi kısık bir sesle. Yanındaki polis ise ağzının içinden bir şeyler mırıldanıyordu. Mırıldanırken de asteğmene bakıyordu.

Anladığım kadarı ile aralarında tatsız şeyler geçiyor olmalıydı. İki asker de evin kapısına geldiler, orada dikildiler, polis ile asteğmen içeriye girdi. Ayakkabıları ile girdiklerinden eşim onlara ters ters bakıyordu. Polis hiçbir işe karışmıyordu. Asteğmen ortalığa şöyle bir baktı. Yatak odamızdaki elbise dolabının kapağını öylesine açtı, sonra kapattı. Elbise dolabında köşedeki tek tüfeği görmedi sanırım. Görse bile fark etmezdi, çünkü ruhsatı vardı.

Evleri basılan sağcı solcu öğretmenlerin kitap düşmanı olarak yaftaladığı hayatında hiç kitap okumadığını gururla söyleyen asteğmen zengin kütüphanemin önüne gelip sanki durdu, afallamıştı.

—Bu kadar kitabı okudun mu be hoca? Diye sordu biraz alaylı olarak.

—Çoğunu okudum, dedim.

—Birçoğu da kaynak eser.

—Parana yazık değil mi? Hele zamanına? Bak ben bir kitap bile bitirmedim hayatımda. Neyim eksik ki herkesten?

Böyle düşünen birisiyle konuşmak beyhude idi. Anlamı en dar bir kavram bile ona söylenmemeliydi:

—Bu benim meselem... Dedim.

Kitapların isimlerini okumaya çalışıyordu. Ona yardımcı olmaya ve ikaz etmeye karar verdim. Yasak kitap diyerek arkadaşlarımdan götürdüklerinin çoğunun kütüphanemde olduğunu, sol içerikli eserleri de görebileceğini, hatta bir ara yasaklanmış olan birçok eserin de kütüphanemde varlığından bahsederek onu uyardım. Hiçbirisi yasak olmayan kitaplarımdan birini bile götürmeyi düşünüyorsa, her kitabın adını, fiyatını hatta yayım yılını bile zapta geçirmesi gerektiğini söyleyip ilave ettim;

—Ben bu kitapları 250 liralık bursumdan kesip aldım. Hepsi numaralıdır ve benim için çok önemlidir. Hiç birinin heba olmasını istemem. Götürürseniz benim şartlarımla götürür, mahkeme neticesinde de sizden alırım. Dedim.

Dönüp hafifçe gülümsedi ve kütüphanenin önündeki masaya baktı, sonra çantasından kalem ile bir dosya kâğıdı alıp sandalyeye oturdu, tutanağını yazmaya başladı. Anladığım kadarı ile ileriye gitmeyecekti. Belki öyle emredildiği için böyle davranıyordu.

Sol eliyle yazıyordu. Ben sağ tarafında idim. Polis hiç sokuşup yazdıklarını okumaya çalışırken bana hiç

bakmıyordu. Yazdıklarını uzaktan okumam mümkün değildi. Zaten miyoptum ve gözlüklerimi çıkarmadan okuyamazdım. Ama son cümleyi karaladıktan sonra tarihi atıp saatini de yazınca tutanağın bittiğini anladım. En son adını, soyadını ve polisinkini de yazıp imzaladı, sessizce ve ona bakmadan kâğıdı polise uzattı. Polis yazılanları okuduğu için olacak hemen imzaladı. Nedense asteğmen polise hiç bakmıyordu. Onunla göz göze gelmeden çekiniyor gibiydi. Sonradan gerçeği öğrendim. Polis, “Pol-Bir” mensubu idi.

En sonunda tutanağı masaya koydu ve kalemi bana uzattı. Sağ eli masada kâğıdın yanında idi.

—Sizi şikâyet etmişler, gelip gördük. İmzalayın bit-sin bu iş... dedi.

Gözlerinde istediği gibi bir iş yapamamanın gölgesini veya dayanılmaz ıstırabını görür gibi oldum. Yanılmış da olabilirdim, belki yorgunluktan gördüğüm gölgeler, belki de bir nevi bıkkınlıktı.

Gözlüklerimi çıkarıp tutanağı okudum. Sonra imzaladım.

O sırada eşim onların bu çalışmalarını çatılmış kaş-ları ile seyrediyordu. Ayrıca dört çocuğum da ikili sıra hâlinde oturma odasının kapısında dikilmiş onlara bakıyorlardı. Dört çocuğum sanki askeri disiplin içinde ikiyeşerli sıraya girmişlerdi. Önde küçükler vardı, arkada büyükler. Yavuz’un önünde Oğuzhan vardı ve iki eli en küçüğümün omuzlarından sıkı sıkı tutuyordu. Zühal ise üçüncümün boynuna sarmıştı bir elini.

Tam işte o anda, imzayı attığım ve asteğmenin tutanağı masadan alıp çantasına koyduğu anda küçük kızım Gülşah titrek sesi ile:

—Kümesi aramayacak mısınız?” diye sordu.

Ortalıkta buz gibi bir hava esti. Asteğmen başını çevirip küçük kızıma baktı.

Kiralık evimin bahçesinde bir kümes vardı ve ben darbeden bir gün sonra özel hatırası olan bazı kitaplar için tedbirler almıştım. Bunların çoğu bana Isparta'daki görevim sırasında hediye edilen merhum Bediüzzaman'ın birçoğu ilk baskı olan küçük risaleleliydi. Tek parti devrinde hoca dedemin bana anlattığı gibi onları bir naylon torbaya sarmış, kümesin içine bir köşeye yerleştirmiştim. Onların tamamı sahipleri gibi derdest edilip mahkemelere götürülmüş, zabıt kâtiplerince listelere geçirilmiş, kitap hücreleri olan emanetlerde beklemiş ve sonra münderecatlarında kanunlara aykırı bir husus bulunmadığı gerekçesiyle iadesine karar verilmiş kitaplardı. Ayrıca onları bana hediye edenler o kitapların birçok ilginç hikâyelerini de anlatmışlardı. Hatta birisinde ağır ceza mahkemesinin silinmez izleri bile vardı. Hastalar Risalesinin hikâyesi ise hazindi.

Asteğmen, kızıma bakıp sadece gülümsedi. Sanırım küçük kızımın sözlerini aramaya bir tepki olarak algıladı ve cesaretini gülüşü ile alkışladı.

—Yok küçük kız, dedi. İşimiz bitti... Tavuklarınızı rahatsız etmeyeceğiz.

Bana anlamlı baktı ve;”Kızından örnek al hoca” dedi.”Bak ne kadar espritüel. Senin gibi dünyaya kitap sayfaları gibi bakmıyor...”

Ne yalan söyleyeyim beni tarif edişini beğenmiştim ve hiç unutmadım.

Tutanağı çantasına koydu ve kapıya yürüdü. Polis önce ayaklarının halıdaki çamurlu izlerine sonra eşime bakıp boynunu büktü onun çatık kaşlarına karşı. Diyecek ne olabilirdi ki. Kurallar böyleydi ve elbette bu ku-

ralların koyucusu darbeye muhatap olan meclisti, siyasilere, hükümeti ve sonunda sakıncalı demokrasiydi.

Sağcı ve solcu öğretmenlerden suç delili olarak alınıp çuvallanıp garnizonda toplanan kitapların aynısı bende olmasına rağmen bendekiler alınmamıştı. Buna anlam vermem güç de olsa, iyi bir gelişme olarak algılasam da hiç rahat değildim. Çünkü bilgim kesindi, memlekette hâlâ önemli bir kesim fikirlere pranga vurmaya can atıyordu, askeri, hukukçusu, siyasisi veya şusu busu...

Cumhuriyet kurulduğundan beri çağdaş uygarlık yolunda bir arpa yol almamıştı çağdaş olduğunu söyleyenler. 1930'larda yaşananlar sürüp geliyordu. Hâlâ kitaplara damga vuruluyordu, inanç sorgulanıyor ve Allah'ın kendine isyanda bile serbest bıraktığı insanı illaki kendileri gibi olmaya, yemeye, içmeye, giyinmeye, düşünmeye zorlayanlar en tepede kendilerine yer bulabiliyordu.

Karaoğlan, bir heykel gibi oturak vaziyetinde bekliyordu. Ben, eşim, çocuklar ve köpeğimiz onların gidişini sessizce seyrettik. Çok uzun boylu bir asker bahçe kapısını örttü. Örtmeden önceki silüetini hiç unutmuyacağım. Elinde tüfeği ile bahçe kapısı boşluğunda çok eğri bir dal gibiydi. Gözlerini görmek isterdim askerinin.

Eşim içeri girmemizi istedi ama benim işim vardı. Azarladığım köpeğimin gönlümü almak için ona doğru yürüdüm. Kafamda farklı şeyler de vardı kimselerle paylaşamadığım.

Çocuklarımla ısrarları üzerine küçücük bir enik-enek ailemize katılmıştı Karaoğlan. Önüne çömeldim ve artık kocaman olan kulaklarını ellerimle yanlardan kavradım. Bu onu sevme biçimimdi ve bu şekilde kavrayıp sıkıştırmamı çok seviyordu. O bana sokulurken gözlerim duvarın dibindeki kümese kaydı. Orada civciv

olarak alıp büyüttüğüm tavuklarımız vardı. Kümeste ayrıca eşimin aklına uyup sakladığım 22 küçük risale. İşte onların içinde de o damgalı kitap.

Isparta İmam-Hatip Lisesinde çalışırken bir öğrencimin dedesi getirmişti onu. Babasına aitmiş. Mahkemeden çağırıp, hac yolunda ölen babasının emanetteki kitabını ona teslim etmişler. Torununu bana şikâyet için gelirken hediye olarak getirmiş. Çok büyük bir emaneti teslim ediyor-muş gibi titriyordu ihtiyar adam.

Müdür yardımcısı koltuğundan kalkıp yanına oturmuştum. Boğazında sorunu olduğundan zorlukla konuşuyordu. Tuttuğum uzun ve kuru elleri buz gibiydi. Gözlerinde derin acıların, umudun, inancın ve dirençlerin izi vardı. Seyrek kıllı sivri sakalı titreyip duruyordu.

Kitabı verirken gözlerinde ki yaşları tutamamıştı. Anlatmaya başlamıştı kesik kesik;”Babam ağır hastaymış. Emmioğlu ile tanıdığı biri gelmiş. Pek aklımda kalmadı ama adı vallahüalem Salih’ti. Bu kitabı o okumak için getirmiş. Öğle vaktiymiş. Ezan okunurken toparlanmışlar. İmamın sedasından jandarmanın baskın yaptığını anlamışlar. İmam Tanrı uludur diye başlamışmış. Kitabı döşegün altına koymuşlar, lakin nafile. Uzatmalı yapacağını yapmış. Güya babam ile iki arkadaşı hükümeti yıkmaya toplanmışlarmış. Üçünü de köstekleyip götürmüşler. Babam yürüyemediğinden bir eşek bulmuşlar. Babam zorla tutunduğu eşegün üstünde, eşegün kuyruğuna yakın Salih Çavuş, en arkada babamın emmioğlu”

Uzatmalının tutanağında suç delil olarak beş kalem yazılmıştı. Tutanaktaki birinci delil, dedesinin silahlı bir resmiydi. Yangından kurtarılmıştı. Dedesi babasına çok benzediği için silahlı resimdeki kişiyi babası sanmışlardı ve hâkim fotoğraftaki silahı sormuştu ner-

dedir diye. Resmin çerçevesinin bir köşesi yanıktı, camı da iki yerinden çatlak. İkinci suç aleti ipliği koyu yeşil doksan dokuzluk bir tespih... İmamesinin eksikliği yorumlara sebep olmuştu. Samanlı kâğıdında mahkemenin adı hala okunan mühürlü kitap ise Hastalar Risalesi. O, bu kitaba damgalı kitap diyordu. Diğer ikisi ise, savcının şeyh olarak iddianamesine soktuğu babasının keçi derisinden seccadesi ve bir çaputa koydukları ocaktan aldıkları yakılmış kâğıt külleri.

Eşimin mutfak penceresinden seslenmesi ile eskiden dönüverdim. Baskın yüzünden içemediğimiz soğuyan çay yerine yenisinin hazırlandığını söylüyordu. Gözlerimi kümesten ellerimi Karaoğlan'ın kulaklarından ayırıp doğruldum. Ama kafamın içinde hala adliyede mühürlenmiş kitapla ilgili "hukuk-u amme davası" iddiaları savruluyordu. Resimdeki silahı soruyordu hâkim. Savcının yorumuna göre imamesiz tespih imamsız bir cemaatti. Keçi derisinden post ise suçluya ait bir post... Aldıkları talimatlarının kâğıtlarını ocakta yakmışlardı. Allı karalı çaput içindeki kâğıt külleri de suç örtme niyetlerinin delili idi.

Sonra ki günler sıranın bana geldiğinin merhaleleri başladı. Önce sorgulandım güzelce, sonra hemen hemen on beş günde bir müfettişe ifade verdim. Suç dosyam şiştikçe şişti ve Ankara'ya arz edildi. Ama oradan bir ses çıkmadı. Yalnız darbenin görevlendirilmiş Millî Eğitim Bakanı şanlı generalinden daha dikkatli davranmam hususunda bir uyarı cezası kesildi. Sonra da ilçe doğumlu olduğum gerekçesi ile Süşehri İmam-Hatip Lisesi müdürlüğüne sürgün.

Hepsi amel defterimde mahfuz... İnsan zamanla her şeyi olağan görüyor nedense. Veya olmaması gerekenler olağanlaşıyor. Veya antidemokratik şeyleri bize alıştıırıp normal gibi hissettiriyorlar. En doğrusu seç-

tikleri deneklerde zulmü deneyerek ötekileri dilsizleştiriyorlar.

Lakin hiç kabul edemediğim ve içimi yakan şey ise hiç değişmedi. Onların gelecek vaadimi, umutlarımı, hayallerimi ve ufkumun olduğu vadiyi yaktıklarını biliyorum. Hayıflandığım ise süren onca zulme, apaçık kötülöklere elimizle ve dilimizle karşı çıkamamak! Ne kadar acizliktir bu?

Hepsine sırt dönmemi gördüler ama şükür ki buğz ettiğimi sanırım sezmediler.

Çay içerken küçük kızımın o günkü korkusu ve suçluluk psikolojisinden doğan üzüntüsünü hiç unutamam.

Kitap yakmak, saklamak, şiiri suçlu ilan etmek, sözlere ceza kesmek, şarkıyı, güfteyi, türküyü, melodiyi sakıncalı görmek iptidailiğinin sorgulanmadığı ülkelerde hiç suçu olmayanların zulme uğraması, yanlış önermeler kurulması, kurallar ihdası hep olagelmişti ve küçük çocukların bile korkması, endişeler taşınması ve küçük tatlı yanlışlıkları yaşaması kaçınılmazdı.

Ülkemi ve insanlarını çok güzel tarif eden bir soru vardır hani:

—Ne olacak bu memleketin hâli? Deriz birçok sohbette.

Bizlere insan gibi yaşama hakkı tanımayanlardan soğuyan çayımızın bile hesabını sormadan bu âleme huzur gelmez biliyorum.

ÇİFT CAMLARDAN KOKUN GELMİYOR

Hatice NUGAYOĞLU KARACA / Ankara 3

Yatağında gözlerini açtığı anda, bir an nerede olduğunu anlamakta zorlandı. Neresiydi burası? Sivas'ta değildi! O bin bir emekle dışından tırnağından artıracak yaptırdığı ev değildi burası, o hiç de şirin olmayan kasabada da değildi, Ankara'daki evde olsaydı, "Dedesinin Gülü" uyandırırdı "uykucu dedeee! Hadi kalk artınc" diye.

Evet, hatırladı. Mahpushaneydi burası. Kırk kilidin altında Sincan yüksek güvenlikli cezaevindeydi. Bir an neden cezaevi demişler ki? Diye düşünüyordu. Buraya ev demek hem de cezaevi demek nasıl bir mantığın ürünüydü. Ev denilince daha mı şirin oluyordu? Zindan, hapishane, dam, mahpushane, içeri tabirleri daha gerçekçi geldi.

"Bismillah" dedi kalktı. Altına keçe yapıştırılmış terliklerini giyip banyoya yöneldi. Evet, terliklerinin altına keçe yapıştırılmıştı. Oda arkadaşı 13 yıl kalınca buralarda, tahammül sınırı fazla zorlanmış olsa gerek, sese tahammül edemez hâle gelmişti. Dışarıdan bakıl-

dığında komik gelen, kendisineyse “varlığını hiç yok”a indirmeye çalışan bu önlemler yürek yorucu, iç burkucu geliyordu. Sandalyelerin ayaklarına çorap geçirmişti mesela arkadaşı televizyonda sadece haberler izlenebiliyor onu da kulaklıkla dinleyebiliyordu sadece.

Dışarıda varlığına muhtaç eşi, torunu varken; burada varlığından rahatsız bir kader arkadaşının yanındaydı işte.

Kadere isyan etse, günahı ona göre. Kader demek Allah demekti, O'nun takdir ettiği demekti. Ama düşünmeden edemiyordu yine de “Neyin bedelini ödüyor” içerde. Hâlbuki karıncayı incitmekten çekinirdi. O kadar hassastı ki oldubitti eski geleneklere uygun olarak ağabeylerinin eşleri ona kendi adıyla seslenmek ayıp olduğundan mahlas isim olarak “Kibar Bey” i seçmişlerdi.

—Hey gidi Kibar Bey heyy! Dedi. Sen ki tüm sülalenin hatta Sivas'ın acı günlerinin ilacı, sen ki dosttan öte candın, bak şimdi 37 canın faili olmakla suçlanıyor, onca kaçma ve sürgün yaşamının ardından 66 yaşında mahpus ediliyorsun.

Olanları hiç durmadan istenç dışı gözünde canlandırıyor ve bir anlam yakalamaya çalışıyordu.

Üç çocuk, üç delikanlı babası, sıradan bir memurdu o zamanlar. Postanede şefti. Bir gün olsun işine geç gitmemiş, işini asla suiistimal etmemişti. Devletin ve milletin bekası için dua eden, her insanın adam gibi çalıştığında memleketin ilerleyeceğine inanan bir garibandı işte.

Sıradan bir yaz günü sıcak, kuru bir temmuz Sivas'ında normal dışı bir şeyler oluyordu. Sivas, Sünni'si ahali hiçbir problem yaşamadan yıllardır dost oldukları, arkadaş oldukları, komşu, ortak oldukları

Alevi Sivashlıların “Pir Sultan Abdal Şenlikleri” sebebiyle ayaklanmış, Herkes şenlik misafirlerinin kaldığı otelin önünde yığılmıştı.

Sanki kıyamet, sanki mahşer... İnsanlar bağıyor, sloganlar atıyor bir kıyamettir kopuyordu.

Olanlardan az çok haberi olan bir personeli anlatmıştı. Pir Sultan Abdal şenlikleri her sene Sivas’ın bir köyünde yapılmış, bu sene Sivas merkeze alınmış. Bu vesile ile bazı alevi sanatçılar da kutlamalar için Sivas’a davet edilmişler. Onlar da “Madımak Oteli”nde kalıyorlarmış.

“Eeee ne olmuş yani bunda ne var ki? Herkesin kendi şenliği nasıl isterlerse öyle kutlarlar bundan bize ne ki?” deyivermişti personeline. “Malumdar personel” olayın bununla kalmadığını, birilerinin işi büsbütün karıştırdığını, dine hakaretler edildiğini ve millet camide Cuma namazı kılarken davullarla cemaati kışkırtıklarını söylemişti.

“İyi de Sivas’ın bütün camilerinin önünde mi yapılmıştı ki bu kışkırtmalar bütün Sivas buraya akın ediyor?” sorusunaysa “Malumdar personel”in de verecek cevabı yoktu.

Bir anda aklına binlerce soru doluyor birçoğu cevapsız savuşup gidiyor sonra yenileri hücum ediyor ve bir girdap oluşturuyorlardı beyninde. Gözünün önündeki sahneler 12 Eylül öncesini çağrıştırıyor ve yüreğini cendereye alıyordu.

Çocukları geldi aklına bir an, içi titredi. Rabbine yalvararak çocuklarının bu kalabalığa karışmamış olması dualarıyla kalabalığı taradı. Ne mümkündü o kalabalıkta adam seçmek. Gençtiler, toydular, kanları deli akıyordu, içlerinden birinin veya hepsinin bu kalabalıkta olması içten bile değildi. Yine dualar ve te-

mennilerle kalabalıkta gözleriyle sa'y yaptı. İsmail'e su arayan Hacer'in Safa (huzur) ile Merve (sıkıntı) arasındaki koşturmacasından farksız bir arayışla aradı oğullarını. Neden sonra telefon etmek geldi aklına. Evi ve iş yerlerini aradı "şükürler olsun ki" oğulları yoktu kalabalıkta.

Oğulları yoktu ama sanki tüm Sivas madımak otelin önündeydi ve bağırarak valiyi, belediye başkanını görevden alabileceklerini düşünüyorlardı. Gençler, kalabalığın da potansiyel enerjisiyle coşmuş, taşkınlıkta yarışıyor, insan öfkesinin nasılda pervasızca kullanılabileceğini ispatlarcasına civardaki arabalara zarar veriyorlardı.

Garip olan tüm bu taşkınlıklara rağmen güvenlik güçleri olaya müdahale etmiyor, kalabalığı dağıtmıyor sadece olan biteni seyretmekle yetiniyorlardı! Derken akşama doğru olanlar oldu birileri oteli ateşe verdi. Coşkun kalabalık "Sivas 'a mezar olacak" sloganları atıyor toplumsal bir çılgınlık yaşanıyordu. Polis havaya bir, iki el ateş açtığında kalabalık çil cücüğü gibi dağıldı...

Sonrası kaos- karmaşa- buhran, polis- itfaiye- ambulans, koşturmacalar- bağrıışmalar-yakarışlar, otelden çıkarılan ölü- yarı baygın insanlar tufan, tufan tufan... Şimdi hatıralarında bir kâbusun kareleri gibi kırmızı-siyah-sıcak buhranlarla uçuşup durmaktalar.

Evine dönmüştü o akşam buruk, hüznü ve tatsız "ne olmuştu yani, kime ne faydası olmuştu bunca olanın!"

Şükürler olsun ki oğulları evdeydiler. Hepsi heyecanla gündüz olan olayları konuşuyor yorum yapıyorlardı.

"Polis neden kayıtsız kalmış, uzun süre dağıtmamıştı kalabalığı?"

“Nasıl oluyor da tüm Sivas’ın camilerinden çıkan cemaat madımak oteline koşuyordu bu planlanmış bir eylem miydi ki?”

“Bazı polislerin tanıdıklarına sakın ha kalabalığa karışmayın diye sıkı sıkı tembihlemesi de neyin nesiydi?”

Provokasyon ve kışkırtma teorileri üzerine geç saatlere kadar devam eden muhabbet kapının çalınışıyla son buldu.

O kapı kâbusu olmuştu yıllarca.

O kapı binlerce fersah derinliğin habercisi olan,

O kapı dedesini gülünden ayıran,

O kapı hayat arkadaşını yapayalnız bırakan,

O kapı 17 yıllık sürgün,

O kapı 66 yaşında zindan...

Gelenler polislerdi ve karakola kadar kendileriyle gitmesi gerektiğini söylüyorlardı. “Neden hayırdır inşallah?” sorularına cevap alamayınca ceketini alarak çıktı evinden. Eşini ve çocuklarını teselli ederken “Endişelenmeyin, şahitlik falandır belki...” demişti.

Karakola gittiğinde kamera görüntülerinde yer aldığını, hakkında da ihbar olduğunu söylemişlerdi. Polislerin konuşmalarını artık duymuyordu bir uğultu, bir ateş, mide bulantısı ve baş dönmesine eşlik eden bu “bir kâbus” duygusuyla yığılıp kalmıştı. Geceyi nezarette geçirirken her kendine geldiğinde bunun olsa olsa bir kâbus olabileceğini söylüyordu. İşte sabah olmuştu ve evet bu bir kâbus değildi. “Benim memleketim burası, suçsuz yere beni hapse atacak değiller ya kanun var nizam var bu memlekette” diyordu ve buna içten iman ediyordu. Belki suçsuzluğunun anlaşılması bir süreç alır ama eninde sonunda anlaşılırdı. Çocukların-

dan hiçbiri askerliğini yapmamış ve evlenmemiştir. Eşi yüksek tansiyon ve sinir hastasıydı kadıncağız mahvoldu. Aklı bir çocuklara bir eşine bir el âlemin ne diyebileceğine gidiyordu. Elinden de bir şey gelmiyordu ne yazık ki!

Sivas olayları failleri ortak dava ile görüşülmüş ve bu süreçte 11 ay Afyon'da kahırlı, sıkıntılı, buhranlı bir hapis hayatı yaşamıştı. "Suçum ne idi?" diye düşündüğünde "Çocuklarıma bakmak!"tan başka cevap bulamıyordu. Bu süreçte "Dışarıda mevsim baharmış/ Gezip dolaşanlar varmış/ Günler su gibi akarmış/ Geçmiyor günler geçmiyor" ile "Çift camlardan ses gelmiyor oy!/ Yavrum yüzün görünmüyor oy"u ve daha neleri anlamıştı... Hiç bilmediği ve asla tadabileceğini bile düşünmediği bir yaşamı tüm kekreliliğiyle, acısıyla tadıyordu işte. On bir aylık süreç sonunda, tutuksuz yargılanmak üzere salındığında, hâlâ adalete güveniyor, haksız yere ceza verilmeyeceğine inanıyordu. Ama olan oldu ve 7,5 yıl ceza istendi kendisine... İçerde yattıkları düşüldüğünde 4,5 yıl daha yatması gerekiyordu. Buna yüreği dayanmazdı. En azından o zaman öyle düşünmüştü ve kaçtı. Sürgün hayatına açtığı yelken onu 17 yıl tüm sevdiklerinden uzakta köhne, sefil, soğuk, neşesiz, acılı ve hasret dolu bir yaşama götürmüştü. Bu süreçte belki cezaevinde değildi ama evinde cezalıydı işte.

17 yıl... Şimdi düşündüğünde gülse mi, ağlasa mı bilemediği bu süreçte sevdikleriyle görüşmemiş, eşin dostun cenazesine bile gidememiş ağlamış üzülmüş ve hep yanmıştı. Girip yatsaydım 4,5 yıl nasıl olsa geçerdi diye düşünmeden edememiştir. Evindeki ceza katmerleştikçe katmerleşmiş her ölüm haberiyle yeniden ölüp yeniden dirilmişti yıllarca. Her kapı çalındığında, her insan iletişimde yüreği ağzında yaşamının, her an yakalanacağı duygusunun oluşturduğu sürmenaj, suçsuzluğunun verdiği rahatlığı da yok etmişti artık. Bir

evi yoktu, bir kimliği yoktu, yalansız dolansız konuşabileceği muhabbet edebileceği dostları yoktu, güvenip huzurla kendini açabileceği kimsesi yoktu. Kısacası yaşamının anlamı kalmamıştı neredeyse. Bunları düşünmekten kaçtıkça yüreğindeki taşıyamadığı tortular her geçen gün çoğalıyordu. Sahi neden yaşıyordu, ne yapıyordu burada, kendi olamadığı bu yerde? Demir parmaklıklar, tel örgüler yüreğindeydi işte. Yüreğini çepeçevre sarmış ve her geçen gün daha da sıkıyor, tel örgünün dikenleri yüreğine batarak kanatıyordu. Hayatının bu sıkıntılı bölümü kısa bir süreliğine tatlı bir rüya ile kesildi. Dünyanın en tatlı meyvesi olan torunu ile zaman geçirmeye başlamıştı. İşte hayatı yeniden anlam kazanmaya başlamıştı. Sabah uyanmak için bir sebebi vardı. Ama heyhat; bu tatlı rüya çok kısa sürmüştü ne olmuşsa olmuş 17 yıl kaçtığı kâbusu onu yine de bulmuştu.

Şimdi içerde, yaşamına anlam veren torununu çift camların arkasından görebilmek için bir hafta gün sayıyor saatler geçmiyor zaman sanki bir sürüngene dönüşüyordu. Onu kucaklamak o cennet kokusunu derin derin yüreğine kadar çekmek istiyordu ama ne yazık ki çift camlardan kokusunu alamıyordu kuzusunun. “Dede banyo yaptım da geldim, kokla bak!” cıvıltısına “Kokun gelmiyor kızım...” diyemiyordu.

Eşinin “Suçsuz yere herif, suçsuz yere yatıyorsun!” ağıtlarına “Suçlu olarak yatsam daha mı iyi olacaktı kadın, şükret!” tesellisi kendine de yetmiyordu aslında. Beyninde hep aynı anafor hep aynı girdap dönüp duruyordu:

—NEYİN BEDELİNİ ÖDÜYORUM BEN VE HANGİ YÜKSEK(!) AMACIN KURBANİYİM ACABA?

HATIRA YAZARLARININ ÖZGEÇMİŞLERİ

Adil AKKOYUNLU, Malatya

1952'de Malatya'da doğdu. İlk, orta ve yüksek tahsilini Malatya'da bitirdi. 1976'da öğretmen olarak başladığı görevini çeşitli kurum ve kuruluşlarda; öğretmen, memur ve yönetici olarak sürdürdü. 2004'te emekli oldu. Halen Malatya Belediye Başkanı Danışmanı olarak çalışmaktadır. Çeşitli STK'larda kuruculuk yaptı. Hikâye, makale ve şiir dallarında ödül alan 23 eseri var. Yazıları çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlandı. Arkadaşlarıyla birlikte çeşitli gazeteler çıkardı. Muhammed Emin, Mine, Kadriye Betül ve Abdullah Bilal adında dört çocuğu var.

Ahmet BOZAK, Aksaray

1973'te Konya Emirgazi'de doğdu. İlk ve ortaokulu Emirgazi'de, liseyi Karapınar Lisesinde okudu. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 1995'te Şırnak Mehmetçik

İlköğretim Okulunda göreve başladı. Aksaray-Eskil-Çukuryurt İlköğretim Okulunda görev yaptı. Halen Aksaray Cumhuriyet İlköğretim Okulunda görev yapıyor. Evli ve iki çocuğu var.

Aydın DAMAR, Bursa

1966'da Balıkesir Susurluk'ta doğdu. İlk, orta ve liseyi Balıkesir'de bitirdi. 1994'te Bursa İlahiyat Fakültesini bitirdi. Artvin ve Bursa illerinde görev yaptı. 28 Şubat sürecinde DGM'de yargılandı ve açığa alındı. Hukuk mücadelesi sonucunda beraat etti ve 2006'da görevine iade edildi. Halen Doğanbey Semiha Acar İlköğretim Okulunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak çalışmaktadır. Eğitim Bir-Sen İşyeri temsilciliğini yürütmektedir. Evli ve beş çocuğu var.

Ayşe ÖZTÜRK, Bursa

1974'te Çorum'da doğdu. İlk ve orta tahsilini Çorum'da, üniversite tahsilini ise Bursa Uludağ Üniversitesinde bitirdi. Öğretmenlik mesleğini baş örtüsü mağduriyeti nedeniyle bırakmak zorunda kaldı. Bir müddet sonra mesleğine tekrar döndü. Halen Bursa'da Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evlidir.

Ayten YADİGAR, Tekirdağ

1969'da İstanbul'da doğdu. 1980'de Bayrampaşa Hürriyet İlköğretim Okulunu, 1986'da Rifat Canayakın Lisesini, 1991'de Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. İngilizce Uluslararası İlişkiler Bölümünü bitirdi. Tekirdağ, Sapanca, Adapazarı ve Tekirdağ'da çalıştı. 28 Şubat sürecinde baskılar nedeniyle istifa ederek kadın-aile

eğitim seminerleri, yaz okulları ve gençlik projelerinde yer aldı. Yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı. Yayımlanmış kitapları var. Evli ve iki çocuğu var.

Emine BEKTAŞ, Trabzon

1974'te Trabzon-Tonya'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini memleketinde, 1999'da ise KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünü bitirdi. Halen Trabzon Erdoğdu Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenidir. Çeşitli gazete ve dergilerde yazıları yayımlandı.

Enes BAŞIBÜYÜK, Malatya

1991'de Malatya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Malatya'da bitirdi. Malatya İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. sınıfta okumaktadır. Kıymetli zamanını ekseriyetle okumaya ayırır. Kendini bir kitap kurdu olarak tanımlar ama yazar değildir. Günlük tutmak alışkanlığıdır.

Esra AY, İstanbul 1

1985'te İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da, yüksek öğrenimini Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde, yüksek lisansını Marmara Üniversitesi Din Sosyolojisi Bölümünde bitirdi. 2010'da İstanbul Üniversitesi Sosyoloji bölümünde doktora başladı. Aynı sene Zeytinburnu Şemsettin Sami İlköğretim Okulunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak atandı. İleri derecede İngilizce orta derecede Arapça bilmektedir. Halen aynı okulda görevini sürdürmektedir.

Esra GÜLMEZ, Elazığ

1967'de Elazığ'da doğdu. İlkokuldan sonra yaklaşık on beş yıl öğrenimine ara verdi. 1993'te ortaokul ve liseyi dışarıdan bitirdi. 1999'da Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünü bitirdi. 1999-2001 arasında Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalında yüksek lisansını; 2001-2007 arasında ise aynı enstitü ve anabilim dalında doktora bitirdi. Halen Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi Rehberlik biriminde Sınıf Öğretmenidir. Evli ve üç çocuğu var.

Güzin AKTAŞ, Samsun

1962'de Ardahan-Göle'de doğdu. İlk ve orta eğitimini Göle'de, lise eğitimini Erzurum Sağlık Meslek Lisesinde Sağlık Meslek Lisesinde tamamladı(1979). Aynı yıl Bursa Devlet Hastanesine hemşire olarak atandı. 1985'de Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Hemşirelikten öğretmenliğe geçti. 2000'de memuriyetten men edildi. Halen Samsun'da çeşitli dernek, vakıf ve hayır kurumlarında gönüllü olarak çalışmaktadır. Evli ve iki çocuğu var.

Hatice NUGAYOĞLU KARACA, Ankara 3

1972'de Sivas'ta doğdu. Öğrenim hayatı memleketinde geçti. 1993'te Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliğini bitirdi. Özel Sektörde bir süre mühendislik yaptıktan sonra, ANKARAY'da Teknik Geliştirme Müdürü olarak göreve başladı. Halen Aynı görevini sürdürmektedir. Karaca Teknik Elemanlar Derneği, Medya Takip Derneği ve İstiklal Marşı Derneği üyesidir. Evli ve 3 çocuğu var.

Hanife YILMAZOĞLU, Ankara 1

1964'te Ankara'da doğdu.1981'de Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bölümünü bitirdi. 1986'dan itibaren sırasıyla Ankara, İstanbul, Erzurum ve Çanakkale'de çeşitli liselerde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yaptı. 2007'de emekli oldu. Halen özel bir okulda çalışmaktadır.

Evli ve iki çocuğu var.

Hasan EJDERHA, K.Maraş 2

1962'de Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Kahramanmaraş'ta bitirdi. Anadolu Üniversitesinde İşletme okudu. Yazmaya ortaokulda başladı ve şiirleri birçok dergide yayımlandı. Hikâyeleriyle çeşitli ödüller aldı. Bir grup arkadaşıyla dergi çalışması yaptı. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarından görev aldı. 1997'de Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine geçti ve halen görevini sürdürmektedir.

Muazzez KARAKUŞ, Bursa

1984'te Ankara'da doğdu. Tüm öğrenim hayatı Ankara'da geçti. 2006'da Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesini bitirdi. Bir sene özel bir anaokulunda öğretmenlik yaptı. 2007'den beri Bursa/Yenişehir'de Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretmenidir. Çeşitli dergilerde yayımlanmış yazıları ve kitapları var. Evli ve bir çocuğu var.

Mustafa PALA, İstanbul 3

1956'da Sivas'ta doğdu. İlköğretim ve liseyi Adana'da, üniversiteyi Bursa Eğitim Enstitüsünde bitirdi. Siirt,

Batman, Kocaeli ve İstanbul'da Sınıf Öğretmenliği yaptı. Yurt dışında Türk kolejlerinde öğretmen ve idareci olarak görev yaptı. Hâlen İstanbul'da öğretmendir. Evli ve dört çocuğu var. Yayımlanmış eserleri var.

Nihat MALKOÇ, Trabzon

1970'de Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve liseyi memleketinde okudu. 1992'de KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğini bitirdi. 1992'de Gümüşhane Lisesine Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atandı. İstanbul, Akçaabat ve Türkmenistan ve Derecik İlköğretim Okulunda çalıştı. Halen Trabzon Fen Lisesinde çalışmaktadır. Evlidir. iki kızı, bir oğlu var.

Nuray SUBAŞI, Gaziantep

1977'de Tokat'ta doğdu. Ulucan İlkokulunu, Niksar İmam Hatip Lisesini, 2001'de Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünü bitirdi. Aynı yıl Gaziantep'te Sınıf Öğretmeni olarak göreve başladı. Halen Gaziantep'te Servi Erdemoğlu İlköğretim Okulunda öğretmendir. Evlidir. Bengisu ve Ahmet Eren adında iki çocuğu var.

Ramazan ATILGAN, Afyon

1945'te Konya'da doğdu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Isparta İmam Hatip Lisesinde göreve başladı. Bucak, Akşehir ve Suşehri İmam Hatip Liselerinde Okul Müdürlüğü, Suşehri, Çamardı ve Derbent İlçelerinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü yaptı. Bazı basılmış eserleri ve basılmamış çalışmaları var. Emeklidir. Halen Afyon'da ikamet etmekte olup beş çocuğu var.

Vedat SAĞLAM, Kayseri

1968'de Nevşehir'de doğdu. Ailesiyle 1978'te Kayseri'ye yerleşti ve İlkokul(1980), ortaokul(1983), lise(1986), üniversite(1989) tahsilini Kayseri'de bitirdi. 1990'da öğretmenlik mesleğine başladı. Bayburt, Kayseri, Sinop, Boyabat ve Kayseri'de çalıştı. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarında görev aldı. Halen Kayseri'de öğretmendir. Yayımlanmış sekiz çalışması var. Bazı dergilerde düşünce yazıları, hikâyeleri ve denemeleri yayımlandı.

Yasemin KATI, Malatya

Malatya'da doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Malatya'da okudu. İnönü Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Muhasebe bölümünü, okulun bitmesine bir ay kala bırakmak mecburiyetinde kaldı. Daha sonra Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı. Burayı normal eğitim süresinden çok daha uzun zaman dilimlerine mal olmasına rağmen bitirdi. Evlidir. Sebat ve Ahmet'in annesidir.

Yaşar BAYAR, Ağrı

1958'de Erzurum'da doğdu. İlk, orta ve yükseköğrenimini Erzurum'da bitirdi. Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ve Okul Müdürlükleri yaptı. Erzurum Gençlik ve Spor Müdürlüğü ve Milli Eğitim Müdürlüklerinde ilçe ve Şube Müdürü olarak görev yaptı. Halen Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı'dır. Çeşitli kültür- edebiyat ve eğitim dergilerinin editörlüğünü yaptı. Aynı dergilerde makale, deneme, hikâye, şiir desen ve araştırmaları, yayımlandı. Şiir ve makale yarış-

malarında ödülleri kazandı. Evlidir. Bengisu Sümeyye, Mirac Furkan ve Alperen Enes isimli üç çocuğu var. Yayımlanmış eserleri var.

Zehra KORKMAZ, KARABÜK

1975'te Karabük'te doğdu. Kayabaşı İlkokulunu, Fevzi Çakmak Ortaokulunu, Karabük İmam Hatip Lisesini, 1999'da Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Bolu ve Düzce'de iki yıl Türkçe ve Edebiyat Öğretmenliği yaptı. Bir süre köşe yazıları yazdı. Deneme ve hikâyeleri çeşitli dergilerde yayımlandı. Yayımlanmış kitapları var. Halen Safranbolu'da yaşamaktadır.

Zeynep Özlem SEVİM, BATMAN

1966'da Diyarbakır Silvan'da doğdu. Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Halen Batman Anadolu İmam Hatip Lisesinde İngilizce Öğretmenidir. Evli ve üç çocuğu var.

FF Karanlık Dönemler F ve
**ODENMİŞ
BEDELLER**

“Son zamanlarda kaldıkları yurt sürekli baskınlara uğruyor. Namaz kılan, başı örtülü olan var mı diye her taraf didik didik aranıyordu. Bu ani baskınlara karşı onlar da önlem almakta gecikmediler. Parola şuydu: Eğer arama için gelmişlerse kapıdaki nöbetçi hemen yavaşça merkezi müzik sistemini harekete geçiren bir düğmeye basıyor ve hoparlörden Mozart’ın bir parçası duyuluyordu. Müzik duyulduğu anda herkes ya başını açıyor veya peruğunu takıyordu. Namaz kılanlar namazlarını bozup hemen farklı bir moda geçiyorlardı. Fakat bir gün oldukça trajikomik bir durum yaşandı. Hoparlörden müzik yerine “Mozart”, “Mozart” diyen bir ses duyuluyordu. Önce anlayamadılar ancak anlamakta da geç kalmadılar. Hemen baskın pozisyonuna geçtiler. Durum daha sonra anlaşıldı. Nöbetçi her nasılsa Mozart’ın kasetini bulamamıştı. Panik halinde arkadaşlarını nasıl ikaz edeceğini düşünürken adamlar içeri dalmışlardı bile... O da hemen mikrofona açmış Mozart’ın parçasını çalamamıştı ama adını söylemekte aynı etkiyi yapardı herhalde, diye düşünmüştü.”

MEMUR-SEN KONFEDERASYONU
EĞİTİM-BİR-SEN
EĞİTİMCİLER BİRLİĞİ SENDİKASI

www.egitimbirsen.org.tr